

પ્રસ્તાવના.

આ પ્રતિક્રમણ જે છે, તે પદ્માવશ્યકરૂપ છે, તેમાં પ્રથમ સામાયિક, વીજો ચતુર્વિંશતિસ્તવ, ત્રીજું વંદનક, ચોથું પ્રતિક્રમણ, પાંચમો કાયોત્સર્ગ, અને ઠહું પ્રત્યાખ્યાન, એ ઠ પ્રકારની આવશ્યકક્રિયાલક્ષણનું કારિતાક્રમણ છે, તે વિશેષે કરી ગૃહસ્થાશ્રમીનો ધર્મ છે, તિહાં સંધ્યાકાલને વિષે જિ નપૂજનાનંતર શ્રાવક જેઠે, તે સાધુની પાસેં અથવા પોપધશાલાને વિષે જઈને પ્રતિક્રમણ કરે, એ પ્રતિક્રમણ શબ્દ, આવશ્યકવિશેષવાર્તી છે, તો પણ આહિં સામાન્યતાયેં કરી પદ્ધિવિધ આવશ્યક ક્રિયાને વિષે રૂઢ છે, તે આવશ્યકમધ્યેં પહેલું સામાયિક જે છે, તે આર્ત્તરોદ્ધ્યાનપરિહારરૂપ મેધ્યાનકરણેં કરી શત્રુ, મિત્ર, પાપાણ તથા કાંચનાદિકને વિષે સમિત્તરૂપ છે, માટેં પ્રારંભમાં કહ્યું છે, વીજો ચતુર્વિંશતિસ્તવ, એટલે ચોવી તીર્થકરના નામકીર્તનપૂર્વક ગુણકીર્તન તેનું કાયોત્સર્ગને વિષે મનમાં હોય છે, માટેં તેને વીજું કહ્યું છે, ત્રીજું વંદનક એટલે વાંદવાયોગ્ય એવા ધર્માચાર્યને પચ્ચીશ આવશ્યકેં વિશુદ્ધ, વત્રીશ દોષ રહિતનમસ્કાર કરવો, તે પણ યુક્તજ છે, ચોથું પ્રતિક્રમણ તે શુજયોગથકી અશુજયોગને વિષે ગમન કરનારને ફરી પાહું શુજયોગમાંજ ક્રમણ કરવું, તેને પ્રતિક્રમણ કહિયેં, એટલે મોક્ષફલ આપનારા એવા શુજયોગને વિષે નિઃશલ્ય થવું તેને પ્રતિક્રમણ કહિયેં. તિહાં મિથ્યાત્વ થવાર્થી તથા અસંયમ થવાર્થી તથા કષાય થવાર્થી અશુજયોગ થાય, તે અશુજયોગના વિઘેદને માટેં જે નિંદાદ્ધારેં કરીને અશુજયોગ નિવૃત્તિરૂપ પન્નિક્રમણું કરવું, તે અતીત કાલ વિષયિક પન્નિક્રમણું જાણવું, તથા સંવરદ્ધારેં કરીને વર્તમાન કાલ વિષયિક પન્નિક્રમણું જાણવું અને અનાગતકાલ વિષયિક પન્નિક્રમણું પણ સંવરદ્ધારેં કરીને છે. માટે તેમાં પણ દોષ નથી. એ રીતેં ત્રિકાલ વિષયિક પ્રતિક્રમણ સિદ્ધ થાય છે. એ પ્રતિક્રમણ વિધિકોદ્ધ્યાનકેં રૂઢી, કોડ્ધ સ્થાનકેં પદ્માવશ્યક ક્રિયામાં ઘટમાન છે. તે પ્રતિક્રમણ, પાંચ પ્રકારેં છે. તેમાં એક દૈવસિક, વીજું રાત્રિક, ત્રીજુ પાદ્ધિક, ચોથું ચાતુર્માસિક અને પાંચમું સાંવત્સરિક છે, તે પાંચ પ્રકારના પ્રતિક્રમણનો વિધિ યથાવકાશ

आपुस्तकमां दाखल कस्यो ठे, परंतु विशेषविधि, जिज्ञासुजनोयें प्रतिक्रमण हेतुगर्जादिक, अन्य ग्रंथोथकी जाणी लेवो.

हवे ए प्रतिक्रमण रूप जे पडावश्यक ठे, ते दिवस दिवस प्रत्ये उज्जय कालने विपे श्रावकें करवुं. अने वली जडकप्राणीयें तो अज्यासने अथे पण करवुं. परंतु एवी रीतनी आशंकाउं करवी नहिं के “ जेणे कोइ पण व्रत श्रंगीकार कसुं नथी एवा जडक जीवने व्रतना अति चारोनो असंजव ठे, तेम ठतां पण तेनी शुद्धिरूप प्रतिक्रमण करवुं, ते तेने अनुचित ठे ? अथवा तेने ते प्रतिक्रमणना पाठनो उच्चार करवो पण योग्य नथी, तथा जेने व्रतना अतिचारो लागता नथी, एवा जडकजीवो जो अतिचार विना पण पाठनो उच्चार करे, अथवा प्रतिक्रमण पण करे, तो तेने साधुना पंच महाव्रतना अतिचारनो उच्चार करवानो पण प्रसंग थाशे ? ” एवी एवी शंकाउं करवी नहिं, कारण के जेम कोइ जडक जीवने जैनमार्गमां प्रवेश कराववाने अथे दीक्षानुं विधान करावीयें ठेयें, तेनी पेटें जडक जीवने प्रतिक्रमण करवुं पण युक्तज ठे. जो पण ते जडक जीवें कोइ व्रत श्रंगीकार कसुं नथी तो पण तेवा जीवने ते व्रत करवानुं अश्रद्धाज्ञानादिक पणुं तो पूर्वे ठेज, तेथी तेने ते व्रतना अतिचारोना उच्चार करवा थकी अश्रद्धाज्ञान विपरीत प्ररूपणादिक विषयनुं प्रतिक्रमण करवुं, तेतो तेणें श्रंगीकरेखुं ज ठे. ते विपे आज पुस्तकना (१५५) मा पेचमां “ पडिसिद्धाणं करणे ” इत्यादि वंदितासूत्रनी श्रमतालीशमी गाथानो अर्थ जोइ लेवो, अने ते माटेज श्रावकनी श्रंगीयार प्रतिमा तथा साधुनी वार प्रतिमा जेणें श्रंगीकार करेली नथी, एवा साधु मुनिराज पण प्रतिक्रमण करतां “ इगार सहिं उवासगपडिमाहिं वारसहिं जिरकुपन्निमाहिं ” एवी रीतनो पाठ जणे ठे, परंतु ते प्रतिमा ते साधुयें कांइ श्रंगीकार करेली होती नथी, तेथी तेना अतिचारोनो असंजव ठतां पण तेनो पाठ जणे ठे. तेम जडकने पण व्रतना अतिचारनो असंजव ठतां पण तेनो पाठ जणवामां असंबंधपणुं कांहि नथी, कारण के जगवानें पण एक व्रतना श्रंशने श्रंगीकार करनार श्रावकयीमांमीने संपूर्ण वार व्रत पर्यंतने श्रंगीकार करनार श्रावकोने वास्ते एकज प्रकारनुं प्रतिक्रमण कहेखुं ठे, परंतु प्रत्येक व्रतवाखाने

વાસ્તે જૂંડું જૂંડું પ્રતિક્રમણસૂત્ર વાંધેલું નથી, અને જો જીવક જીવને પ્રતિક્રમણ કરવાની પ્રત્યુની આજ્ઞા ન હોત, તો જૂદાં જૂદાં એકાદિક વનોના ખાલક શ્રાવકોને માટેં પણ જૂદાં જૂદાં પ્રતિક્રમણ કરવાં જોનાં હતાં, પરંતુ તે તો કશ્યાં દેખાતાં નથી. પ્રતિક્રમણસૂત્ર તો માત્ર સાધુ અને શ્રાવક એ બે આશ્રયીજ છે, તે પણ એટલા વાસ્તે જૂદાં છે, કે અણુવતવાલા સાધુને જે વાતની મનાઈ કરેલી છે, તેવી વાતોનું જે શ્રાવકે આચરણ કરવું તેનો પ્રપંચ કહેવા સારું શ્રાવકનું પ્રતિક્રમણ જૂંડું છે, તેથી તે વિશેષેં કરી શ્રાવકને ઘણું ઉપયોગમાં આવે તેવું છે, તે માટેં શ્રાવકના પ્રતિક્રમણેં કરીનેજ શ્રાવક પ્રતિક્રમણ કરે છે. અહિયાં ઘણા હેતુ તથા દૃષ્ટાંતો છે, પરંતુ પ્રસ્તાવનાના વિસ્તારજયથી અધિક વિલેખન કહ્યું નથી, માટેં કોઈ પણ પ્રકારની આશંકા કશ્યા વિના જીવક જીવેં પમાવશ્યકરૂપ પ્રતિક્રમણ, પ્રતિદિવસ ઉજયકાર્ત્વેં અવશ્ય કરવું; એજ મહાનંદસંદોહનું હેતુ છે. કિં વહુ વિલેખનેન.

॥ અથ પોસહપારવાનો વિધિ ॥

॥ પ્રથમ શ્રિયાવહિયાએ પન્નિક્કમી, શ્વામિ સ્વમાસમણો દેહ શ્વાકારેણ સંદિસહ જગવન્ ! પોસહ મુહપત્તિ પડિલેહું ? એમ વોલી મુહપત્તિ પન્નિલેહવી. તદનંતર શ્વામિં શ્વાકાં પોસહ સંદિસાહું વલી શ્વ શ્વાકાં સંદિં પોસહ ઠાઉં ? પઠી બે હાથ જોડી એક નવકાર ગણીને પોસહનું પચ્ચસ્કાણ કરવું. શ્વામિં શ્વાકાં સામાયિક મુહપત્તિ પન્નિલેહું, ત્યાંથી તે સઘાય કરું, ત્યાં સૂધી કહી ત્રણ નવકાર ગણી પઠી શ્વામિં શ્વાં વહુવેલ સંદિસા હું. શ્વં શ્વાં વહુવેલ કરશું. શ્વં શ્વાં પન્નિલેહણ કરું ? એમ કહી મુહપત્તિ પન્નિલેહવી. શ્વામિં શ્વાકારિ જગવન્ ! પસાય કરી પન્નિલેહણા પન્નિલેહાવો. શ્વામિં શ્વાકાં ઉપધિ મુહપત્તિ પન્નિલેહું ? એમ કહી મુહપત્તિ પન્નિલેહવી. શ્વામિં શ્વાકાં ઉપધિ સંદિસાહું ? શ્વામિં શ્વાકાં ઉપધિ પડિ લેહું. શ્વામિં શ્વાકાં સઘાય કરું ? એમ કહી એક નવકાર ગણી મન્હજિણાણંની સજ્ઞાય કહેવી, પોર સીના અવસરેં શ્રિયાવહિયા પન્નિક્કમી શ્વામિં શ્વાકાં પન્નિલેહણા કરું ॥ એમ કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી.

॥ હવે સહુ સમઠ પોસહ ઉચ્ચારવો, તે કહે છે ॥

ઉપર લખ્યા પ્રમાણેં સર્વેં કહેવું, પણ સઘાય ન કહેવી. ને પઠી રાહ મુહપત્તિ પન્નિલેહવી, વાંદણાં બે દેવાં. પઠી રાહ્યં આલોઝં ? એમ કહી

‘जो मे राइयो’ तथा सबस्सवि राइश्च कही पन्नास होय तो वांदणां वे देवां. पठी अणुष्ठितं खामवो. खामीने वांदणां वे देवां अने पञ्चस्काण करवुं. त्थार पठी कालना देव वांदवा. पाठली वखतें पन्निखेहण करे, ते इरियावही, पन्निक्कमी पठी गमणागमणें आलोउं ? कही, इरियासमिति, जापासमिति एपणासमिति, आदानजंननिरुक्खणासमिति, पारिष्ठापनिका समिति, मनोगुप्ति, वचनगुप्ति, कायगुप्ति. ए पांच समिति, ग्रण गुप्ति, ए आठ प्रवचन मातातणी पोसह सामायिक लीधे खंरुण विराधना थइ होय, ते सवि मन, वचन कायार्यें करी मिट्ठा मि डुक्कडं. इट्ठामि० इट्ठाका० पन्निखेहण करुं ? इट्ठामि० इट्ठाका० पोसहशाला प्रमाजुं ? एम कही मुहपत्ति, कटासणुं, चरवलो पडिखेहवां. पठी इट्ठामि इट्ठाकारि जगवन् ! पसाय करी पन्निखेहणा पन्निखेहावोजी. इट्ठामि इट्ठाका० उपधि मुहपत्ति पन्निखेहवी. इट्ठामि इट्ठाका० सद्याय करुं ? एम कही एक नवकार गणीने मन्हजिणाणंनी सद्याय कहेवी. जो जम्या होय तो वांदणां देइ पञ्चस्काण करे. अने जो जम्या न होय तो खमासमण देइ पञ्चस्काण करे. पठी इट्ठामि० इट्ठाका० उपधि संदिसाहुं, इट्ठामि० इट्ठाका० उपधि पन्निखेहुं ? एम कही जेटलां वख होय, तेटलां पन्निखेहे, पठी देव वांदी प्रति क्रमण करे अने पठी पोसह पारी नवकार गणी सागरचंदो कहे.

प्रजातना पोसह लीधेखाने रात्रें पोसह लेवानो विधि. प्रजातनो पोसह लेवानो विधि ठे, ते प्रमाणें खमासमण देइ इरियावहियाथी यावत् बहु वेल करशुं, त्यां सुधी कहेवुं. पण पोसहना पञ्चस्काणमां फेर ठे, ते शेष दिवसमां अहोरत्तं पद कहेवुं. पठी खमासमण देइ इरियावहि पन्निक्कमी इट्ठामि० इट्ठाका० उंडिल पन्निखेहुं ? एम कही मांरुलां चोवीश करे.

सांजे नवीन पोसह लेवानो विधि. उपवासादि जघन्य एकासणुं कछुं होय तो तेणें लेवाय. खमासमण देइ इरियावही पन्निक्कमी पन्निखेहण करे, खमासमण देइ इरियावहियाथी यावत् बहु वेल करशुं त्यां सुधी. पठी इट्ठामि० इट्ठाका० पन्निखेहण करुं ? एम कही इट्ठामि० इट्ठाका० पोसहशाला प्रमाजुं ? कही मुहपत्ति पन्निखेहवी. इट्ठामि० इट्ठाकारि जगवन् ? पसाय करी पन्निखेहणा पन्निखेहावो जी. एम कही इट्ठामि० इट्ठाका० उपधि मुहपत्ति पन्निखेहुं ? कही मुहपत्ति पन्निखेहवी. पठी इट्ठामि० इट्ठाका० स

घाय करुं ? कहे अने सघाय करे, खावेहुं होय तो, बांदणां वे देइ पत्र
 खाण करे, खावेहुं न होय तो खमासण देइ पत्रखाण पारे. पठी इष्टामि०
 इष्टाका० उपधि संदिसाहुं. इष्टामि इष्टाका० उपधि पडिखेहुं ? कही पठी
 देववंदना करी मांडलां करे प्रतिक्रमण करे. पठी एक पद्दोर रात्रि आशारे
 जाय, त्यां सुधी निद्रा लीये नहीं. पठी खमासमण देइ इष्टाका० बहुपडि
 पुत्रा पोरिसी कही खमासमण देइ इरियावहिया पडिक्रमी यावत् लोग
 स्स कही इष्टामि० इष्टाका० बहुपडिपुत्रा पोरिसी राइय संथारण गाउं ?
 कही पठी इष्टामि० इष्टाका० चैत्यवंदन करुं ? एम कही चउक्रसायतुं चैत्यवं
 दन यावत् जयवीयराय सुधी करे. पठी इष्टामि० इष्टाका० संथारा विधि
 जणवा मुहपत्ति पडिखेहुं ? एम कही मुहपत्ति पडिखेहवी. संथारा पोरिसी
 जणाववी. जागे त्यां सुधी सघाय ध्यान करे. पोसहमां एकासणादिक
 कछुं होय तो अवसरें पत्रखाण पारी पोसहशालायी आवस्सइ कही
 ने निजगृहें ईर्या शोधतो खमासमण देइ, इरियावहि पडिक्रमी खमा०
 गमणागमणं आलोइ, काजो पूंजी यथासंजवें अतिथिसंविज्ञाग व्रत
 फरसीने निश्चल आसने वेसी हाथ, मुख, पग वगेरे पडिखेही नवकार सं
 ज्ञादी प्राशुक आहार जमे. अथवा पोसहशालायें प्रथम प्रेरित नि
 जपुत्रादिकें आण्यो आहार करे, पण साधुनी पेरें गोचरी करे नहीं. त
 था कारण विना मोदक, खादिष्ट, लविंगादिक तांबुल न लीये. ते पठी
 निसिहि कही पोसहशालायें आवी खमा० इरिया० पडिक्रमी, चैत्यवंदन
 करे ॥ इति श्री पौषधपारवानोविधिःसंपूर्णः ॥ १ ॥

अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ उ औ अं अः
 क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण
 त थ द ध न प फ ब भ म य र ल व श
 ष स ह ऋ ॠ

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०

क	का	कि	की	कु	कू	के	कै	को	कौ	कं	कः
ख	खा	खि	खी	खु	खू	खे	खै	खो	खौ	खं	खः
ग	गा	गि	गी	गु	गू	गे	गै	गो	गौ	गं	गः
घ	घा	घि	घी	घु	घू	घे	घै	घो	घौ	घं	घः
ङ	ङा	ङि	ङी	ङु	ङू	ङे	ङै	ङो	ङौ	ङं	ङः
च	चा	चि	ची	चु	चू	चे	चै	चो	चौ	चं	चः
ठ	ठा	ठि	ठी	ठु	ठू	ठे	ठै	ठो	ठौ	ठं	ठः
ज	जा	जि	जी	जु	जू	जे	जै	जो	जौ	जं	जः
झ	झा	झि	झी	झु	झू	झे	झै	झो	झौ	झं	झः
ञ	जा	जि	जी	जु	जू	जे	जै	जो	जौ	जं	जः
ट	टा	टि	टी	टु	टू	टे	टै	टो	टौ	टं	टः
ठ	ठा	ठि	ठी	ठु	ठू	ठे	ठै	ठो	ठौ	ठं	ठः
ड	डा	डि	डी	डु	डू	डे	डै	डो	डौ	डं	डः
ढ	ढा	ढि	ढी	ढु	ढू	ढे	ढै	ढो	ढौ	ढं	ढः
ण	णा	णि	णी	णु	णू	णे	णै	णो	णौ	णं	णः
त	ता	ति	ती	तु	तू	ते	तै	तो	तौ	तं	तः
थ	था	थि	थी	थु	थू	थे	थै	थो	थौ	थं	थः
द	दा	दि	दी	दु	दू	दे	दै	दो	दौ	दं	दः

ध धा धि धी धु धू धे धै धो धौ धं धः
 न ना नि नी नु नू ने नै नो नौ नं नः
 प पा पि पी पु पू पे पै पो पौ पं पः
 फ फा फि फी फु फू फे फै फो फौ फं फः
 ब बा बि बी बु बू बे बै बो बौ बं बः
 ज जा जि जी जु जू जे जै जो जौ जं जः
 म मा मि मी मु मू मे मै मो मौ मं मः
 य या यि यी यु यू ये यै यो यौ यं यः
 र रा रि री रु रू रे रै रो रौ रं रः
 ल ला लि ली लु लू ले लै लो लौ लं लः
 व वा वि वी वु वू वे वै वो वौ वं वः
 श शा शि शी शु शू शे शै शो शौ शं शः
 ष पा पि पी पु पू पे पै षो षौ षं षः
 स सा सि सी सु सू से सै सो सौ सं सः
 ह हा हि ही हु हू हे है हो हौ हं हः
 ऋ ऋा ऋि ऋी कृ कू के कै को कौ कं कः
 ञ जा ञि जी जु जू जे जै जो जौ जं जः

અસ્ય ગ્રંથસ્યાનુક્રમણિકા.

અનુક્રમાંક.	ગ્રંથોનાં નામ.	પૃષ્ઠાંક.
૧	શ્રી નવકાર માંગલિકરૂપ અર્થસહિત, તેની (અનુક્રમણિકા.)	
૧	શ્રી નમો અરિહંતાણં એ શબ્દના અર્થ અનેક પ્રકારે દર્શાવ્યા છે.	૧
૨	નમો સિદ્ધાણં એ શબ્દના અર્થ.	૪
૩	નમો આચરિચાણં એ શબ્દના અર્થ.	૫
૪	નમો ઉવજ્ઞાયાણં એ શબ્દના અર્થ.	૬
૫	નમો લોએ સવસાદૃણં એ શબ્દના અર્થ.	૭
૬	શ્રી અરિહંતાદિક પંચ પરમેષ્ટીને અનુક્રમે નમસ્કાર કરવાના હેતુ.	૧૧
૭	એસો પંચણમુક્તારો ઇત્યાદિક શબ્દોના અર્થ.	૧૨
૮	હવઃ મંગલંને કોઈએક હોઈ મંગલં કહે છે, તેનું સમાધાન.	૧૩
૯	શ્રી અરિહંતનાં આઠ પ્રાતિહાર્ય તથા ચાર મૂલાતિશય કહ્યા છે.	૧૩
૧૦	શ્રી સિદ્ધ પરમાત્માના આઠ ગુણનું વર્ણન કર્યું છે. ૧૮
૧૧	શ્રી આચાર્ય પ્રજુના ઠત્રીશ ગુણ સવિસ્તર વર્ણવ્યા છે. ૧૭
૧૨	શ્રી ઉપધ્યાયજીના પચ્ચીશ ગુણ દર્શાવ્યા છે. ૨૩
૧૩	શ્રી સાધુ મુનિરાજના સત્તાવીશ ગુણનાં નામ કહ્યાં છે. ૨૩
૨	ગુરુસ્થાપના પંચિંદિય અર્થસહિત. એમાં પ્રસંગે પંચેંદ્રિયના ત્રેવી	
	શ વિષય અને વશેં વાવન વિકારનો વિવરો દેખાવ્યો છે. ૨૪
૩	સ્વમાસમણ અથવા પ્રણિપાત અર્થસહિત. ૨૭
૪	સુગુસ્ત્રને શાતામુલપટ્ટા. ઇઠકારિનો પાઠ. અર્થસહિત. ૨૭
૫	ઈરિયાવહિયં સૂત્ર વિસ્તારિત અર્થસહિત એમાં અઢાર લાલ, ચોવી	
	શ હજાર, એકશો ને વીશ મિઠામિ હુકડંનો વિવરો દર્શાવ્યો છે.	૨૭
૬	તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં અર્થસહિત. ૩૬
૭	અન્નઠ ઉસસિણં અર્થસહિત. એમાં વાર આગારનાં નામ તથા	
	કાઝસ્સગના ડંગણીશ દોપનાં નામ પણ કહ્યાં છે. ૩૭
૮	લોગસ્સ અર્થસહિત. એમાં પ્રસંગેશ્રી રૂપનાદિક ચોવીશ તીર્થંકરનાં માતા,	
	પિતાતથાનગરીઆદિકનાં નામ કહ્યાં તથા તીર્થંકરોનાં નામ પાઠવાના હેતુ.	૪૨

અનુક્રમાંક.	ગ્રંથોનાં નામ.	પૃષ્ઠાંક.
૯	કરેમિ ઝંતે, ૯ સામાયિકનાં પચ્ચસ્કાણનો પાઠ અર્થસહિત. ૫૪
૧૦	સામાયિક પારવાનો, સામશ્યવયજુત્તો ૯ પાઠ અર્થસહિત. ૫૫
૧૧	સવલોષ અરિહંત ચેશ્યાણં અર્થસહિત. ૫૭
૧૨	જગચિંતામણિ ચૈત્યવંદન અર્થસહિત. ૫૭
૧૩	જં કિંચિ અર્થસહિત. ૬૦
૧૪	નમુઘુણં અથવા શકસ્તવ અર્થસહિત. ૯માં શ્લોકોદિક સાત ત્રયનાં નામ શ્યાદિક ઘણી વાતો પ્રસંગે આવેલી છે. ૬૧
૧૫	જાવંતિ ચેશ્યાણં અર્થસહિત. ૭૩
૧૬	જાવંત કેવિ સાહુ અર્થસહિત. ૭૩
૧૭	ઉપસર્ગહર સ્તવન અર્થસહિત તથા ૯ની ઉત્પત્તિ પણ દર્શાવી છે.	૭૪
૧૮	જયવીયરાય જગગુરુ અર્થસહિત. ૭૭
૧૯	અરિહંત ચેશ્યાણં અર્થસહિત. ૮૧
૨૦	પુસ્કરવરદીવદ્ધે અર્થસહિત. ૮૩
૨૧	સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં અર્થસહિત. ૮૭
૨૨	વેયાવચ્ચગરાણં અર્થસહિત. ૯૦
૨૩	નમોઽર્હત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુઞ્યઃ અર્થસહિત. ૯૧
૨૪	સંસારદાવાની સ્તુતિ અર્થસહિત. ૯૧
૨૫	કલ્યાણકંદની સ્તુતિ અર્થસહિત. ૯૫
૨૬	સ્નાતસ્વાની સ્તુતિ અર્થસહિત. ૯૭
૨૭	સુગુરુને વાંદણાંનો અધિકાર, ઘણાજ વિસ્તારિત અર્થસહિત. ૧૦૦
૨૮	અતિચારની આઠ ગાથા અર્થસહિત. ૯માં વાર પ્રકારના તપનો અધિકાર છે, તથા તેની સાથે "સયણાસણ પાણે" ૯ ગાથા જે મુનિરાજ કાઠસ્સગ્ગમાં ચિંતવે છે, તે પણ અર્થસહિત છે. ૧૦૮
૨૯	દેવસિચ્ચં આલોહં અર્થસહિત. ૧૧૫
૩૦	સાત લાખ પૃથિવીકાયનો પાઠ. ૧૧૭
૩૧	અઢાર પાપસ્થાનક અર્થસહિત. ૧૧૭
૩૨	દેવસિચ્ચ પઢિક્કમણે ઠાઝં. ૯નો અર્થ આગલ સદસ્સવિ દેવસિચ્ચ નામા આરુત્તીશમા સૂત્રાંની અંતર્ગત આવશે. ૧૧૯

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
३३	श्रावक पन्तिक्रमणसूत्र अथवा वंदितासूत्र अर्थसहित एमां श्राव कवे पन्तिक्रमयाना एकशो चोवीश अतिचारोनो विवरो कस्यो ठे.	११९
३४	अप्पुच्छिउदं गुरुवामणां अर्थसहित.	१५७
३५	आचरिय उवझाण अर्थ सहित.	१५९
३६	नमोस्तु वर्द्धमानाय अर्थसहित.	१६०
३७	विशाल लोचन अर्थसहित.	१६१
३८	सद्वस्तवि देवसियं अर्थसहित.	१६३
३९	श्रुतदेवता तथा क्षेत्रदेवतानी स्तुति अर्थसहित.	१६३
४०	कमलदलनी स्तुति अर्थसहित.	१६४
४१	जुवनदेवतानी स्तुति तथा ज्ञानादिगुणयुतानां अर्थसहित.	१६५
४२	अष्टाङ्गेषु मुनिवन्दन अर्थसहित.	१६६
४३	वरकनक अथवा सप्ततिशतजिन स्तुति अर्थसहित.	१६६
४४	सकल तीर्थ वंदूं कर जोर. तीर्थवन्दना.	१६७
४५	खघुशांतिस्तव अर्थसहित तथा एनी उत्पत्ति पण देखानी ठे.	१६८
४६	चउक्साय पन्निमसुवुरण अर्थसहित.	१७७
४७	पोसहुनं पच्चकाण, करेमि जंते पोसहुं ए अर्थसहित.	१७८
४८	पोसहु पारवानी गाथा, सागरचंदो कामो अर्थसहित.	१७९
४९	जरहेसरनी सज्जाय अर्थसहित, जरहेसर बाहुवली.	१८०
५०	मन्हजिणाणंनी सद्याय अर्थसहित.	१८६
५१	संधारा पोरिसी अर्थसहित.	१८७
५२	ज्ञानपंचमी स्तुति, श्रीनेमि: पंचरूप अर्थसहित.	१९४
५३	सकलार्हत् अर्थसहित.	१९७
५४	श्रावक पाक्षिकादि संक्षेपातिचार.	२१०
५५	श्रावक पाक्षिकादि विस्तारातिचार.	२१७
५६	नवस्मरण मध्ये प्रथम पंचपरमेष्ठि नमस्कार, संक्षेप अर्थसहित.	२२६
५७	उवसग्गहरं छितीय स्मरणनो अर्थ चम्मोत्तेरमां पेचमा खखायो ठे.	२२७
५८	संतिकरस्तोत्रनामक तृतीयस्मरण अर्थसहित.	२२७
५९	तिजयपहुत्त नामक चतुर्थस्मरण अर्थसहित.	२३५

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
६०	नमिऊण नामक पंचमस्मरण अर्थसहित. २४३
६१	अजितशांतिस्तव नामक पष्ठस्मरण अर्थसहित. २४५
६२	जक्तामर नामक सप्तम स्मरण अर्थसहित. २४३
६३	कल्याणमंदिर स्तोत्र नामक अष्टम स्मरण अर्थसहित. ३११
६४	बृहद्वांति स्तव नामक नवम स्मरण अर्थसहित. ३३०
६५	पञ्चस्काण संबंधि किंचित् विचार दर्शाव्या ठे. ३४५
६६	नमुक्कार सहिअंनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३५१
६७	नमुक्कार सहिअं मुठिसहियंनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३५४
६८	पोरिसि साह् पोरिसिनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३५४
६९	पुरिमह अवह्नुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३५६
७०	विगइ निविगइनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३५७
७१	वेआसणां तथा एकासणांनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३५८
७२	आयंविदनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३६१
७३	चउविहार उपवासनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३६१
७४	तिविहार उपवासनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३६३
७५	चउठ ठठ जत्तादिकनुं पञ्चस्काण. ३६४
७६	ठ जह्कविगयना त्रीश निवियाता तेनां नाम दर्शाव्यां ठे. ३६४
७७	पाणहारनुं पञ्चस्काण. ३६५
७८	गंठ सहिअं आदि अजिग्रहोनुं पञ्चस्काण. ३६६
७९	चौद नियम धरनारने देसावगासिकनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३६६
८०	चौद नियमनी गाथा, सचित्तदवविगई अर्थसहित. ३६६
८१	पाणहार दिवस चरिमंनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३६७
८२	रातें चउविहार करवो, तेनुं पञ्चस्काण अर्थसहित. ३६८
८३	रातें तिविहार करवो, तेनुं पञ्चस्काण. ३६८
८४	रातें डुविहार करवो, तेनुं पञ्चस्काण. ३६८
८५	पञ्चस्काणना आगारनी गाथाउं. ३६८
८६	ठ प्रकारें पञ्चस्काणनी शुद्धि करवी, तेनो पाठ अर्थसहित. ३६८
८७	साधुजीने चौद प्रकारना दाननी निमंत्रणानो पाठ अर्थसहित. ३६९

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
८८	पञ्चरत्नाण पारवानो विधि.	३७०
८९	सामायिक लेवानो विधि.	३७०
९०	सामायिक पारवानो विधि.	३७१
९१	पञ्चिह्ण करवानो विधि.	३७१
९२	देव वांदवानो विधि.	३७१
९३	देवसि प्रतिक्रमण विधि.	३७१
९४	राष्ट्र प्रतिक्रमण विधि.	३७३
९५	परिक्र प्रतिक्रमण विधि.	३७४
९६	चठम्मासी प्रतिक्रमण विधि.	३७६
९७	सांवत्सरी प्रतिक्रमण विधि.	३७६
९८	पोसद् पारवानो विधि. आ ग्रंथनी प्रस्तावनाना पृष्ठ.	ठठामां.
९९	ठ आवश्यकनां नाम तथा तेनो संक्षेपें अर्थ.	३७६
१००	ठ आवश्यकें सात नयनुं प्रथम छार.	३७७
१०१	ठ आवश्यकें कालादिक पांच कारणनुं वीजुं छार.	३७९
१०२	ठ आवश्यकें उत्पाद, व्यय अने ध्रुवनुं वीजुं छार.	३७९
१०३	ठ आवश्यकें हेय, हेय अने उपादेयनुं चोथुं छार.	३८९
१०४	ठ आवश्यकें पद्दव्यना व्यवहारनुं पाचमुं छार.	३८०
१०५	ठ आवश्यक माहेलुं कयुं कयुं आवश्यक नवतत्त्वमांहेला कया कया तत्त्वमां ठे ? ते कहेवानुं ठठुं छार.	३८०
१०६	ठ आवश्यकें सप्तजंगी विचारवानुं सातमुं छार.	३८०
१०७	ठ आवश्यकें चार निक्षेपा तथा क्षेत्र अने कालनुं आठमुं छार.	३८१
१०८	पोसद्मां चोवीश मंरुल करवां, तेनां नाम.	३८२
॥ अथ देववंदनादि जाप्यत्रयानुक्रमणिका ॥		
१०९	तत्र प्रथम चैत्यवंदन जाप्यस्यानुक्रमणिका प्रारब्धते.	
१	चैत्यवंदननो विधि चोवीश छारें सचवाय ठे, तेनां नाम.	३८४
२	प्रथम निसिही आदिक दश त्रिकना छारनुं सविस्तर जेद प्रतिजेद सहित स्वरूप, तथा ए दश त्रिकमांहेलोकयो कयो जेद कयां कयां करवो ? इत्यादि.	३८७

અનુક્રમાંક.	ગ્રંથોનાં નામ.	પૃષ્ઠાંક.
૩	વીજું પાંચ પ્રકારના અગ્નિગમનું સ્વરૂપ તેનું ધાર	... ૩૯૬
૪	ત્રીજું વે દિશિનું ધાર, તથા ચોથું ત્રણ અવગ્રહનું ધાર. ૩૯૭ તથા ૩૯૬	
૫	પાંચમું ત્રણ પ્રકારેં ચૈત્યવંદન કરવાનું ધાર. ૩૯૮
૬	ઠઠું પ્રણિપાત ધાર તથા સાતમું નમસ્કાર ધાર. ૩૯૯
૭	દેવ વંદનાધિકારેં જે નવકારપ્રમુખ નવ સૂત્રાં આવે છે, તેમના હલવા જારી અક્ષરોની સંખ્યાનું આઠમું ધાર, તથા પદસંખ્યાનું નવમું ધાર અને સંપદાનું દશમું ધાર કહ્યું છે. ૪૦૦	
૮	અગીયારમું પાંચ દંડકનું ધાર અને બારમું પાંચ દંડકને વિષે દેવ વાંદવાના વાર અધિકાર આવે છે, તેનું ધાર. ૪૧૨
૯	તેરમું ચાર વાંદવા યોગ્યનું ધાર, ૪૧૬
૧૦	ચૌદમું સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવોને સ્મરવા યોગ્યનું ધાર. ૪૧૬
૧૧	પંચરમું નામ સ્થાપનાદિક ચાર જિનનું ધાર. ૪૧૯
૧૨	શોલમું ચાર યોયોનું ધાર. ૪૧૯
૧૩	સત્તરમું દેવ વાંદવાના આઠ નિમિત્તોનું ધાર. ૪૨૦
૧૪	અઠારમું દેવ વાંદવાના વાર હેતુનું ધાર. ૪૨૧
૧૫	ઉગ્ગણીશમું અન્નઘ્રજસસિષ્ણાદિક શોલ આગારનું ધાર. ૪૨૨
૧૬	વીશમું કાઝસ્સગ્ગના ઉગ્ગણીશ દોષનું ધાર. ૪૨૨
૧૭	એકવીશમું કાઝસ્સગ્ગના પ્રમાણનું ધાર. ૪૨૪
૧૮	બાવીશમું શ્રીવીતરાગનું સ્તવન કેવે પ્રકારેં કરવું ? તેનું ધાર. ૪૨૪	
૧૯	ત્રેવીશમું એક દિવસમાં ચૈત્યવંદન કેટલી વાર કરવું? તેનું ધાર. ૪૨૫	
૨૦	ચોવીશમું સર્વવાલ સફલ કરવામાટે દશથી માંચીને ચોગણી પર્યંત આશાતનાર્જના પરિહાર કરવાનું ધાર. ૪૨૬
૨૧	દેવ વાંદવાનો વિધિ કહ્યો છે. ૪૨૬
૨૨૦	અવગ્રહવંદન નામ્યાનુક્રમણિકા.	
૧	પેટા વંદનાદિ કહીને વાંદણાં દેવાનું કારણ. ૪૩૧
૨	વાંદણાંનાં પાંચ નામ કહ્યાં છે. ૪૩૨
૩	વાંદણાંનાં ચાવીસ ધાગનાં નામ કહ્યાં છે. ૪૩૩
૪	દહેલું વાંદણાંના પાંચ નામનું ધાર કહ્યું છે. ૪૩૫

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
५	वीजुं वंदन कर्म उपर डव्य जावधी पांच दृष्टांतनुं छार. ४३५
६	त्रीजुं पासठादिक पांच थवंदनिकनां नामनुं छार. ४३७
७	चोथुं आचार्यादिक पांच वांदवा योग्य ठे, तेनानामनुं छार.	४४१
८	पांचमुं चार जण पासें वांदणां न देवराववां, तेनुं छार. ४४३
९	ठहुं चार जण पासें प्रायः वांदणां देवराववां, तेनुं छार.	४४३
१०	सातमुं पांच स्थानकें वांदणां न देवां, तेनुं छार. ४४३
११	आठमुं चार स्थानकें वांदणां देवानुं छार. ४४४
१२	नवमुं आठ कारणें वांदणां देवां, तेनुं छार. ४४४
१३	दशमुं वांदणां देतां पच्चीश आवश्यक सचवाय, तेनुं छार.	४४५
१४	अग्नीधारमुं मुहपत्तिनी पच्चीश पन्निवेहणानुं छार. ४४७
१५	वारमुं शरीरनी पच्चीश पन्निवेहणानुं छार. ४४८
१६	तेरमुं वांदणांमां वत्रीश दोष त्यागवा तेना नामनुं छार.	४५०
१७	चौदमुं वांदणां देतां ठ गुण उपजे, तेना नामनुं छार.	४५४
१८	पन्नरमुं वांदणांमां गुरुनी स्थापना केम करवी? तत्त्वरूप छार.	४५४
१९	शोखमुं वे प्रकारना थवग्रहनुं छार. ४५६
२०	सत्तरमुं वांदणांना सूत्रांना थद्दरनी संख्यानुं छार, तथा थद्दरमुं पदनी संख्यानुं छार. ए वे छार, साथें कक्षां ठे.	४५७
२१	उगणीशमुं वांदणांना दायकनां ठ स्थानकोनुं छार. ४५८
२२	वीशमुं वांदणांनां ठ स्थानकमां ठ गुरुवचन होय तेनुं छार.	४५९
२३	एकवीशमुं तेत्रीश आशातना न लगामवी, तेनां नामोनुं छार.	४५९
२४	वावीशमुं प्रजातें थने सांजे ए वे वंदनक विधिनुं छार. ४६३
२२१	॥ तृतीय पञ्चस्काण जाप्यस्यानुक्रमणिका ॥	
१	पञ्चस्काणना मूख नवछारनां नाम तथा ए शब्दनो अर्थ.	४६६
२	पद्देलुं उत्तर गुण पञ्चस्काणना दश जेदनुं छार. ४६७
३	वीजुं पञ्चस्काण करवाना पाठ रूप चार प्रकारना विधिनुं छार.	४७१
४	त्रीजुं चार प्रकारना आहारना स्वरूपनुं छार. ४७६
५	चोथुं नवकारस्ती प्रमुखना आगारोनी संख्या यथार्थ. ४८०
६	पांचमुं ठ जइय तथा चार थजइय मली दश विगडनुं छार,	

अनुक्रमांक.

ग्रंथोनां नाम.

पृष्ठांक.

- जेद प्रतिजेद सहित एमां निवियातादिकनां स्वरूप कहेलां ठे. ४९१
 ७ ठंठुं ठ जदय विगयना त्रीश नीवियाता कराय ठे तेनुं द्वार. एमां
 निवियातानो अधिकार सविस्तर वर्णवेवो ठे. ४९७
 ८ सातमुं पच्चस्काणना मूलगुण उत्तर गुणरूप वे जांगा तथा
 उगण पच्चास आदिक बीजा पण जांगा कहेवानुं द्वार. ५०१
 ९ आठमुं पच्चस्काण ठ शुद्धियें सफल थाय, तेना नामनुं द्वार. ५०६
 १० नवमुं पच्चस्काण नुं फल इहलोक तथा परलोक आश्रयी वे प्र
 कारें थाय, तेनुं दृष्टांतसहित कथननुं द्वार. ५०८

॥ चैत्यवंदन बावीशनी अनुक्रमणिका. ॥

- १ विमलकेवल ज्ञानकमला, सिद्धाचलजीनुं. ५१२
 २ श्रीशत्रुंजय सिद्धक्षेत्र, सिद्धाचलजीनुं. ५१२
 ३ आज देव अरिहंत नमुं, पंचतीर्थी चैत्यवंदन. ५१२
 ४ पद्मप्रजने वासुपूज्य दोय राता कहीयें. चोवीशजिनवर्णनुं. ५१२
 ५ प्रथम तीर्थंकर तणा हूआ, चोवीश जिन समकित जवगणतीनुं. ५१३
 ६ गणधर चोराशी कद्या, चौदशें वावन गणधरनुं. ५१३
 ७ वार गुण अरिहंत देव, पंच परमेष्ठीनुं. ५१३
 ८ श्री सीमंधर बीतराग, सीमंधर जिननुं. ५१३
 ९ सीमंधर परमात्मा, सीमंधरजिननुं. ५१४
 १० श्री सीमंधर जगधणी, सीमंधरजिननुं. ५१४
 ११ पहेले पद अरिहंत नमुं, बीशस्थानकतपनुं. ५१४
 १२ चोवीश पंदर पीस्तालीशनुं, बीशस्थानकना काउस्सगनुं. ५१५
 १३ रोहिणी तप आराधीयें, रोहिणीतपनुं. ५१५
 १४ सीमंधर प्रमुख नमुं, विचरताजिननुं. ५१५
 १५ दुविध धर्म जिणें उपदिश्यो, बीजतिथिनुं. ५१६
 १६ त्रिगडे वेठा वीरजिन, ज्ञानपंचमीनुं. ५१६
 १७ माहाशुदि आठमने, दिने, अष्टमीनुं. ५१६
 १८ शासन नायक वीरजी, एकादशीनुं. ५१७

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
१९	शांति नमि मल्ली मेप ठे, चोवीश तीर्थंकरनी राशिनूं. ५१७
२०	परमेश्वर परमात्मा, परमात्माजीनूं. ५१८
२१	निजरूपें जिननाथ के, जिनपूजानूं. ५१८
२२	अरिहंत नमो जगवंत नमो, चंदकेवलीना रासमांथी. ५१८

॥ अथ ठंदादिकोनी अनुक्रमणिका ॥

१	सेवो पास संखेसरो मन्नगुरुं, शंखेश्वरजीनो. ५१८
२	कल्याणकेलिसदनाय नमो नमस्ते, पार्श्वजिनस्तोत्र. ५१९
३	सेवो वीरने चित्तमां नित्य धारो, श्रीमहावीरजीनो. ५१९
४	वीरजिनेसर केरो शिष्य, गौतमाष्टक ठंद. ५२१
५	वांठित पूरे विविध परें, नवकारनो ठंद. ५२१
६	आदिनाथ आदें जिनवर चंदी, शोल सतीनोठंद. ५२३
७	सिद्धार्थ जूपति सोहे, ए प्रजातें कहेवानां चार मंगल. ५२४
८	शिवं गुरुबुरुं परं विश्वनाथं, वीतरागाष्टक. ५२५

॥ अथ स्तुतियोनी अनुक्रमणिका ॥

१	सीमंधर जिनवर सुखकर साहेव देव. श्रीसीमंधरजिननी. ५२५
२	श्रीसीमंधर देव सुहंकर. ५२५
३	आदिजिनवर राया, जास सोवन्नकाया, आदिजिननी.. ५२६
४	रूपज चंझानन वंदन कीजें, शाश्वत जिननी. ५२६
५	जिनशासन वंठित, पूरण देव रसाख, सिद्धचक्रजीनी. ५२७
६	अरिहंत नमो वलि सिद्ध नमो, सिद्धचक्रजीनी ५२७
७	दिन सकल मनोहर बीज दिवस सुशेष, बीजतिथिनी. ५२७
८	आवण शुदि दिन पंचमीए पंचमीनी. ५२८
९	मंगल आठ करी जस आगल, अष्टमीनी. ५२८
१०	एकादशी अति रूथनी गोविंद पूठे नेम, एकादशीनी. ५२९
११	पूठे गौतम वीर जिणंदा, बीश स्थानकना तपनी. ५२९
१२	सत्तरजेदी जिनपूजा रचीने. पर्युपणनी. ५३०
१३	नक्षत्र रोहिणी जे दिन आवे, रोहिणी तपनी. ५३०

अनुक्रमांक.

ग्रंथोनां नाम.

पृष्ठांक.

॥ अथ स्तवनोना समुदायनी अनुक्रमणिका ॥

१	पुस्कलवड विजयें जयो रे, सीमंधरजिननुं.	५३१
२	सुणो चंदाजी सीमंधर परमातमा पासें जाजो, सीमंधर जिननुं.	५३१
३	शत्रुंजे रुपन समोसखा, तीर्थमालानुं.	५३२
४	आंखमीयें रे में आज शत्रुंजय दीगो रे, सिद्धाचलजीनुं.	५३३
५	विमलाचल नित्य वंदीयें, सिद्धाचलजीनुं.	५३३
६	सिद्धगिरि ध्यावो जत्रिका, सिद्धाचलजीनुं.	५३३
७	समेत शिखर जिन वंदियें, समेतशिखरजीनुं.	५३४
८	जइ पूजो ढाल समेतशिखर गिरि उपर. समेतशिखरजीनुं.	५३४
९	राजुल उज्जी मालिये, जंपे जोमी हाथ, नेमनाथजीनुं	५३५
१०	चउ अछ दस दोय वंदीयें जी, अष्टापदजीनुं	५३५
११	आदिजिणेंसर पूजतां दुःख मेटो रे, आवुजीनुं.	५३६
१२	आवो आवोने राज, श्रीअर्बुदगिरि जइयें, अर्बुदगिरिनुं.	५३७
१३	श्रीराणकपुर रलियामणुं रे ढाल, राणकपुरजीनुं.	५३७
१४	समरि शारदा माय, सिद्धचक्रजीनुं स्तवन.	५३८
१५	साहिव सांजलो रे, संजव अरज हमारी, संजवजिननुं.	५३८
१६	सहजानंदी शीतल सुखजोगी तो, शंखेश्वरजीनुं.	५३९
१७	अंतरजामी सुण अलवेसर, शंखेश्वर जीनुं.	५४०
१८	सजनी मोरी, पासजिणेंसर पूजो रे, श्रीपार्श्वनाथजीनुं.	५४०
१९	जय जिनवर जग हितकारी रे, दीवालीनुं.	५४१
२०	सेवधी संचउ घेरियां अलवेळे सांइ श्रीवीर जन्मकुंरुलीनुं	५४१
२१	सिद्धनी शोचा रे शी कहुं, सिद्ध जगवाननुं.	५४२
२२	गिरुआ रे गुण तुम तणा, महावीर स्वामीनुं.	५४२
२३	सांजल रे तुं प्राणीया, समकितनुं स्तवन सात ढालनुं.	५४३
२४	सकल सिद्धि दायक सदा, आराधनानुं पुण्यप्रकाशनुं स्तवन.....	५४६
२५	सुतसिद्धारथ रूपनो रे, ज्ञानपंचमीनुं स्तवन ठ ढालनुं.	५५२
२६	आदिजिणेंद अरिहंतजी प्रभु अमने रे, आदिजिननुं,	५५६
२७	अवसर पामीने रे कीजें नव आंवीलनी उंली, सिद्धचक्रजीनुं.	५५७

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
२०	सुविधिनाथनी पूजा सार, सुविधिजिन पूजानुं स्तवन. ५५७
२१	तीरथ अष्टापद नित्यनमियें, अष्टापदजीनुं. ५५८
३०	आवण वरसे रे स्वामी, श्रीनेमराजुलनुं चोमासुं, ५५९
३१	एक वार वटदेश आवजो जिणंदजी, समवसरणनुं. ५५९
३२	मनहुं ते महारं मोकळे, महारा वालाजी रे, सीमंधरजिननुं. ५६०
३३	काया पामी अति कूनी, युगमंधरजिननुं. ५६१
३४	जइने रहेजो महारा वालाजी रे, नेमिजिननुं ५६१
३५	धन धन रे दीवाली मारे आजनी रे. जिनप्रभुनी आंगीना दर्शन. ५६२
३६	प्रणमी शारद मायशासन वीर सुहंकरं जी, बीज तिथिनुं स्तवन. ५६२
३७	पंचमी तप तमें करो रे प्राणी, पंचमीनुं..... ५६३
३८	हारे महारे ठामधर्मना साढा पचवीश देश जो, अष्टमीनुं. ५६३
३९	जगपतिनायक नेमिजिणंद, एकादशीनुं चार ढाखनुं. ५६५
४०	मारगदेशक मोक्षनो रे, दीवालीनुं. ५६८
४१	जीहो प्रणमुं दिन प्रत्यें जिनपति, सिद्धचक्रजीनुं चार ढाखनुं. ५६८
४२	हारे महारे वासुपूज्यनो नंदन मघवा नाम जो, रोहिणीतपनुं. ५७०
४३	पामी सुगुरु पसाय रे, शत्रुंजय धणी, आदिजिनविनति. ५७३
४४	श्रीगौतमस्वामीनो रास. ५७५
४५	रमती कमती अमुन साहेली, दीवालीनुं. ५७७
४६	माता त्रिशला नंद कुमार जगतनो दीवो रे, आमलक्रीडानुं ५७७
४७	सुणो सखि सज्जन नां विसरे, नेमनाथजीनुं. ५७९
४८	शामलीया लाख तोरणथी रथ फेर्यो कारण कहोने, नेमिजिननुं. ५८२
४९	आवो गिरि सिद्धाचल जइयें, सिद्धाचलजीनुं. ५८२
५०	श्रीसिद्धाचलमंरण स्वामी रे, सिद्धाचल जीनुं. ५८३

॥ अथ सद्याउनी अनुक्रमणिका ॥

१	जनकसुता हुं नाम धरातुं सीताजीनी. ५८४
२	समरी श्रुत देवी शारदा, आंखि तपमां आहार खेवाना विधिनी. ५८४
३	चेवन थव कठु चेतीयें, चेतन शिखामणनी. ५८५
४	हो सुण आतमा मत पर मोहपिंजरसांहे. आत्मबोधनी. ५८५

अनुक्रमांक.	ग्रंथोनां नाम.	पृष्ठांक.
५	सांजल सयणां साची सुणावुं, सांजल सयणानी.	५८६
६	जोवनीयांनी मोजां फोजां जाय नगरां देती रे, जोवन अग्रिरनी.	५८६
७	निंदा म करजो कोइनी पारकी रे, निंदावारकनी.	५८६
८	धोबीडा तुं धोजे मननुं धोतीयुं रे, धोबीकानी.	५८७
९	ढंढणरूपिजीने वंदना हुं वारी लाळ, ढंढणरूपिनी.	५८७
१०	सिरिजंबू रे, विनयजक्ति शिरनामीने, मुहपत्तिना पच्चास वोळनी.	५८८
११	काया रे वामी कारमी सीचंतां रे शुके, काया उपरनी.	५८९
१२	नरजव नयर सोहामणुं वणजारा रे, वणजारानी.	५८९
१३	सुन सोदागर वे दिलकी वात हमारी, सोदागरनी.	५९०
१४	आपखजावमां रे, अधू सदा मगनमें रहेनां, आपखजावनी.	५९०
१५	शोल सतीनां लीजें नाम. शोल सतीयोनी.	५९१
१६	आतमरामें रे मुनि रमे, आतमशिद्धानी.	५९१
१७	अरिहंत पहेले स्थानक गणीयें, वीश स्थानकना तपनी.	५९१
१८	ए तो नारी रे वारी ठे दुर्गति तणी, शीयलनी.	५९२
१९	जय जय आरती शांति तुमारी, शांतिजिन आरती.	५९३
२०	अप्सरा करती आरती, जिनआगें ॥ आदिजिन आरति.	५९३
२१	जल जरी संपुटपत्रमां, श्रीजिन नव अंगपूजाना दोहा.	५९४
२२	आरती कीजें पास कुमरकी, श्रीपार्श्वनाथनी आरति.	५९४
२३	चारो मंगल चार आज महारे. ए चारो मंगल चार.	५९५
२४	सिद्धारथसुत वंदियें, पांचकारणनुं स्तवन, विनयविजयजीकृत.	५९५
२५	श्रीशुचगुरुचरणे, सामायिकना वत्रीशदोषनी सद्याय.	५९५

॥ अथ संधिसूत्राणि ॥

॥ सिद्धो वर्णसमाम्नाय : तत्र चतुर्दशादौ स्वराः । दश समानाः । तेषां द्वौ द्वावन्योन्यस्य सवर्णौ । पूर्वो ह्रस्वः । परो दीर्घः । स्वरोऽवर्णवर्जो नाम्नी । एकारा दीनि संध्यक्षराणि । कादीनि व्यंजनानि । ते वर्गाः पंच पंच । वर्गाणां प्रथम द्वितीयौ शपसाश्च घोषाः । घोषवन्तोऽन्ये । अनुनासिका ङञ्णनमाः । अन्तस्था यरलवाः । ऊष्माणः । शपसहाः । अः इति विसर्जनीयः । अं इत्यनुस्वारः । पूर्वपरयोरर्थोपलब्धौ पदम् । अस्वरं व्यंजनम् । परं वर्णं नयेत् । अनतिक्रमयन् विश्लेषयेत् । लाकोपचाराङ्गहणसिद्धिः । इति संधिसूत्रेषु प्रथमश्चरणः ॥ १ ॥

॥ श्रीगोमीपार्श्वनाथाय नमः ॥

॥ अथ ॥

श्रीपंचप्रतिक्रमणादिसूत्राणि सार्थानि प्रारंभः

॥ तत्र ॥

॥ प्रथमं नवकारमांगलिकरूपम् ॥

॥ नमो अरिहंताणं ॥ १ ॥ नमो सिद्धाणं ॥ २ ॥ नमो
आयुरियाणं ॥ ३ ॥ नमो उवज्जायाणं ॥ ४ ॥ नमो
लोए सव साहूणं ॥ ५ ॥ एसो पंच नमुकारो ॥ ६ ॥
सवपावप्पणासणो ॥ ७ ॥ मंगलाणं च सवेसिं ॥ ८ ॥
पढमं हवइ मंगलं ॥ ९ ॥ इति नमस्काराः ॥ १ ॥

अर्थः—हवे प्रथम सर्वमांगलिकनुं मूल, श्रीजिनशासननो सार, श्री-
यार अंग अने चौद पूर्वनो उल्लार, सदैव शाश्वत एवो श्रीपंच परमेष्ठिने नम-
स्काररूप महामंत्र श्रीनवकार ठे, तेनो प्रारंभ करीयें ठेयें. त्यां प्रथम श्रीअ-
रिहंतपदनुं मंगल वर्णवीयें ठेयें. (नमो अरिहंताणं के०) नमोऽरिहंताः
एतले (अरि के०) रागादिक वैरी प्रत्ये (हंताणं के०) हणनार एवा, चार
गुणें करी सहित समवसरणने विषे विराजमान विहरमान तीर्थंकर जे श्री-
अरिहंत, ते प्रत्ये (नमो के०) नमस्कार थाउं. एनो सविस्तर अर्थ कहे ठे.

इहां नमः ए नेपातिक पद ठे. ते डव्य तथा जावना संकोचने अर्थे ठे.
कहेलुं ठे के “नेवाइयं पयं दधं जावसंकोयण पयठो” माटे नमः ए पदव-
डे कर, चरण अने मस्तकें करी. सुप्रणिधानरूप नमस्कार थाउं. एतले
कर, शिर अने पादादिकनुं जे हलन, चलन, ते डव्यसंकोच जाणवो. अने
वीगुह माननो नियोग ते जावसंकोच जाणवो. एतले डव्य अने जावयी
नमस्कार थाउं, एम कहुं. एवो नमस्कार कोने थाउं? तो के अरिहंता
दिक प्रभुउने नमस्कार थाउं. अहिंयां जूदा जूदा वण पाठ ठे. एक एमो

અરહંતાણં, વીજો ણમો અરિહંતાણં, ત્રીજો ણમો અરહંતાણં. ૫ ત્રણે પા-
ઠના ત્રિન્ન ત્રિન્ન અર્થો કહે છે.

પ્રથમ (ણમો અરહંતાણં કે) નમોઽર્હ્યઃ જે અતિશય પૂજાને અર્પે
ઘટલે યોગ્ય છે તે અરહંત કહિયે. અર્થાત્ અમરવર નિર્મિત એવા અશોકાદિ
આઠ મહાપ્રાતિહાર્યરૂપ પૂજાને જે યોગ્ય છે, તેને અરહંત કહિયે. ૫ વિષે
આવું વચન છે:—“અરહંતિ વંદણ નમં, સણાઝ અરહંતિ પૂઅસકારં ॥ તિરિયા
મણં ચ અરહા, અરહંતા તેણ વુઞ્ચંતિ ॥૧૥” એ માટે તેડને નમસ્કાર થાઉં.

તથા અરિહનનાત્ અરહંત ઘટલે સંસારરૂપ ગહનવનને વિષે અનેક
દુઃખોને પમારનાર એવા મોહાદિક શત્રુને હણવાયકી અરહંત કહીયે. ત
થા રજોહનનાત્ અરહંત ઘટલે જેમ વાદલાં, સૂર્યમંડલને ઢાંકી મૂકે છે,
તેમ આત્માના જ્ઞાનાદિક ગુણને ઢાંકી મૂકે, એવાં ચાર વાતિકર્મરૂપ રજ,
તદ્રૂપ શત્રુને હણવાયકી અરહંત કહિયે. તથા રહસ્યાજાવત્ અરહંત ઘટ-
લે દૂર થયું છે નિરવશેષ જ્ઞાનાવરણાદિ કર્મનુ પારતંત્ર્ય જેને વિષે અને ન
હણાય એવું અદ્ભુત કેવલ જ્ઞાન અને દર્શન, તેણે કરી નિરંતર પ્રત્યક્ષપણે
કરી જાણનારા એવા જગવાનને રહસ્યનો અજાવ છે ઘટલે જેનાથી કાંઈ
ઘાતુ નથી માટે અરહંત કહિયે, આ અરહંત પદના ત્રણે અર્થ, પૃષોદરા-
દિની પેઠે સિદ્ધ થાય છે. એ માટે તેડને નમસ્કાર થાઉં.

અથવા (અ કે) અવિદ્યમાન છે (રહ કે) એકાંત રૂપ દેશ અને
(અંત કે) મધ્યજાગ ગિરિ ગુફાદિકનો જેને ઘટલે સમસ્ત વસ્તુસમૂહ
ગતપ્રવૃત્તપણાને અજાવે કરી અરહંતોર કહીયે, અર્થાત્ સર્વવિદિતપણું છે
જેને એવા અરહંતોર જગવાન્ તેડને નમસ્કાર થાઉં.

અથવા (અ કે) અવિદ્યમાન છે ઘટલે નથી (રહ કે) રથ જે સ્યં-
દન તે સકલ પરિગ્રહ ઉપલક્ષણજૂત જેને અને (અંત કે) વિનાશ ઘટલે
વિનાશના કરનારા જે જરાદિ ઉપલક્ષણજૂત તે જેમને અવિદ્યમાન છે મા-
ટે અરહંત ઘટલે અરહંત કહિયે, એવા અરહંત પ્રજુડને નમસ્કાર થાઉં;

અથવા અરહ્યઙ્ગ્યઃ ઘટલે પ્રકૃષ્ટ રાગાદિહેતુજૂત એવા મનોહ્ર અને અ-
મનોહ્ર જે વિષય તેના સંપર્કથકી પણ વીતરાગાદિક જે પોતાનો સ્વસ્વજાવ
છે, તેને ઢાંકતા નથી, તેમાટે અરહંત કહિયે. એવા અરહંત પ્રજુડને નમ-
સ્કાર થાઉં. યતઃ “શુદ્ધ વંદણ મરહંતા, અમરિંદ નરિંદ પૂઅમરહંતા ।

સાસય મુદ્ધમરહંતા.અરહંતા હંતુ મે સરણં ॥૧૥” એ પ્રથમ પાઠનો અર્થ થયો. હવે (ણમોઅરિહંતાણં કે०) નમોઽરિહંત્યઃ એ વીજા પાઠનો અર્થ કરે છે. ત્યાં (અરિ કે०) આઠ કર્મરૂપ શત્રુને (હંતાણં કે०) હણનારા એવા શ્રીઅરિહંત પ્રત્યે નમસ્કાર થાઉં. એ વિષે આહું વાચ્ય છે “અઘ્ઘિહં પિથ કમ્મં, અરિજૂયં દોઢ સયલજીયાણં ॥ તં કમ્મમરિહંતા, અરિહંતા તેણ હુંચતિ ॥ ૧ ॥” એ ગાથાનો જાવાર્થઃ—આઠ પ્રકારનાં જે કર્મ છે, તે સર્વે જીવોને અરિજૂત પટલે વેરીરૂપ છે, એવા કર્મરૂપ વેરીને હણનાર છે, માટે અરિહંત કહેવાય છે. તે પ્રત્યે નમસ્કાર થાઉં.

તથા અરિહંતના સદ્વાયથી મોહરૂપ નગરને પમાય છે. માટે સાર્થવા હનીં ઉપમા, તથા એમના આશ્રયથી જવસમુદ્ધનો પાર પમાય છે, માટે નિર્વામકની ઉપમા, તથા પ્રાણ, જૂત, જીવ અને સત્ત્વ, એ ચાર પ્રકારના જીવોને માદ્દા માદ્દા એવો શબ્દ કહે, માટે સર્વ જીવો ઉપર કૃપા છે, તેથી નીર્વાણરૂપ વનપ્રત્યે પહોંચાડે છે, માટે મહાગોપની ઉપમા, એ ઘ્રણ ઉપમા સાર્થક છે, તે શ્રી અરિહંતને જ ઠાજે છે, એવા શ્રીઅરિહંતને એ સર્વે જીવલોકને વિષે લોગુત્તમ જાણે કરી તેમજ નમસ્કાર થાઉં.

તથા રાગ, દ્વેષ, પરિસહ, ઉપસર્ગ, પટલાને જે નમાવે પટલે પાંચે ઇન્દ્રિયના પ્રેવીશ વિષય, ચાર કપાય, વાવીશ પરિસહ તથા આત્મોઞ્ઞિત અને પરકૃત એવી વે પ્રકારની વેદના અને અનુલોમ તથા પ્રતિલોમ, એવા વે પ્રકારના ઉપસર્ગ, ઇત્યાદિક શત્રુને હણનાર તેમાટે અરિહંત કહિયે, તે પ્રત્યે નમસ્કાર થાઉં. એવા અરિહંતને મન, વચન અને કાયાની એકાગ્રતાપણે નમસ્કાર કરતો થકો જીવ, જવનાં સદ્સ્રોથથી મૂકાય, જાવ સહિત નમસ્કાર કરતો થકો વોધિના લાજને પામે, એ વીજા પાઠનો અર્થ થયો.

હવે (ણમોઅરુહંતાણં કે०) નમોઽરુહંત્યઃ એ વીજા પદનો અર્થ કહે છે, તિહાં અરુહંત્યઃ અહીં (રુહ વીજતંતુસંતાને) એ ધાતુનું રુહ પદ છે પટલે હીણકર્મવીજપણાથી જેમને પરી સંસારમધ્યે, (રુહંત કે०) ઉપજવું (અ કે०) નથી પટલે અરુહંત કહિયે, અર્થાત્ વીજનું વિસ્તારપણું નથી. હવે કોઈ પણ જવ કરવો નથી માટે અરુહંત કહીયે, ઁક્તં ચ “દગ્ધે વી જે યથાત્યંતં, પ્રાહુર્જવતિ નાંકુરઃ ॥ કર્મવીજે તથા દગ્ધે, ન રોહતિ જવાં કુરઃ ॥ ૧ ॥” અર્થઃ—જેમ કોઈ વીજ છે, તે અત્યંતપણે અગ્નિયેં કરી વધ્યું

प्रतिक्रमण सूत्र.

होय, तेने वाव्यां थकां तेनो अंकुरो प्रगट न थाय. नेम माटे
 मरूप बीजें करी फरी संसारमध्ये अवताररूप अंकुरो जगे वें.
 बीजने वाव्या थकी संसाररूप अंकुरो प्रगट न थाय. नवा ज
 माटे अरुहंत कहियें, एवा अरुहंतने नमस्कार थाजें.
 एवा लक्षणोवाला जगवानने नमस्कार करवानो हेतु शुं? त्यां
 महाजयंकर जे आ जवरूप गहनवन, तेने विषे प्रमण करवाने बी
 मेला एवा जीवोने अनुपम आनंदरूप जे परमपद तद्रूप जे नगर
 मार्गने देखारुवापणानुं परमोपकारीपणुं ठे जेने विषे तेमाटे तेने नम
 करवो योग्यज ठे. अहीयां नमः शब्दना योगशी व्याकरणरीतिशी च
 र्थी विज्ञक्ति जोड्यें, ते ठेकाणें जे पठी ठे ते प्राकृतसूत्रयकी प्राकृतशै
 ना वश थकि ठे, तेमां पठीनुं बहुवचन ठे, ते अद्वैतव्यवहेदें करी अर्ह
 हुत्वनाख्यापनने माटे ठे. तथा विषय बहु पणायें करीने नमस्कार करना
 रने फलातिशय ज्ञापनने माटे ठे, ए श्रीअरिहंतने चंद्रमंगलनी पेरें अे-
 तवणें ध्यायियें. ए चावमंगल करतां पंच परमेष्ठिपदमां प्रथम अरिहंत प-
 दनुं मंगल वर्णव्युं ॥ ए पहेली संपदा एक पदनी थइ, संपदा एटले ज्यां
 अर्थसमातिनो अधिकार होय, ते संपदा जाणवी, तथा ज्यां विशामो लइ
 यें, ते विशामाना स्थानकने संपदा कहियें, एम सर्वत्र जाणवुं ॥ १ ॥
 हवे बीजुं सिद्धपदनु मंगल वर्णवे ठे, (एमोसिद्धाणं के०) नमः सि
 ऋज्यः अहीयां (सित् के०) वरु एटले चिरकालनो वांधेलो एवो जे
 अष्टकर्मरूप काष्ठनो चारो, तेने जाज्वलमान शुक्लध्यानरूप अग्नियें करी
 जेणे (द्मातं के०) धूम्यो ठे वाव्यो ठे जस्म कीधो ठे, तेने निरुक्तिना
 विधि प्रमाणें सिद्ध कहियें, एवा सर्व सिद्धने महारो (एमो के०) नम-
 स्कार होजो, अथवा पिधु धातु, गतिने अर्थें ठे, ए वचनशी अपुनरावृ-
 त्तियें एटले पावुं न अवाय एवी रीतें मोक्षनगरी प्रत्यें गया, ते सिद्ध क
 हेवाय, अथवा निष्ठितार्थ थया ते सिद्धा अथवा शिक्षा करनार शास्त्रक
 थक थया, ते सिद्ध अथवा शासनने प्रवर्त्तावनार थईने सिद्धरूप मांगव्य
 पणा प्रत्यें अनुज्ञव्या, ते सिद्ध कहियें. अथवा नित्य अपर्यवसित अनंत
 स्थितिने पामवा पणा थकी सिद्ध कहियें. अथवा जेनाथी गुणोनुं समूहपणुं
 व्य जीवोने उपलब्ध थाय ठे माटे सिद्ध कहियें, ए विषे आ वचन प्र-

माण ठे, “ध्मातं सितं येन पुराणकर्म, योवा गतो निर्वृत्तिसौधमूर्ध्नि ॥ ख्या-
तोऽनुशास्ता परिनिष्ठितार्थो, यः सोऽस्तु सिद्धः कृतमंगलो मे ॥१॥ ” ए २लो-
कमां उपर जेटलां सिद्धतां लक्षणो कक्षां, तेटलांनो समुच्चय, वर्णनरूपे ठे.

ए सिद्ध परमात्माने नमस्कार करवानो हेतु शुं ? त्यां कहे ठे. ए वि-
नाश रहित एवो अनंत चतुष्क एटले ज्ञान, दर्शन, चारित्र तथा वीर्य, ए
गुणो जेठने प्रगट थया ते ज्ञानदर्शन सुखवीर्यादिक गुण युक्तपणे करी
स्वविषय प्रमोदप्रकर्ष उत्पादन करी आनंद उत्पादन करवाने लीधे नव्य
जीवोने अत्यंत उपकारहेतुपणुं ठे माटे ते सिद्धने नमस्कार करवा
योग्य ठे. ए श्रीसिद्ध जगवानने उगता सूर्यनी घेरें रक्तवर्ण ध्यायियें. एवा
सिद्धने नमस्कार करतां पंच परमेष्ठि मंगलमां वीजुं मंगल जाणवुं. ए
वीजुं पद अने वीजी संपदा थई ॥ १ ॥

हवे आचार्यपदनु वीजुं मंगल कहे ठे. (एमो आयरियाणं के०) नम
आचार्येभ्यः आ एटले मर्यादायें तद्विषय विनयरूपे करी चर्यते एटले
सेवियें अर्थात् जिनशासनना अर्थनी उपदेशकतायें करीने, ते उपदेशक-
तानी आकांक्षा करनारा जीवो जेने सेवे ठे, तेने आचार्य कहियें. तेने
(एमो के०) नमस्कार थालें. उक्तं च “सुत्तव विजयकरणं, जुत्तो गठस्स
मेदि जूठथ ॥ गणतत्ति विप्पमुक्को, अथं वाएइ आयरिउ ॥ १ ॥

अथवा ज्ञानाचारादिक पांच प्रकारनो आचार, अथवा आ एटले म-
र्यादायें चार एटले विहार ते आचार, एवा आचारने पालवामां पोतें साधु
एटले ज्ञाना चतुर ठे तथा प्रकर्ष करी वीजाने ते आचार पलाववानो उ-
पदेश कहेवाथकी तथा उत्कृष्टपणे वीजा साधु प्रमुखने ते आचार देख-
नवाथकी आचार्य कहियें. उक्तं च ॥ “ पंचविहं आयारं, आयरमाणा त-
हा पयासंता ॥ आयारं दंसंता, आयरिया तेण वुचंति ” ॥ १ ॥

अथवा (आ के०) ईपत् एटले अपरिपूर्ण जे (चार के०) हेरिक
एटले शिष्य ते आचार ते चारकल्प कहियें. एटले युक्तायुक्त विनाग नि-
रूपण करवामां अनिपुण एवा विनेय जे शिष्य तेने विपे (साधु के०) ज-
्ञाना यथार्थ शास्त्रार्थ उपदेशकपणें करीने ते आचार्य कहेवाथ ठे.

एवा आचार्यने नमस्कार करवानो हेतु शुं ? त्यां कहे ठे. आचारनो
उपदेश करवाथकी परोपकारीपणुं जेमने प्राप्त थयुं ठे तथा ठ्वीज ठ्वीजी.

ગુણેં કરી સુશોજિત, યુગપ્રધાન, સર્વજનમનોરંજક, જગજ્ઞીવમાં જવ્ય જી વને જિનવાણીનો ઉપદેશ આપી પ્રતિબોધિને કોઈને સમ્યક્પણું પમાડે છે, કોઈને દેશવિરત્તિપણું પમાડે છે, કોઈને સર્વવિરત્તિપણું પમાડે છે તથા કોઈએક ઉપદેશ સાંજલીને જડકપરિણામી થાય છે. એવા ઉપકારના કરનાર, શાંત મુદ્દાના ધારક, દાણમાત્ર પણ કપાયેં પ્રસિત ન હોય માટેં તે પ્રજુર્ણ, નમસ્કાર કરવા યોગ્ય છે.

વલી તે આચાર્ય નિત્યેં પ્રમાદ રહિત થકા અપ્રમત્ત ધર્મના કથક છે. વલી રાજકથા, દેશકથા, સ્ત્રીકથા, જત્તકથા સમ્યક્ત્વદિલ્લણીયા અને ઠઠી ચારિત્રદિલ્લણીયા, એવી વિકથાના વર્જક છે. વલી અમલ અમાયી છે. તથા સારણા, વારણા, ચોયણા, અને પન્નિચોયણાદિકેં કરી શિષ્યાદિકને પ્રવચનનો અજ્યાસ કરાવનારા છે અને સાધુજનને ક્રિયા ધરાવતા થકા છે. વલી જેમ સૂર્ય અસ્ત થયાં ગ્રહને વિષે ઘટપટાદિક પદાર્થ ન દેખાય; પઠી દીપકથકી સર્વ પદાર્થ દૃષ્ટિગોચર આવે, તેમ અહિંયાં કેવલજ્ઞાન જાસ્કાર સમાન શ્રીતીર્થંકરદેવ મુક્તિ ગયા થકાં ત્રણ જીવનના પદાર્થના કથક દીપકસમાન એવા શ્રીઆચાર્ય છે, એવા શ્રીઆચાર્યને, જે જવ્ય પ્રાણી નિરંતર નમસ્કાર કરે, તે પ્રાણી ધન્ય જાણવા, તેમને જવનો દાય તુરત થાય. વલી તે આચાર્ય પ્રજુર્ણયેં કૃપા કરીને જે હિતનાં વચન કહ્યાં હોય, તે વચનોને હૃદયથી અણમૂકતો થકો રહે, તે પ્રાણી વિશેષેં શુદ્ધિ સહિત જલો આચારવંત થાય. એ શ્રીઆચાર્યને સુવર્ણવર્ણેં ધ્યાયિયેં. એવા આચાર્યને નમસ્કાર કરવાથી પંચપરમેષ્ટિમંગલમાં ત્રીજું મંગલ જાણવું ॥ એ ત્રીજું પદ અને ત્રીજી સંપદા થઈ ॥ ૩ ॥

હવે ઉપાધ્યાયપદનું: ચોથું મંગલ વર્ણવે છે. (ણમો ઉવપ્પાયાણં કેઽ) નમ ઉપાધ્યાયેજ્યઃ (ઉપ કેઽ) સમીપ રહ્યા તથા આવ્યાં એવા જે સાધુ પ્રમુખ તે પ્રત્યેં જે (અપ્પાય કેઽ) અધ્યાય એટલે સિદ્ધાંતનું અધ્યયન કરાવે, તથા જેની સમીપેં આવી અધીયતે નામ જણાય છે, તે ઉપાધ્યાય કહિયેં. તે જાણી (ણમો કેઽ) નમસ્કાર થાઉં.

અથવા જેના ઉપ સમીપમાં આધિક્યેન ગમ્યતે એટલે અધિકપણાયેં જવાય છે, અથવા ઇક્ સ્મરણે એવા ધાતુના અર્થમાં સ્મરણ કરાય છે. સૂત્રથકી જિ નપ્રવચનનું જેથકી તે ઉપાધ્યાય કહિયેં. એ વિષે આવું પ્રમાણ છે. “વાર

સંગો જિણકાઠ સઘાઠ કહિઠં બુદ્ધેહિં ॥ તં ઉવણ્સંતિ જમ્હા, ઉવઘાયા તે
 ણ બુદ્ધંતિ ॥ ૧ ॥ અર્થ:-છાદશાંગી, શ્રીવીતરાગેં અર્થથી નાંસી અને ગણ
 ખરે સૂત્રથી ઘુંથી, તેનો સઘાય કરવો, એ રીતેં બુધ ઇટલે પંખિતેં કહ્યું તે
 જે કારણ માટેં તે છાદશાંગીને ઉપદેશે, તે કારણ માટેં તે ઉપાધ્યાય કહિયેં.

અથવા“ઉત્તિ ઉવર્ણ કરણે, જત્તિ જ્ઞાણસ્સ હોઈ તિદેસે ॥ ઇણ્ણ હુંતિ
 ઉજ્ઞા ઇસો અન્નોવિ પજ્ઞાઠ ॥ ૧ ॥ અર્થ:-ઉકાર જે છે, તે ઉપયોગ કર
 વાને અર્થે છે, તેથી (ઉ કેળ) ઉવ ધયો અને ઉવ પઠી જજ્ઞો છે, તે જકાર-
 વણેં ધ્યાનનો નિર્દેશ કહ્યો છે. એમ ઉ અને જ એ બે અક્ષર થકી ઉવજ્ઞાય
 પદ થાય છે. એ પર્યાયાર્થ છે.

બલી પણ પર્યાય ફેર નામ કહે છે. “ઉત્તિ ઉવર્ણકરણે, પત્તિ અ પાવ
 પરિવજ્ઞણે હોઈ ॥ જત્તિ અ જાણસ્સ કણ, ઉત્તિ અ ઉંસકણા કમ્મે ॥ ૧ ॥”
 અર્થ:-ઉ વર્ણ તે ઉપયોગને અર્થે છે અને પ વર્ણ તે પાપનું સમસ્ત પ્રકારેં
 વર્જવું તેને અર્થે છે, અને જ વર્ણ તે ધ્યાન કરવાને અર્થે છે, પુનઃ ઉ વર્ણ તે
 કર્મથકી ઉંસરવાને અર્થે છે. એ રીતેં ચાર અક્ષર મળ્યા થકાં ઉપાજ્ઞાઠ
 થાય છે, તે પણ પર્યાયાંતરેં ઉપાધ્યાયનુંજ નામ જાણવું.

અથવા ઉપાધાન ઇટલે ઉપાધિ અથવા સન્નિધિ તે પાસેં વસવું; તે ઉ
 પાધિયેં કરીને અથવા ઉપાધિને વિષે આય ઇટલે લાજ છે શ્રુતનો જેઠંથ
 કી અથવા ઉપાધિ ઇટલે વિશેષણાદિકના પ્રસ્તાવથકી શોજન ઉપાધિનો
 આય ઇટલે લાજ છે જેઠંથી તે ઉપાધ્યાય કહિયેં.

અથવા ઉપાધિ તેજ સન્નિધિ અને આય ઇટલે ઇષ્ટફલ ઇટલે જેનેં વિ
 પે દેવજનિતપણે જે આય ઇટલે ઇષ્ટફલો તેહના સમૂહનું એક હેતુ પર્ણ
 છે, એ હેતુમાટેં તેને ઉપાધ્યાય કહીયેં.

અથવા આધિ જે મનની પીઠા, તેનો આય ઇટલે લાજ તેને અધ્યાય
 કહિયેં. અથવા આધિ ઇટલે ટુંકી બુદ્ધિ અર્થાત્ કુબુદ્ધિ તેનો આય ઇટલે
 લાજ તે અધ્યાય કહિયેં. અથવા ધ્યેધાનુ ચિંતાને અર્થે છે. એ ધાનુનો પ્રયો
 ગ તથા નજનો અર્થ, કુત્તિત ઇટલે ચરાચ ઇવો થાય છે, એ બે મલી હુ
 ધ્યાન ઇવો અર્થે સિદ્ધ થાય છે, એને અધ્યાય પણ કહે છે. એ ઉપરલા અ-
 ધ્યાય અથવા આધ્યાય તથા એ વસ્ત્રે જેઠંથ કરી ઉપદ્રુત ઇટલે ઇણાયેલા
 છે, તેને એક ઉપાધ્યાય કહિયેં.

एवा श्री उपाध्याय पञ्चीश गुणं करी शोचित, द्वादशांगीना पारंगामि, द्वादशांगीना धारक, सूत्र अने अर्थना विस्तार करवाने रसिक, एवा उपाध्यायने नमस्कार करवानो हेतु शुं ? त्यां कहे ठे. संप्रदाय यकी आवेलां जे जिनवचन, तेनुं अध्यापन एटले जणावबुं करावे ठे, एणें करी जव्य जीवोनी उपर उपकारीपणुं होवार्थी नमस्कार करवा योग्य ठे. ए श्रीउपाध्यायजीने सरकत मणिनी पेरें नीलवर्णें ध्यायियें. ए श्रीउपाध्यायजीने नमस्कार करवार्थी पंचपरमेष्ठिमंगलमां उपाध्यायपदनुं चोथुं मंगल जाणवुं. ए चोथुं पद अने चोथी संपदा थइ ॥ ४ ॥

हवेसाधुपदनुं पांचमु मंगल वर्णवे ठे. (एमोलोएसवसाहूणं के०) नमोनमःलो के सर्वसाधुज्यः अढीछीप प्रमाण लोकमांहेला सर्वसाधुजने नमस्कार थारु.

त्यां जे ज्ञानादिक शक्तियें करी मोक्षने साधे, तेने साधु कहियें, अथवा सर्व प्राणीमात्रने विषे समपणुं ध्यावे, तेने निरुक्तिन्यायें करी साधु कहियें. ए विषे आ वचन प्रमाण ठे:—“निर्वाण साहए जोए, जम्हा साहंति साहुणो ॥ समा य सबजूएसु, तम्हा ते जावसाहुणो ॥१॥” अर्थ:—निर्वाण जे मोक्ष तेना साधवाना जे योग, ते प्रत्यें जे कारण माटे साधे, ते माटे ते साधु कहियें. वली सर्वज्ञत जे चोराशी लाख जीवायोनि तेथी उपना जे जीव, ते सर्वसाथें समतापणुं जे धरे ठे. ते कारणमाटे तेने जावसाधु कहियें, अथवा संयमना सखाइ जे सत्तर जेद, ते प्रत्यें जे धारे, ते साधु कहियें. उक्तं च ॥ “किं पिठसि साहूणं, तवं च नियमं च संयमगुणं वा ॥ तां वंदसि साहूणं, एयं मे पुठिउं साहु ॥ १ ॥” अर्थ:—अरे प्राणी ! साधु ते पोતાंना गुणें करीनेज साधु होय, तेमाटे तु साधुजणी शुं देखे ठे ? एटले शुं तपश्चर्याનો गुण देखे ठे ? अथवा संयमना गुण देखे ठे ? ते गुण देखीने तेवार पठी तु शु साधु प्रत्यें वांदीश ? एम हुं तुजने पूछું, માટે સાધુને ગુણેજ સાધુ देखીને વંદના કરવી. उक्तं च ॥ विसय सुहनियत्ताणं, विसुरुचारित्तनियमजुत्ताणं तच्च गुणसाहयाणं, साहण किच्चज्जायण नमो ॥ १ ॥” अर्थ:—साधુ કેહવા ઠે ? તો કે શબ્દાદિક પાંચ પ્રકારના વિષય તેનાં જે સુખ, તેથી નિવૃત્ત્યા ઠે, એટલે વેગલા થયા ઠે. તથા વિ. શુરુ નિર્મલ ચારિત્ર અને વિવિધ પ્રકારના જે નિયમ, તેણે કરી યુક્ત ઠે, વલી (તચ્ચ કે०) તથ્ય એટલે સાચા જે ગુણ તેના સાધક ઠે ? કૃતકૃત્ય

પણુ ધાવાને અર્થે એટલે મોઢા પામવાનાં જે કાર્ય, તેહિજ સાધવાને યોગ્યમંત્ર પણુ છે, જેમને એવા સાધુઝને નમસ્કાર થાઉં.

વલી સાધુ કહેવા છે? “અસદ્દાશ સદ્દાયત્ત્વં, કરેતિ મે સંજમં કરંત સ્ત ॥ ૧ ॥” અર્થ—જેનો કોઈ સલાહ ન હોય, તેના સાધુ સલાહ્યા છે. એટલે જેને કોઈનું સદાય નથી, તેનું સદાય સાધુ કરે, નિઃકારણવંધુસમાન ઉપકારી એવા સાધુ તે (મે-કે) મુજ પ્રત્યે અનાદિનું અસંયમપણું ટાલી સંયમપણું કર્તા છે. એટલે ઇંદ્રિયનો નિગ્રહ કરાવે શ્રુત્યાદિક કારણે કરી “સદ્દાશુર્ણ અહં નમામિ” એટલે સર્વ સાધુ પ્રત્યે હું નમસ્કાર કરું.

અથવા સંયમકારી જનોને સદાયતા ધારણ કરે, તેને સાધુ કહિયે. નિરુક્તિગ્રંથકીજ ‘નિરુક્ત પદઞ્જન’ એટલે સામાયિકાદિ વિશેષણે સહિત એવા સમતાયંત સાધુ સર્વ, તે અપ્રમત્તાદિક, પુલાકાદિક, જિનકલ્પિક, પ્રતિ માકલ્પિક, યથાલંદકલ્પિક, પરિહારત્રિશુદ્ધિકલ્પિક, સ્થવિરકલ્પિક, સ્થિતકલ્પિક, સ્થિતાસ્થિતકલ્પિક, તથા કલ્પાતીત જ્ઞેદોવાલા પ્રત્યેકબુદ્ધ, સ્વયંબુદ્ધ, ગુરુવોધિત જ્ઞેદોવાલા અને જારતાદિક જ્ઞેદોવાલા અથવા સુખમદુઃખમાદિક વિશેષિત સાધુ તે સર્વ સાધુઝં જાણવા. અર્હીયાં સર્વ ગુણવંતને અવિશેષે કરી નમસ્કાર કરવા પણાના પ્રતિપાદનને અર્થે સર્વ શબ્દનું ગ્રહણ કયું છે. એવી રીતે અર્હત પ્રમુખ પદોને વિષે પણ જાણી લેવું. અર્હીયાં પાંચમા પદને વિષે સર્વ પદની પૂર્તિ કરવી, એ માટે પણ સર્વ પદ મેલ્યું છે, એટલે ન્યાયના સામાન્ય પણાથકી પાંચે પદે સર્વ, શબ્દ સૂચવ્યો.

અથવા સર્વ જીવોને હિતના કરનારા તે સાર્વ, તેહીજ સાધુ અથવા સાર્વ શબ્દે અર્હરૂર્મ અંગીકાર કરનાર સાધુઝં જાણવા, પણ સાર્વ શબ્દે વૌદ્ધાદિકના સાધુઝં ગ્રહણ કરવા નહિ, તે સાર્વ સાધુ અથવા સર્વ શુજ યોગોને સાધે, તે સાર્વ સાધુ, અથવા સાર્વ એટલે અરિહંત તે પ્રત્યે સાધે, એટલે તેઝની આજ્ઞાના કરવા થકી આરાધે, પ્રતિષ્ઠાપના કરે, હુર્નયનાં નિરાકરણ થકી તે સાર્વસાધુ કહિયે.

અથવા શ્રવ્ય એટલે શ્રવણ કરવા યોગ્ય જે વાક્યો, તેને વિષે સાધુ, અથવા સવ્ય એટલે દક્ષિણ તે પોતાને અનુકૂલ જે કાર્ય તેને વિષે સાધુ એટલે નિપુણ, તે શ્રવ્યસાધુ કહિયે, અથવા સવ્યસાધુ પણ સવ શબ્દવડે

જાણી લેવા, સર્વ શબ્દનું દેશ તથા સર્વતાને વિષે દર્શન તે માટે અપરિણેય સર્વથકી ઉપદર્શનને માટે લોક શબ્દ કહ્યો છે.

અહીંયાં લોકશબ્દે મનુષ્યલોક સાર્વજનિકપ્રસિદ્ધિ, જર્ણવ નવ શત યોજન પ્રમાણ, અથઃ નીચે સહસ્ર યોજન પ્રમાણ તથા વહ્ની કોણક લઘિવંત સાધુ મેરુચૂલિકા પર્યંત પણ તપસ્યા કરતા થકા હોય. એમ લોક કને વિષે જિહાં જિહાં સાધુ હોય, તે સર્વ સાધુને મહારો નમસ્કાર થાઉં. એ સાધુને નમસ્કાર કરવાનો હેતુ શું? ત્યાં કહે છે. મોક્ષમાર્ગને વિષે સહાયતા કરનાર હોવાથી ઉપકારી પણને લીધે નમસ્કાર કરવા યોગ્ય છે. સ્તવના, પ્રશંસા, ગુણવર્ણન કરવા યોગ્ય છે.

જેમ ઝમર, વૃદ્ધના સુગંધી ફૂલ ઉપર વેસે, તેનો થોમો એક પરાગ લેઈ વીજે ફૂલેં જાય, એમ અનેક ફૂલેં જમી જમીને પોતાના આત્માને સંતુષ્ટ કરે, પણ ફૂલને વાધા ન ઉપજાવે, તેમ સાધુ પણ અનેક ઘર જમી જમીને વહેંતાલીશ દોષ રહિત આહર શુદ્ધ ગવેષી પોતાનું પિંરુપોપણ કરે. પાંચેંડ્રિયને પોતાને વશ રાખે, પાંચેંડ્રિયના વિષયને જીંપે, પટ્કાયજીવની રક્ષા પોતેં કરે, વીજા પાસેં કરાવે, વહ્ની સત્તર મેદ સહિત સંયમને આરાધે, સર્વજીવ ઉપર દયાના પરિણામ રાખે, અઢાર હજાર શીલાંગ રચના ધોરી, અચલ અમુગ્ગ આચારરૂપ જેનું ચારિત્ર છે, એવા મહંત મુનીશ્વરને જયણાયુક્ત વંદીને પોતાનું જન્મ પવિત્ર કરીયેં. વહ્ની નવ પ્રકારેં બ્રહ્મચર્યની ગુપ્તિ પાલે, વાર પ્રકારેં તપ કરવાને શૂરા, આત્માથી તથા વહ્ની આદેશ, ઉપદેશ થકી ન્યારા છે, જેને જનમેલનની ઈહા નથી, વંદન પૂજનની વાંઠા નથી, એવા

મુનિનું નોં દર્શન તો જો પુણ્યોજ્ઞ હોય તોજ પામીયેં, એ શ્રી સાધુને આપાઢના મેતપઢની પેરેં શ્યામવર્ણેં ધ્યાયિયેં. એ પાંચમા પદરૂપ સાધુમંગલ વચ્ચાણું, એટલે પતેવાંચમા પદની પાંચમી સંપદા થઈ ॥ ૫ ॥ જાવમંગલ અનેક પ્રકારેં છે, પાંચેમાં એ પંચ પરમેષ્ઠીનું પ્રથમ મંગલ જાણવું.

આશંકાતા:—એ પંચ પરમેષ્ઠીને જે નમસ્કાર કરવો, તે સંકેપેં કરવો, કિંવા વિસ્તારેં કરવો? તેમાં જો સંકેપેં નમસ્કાર કરાય છે એમ કહેશો, તો સિદ્ધ અને સાધુને પ્રત્યેં નમસ્કાર કરવોજ યુક્ત છે. કેમ કે? એ બેહુને નમન કરવાથી અરિહંત આચાર્ય અને ઉપાધ્યાયનું પણ ગ્રહણ થયુંજ, કારણ કે એ અર્ધપદિક ત્રણ જે છે તે પણ સાધુપણું ઠોરતા નથી, તે માટે.

अने जो तमें कहेशो के विस्तारें नमस्कार कराये ठे ? तो त्थारें कृपणा-
दिक चोवीशे तीर्थकारोने व्यक्तिमुच्चारण थकी एटले जूडु जूडु नाम
लेइने नमस्कार करवो जोइयें.

समाधान:-अरिहंतने नमस्कार करवाथकी जे फल पामीयें, ते साधुने
नमस्कार करवाथकी फल न पामीयें, जेम मनुष्यमात्रने नमस्कार करवा
थकी राजादिकेना नमस्कारनुं फल न पामीयें, ते माटे विशेष्यकी प्रथम
श्रीअरिहंतनेज नमस्कार करवो युक्त ठे.

आशंका:-जे सर्वधी मुख्य होय, तेनुं प्रथम ग्रहण करवुं ए योग्य ठे,
तो तमें अहीयां पंच परमेष्ठीने नमस्कार करतां प्रथम श्रीअरिहंतने नम
स्कार कीधो, परंतु जो प्रधान न्याय अंगीकार करीयें, तो अहीयां पंच पर
मेष्ठीमां सर्वथा वृत्तकृत्य पणें करी सिद्धने प्रधान पणुं ठे माटे सिद्ध मुख्य
ठे, तेथी प्रथम सिद्धने नमस्कार करीने पठी अरिहंतादिकने अनुपूर्वीयें
नमस्कार करवो युक्त ठे.

समाधान:-सिद्धने पण श्रीअरिहंतना उपदेश्यकी जाणीयें ठैयें. वली
अरिहंत, तीर्थ प्रवर्तन करे, उपदेश आपीने घणा जीवोने उपकार करे अने
सिद्ध पण श्रीअरिहंतना उपदेश्यकीज चारित्र आदरी कर्मरहित थइ
सिद्धपणुं पामे, माटे श्रीअरिहंतनेज प्रथम नमस्कार करवो योग्य ठे.

आशंका:-जो एम उपकारीपणुं चितवी नमस्कार करीयें, तो आचा
र्यादिकने पण प्रथम नमस्कार करवो युक्त थारो? केम के कोइ एक समयें
एनाथी पण अर्हदादिकनुं जाणपणुं थाय ठे, माटे आचार्यादिक पण म-
होटा उपकारी ठे, तेथी तेमने प्रथम नमस्कार करवो युक्त ठे.

समाधान:-आचार्यने उपदेश देवानुं सामर्थ्य, श्रीअरिहंतना उपदेश्या
थकीज होय ठे, परंतु आचार्यादिक स्वतंत्रथका उपदेश थकी अर्थज्ञाप-
कपणुं पक्वज्ञता नथी, एटला माटे अरिहंतज परमायें करी सर्वे अर्थ
ज्ञापक ठे तेथी, प्रथम नमस्कार करवा योग्य ठे. वली आचार्यादिक तो
अरिहंतनी परंपदारूप ठे. माटे आचार्यादिकोने प्रथम नमस्कार करी पठी
श्रीअरिहंतने नमस्कार करवो, ए योग्य न कहेवाय, ए विषे आम कहुं
ठे:-“पुवाणुपुवि न कमो नेवय पछाणुपुवि एस जवे ॥ सिद्धाईया पढमा,
वीया ए साहुणो आइ ॥१॥” अरिहंता उवएसेणं, सिद्धाणं जंति तेण अरि-

હાઈ ॥ એવિ કોઈ પરિસાણ, પાણમિત્તા પાણમઈ ગ્જોતિ ॥ ૨ ॥" પૂર્વે જન્મ્યા પ્રશ્ન ઉત્તર કસ્યા, તેનો સંવંધ એ ગાથાઉં મળ્યે છે, તેમાટે લોકમાં પણ પાં દાને પ્રણામ કરીને પઠી રાજાને કોઈ પ્રણામ ન કરે, તો અહીં આચાર્યાદિક તો સર્વ પર્યદા રૂપ છે અને શ્રીઅરિહંત તે રાજા રૂપ છે માટે પ્રથમ રાજાને પ્રણામ કસ્યા પઠી પર્યદાને પ્રણામ કરાય છે. એ રીતે શ્રીઅરિહંતને નમસ્કાર કસ્યા પઠી આચાર્યાદિકને નમસ્કાર કરવો યુક્ત છે, એમ સિદ્ધ થયું. એટલે પાંત્રીશ અક્ષરે શ્રીનવકાર પાંચ પદરૂપ મૂલ મંત્ર કહ્યો. હવે આગલે ચાર પદની ચૂલિકામાંહે એ મૂલમંત્રનો પ્રજાવ કહે છે.

(એસોપંચણમુક્કારો કે૦) એપંચ નમસ્કારાઃ (એસો કે૦) એ જે અરિહંતાદિકસંવંધી (પંચ ણમુક્કારો કે૦) પાંચ નમસ્કાર છે. એટલે નમસ્કાર પંચક છે, તે કેહવો છે? તોકે (સવપાવપ્પણાસણો કે૦) સર્વપાપપ્રણાશનઃ (સવપાવ કે૦) જ્ઞાનાવરણાદિક સર્વ પાપ તેનો (પ્પણાસણો કે૦) પ્પણાસ એટલે વિનાશનો કરનાર છે. અહીં ઠઠા અને સાતમા, એ વે પદની ઠઠી અને સાતમી, એ વે સંપદા થઈ. બલી તે નમસ્કારપંચક કેહવો છે? તો કે (મંગલાણંચસવેસિંપદમંહવઙ્મંગલં કે૦) મંગલાનાં ચ સર્વેપાં પ્રથમ જવતિ મંગલં એટલે સર્વ મંગલોમાં (પદમં કે૦) પ્રથમ એટલે મુખ્ય, મંગલં કે૦) મંગલ માંગલિક એટલે કલ્યાણકારક (હવઙ્ કે૦) છે.

એટલે મંગલ વે પ્રકારનું છે. એક દ્રવ્યમંગલ, તે લૌકિક મંગલ, અને વીજું જાવમંગલ તે લોકોત્તર મંગલ જાણવું. તેમાં દધિ, અક્ષત, કેસર, ચંદન-દૂર્વાદિક, તે લૌકિક મંગલ છે. એ મંગલ અનેકાંતિક તથા અનાત્યંતિક જાણવું. તે પણ એક નામમંગલ, વીજું સ્થાપનામંગલ, અને ત્રીજું દ્રવ્યમંગલ. એ ત્રણ મંગલથી વાંઠિતાર્થ સિદ્ધિ ન થાય, અને એથી વિપરીત એકાંત મંગલ તથા આત્યંતિક મંગલ, તે જાવમંગલ જાણવું. એ મંગલ, વિશેષેં ઇચ્છિતાર્થસિદ્ધિનું કારક છે, માટે પૂજનીય છે, પ્રધાન છે, તે જપ, તપ તથા નિયમ પ્રમુખત્રેદ જિન્નપણે કરી અનેક પ્રકારનું છે. તેમાં પણ અતિ ઉત્કૃષ્ટ મંગલ, એ પંચ પરમેષ્ઠિનમસ્કારરૂપ છે, માટે એ વિશેષેં કરી ગ્રહણ કરવું. એથી મોક્ષરૂપ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે. પરમેષ્ઠીને મંગલપણે, લોકોત્તમ પણે, શરણયોગ્યપણે ગ્રહવાય છે. ઉક્તં ચ ॥ અરિહંતા મંગલં, સિદ્ધા મંગલં, સાદૂ મંગલં, કેવલિપ્પત્તો ધમ્મો મંગલં ॥ ઇતિ ॥ એ ચૂલિકાનાં ચાર

पदमां तेत्रीश अक्षर ठे, आठमां अने नवमा, ए वे पदनी मलीने एकज आठमी शंपदा घइ. माटे एमां विश्रामनां स्थानकरूप संपदा आठ ठे अने पद नव ठे तथा बधा मली लघु अक्षर एकशठ ठे अने गुरु अक्षर सात ठे, सर्व अक्षर अक्षशठ ठे. इति मंगलम् ॥

हवे ए चूलिकामध्ये केटला एक (हवइ मंगलं) ने स्थानकें (होइ मंगलं) कहीने वत्रीशज अक्षर माने ठे, परंतु एना मूल तेत्रीश अक्षर ठे. यद्युक्तं श्रीमद्भानुश्रीयसिद्धांतं “ तद्देव इक्षारस पय परिष्ठिन्नति आलावग ति-
त्तीस अक्षर परिमाणं ॥ एसो पंच एमुकारो, सवपावप्पणासणो मंगलाणं च
सवोसिं, पढमं हवइ मंगलंति चूलं. तेणेव कमेण ठठ सत्तमठम दिणेषुआ
यं विलेहिं अहिं जिज्जा” तथा प्रवचनसारोद्धारेऽप्युक्तं “पंच परमिष्ठिमंते,
एए एए सत्त संपया कमसो ॥ पङ्कत सत्तरकर, परिमाणा अठमी जणिया
॥ १ ॥” गाथा (७९) मी. यद्यपि हवइ मंगलने स्थानकें होइ मंगलं एवो
पाठ कहेवायकी अर्थविभेद कांइ नथी, तथापि हवइ मंगलं एवोज पाठ
कहेवो. केम के नमस्कारावलिकाग्रंथमध्ये कछु ठे के, कोइ कार्यविशेष
उपने थके जेवारें चूलिकानुंज ध्यान करियें, तेवारें वत्रीश दखनुं कमल
रची एकेको अक्षर, एकेकी पांखनीयेंस्थापवो अने तेत्रीशमो अक्षर,
मध्यकर्णिकायें स्थापीने ध्यान करवुं. माटे जो होइ मंगलं एवो पाठ क-
हियें, तो चूलिकामां वत्रीशज अक्षर थाय, ते वत्रीश अक्षरें वत्रीश
पांखनीज पूराय, तेवारें मध्यनी कर्णिका खाली रही जाय. इत्यादिक
अनेक, सिद्धांत युक्ति ठे, ते मध्यस्थपणे विचारवुं.

हवे ए पंच परमेष्ठीने नमस्कार करीने एमना एकशो ने आठ गुणरूप
मंत्रनो जाप करीयें, ते गुणो आ प्रमाणें ठेः—“चारस गुण अरिहंता, सिद्धा
अष्टेव सूरि ठत्तीसं ॥ उवजाया पणवीसं, साहू सगवीस अठसयं, ॥१॥
अर्थः—अरिहंतना चार गुण, सिद्धना आठ गुण आचार्यना ठत्रीश गुण,
उपाध्यायना पच्चीश गुण अने साधुना सत्तावीश गुण, ए सर्व मली (अ-
ठसयं के०) एकसोने आठ गुण थाय. ते आवी रीतिः—

तिहां श्रीअरिहंत प्रभुनां आठ प्रातिहार्य, तथा चार मूलातिशय,
मलीने चार गुणो जाणवा. तेमध्ये प्रथम आठ प्रातिहार्य कहे ठे.

उक्तं चः—“किंकिक्षि कुसुमबुधि, देवश्रुणि चामरासणां च ॥ जावलय

જેરિ ઠત્તં, જયતિ જિણ પાકિહેરાઈ ॥૧૧॥” અર્થ:-જગવંતને સહચારિ હોય માટે પ્રાતિહાર્ય કહીયે, અથવા ઇંદ્રના આદેશકારી જે દેવ તેડું જે કર્મ, તેને પ્રાતિહાર્ય કહીયે. તે આઠે પ્રાતિહાર્ય, દેવતાનાં કરેલાં જાણવાં. તિહાં પહેલું ? (કિંકિલ્લિ કેળ) અશોકવૃક્ષ, તે જ્યાં શ્રીજગવંત વિચરે, સમોસરે, તિહાં મહાવિસ્તીર્ણ, કુંસુમસમૂહલુબ્ધચ્રમરનિકરેં શીતલ, સઘાય, મનોહર, વિસ્તીર્ણશાખાવાલો, જગવાનનું જેટલું દેહમાન હોય તેથી વારગુણો, અશોકવૃક્ષ, દેવતા કરે, તેની નીચેં વેસીને ધર્મદેશના જગવાન આપે.

૨ (કુસુમવૃષ્ટિ કેળ) ફૂલની વૃષ્ટિ ઇટલે જલ તથા સ્થલને વિષે ઉત્પન્ન થયેલાં ફૂલો જેવાં કે શ્વેત, રક્ત પીત, નીલ તથા શ્યામ, એ પાંચ વર્ણોનાં વિકશ્વર સરસ સુગંધમય, નીચી વીટં અને ઝંચે મુખેં એવાં સચિત્ત ફૂલો ની વૃષ્ટિ સમવસરણની પૃથિવીને વિષે ચોફેર એક યોજનમધ્યેં ગોઠણ પ્રમાણ દેવતાઈ કરે છે, અહીંયાં ફૂલવિષે મતાંતર છે, તે કહે છે:-કોઈ એક તો અચિત્ત ફૂલ કહે છે તથા કોઈ એક તો કિહાં એક ફૂલ ઉપર જાલી વંધ કહે છે. વલી કોઈ એક તો ક્યાં એક ક્યારારૂપ છે, ઇટલે જ્યાં સાધુ, મનુષ્ય અને દેવતા વેસે છે, ત્યાં પુષ્પવૃષ્ટિ નથી અને શેષ ચોફેર સ્થાનકેં છે, એમ મતાંતર છે. પરંતુ તે મધ્યેં અચિત્ત ફૂલના કથક તો હુર્મતિજિન વચનના ઉઘાપક એવા ઢૂંઢક લોકો જાણવા, અને શેષ વે મતાંતરનો પણ નિષેધ છે, કેમ કે સમવસરણમાં સર્વત્ર ફૂલની વૃષ્ટિ તો હોયજ છે, પણ તે ફૂલોને જે વાધા નથી ઉપજતી તેનું કારણ તો અચિંત્ય શક્તિના ધણી એવા શ્રીજગવંતનું માહાત્મ્ય જાણવું. એમ શ્રીઆવશ્યક ચૂર્ણીમધ્યેં કહ્યું છે. તેની શ્રીઆવશ્યક નિર્યુક્તિની વૃત્તિ, શ્રીમલયગિરિમહારાજની કરેલી છે, તેમાં સાઘ દીધી છે, માટે પુષ્પવૃષ્ટિ સમવસરણમધ્યેં સર્વત્ર દેવતાઈ કરે છે.

૩ (દેવઘ્નુણિ કેળ) દિવ્યધ્વનિ: ઇટલે જગવાન જેવારેં દૂધ સાકરથી પણ મીઠાશવાલા અત્યંત મધુર સ્વરવડે સરસ અમૃતરસસમાન સમસ્ત લોકને પ્રસોદની દેવા વાલી એવી વાણીયેં ધર્મદેશના દીધે છે. તેવારેં દેવ તાઈ તે જગવંતના સ્વરને પોતાના ધ્વનિવડે અસ્વં પૂરે છે. યદ્યપિ મધુર માં મધુર પદાર્થચક્રી પણ પ્રજુની વાણી મધ્યેં રસ ઘણો છે, તોપણ જવ્ય જીવના હિતને અર્થે પ્રજુજી જે દેશના આપે છે, તે માલવકોશ રાગેં કરીનેજ આપે છે. અને તે માલવકોશ રાગેં જેવારેં દેશના આલાપે, તેવારેં પર-

मेश्वरनी पद्मे बाजुयें रहेला देवता, ते मनोहर वेणुवीणादिकनां शब्दें करीने ते बाणीने विशेषें मनोहर करे, एटले जेम कोइ सुखरें गायन करतो होय, तेनी पासे वीणादिकने शब्दें ध्वनि पूरीयें, तेम अहीयां देवता करे, तेने दिव्यध्वनिनामा प्रातिहार्य कहियें.

४ (चामर के०) चामर एटले केलिना स्तंभने विपे जेम तंतुना निकर लागा होय तेनी पेरें मनोहर जेना दंभने विपे अनेक रत्नना समूह लागेला होय ते रत्नना किरणे करी जाणीयें, इंद्रधनुष्यने विस्तारतो होय नही ? एवा रत्ने करी जन्मि सुवर्णनी मांमी सहित श्वेत चामरो समवसरणमां जगवंतने देवताउथकी विजाय ठे.

५ (आसणाईच के०) आसनानि च एटले आसन जे सिंहासन ते अनेक रत्ननी चूनीयें करी विराजमान सुवर्णमय मेरुना शृंगनी पेरे उंचुं अने कर्मरूप बैरीना समूहने जाणीयें वीवरावतुं होय नही ? एम साक्षात् सिंहरूपे शोभायमान एवं सुवर्णमय सिंहासन देवताउ करे, तेनी उपर बैसीने जगवान्, देशनां आपे,

(जावलय के०) जामंरुल नामा प्रातिहार्य, ते श्री जगवंतनी पूंठने विपे शरद् श्रुतु संवंधि सूर्यना किरणनी पेरें जोतां दोहिलुं एवं अत्यंत देदीप्यमान श्रीवीतरागना मस्तकने पाठले जागें जामंरुलनी पेरें जामंरुल होय एटले (जा के०) कांति तैनुं मंरुल एटले मांरुलुं करे, तेने जामंरुल कहियें. जामंरुल न होय तो प्रभुना मुखनी सन्मुख जोवाय नही.

७ (जेरि के० जेरी, ढक्का, डुंडुजि, ए एकार्थ ठे जेणें पोताना जांकार शब्दें करीने विश्वनुं विवर जखुं ठे, एवा जेरी, ढक्का शब्दायमान करे ठे. एटले हे जनो, तमे प्रमादने ठांम्निने श्रीजिनेश्वरप्रत्यें सेवो, ए जिनेश्वर ते मुक्ति नगरीयें पद्मोच्चारवाने सार्थवाह समान ठे. ए रीतें जेरीनो शब्द त्रण जगतनां लोकने कहे ठे. एम हुं जाणुं तुं, एवी डुंडुजि एटले आकाशने विपे क्रोनो गमे देवतानां वाजित्रो दिव्यनुजावें वाजे ठे.

८ (उत्त के०) उत्रं. उत्रनामा प्रातिहार्य ते त्रण जवनने विपे परमेश्वर पणानुं जणावनार, शरत् कालना चंडसा तथा मचकुंदनी पेरें उज्ज्वल, एवी मोतीनी मालायें करी विराजमान, एवा त्रण उत्र प्रभुने मस्तकें उत्रा तिउत्र प्रत्यें धरे. समवसरणनी निश्चायें चार जोमी चामर, अने चार उत्रो

હોય છે, એ આઠ પ્રાતિહાર્ય કહ્યાં. ઉક્તં ચ ॥ અશોકવૃક્ષઃ સુરપુષ્પવૃષ્ટિઃ, વિ
વ્યધ્વનિશ્રામરમાંસનં ચ ॥ ચામંરુલં હુંડુજિરાતપત્રં, સત્પ્રાતિદ્યાર્યાણી જિન્ન
શ્વરાણાં ॥ ૧ ॥ એ આઠ પ્રાતિહાર્ય તે શ્રીઅરિહંતના આઠ ગુણો કહેવાય છે.

તેમજ ચાર મૂલ અતિશય છે, તે આ પ્રમાણે:-પહેલો અપાયાપગમાતિ
શય, બીજો જ્ઞાનાતિશય, ત્રીજો પૂજાતિશય તથા ચોથો વચનાતિશય. તત્ત
પ્રથમ અપાયાપગમાતિશય, તે બે પ્રકારે છે:-એક સ્વાશ્રયી ને બીજો પા
શ્રયી, તેમાં સ્વાશ્રયી બે પ્રકારે છે:-અપાય કહેતાં ઉપડવ તે ડ્રવ્ય અને
જાવ એ બે પ્રકારે છે:-તેમાં ડ્રવ્યથી જેમને સર્વ રોગો અપગમ એટલે ક્ય
થઈ ગયા છે અને જાવથી અંતરાયાદિક અઢાર દોષથી રહિત થયા છે તે
આ. પ્રમાણે:- ૧ દાનાંતરાય, ૨ લાજાંતરાય, ૩ વીર્યાંતરાય, ૪ જોગાંત
રાય, ૫ ઉપજોગાંતરાય, ૬ હાસ્ય, ૭ રતિ, ૮ અરતિ, ૯ જય, ૧૦ શોક,
૧૧ જુગુપ્સા, એટલે નિંદા, ૧૨ કામ, ૧૩ મિથ્યાત્વ, ૧૪ અજ્ઞાન ૧૫
નિદ્રા, ૧૬ અવિરતિ, ૧૭ રાગ, ૧૮ દ્વેષ. એ અઢાર દોષો શ્રી વીતરાગના
ક્ય થઈ ગયા છે. એ સ્વાશ્રયી અપાયાપગમાતિશય કહ્યો. હવે પર આશ્રયી
અપાયાપગમાતિશય આ પ્રમાણે:-જ્યાં જગવંત વિહાર કરે, ત્યાં આસમંતાત
જાગે સવાશો યોજન સુધીમાં પ્રા ચેં કરી રોગ, વૈર, જંદર પ્રમુખનો ઉપડવ.
મારી, મરકી, અતિવૃષ્ટિ, અનાવૃષ્ટિ, હુર્નિદ્ધ, પોતાના સૈન્યનો જય તથા
પરના સૈન્યનો જય. એટલા વાનાં થાય નહીં, એ પર આશ્રયી જાણવો.

બીજો જ્ઞાનાતિશય તે આવી રીતે જાણવો. જગવાન્ કેવલજ્ઞાનેં કરી
લોકાલોકનું સ્વરૂપ સર્વ પ્રકારે જાણે છે. સર્વ પ્રકારે देखે છે; કોઈ પ્રકારે
કાંઈ જગવાનથી અજ્ઞાત રહેતું નથી તેથી જગવાન્ જ્ઞાનાતિશયવંત જાણવા.

ત્રીજો પૂજાતિશય તે આ પ્રમાણે:-જગવંતને રાજા, બલદેવ વાસુદેવ ચ
ઋવર્તી, જવનપતિદેવ, વ્યંતરદેવ, જ્યોતિષ્કદેવ તથા વૈમાનિકદેવતા
પ્રમુખ જગન્નયવાસી જવ્ય જીવો પૂજા કરવાની અજિલાષા કરે છે. અર્થાત્
શ્રીતીર્થંકર સર્વપૂજ્ય છે, માટે એ ત્રીજો પૂજાતિશય જાણવો.

ચોથો વચનાતિશય આમ જાણવો:-જગવંતની વાણી સંસ્કારાદિકગુણે
કરી સહિત હોય છે. માટે મનુષ્ય, તિર્યંચ તથા દેવતાઈને અનુયાયી હોય,
તે એવી રીતે સંસ્કારને પામે છે કે, સર્વ જવ્ય જીવો પોતપોતાની જાણના
અનુસારે તેનો અર્થ સમજી જાય છે. જેમ એક જિહ્વા, પોતાની ત્રણ સ્ત્રી સ

द्वित एकदा प्रस्तावे वनमां जतो हतो, तेने मार्गमां एक स्त्रीयें कलुं के सु-
ऊने हरण हणीने आणी आपो, वीजीयें कलुं के मने अत्यंत तृषा लागी ठे
माटें पाणी लावी आपो अने वली वीजीयें कलुं के मने गीतगान करी
संजलावो. ए त्रणेने जिल्लें कलुं के, (सरो नथी) एम एक उत्तर कळो. तयारें
पहेली समजी के, सरो एटखे बाण नथी. वीजी समजी के, सरो एटखे स-
रोवर नथी. वीजी समजी के, सरो एटखे मधुरस्वर नथी. एम एक उत्त-
रथी त्रणे स्त्रीयो समजी गड, ए दृष्टांतें प्रचुनो वचनातिशय पण जाणवो.
ए जिनेंडनी बाणीना पांचीश गुणो ठे, ते विस्तारना जयथी लख्या नथी. ए
चार अतिशय, आठ प्रातिहार्य साथें मेलवतां श्रीतीर्थकरना चार गुणो थ्या.

द्वे सिळना आठ गुणो विवरीने कहे ठे:- गाथा “ नाणं च दंसणं
चेव अवावाहं तद्देव सम्मत्तं ॥ अस्सकयच्छि अरूवी, अगुरु लहु वीरियं
हवइ” अर्थ:- प्रथम (नाणं च के०) ज्ञानावरणीय कर्म दाय थइ जवाने
लीधे ज्ञाननी उत्पत्ति थयाथी तेना प्रज्ञावें लोकालोकना स्वरूपने विशेष
प्रकारें जाणें ठे. वीजो (दंसणंचेव के०) दर्शनावरणीय कर्मनो दाय थइ
जवाथी केवल दर्शननी उत्पत्ति थवाने लीधे तेना योगें लोकालोक स्-
रूप जली प्रकारें देखे ठे, वीजो (अवावाहं के०) सर्व प्रकारनी बाधा पी-
नाथकी रहित, एटखे वेदनीय कर्म दाय थइ जवाथी नेरुपाधिक अनंत
सुखनी उत्पत्ति थाय ठे. ते सुख आबुं ठे के:- व्यवहारीयानां सुख, राजा
नां सुख, बलदेवनां सुख, वासुदेवनां सुख, चक्रवर्तीनां सुख, असंख्याता
जवनपति, व्यंतर तथा ज्योतिष्क देवोनां सुख, चार देवलोकना देवतानां
सुख, नव भैवेयकना देवतानां सुख, पांच अनुत्तर विमानवासी देव, ए स-
र्वनां सुख तेथकी अनंतगणुं अधिक सुख, सिळना जीवोने ठे. ते सुखनो
अनुत्तव सिळ बिना वीजा कोइने पण थइ शके नही. जेम मृगो साकर
खाय, तेनो खाद पोतें जाणें पण वीजाने कही शकें नही, तेम सिळना
सुखने केवलज्ञानी जाणें ठे, पण ते सुख वचनातीत ठे, माटें मुखथी
कही शके नही. चोथो (तद्देव सम्मत्तं के०) तेमज मोहनीय कर्मनो दाय
थइ जवाने लीधे दायिक सम्यक्वनी उत्पत्ति थाय ठे, ते सिळने विपे
यथावस्थित होय ठे. पांचमो (अस्सकयच्छि के०) आयुः कर्मनो दाय थ
याथी अक्षयस्थिति थाय ठे. सिळना जीवने पर्यायवडे सादि अनंत

स्थिति ठे, माटें अक्षयस्थिति कहेवाय ठे. ठाठो (अरुवी के०) रूपयकी रहित ठे. उंपलक्षणयी वर्ण, गंध, रस तथा फरसयकी पण रहित जाणियें. एटले सिद्ध पांच वर्णमांना एके वर्ण कहेवाय नहीं; वे गंधमां कोइ गंधनो सिद्धमां संजव नहीं; पांच रसमां एके रस सिद्धनेविषे न होय अने आठ स्पर्शमांनो एके स्पर्श सिद्धने न होय. एटले नामकर्मना क्षययकी एउनो तादात्म्यसंबंध सिद्धनेविषे नहिं होवानेदीधे ए अरुपी गुण कह्यो ठे. सातमो. (अगुरुलहु के०) गोत्रकर्मनो क्षय थइ जवायी सिद्ध जारी पण नहीं, तेम हलका पण नहीं एटले (अगुरु के०) सिद्ध नेउंच गोत्र न होय तथा (अलहु के०) सिद्धने नीच गोत्र न होय एटले सिद्ध, कार्मिक सन्मान तथा सत्कार रहित होय ठे, अर्थात् विषयता संबंधें करी स्वाज्ञाविक पूजा सत्कारें करी रहित ठे अने आठमो (वीरिय के०) अंतराय कर्मनो क्षय थवाथकी वीर्यांतरायना क्षयने लीधे सिद्धने स्वाज्ञाविक आत्मानुं अनंत बल होय ठे, ते बल एवुं के लोकने अलोकमां तथा अलोकने लोकमां करी नाखे पण सिद्ध ते बलने फोरवे नहीं, फोरवुं पण नहीं अने फोरवशे पण नहीं. कृतकृत्य थया ठे माटें तादृश वीर्यने फोरवे नहीं. ए आठ, सिद्धना गुण थया.

हवे आचार्यना ठत्रीश गुणो आवी रीतें:—“पंचिंदियसंवरणो, तह नवविह वंजचेर गुत्तिधरो ॥ चउविह कसाय मुक्को, इअ अछारस गुणेहिं संजुत्तो ॥ १ ॥ पंच महबयजुत्तो, पंचविहायार पालण समठो ॥ पंच स सिउं तिगुत्तो, ठत्तीस गुणो गुरू मक्ष ॥ २ ॥” अर्थ:—(पंचिंदियसंवरणो के०) स्पर्शनेंद्रिय प्रमुख पांच इंद्रियो, तेउना स्पर्शादिक मुख्य पांच विषयो तथा ते विषयोना अवांतर त्रेवीश जेदो थाय, तेमां जे पोताने अनुकूल प्रीतिकारी होय, तेउनी उपर राग न धरे अने जे प्रतिकूल अप्रीतिकारी होय, तेउनी उपर द्वेष न करे, ते माटे पंचेंद्रियना संवरयुक्त एम कह्युं एम प्रत्येक इंद्रियना विषयनेविषे राग तथा द्वेषना अज्ञावें रहे. ए प्रमाणें पांचे इंद्रियना विषयोविषे करतां, पांच गुणो थया. (तह के०) तथा (नवविहवंजचेर के०) नव प्रकारनी ब्रह्मचर्यनी (गुत्तिधरो के०) गुत्तिने धारण करनार, तेमां प्रथम, गाय प्रमुख पशु, नपुंसक तथा स्त्रीयकी रहित एवा स्थानकने विषे रहे. वीजुं, स्त्रीनी कथा, वार्त्ता, प्रीतियुक्त

सरागपणे करे नही. त्रीजुं, जे आसनें स्त्री वेगी होय ते ठेकाणें वे घनी पर्यंत ब्रह्मचारी पुरुष वेसे नही, अने जे आसनने विपे पुरुष वेगो होय, तिहां स्त्री ग्रण प्रहर सुधी वेसे नही, चोथुं, स्त्रीना अंगोपांग, राग सहित निरखे नही; पांचमुं, जीतप्रमुखने आंतरे स्त्री पुरुष वने सूतां होय अथवा कामविपे वातो करतां होय, त्यां वेसी न रहे. ठंहुं पूर्वावस्थामां स्त्रीनी साथें कामक्रीडा कीधी होय, तेहुं स्मरण न करे. सातमुं, सरस स्निग्ध आहार न लिये. आठमुं नीरस आहार पण अति मात्रायें वजन उपरांत न लिये, नवमुं शरीरनी शोभा विभूषा न करे. ए नव प्रकारें ब्रह्मचर्य मन, वचन, कायारूप त्रिकरण शुद्धपणें पावे. ए नव गुणो अने प्रथम कहेला पांच मली चौद गुणो थया. क्रोधादिक चार कपाय ते चारिग्रना घातक परिणामविशेष जाणवा. ए चार कपायथकी मुक्त पटले मूकाणा ठे, एतना जेदोनुं विस्तारें करी विवरण करुं नथी. ए चार गुण मली अठार गुण थया. (इय अष्टारस गुणेहिं संजुतो के०) ए अठार गुणोणें करी संयुक्त जाणवा ॥ १ ॥ हवे बीजा अठार कहे ठे:- (पंचमह- वयजुतो के०) पांच महाव्रतें करी युक्त. तैमां प्रथम "सवाठ पाणाइ- वायाठ वेरमणं " पटले मन, वचन अने कायायें करी ठ निफायना जी- वाने पोतें हणें नहीं. बीजानी पासें हणवे नहीं, तथा हणनाराने अनु- मोदन दिये नहीं, तिहां पृथिवी. हरमजी, बानी, हरियास प्रमुख खर- लें वाटे नहीं, वटावे नही, पोताने अथें वाळुं होय ते लीये नही; तथा पाणी पोताने अथें उन्हुं करुं होय ते लीये नही. बीजाने खेवरावे नही तथा फोड खेतो होय ते प्रत्ये रुको जाणे नहीं, खेनारनी साथें वसे नही, दिवसतुं आणेलुं पाणी. रात्रें तथा विहाणें वावरे नही, अग्निसंवंधी हीचो. फानस तथा अंगर उस्केवो इत्यादिक करे नही, करावे नही, अनेगयें कीधुं आदरे नही, आदरनारनी साथें वसे नही तथा मोरपीठी अने लृगना प्रमुखें वायरो करे नही, करावे नही, करतो होय. तेने वारी राखे. वायरो कवो आदरे. तेनी साथें वसे नही. वनस्पति, नील, फुल तथा जासुथ्यां उपर चाले नही तथा धान्यप्रमुख माधुने अथें गंधुं होय, ते चोहारे नही. तथा आंघानो रम घोलो होय. गन्धूजा प्रमुख मोड्यां होय, तेने बहारे नही. तथा घनकायनी विगधना घाय, माटे गात्रें. चाले

नहीं. गृहस्थने घर तथा उपासने आनन्दितों का मन नहीं. प्रथम महाव्रत कर्तुं.

२ "संवात सुसावायात वेरमाणं" क्रोध, मोह, मन तथा कामादि अन्ध, द्वेष, काल अने जाव संबंधें मन, वचन तथा कार्यायें करी जेतुं बोले नहीं, बीजाने जेतुं बोलावे नहीं तथा जेतुं सोचमाणे अनुमोदे नहीं, एटले स्वप्नायें तथा कार्य उपनं तथा सोनानो निमित्तका ढांकवाने अर्थें तथा आदेशादिकनी बात करतां तथा गृहस्थान् मन रखवाने अर्थें जेतुं कदापि बोले नहीं. ए बीजुं महाव्रत कर्तुं.

३ "संवात अदिनादाणात वेरमाणं" पारकुं अदत्त, पोते तथा मात्र लिये नहीं, परने लेवरावे नहीं, तथा लेताने अनुमोदे नहीं. एटले तीर्थकर अदत्त, गुरुअदत्त, स्वामिअदत्त तथा जीवअदत्त. ए चार प्रकारना अदत्त ठे, तिहां पोताने अर्थें रांधेलो आहार लीये तथा असुजनां वस्तु पार प्रमुख लीये, तेने तीर्थकर अदत्त सहित गुरुअदत्त ए वे अदत्त लागे, अने गृहस्थें अणआण्युं तथा मन पांखे आण्युं लीये, तेने स्वामिअदत्त सहित तीर्थकर अदत्त लागे, अने फासुकरणमां पाणी प्रमुख सजीव वस्तु वहीरे त्यां जीव अदत्तसहित तीर्थकरअदत्त लागे. ते लिये नहीं, लेवरावे नहीं तथा लेताने अनुमोदे नहीं, ए बीजुं महाव्रत कर्तुं.

४ "संवात मेहुणात वेरमाणं" अठार जेदें ब्रह्मचर्य पावे. ते आ प्रमाणें:-औदारिक कामी ते मनुष्य तथा तिर्यचनी स्त्री संबंधी तेने मन, वचन तथा कार्यायें करी सेवना करे नहीं, परने करावे नहीं तथा करताने अनुमोदन न दिये. एसज नव जेदें वैक्रियना ते देवताउनी. स्त्रीविषे जाणी लेवा. ए अठार जेदें ब्रह्मचर्य पावे एटले कोई प्रकारनी स्त्री जातिनी सोथें आलाप, संलाप तथा अतिपरिचय न करे. केम के एस कस्याथी व्रतनो जंग थाय ठे. अने बीजो कोइ देखे तो जिनशासननी हेलना करे अने घणो द्वेषी होय तो गाममां वकवाद करे, तेथी निंदा थाय. ए चोथुं महाव्रत कर्तुं.

५ "संवात परिग्गहात वेरमाणं." नव विध परिग्रह तथा धातुमात्र मूर्त्ति रूपें राखे नहीं, धर्म सहायक उपकरणोथी अधिक उपकरणो राखे नहीं, बीजाने रखावे नहीं, अने राखताने अनुमोदन दिये नहीं. जे साधु होय, ते औधिक चौद उपकरण तथा औपग्रहिक जे संथारो, उत्तरपट्ट, मांनो प्रमुख

ठे ते स्वप्न प्रमाणे राखे. परंतु गृहस्थने घरे गांठमी बांधीने तो सर्वथा राखेज नही अने जो गृहस्थने घरे राखे तो तेने पांच महाव्रत मांडेबुं एक पण महाव्रत ठे एम न जाणवुं. अने तेने जावसाधु पण न कहीयें, जो कहीयें तो मिथ्यात्व लागे. ए पांचमुं महाव्रत कहुं. सर्व मली त्रैवीश गुणो थया.

हवे (पंचविद्याचारपालणसमष्टो के०) पांच प्रकारना आचार पालवाने समर्थ होय. तेमां प्रथम ज्ञानाचार एटले ज्ञान पोतें जणें, परने जणावे. पोतें लखे, बीजानी पासेंथी लखावे, पोतें ज्ञानना जंगारा करे, परनी पासें करावे अने जे ज्ञाननुं पठन प्रमुख सारो उपयोग करतो होय, तेनी उपर राग धरे. एम 'काले विणप' इत्यादि गाथा बडे कहुं ठे, ते जाणी खेचुं. बीजो दर्शनाचार. ते पोतें सम्यक्त्व पाले, बीजाने सम्यक्त्व पमाडे अने सम्यक्त्वधी परतो होय तेने हेतुयुक्तिना वचनें करी स्थिर करे, ए 'निस्तंक्रिय निःक्रिय' इत्यादिक वे गाथायें करी जाणवुं. त्रीजो चारित्र्याचार. ते पोतें चारित्र पाले, बीजाने चारित्र पलावे, जे कोइ शुद्ध चारित्रने पालतो होय तेने अनुमोदे, ते 'पणिहाण जोगजुत्तो' इत्यादिक वे गाथायें करी समजवो. चोथो तपयाचार. ते पोते धार जेदें तप करे, बीजाने तप करावे, जे कोइ धार जेदना तपने करतो होय तेने अनुमोदे, ते 'अणसणमृणोअरिया' ए गाथाबडे जाणवुं. अने पांचमो वीर्याचार, ते पंचाचारने विषे शक्ति फोरवे, पक्कमणुं पक्किलेहण, धर्मानुष्ठानने विषे बलवीर्य गोपवे नही. ते 'अणगुहिअ बलवीरिउ' ए गाथा थकी समजी खेचुं. ए पांच आचाररूप पांच गुणो मली अष्टावीश थया.

(पंच समिउ के०) पांच समितियो एटले ईर्यासमिति, ज्ञापासमिति, एपणासमिति, आदान निक्षेपणसमिति, तथा पारिष्ठापनिकासमिति. तिहां, ईर्यासमिति' ते धोंसरा प्रमाण दृष्टियें जोतो चाले, संधिदिशायें उपयोग राखे, 'ज्ञापासमिति' ते सर्वथा सावय वचन न बोले, निरवय वचनज बोले, जो धर्मोपदेश प्रमुख न आपे, तो अंतरायकर्म उपार्जन करे, माटे मुखें मुहपत्ती राखी क्रोधादिक रहित वचन बोले. 'एपणासमिति' ते आधाकर्मादिक वहे ताळीश दोष रहित आहार करतां अंगाळीक दोष प्रमुख मांखलाना पांच दोष टाले. 'आदानजंननिक्षेपणासमिति' ते दृष्टियें जोइ पूंजीने मात्रा प्रमुख लीये तथा मृके. 'पारिष्ठावण्यासमिति' ते खडु नीती तथा बरी नीतिने द

ष्टियें जोइ पूंजीने “अणुजाणह जमुग्गहा” ए पद कहीने परवते पत्ती. त्रण वार वोसिरे कहे, मात्रे प्रमुखे त्रिजली त्रुमि उपरे परवते, नो पेंचेंडियनी पातनो करनार जाणवो. ए पांच मली तेजीश गुणो थया. (निगुनो के०) त्रण गुप्तियो एटले देशथी अथवा सर्वथी जे योगनी निवृत्ति तेने गुप्ति कहियें. ते त्रण प्रकारें ठे:—मनोगुप्ति, वचनगुप्ति तथा कायगुप्ति. तेमां वली मनोगुप्ति त्रण प्रकारें ठे:—असत्कल्पनावियोगनी, समताजाविनी, तथा आत्मारामता. तेमां आर्त्त तथा रौद्रध्यानने अनुयायी ते शत्रु तथा रोगादिक माठी वस्तुनी अपेक्षायें हिंसादिक आरंभ संबंधी जे मनोयोगनी निवृत्ति ते असत्कल्पनावियोगनी मनोगुप्ति कहियें. ए गुप्ति, प्रसन्नचंद्रादिक साधुनी पठें अशुच ध्यान तथा अशुच जावनाथी मनने निवृत्ताववाने प्रस्तावे थाय ठे. वीजी सिद्धांतने अनुसारें धर्मध्यानने अनुयायि जावनायें करी सहित परलोक साधक एवी समता परिणामरूप जे मनोयोगनी निवृत्ति, ते समताजाविनी मनोगुप्ति कहियें. ए गुप्तिनो अवकाश शुच जावना तथा शुचध्यानना अजिमुख कालें होय. त्रीजी शैलेशीकरणकालें सकल मनोयोगनी निवृत्ति, ते आत्मारामता मनोगुप्ति जाणवी. हवे वीजी वचनगुप्ति वे जेदें ठे:—एक मौनावलंविनी अने वीजी वाग्नियमिनी. तेमां पहेली ए जे संज्ञा, होंकारो, खोंखारो, पापाण तथा काष्ठनुं फेंकवुं, नेत्रपट्टवी तथा करपट्टवी प्रमुखने ठांरवे करी मौन करवुं, अथवा सकल जापायो गनुं, रूंधवुं, ते मौनावलंविनी जापागुप्ति कहियें. ए गुप्ति, ध्यान तथा पूजा ना कालें होय ठे. वीजी जणवुं, जणावुं. पूठवुं, प्रश्ननो उत्तर देवो, धर्मोपदेश देवो, परावर्त्तना प्रमुखने कालें यत्नापूर्वक तथा शास्त्रने अनुसारें मुखें वस्त्रादिक देइने बोलतां जे सावद्ययोगनी निवृत्ति, ते वाग्नियमिनी जापागुप्ति कहियें. त्रीजी कायगुप्ति ते वे जेदें ठे:—एक चेष्टानिवृत्ति रूप तथा वीजी यथासूत्रचेष्टानियमिनी. तेमां प्रथम कायोत्सर्गविस्थायें काययोगनी स्थिरता अथवा सकलकाययोगनुं रूंधवुं ते चेष्टानिवृत्तिरूप कायगुप्ति कहियें. वीजी शास्त्रना अनुसारें सूवुं, वेसवुं, मूकवुं, लेवुं, जवुं, आववुं, ऊंचुं रहेवुं. इत्यादिक ठामें कायायें करी पोताने वंदें प्रवृत्तती चेष्टाथी निवृत्ते, तेने यथासूत्रचेष्टानियमिनी कायगुप्ति कहियें. इहां गुप्तिने कालें जे शुद्धोपयोग ते जावगुप्ति कहियें, ए त्रण गुप्तियो अने प्रथमना तेजीश मली

(ठत्तीसगुणोगुरु मञ्जके०) ठत्तीश गुणें करी सहित गुरु मुऊ प्रत्ये याठ.

हवे श्री उपाध्यायजीना पच्चीश गुणो कहे ठे:-अग्नीयार अंग तथा वार उपांग. ए त्रेवीशने जणे तथा जणावे अने चरणसित्तिरी, तथा करणसित्तिरी ए वेदुने शुद्ध रीतें पावे, ए सर्व मली पच्चीश गुणो जाणवा.

हवे साधुना सत्पावीश गुणो कहे ठे:-“ठवय ठकाय रक्का, पंचिंदिय लोह निग्गहो खंती ॥ जावविसोही पन्निसे. दृणाय करणे विसुद्धीय ॥१॥ संजम जोण जुत्तो, अकुसल मण वयण काय संरोहो ॥ सीयाइ पीनसहणं, मरणं उवसग्गसहणं च” ॥ २ ॥ अर्थ:-६ (ठवय के०) पांच महाव्रत तथा ठहुं रात्रिजोजनविरमण, ए ठ व्रत पावे; १२ (ठकायरक्का के०) पोताना आत्माना पठे ठकायनी रक्का करे; १७ (पंचिंदियलोहनिग्गहो के०) पांच इंद्रियो तथा ठहो लोच तेनो निग्रह करे, १९ (खंति के०) द्दमा करे, २० (जावविसोही के०) जाववीशुद्धि ते चित्तनी निर्मलता करे, २१ (पन्निसेदृणायकरणेविसुद्धीय के०) बाह्य उपकरणादिकतुं पन्निसेदृण विशुद्धियें उपयोग सहित करे, २२ (संजमजोणजुत्तो के०) संयमना योग, तेणें करी सहित, एटले संयमने अनुकूल एवा समिति गुण्यादिरूप योगने आदरे, अविवेक, विकथा, निज्जादिक प्रमाद योगने ठांडे, एटले २५ (अकुसलमणवयणकायसंरोहो के०) माठे ठामें सन, वचन तथा काय प्रवर्त्तता होय, तेउने रोकी राखे, २६ (सीयाइपीनसहणं के०) शीतादिक वावीश परिसहनी पीमाने सहन करे, २७ (मरणंउवसग्गसहणं च के०) मरणांत उपसर्ग सहे पण धर्म मूके नही. ए साधुना सत्पावीश गुणो जाणवा. ए सर्व, पांच परमेष्ठीना मलीने एकशो ने आठ गुणो थया.

हवे श्री नवकारनो महिमा कहे ठे:-गाथा “नवकार इक्क अरकर, पावं फेडेइ सत्त अयरारणं ॥ पत्तासं च पण्णं, सागर पणसय समग्गेणं ॥ १ ॥ जो गुणइ लक्क मेगं, पूणइ विहीइ जिण नमुक्कारं ॥ तिठयरनाम गोथं, सो वंधइ नत्ति संदेहो ॥ २ ॥ अठेवय अठसया, अठसहस्सं च अठ कोमीठं ॥ जो गुणइ जत्तिजुत्तो, सो पावइ सासयं ठाणं ॥ ३ ॥ ए श्री नवकारने जावसहित विधियें जपतां श्री गुरुदत्त आम्हाय आस्थान विशेषें करी इह लोकें अने परलोकें समस्त वांछित फलनी सिद्धि थाय. ॥ इति श्री नवकारनो वालावबोधः संपूर्णः ॥

हवे जेम साधुनें एक अहोरात्रसां सात वार चैत्यवंदन करवुं कहुं ठे, तेम श्रावकने पण सम्यक्त्वनी शुद्धिने अर्थें नित्यें प्रत्य जघन्यथी त्रण वार, पांच वार अने उत्कृष्टथी सात वार चैत्यवंदन करवुं कहुं ठे. तेम बली गुणवंतनी ज्ञातिने अर्थें गुरुने वांदणां देवां तथा सर्व ज्ञानादि पंचाचार विशुद्धिने अर्थें सांज तथा सवार मली वेहु कालें त्रस स्थावर प्राणीयें करी रहित एवा प्रेक्षित प्रमार्जित स्थानकने विषे गुरुसाक्षिक ठ आवश्य करूप प्रतिक्रमण करवुं, कारण के गुरुसाक्षिक अनुष्ठान, अत्यंत दृढ थाय ठे, माटें गुरुसाक्षिक प्रतिक्रमण करवुं. तिहां ए सर्व क्रिया करवी. अने जो गुरुनो अज्ञाव होय तो स्थापनाचार्यनी स्थापना मांमीने ते स्थापना आगल सर्व क्रिया करवी. कारण के आ, दुःखमकाल पांचमो आरो ते मांहे स्थापनानो आधार ठे, एम श्रीजिनशासनने विषे दीपक समान श्रीजिनजगगणिद्विमाश्रमण तेमणें कहुं ठे के, गुरुनो उपदेश तेना उपदर्शनने निमित्तें जेम जिनने विरहें श्रीजिनेश्वरनी प्रतिमानी सेवना ठे, तेम गुरुना विरहें गुरुनी स्थापना करवी, जेम राजाने अज्ञावें प्रधान राजकाज चलावे ठे, तेम गुरुने अज्ञावें स्थापनाचार्यनी गुरुनी पेरें सेवा करवी. ए विनयनुं कारण ठे, माटें ते गुरुस्थापनानो पाठ कहे ठे.

॥ अथ पंचिंदिय ॥

॥ पंचिंदिय संवरणो, तह नव विह वंजचेर
गुत्तिधरो चउविह कसाय मुक्को, इअ अठारस
गुणेहिं संजुत्तो ॥ १ ॥ पंचमद्वय जुत्तो, पंचवि-
हायार पालण समठो ॥ पंचसमिउं तिगुत्तो,
वत्तीस गुणो गुरु मज्ज ॥ २ ॥ इति ॥ २ ॥

अर्थः—(पंचिंदिय के०) पंचेंद्रियना शब्दादिक त्रेवीश विषय अने वशें वावन विकारप्रत्ये (संवरणो के०) संवरणहार एटले रोकनार (तह के०) तथा (नवविह के०) नवविध एटले नव प्रकारें. (वंजचेर के०) ब्रह्मचर्य एटले शीलव्रतनी (गुत्तिधरो के०) गुत्तिना धरनार, एटले शीलनी नव वाकना पालनार, (चउविह के०) चतुर्विध एटले, चार प्रकारना (कसाय के०) क्रोधादिक कपायथकी (मुक्को के०) मुक्त ठे,

પટલે મુકાણા ઠે (દ્રવ્ય કે૦) ણ વ્રણ, ગુરુવિશેષણમાંહે રહ્યા જે (અઘ્ના-
સ્તગુણોદ્દિ કે૦) અઘ્નારે ગુણ. તેણે કરી (સંજુતો કે૦) સંજુત પટલે સ-
હિત ॥ ૧ ॥ (પંચમહદ્વયજુતો કે૦) પ્રાણાતિપાતાદિક પંચાશ્રવના ત્રિવિ-
ધ ત્રિવિધ ત્યાગરૂપ પાંચ મહાવ્રતે કરી યુક્ત સહિત, (પંચવિદ્યાયારપાલ-
ણસમન્નો કે૦) જ્ઞાનાદિક પંચવિધ આચાર પાલવાને સમર્થ સાવધાન (પં-
ચસમિત કે૦) દેવ્યાદિક પાંચ સમિતિયેં કરી સમિત પટલે યુક્ત, (તિગુતો
કે૦) મનોગુસ્થાદિક વ્રણ ગુસિયેં કરી ગુત, પટલે ગોપ્યો ઠે, પાપ થકી
આત્મા જેણે ણ સાત, ગુરુના વિશેષણોમાંહે રહ્યા જે (ઠત્તીસ ગુણો કે૦)
ઠત્તીશ ગુણ, તેણે કરી સંપન્ન તે (ગુરુ કે૦) ગુરુ ઠે, પટલે સ્વામી ઠે,
(મદ્ય કે૦) મહારો. ણ ગુરુશબ્દનો નિરુક્તિથી અર્થ કહે ઠે. જેમ કે:-
(ગુ કે૦) અજ્ઞાન પાપ તેને (રુ કે૦) રૂઘે, તેને ગુરુ કહિયેં. एनो વિ-
સ્તારે અર્થ, ઉપર પંચપરમેષ્ટીના અર્થના વિવરણપ્રસંગેં યથાનુક્રમેં एજ વે
ગાથાર્ઠના વર્ણનરૂપેં કહ્યો ઠે, માટેં અહીં ફરી વિસ્તાર્યો નથી, સંકેપેંજ
અર્થ કહ્યો ઠે. एમાં ગાથા વે ઠે, પદ આઠ ઠે, ગુરુ પટલે વેવના एવા
જારે અઘ્નાર દશ ઠે, લઘુ પટલે વેવના વર્ણ નહીં एવા અઘ્નાર સિત્તેર ઠે.
સર્વે મલી ए સૂત્રાના અઘ્નાર પંજી ઠે. इति ગુરુસ્થાપનાયુગલગાથાર્થઃ ॥ ૧ ॥

આ સૂત્રને વિષે પંચેન્દ્રિયના ત્રેવીશ વિષયના વર્ણ વાચન વિકાર કહ્યા
ઠે, જેણે કરી જીવને કર્મબંધ થાય ઠે, તે જેદો વિવરીને દેસાહે ઠે.

૧૨ પ્રથમ કણેન્દ્રિયના ધાર વિકાર થાય ઠે. તે આવી રીતેં કે:-ए इं-
દ્રિયના एक सचित्त शब्द, बीजो अचित्त शब्द અને बीजो मिश्रशब्द, ए
व्रण विषय ઠે. તે અનુક્રમેં મયુર, કોકિલ પ્રમુખના સંચિત્ત શબ્દ તથા મૃ-
દંગતાલ પ્રમુખના અચિત્તશબ્દ તથા પુરુષ અને સ્ત્રી મધ્યેં વચ્ચાદિક મિશ્ર
જેરી નફેરી પ્રમુખના મિશ્રશબ્દ, ए व्रण शुज અને व्रण अशुज મલી ઠ
થાય. તે ઠ રાગેં અને ઠ દેપેં મલી વાર શ્રોત્રેન્દ્રિયના વિકાર થાય.

૬૦ વીજા ચક્ષુરિન્દ્રિયના શાઠ વિકાર થાય ઠે, તે આવી રીતેં કે, ए
इन्द्रियના पांच वर्णरूप पांच विषय ઠે, તેમાં રહાદિકના પાંચ શુજ અને
કેશાદિકના પાંચ અશુજ મલી દ્રશ જેદ થાય, તે સચેત રહાદિકના અને
અચેત ગુહી પ્રમુખના તથા મિશ્ર તે સ્ત્રી, પુરુષ પ્રમુખના ए व्रण જેદેં ત્રિગુણા
કરતાં ત્રીશ જેદ થાય, તે રાગેં અને દેપેં વમણા કરતાં શાઠ જેદ થાય.

૧૨ ત્રીજા ગ્રાણેન્દ્રિયના વાર વિકાર થાય છે. તે આવી રીતે કે, એન્દ્રિયના એક સુરજિગંધ અને વીજો દુરજિગંધ, એવા બે વિષય છે, તે વહી સચિત્ત પુષ્પાદિકનો શુદ્ધ ગંધ છે, અને લશણાદિક સચિત્તનો અશુદ્ધગંધ છે, તેમજ અચિત્ત કસ્તૂરી પ્રમુખનો શુદ્ધ ગંધ છે અને અચિત્ત વિદ્યાદિકનો અશુદ્ધ ગંધ છે તથા મિશ્ર તે પદ્મિનીસ્ત્રીપ્રમુખનો શુદ્ધ ગંધ અને શંખિની સ્ત્રી પ્રમુખનો અશુદ્ધ ગંધ, એમ શુદ્ધાશુદ્ધ એ બે ગંધને સચિત્ત, અચિત્ત અને મિશ્રે ગુણતાં ૮ જોડ થાય, તેને રાગ અને ઢેપેં ગુણતાં વાર જોડ થાય.

૭૨ ચોથા રસેન્દ્રિયના વહોતેર વિકાર થાય છે, તે આવી રીતે કે, એન્દ્રિયના વિષય પાંચ છે તથાપિ અહીં ૮ રસના જોડ લઈને વિકાર કરિયે, તેવારે ૮ રસ શુદ્ધ અને ૮ રસ અશુદ્ધ મલી વાર થાય. તેને વહી સચિત્ત, અચિત્ત ને મિશ્ર, એવા ત્રણ જોડે ગુણતાં ઠત્રીશ થાય. તે ઠત્રીશને રાગે અને ઢેપેં વમણા કરતાં વહોતેર જોડે રસેન્દ્રિયના વિકાર થાય છે.

૯૬ સ્પર્શેન્દ્રિયના ઠનું વિકાર થાય છે, તે આવી રીતે કે, એન્દ્રિયનો એક હલવો સ્પર્શ, તે અર્કતુલ્ય, વીજો ગુરુસ્પર્શ તે વજ્રાદિક, ત્રીદા સૃદ્ધ સ્પર્શ તે હાંસરં પ્રમુખ, ચોથો ચરસ્પર્શ તે કર્વતધાર તથા ગોજિવ્હા પ્રમુખ, પાંચમો શીતસ્પર્શ તે હિમપ્રમુખ, ઠઠો ઉષ્ણ સ્પર્શ તે અગ્નિપ્રમુખ, સાતમો સ્નિગ્ધસ્પર્શ તે ઘૃતાદિક, આઠમો લૂઘો સ્પર્શ તે જસ્માદિકનો. એવા આઠ સ્પર્શરૂપ આઠ વિષય છે, તે પુષ્પાદિક સચિત્ત અને માલ્લણ પ્રમુખ અચિત્ત તથા સ્ત્રી પુરુષ મિશ્ર, એમ સચિત્ત, અચિત્ત અને મિશ્રના જોડે ત્રણ ગુણા કરતાં આઠ ત્રિક ચોવીશ થાય, તે ચોવીશ સારા અને ચોવીશ નર સા ગણતાં અમૃતાલીશ થાય, તેને વહી રાગ અને ઢેપેં ગુણતાં ઠનું થાય. એ રીતે શ્રોત્રેન્દ્રિયના વાર, ચક્ષુરિન્દ્રિયના શાઠ, નાસિકાના વાર, જિવ્હાના વહોતેર અને સ્પર્શેન્દ્રિયના ઠનું, મલી વિકારના જોડ વશે ને વાવન થાય છે.

એ રીતે નવકારપૂર્વક ગુરુસ્થાપના કરીને હવે ઈરિયાવહી પન્નિક્કમ્યાવિના ચૈત્યવંદન, સજ્ઞાય, સામાયિક, પોસહ, પન્નિક્કમણું, કાંઈ પણ કીધું નુજે નહીં. ઉક્તં ચ શ્રીઆંગમે “ઈરિયાવહિઆણ અપન્નિકંતાણ ન કપ્પણ કિંપિ ચેડ્યવંદણ સયાઆવસસયાઙ્કાઠ” તે ત્રણી પ્રથમ ઈરિયાવહિ સૂત્ર વચ્ચાણીયેં થયેં. તે ઈરિયાવહિને ધુરેં સમાસમણ આપીયેં, તે આવી રીતે:-

॥ अथ खमासमण अथवा प्रणिपात ॥

॥ इहामि खमासमणो वंदितुं जावणिज्जा ए
निसीहिआए मठएण वंदामि ॥ इति ॥ ९ ॥

अर्थ—(खमासमणो के०) हे क्षमाश्रमण ! एटले क्षमादिक दश विध यतिधर्मने विषे प्रधान सावधान एवा हे क्षमासहित श्रमण तपस्वी शपीश्वर साधुजी ! एवा श्रामंत्रणें करी गुरुने बोलावीने कहियें के, तमारा चरणकमल प्रत्ये (जावणिज्जाए के०) यापनीयया एटले शक्तिसहित एवी जे (निसीहिआए के०) नेपेधिक्या एटले आपणी तनु जे शरीर, तेणें करी (वंदितुं के०) वंदितुं एटले वांदवाने (इहामि के०) हुं वांहुं हुं, इहुं हुं. एटहुं उजा उतांज कहियें. पलेवी, संभासा, वे जानु, खलाट, माघो हाथ अने जूमिका प्रमाजीं वे जानु. वे हाथ, अने पांचमुं खलाट, ए पांचांगें करी जूमि फरसतो थको (मठएण वंदामि) एहुं कहे, एटले (मस्तकेन वंदामि के०) मस्तकें करी तमोने हुं वांहुं हुं, एम कहे. ए सूत्र मां वण गुरु, अने पच्चीश लघु, मली अष्टावीश अक्षरो ठे ॥ ३ ॥

फरी उजो थइ वे हाथ जोम्मीने नीचें मुजव समाचारी कहे.

॥ अथ सुगुरुने शातासुखपृष्ठा ॥

इष्टकार, सुहराइ, सुहदेवसि, सुखतप, शरीरनिरा
वाध, सुख संजम जात्रा, निर्वद्दो ठो जी, स्वामी शाता
वेजी, ज्ञात पाणीनो लाज देजोजी ॥ इति ॥ ४ ॥

अर्थ—(इष्टकार के०) इष्टा कहे हुं. (सुहराइ के०) सुखें रात्रि, (सुह देवसि के०) सुखें दिवस, (सुखतप के०) सुखें तपश्चर्यामां (शरीरनि रावाध के०) शरीरसंवंधी निरावाधपणामां एटले रोगरहितपणामां (सुखसंजमजात्रा के०) सुखें संयमयात्रामां (निर्वद्दोठोजी के०) प्रवर्त्तो ठो जी, स्वामी जी शाता ठे जी ॥ ४ ॥ एवी सुखशाता पृथीने पृथी एमज उजो थको वे हाथ जोम्मी इरियावहियंनो पाठ कहे. ते खवीयें ठेयें.

॥ अथ इरियावहियं ॥

॥ इष्टाकारेण संदिसद् जगवन् इरियावहियं पन्निक्कामामि इत्थं ॥

અર્થ:—(શ્વાકારેણ કે૦) શ્વાકારિ પૂર્વકે એટલે તમારી શ્વા પૂર્વકે પણ મહારા વચનને વલાત્કારે તથા દાક્ષિણ્યપણે નહીં, પરંતુ તમારી શ્વા હોય તો (જગવન્ કે૦) હે જ્ઞાનવંત ! મહાજ્ઞાન્ય, પૂજ્ય, (મંદિસહ કે૦) આદેશ આપો આજ્ઞા કરો, તો (શ્રિયાવહિયં કે૦) ચાલવાનો માર્ગ તથા સાધુ શ્રાવકનો માર્ગ, જે સર્વવિરતિ દેશવિરતિરૂપ તેને વિષે થઈ હોય, જે જીવવાધાદિક સપાપક્રિયા તથા અતિચારરૂપ મલિનતા તે પાપ થકી નિવર્ત્તવાનો જે સાધુ તથા શ્રાવકનો આચાર છે, તે પ્રમાણે હું (પન્નિક્કમામિ કે૦) પ્રતિક્રમું, નિવર્ત્તું, પાઠો વહું, તેવારેં ગુરુ કહે કે (પન્નિક્કમહ કે૦) એટલે નિવર્ત્તો, પાપ ટાલો. તેવારેં શિષ્ય કહે કે, (શ્વં કે૦) પ્રમાણ છે. એટલે જેમ તમે આજ્ઞા દીધી, તેમજ હું તમારો આદેશ અંગીકાર કરું હું, મસ્તકેં ચઢાવું હું. એ આદેશ માગવાના સૂત્રમાં ત્રણ ગુરુ અક્ષર અને ત્રેવીશ લઘુ અક્ષર છે, સર્વ મલી ઠવીશ અક્ષરો છે ॥

શ્વામિ પડિક્કમિતું ॥ ૧ ॥ શ્રિયાવહિયાએ વિરાહણાએ ॥ ૨ ॥

અર્થ:—હું પણ એટલુંજ (શ્વામિ કે૦) અજિલપામિ એટલે વાંતું તું, જે (શ્રિયાવહિયાએવિરાહણાએ કે૦) ઐર્યાપથિકા વિરાધનયા એટલે ગમન છે પ્રધાન જેમાં એવો જે માર્ગ, તેને શ્રિયાપથ કહિયેં અને તે માર્ગને વિષે થતી એવી જે જંતુજની વિરાધના તેને ઐર્યાપથિકી વિરાધના કહિયેં. અથવા ઐર્યાપથિક તે સાધુ તથા શ્રાવકનો આચાર એટલે ધ્યાન સૌનાદિક જે જિહ્વનું વ્રત, તેને વિષે થયેલી જે આચારાતિક્રમરૂપ વ્રતને વાધા તેને ઐર્યાપથિકી વિરાધના કહિયેં તેનેજ સપાપ ક્રિયા કહિયેં. તે થકી (પન્નિક્કમિતું કે૦) પ્રતિક્રમિતું એટલે પ્રતિક્રમવાને નિવર્ત્તવાને હું વાંતું હું, શ્વં હું. અહીંયાં પન્નિક્કમવાને અત્યંત ઉજમાલ થયો, એ સંવંધેં પહેલાં વે પદની અન્યુપગમ નામે પ્રથમ સંપદા થઈ. જે આલોચના લક્ષણ રૂપ કાર્યનું અંગીકાર કરવું, તે અન્યુપગમ સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ અક્ષર ઠ, તથા ગુરુ વે મલી આઠ અક્ષર છે. અને વીજી શ્રિયાવહિયાદિક વે પદની નિમિત્તસંપદા કહી તે અંગીકારકૃત વસ્તુને ઉપજવાનાં કારણ રૂપ છે. માટેં એનું નિમિત્ત એવું નામ છે. એમાં પણ વે પદ છે, અને લઘુઅક્ષર વાર છે ॥શા ॥

હવે તે વિરાધનારૂપ સપાપક્રિયા શું કસ્યાથી થાય? તે કહે છે.

॥ गमणागमणे ॥ ३ ॥

अर्थ:- (गमणागमणे के०) गमनागमने एटले पोताना स्थानकथकी परस्थानके जवुं, तेने गमन कहियें अने परस्थानकथकी पोताने स्थानके आववुं, तेने आगमन कहियें. तेने विपे जे जीवोनी विराधना थइ होय. अही विशेष न कह्युं माटे ए सामान्यप्रकारें प्रायश्चित्त उपजाववा रूप एक पदनी त्रीजी उंघ ते सामान्य हेतु संपदा जाणवी. केम के जीवहिंसा उ पजाववानुं सामान्यहेतु ते गमनागमन ठे; एसां लघु अक्षर ठ ठे ॥ ३ ॥

हवे त्यां परस्थानके जतां अने स्वस्थानके आववाने

विपे विराधना केम थाय ? ते कहे ठे.

पाणकमणे, वीयकमणे, हरियकमणे, उंसा उत्तिंग

पणग दग मट्टी मक्कडा संताणा संकमणे ॥ ४ ॥

अर्थ:- (पाणकमणे के०) प्राण्याकमणे एटले वेंडिय, तेंडिय अने चौ रिंडिय, जीवोने प्राणी कहियें. ते जीवोने आक्रमण एटले पगें करी चांपवायकी तथा (वीयकमणे के०) बीजाक्रमणे बीज एटले शालि, गोधूम, यव, शरशवादिक सर्वजातिनां धान्य प्रमुख जे वाव्यां ठतां उगीं आवे, ते बीज जाणवां तेने आक्रमण एटले पगे करी चांपवायी तथा (हरियकमणे के०) हरिताक्रमणे, हरित एटले नीलवर्णवाली एवी जे मूलस्कंधादिक दश प्रकारनी वनस्पति, तेने आक्रमण एटले पगे करी चांपवायकी. एसां पाठलां वे पढें करी सर्वे बीज अने सर्वे वनस्पतिने विपे जीव पणुं कह्युं जे माटे, जीवनां लक्षण, सर्वे एउंसां संपूर्ण दीगमां आवे ठे, ते आ प्रमाणें:-मनुष्यना शरीरनी पेटें वनस्पतिनुं शरीर पण बाल, कोमल, तरुण तथा वृद्धताप्रमुखें करी सहित दीगमां आवे ठे. तथा जेम हाथ तथा पगादिक अवयवोयें करी मनुष्यनो देह वृद्धिने पामे ठे, तेम शाखादिक अवयवोयें करी वृद्धनी वृद्धि पण थाय ठे. तथा जेम मनुष्यादिक प्राणीयोमां जाग्रत तथा निद्रा अवस्था दीगमां आवे ठे तेम पुथ्याक तथा आमली प्रमुख वृद्ध, चंद्रविकासिक तथा सूर्यविकासिकादिक कमल, अने अंचामी पुष्पादिकमां निद्रा तथा जाग्रतादिक अवस्था दीगमां आवे ठे. तथा लोच, हर्ष, लज्जा, जय, मैथुन, क्रोध, मान, माया, लोच, आहार,

उधसंज्ञा, इत्यादिक सर्व विकार, वृद्धोनें पण मनुष्यनी पेंठें यता दीगामां आवे ठे. जेम के, श्वेत आकमानुं वृद्ध तथा वील पलाशादिक वृद्ध, जूमिगत निधानने पोताना मूलनी जकें करी वींटी लिये ठे, ते लोचनो जाव जाणवो, वर्षाकालने विषे मेघनी गर्जना सांजलीने शीतल वायुना फरसे करी अंकूर उत्पन्न थाय ठे, ते हर्षनो जाव जाणवो. लज्जाबु बेली, मनुष्यना हाथ वगेरे अंगना स्पर्शथकी संकोचाई जाय ठे; ए लज्जा तथा जय नो जाव कहेवाय. अशोकवृद्ध, वकुलवृद्ध तथा तिलकवृद्धादिक नवयौवनस्वरूप सालंकार कामिनीना पगनी पानिना प्रहारें करी, तेना मुखनो तांबूलरस ठांटवाथी, तेना करेला सखेहालिंगन वडे तथा तेना करेला हा वजाव कटाक्षविक्षेपें करी तत्काल फलता दीसे ठे; ए मैथुनसंज्ञानो जाव जाणवो. कोकनद वृद्धनो कंद, मनुष्यनो पग लाग्याथी हुंकारा मूके ठे; ए क्रोधनो जाव जाणवो. रुदंती बेल, अहो हुं उतां आ लोको दुःखी कां थाय ठे? एवा अहंकारें करी निरंतर अश्रुपात करे ठे. केम के, तेना योगथी सुवर्णनी सिद्धि थाय ठे; माटे ए माननो जाव जाणवो. प्रायः घणुं करीने वधी बेलीयो पोत पोतानां फलोने पांदमायें करी ढांकी लिये ठे, ए मायानो जाव जाणवो. तथा जूमिका जलादिक आहारना योगें वृद्धो नी वृद्धि थाय ठे; अने ते विना दिवसें दिवसें कुमलाई जाय ठे. मनुष्य नी पेंठें नागवेदि प्रमुखने तिलवटी गोमय तथा दुग्धादिकना दोहला उपजे ठे. ते परिपूर्ण यया पठी पत्र, फल, फूल, तथा रसनी वृद्धि थाय ठे; ए पण आहारसंज्ञानो जाव जाणवो. वृद्धने पांडू. गांठ. उदरवृद्धि, मोजो तथा दुर्बलपणुं प्रमुख रोगें करी फूल, फल, पान, त्वचाने विकार दीने ठे. तथा सर्व वनस्पतिना आउखां पोत पोताना नियतज होय ठे; उष्ट तथा अतिष्ट आहारनी प्राप्तिं करी वृद्धो पुष्ट तथा अपुष्ट थाय ठे; बेलीयो मार्गेने मृकीने वृद्धनी उपरज चढे ठे; ए उधसंज्ञानो जाव जाणवो. इत्यादिक वृत्तियें करी श्री आचारंगना पहेला श्रुतस्कंधना पहेला अध्यायना मविन्नर जीवपणुं स्थाप्युं ठे. अहीं कौड पृष्ठ के, जो वनस्पति जीवपण होय तो जेदन तथा जेदन प्रमुख करतां कां रुदन करती नथी? अथवा नारी जती नथी? एनो उत्तर ए ठे के, मनुष्यनी पेंठें वनस्पति-ने सुख. रस. तथा हाथ प्रमुख अवयवानो अजाव ठे अने स्थावर कर्म-

ना उदयधी नासयाने वनतुं नथी. तो पण तेउने अव्यक्त वेदना होयज
 ठे. जेम कोइ एक आंधळो. घट्टेरो. धोवरो. तुंगो. पांगलो अने विपम वा
 युना विकारे करी अंताणो थको सर्व अंगोपांगना व्यापार रहित एवो पु-
 रुष होय. तेने कोइ तामनप्रमुख करे. तां तेथी ते सहन थाय नही पण
 सुखादिकना अताये रोइ तथा नाशी शकं नही तथापि तेने वेदना तो था
 यज ठे. माटे कोइ महोटा अवश्य प्रयोजन विना वनस्पतिनी विराधना
 करवी नही. (उमा के०) अवध्याय एटले तार, मथी आकाशयकी जे
 मूहून अपूकाय पडे, तेनुं ग्रहण करवुं. ए मूहून अपूकायनी विराधना था
 करी पापहेतु ठे; एम जणावे ठे. उक्तं च श्री आगमे “ एगंमि उदगर्विंदुमि,
 जे जीवा जिणयरेहि पण्ना ॥ ते जइ सरिसिच मित्ता, जंबूदीवे न मायंति
 ॥ १ ॥ ” तथा (उत्तिंग के०) गइजाकार जीवो, जूमिने विपे वृत्ताकार घर
 करीने रहे, अर्थात् जूमिने विपे गोख विवरना कनार जेनुं बुद्ध्या एवुं
 नाम होय ठे, ते जाणवा. अथवा उत्तिंग शब्दे करी कीमीयोनां नागरां
 पण जाणवां. (पणग के०) पनक एटले पांचवर्णा नील फूल जाणवां. (द
 गमटि के०) दकमृत्तिका एटले जे सचित्त जूमिकायें सचित्त पाणीने योगें
 करी कादव थाय, अर्थात् पाणी अने माटी, ए वे जेला मलेला कादव
 कीचरु जाणवा अथवा दग एटले पाणी अने महि एटले माटी एम वने
 पदना अर्थ जूदा जूदा पण जाणवा. (मकना के०) मर्कट एटले कोली-
 यावमाना (संताणा के०) संतान एटले जाल ए कोलीयावमानां जालने
 मर्कटसंतान कहियें. ए सर्व पांच अथवा ठ जातिना जीवोने (संक्रमणे
 के०) संक्रमण एटले पगे करी पीड्यायकी अथवा चांप्यायकी, पगादिकें
 करी मसलवायकी, मथन करवायकी, तामन, तर्जान करवा थकी जे कांइ
 विराधना थइ होय, ए विशेषपणे वीजादि आक्रमण रूप चार पदनी इ-
 त्तर एटले विशेषहेतु नामें चोथी संपदा जाणवी. एमां लघुअक्षर व-
 र्नीश अने गुरु अक्षर ठ ठे, सर्व मली आम्ब्रीश अक्षरो जाणवा ॥ ४ ॥

हये घणुं शुं कहेवुं परंतु एकजपवुं करी सर्व जीवोनी

विराधना कहियें ठेयें.

जे मे जीवा विराहिया ॥ ५ ॥

जयः—(जेमजीवाविराहिया के०) ये मया जीवा विराधिताः एटले

जे कोइ जीवो में विराध्या होय, दुःखमांहे पाड्या होय, एमां जीव विराध्या एम सामान्यें कह्युं पण एकेंद्रिय, वैन्द्रिय, इत्यादिक विस्तारें न कह्युं माटें ए सकलजीवना परितापरूप एक पदनी पांचमी संग्रहसंपदा जाएवी. एमां सर्व लघु अक्षर आठ ठे ॥ ५ ॥

हवे ते कया जीव में विराध्या एटले दुःखीया कीधा ? ते कहे ठे.

॥ एगिंदिया, वेइंदिया, तेइंदिया, चतुरिंदिया, पंचिंदिया ॥ ६ ॥

अर्थः—(एगिंदिया के०) एकेंद्रियाः एटले जेने शरीररूप एकज इंद्रिय होय ते पृथ्वी, पाणी, अग्नि, वायु अने वनस्पतिरूप पांच प्रकारना स्थावर जीवने एकेंद्रिय जाति कहियें, ते वली पांचे स्थावरना पण एके काना अनेक जेद ठे, ते जीवस्वरूप कुलकथकी जाएवा. हवे त्रसजीव कहे ठे. (वेइंदिया के०) द्वींद्रियाः एटले जेने शरीर अने मुख ए वे इंद्रियोज होय, एवा कृमि, शंख, शीप जलो, गंमोला, अलसीयां प्रमुख जेने पग न होय तेने वैन्द्रिय जीव कहियें. (तेइंदिया के०) त्रींद्रियाः एटले जेने शरीर, मुख तथा नासिका, ए त्रणज इंद्रियो होय, एवा गद हिया, कुंथुआ, जू, लीख, मांकरु, कीन्ही, मकोरा प्रमुख जेने आठंधिका पग होय अथवा जेस मुखायें शिंग होय ते सर्व त्रैन्द्रिय जीव जाएवा. (चतुरिंदिया के०) चतुरिंदियाः एटले जेस शरीर, मुख, नासिका अने आंग, ए चार इंद्रिय होय एवा माखी, कुती, मठर, मांस, बिंठी, कोलीयावना, चांचरु, त्रमरी, टीरु प्रमुख जे जे उरुनारा जीव होय, जेने ठ अथवा आठ पग होय तथा मस्तकें शिंग होय, ते सर्व चतुरिंदिय जीव जाएवा. (पंचिंदिया के०) पंचेंद्रियाः एटले जेस शरीर, मुख, नासिका, आंग अने कान. ए पांचे इंद्रिय होय एवा जलचर ते मत्स्य कठपादिक तथा स्थलचर ते सिंहव्याघ्रादिक अने खेचर ते हंस मयूरादिक, पक्षीयो ए तिर्यच जाएवा. तथा मनुष्य, देव अने नाकी, ए सर्व पंचेंद्रिय जीव कहियें. ए पांच बोल मध्यें सर्व संसारी जीव आवी गया, एमां एकेंद्रिय, वैन्द्रिय, एम जीवनां नाम कयां, तेथी ए एकेंद्रियादिक, जीव-जेद देवान्वाच्य पांच पदनी जीवसंपदा ठही जाएवी. एमां सर्व मली एकावीस लघु अक्षर ठे. ॥ ६ ॥

हवे ए जीवोने केवी केवी रीतें विराध्या ? तेनो प्रकार कहे ठे.

अजिह्या, वत्तिया, लेसिया, संघाइया, संघट्टिया, परि
याविया, किलामिया, उदविया, ठाणाउं ठाणं संकामि
या, जीवियाउं ववरोविया, तस्स मित्रामि डुकडं ॥ ७ ॥

अर्थः—(अजिह्या के०) अजिहताः तिहां अजि एटले सामा आव-
ताने पगें करी हता एटले ह्या, अथवा उपामीने परहा पटकाव्या एट
ले परहा नाख्या, तेने अजिहता कहियें तथा (वत्तिया के०) वत्तिताः ए-
टले पूंजीने एकठा कीधा एक ढगले कीधा, अथवा धूलें करी किंवा कर्द
में ढांक्या, तेने वत्तिता कहियें. तथा (लेसिया के०) श्लेपिताः एटले जू
मियें घस्या तथा जीतादिकें लगाव्या अथवा लगारेक मसव्या तेने ले-
सिया कहियें. (संघाइया के०) संघातिताः एटले मांढोमांढे शरीरने मे-
लववे करी पिंजीभूत कीधा, एकठा मेलव्या तेने संघातिता कहियें, तथा
(संघट्टिया के०) संघट्टिताः एटले थोमो स्पर्श करवे करी डुहव्या, (प-
रियाविया के०) परितापिताः एटले समस्त प्रकारें ताप्या, पीड्या, परि-
ताप उपजाव्यो, (किलामिया के०) क्लामिताः एटले गाढी किलामणा-
ग्लानि उपजावीने निस्तेज कीधा, निटोल कीधा, माख्या नहिं पण मृत
प्राय कीधा, (उदविया के०) अवडाविताः एटले उद्यासित घ्रास पमाव्या
अर्थात् शेष जीव रखो पण हात्ती चाली न शके, एवा कीधा, तथा (ठा-
णाउं ठाणं संकामीया के०) स्थानात् स्थानं संक्रामिताः एटले (ठाणाउं
के०) एक स्थानकथकी उपामीने (ठाणं के०) बीजे स्थानकें (संकामि
या के०) संक्रमाव्या (जीवियाउं ववरोविया के०) जीविताश्च वरोपिताः मा
रिताः एटले (जीवियाउं) जीवितव्य थकी (ववरोविया के०) चूकाव्या
जूदा कीधा, अथवा माख्या. ए अजिह्या इत्यादिकें करी जे एकेंडियादिक
जीवोनी विराधना चइ होय (तस्स के०) ते संबंधी जे अतिचार लाग्या,
तेने (डुकडं के०) डुण्णत एटले पाप कहियें, ते डुण्णत (मि के०) मे
एटले महारुं मन, वचन, कायायें करी (मिष्ठा के०) मिध्या एटले नि-
प्फल थाउं. हवे वली एवां पाप न करूं. इति जावः ॥ एमां अजिह्या इ-
त्यादिक विराधनानां नाम दीधां, माटे ए जीवादिक जेदने परितापना

વિરાધના રૂપ અગ્નીઆર પદની વિરાધના નામે સાતમી સંપદા થઇ. એમાં લઘુ અક્ષર એકાવન, ગુરુ અક્ષર ઠ છે, સર્વાક્ષર સત્તાવન છે, દ્વયે મિથા મિહુક્કનં એ પદનો અક્ષરાર્થ સમાસેં કરી કહે છે. જેમ કે:— “મિઝ મદવ ઠત્તે, ઠચ્ચિય દોસાણ ઠાયણે હોદ્દ ॥ મિત્તિય મેરાદ્દીઠ, હુનિ હુગંઠામિ અપ્પાણં ॥ ૧ ॥ કત્તિય કરુમે પાવં, રુત્તિય રુવેમિ તં ઉવસમેણં ॥ એસો મિઠા હુક્કન, પયરુરુરુ સમાસેણં ॥ ૨ ॥” અર્થ:—(મિઝમદવઠત્તે કે) મિકાર જે છે તે મૃદુ સુકુમાલ અહંકાર રહિત પણાને અર્થે છે, (ઠચ્ચિયદોસાણઠાયણે હોદ્દ કે) ઠકાર જે છે તે, દોપના ઠાંકવાને અર્થે છે. (મિત્તિયમેરાદ્દીઠ કે) મિકાર જે છે, તે મર્યાદામાં રહેવાને અર્થે છે. (હુનિહુગંઠામિઅપ્પાણં કે) હુકાર જે છે, તે પાપકારિ આત્માને હુગંઠવાને માટે છે ॥ ૧ ॥ (કત્તિયકરુમે પાવં કે) કકાર જે છે, તે મેં જે પાપ કીધું તેને (રુત્તિયરુવેમિતંઉવસમેણં કે) રુકારેં કરી દહું હું. વાહું તું. ઉપશમાહું તું, (એસોમિઠાહુક્કન કે) એ મિઠા મિહુક્કનનો (પયરુરુરુસમાસેણં કે) પદાક્ષરાર્થ, સમાસેં કરીને કહ્યો.

એ શ્રિયાવહિને સમ્યક્ પ્રકારેં મન, વચન અને કાયાયેં કરી ત્રિકરણશુદ્ધે પન્નિક્કમતાં મિઠામિ હુક્કનના દેનારને ક્ષણેકમાં મૃગાવતીની પેરેં સર્વ કર્મોનો દાય થાય. તિહાં સર્વ મલી પાંચશે ને ત્રેશઠ જાતિના જીવો છે, તેની સાથેં મિઠામિહુક્કન દેણે, તેવારેં અઢાર લાખ, ચોવીશ હજાર, એકશો ને વીશ, એટલા મિઠામિહુક્કન દેવાય, તે આવી રીતેં:—તિહાં પ્રથમ પાંચશોને ત્રેશઠ સ્થાનકેં જીવ ઉપજે છે, તે સ્થાનકોનું વિવરણ કરે છે:—

પૃથ્વીકાય, અપૂકાય, તેજકાય તથા વાતકાય. એ ચાર સ્થાવરને સૂક્ષ્મ તથા વાદર કરતાં આઠ જેદ થાય. અને પાંચમા વનસ્પતિકાયના ત્રણ જેદ છે:—એક સૂક્ષ્મ નિગોદરૂપ તથા બે પ્રકારની વાદર, એક પ્રત્યેક ને વીજી સાધારણ, એ પાંચ સ્થાવરના મલીને અગ્યાર જેદ થયા, તથા વેદંદ્રિય, તે દંદ્રિય ને ચતુરંદ્રિય, એ ત્રણે વિકલેંદ્રિય કહેવાય છે. એ સંમૂર્ઠિમજ હોય છે. એ ત્રણ પહેલા અગ્યારની સાથેં મેલવીયેં એટલે ચૌદ જેદ થાય; તે ચતુદ પર્યાપ્તા તથા ચતુદ અપર્યાપ્તા મલી અઠાવીશ જેદ થાય. હવે પંચેંદ્રિય તિર્યંચના દશ જેદ કહે છે:—તેમાં સર્વ પ્રકારના મત્સ્યાદિક જલચરનો એક જેદ, સ્થલચરના ત્રણ જેદ, તેમાં એક ઘોડા પ્રમુખ ચતુષ્પાદ, આશીવિષ પ્રમુખ ઊર:પરિસર્પ, અને ગોહપ્રમુખ જુજપરિસર્પ એ સ્થલચરના ત્રણ

जेद अने चार प्रकारना खेचरनो एक जेद, ए सर्व मली पांच गर्जज अने पांच संमूर्धिम मली दश जेद थाय. ए दशने पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता गणीयें त्वारें वीश जेद थाय. ए वीशमां पहेला अष्टावीश मेलवीयें, त्वारें अरुतालीश थाय. ए तिर्यचना जेद जाणवा. हवे नारकीना जेद कहे ठे. रत्नप्रज्ञा, शर्कराप्रज्ञा, बालुकप्रज्ञा, पंकप्रज्ञा, धूमप्रज्ञा, तमप्रज्ञा तथा तम तमप्रज्ञा, ए सात नरकना नारकी पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता मली चौद जेद थाय; तेमां पाठला अरुतालीश मेलवियें, त्वारें वाशठ थाय. हवे मनुष्यना जेद आ प्रमाणें:—पांच जरत, पांच ऐरवत, तथा पांच महाविदेह, ए कर्मजूमिना पंदर जेद; पांच हेमवंत, पांच हिरण्यवंत, पांच हरिर्बर्ष, पांच रम्यक, पांच देवकुरु तथा पांच उत्तरकुरु; ए अकर्मजूमिना त्रीश जेद अने ठपन्न अंतर छीपो कहेवाय ठे. ए ठपन्ननी सायें पेला कर्म जूमिना पंदर तथा अकर्मजूमिना त्रीश मेलवियें, त्वारें एकशो एक जेद मनुष्य जातिना थाय. एमां गर्जज मनुष्यना पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता मली वशें ने वे जेद थाय. अने तेनी सायें एकशो ने एक अपर्याप्ता संमूर्धिम मनुष्यना जेद मेलवीयें, त्वारें त्रणशें ने त्रन जेद थाय. अने वाशठ प्रथम तिर्यचना कला, ते सर्व एकठा कस्याथी त्रणशें ने पांशठ जेद थाय.

हवे देवताना एकशो ने अष्टाणुं जेद कहियें ठेयें:—प्रथम परमाधामी ना पंदर, दश जुवनपति, आठ व्यंतर, आठ वाणव्यंतर, दश ज्योतिषी, तेमां पांच चर ने पांच स्थिर जाणवा. त्रण किड्वपिया, दश तिर्यकजुंजक, पांच जरत तथा पांच ऐरवत, ए दश क्षेत्रना दश वैताहने विषे “अन्ने पाणे सयणे, वठे लेण्यपुप्फफलपुष्पा ॥ बहुफल अविवत्ति जुत्था, जंजगा दसविद्वा हुंतीति जंजकाः ॥ १ ॥” नव लोकांतिक, चार देवलोकना, नव प्रेक्षकना, पांच अनुत्तर वैमानिकना, ए सर्व मलीने नवाणुं थया. ते पर्याप्ता तथा अपर्याप्ता, ए वे जेदें करतां एकशो ने अष्टाणुं जेद थाय. तेने पाठला त्रणशो ने पांशठमां जेदीयें त्वारें पांचशो ने त्रेशठ सर्व जीवोनां उत्पत्तिस्थानक थाय. तेने ‘अनिहया’ इत्यादिक दश पदधडे दश गुणा करियें, त्वारें पांच हजार ठशें ने त्रीश थाय; ते वली राग ने छेपथी वमणा करियें, त्वारें अग्यार हजार वशें ने शाठ थाय; ते मन. वचन ने कायायें करी त्रण गुणा करियें, त्वारें तेत्रीश हजार, सातशें ने पंशी था.

य. ते करवा, कराववा तथा अनुमोदनशी त्रण गुणा करियें, त्थारें एक लाख, एक हजार, त्रणशें ने चाळीश थाय. ते अतीत, अनागत तथा वर्त्तमानकाळें करी त्रण गुणा करियें, त्थारें त्रण लाख चार हजार ने वीश थाय. ते अरिहंतनी साखें, सिद्धनी साखें, साधुनी साखें, देवनी साखें, गुरुनी साखें, तथा आत्मांनी साखें, ए ठनी साखें ठ गुणा करियें, त्थारें अठार लाख, चोवीश हजार, एक शो ने वीश, सिद्धामिडुक्कं थाय. एवी रीतें जीवने खमत खामणां कीजें. ए इरियावही पन्निक्कमतां शुद्ध ध्यानं करी अनेक घोर पाप विलय थाय ॥ ५ ॥

हवे ए आलोया पन्निक्कम्या जे अतिचार, तेनुं उत्तरीकरण एटले वली विशेष शुद्धि करवाने अर्थें काउस्सग करवाने वां ठतो थको तस्सउत्तरीनो पाठ कहे, ते आवी रीतें:-

॥ अथ तस्स उत्तरी ॥

तस्स उत्तरीकरणेणं, पायत्तिक्ककरणेणं,
विसोद्धीकरणेणं, विसद्धीकरणेणं, पावाणं क
म्माणं निग्घायण्ठाए, ठामि काउस्सगं॥ए॥

अर्थ:-हवे एवी रीतें आलोचनां, पन्निक्कमतां पण जें कांड पापसहि न आत्मा गयो होय, (तस्स के०) तेनीज वली विशेष शुद्धिने अर्थें जे कांड आगल करवुं, तेने (उत्तरीकरणेणं के०) उत्तरीकरण एटले विशेषें करी वली उपर शुद्ध करवुं तेने उत्तरीकरण कहियें, ते आगल तो हवे काउस्सग करवुं ठे, माटे कायोत्सर्ग करवे करीने विशुद्धि करुं तुं, एटले जे अतिचारनुं आलोचनां प्रमुग्घ पुर्वें कीवुं ठे, तेनी वली विशेषशुद्धिने अर्थें कायोत्सर्ग करुं तुं, वली ते कायोत्सर्ग तो (पायत्तिक्ककरणेणं के०) शुद्ध प्रायश्चित्त करवें करीने होय, एटले गुरुपासें पाप आलोवीयें, पठी गुरुयें वीधुं एवुं जे आलोचनांनुं तप, तेने प्रायश्चित्त कहियें. प्रायः वाणुं चित्त एटले नन अथवा जीव तेने शोधे ठे, तेने प्रायश्चित्त कहियें अथवा जे पापने ठेठे. तेने प्रायश्चित्त कहियें. ते काउस्सगने करवे करी पाप ठेदाय, आत्मा पण रहित थाय. वली ते प्रायश्चित्त पण (विसोद्धीकरणेणं के०) विशेषें

शोधवुं तेने विशोधीकरण कहियें एटले आत्मानो पापरूप अंतर मल जे
अतिचार, तेना टालवाथी एटले निर्मलता करवे करीने विशोधी होय
बली ते विशोधीकरण पण विशल्य होय, तो थाय, त्यां कहे ठे. (विसद्धी
करणेणं के०) गयां ठे मायादि त्रण शल्य जेनाथी तेने विशल्य कहियें.
एटले एक मायाशल्य, वीजुं नियाणशल्य, अने त्रीजुं मिथ्यात्वशल्य, ए अंत
रंग त्रण शल्यने टालवा थकी थाय. ए उत्तरीकरणादिक चार हेतुयें करी
एटले ए चार निमित्तें करीने शुं करवुं ठे? तो के (पावाणं कम्माणं के०)
संसार हेतु जे ज्ञानावरणीयादिक पाप कर्मों ठे, तेउने (निग्घायणघाए के०)
निर्घातनार्थाय एटले उठेदन करवाने थयें (काउस्सग्गं के०) कायव्यापार
त्यागरूप कायोत्सर्ग प्रत्यें (ठामि के०) तिष्ठुं तुं, कायाने एक ठामें करुं तुं, केम
के जे स्थानकें कायानो व्यापार करवो कखो होय, तो ते स्थानकें जीव शुं
नहिं करे? अर्थात् सर्व कांड करे. ए माटे कायाना व्यापारने ठांनु तुं. एमां
तस्स उत्तरीकरणेणं इत्यादिक पक्किमवाना शब्दो कखा. माटे ए ठ पदनी
आठमी पक्किमण नामें संपदा जाणवी. एमां लघु अक्षर उंगणचाळीश
गुरु अक्षर दश; सर्वाक्षर उंगणपच्चाश ठे, ए वे सूत्रोना गद्यपाठ ठे गाथा
बंध नथी माटे ए वेहु सूत्रोमां संपदा आठ, पद वत्रीश, गुरु अक्षर चोवी-
श, लघु अक्षर एकशो ने पंचोत्तर, सर्व मली एकशो ने नवाणुं अक्षरो ठे:-
हवे ए आगल एक ठामें काउस्सग्ग करुं ए पदें करी एवी प्रतिज्ञा
करी के, कायानो व्यापार न करुं, तो हवे वीजो शरीरनो कोइ पण व्या,
पार कखार्थी प्रतिज्ञानो जंग थाय, तेमाटे काउस्सग्गमां नीचें कहेला आ
गार मोकळां राख्यां ठे, ए आगारें करी काउस्सग्गनो जंग न थाय ते कहे ठे.

॥ अथ अन्नवृत्त उतसिएणं ॥

अन्नवृत्त उतसिएणं, नीससिएणं, खासिएणं, ठीएणं, जंजा
इएणं, उड्डुएणं, वायनिसग्गेणं, जमल्लिए, पित्तमुत्ताए ॥२॥

अर्थ:- (अन्नवृत्त के०) अन्यत्र ते वीजे ठामें एटले हवे जे उद्धासादिक
आगारो कहेशे, ते आगार वर्जिने वीजे स्थानकें कायानो व्यापार करवा-
नो नियम करुं तुं. हवे ते आगारोनां नाम कहे ठे, (उतसिएणं के०)
उद्धासितात् एटले मुखें तथा नासिकायें करी उंचो श्वास लक्ष्यें. तेने उ

श्वास कहियें. ते टालीने अन्यत्र बीजो कायव्यापार करवानो नियम न
अर्थात् जंचो श्वास लेतां महारो काउस्सग्ग जंग न थाय. एम आगल
पण सर्व पदे जाणी लेवु. (नीससिएणं के०) निःश्वासितात् एटले जे मुखें
तथा नासिकायें करी नीचो श्वास मूकीयें: तेने निःश्वास कहियें. ते नीचो
श्वास मूकतां महारो काउस्सग्ग न जांगे, ए वे आगार, अशक्यपरिहार
जणी मोकला कीधा, (खासिएणं के०) कासितात् एटले खांसी उधरस
आवे थके (ठीएणं के०) ठिक्कितात् एटले ठीक आवे थके (जंजाइएणं
के०) जूंजितात् एटले वगासुं आवे थके एटले जेवारें खांसी, ठीक अने
वगासुं आवे, तेवारें जीवरक्षा जणी मुखें हाथ देतां महारो काउस्सग्ग न
जांगे. (उडुएणं के०) उद्गारितात् एटले उरुकार आवे थके (वायनि
सग्गेणं के०) वातनिसर्गात् एटले वायसंचय ते अधोद्वारें जे वायु निकले
तेने वातनिसर्ग कहियें, ए जेवारें उद्गार तथा वातप्रवर्त्तन करे तेवारें
जीव रक्षा जणी मुखद्वारें हाथ देतां मुहपत्ति प्रमुख देवानी जयणा करतां
काउस्सग्ग न जांजे, (जमदिए के०) देहज्रमे: एटले ज्रमरी, चक्री, फेर
अकस्मात् आवे, तेने जमदि कहियें. (पित्तमुह्याए के०) पित्तमूर्ध्याया: ए
टले पित्तने प्रकोपें करी मूर्ध्वा आवे, तेने पित्तमूर्ध्वा कहियें. ए ज्रमरी अने
मूर्ध्वा आवे थके जो नीचें न बेसे तो उच्चो थको पडे, तेथी आत्मविराधना
तथा संयमविराधना थाय, तेमाटे ज्रमरी, मूर्ध्वा आव्याथी तिहांवेसवुं पडे
तेथी महारो काउस्सग्ग जंग न थाय. अहीं सुधी एकेका आगारनां नाम
दीधां, माटे ए नव पदनी प्रथम एकवचनांत आगारसंपदा थइ. एमां लघु
अक्षर आक्षत्रीश, अने गुरु अक्षर ठ ठे, सर्व मली चुम्मालीश अक्षर ठे.

सुहुमेहिं अंगसंचालेहिं, सुहुमेहिं खेलसं
चालेहिं, सुहुमेहिं दिठिसंचालेहिं ॥ ९ ॥

अर्थ:- (सुहुमेहिंअंगसंचालेहिं के) सूक्ष्मेज्योऽङ्गसंचारेज्यः एटले
सूक्ष्म जे अंगनो संचार ते हालवुं करे, शीतादिक वेदनायें करी रोमो
त्कंप उपजे तेथी शरीरनो संचार थाय, (सुहुमेहिंखेलसंचालेहिं के०)
सूक्ष्मेज्यः श्लेष्मसंचारेज्यः एटले शरीरमांहे जे सूक्ष्म श्लेष्मनो संचार
थाय, मुखना थूंकनुं चालवुं तथा कफनुं गलवुं थाय, (सुहुमेहिं दिठिसंचा

लेहिं के०) सूक्ष्मेन्द्रियो दृष्टिसंचारेभ्यः एतले सूक्ष्म जे दृष्टिनो संचार मियो निम्पादिके चक्षुने हलाववायकी घाय. अहीं मुहुमेहिं प्रमुख पदमांहे बहु आगारनां नाम दीधां माटे ए घण पदनी बहुवचनांत आगार नामें संपदा जाणवी. एमां लघु उगणत्रीश अने गुरु एक, मली त्रीश अक्षरो ठे.

एवमाइएहिं आगारेहिं अजगो, अ-
विराहिउं, हुज्ज मे काउस्सगो ॥ ३ ॥

अर्थः—(एवमाइएहिंआगारेहिं के०) एवमादिके: आगारे: एतले एव मादिक जे पूर्वोक्त चार आगार कहां, ते आदें देइने अंहिं आदि शब्द थकी बीजां पण चार (आगारेहिं के०) आगार लेवां, तेनां नाम कहे ठे. एक तो बीजली अथवा दीपकादिकनी उजेहि एतले अग्निना अजवा खानो प्रकाश आपणा शरीर उपर पडे, तो उडण वस्त्रादिक लेवुं पडे अथवा बीजे स्थानकें जवुं पडे, तेथी महारो काउस्सग न जांजे. बीजो मा-
जार् तथा उंदरादिक प्रमुख, आगल जतां आवतां होय. दोरता होय, तथा मुख आगल पंचेंद्रियजीवतुं ठेदन, जेदन थतुं देखे. तो बीजे स्थान कें जवुं पडे, तेथी काउस्सग न जांजे. त्रीजो अकस्मात् चोरनी धार आ-
वी पडे, अथवा राजादिकना जयथी बीजे स्थानकें जवुं पडे आघा पाठा थवुं पडे तेथी काउस्सग न जांजे, तथा चोथो अग्नि लागे अथवा घरनी जीत खरुह्मती पमती जाणीयें तथा पोताने अने पर जे साधु आदिक तेने सर्पादिक दंश मारे, अथवा सिंहादिकना उपडव थता जाणे, इत्यादिक अनेरा पण जिहां विलंब करतां घणीज धर्मेनी हानि थती देखीयें तो तिहां अणपूगो काउस्सग पारतां थकां पण काउस्सग न जागे, ए चार आगार अपवादमागें जाणवा, पण उत्सगें न जाणवा. एनी साथें पूर्वोक्त चार आगार मेलवीयें तेवारें शोल आगार थाय, ए सर्व शोल आगारोयें करीने काउस्सग पारतां थोनीशी विराधना थतां पण ए व्यापार करतां महारो काउस्सग (अजगो के०) अजगः एतले सर्वथा अखंनित (अविरा-
हिउं के०) अविराधितः एतले थोनीशो देशथी पण न विराध्यो, अर्थात् देशथी पण अविराधित एवो अखंनित संपूर्ण (काउस्सगो के०) कायो त्सग ते (मे के०) महारे (हुज्ज के०) होजो, एमां एवमाइ इत्यादिक

आगार कहाँ, माटें ए ठ पदनी त्रीजी आगंतुक आगारसंपदा जाणवी.
एमां लघु एकवीश, अने गुरु चार, मली पच्चीश अक्षरो ठे ॥ ३ ॥

हवे ए काउस्सग्नो वखत आंके ठे, एटले एवो कायो
त्सर्ग केटली वार सुधी होय? ते कहे ठे:-

जाव अरिहंताणं, जगवंताणं, नमुक्कारेणं, न पारेमि ॥ ४ ॥

अर्थ:- (जावअरिहंताणंजगवंताणंनमुक्कारेणं के०) यावदर्हतां जगवतां
नमस्कारेण एटले (जाव के०) ज्यां लगें (अरिहंताणं जगवंताणं के०) श्री
अरिहंत जगवंत पूज्य तेने (नमुक्कारेणं के०) नमस्कार सहित एटले नमो
अरिहंताणं एवो उच्चार करी (न पारेमि के०) न पारयामि, नहिं पारुं एट
ले कायोत्सर्गना पार प्रत्ये न पामुं, समाप्त न करुं, त्यां सुधी जाणवुं. एमां जाव
अरिहंताणं इत्यादिक पदमां काउस्सग्ननुं मान कळुं. तेथी ए चार पदनी का-
योत्सर्गने अवधिमर्यादारूप कायोत्सर्गावधि नामें चोथी संपदा जाणवी. एमां
लघु अक्षर वीश, अने गुरु अक्षर एक, सर्व मली एकवीश अक्षरो ठे ॥४॥
तावकायं, ठाणेणं, मोणेणं, जाणेणं, अप्पाणं वोसिरामि ॥ ५ ॥

अर्थ:- (तवकायं के०) तवत्कायं एटले (तव के०) त्यां लगें (का
यं के०) महारी कायाने शरीरने (ठाणेणं के०) स्थानेन एटले एक स्थान
कें स्थिरपणे उजुं राखीने (मोणेणं के०) मौनेन एटले वचनने रुंधवे
करीने (जाणेणं के०) ध्यानेन एटले ध्यान ते धर्मेने विषे मननुं
स्थिरपणुं अर्थात् नवकारादिकने विषे एकाग्रध्यान तेणें करीने (अप्पा
णंवोसिरामि के०) आत्मानं व्युत्सृजामि एटले (अप्पाणं के०) पोतानी
काया ते प्रत्ये (वोसिरामि के०) वोसिरावुं तुं, एटले तुं तजुं तुं. अर्थात्
काउस्सग्न रहित पणाथकी अने सावय व्यापारपणा थकी कायाने वो-
सिरावुं तु. एमां तवकायं इत्यादिकमां शरीर स्थिर राखवानुं कळुं, माटें
ए ठ पदनी पांचमी स्वरूपसंपदा जाणवी. एमां लघु अक्षर उगणीश,
अने गुरु अक्षर एक, सर्व मली वीश अक्षरो ठे. तथा ए काउस्सग्नने
सूत्रे अक्षर उगमिणंथी मांदीने अप्पाणंवोसिरामि लगें वधी मली
संपदा पांच ठे, वीश पद ठे, लघु अक्षर एकशो सत्तावीश ठे, अने गुरु अ-
क्षर ते ठे. सर्वाक्षर एकशो चावीश ठे ॥ ५ ॥ ६ ॥ हवे ए काउस्स

गमां उगणीश दोष टालवा तेनां नाम, लक्षण सहित कहियें ठैयें. (१) घोमानी पेरें एक पगे शरीरनो चार आपी, धीजो पग बांको करी रहे, (२) बायरे हलावेली बेलमीनी पेरें कणें कणें अरहुं परहुं मोले, कंप्या करे, (३) धांजाने अथवा जीतने आधारें अमक्यो थको काउस्सगों रहे, (४) उपरले माले मस्तक अमावी रहे, (५) जेम नीलमी वस्त्र रहितथकी आगले विजागें हाथज आमो आपे, तेम काउस्सग करतो वे हाथने आगल आणी राखे, (६) नवपरणीत बधूनी पेरें नीचु माथुं करे, (७) बेमी घाल्यानी पेरें पग पहोला करे अथवा वे पग मेलवी जेला करे, पण जिनमुझामां जेटहुं आंतरुं कछुं ठे, तेटहुं न करे. (८) नाजि थकी चार अंगुल नीचें अने जानुथकी चार अंगुल उपर, चोलपट पहे रवुं कछुं ठे तेम न करे, परंतु नाजि उपर अने जानु हेठल वस्त्र पहेरी काउस्सग करे (९) मांस मशकादिकना जयथकी चोलपट्टादिकें करी हृदय टांकीने काउस्सग करे, (१०) गामांनी उंधनी पेरें पगनी वे पानी मेलवीने आगल वे पग विस्तारी काउस्सग करे, अथवा वे पगना वे अंगुठा मेलवीने पाठला पानीना जाग तरफ वेहु पग विस्तारे. (११) सं यति महासतीनी पेरें वेहु स्कंध उपरें वस्त्र उठे जे जणी काउस्सगमां दक्षिणस्कंध उघामो कीधो जोड़्यें, ते न करे, माटें ए दोष. (१२) घोमना चोकमानी पेरें रजोहरण, आगल आहुं आपी काउस्सग करे, (१३) बायसनी पेरें आंखना मोला कीकी अरहुं परहुं फेरवे, (१४) कोठनी पेरें पहेरवानां वस्त्रनो एकठो पिंम करी वेहु पगनी वचावें चांपे, (१५) झूतावे शनी पेरें मस्तक कंपावे, (१६) मूंगानी पेरें हुं हुं करे, (१७) नव कार लोगस्सनी संख्या करवाने अर्थे जमुह ते पापण अथवा आंगुली हलावे, ते जमुहंगली दोष जाणवो. (१८) मदिरा पीधेलानी पेरें वन वन करतो काउस्सग करे, (१९) अपेक्षा बिना अरहुं परहुं जोतो वान रनी पेटें होठ वे हलावतो काउस्सग करे. ए काउस्सगना उगणीश दोष मध्यें आठमो, नवमो, तथा अगीयारमो ए त्रण दोष महासती सा ध्वीने न लागे, केम के तेनुं वस्त्रावृत शरीर होय तेमाटे. पण एटहुं वि शेष जे साध्वी प्रतिक्रमणादि क्रिया करे तो मस्तक उघामुं राखे, अने वधू दोष जेदीयें, तेवारें चार दोषआधिकाने न लागे, शेष पंदर दोष

લાગે. એ સર્વ દોષ ટાલીને કાઝસ્સગ્ગ કરવો. તથા શ્રીસિક્કાંતમાં તો સર્વક્રિયા સાધુ આશ્રયી કહી છે. તેમાટે નાગ્ગિયી ચાર અંગુલ નીચે ચો લપટો પહેરવાનું રાखे તથા વે કોણીયેં ચોલપટો ઝાલી રાखે, કંદોરા ન વાંધે. ઇત્યાદિક સર્વ સાધુ આશ્રયી છે. એ કાયોત્સર્ગને વિષે “ચંદેસુ નિમ્મ લયરા” લગે, લોગસ્સના પચ્ચીશ પદ ચિંતવિયેં, અને કાઝસ્સગ્ગ પૂરો થયા પછી “નમો અરિહંતાણં” કહીને કાઝસ્સગ્ગ પારીયેં ॥ ઇતિ ॥ ૬ ॥

હવે એ કાઝસ્સગ્ગ પાસ્યા પછી તો “સિક્કાસિક્કં” પર્યંત સંપૂર્ણ લોગસ્સનો પાઠ પ્રગટ કહેવો જોઈયેં, માટેં તે કહે છે.

॥ અથ લોગસ્સ ॥

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મ તિવ્વયરે જિણે ॥

અરિહંતે કિત્તિસ્સં, ચતુવીસંપિ કેવલી ॥ ૧ ॥

અર્થ:—અહિં (અરિહંતે કેળ) અર્હંતઃ એટલે કર્મરૂપશત્રુને હણવા થકી નિર્દોષપણું પ્રાપ્ત થયું છે જેમને એવા અરિહંતને (કિત્તિસ્સં કેળ) કીર્ત્તયિષ્યે, એટલે નામોચ્ચારણપૂર્વક હું સ્તુતિ કરીશ. હવે તે અરિહંત તો રાજાદિક અવસ્થાને વિષે ડ્રવ્ય અરિહંત પણ હોય છે, તે માટેં જાવાર્હત્વ પ્રતિપાદનને માટેં (કેવલી કેળ) કેવલિનઃ એટલે ઉત્પન્ન થયું છે કેવલ જ્ઞાન જેમને, એવાનું કીર્ત્તન કરીશ. અર્થાત્ જાવાર્હતનું કીર્ત્તન કરીશ. આ કેવલ જ્ઞાનના પદેં કરીને પ્રજુનો જ્ઞાનાતિશય સૂચવ્યો. હવે તે તીર્થ કરોની સંખ્યા કહે છે. (ચતુવીસંપિ કેળ) ચતુર્વિંશતિમપિ એટલે રૂષજા દિક ચોવીશ પરમેશ્વરનું તો નામોચ્ચારણપૂર્વક કીર્ત્તન કરીશ અને અ પિ શબ્દથકી અન્ય તીર્થકરો જે મહાવિદેહાદિક ક્ષેત્રોને વિષે છે, તેનું પણ કીર્ત્તન કરીશ. તે કેહવા છે ? તો કે, (લોગસ્સઉજ્જોઅગરે કેળ) લોકસ્ય ઉદ્યોતકરાન્ એટલે પંચાસ્તિકાયાત્મકલોકને કેવલજ્ઞાનરૂપ પ્રદીપેંકરીને ઉદ્યોતકરણશીલ છે, એવાનું કીર્ત્તન કરીશ. હવે જે અનુપકારી હોય તેને કોઈ સેવે નહીં, માટેં એમના ઉપકારી પણાના પ્રદર્શનને અર્થે કહે છે. (ધમ્મતિવ્વયરે કેળ) ધર્મતીર્થકરાન્ એટલે ધર્મ તે ઉક્તસ્વરૂપ અને તીર્થ એટલે જેનાથી તરાય છે તે તીર્થ કહિયેં, એવો ધર્મ પ્રધાન જે તીર્થ તેને ધર્મતીર્થ કહિયેં, તે ધર્મતીર્થ કરવાનું શીલ છે જેમનું તેમનું કીર્ત્તન

કરીશ. અહીંયાં તીર્થકરાન્ એવો પાઠ ન કાણો અને ધર્મતીર્થકરાન્ એવો પાઠ કાણો છે. તે એટલા માટે કે ન્યાદિ શાક્યાદિ સંવંધી જે ડ્રવ્યતીર્થ અધર્મ પ્રધાન છે. તેનો પરિહાર કરવાનું છે શીલ જેમનું તેમને ધર્મતીર્થકર કહિયે. તેમનું હું કીર્તન કરીશ. અર્થાત્ દેવ, મનુષ્ય, અસુરયુક્ત એવી પર્યં વામાંહે સર્વ જાણા પરિણામિં એવી વાણીયેં કરી ધર્મતીર્થને પ્રવર્તાવનારા એવા પ્રચુર છે. તેમને હું સ્તવીશ. આ પદેં કરીને પ્રભુનો પૂજાતીશય તથા વચનાતિશય સૂચવ્યો. હવે ચોથો અપાયાપગમાતિશય કહે છે. (જિણે કે૦) જિનાન્ એટલે રાગદ્વેષાદિકને જીતનારા, તેમનું કીર્તન કરીશ ॥ ૧ ॥ એ શ્લોકમાં લઘુ ટઢીશ, અને ગુરુ ઠ, સર્વ મલી ઘઢીશ અદારો છે.

હવે કીર્તન કરતો ઠતો આગલી ત્રણ ગાથાયેં ચોવીશે તીર્થકરોનાં નામ કહે છે.

ઠસજમજિયં ચ વંદે, સંજવમજિણંદણં ચ સુમંઙ્ગં ચ ॥

પઠમપ્પહં સુપાસં, જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે ॥ ૨ ॥

અર્થ:-“રૂપજમજિતં ચ વંદે, સંજવમજિનંદનં ચ સુમતિં ચ ॥ પદ્મપ્રજં સુપાર્શ્વં, જિનં ચંદ્રપ્રજં વંદે” (ઠસજં કે૦) શ્રીરૂપજદેવપ્રત્યે (અજિયંવંદે કે૦) શ્રી અજિતનાથ પ્રત્યે હું વાંહું હું. (ચ કે૦) વલી (સંજવં કે૦) સંજવનાથ પ્રત્યે, (અજિણંદણં કે૦) અર્જિનંદનનાથ પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (સુમંઙ્ગં કે૦) સુમતિનાથ પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (પઠમપ્પહં કે૦) પદ્મપ્રજસ્વામી પ્રત્યે, (સુપાસં કે૦) સુપાર્શ્વનાથપ્રત્યે, (જિણં કે૦) કર્મ શત્રુને જીતનાર એવા, (ચ કે૦) વલી (ચંદપ્પહં કે૦) શ્રીચંદ્રપ્રજપ્રત્યે (વંદે કે૦) હું વાંહું હું ॥ ૨ ॥ એ ગાથામાં લઘુ અદાર સાઠઢીશ, અને ગુરુ અદાર વે, સર્વ મલી ઝંગણચાલીશ અદારો છે.

સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઞ્ચલ સિઙ્ગંસ વાસુપુઙ્ગં ચ ॥

વિમલમણંતં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (સુવિહિં કે૦) શ્રીસુવિધિનાથપ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી એમનું વીજું નામ (પુપ્ફદંતં કે૦) પુપ્ફદંત છે તે પ્રત્યે, (સીઞ્ચલ કે૦) શ્રીશીતલનાથ પ્રત્યે, (સિઙ્ગંસ કે૦) શ્રીશ્રેયાંસનાથપ્રત્યે, (વાસુપુઙ્ગં કે૦) શ્રીવાસુપૂજ્ય સ્વામી, એ ત્રણ તીર્થકર પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (વિમલં કે૦) શ્રીવિમલ

નાથ પ્રત્યે, (આણંત કે૦) શ્રીઅનંતનાથપ્રત્યે, (ન કે૦) વલી (જિણં કે૦) કર્મશત્રુપ્રત્યે, જીપનાર ઘવા (ધર્મ કે૦) શ્રીધર્મનાથ ને પ્રત્યે, (ન કે૦) વલી (સંતિ કે૦) શ્રીશાંતિનાથપ્રત્યે, (વંદામિ કે૦) વાંડું તું ॥૩૥॥
 એ ગાથામાં વત્રીશ લઘુ, અને ચાર ગુરુ, મલી વત્રીશ અક્ષરો છે.

કુંથું અરં ચ મલ્લિ, વંદે મુણિસુવયં નમિજિણં ચ ॥

વંદામિ રિઠનેમિં, પાસં તહ વરુમાણં ચ ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (કુંથું કે૦) શ્રીકુંથુનાથપ્રત્યે, (અરં કે૦) શ્રીઅરનાથ પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (મલ્લિ કે૦) શ્રીમલ્લિનાથ પ્રત્યે, (વંદે કે૦) વાંડું તું. (મુણીસુવયં કે૦) શ્રીમુનિસુવતસ્વામી પ્રત્યે, (નમિજિણં કે૦) શ્રીનમિ-
 જિન પ્રત્યે, (ચ કે૦) વલી (વંદામિ કે૦) વાંડું તું. (રિઠનેમિં કે૦) શ્રી અરિઠનેમિ પ્રત્યે, (પાસં કે૦) શ્રીપાર્શ્વનાથ પ્રત્યે, (તહ કે૦) તથા (વરુમાણંકે૦) શ્રીવરુમાનસ્વામી પ્રત્યે, હું વાંડું તું. આ શ્લોકમાં જે બેઢો ચકાર છે, તે પાદપૂર્ણાર્થ છે ॥ ૪ ॥ આ ગાથામાં લઘુ એકત્રીશ, અને ગુરુ ચાર, મલી પાંત્રીશ અક્ષરો છે. એમ ત્રણ ગાથાએ કરીને શ્રીરૂપજ્ઞા-
 દિક ચોવીશ તીર્થકરને વંદના કરી, હવે પૂર્વોક્ત “ ઉસન્ન મજિયં ચ ”
 શ્લોકાદિ ત્રણે ગાથાઝનો સમુદાયાર્થ તો સુગમ છે, પરંતુ પદના અર્થનું વિજ્ઞાન કરાય છે, તે બે પ્રકારે છે, એક સામાન્યથકી અને વીજું વિ-
 શેષથકી. તેમાં સામાન્યથકી તો જે અર્થ સર્વે તીર્થકરોમાં પામીયે. જેમ કે (ઉસન્ન કે૦) રૂષન્નં એટલે (રૂષતિ કે૦) ગઢતિ અર્થાત્ જે પરમ-
 પદપ્રત્યે (ગઢતિ કે૦) જાય છે, તેને રૂષન્ન કહિયે. તથા ‘ઉદ્વત્વાદૌ’ એણે કરી ઉત્વ કરે છે, તે (ઉસહઃ કે૦) વૃષન્નઃ આ રીતે પણ અર્થ કરિયે તો વર્ષતિ એટલે સીંચે છે, દેશનારૂપજલે કરીને ડુઃખાગ્નિયે કરી જ્વલિત
 એવા જગતને તે રૂષન્ન, એ અર્થ સર્વ તીર્થકરોમાં વ્યાપ્ત છે. અને જે વિશે-
 ષાર્થ છે તે એકજ તીર્થકરના નામનું નિમિત્ત છે, તે વિશેષાર્થ કહે છે,

૧ પહેલા શ્રીરૂષન્ન દેવને હું વાંડું તું, તે જગવાનના બેહુ ઝરુને વિષે વૃષન્નનું લાંઠન હતું માટે વૃષન્ન નામ દીધું. તથા સર્વ તીર્થકરોની માતા પ્રથમ સ્વપ્નમાં હસ્તી દેખે, અને એમની જનનીયે પ્રથમ સ્વપ્નમાં વૃષન્ન દીઠો, માટે વૃષન્ન કહિયે તથા ધર્મની આદિના કરનાર માટે વીજું આદિનાથ નામ કહિ

१. एवी रीतें सर्व तीर्थकरोना प्रथम सामान्यार्थ अने वीजा विशेषार्थ नामो जाणवां. एमनी विनीता नगरी, नाजिराजा पिता, श्रीमरुदेवी माता, पां चशे धनुष्यप्रमाण शरीर, चोराशी लक्षपूर्वायु, सुवर्णवर्ण देह, घृपन्न लांठन.

२ वीजा श्रीअजितनाथने हुं वांछुं हुं, अजित एटले परिसहादिकें करी निर्जित तथा जगवाननां माता, पिता प्रथम कोष्ट वारें धूतरमण करतां हतां, तेवारें राणी बाजी हारी जती हती, अने राजानी जीत यती हती, अने जगवान्, गजें आख्या पठी जगवाननी माता जीतवा लागी अने राजा हारवा लाग्यो. एवो गर्जनो महिमा जाणीने अजितनाथ नाम दीधुं, एमनी अयोध्या नगरी, जितशत्रु राजा पिता, विजया राणी माता, सामा चारशे धनुष्यप्रमाण शरीर, वढोतेर लक्ष पूर्वायु, सुवर्णवर्ण देह, हस्ती लांठन.

३ वीजा श्रीसंजवनाथने हुं वांछुं हुं, एटले प्रकपें करीने चोत्रीश अतिशयना गुणो जेने विपे ते माटे संजव कहियें, अथवा जे, ए प्रभुनी स्तुति करे ठे, तेने (सं के०) मुख (जव के०) थाय ठे, तेमाटे संजव कहियें, तथा जगवान् गर्जगत थये थके अधिक सस्य एटले धान्यनो संजव थयो माटे संजव कहियें, एटले देशमां दौर्जिह्य दतुं, ते जगवान् गजें आख्याची अणचिंतव्यो मेह वृत्तो, धान्यनां वहाणो आख्यां, अणचिंतव्यो पृथिवीमां धान्यनो संजव थयो, तेथी संजव नाम दीधुं, एमनी आवस्ती नगरी, जितारिराजा पिता, सेना राणी माता, चारशे धनुष्य प्रमाण शरीर, शाव लागव पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, अश्व लांठन.

४ चोथा श्रीअजिनंदन प्रभुने हुं वांछुं हुं. एटले (च के०) बली देवेंद्रा दिकोयें जेमनुं अजिनंदन थाय ठे, तेथीअजिनंदन तथा प्रभु गजें आख्या तिहांथी आरंभीने प्रतिक्षण शक्राजिनंदन ठे. एटले गजें आख्या पत्नी इंद्र महाराज आवी स्तवी स्तवीने जता. थयात् इंद्र अजिनंदा, प्रशंस्या ते माटे अजिनंदन नाम, मात पितायें दीधुं, एमनी अयोध्या नगरी, संवर-राजा पिता, सिद्धार्था राणी माना, सामात्रणशे धनुष्य प्रमाण शरीर, पचाश लागव पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, वानर लांठन.

५ पांचमा श्री सुमतिनाथने हुं वांछुं हुं. (च के०) बली शोजन ठे मति जेमनी तथा प्रभु गजें आख्याची तेमनी जननीनी मुनिधिन बली मति थइ ठे, ते आवी रीतें के, एक वणिकनी वे ग्नीयो दृतीठ, तेमां न्दानीने

पुत्र हतो अने महोटी बंध्या हती, अने ते ठोकरानुं प्रतिपालन वन्ने मा ताज करती हती, एम करतां ते वणिकें अकस्मात् काल कस्यो, तेवारें महो टी स्त्री धननी लालचें कहेवा लागी जे पुत्र महारो ठे, अने जेनो पुत्र, तेनुं धन आय. एवी चाल ठे माटें धन पण महारुं ठे, तेमज न्हानीनो तो दी करो हतो ज तेथीतेणें कळुं के पुत्र महारो ठे अने धन पण महारुं ठे. ए रीतें वन्ने शोक्योनी वढवारु थइ, ते वढती वढती दरवारमां गइ, त्यां राजाथी पण चूकादो न थयो, तेवारें गर्जना माहात्म्यथकी राणीने चूका दो करवानी जली बुद्धि उत्पन्न थइ. तेथी युक्ति करीने राणीयें कळुं जे, वन्ने शोक्यो मलीने धन अर्ळो अर्ळ वेंची ल्यो, तथा ठोकराना पण वे जाग करी अर्ळो अर्ळ वेंची ल्यो, ते सांजली न्हानी स्त्री जे सगी माता हती, ते बोली के महारे डव्य जोइतुं नथी अने ठोकराना कांइ वे जाग थाय नहीं महारे पुत्रनो तथा धननो खप नथी, एनेज सोंपो, एनो ठे ते महारोज ठे, एवुं सांजली राणी बोली के ए पुत्र न्हानी स्त्रीनो ठे, केम के पुत्रनुं मृत्यु थाय त्यां सुधी पण महोटी स्त्रीथी ना कहेवाणी नही अने न्हानी स्त्रीनो पुत्र ठे तेथी तेणें मारवानी मनाइ करी, माटे एने पुत्र अने धन वेहु स्वाधीन करो अने महोटी स्त्रीने धरथी वाहेर काढो. एवी न्याय करवानी बुद्धि उपनी माटें सुमतिनाम दीधुं, एमनी अयोध्या नगरी, मेघरथ राजा पिता, सुमंगला राणी माता, त्रणशें धनुष्य प्रमाण शरीर, चालीश लाख पूर्वनुं आयु, सुवर्णवर्ण देह, कौंच लांठन.

६ ठठा श्रीपद्मप्रजने हुं वांछुं तुं. पद्मप्रज एटले निःकंपताने अंगीका करीने पद्मना समूह सरखी ठे, प्रजा एटले कांति जेमनी तेथी पद्मप्रज कहियें, तथा गजें आढ्या पठी एमनी माताने पद्म एटले कमलनी शय्या यें शयन करवानो दोहोवो उपन्यो, ते देवतायें पूर्णकस्यो, तेना महिमाथी पद्मप्रज नाम दीधुं. तथा पद्म सरखुं रक्तवर्णें जगवाननुं शरीर हतु, माटें पद्मप्रज कहियें. एमनी कोशंची नगरी, धरराजा पिता, सुसीमा राणी माता, अढीशें धनुष्य शरीर, त्रीश लाख पूर्वायु, सुवर्णवर्ण देह, पद्म लांठन.

७ सातमा श्रीसुपार्श्वनाथने हुं वांछुं तुं. सुपार्श्व एटले रुक्मां ठे पार्श्व जेमने तथा जगवान् गर्जगत थये ठते तेमनी जननी पण सुपार्श्व थइ. एटले राणीनां वेहु पासं गेजें करी कोढीयां हतां, ते सुवर्णवर्णें घणां

सुकुमाल ययां, माटे सुपार्श्वनाम दीधुं, एमनी वाराणसी नगरी, सुप्रतिष्ठ राजा पिता, पृथ्वीराणी माता, वशं धनुष्य प्रमाण शरीर, वीश लाख पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, स्वस्तिक लांठन.

७ आठमा श्रीचंद्रप्रज्ञने हुं वांछुं तुं. वली चंद्रना सरखी जेनी प्रज्ञा ठे चंद्रसमान वर्ण ठे, तथा परमेश्वर गर्जगत थये ठते एमनी माताने चंद्रपान करवानो दोहोलो उपन्यो, ते प्रधानें बुद्धियें करी पूर्ण कस्यो, एवो प्रज्ञाव जांणी चंद्रप्रज्ञ एवं नाम दीधुं. एमनी चंद्रपुरी नगरी, महसेन राजा पिता, लक्ष्मणा राणी माता, एकशो पचास धनुष्यप्रमाण शरीर, दश लाख पूर्व आयु, श्वेतवर्ण देह, चंद्र लांठन.

८ नवमा श्रीसुविधिनाथने हुं वांछुं तुं. एटले शोजन ठे विधि जेनो अर्थान् सर्वस्थले ठे कौशल्य जेमनुं, ते सुविधि कहियें, तथा जगवान् गर्जगत ठतेज तेमनां माता, पिता, जला विधियें करी धर्ममां प्रवर्त्त्यां. एवो गर्जनो प्रज्ञाव जाणी सुविधिनाथ नाम दीधुं. वली मचकुंदना फूलनी कली सरखा उज्ज्वल प्रज्ञना दांत हता, माटे वीजुं पुष्पदंत एवं नाम दीधुं. ऐमनी काकंदी नगरी, सुग्रीवराजा पिता, रामा राणी माता, एकशो धनुष्य प्रमाण शरीर, ये लाख पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, मगरमत्स्य लांठन,

१० दशमा श्रीशीतलनाथने हुं वांछुं तुं, समस्त जीवोना संतापने हरण करे ठे, माटे शीतलनाथ तथा जगवानना पिताने पित्तदाहरोग हतो, ते जगवान् गर्जे आख्या पठी राजाना शरीर उपर राणीयें हाथ फेरव्यो, तेथी रोग उपशान्त थयो, शरीरें शीतलता थइ, ते माटे शीतलनाथ नाम दीधुं. एमनुं जदिलपुर नगर, हठरथ राजा पिता, नंदा राणी माता, नेवुं धनुष्य प्रमाण शरीर, एक लाख पूर्व आयु, सुवर्णवर्ण देह, श्रीवत्सलांठन.

११ अगियारमा श्रीश्रेयांसजिनने हुं वांछुं तुं. सर्वजगतने श्रेय एटले हितना करनार माटे तथा सकल जवनने अत्यंत प्रशंसा करवापणुं ठे. जेमनुं ते माटे श्रेयांस कहियें, ते पृषोदरादिकनी पेठें सिद्ध थाय ठे. तथा राजाना घरमां परंपरागत देव अधिष्ठित शय्यानी पूजा थती हती, ते शय्यायें जे बेसे, अथवा सुवे, तेने उपद्रव उपजे, ते जगवंत गर्जे आख्या पठी माताने ते शय्या उपर सूवानो दोहोलो उपन्यो तेवारें विचारुं जे देव गुरुनी प्रतिमानी पूजा थाय, परंतु शय्यानी पूजा तो क्यांहिं सांजली,

नथी, एम चिंतवी शय्यानी रक्षा करनारें मनाइ कख्या ठतां पण प्रभुनी माता, ते शय्या उपर सूतां, तेवारें गर्जना प्रजावशी अश्रिष्टित देव शय्या मूकी जतो रह्यो. पठी राजा प्रमुखें ते शय्या वपराशमां दीधि. ए रीतें माताने श्रेय थयुं, माटें श्रेयांस नाम दीधुं एमनुं सिंहपुर नगर, विष्णुराजा पिता, विष्णा राणी माता, एंशी धनुष्य प्रमाण शरीर, चोराशी लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, परंगी लांठन.

११ बारमां श्रीवासुपूज्य स्वामीने हुं वांडुं हुं. वसु जे देवताविशेष ते मने पूजवा योग्य माटें वासुपूज्य कहियें, अथवा जगवंत गजें आव्या पठी वसु जे हिरण्य तेणें करी इंद्र महाराजें आवी राजकुलने पूजता हता माटें वासुपूज्य, अथवा वसुपूज्य राजाना पुत्र माटें वासुपूज्य नाम दीधुं ठे, एमनी चंपा नगरी, वसुपूज्य राजा पिता, जया राणी माता, सीतेर धनुष्य प्रमाण शरीर, बहोतेर लाख वर्षायु, रक्तवर्ण देह, महिष लांठन.

१३ तेरमा श्रीविमलनाथने हुं वांडुं हुं. जेने निर्मलज्ञानादिक ठे, तेमाटें विमल कहियें अथवा कर्ममलरहित माटें विमल कहियें, तथा प्रभु गजें आव्याशी तेमना नगरमां कोइ स्त्री जर्तार, देहरे आवी उतस्यां, तेमांशी स्त्री पाणीपीवाने अन्यस्थानकें गइ एटलामां, एक व्यंतरी देवी त्यां रहेती हती तेणें ते पुरुषनुं सुंदर रूप दीधुं, तेथी तेने कामक्रीमा करवानी अजि लापा थइ, त्यारें तेनी स्त्रीना जेवुं पोतानुं रूप विकूवीं, ते व्यंतरी तेनी पासें आवी वेठी, एटलामां पोतानी खरी स्त्री पण आवी, तेवारें वझे स्त्रीने समान देखीने पुरुषें कहुं जे एमां महारी स्त्री कोण ठे? तेवारें पहेलीयें कहुं के हुं तहारी स्त्री हुं, अने बीजीयें कहुं के हुं तहारी स्त्री हुं, एम वढतां वढतां सर्व राजा पासें आव्यां, तेवारें राजा तथा प्रधान पण वेहु स्त्रीयोने सरखा रूपवाली देखी निवेडो करी शक्या नहीं, परंतु राणीयें प हेला पुरुषने एक वाजू उजो राख्यो अने वेहु स्त्रीयोने तेनाशी केटलेक दूर उज्जी राखीने वोली के जे स्त्री पोताना सत्यवचनना प्रजावशी जर्तारनें स्पर्श करे, तेनो ए जरतार जाणवो, ते सांजली व्यंतरीयें देव शक्तिना प्रजायें पोतानो हाथ लावो करी जर्तारने स्पर्श कख्यो, तेवोज राणीयें तेनो हाथ पकरीने कहुं, के तुं तो व्यंतरी ठो, माटें तहारे ठेकाणें जती रहे. एवा जूदा जूदा चार न्याय करवाशी राणी विमलमतीवाली

कहेवाणी तथा प्रभु गर्जे आख्यायी सातानुं शरीर पण निर्मल थयुं, एवो गर्जनो प्रजाव जाणी विमलनाथ नाम दीधुं, एमनुं कापिलपुर नगर, कृत वर्माराजा पिता, ज्यामा राणी माता, शाठ धनुष्य प्रमाण शरीर, शाठ लाख वर्षायु. सुवर्ण देह, सुअर लांठन.

१४ चौदमा श्रीअनंतनाथ प्रभुने हुं वांडुं हुं. कर्मना अनंत अंश जेणें जीत्या ठे अथवा जेने ज्ञान, दर्शन पण अनंतुं ठे, माटें अनंतनाम सार्थक ठे. तथा गामसां आगल ताप आवता हता ते प्रभु गर्जे आख्या पठी, एमनी मातायें अनंत गांवना दोरा करी बांध्या, तेथी ताप निवृत्त थयो तथा स्वप्नमध्ये जेनो अंत नहिं एवी महोटी रत्ननी माला दीठी, एवो गर्जनो प्रजाव जाणी अनंतनाथ नाम दीधुं, एमनी अयोध्या नगरी, सिंहसेन राजा पिता, सुयशा राणी माता, पचास धनुष्य प्रमाण शरीर, त्रीश लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, सिंचाणानुं लांठन.

१५ पंदरमा श्रीधर्मनाथ जिनने हुं वांडुं हुं, दुर्गतिथें पन्ता प्राणीने धरीराखे, माटें धर्मनाथ, तथा प्रभु गर्जमां आख्यायी प्रभुनां माता पिता रूकी रीतें दानादि धर्मपरायण थयां एवो गर्जनो महिमा जाणी धर्मनाथ नाम दीधुं. एमनुं रत्नपुर नगर, जानुराजा पिता, सुवता राणी माता, पिस्ताली श धनुष्य प्रमाण शरीर, दश लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, वज्रनुं लांठन.

१६ शोलमा श्रीशांतिनाथने हुं वांडुं हुं. स्वयमेव शांतिना करनारा अथवा शांतिना योग्यी अथवा शांतिरूप होवथी शांतिनाथ तथा ते देशमां मरकीनो उपद्रव घणो हतो, ते प्रभु गर्जे आख्या पठी राणीयें अमृतनां वांटा नाख्या, तेथी मरकीनी शांति थइ. तेना प्रजावथी शांतिनाथ नाम दीधुं. एमनुं गजपुर नगर, विश्वसेन राजा पिता, अचिरा राणी माता, चाळीश धनुष्य प्रमाण शरीर, एक लाख वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, मृग लांठन.

१७ सत्तरमा श्रीकुंडुनाथने हुं वांडुं हुं. कु कहेतां पृथिवी तेने विपे स्थित माटे कुंडु तथा जगवान् गर्जमां आवे ठते, तेमनी मातायें रत्नमय कुंडु र्जनो राशि पृथ्वीमां दीगो अथवा परमेश्वर जन्म्या पठी कुंडुथ्या प्रमुख न्हाना महोटा जीवोनी जयणा देशमां प्रवर्त्ती, माटें कुंडुनाथ नाम दीधुं. एमनुं हस्तिनापुर नगर, शूरराजा पिता, श्रीराणी माता, पांत्रीश धनुष्य प्रमाण शरीर, पंचाणुं हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, ठाग लांठन.

१६ अठारमा श्रीअरनाथने हुं वांछुं हुं. परिसद्वत्त जेना मर्गनाथ पुन जे कुलने विषे उपजे, अने जेना श्री कुलनी वृद्धि आय. ते पुरुषने वृद्ध पुण्या अ एवं नाम कहे ठे. तथा जगवान् गर्जमां आवे अके तेमनी माताये सत्रामां सर्व रत्नमय अर एटवे आरो तथा शुभ दीनो माटे अरनाथ नाम दीधुं. एमनुं गज पुर नगर, सुदर्शनराजा पिता, देवी राणी माता, त्रीश धनुष्य प्रमाण शरीर, चोराशी हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, नंदावर्त लांठन.

१७ उंगणीशमा श्रीमल्लिनाथने हुं वांछुं हुं. परिसद्वत्त मल्ल तेनो जय करवाथकी मल्लि कहियें. तथा जगवान् गर्जे आव्या पठी माताने एक रत्नमां सर्व रत्ननां सुरजि फूलनी शय्यायें सुवानो दोहलो उपन्यो, ते देवातायें पूर्ण कस्यो, माटे मल्लिनाथ नाम दीधुं. एमनी मिथिला नगरी, कुंजराजा पिता, प्रजावती राणी माता, पच्चीश धनुष्य प्रमाण शरीर, पच्चावन्न हजार वर्षायु, नीलवर्ण देह, कुंज लांठन.

१८ वीशमा श्रीमुनिसुव्रत स्वामीने हुं वांछुं हुं. जे जगतनी त्रिकाळा वस्थाने जाणे ते मुनि कहियें. वदी जेने शोजन व्रत ठे तेने सुव्रत कहियें. तथा जगवान् गर्जे आव्या पठी एमनी जननीयें मुनि सरखा शोजन श्रावकनां व्रत पाढ्यां, एवो महिमा जाणी मुनिसुव्रत नाम दीधुं, एमनुं राजगृह नगर, सुमित्र राजा पिता, पद्मराणी माता, वीश धनुष्य प्रमाण शरीर, त्रीश हजार वर्षायु, कृष्णवर्ण देह, काचवानुं लांठन.

१९ एकवीशमा श्रीनमिजिनेश्वरने हुं वांछुं हुं. परिसह उपसर्गादिकने जे ऐं नमाव्या ठे माटे नमि कहियें, तथा प्रभु गर्जे आव्या पठी सीमानिया राजा जगवंतना पिताना शत्रु हत्ता, तेचढी आव्या, गामने विंटी लीधुं, राजा आकुल व्याकुल थयो, निमित्तियाने पूब्युं, तेवारें निमित्तियायें कबुं के राणी सगर्जा ठे, तेने गढने कोशीशें चढावी वैरीयोने दर्शन करावो, राजायें तेमज राणीने किछ्वा उपर चढावीने शत्रुउने वांकी नजरें जोवराव्या, तेवारें वैरीयोश्री राणीनुं तेज खमायुं नही, तेथी सर्व वैरी मान मूकी जगवंतनी माताने नमस्कार करीने कहेवा लाग्या जे अमोने सौम्यदृष्टियें करी जूठ, राणीयें सौम्यदृष्टियें जोइ साथे हाथ राख्यो. पठी सर्व राजाउ राणीने पगे लागी आझा मागी पोत पोताने नगरें गया, ए रीतें सर्वराजा नम्या, एवो गर्जनो प्रजाव जाणी नमिनाथ नाम दीधुं. एमनी मिथिला नगरी

विजयराजा पिता, विप्रा राणी माता, पद्मर धनुष्य प्रमाण शरीर, दश हजार वर्षायु, सुवर्णवर्ण देह, नीलोत्पलनुं लांठन.

२२ चावीशमा श्रीश्रिरिष्टनेमि प्रजुने हुं वांडुं तुं. रिष्ट गटले पाप तेना ना शने विपे चक्रधारी सरखा दृता माटे श्रिरिष्टनेमि, तथा प्रजु गजें आब्या पठी प्रजुनी मातायें स्वप्नां रिष्टरत्ननी रेल दीठी. वली आकाशने विपे श्रिरिष्ट रत्नमय नेमि गटले चक्रधारा उठलती स्वप्नामां दीठी, माटे श्रिरिष्टनेमि नाम दीधुं, वीजुं नाम श्रीनेमिनाथ. एमनुं सौरीपुरी नगर, समुद्रविजय राजा पिता, शिवादेवी राणी माता, दश धनुष्य प्रमाण शरीर, एक हजार वर्षायु, श्यामवर्ण देह, शंखनुं लांठन.

२३ त्रेवीशमा श्रीपार्श्वनाथने हुं वांडुं तुं. जे समस्त जावोने स्पृशति गटले जाणे ते माटे पार्श्वनाथ तथा एमनो वैयावृत्यकर जे पार्श्वनामा यद् तेना नाथ माटे पार्श्वनाथ अथवा प्रजु गजें आब्या पठी श्रंधारी रात्रें पोतानीपासैं सर्प जतो (पासड़ के) दीठो, ते सर्पना जवाना मार्गनी बचमां राजानो हाथ देखी राणीयें उंचो कीधो, तेथी राजा जागी उठ्यो ने घोड्यो के शा माटे हाथ उंचो कीधो? राणीयें कहुं के में सर्प जतो दीठो माटे तमारो हाथ उंचो कीधो. राजा घोड्यो, तमें जूतुं घोडो ठो. पठी सेवकने तेनी दीपक मंगावीने जोयुं, तो सर्प दीठो, तेवारें विस्मय पामी राजायें विचाखुं जे में न दीतुं, अने राणीयें दीतुं, ए निश्चै गर्जनो प्रजाव ठे, एम जाणी श्रीपार्श्व नाथ नाम दीधुं. एमनी वाराणसी नगरी, अश्वसेन राजा पिता, वामा राणी माता, नव हाथनुं शरीर, एकशो वर्षायु, नीलवर्ण देह, सर्पनुं लांठन.

२४ चोवीशमा श्रीवर्द्धमानस्वामीने हुं वांडुं तुं. जन्मथकी मांकीने ज्ञानादिकें वृद्धि पाम्या तेथी वर्द्धमान तथा प्रमु गजें आब्या पठी मांतापिता धन धान्यादिकना जंमार तथा देश, नगर, छिपद, चतुष्पद, इत्यादि सर्व प्रकारनी वृद्धियें करी वृद्धि पाम्यां तथा सर्व राजाजं पण आझामां वर्त्तवा लाग्या. एवो गर्जनो प्रजाव जाणी वर्द्धमान नाम दीधुं तथा जगवंतें जन्म-तांज मेरु पर्यंत कावा पगने थंगुठे कंपाव्यो, वली देवता साथें आमल क्रीडा करतां जगवंत आगल देवता हाग्यो. नाशीने इंद्र पासें गयो, जगवंत जीत्या. एम जगवंतनुं अनंत बल जाणीने श्रीमहावीर एवुं वीजुं नाम इंद्र

મહારાજેં દીધું. એમનું કાર્ત્ત્વિકું નગર, સિદ્ધાર્થે રાજા પિતા, ત્રિગુણામ્બી
માતા, સાત હાથનું શરીર, વહોંતેર વર્ણાયુ, સુવર્ણવર્ણ દેહ, મિત્ર લાંઠન
એ રીતેં કીર્તન કરીને ચિત્તની શુદ્ધિને માટેં પ્રણિવાન કહે છે.

एवं मए अजिथुआ, विहुयरयमला पढीण जरमर
णा ॥ चउवीसंपि जिणवरा, तिहयरा मे पसीयंतु ॥५॥

અર્થ:- (એવં કે०) એ પ્રકારેં (મએ કે०) મહારે જીવેં જે (અજિથુ
આ કે०) અજિસ્તુતા એટલે નામપૂર્વક સ્તવ્યા તે ચોવીશે પરમેશ્વર કહેવા
હે ? તો કે વિહુય કે०) વિદ્યુત એટલે ટાલ્યા છે (રયમલા કે०) કર્મ રૂપ
રજ અને કર્મરૂપ મલ જેણેં એટલે જે કર્મ ઇરિયાવહિ ક્રિયાયેં કરી વં
ધાય અથવા નવાં વંધાતાં જે ઢીલાં કર્મ, તેને રજ કહિયેં અને જે પૂર્વ
વંધ ચીરકાલનું સંચિત નિકાચિત ગાઢ કર્મ અથવા સાંપરાયિક ક્રિયાયેં
કરી વંધાય, તેને મલ કહિયેં, એ વેહુ પ્રકારના કર્મને જેણેં ટાલ્યાં છે.
વહી કહેવા છે ? તો કે (પહીણ કે०) પ્રહીણ એટલે અતિશયેં કરીને
હાય કહ્યા છે (જરમરણા કે०) જરા અને મરણ જેણેં એટલે જે સમય
સમય આયુષ્ય ઘટે, તેને જરા કહિયેં અને સર્વથા આયુ ઘટીને પ્રાણનો
વિયોગ થાય, તેને મરણ કહિયેં. એવા જરા અને મરણ, એ વેહુ જેણેં કય
કહ્યાં છે એવા જે (ચઉવીસંપિ કે०) ચતુર્વિંશતિરપિ એટલે પૂર્વોક્ત એ ચો
વીશે જિનવર સાંપ્રત કાલેં થયા અને અપિ શબ્દથકી વીજા પણ તીર્થ
કર પૂર્વવત્ લેવા. (જિણવરા કે०) શ્રુતધરાદિક જિનોથકી પ્રધાન શ્રેષ્ઠ
એવા જિનવર (તિહયરા કે०) તીર્થકરા એટલે તીર્થકરો તે (મે કે०) મ
હારા ઉપર (પસીયંતુ કે०) પ્રસીદંતુ એટલે પ્રસન્ન થાઉં, અર્થાત્ પ્રસાદ
(કૃપા) કરવાને તત્પર થાઉં. યદ્યપિ શ્રીવીતરાગ છે, તેથી સ્તુતિ કરનાર
ઉપર પ્રસન્ન થતા નથી, તેમજ નિંદા કરનાર ઉપર અપ્રસન્ન પણ થતા નથી
તથાપિ સ્તુતિ કરનારને સ્તુતિનું ફલ મલે છે, અને નિંદા કરનારને નિંદાનું
ફલ મલે છે. જેમ ચિંતામણિ, મંત્રાદિકોયેં કરી શુદ્ધની વાંઠા કરનારને શુદ્ધ
ફલ મલે છે અને અશુદ્ધની વાંઠા કરનારને અશુદ્ધ ફલ મલે છે, યદ્યપિ જે
નથીજ પ્રસન્ન થતા તે શી રીતેં પ્રસન્ન થશે ? માટે વૃથા પ્રલાપેં કરી જ્ઞાતિનો
અતિશય થતો નથી; તથાપિ એમ કહે છે તે પણ દોષ નથી, કારણ કે હીણ

ફેશ ઠે તે જેમ પ્રસન્ન થતા નથી તેમ તેમની સ્તુતિ પણ વૃથા થતી નથી
ભરણ કે તેને સર્વ જાવની વિશુદ્ધિ ઠે ॥ ૫ ॥ એ ગાથામાં લઘુ ચાલીશ,
અને ગુરુ એક, મલી એકતાલીશ અક્ષરો ઠે.

કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા ॥

આરુગ્ગ વોહિલાજં, સમાદિવરમુત્તમં દિંતુ ॥ ૬ ॥

અર્થ:- (કિત્તિય કે૦) કીર્તિત ઠે, એટલે નામવીશેષે કરી જેને ઇંદ્રા-
દિક કીર્તે ઠે, સ્તવે ઠે. (વંદિય કે૦) જે વંદિત ઠે એટલે ઇંદ્રાદિક જેને
ત્રિશુરૂ મન, વચન અને કાયાયે કરી વંદે ઠે. પંચાંગ પ્રણામ કરે ઠે.
(મહિયા કે૦) જે મહિત ઠે એટલે ઇંદ્રાદિક જેને પ્રધાન પુષ્પાદિકે કરી
અર્ચે ઠે, પૂજે ઠે, એવા (જે કે૦) જે તીર્થંકર (એ કે૦) એ સુતીર્થ જ્ઞાન-
દષ્ટિવંત તે પ્રત્યક્ષ (લોગસ્સઉત્તમા કે૦) લોકને ઘિપે ઉત્તમ પ્રધાન એવા
(સિદ્ધા કે૦) શ્રી સિદ્ધ જગવંત થયા એટલે નિષ્ઠિતાર્થ થયા. એવા દે
ઉત્તમ સિદ્ધ જગવંત ! તમે મુજને (આરુગ્ગ કે૦) ડ્રવ્ય આરોગ્યતા તથા
જાવ આરોગ્યતા, ત્યાં ડ્રવ્ય આરોગ્યતા તે રોગરહિતપણું અને જાવ આરો-
ગ્યતા તે સિદ્ધપણું જાણવું. તે સિદ્ધપણું (વોહિલાજં કે૦) શ્રી જિન ધર્મ
ની પ્રાપ્તિનો લાજ થાય, તેવારે પમાય ઠે માટે શ્રી જિનધર્મની પ્રાપ્તિનો
લાજ થવાને અર્થે (ઉત્તમં કે૦) ઉત્કૃષ્ટ અત્યંત ઊંચી એવી (સમાદિવરં
કે૦) પ્રધાન સમાધિ તે જ્ઞાનાદિકરત્રય તેને ઘિપે એકતા પરમસ્થિરતા
તે પ્રત્યે (દિંતુ કે૦) થો, આપો એટલે સમાધિ અનેક પ્રકારે તારનમ્ય-
તાયે અધિક ન્યૂન ઠે માટે અત્યુત્કૃષ્ટ સમાધિ થો ॥ ૬ ॥ આ ગાથામધ્યે
લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ ઠ, સર્વે મલી ઠત્રીશ અક્ષરો ઠે.

ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આદ્ધેસુ અદિયં પયાસયરા ॥ સા

ગરવર ગંજીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસંતુ ॥ ૭ ॥ ઇતિ ॥ ૬ ॥

અર્થ:- (ચંદેસુ કે૦) ચંદ્રસમુદાયથી (નિમ્મલયરા કે૦) નિર્મલ તર
એટલે અત્યંત નિર્મલ (આદ્ધેસુ કે૦) આદિત્ય એટલે મૂર્ય સમુદાય તે
થી પણ (અદિયં કે૦) અધિક (પયાસયરા કે૦) પ્રકાશના કરનાર
(ગરવર કે૦) પ્રધાન ઠેલો સ્વયંજૂરમણ નાના સમુદ્ર તેની પરે (ગંજીરા
કે૦) ગુણે કરી ગંજીર ઠે. એવા જે (સિદ્ધા કે૦) અષ્ટકર્મ રહિત સિદ્ધ

ते (सिद्धिं के०) सिद्धि एटले मुक्ति ते (सम के०) मुक्तने (दिक्षंतु के०)
 यो, आपो ॥ ७ ॥ आ गात्रासां क्षु नेत्रीश, अने गुरु चार, सर्व मली सा.
 रुत्रीश अक्षरो ठे, अने ए चउविसाअने विषे प्रथमनो एक श्लोक अने
 पठवाडेनी ठ गात्रा मली सात गाथाउं ठे, पद अष्टावीश ठे, तेमां क्षु
 अक्षर वशें उगणत्रीश, तथा गुरु अक्षर सत्यावीश, मली सर्वाक्षर वशें ने
 ठप्पन्न ठे. तथा सबलोएना चार अक्षर एनी साथें मेलवीयें, तेवारें वशें
 ने साठ अक्षरो थाय. इति नामस्तवसूत्रार्थः ॥ ७ ॥

॥ अथ करेमि जंते, अथवा सामायिकतुं पञ्चस्काण ॥

॥ करेमि जंते सामाश्यं, सावज्जं जोगं पञ्चस्कामि,
 जाव नियमं पञ्जुवासामि, उविहं, तिविहेणं,
 मणेणं, वायाए, काएणं, न करेमि, न कारवे
 मि, तस्स जंते, पडिक्कमामि, निंदामि, गरिहा
 मि, अप्पाणं वोसिरामि ॥ १ ॥ इति ॥ ८ ॥

अर्थः—(जंते के०) हे जदंत, जयांत, जवांत, पूज्य, एटले सुखकारककल्याण
 कारकपणाथकी जदंत कहियें तथा सात प्रकारना जयनो अंत करवाथकी
 जयांत कहियें तथा चातुर्गतिकरूप संसारनो उहेद करवाथकी जवांत कहि-
 यें तथा पूजवा योग्य माटें पूज्य कहियें. एवी रीतें गुरुनुं आसंत्रण करीने सर्व
 कार्यं करवां. ह्वे कहे ठे के, तमारा समीप वर्त्तमान काल आश्रयी (सामाश्यं
 के०) सामायिकप्रत्ये एटले (सम के०) ज्ञानादिक गुण तेनो (आय
 के०) लाज ठे जेने विषे अथवा (सम के०) रागद्वेषरहित एवो जे
 जीव, तेने सम्यग् ज्ञानादिक गुणनो ठे (आय के०) लाज जेने विषे ते
 रूप जे व्रत, ते सामायिक व्रत कहियें अथवा समता परिणामरूप प्रशमसुख
 तद्रूप सामायिक प्रत्ये (करेमि के०) हुं करं एटले समता परिणाम आणुं!
 वली अनागत काल आश्रयी तो (सावज्जं के०) सावद्यं एमां अवद्य
 एटले पाप, तेणें करी स एटले सहित एवा जे (जोगं के०) योग एटले
 मन, वचन अने कायाना व्यापार, अर्थात् पापसहित जे मन, वचन का-
 याना योग, ते प्रत्ये (पञ्चस्कामि के०) हुं पञ्चकुं हुं, निषेधुं हुं. एटले

स्वाणुं नुं. ते क्यां सुधि? तो के (जाव के०) ज्यां सुधी (नियम के०) सामायिक व्रतना नियम प्रत्ये (पञ्जुवासामि के०) हुं पर्युपासु एटले सेवुं, अर्थात् ज्यां सुधी सामायिकनो काल, जघन्यतो एक मुहूर्त्त प्रमाण ठे, तेने विषे हुं पर्युपासु एटले रहुं. त्वां सुधि (छुविहं के०) करवा कराववा रूप ए. वे प्रकारनो जे सावद्य व्यापार. ते प्रत्ये (तिविहेणं के०) त्रिविधे करी एटले प्रण प्रकारे करी. ते प्रण प्रकारनां नाम कह्ये ठे. एक (मण्णं के०) मनं करी. बीजो (वायाणं के०) वचनं करी. त्रीजो (काणं के०) शरीरं करीने. (नकरेमि के०) नहीं हुं पोतें करूं. (नकारवेमि के०) हुं बीजा पावें न करावुं. (तस्स के०) ते अतीतकाल संबंधी जे सावद्य व्यापार रूप पाप. ते प्रत्ये (जंतं के०) हे जगवंत ! आपनी समीप (पक्कामामि के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं. एटले ते पापयकी हुं निवतुं हुं मिछामि छुक्क देउं हुं. (निंदामि के०) आत्मा साखें हुं निंडुं हुं, (गरिहामि के०) गुरुनी साखें हुं गर्हुं हुं, एटले विशेषें निंडुं हुं (अप्पाणं के०) पूर्वकालसंबंधी छुष्ट क्रियाकारक एवो जे महारो आत्मा, तेने ते छुष्ट क्रियायकी (वोसिरामि के०) वोसिरावुं हुं, एटले विशेषें करीने तजुं हुं, अर्थात् साधु जावनियमने स्थानकें जावजीव धोखे ठे. अने छुविहंने स्था नकें तिविहं वोखे ठे. अने “सवं करतंपि अन्नं न समणुजाणामि” एवा वे पाठ अधिक धोखे ठे, अने श्रावकने तो एक मुहूर्त्तनुं सामायिक ठे, तेमां पण पुत्र, स्त्री, वाणोत्तर प्रमुख जे सावद्यव्यापार करे ठे, ते व्यापारने पोतें अण करतो ठतो पण तेनुं अनुमोदन ठे. ए. मन, वचन अने कायायें करी करूं नहीं, करावुं नहीं, ए ठ वोख आश्रयी श्रावकने (१३०४१२०७२००) एटला जांगा उपजे. ते ग्रंथांतरयकी जाणया ॥ इति सामायिकसूत्रार्थः ॥ १ ॥ इति ॥ ९ ॥

॥ अथ सामायिक पारवानुं ॥

सामाइअ वयजुत्तो, जाव मणे होइ नियमसंयुत्तो ॥

विन्नइ असुहं कम्मं, सामाइअ जत्तिआवारा ॥ १ ॥

सामाइअमि उ कए, समणोइव सावउं द्वइ ज

म्हा ॥ एएण कारणेणं, बहुसो सामाइअं कुज्जा ॥ २ ॥

સામાયિકવિધિ લીધું, વિધિ પામિતું, વિધિ કરનાં
જે કોઈ અવિધિ હુઈ હોય, તે સવિ હુ મન વચન
કાયાયેં કરી મિઠામિ ઉકડં ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:- (જાવ કે૦) જ્યાં સુધી (મળે કે૦) મન, પટલે જીવ તે
(નિયમસંયુક્તો કે૦) સાવચ વ્યાપારના નિયમ પટલે પચમ્કાળને વિષે
સંયુક્ત (હોઈ કે૦) હોય, પટલે સમ્યક્ પ્રકારેં જોડેલો હોય, વલી
(સામાઈઅવયજુત્તો કે૦) સામાઈક વ્રતને વિષે સંયુક્ત હોય, ત્યાં સુધી, જ
જીવ, (અસુહંકમ્મં કે૦) અશુભ કર્મને (ટિલ્લઈ કે૦) ઘેદે, (જનિ
આવારા કે૦) જેટલી વાર (સામાઈઅ કે૦) સામાયિક કરે, તેટલી
વાર અશુભ કર્મપ્રત્યેં ઘેદે. અથવા જ્યાં સુધી સાવચ વ્યાપારને વિષે મ-
નમાંહે નિયમ સંયુક્ત હોય, તેટલી વાર સામાયિક વ્રતનો ધણી કહેવાય તે
જેટલી વાર સામાયિક વ્રત લીધે, તેટલી વાર અશુભ કર્મને ઘેદે ॥ ૧ ॥
(જ કે૦) તુ પટલે વલી (જમ્હા કે૦) જેમાટેં (સામાઈઅં મિકા કે૦)
(સામાયિક કરતી વચત (સાવજ કે૦) શ્રાવક જે ઠે, તે (સમણોઈવ
કે૦) શ્રમણ પટલે સાધુ સમાન (હવઈ કે૦) હોય, (ઇણકારણેં
કે૦) ઇ કારણેં (વહુસો કે૦) ઘણી વાર, (સામાઈઅં કે૦) સામા-
યિકપ્રત્યેં જે તત્વના જાણ હોય, તે (કુજ્ઞા કે૦) કરે ॥ ૨ ॥

અહીંયાં કેટલાઈક એમ કહે ઠે કે સામાયિક, દિન પ્રત્યેં ઉજાય કાલજ ક-
રિયેં, પણ અધિક ન કરિયેં, તેને નિષેધે ઠે, જે જણી “સામાઈઅંમિહકા” ઇ.
ગાથા શ્રી જડવાહુસ્વામી ચૌદ પૂર્વધરપ્રણીત આવશ્યકનિર્યુક્તિમાંહેલી ઠે,
એમાં સામાયિક કરતાં શ્રાવક, મનેં, વચનેં અને કાયાયેં કરી કરે નહીં,
કરાવે નહીં, તે જણી સાધુ સમાન તો હોય, પણ સાધુ નિટોલ નહીં કહેવાય.
અને શ્રાવકને અનુમતિ મોકલી ઠે, તથા શ્રાવકેં દેશચક્રી પોસહ લીધો હોય
અને સામાયિક ઠતે પણ આધાકર્મી આહાર ગૃહસ્થને મોકલો મૂક્યો ઠે, જે
જણી શ્રીનિશીથચૂર્ણીમધ્યેં એમ કહ્યું ઠે, જે “જંચ ઉદિઠ કઠં, તં કરુ
સામાઈઅ વિઝું જશ્ય” અને સાધુ તો આધાકર્મી આહાર કોઈ પણ રીતેં
લીધે નહીં, તે જણી સાધુ નિટોલ ન કહેવાય, તો પણ સામાયિકને વિષે
રહેલા શ્રાવકને સાધુ સરખો કહિયેં. ઇ કારણમાટેં “વહુસો સામાઈઅં

कुझा” एटखे घणां सामायिक लेवां. एम कहुं, जेवारें वखत मले, तेवारें सामायिक लेवो, उक्तं च “जाहे खणिज ताहे, सामाइअं करेइ” तथा श्री आवश्यकचूर्णी, आवकने प्रज्ञसिद्धत्यादिक घणा ग्रंथोमध्ये वारं वार सामायिक लेवो, एम कहुं ठे. “सामाइअ पोसह सं विश्रस्त जीवस्त जाइ जो कालो ॥ सो सफलो बोधवो, सेसो संसारफलहेऊ ॥१॥” अर्थः—सामायिक तथा पौषध क्षीधे थके जीवनो जे काल जाय, ते सफल जाणवो. अने शेष काल जे ठे, ते संसार उपार्जन करवानुं कारण जाणवो ॥ १ ॥ १० ॥

॥ अथ सबलोए ॥

सबलोए, अरिहंत० ॥ करेमि० ॥ वंदण० ॥ १ ॥ इति ॥ ११ ॥

अर्थः—त्रण जवननां चैत्य वांदवा निमित्तें काउस्सग्ग करवा वांठतो सबलोए कहे. त्यां सर्वलोक शब्दें अधोलोक, ऊर्ध्वलोक अने तिर्यग्ग लोक, ए त्रण लोकमांदे जे (अरिहंतचेइआणं के०) श्रीअरिहंतनां चैत्य, प्रतिमारूप ठे, एटखे आठ क्रोन, सत्तावन लाख, वशें ने व्याशी शाश्वता प्रासाद ठे. तेमां पंदरशें क्रोन, वहुंतालीश क्रोन, अष्टावन लाख, ठत्रीश हजार अने एंशी, एटलां जिनघिय ठे, तेने (वंदणवत्तिआए के०) वांदवादिक निमित्तें (करेमिकाउस्सग्ग के०) हुं काउस्सग्ग करं तुं ॥ ११ ॥

॥ अथ जगचिंतामणि चैत्यवंदन ॥

इठाकारेण संदिसह जगवन चैत्यवंदन करुं ॥

इहं ॥ जग चिंतामणि जगनाह, जगगुरु जगरस्क

ण ॥ जगबंधव जगसत्तवाह, जगजाव विअस्कण ॥

अष्टावय संठविय, ख्व कम्मठ विणासण ॥ च

उवीसंपि जिणवरा, जयंतु अप्पनिहयसासण ॥१॥

अर्थः—हवे श्रीवीतराग देव केहवा ठे? तो के (जग के०) जव्यजीव, तेमना मनोवांठित अर्थ पूरवा भाटे (चिंतामणि के०) चिंतामणिरत्न समान ठे. एटखे चिंतामणि जेम मनोवांठा पूर्ण करे ठे, तेम प्रभु पण आश्रित जव्य प्राणियोनां सर्व वांठित पूर्ण करे ठे, वली (जग के०)निकट जव्य जीयोना जे (नाह के०) नाथ ठे, कम के? जे जीव, धर्म पाम्या नघी

સામાયિકવિધિ લીધું વિધિ પારિત્ત, વિધિ કરતાં
જે કોઈ અવિધિ હુઈ હોય, તે સવિ હુ મન વચન
કાયાયેં કરી મિઠામિ ડક્કડં ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:- (જાવ કેળ) જ્યાં સુધી (મળે કેળ) મન, ઇટલે જીવ તે
(નિયમસંજુતો કેળ) સાવધ વ્યાપારના નિયમ ઇટલે પચ્ચસ્કાણને વિષે
સંયુક્ત (હોઈ કેળ) હોય, ઇટલે સમ્યક્ પ્રકારેં જોડેલો હોય. વલી
(સામાઈઅવયજુતો કેળ) સામાઈક વ્રતને વિષે સંયુક્ત હોય, ત્યાં સુધી એ
જીવ, (અસુહંકમ્મં કેળ) અશુચ્ચ કર્મને (ટિન્નઈ કેળ) ઢેદે, (જત્તિ
આવારા કેળ) જેટલી વાર (સામાઈઅ કેળ) સામાયિક કરે, તેટલી
વાર અશુચ્ચ કર્મપ્રત્યેં ઢેદે. અથવા જ્યાં સુધી સાવધ વ્યાપારને વિષે મ-
નમાંહે નિયમ સંયુક્ત હોય, તેટલી વાર સામાયિક વ્રતનો ધણી કહેવાય તે
જેટલી વાર સામાયિક વ્રત લીધે, તેટલી વાર અશુચ્ચ કર્મને ઢેદે ॥ ૧ ॥
(ડ કેળ) તુ ઇટલે વલી (જમ્હા કેળ) જેમાટેં (સામાઈઅં મિકા કેળ)
(સામાયિક કરતી વ્રત (સાવઈ કેળ) શ્રાવક જે ઠે, તે (સમણોઈવ
કેળ) શ્રમણ ઇટલે સાધુ સમાન (હવઈ કેળ) હોય, (ઇણકારણેં
કેળ) એ કારણેં (વહુસો કેળ) ઘણી વાર, (સામાઈયં કેળ) સામા-
યિકપ્રત્યેં જે તત્ત્વના જાણ હોય, તે (કુજ્ઞા કેળ) કરે ॥ ૨ ॥

અહીંયાં કેટલાએક એમ કહે ઠે કે સામાયિક, દિન પ્રત્યેં ડજય કાલજ ક-
રિયેં, પણ અધિક ન કરિયેં, તેને નિપેધે ઠે, જે જાણી “સામાઈયંમિડકા” એ
ગાથા શ્રી જડવાહુસ્વામી ચૌદ પૂર્વધરપ્રણીત આવશ્યકનિર્યુક્તિમાંહેલી ઠે,
એમાં સામાયિક કરતાં શ્રાવક, મનેં, વચનેં અને કાયાયેં કરી કરે નહીં,
કરાવે નહીં, તે જાણી સાધુ સમાન તો હોય, પણ સાધુ નિટોલ નહીં કહેવાય.

તે શ્રાવકને અનુમતિ મોકલી ઠે, તથા શ્રાવકેં દેશયકી પોસહ લીધો હોય
સામાયિક ઠતે પણ આધાકર્મી આહાર ગૃહસ્થને મોકલો મૂક્યો ઠે, જે
શ્રીનિશીયચૂર્ણીમધ્યેં એમ કહ્યું ઠે, જે “જંચ ડદિઠ કઠં, તં કરુ
વિત્તં જડ્ય” અને સાધુ તો આહાર કોઈ પણ રીતે
લીધે નહીં, તે જાણી સાધુ રહેલા શ્રાવકને

कुळा” एटले घणां सामायिक लेवां. एम कछुं, जेवारें वखत मले, तेवारें सामायिक लेवो, उक्तं च “जाहे खणिउ ताहे, सामाइअं करेइ” तथा श्री आचश्यकचूर्णी, आचकने प्रज्ञासिद्धत्यादिक घणा ग्रंथोमध्ये वारं वार सामायिक लेवो, एम कछुं ठे. “सामाइअ पोसह सं विअस्स जीवस्स जाइ जो कालो ॥ सो सफलो बोधवो, सेसो संसारफलहेऊ ॥१॥” अर्थः—सामायिक तथा पौपध लीये थके जीवनो जे काल जाय, ते सफल जाणवो. अने शेष काल जे ठे, ते संसार उपार्जन करवानुं कारण जाणवो ॥ १ ॥ १० ॥

॥ अथ सबलोए ॥

सबलोए, अरिहंत० ॥ करेमि० ॥ वंदण० ॥ १ ॥ इति ॥ ११ ॥

अर्थः—त्रण जवननां चैत्य वांदवा निमित्तें काउस्सग्ग करवा वांठतो सबलोए कहे. त्यां सर्वलोक शब्दें अधोलोक, ऊर्ध्वलोक अने तिर्यग्लोक, ए त्रण लोकमांहे जे (अरिहंतचैत्र्याणं के०) श्रीअरिहंतनां चैत्य, प्रतिमारूप ठे, एटले आठ फ़ोर, सत्तावन लाख, वशे ने व्याशी शाश्वता प्रासाद ठे. तेमां पंदरशें फ़ोर, वहेतालीश फ़ोर, अष्टावन लाख, ठत्रीश हजार अने एंशी, एटलां जिनबिय ठे, तेने (वंदणवत्तिआए के०) वांदवादिक निमित्तें (करेमिकाउस्सग्गं के०) हुं काउस्सग्ग करुं हुं ॥ ११ ॥

॥ अथ जगचिंतामणि चैत्यवंदन ॥

इहाकारेण संदिसह जगवन चैत्यवंदन करुं ॥
इवं ॥ जग चिंतामणि जगनाह, जगगुरु जगरख
ए ॥ जगबंधव जगसत्तवाह, जगजाव विअरखण ॥
अष्टावय संठविय, ख्व कम्मठ विणासण ॥ च
उवीसंपि जिणवरा, जयंतु अप्पमिहयसासण ॥१॥

अर्थः—हवे श्रीवीतराग देव केहवा ठे? तो के (जग के०) जव्यजीव, तेमना मनोवांठित अर्थ पूरवा माटे (चिंतामणि के०) चिंतामणिरत्न समान ठे. एटले चिंतामणि जेम मनोवांठा पूर्ण करे ठे, तेम प्रभु पण आश्रित जव्य प्राणियोनां सर्व वांठित पूर्ण करे ठे, वली (जग के०) निकट जव्य जीवोना जे (नाह के०) नाय ठे, केम के? जे जीव, धर्म पाम्या नघी

તેને ધર્મને વિષે જોડે છે અને જે જીવ, ધર્મ પામ્યા છે, તેના ધર્મની રક્ષા કરે છે, માટે નાય છે. વલી (જગ કે०) સમસ્તલોકમાંદે દિનોપદેશ દેવાયકી (ગુરુ કે०) મહોટા છે, વલી (જગ કે०) પટ્ટજીવનિકાયના જે (રક્ષણ કે०) રક્ષક છે, પ્રતિપાલક છે. વલી (જગ કે०) સમાન બોધવંતના તથા સકલ જંતુના જે (વંધવ કે०) મહોટા વિવેકવંત નાઈની પેરેં નાઈ છે. વલી (જગ કે०) મોક્ષાનિલાપી સાધુ પ્રમુખના, જે (સઠ વાહ કે०) સાર્થવાહ છે, મહોટા વ્યાપારી છે. શા યકી ? કે જે સંસારરૂપ કાંતારથકી પાર પમારીને અનંત લાજનું સ્થાનક, એવું જે મોક્ષરૂપ નગર તે પ્રત્યેં પહોંચાડે છે. વલી (જગ કે०) પટ્ટુવ્ય તથા જીવાદિક નવ પદાર્થના (જાત્ર કે०) રહસ્ય તેને દર્શાવવાને વિષે જે (વિચરક્ષણ કે०) વિચરક્ષણ છે, માહ્યા છે, અનંત જ્ઞાનપણામાટેં વિચરક્ષણ છે. વલી (અઠાવય કે०) અષ્ટાપદ પર્વતની ઉપર ઋતેશ્વરેં (સંઠવિય કે०) સંસ્થાપિત કસ્યાં છે (રૂવ કે०) રૂપ એટલે વિંચ જેનાં, વલી (કમ્મઠવિણાસણ કે०) જ્ઞાના વરણીયાદિક આઠ કર્મનો કીધો છે વિનાશ જેણેં, એવા તે (ચઝવીસંપિજિણ વરા કે०) ચોવીશ જિનવર તે અપિ એટલે નિશ્ચેં (જયંતુ કે०) જયવંતા વત્તોં, સર્વે ઉપરેં વત્તોં. (અપ્પમિહ્યસાસણ કે०) અપ્રતિહતશાસન એટલે કોઈથી હ-ણાય, રોકાય નહીં એવું જેનું શાસન છે અર્થાત્ શિક્ષાવચન રૂપ ઉપદેશ છે ॥ ૧ ॥

કમ્મઝૂમિહિં કમ્મઝૂમિહિં ॥ પઠમ સંઘયણિ ॥ ઉક્કોસય સત્તરિ સય ॥ જિણવરાણ વિહરંત લબ્બઙ્ ॥ નવ કોડીહિં કેવલિણ ॥ કોડિ સહસ્સ નવ સાહુ ગમ્મઙ્ ॥ સંપઙ્ જિણવર વીસ મુણિ ॥ વિહું કોડિહિં વરનાણ ॥ સમણહ કોમિ સહસ હુઅ ॥ થુણિજિઅ નિચ્ચ વિહાણિ ॥ ૧ ॥

અર્થ:- કમ્મઝૂમિહિં કે०) અસિ, મળી, અને કૃષિ રૂપ કર્મ જિહાં એટલે અસિ, મળી અને કૃષિ, એ ત્રણ. તેમાં તરવાર પ્રમુખ શસ્ત્રની ત્તિ હોય, તેને અસિ કહિયેં અને લિખિત પ્રમુખ જ્ઞાન જ્યાં હોય, । કહિયેં તથા કૈત્ર, વારી પ્રમુખેં જ્યાં આજીવિકા હોય તેને કૃષિ . એ ત્રણેં કરી જિહાં આજીવિકા ચાલે છે, તેને કર્મઝૂમિકા કહિયેં.

(कम्मचूमिहिं के०) ते कर्मचूमिनां जरतादिक पद्मर क्षेत्रनेविषे (उक्को-
सय के०) उत्कृष्टपदे (जिणवरण के०) जिनवरो एटले जे तीर्थकरो
वे, (पढमसंघयणि के०) प्रथम संघयण जे वज्ररूपजनाराच तेना धणी
एवा (सत्तरिसय के०) सत्तरिशत एटले एकशो ने सित्तेरनो समुदाय,
(विहरंतलप्रइ के०) विचरतो लाजे. ते श्रीअजितनाथनी वारें एटला
लाजे, वली (नवकोनी हिंकेवल्लिण के०) केवल्लज्ञानी जगवाननी नव
कोटि होय, तथा (कोमिसहस्सनव के०) नव सहस्रकोटि (साहु के०)
साधु (गम्मइ के०) जिनागमथकी जाणियें अने (संपइ के०) संप्रति
एटले वर्त्तमानकालें (जिणवरवीस के०) श्रीसीमंधरस्वामी प्रमुख वीश
जिनवर विचरता पामियें, तथा (मुणिविहुंकोमिहिं के०) वे कोम मुनि,
(वरणाण के०) प्रधान केवलज्ञानना धरनार, एवा केवलज्ञानी वली
(कोमिसहस्सपुअ के०) हिसहस्र कोटि (समणह के०) श्रमण एट-
ले साधु विचरे वे, ते सर्वने (शुण्णिजिअ के०) शुणीयें, स्तवियें, (निच्च
विहाणि के०) नित्य प्रजातें सूर्योदयें निरंतर स्तवीयें ॥ २ ॥

जयउ सामी जयउ सामी ॥ रिसह सत्तुंजि ॥ उज्जित
पहु नेमि जिण ॥ जयउ वीर सच्चरि मंरुण ॥ जरु
अठहिं मुणि सुवय॥ मुहरि पास डह डरिअ खंरुण॥
अवरविदेहिं तिठयरा॥ चिहुंदिसि विदिसि जिं केवा॥
तीआणागय संपइअ, वंदू जिण सवेवि ॥ ३ ॥

अर्थ:-हवे श्री (सत्तुंजि के०) शत्रुंजय तीर्थ उपरें (सामीरिसह के०)
श्री रूपजस्वामी (जयउ के०) जयवंता वत्तों. वली (उज्जित के०) श्री गिर
नारजी उपर (पहु के०) प्रभु एटले सामर्थ्यवाला एवा (सामी नेमिजिण
के०) स्वामी श्री नेमिजिनेश्वर ते (जयउ के०) जयवंता वत्तों, वली (वीर
के०) महावीर स्वामी ते (सच्चरि मंरुण के०) सत्यपुरी एटले साचोर
नगर तेना मंरुण एटले आचूषणरूप ते जयवंता वत्तों. वली (जरुअठहिं-
मुणिसुवय के०) श्रीजरूच नगरने विषे श्री मुनिसुवत नाथ थने (मुहरि
के०) मुहरिगामना नायक, (पास के०) श्रीपार्श्वनाथ, ए जिन पंचक

केहवुं ठे? तो के (डुहडुरियखंमण के०) दुःख अने डुरित जे पाप तेहुं खंमन एटले विनाश करनारुं ठे, (अवर के०) अपर एटले बीजा (विदे हिं के०) पांच महाविदेहने विषे जे (तिष्ठयरा के०) तीर्थकर ठे, (चिहुं दिसिविदिसि के०) पूर्वादि चार दिशि अने अग्निकोणादि चार विदिशि, ए आठने विषे (जिकेवि के०) जे कोइ पण (तीआणागयसंपइअ के०) अ तीतकाल, अनागतकाल अने संप्रति जे वर्त्तमानकाल, ए त्रण कालसंवंधी (जिणसवेवि के०) सर्वे जिनेश्वर ते प्रत्ये पण (वंडु के०) हुं वांडू तुं ॥ ३ ॥
हवे निरंतर स्मरणने अर्थे शाश्वता जिनप्रासादनी संख्या कहे ठे.

॥ सत्ताणवइ सहस्सा, लस्का ठप्पन्न अठ को
डीउं ॥ वत्तीस बासिआइं ॥ पाठांतरं ॥ वत्ती
सय बासिआइं, तिअ लोए चेइए वंदे ॥ ४ ॥

अर्थः—(अठकोमीउं के०) आठ क्रोम, (लस्काठप्पन्न के०) ठप्पन लाख, (सत्ताणवइसहस्सा के०) सत्ताण सहस्र, (वत्तीसबासिआइं के०) वत्तीशशें ने व्याशी, एटला (तिअलोए के०) त्रण लोकने विषे (चेइए के०) चैत्य एटले जिनप्रासाद ठे, ते सर्वप्रत्ये (वंदे के०) हुं वांडू तुं ॥ ४ ॥
हवे पूर्वोक्त शाश्वता प्रासादोने विषे एकंदर प्रतिमानी संख्या कहे ठे.

॥ पनरस कोमि सयाइं, कोमी वायाल लस्क
अमवन्ना ॥ वत्तीस सहस असिई ॥ पाठांतरं ॥
असिआइं, सासयविंवाइं पणमामि ॥ ५ ॥

अर्थः—(पनरसकोमिसयाइं के०) पन्नरशें कोमी एटले पंदर अब्ज, वत्ती (कोमीवायाल के०) वहेंतालीश क्रोम, (लस्कअमवन्ना के०) अछा वन लाख, (वत्तीससहसअसिई के०) वत्तीश हजार अने उपर एंशी, (१५४१५८३६०००) एटला पूर्वोक्त जिनप्रासादने विषे (सासयविंवाइं के०) शाश्वतां जिनविं ठे, ते सर्व प्रत्ये (पणमामि के०) हुं प्रणमुं तुं ॥ ५ ॥

॥ अथ जं किंचि ॥

॥ जं किंचि नाम तिठं, सग्गे पायालि माणुसे लोए ॥
जाइं जिणविंवाइं, ताइं सवाइं वंदामि ॥६॥ इति ॥ २॥

अर्थः—(नमो के०) भग्नं एतत्ते ऊर्ध्वलोकने विषे, (पायात्रि के०) पानात्रे एतत्ते अधोलोकने विषे, (माणुने सोम के०) मानुष्ये लोकं एतत्ते मीढालोकने विषे, (जाइजिणविषाई के०) जे जिन तीर्थकरनां विषे ठे, (नाई नमाई के०) ते सर्व जिनविष प्रत्ये किं बहूना धातुं शुं कहियें? (जंकिं चि के०) जे कांइ प्राण लोकने विषे परमेश्वरनां (नामातिष्ठं के०) नामरूप तीर्थां ठे. ते प्रत्ये पाण (धंदामि के०) हुं बांहु तुं ॥ १ ॥ इति ॥ १२ ॥

एतत्त चैत्यधंदन काया पत्नी. पंचांग प्रणाम करी चेदीने चेदु जानु जूमि यें लगामी हाथें एकैक अंगुली मांहीमांही करी मोनाने आकारें वे हाथ करीने पेट उपर वे हाथनी कोणी राखीयें, तेने योगमुद्रा कहियें, ए समस्त ठाकुराई प्रमुख लक्षण करी सहित ठे, एवी योगमुद्रा साचवतो “नमुत्रुणं अरिहंताणं” इत्यादिक शत्रुस्तव इंगक कहे. इंड. जेवारें परमेश्वरने स्तवे. तेवारें ए नमनुणनो पाठ कहेतो थकोज स्तवे ठे, एवी स्थिति ठे, तेमाडे एने शत्रुस्तव कहियें ठेयें. तेनो पाठ कहे ठे, अर्हीयां केटलाएक एवुं कहे ठे फे नमुत्रुणं कहेतां थकां नावो जानु उंचो करियें, अने जमणो जानु जूमियें लगामीयें, ते युक्त नयी. केम के श्रीमहानिशीथना तु तीयाप्यनमां कलुं ठे के, “जिणपग्गिमाविणवस्सिय, नयणेण विरहंय व-
खमंजलिणा ॥ जूमिनिहि उजय जाणुणा, सकलउं पढियवो ॥ १ ॥” इति॥ अने श्रीकल्पसूत्र मध्ये इंडयाश्री श्रीमहावीरने अधिकारें “वामजाणु अचेइ दाहिणजाणु धरणितलसिकदइ” एवो पाठ ठे, तिहां इंड ठाकुर ठे ते जणी चतुरंग प्रणाम करे, एवुं कारण कलुं ठे, तथा श्रीज्ञाताधर्मकथां गमप्ये धर्मरुचि महात्मायें आराधनाने अवसरें वेठां थकांज नमुत्रुणं कलुं ठे. तिहां ते धर्मरुचि महात्माने नागश्रीतुं आपेखुं विषमय कलुं तुंवहुं परवतां घणी विराधना दीठामां आवी तेथी ते तुंवमानो तेमणें पोतेंज आहार कल्यो तेनुं विष परिणमतं थकां शरीरनी शक्ति मंद थइ, तेमाडे पर्यकासनं वेठां थकांज नमुत्रुणनो पाठ कल्यो ठे, ए कारण जाणवुं.

॥ अथ नमुत्रुणं वा शक्रस्तव ॥

॥ नमुत्रुणं अरिहंताणं जगवंताणं ॥ १ ॥

अर्थः—(नमुत्रुणं के०) नमोस्तु एतत्ते नमस्कार हो. अर्ही नमः पदवडे

नमस्कार, अतु एतले अग्नू जवतु ए पदने हो, तगा ए कार अ ने, ते वाक्यालंकारने अर्थे ठे, जेग अलंकारि करी नी जोगे, नेग एकारे करी वाक्य शोजे ठे, ते नमस्कार कोने हो? तो के (अरिहंतनाण के०) श्री करी हंतने हो. अहीं जूदा जूदा चण पाठ ठे, एक तो द्वादिक देवोनी करी पूजाने योग्य तेने अरहंत कहिये, बीजो कर्मरूप वेरीने द्वापा, माटे अरहंत कहिये, बीजो फरी संसारमां अवतरतुं नगीं माटे अरहंत कहिये, तेने नमस्कार थाउं. हवे ते श्री अरिहंतजी तो नागादिक जेवुं करी अनेक प्रकारें ठे, माटे अहीं जावअरिहंतने नमस्कार करवाने अर्थे आगल, पद कहे ठे. (जगवंताणं के०) जगवद्भ्यः एतले जगवंतने हो, ए जग शब्द ते ठ प्रकारें ठे. एक समस्त ठकुराड, बीजुं रूप, बीजुं यश, चोवी लकी, पांचमो धर्म, अने ठठो प्रयल, ए ठ वानां अरिहंतमां उत्कृष्ट ठे. तिहां जक्ति नम्रतायें करीने देवोयें शुचानुबंधी माहाप्रातिहार्य करण लक्षणा, तेने समग्र ऐश्वर्य कहिये. तथा सकल स्वस्वप्रजावविनिर्मित अंगुष्ठरूप अंगार निदर्शनातिशयें करी जे सिरू, तेने रूप कहिये, तथा राग, द्वेष, परिसह, उपसर्ग सहनरूप पराक्रमयकी उत्पन्न थयुं जे त्रैलोक्यानंदकाल प्रतिष्ठ, तेने यश कहिये, तथा वातिकर्मना उवेदरूप पराक्रमें करी प्राप्त थयुं जे केवल लोकोत्तरनिरतिशय सुख, तेनी संपत्तियें करी युक्त तेने उत्कृष्टलक्ष्मी कहिये, तथा सम्यग्दर्शनादि रूप अने दान, शील तपोजा वनामय, तेने धर्म कहिये, तथा परम वीर्यें करी उत्पन्न थयुं जे एक रात्रि क्यादिक महाप्रतिमा जावहेतु, तेने प्रयल कहिये, ए ठ प्रकारनुं ठे जग जेमने, ते जगवान् कहिये, तेमने नमस्कार थाउं. एवा जगवंत ते विवेकी पुरुषोने स्तववा योग्य ठे, माटे ए वे पदनी प्रथम स्तोतव्य संपदा जाणवी. एमां लघु तेर अने गुरु एक, सर्व मली चौद अक्षरो ठे ॥ १ ॥

हवे स्तववा योग्यनो सामान्य हेतु कहेवा माटे कहे ठे.

॥ आङ्गराणं, तिष्ठराणं, सयंसंबुद्धाणं ॥ २ ॥

अर्थः—बली ते श्री अरिहंत केहेवा ठे? ए प्रकारें आगल पण हवे पठीना सर्व पदोने विषे कहेवुं. (आङ्गराणं के०) आदिकरेज्यः एतले सर्व तीर्थकर पोत पोताना तीर्थें द्वादशांगीनी आदिना करनार ठे, तेमाटे आदिकर कहिये. यद्यपि ए द्वादशांगी, निरंतर ठे तथापि तेमां अर्थनी अपेक्षायें तो नित्य

हे परंतु प्राप्तिनी अपेक्षाये नो मन्वतीर्षमां श्रुतधर्माधिकं करुं अविकल्पज
 हे. ह्ये ग पण केवलप्राप्त्यनंतर अपवर्गवादीर्षं ते अतीर्थकरज कहेवाय
 ने? नो त्यां कहे ठे के. (तिष्ठयमाणं के०) तीर्थकरज्यः जेणं करी संसारसमुद्र
 तराय ते ते तीर्थ गटले प्रवचन तथा तेना अव्यतिरेक संबंधयकी संघ
 पण तीर्थ कहियें. वली गणधर पण तीर्थ कहियें. गटले प्रवचनकयकपणा
 यकी तथा चतुर्विध धीमंयरूप तीर्थना करवायकी तथा प्रथम गणधर
 रूप तीर्थना करवायकी. तीर्थकर कहियें. ह्ये ग तीर्थकरपाणं पण श्रीअ
 रिहंतने अन्यउपदेशपूर्वकपाणे नथी, गटला माटे आगल पद कहे ठे.
 (संयंसंबुद्धाणं के०) संयंसंबुद्धेः (संयं के०) पोतानी मेलें (सं के०)
 सम्यक् प्रयत्ने (बुद्धाणं के०) तत्त्वना जाण यया गटले परोपदेश विना पो
 नानी मेलें जय्य सामर्थीना परिपाकयकी घोष पामेला जाणवा. यद्यपि
 ज्ञानंतरने विषे तथाविध गुरु संनिधान यकी अवबोधित ठे. तथापि ती
 र्थकर जन्मने विषे परोपदेशनी अपेक्षा नथीज. अने जो पण तीर्थकर ज-
 न्मने विषे लोकांतिक देवताना वचनयकी “नयवं तिष्ठं पवत्तेहि” ग स-
 द्वाणवाली दीक्षाने पामे ठे, तो पण जेम राजा होय ते जाट प्रमुख
 स्तुति करनाराठना वचनमां रहेतो ठतो पण स्वतंत्रताने त्याग न करतो थ-
 का पोतानुं कार्य करे ठे, तेम ते तीर्थकरो पण पोतानी स्वतंत्रतायेज प्रव-
 र्त्त्या घट्टण करे ठे. तेमाटे संयंसंबुद्धाणं कहियें. एमां स्तववा योग्यना सामान्य
 हेतु काया, माटे ग व्रण-पदनी उंच गटले सामान्यहेतु नामें धीजी संपदा
 जाणवी. एमां लघु चौद, अने गुरु वे, संयं मली शोल अक्षरो ठे ॥ २ ॥
 ह्ये ग धीजी संपदाना अर्थनं विशेषें दीपायवा माटे व्रीजी विशेषहेतु
 संपदामां पूर्वोक्त स्वयंसंबुद्धपाणं तो कोइ सामान्य जनने पण होय
 ठे, परंतु जगवंत तेवा पुरुष नथी, जगवंत तो संयं पुरुषमाहे उ-
 त्तम ठे. तेमाटे आगल पुरुषोत्तमपाणं देखारवाने पद कहे ठे.

पुरिसुत्तमाणां, पुरिससीद्वाणां, पुरिसवरपुं

दरीआणां, पुरिसवरगंधद्वीणां ॥ ३ ॥

अर्थ:- (पुरिसुत्तमाणां के०) पुरुषोत्तमेज्यः पुरुषोने विषे उत्तम प्रधान
 गटले धैर्य, गांढीर्य, औदार्य परोपकार, इत्यादिक गुणें करी उत्तम ठे प-

નમસ્કાર, અહુ એટલે અસ્તુ જવતુ એ પદવહે હો, તથા ણં કાર જે છે, તે વાક્યાલંકારને અર્થે છે, જેમ અલંકારેં કરી સ્ત્રી શોષે, તેમ ણંકારેં કરી વાક્ય શોષે છે, તે નમસ્કાર કોને હો? તો કે (અરિહંતાણં કેળ) શ્રી અરી હંતને હો. અહીં જૂદા જૂદા ત્રણ પાઠ છે, એક તો ઇંદ્રાદિક દેવોની કરેલી પૂજાને યોગ્ય તેને અરહંત કહિયેં, વીજો કર્મરૂપ વૈરીને હણ્યા, માટે અરિહંત કહિયેં, ત્રીજો ફરી સંસારમાં અવતરવું નથી માટે અરુહંત કહિયેં, તેને નમસ્કાર થાઉં. હવે તે શ્રી અરિહંતજી તો નામાદિક જોડેં કરી અનેક પ્રકારેં છે, માટે અહીં જાવઅરિહંતને નમસ્કાર કરવાને અર્થે આગલ, પદ કહે છે. (જગવંતાણં કેળ) જગવદ્વ્ય: એટલે જગવંતને હો. એ જગ શબ્દ, તે ઠ પ્રકારેં છે. એક સમસ્ત ઠકુરાઈ, વીજું રૂપ, ત્રીજું યશ, ચોથી લક્ષ્મી, પાંચમો ધર્મ, અને ઠઠો પ્રયત્ન, એ ઠ વાનાં અરિહંતમાં ઉત્કૃષ્ટ છે. તિહાં જક્તિ નમ્રતાયેં કરીને દેવોયેં શુજ્ઞાનુવંધી માહાપ્રાતિહાર્ય કરણ લક્ષણ, તેને સમગ્ર ઐશ્વર્ય કહિયેં. તથા સકલ સ્વસ્વપ્રજાવવિનિર્મિત અંગુષ્ઠરૂપ અંગાર નિર્દર્શનાતિશયેં કરી જે સિદ્ધ, તેને રૂપ કહિયેં, તથા રાગ, દ્વેષ, પરિસહ, ઉપસર્ગ સહનરૂપ પરાક્રમથક્કી ઉત્પન્ન થયું જે ત્રૈલોક્યાનંદકાલ પ્રતિષ્ઠ, તેને યશ કહિયેં, તથા ધાતિકર્મના ઉઘેદરૂપ પરાક્રમેં કરી પ્રાપ્ત થયું જે કેવલ લોકોત્તરનિરતિશય સુખ, તેની સંપત્તિયેં કરી યુક્ત તેને ઉત્કૃષ્ટલક્ષ્મી કહિયેં, તથા સમ્યગ્દર્શનાદિ રૂપ અને દાન, શીલ તપોજ્ઞા વનામય, તેને ધર્મ કહિયેં, તથા પરમ વીર્યેં કરી ઉત્પન્ન થયું જે એક રાત્રિ ક્યાદિક મહાપ્રતિમા જાવહેતુ, તેને પ્રયત્ન કહિયેં, એ ઠ પ્રકારનું છે જગ જેમને, તે જગવાન્ કહિયેં, તેમને નમસ્કાર થાઉં. એવા જગવંત તે વિવેકી પુરુષોને સ્તવવા યોગ્ય છે, માટેં એ વે પદની પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ તેર અને ગુરુ એક, સર્વ મહી ચૌદ અક્ષરો છે ॥ ૧ ॥

હવે સ્તવવા યોગ્યનો સામાન્ય હેતુ કહેવા માટેં કહે છે.

॥ આશ્ગરાણં, તિથ્યરાણં, સયંસંવુદ્ધાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:—વહી તે શ્રી અરિહંત કહેવા છે? એ પ્રકારેં આગલ પણ હવે પઠીના સર્વ પદોને વિષે કહેવું. (આશ્ગરાણં કેળ) આદિકરેન્ન્ય: એટલે સર્વ તીર્થકર પોત પોતાના તીર્થે દ્વાદશાંગીની આદિના કરનાર છે, તેમાટેં આદિકર કહિયેં. ચઘપિ એ દ્વાદશાંગી, નિરંતર છે તથાપિ તેમાં અર્થની અપેક્ષાયેં તો નિત્ય

ઠે પરંતુ શબ્દની અપેક્ષાએ તો સ્વસ્તીર્થમાં શ્રુતધર્માદિકનું કરવું અવિરુદ્ધજ
 ઠે. હવે એ પણ કેવલપ્રાપ્ત્યનંતર અપવર્ગવાદીર્થએ તે અતીર્થકરજ કહેવાય
 ઠે? તો ત્યાં કહે ઠે કે, (તિથ્યરાણં કે૦) તીર્થકરેન્યઃ જેણે કરી સંસારસમુદ્ધ
 તરાય ઠે તે તીર્થ ઇટલે પ્રવચન તથા તેના અવ્યતિરેક સંવધયકી સંવ
 પણ તીર્થ કહિયે, વલી ગણધર પણ તીર્થ કહિયે, ઇટલે પ્રવચનકથકપણા
 થકી તથા ચતુર્વિધ શ્રીસંચરૂપ તીર્થના કરવાયકી તથા પ્રથમ, ગણધર
 રૂપ તીર્થના કરવાયકી, તીર્થકર કહિયે. હવે એ તીર્થકરપણું પણ શ્રીશ્રં
 રિહંતને અન્યઉપદેશપૂર્વકપણે નથી, ઇટલા માટે આગલ પદ કહે ઠે.
 (સયંસંયુક્તાણં કે૦) સ્વયંસંયુક્તેન્યઃ (સયં કે૦) પોતાની મેલે (સં કે૦)
 સમ્યક્ પ્રકારે (યુક્તાણં કે૦) તત્ત્વના જાણ થયા ઇટલે પરોપદેશ વિના પો
 તાની મેલે જલ્ય સામગ્રીના પરિપાકયકી વોધ પામેલા જાણવા. યથાપિ
 જગતંતરને વિષે તથાવિધ ગુરુ સંનિધાન થકી અવવોધિત ઠે. તથાપિ તી
 ર્થકર જન્મને વિષે પરોપદેશની અપેક્ષા નથીજ. અને જો પણ તીર્થકર જ-
 ન્મને વિષે લોકાંતિક દેવતાના વચનયકી “જયંતિઃ પવત્તેહિ” એ લ-
 ક્ષણવાલી દીક્ષાને પામે ઠે, તો પણ જેમ રાજા હોય તે જાટ પ્રમુખ
 સ્તુતિ કરનારાંના વચનમાં રહેતો ઠતો પણ સ્વતંત્રતાને ત્યાગ ન કરતો થ-
 કો પોતાનું કાર્ય કરે ઠે, તેમ તે તીર્થકરો પણ પોતાની સ્વતંત્રતાએજ પ્રવ્ર-
 જ્યા ગ્રહણ કરે ઠે, તેમાટે સયંસંયુક્તાણં કહિયે. એમાં સ્તવવા યોગ્યના સામાન્ય
 હેતુ કહ્યા, માટે એ ત્રણ પદની ઉંચ ઇટલે સામાન્યહેતુ નામે વીજી સંપદા
 જાણવી. એમાં લઘુ ચોદ, અને ગુરુ વે, સર્વ મલી શોલ અદારો ઠે ॥ ૨ ॥
 હવે એ વીજી સંપદાના અર્થને વિશેષે દીપાવવા માટે વીજી વિશેષહેતુ
 સંપદામાં પૂર્વોક્ત સ્વયંસંયુક્તપણું તો કોઈ સામાન્ય જનને પણ હોય
 ઠે, પરંતુ જગવંત તેવા પુરુષ નથી, જગવંત તો સર્વ પુરુષમાંહે ઝ
 ત્તમ ઠે. તેમાટે આગલ પુરુષોત્તમપણું દેલાન્વાને પદ કહે ઠે.

પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસીદ્ધાણં, પુરિસવરપું
 ઢરીઆણં, પુરિસવરગંધદ્વીણં ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—(પુરિસુત્તમાણં કે૦) પુરુષોત્તમેન્યઃ પુરુષોને વિષે ઉત્તમ પ્રધાન
 ઇટલે ધૈર્ય, ગાંઝીર્ય, ઔદાર્ય પરોપકાર, ઇત્યાદિક ગુણે કરી ઉત્તમ તે પ-

નમસ્કાર, અહુ ઘટલે અસ્તુ જવતુ એ પદવડે હો. તથા માં કાર જે સુ, તે વાક્યાલંકારને અર્થે છે, જેમ અલંકારેં કરી સ્ત્રી શોજે. તેમ માંકારેં કરી વાક્ય શોજે છે, તે નમસ્કાર કોને હો? તો કે (અરિહંતાણં કે०) શ્રી અર્ચી હંતને હો. અહીં જૂદા જૂદા ત્રણ પાઠ છે, એક તો દંડાદિક દેવોની કમળી પૂજાને યોગ્ય તેને અરહંત કહિયેં, વીજો કર્મરૂપ વૈરીને દુષ્ટતા, માટે અરિહંત કહિયેં, ત્રીજો ફરી સંસારમાં અવતરવું નથી માટે અરહંત કહિયેં. તેને નમસ્કાર થાઉં. હવે તે શ્રી અરિહંતજી તો નામાદિક જ્ઞેદં કરી અનેક પ્રકારેં છે, માટે અહીં જાવઅરિહંતને નમસ્કાર કરવાને અર્થે આગલ પદ કહે છે. (જગવંતાણં કે०) જગવદ્જ્યઃ ઘટલે જગવંતને હો. એ જગ શબ્દ, તે ઠ પ્રકારેં છે. એક સમસ્ત ઠકુરાદ, વીજું રૂપ, ત્રીજું યશ, ચોથી લક્ષ્મી, પાંચમો ધર્મ, અને ઠઠો પ્રયત્ન, એ ઠ વાનાં અરિહંતમાં ઉત્કૃષ્ટ છે. તિહાં જક્તિ નમ્રતાયેં કરીને દેવોયેં શુચાનુવંધી માહાપ્રાતિહાર્ય કરણ લક્ષણ, તેને સમગ્ર ऐश्वर्य કહિયેં. તથા સકલ સ્વસ્વપ્રજાવવિનિર્મિત અંગુષ્ઠરૂપ અંગાર નિદર્શનાતિશયેં કરી જે સિદ્ધ, તેને રૂપ કહિયેં, તથા રાગ, દ્રેષ, પરિસહ, ઉપસર્ગ સહનરૂપ પરાક્રમયકી ઉત્પન્ન થયું જે ત્રૈલોક્યાનંદકાલ પ્રતિષ્ઠ, તેને યશ કહિયેં, તથા ધાતિકર્મના ઉદ્દેહરૂપ પરાક્રમેં કરી પ્રાપ્ત થયું જે કેવલ લોકોત્તરનિરતિશય સુખ, તેની સંપત્તિયેં કરી યુક્ત તેને ઉત્કૃષ્ટલક્ષ્મી કહિયેં, તથા સમ્યગ્દર્શનાદિ રૂપ અને દાન, શીલ તપોજ્ઞા વનામય, તેને ધર્મ કહિયેં, તથા પરમ વીર્યેં કરી ઉત્પન્ન થયું જે એક રાત્રિ વ્યાદિક મહાપ્રતિમા જાવહેતુ, તેને પ્રયત્ન કહિયેં, એ ઠ પ્રકારનું છે જગ જેમને, તે જગવાન્ કહિયેં, તેમને નમસ્કાર થાઉં. એવા જગવંત તે વિવેકી પુરુષોને સ્તવવા યોગ્ય છે, માટે એ વે પદની પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ તેર અને ગુરુ એક, સર્વ મલી ચૌદ અક્ષરો છે ॥ ૧ ॥

હવે સ્તવવા યોગ્યનો સામાન્ય હેતુ કહેવા માટે કહે છે.

॥ આશ્ગરાણં, તિઘયરાણં, સયંસંવુદ્ધાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:-વલી તે શ્રી અરિહંત કેહેવા છે? એ પ્રકારેં આગલ પણ હવે પઠીના સર્વ પદોને વિષે કહેવું. (આશ્ગરાણં કે०) આદિકરેજ્યઃ ઘટલે સર્વ તીર્થકર પોત પોતાના તીર્થે દ્વાદશાંગીની આદિના કરનાર છે, તેમાટે આદિકર કહિયેં. યદ્યપિ એ દ્વાદશાંગી, નિરંતર છે તથાપિ તેમાં અર્થની અપેક્ષાયેં તો નિત્ય

ઠે પરંતુ શબ્દની અપેક્ષાએ તો સ્વતીર્થમાં શ્રુતધર્માદિકનું કરવું અવિરુદ્ધજ
 છે. હવે એ પણ કેવલપ્રાપ્ત્યનંતર અપવંશેવાદીનું તૈ અતીર્થકરજ કહેવાય
 છે? તો ત્યાં કહે છે કે, (તિલ્લયગાણું કે૦) તીર્થકરેન્યઃજેણે કરી સંસારસમુદ્ધ
 ત્તાય છે તે તીર્થ ઇટલે પ્રવચન તથા તેના અવ્યતિરેક સંવંધયકી સંઘ
 પણ તીર્થ કહિયે, વલી ગણધર પણ તીર્થ કહિયે, ઇટલે પ્રવચનકથકપણા
 ધકી તથા ચતુર્વિધ શ્રીસંઘરૂપ તીર્થના કરવાધકી તથા પ્રથમ ગણધર
 રૂપ તીર્થના કરવાધકી, તીર્થકર કહિયે. હવે એ તીર્થકરપણું પણ શ્રીશ્ર
 રિહંતને અન્યુપદેશપૂર્વકપણે નથી, ઇટલા માટે આગલ પદ કહે છે.
 (સંયંસંબુદ્ધાણું કે૦) ન્યંસંબુદ્ધન્યઃ (સં કે૦) પોતાની મેલે (સં કે૦)
 સમ્યક્ પ્રકારે (બુદ્ધાણું કે૦) તત્ત્વના જાણ થયા ઇટલે પરોપદેશ વિના પો
 તાની મેલે જલ્પ સામગ્રીના પરિપાકધકી ઘોષ પામેલા જાણવા. યદ્યપિ
 જગંતરને વિષે તથાવિધ ગુરુ સંનિધાન ધકી અવબોધિત છે. તથાપિ તી
 ર્થકર જન્મને વિષે પરોપદેશની અપેક્ષા નથીજ. અને જો પણ તીર્થકર જ
 ન્મને વિષે લોકાંતિક દેવતાના વચનધકી “જયવં તિઠં પવત્તેહિ” એ લ
 ક્ષણવાલી દીદાને પામે છે, તો પણ જેમ રાજા હોય તે જાટ પ્રમુખ
 સ્તુતિ કરનારાઈના વચનમાં રહેતો ઠતો પણ સ્વતંત્રતાને ત્યાગ ન કરતો ધ
 કો પોતાનું કાર્ય કરે છે, તેમ તે તીર્થકરો પણ પોતાની સ્વતંત્રતાએજ પ્રત્ર
 જ્યા પ્રદર્શ કરે છે, તેમાટે સંયંસંબુદ્ધાણું કહિયે. એમાં સ્તવવા યોગ્યના સામાન્ય
 હેતુ કહ્યા, માટે એ ત્રણ પદની ડંઘ ઇટલે સામાન્યહેતુ નામેં વીજી સંપદા
 જાણવી. એમાં લઘુ ચોદ, અને ગુરુ વે, સર્વ મલી શોલ અકરો છે ॥ ૨ ॥
 હવે એ વીજી સંપદાના અર્થનેં વિશેષેં વીપાવવા માટે વીજી વિશેષહેતુ
 સંપદામાં પૂર્વોક્ત સ્વંસંબુદ્ધપણું તો કોઈ સામાન્ય જનને પણ હોય
 છે, પરંતુ જગવંત તેવા પુરુષ નથી, જગવંત તો સર્વ પુરુષમાંહે ડ
 ત્તમ છે. તેમાટે આગલ પુરુષોત્તમપણું દેહાનુવાને પદ કહે છે.

પુરિસુત્તમાણં, પુરિસીહાણં, પુરિસવરપું
 ડરીઆણં, પુરિસવરગંધદ્વીણં ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—(પુરિસુત્તમાણું કે૦) પુરુષોત્તમેન્યઃ પુરુષોને વિષે ઉત્તમ પ્રધાન
 ઇટલે ધેર્ય, ગાંઝીર્ય, ઔદાર્ય પરોપકાર, શ્ર્યાદિક ગુણેં કરી ઉત્તમ છે પ-

નમસ્કાર, અનુ ઇટલે અસ્તુ જવતુ એ પદ્યક હો. તથા એ કાર જેને, તે વાક્યાલંકારને અર્થે છે, જેમ અલંકારે કરી સ્ત્રી જોને. તેમ મંકારે કરી વાક્ય જોજે છે, તે નમસ્કાર કોને હો? તો કે (અરિહંતાણં કે૦) શ્રી શ્રી હંતને હો. અહીં જૂદા જૂદા ગ્રણ પાઠ છે. એક તો દંડાદિક વેગાની કરેલી પૂજાને યોગ્ય તેને અરહંત કહિયેં, વીજો કર્મરૂપ વેરીને દાખ્યા. માટે અરિહંત કહિયેં, ત્રીજો ફરી સંસારમાં અવતરવું નથી માટે અરુહંત કહિયેં. તેને નમસ્કાર થાઉં. હવે તે શ્રી અરિહંતજી તો નામાદિક જેવું કરી અનેક પ્રકારે છે, માટે અહીં જાવઅરિહંતને નમસ્કાર કરવાને અર્થે આગલ પદ કહે છે. (જગવંતાણં કે૦) જગવદ્જ્યઃ ઇટલે જગવંતને હો. એ જગ શબ્દ, તે ઠ પ્રકારે છે. એક સમસ્ત ઠકુરાઈ, વીજું રૂપ, ત્રીજું યશ, ચોથી લક્ષ્મી, પાંચમો ધર્મ, અને ઠઠો પ્રયત્ન. એ ઠ વાનાં અરિહંતમાં ઉત્કૃષ્ટ છે. તિહાં જ્ઞાતિ નમ્રતાયેં કરીને દેવોયેં ગુજાનુવંધી માહાપ્રાતિહાર્ય કરણ લક્ષણ, તેને સમગ્ર એશ્વર્ય કહિયેં. તથા સકલ સ્વસ્વપ્રજાવચિનિર્મિત અંગુષ્ઠરૂપ અંગાર નિદર્શનાતિશયેં કરી જે સિદ્ધ, તેને રૂપ કહિયેં, તથા રાગ, ક્રોધ, પરિસહ, ઉપસર્ગ સહનરૂપ પરાક્રમથકી ઉત્પન્ન થયું જે ત્રૈલોક્યાનંદકાલ પ્રતિષ્ઠ, તેને યશ કહિયેં, તથા ધાતિકર્મના ઉદ્દેદરૂપ પરાક્રમેં કરી પ્રાપ્ત થયું જે કેવલ લોકોત્તરનિરતિશય સુખ, તેની સંપત્તિયેં કરી યુક્ત તેને ઉત્કૃષ્ટલક્ષ્મી કહિયેં, તથા સમ્યગ્દર્શનાદિ રૂપ અને દાન, શીલ તપોજ્ઞા વનામય, તેને ધર્મ કહિયેં, તથા પરમ વીર્યેં કરી ઉત્પન્ન થયું જે એક રાત્રિ વ્યાદિક મહાપ્રતિમા જાવહેતુ, તેને પ્રયત્ન કહિયેં, એ ઠ પ્રકારનું છે જગ જેમને, તે જગવાન્ કહિયેં, તેમને નમસ્કાર થાઉં. એવા જગવંત તે વિવેકી પુરુષોને સ્તવવા યોગ્ય છે, માટે એ વે પદની પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ તેર અને ગુરુ એક, સર્વ મલી ચૌદ અક્ષરો છે ॥ ૧ ॥

હવે સ્તવવા યોગ્યનો સામાન્ય હેતુ કહેવા માટે કહે છે.

॥ આશ્ગરાણં, તિઘ્યરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:—વલી તે શ્રી અરિહંત કેહેવા છે? એ પ્રકારે આગલ પણ હવે પઠીના સર્વ પદોને વિષે કહેવું. (આશ્ગરાણં કે૦) આદિકરેન્ન્યઃ ઇટલે સર્વ તીર્થકર પોત પોતાના તીર્થે દ્વાદશાંગીની આદિના કરનાર છે, તેમાટે આદિકર કહિયેં. યદ્યપિ એ દ્વાદશાંગી, નિરંતર છે તથાપિ તેમાં અર્થની અપેક્ષાયેં તો નિત્ય

वे परंतु शब्दनी अपेक्षाये तो स्वस्वतीर्थमां श्रुतधर्मादिकनुं करवुं अविरुद्धज
 ठे. हवे ए पण केवळप्राप्त्यनंतर अपवर्गवादीउयें ते अतीर्थकरज कहेवाय
 ठे? तो त्यां कहे ठे के, (तिष्ठयगाणं के०) तीर्थकरेज्यः जेणें करी संसारसमुद्र
 तराय ठे ते तीर्थ पटले प्रवचन तथा तेना अव्यतिरेक संबंधयकी संघ
 पण तीर्थ कहियें, वली गणधर पण तीर्थ कहियें, एटले प्रवचनकथकपणा
 यकी तथा चतुर्विध श्रीसंघरूप तीर्थना करवायकी तथा प्रथम गणधर
 रूप तीर्थना करवायकी, तीर्थकर कहियें. हवे ए तीर्थकरपणुं पण श्रीश्र
 रिहंतने अन्यउपदेशपूर्वकपणे नथी, एटसा माटें आगल पद कहे ठे.
 (सयंसंयुक्ताणं के०) स्वयंसंयुक्तेज्यः (सयं के०) पोतानी मेलें (सं के०)
 सम्यक् प्रकारें (युक्ताणं के०) तत्त्वना जाण थया एटले परोपदेश विना पो
 तानी मेलें जव्य सामग्रीना परिपाकयकी बोध पामेला जाणवा. यद्यपि
 जवांतरने विपे तथाविध गुरु संनिधान थकी अवबोधित ठे. तथापि ती
 र्थकर जन्मने विपे परोपदेशनी अपेक्षा नथीज. अने जो पण तीर्थकर ज-
 न्मने विपे लोकांतिक देवताना वचनयकी “जयवं तिष्ठं पवत्तेहि” ए ल-
 द्वाणवाली दीक्षाने पामे ठे, तो पण जेम राजा होय ते जाट प्रमुख
 स्तुति करनाराउना वचनमां रहेतो ठतो पण स्वतंत्रताने त्याग न करतो थ-
 को पोतानुं कार्य करे ठे, तेम ते तीर्थकरो पण पोतानी स्वतंत्रतायेंज प्रव-
 ज्या ग्रहण करे ठे, तेमाटें सयंसंयुक्ताणं कहियें. एमां स्तववा योग्यना सामान्य
 हेतु कदा, माटें ए व्रण पदनी उंघ एटले सामान्यहेतु नामें वीजी संपदा
 जाणवी. एमां लघु चौद, अने गुरु वे, सर्व मली शोल अक्षरो ठे ॥ २ ॥

हवे ए वीजी संपदाना अर्थनें विशेषें दीपाववा माटे वीजी विशेषहेतु
 संपदामां पूर्वोक्त स्वयंसंयुक्ताणुं तो कोइ सामान्य जनने पण होय
 ठे, परंतु जगवंत तेवा पुरुष नथी, जगवंत तो सर्व पुरुषमांहे उ
 त्तम ठे. तेमाटें आगल पुरुषोत्तमपणुं देखामवाने पद कहे ठे.

पुरिसुत्तमाणां, पुरिससीहाणां, पुरिसवरपुं
 डरीआणां, पुरिसवरगंधद्वीणां ॥ ३ ॥

अर्थः—(पुरिसुत्तमाणां के०) पुरुषोत्तमेज्यः पुरुषोने विपे उत्तम प्रधान
 एटले भैर्य, गांजीर्य, औदार्य परोपकार, इत्यादिक गुणें करी उत्तम ठे प-

નમસ્કાર, અતુ ઘટલે અસ્તુ જવતુ એ પદ્યવે હો. તથા જો કાર જે છે, તે વાક્યાલંકારને અર્થે છે, જેમ અલંકારે કરી શી શોજે, તેમ અલંકારે કરી વાક્ય શોજે છે, તે નમસ્કાર કોને હો? તો કે (અરિહંતાણં કે૦) શ્રી અરી હંતને હો. અહીં જૂદા જૂદા ત્રણ પાઠ છે, એક તો દ્વાદશિક દેવોની કહેલી પૂજાને યોગ્ય તેને અરહંત કહિયે, વીજો કર્મરૂપ વૈરીને હાળ્યા, માટે અરિહંત કહિયે, ત્રીજો ફરી સંસારમાં અવતરવું નથી માટે અરહંત કહિયે, તેને નમસ્કાર થાઉં. હવે તે શ્રી અરિહંતજી તો નામાદિક જાહે કરી અનેક પ્રકારે છે, માટે અહીં જાવઅરિહંતને નમસ્કાર કરવાને અર્થે આગલ, પદ કહે છે. (જગવંતાણં કે૦) જગવદ્વ્યઃ ઘટલે જગવંતને હો. એ જગ શબ્દ, તે ઠ પ્રકારે છે. એક સમસ્ત ઠકુરાદ, વીજું રૂપ, ત્રીજું યજ્ઞ, ચોથી લક્ષ્મી, પાંચમો ધર્મ, અને ઠછો પ્રયત્ન, એ ઠ વાનાં અરિહંતમાં ઉત્કૃષ્ટ છે. તિહાં પ્રતિ નમ્રતાયે કરીને દેવોયે શુજાનુવંધી માહાપ્રાતિહાર્ય કરણ લક્ષણ, તેને સમગ્ર ऐश्वर्य કહિયે. તથા સકલ સ્વસ્વપ્રજાવવિનિર્મિત અંગુષ્ઠરૂપ અંગાર નિર્દર્શનાતિશયે કરી જે સિદ્ધ, તેને રૂપ કહિયે, તથા રાગ, ક્રોધ, પરિસહ, ઉપસર્ગ સહનરૂપ પરાક્રમયકી ઉત્પન્ન થયું જે ત્રૈલોક્યાનંદકાલ પ્રતિષ્ઠ, તેને યજ્ઞ કહિયે, તથા ધાતિકર્મના ઉઘેદરૂપ પરાક્રમે કરી પ્રાપ્ત થયું જે કેવલ લોકોત્તરનિરતિશય સુખ, તેની સંપત્તિયે કરી યુક્ત તેને ઉત્કૃષ્ટલક્ષ્મી કહિયે, તથા સમ્યગ્દર્શનાદિ રૂપ અને દાન, શીલ તપોજા વનામય, તેને ધર્મ કહિયે, તથા પરમ વીર્યે કરી ઉત્પન્ન થયું જે એક રાત્રિ ક્યાદિક મહાપ્રતિમા જાવહેતુ, તેને પ્રયત્ન કહિયે, એ ઠ પ્રકારનું છે જગ જેમને, તે જગવાન્ કહિયે, તેમને નમસ્કાર થાઉં. એવા જગવંત તે વિવેકી પુરુષોને સ્તવવા યોગ્ય છે, માટે એ વે પદની પ્રથમ સ્તોતવ્ય સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ તેર અને ગુરુ એક, સર્વ મલી ચૌદ અક્ષરો છે ॥ ૧ ॥

હવે સ્તવવા યોગ્યનો સામાન્ય હેતુ કહેવા માટે કહે છે.

॥ આશ્ગરાણં, તિઘ્યરાણં, સયંસંવુદ્ધાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:—વલી તે શ્રી અરિહંત કહેવા છે? એ પ્રકારે આગલ પણ હવે પછીના સર્વ પદોને વિષે કહેવું. (આશ્ગરાણં કે૦) આદિકરેન્ન્યઃ ઘટલે સર્વ તીર્થકર પોત પોતાના તીર્થે દ્વાદશાંગીની આદિના કરનાર છે, તેમાટે આદિકર કહિયે. યદ્યપિ એ દ્વાદશાંગી, નિરંતર છે તથાપિ તેમાં અર્થની અપેક્ષાયે તો નિત્ય

રંતુ વીજા જીવની પેરેં કુર, ક્ષપણ. મલીન બુદ્ધિ તથા ધર્મી નથી, અહીં પુરિ
 ઇટલે શરીર તેને વિષે જે શયન કરે, તે પુરુષ જાણીએ. તે શરીરને વિષે વાસ
 કરનારા ને સત્ત્વ તેમને વિષે સહજ જવ્યત્વાદિક હંત જાવ્યકી શ્રેષ્ઠ માટેં પુ-
 રુષોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ સંસારી જીવોને પરમાર્થ કર-
 વાનું છે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ દાનેં કરી યુક્ત છે માટેં પુરુષો-
 ત્તમ કહિયે. હવે એ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ઉપમાયેં કરી સમર્થતો
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીહાણં કેળ) પુરુષસિંહેજ્યઃ ઇટલે પુરુષ-
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણેં કરી યુક્ત હોય
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયેં કરી ઠેદનારા છે, કુરતાયેં
 કરી ક્રોધાદિકને ઝહેદનારા છે, સહનતાયેં કરી રાગાદિકને ઝહેદ નાર
 છે. વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીસહ
 સર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિષે શ્વેદ નથી તથા શ્રદ્ધા
 કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા વે. અથવા જગવંત ૧ વૌદ્ધ, ૨ નૈયા-
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, એ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયે. (પુરિસવરપુંકરી
 યાણં કેળ) પુરુષવરપુંકરીકેજ્યઃ ઇટલે પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન પુંકરીક
 કમલ સમાન છે, ઇટલે પુંકરીક કમલ, જેમ કચરાથી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે વસ્ત્રેનો ત્યાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયેં
 કરી સુંદર હોય છે, યુવનલક્ષ્મીનો નિવાસ છે, ચક્રુ પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવોયેં કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પઠી વેહુનો ત્યાગ કરી વર્તે
 છે, પોતેં સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જવ્યજીવો સેવે છે.
 તેને મોક્ષસુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહસ્તીણં કેળ) પુરુષવરગંધહ-
 સ્તિજ્યઃ પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા છુડ હાથીયો નાશી જાય છે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક્ર, ડુર્ગિહ, મારી પ્રમુખ
 ઉપદ્રવરૂપ જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે, માટેં પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયે.

અમ સિંહ. પુનરિક અને ગંધસ્તી. ૫ ત્રણ ઉપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિયે. અમાં પુરુષમાંહે ઉત્તમ કહ્યા, માટે ૫ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ સંપદા થકી ફત્તર પટલે વિશેષહેતુનામેં ત્રીજી સંપદા જાણવી. અમાં લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ વે, સર્વ મલી વત્રીશ અદારો છે ॥ ૩ ॥

હવે ચોથી ઉપયોગ સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા, પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારેં કહેવા છે? તે કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાદાણં, લોગહિચ્ચાણં,
લોગપર્ણાણં, લોગપજ્જોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(લોગુત્તમાણં કે) લોકોત્તમેજ્યઃ સર્વ લોકને વિષે ઉત્તમ છે. અહીં લોકશબ્દેં કરીને સર્વ જગ્ય લોક જ ગ્રહણ કરવા, તે જગ્ય લોકોને કલ્યાણના કરનાર છે, ૫ માટેં લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદેં દેખાડે છે. (લોગનાદાણં કે) લોકનાથેજ્યઃ પટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દેં કરીને આસન્ન સિદ્ધિ જીવ લેવા. (આસન્ન કે) નજીક છે સિદ્ધિ જેને ૫વા જગ્ય જીવોના નાથ છે પટલે તેને યોગક્ષેમના કરનાર છે. કેમ કે? અલબ્ધધર્મીને ધર્મ નેવિષે જોમ્વો, તેને યોગ કહિયે, અને લબ્ધધર્મીને જેમ કુશલ વર્તે, તેમ કરવું, તેને ક્ષેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મ પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, ૫ રીતેં યોગ અને ક્ષેમ, ૫ વેદુ વાનાં પ્રજુ કરે છે માટેં લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારેં થાય. તે કહે છે. (લોગહિચ્ચાણં કે) લોકહિતેજ્યઃ લોકને હિતના કરનાર છે. અહીં લોકશબ્દેં સર્વસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેવો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્રરૂપણ, રક્ષણરૂપ યોગેં કરી હિતના કરનાર છે, અથવા પદ્ધિ જીવનિકા યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક છે. માટેં લોકને હિતના કરનાર કહિયે. હવે ૫ નાથપણું અને હિતપણું તે યથાવસ્થિત સમસ્તવસ્તુસમૂહપ્રદીપન થકીજ હોય, તેમાટેં આગલ પદ કહે છે. (લોગપર્ણાણં કે) લોકપ્રદીપેજ્યઃ અહીં લોકશબ્દેં સંઙ્ઘી પંચેન્દ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આસ્થા છે તે લેવા. તે મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાસ્વરૂપ અંધકાર ટાલવા માટેં પ્રદીપ સમાન છે. અહીં સંઙ્ઘી જીવોને વિષે પ્રદીપપણાની ઉપપત્તિ છે, પરંતુ

રંતુ વીજા જીવની પેરેં કુર, કપણ. મલીન વૃદ્ધિ તથા પત્ની નથી, કપરી પુરિ
 ઇટલે શરીર તેને વિપે જે શયન કરે, તે પુરુષ જાણવાને. તે પ્રીતને વિપે કાસ
 કરનારા તે સત્ત્વ તેમને વિપે સહજ જવ્યત્વાદિક રંતુ તાવ્યકી અંશ માટે પુ-
 રુષોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ સંસારી જીવોને પરમાર્થ કર
 વાનું ઠે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ દાનેં કરી યુક્ત થે માટે પુરુષો
 ત્તમ કહિયેં. હવે એ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ઉપમાયેં કરી સમર્થતા
 થકો આગલ કહે ઠે. (પુરિસસીદ્ધાણં કેળ) પુરુષસિદ્ધેજ્યઃ ઇટલે પુરુષ
 માંહે સિંહસમાન ઠે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણેં કરી યુક્ત હોય
 ઠે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયેં કરી ઠેદનારા ઠે, કુરતાયેં
 કરી ક્રોધાદિકને ઉઘેદનારા ઠે, સહનતાયેં કરી રાગાદિકને ઉઘેદ ના
 ઠે. વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા ઠે તથા અવજ્ઞા પરીસદ્ધ
 સર્ગને વિપે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિપે સ્વેદ નથી તથા શ્રદ્ધા
 કરી સંયમ માર્ગને વિપે નિઃપ્રકંપતા વે. અથવા જગવંત ૧ વૌહ, ૨ નૈયા
 થિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, એ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા ઠે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયેં. (પુરિસવરપુંકરી
 યાણં કેળ) પુરુષવરપુંકરીકેજ્યઃ ઇટલે પુરુષોને વિપે વર પ્રધાન પુંકરીક
 કમલ સમાન ઠે, ઇટલે પુંકરીક કમલ, જેમ કચરાશ્રી ઉત્પન્ન થાય ઠે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે ઠે, અને તે વસ્ત્રેનો ત્યાગ કરી ઉપર વર્તે ઠે, પ્રકૃતિયેં
 કરી સુંદર હોય ઠે, યુવનલક્ષ્મીનો નિવાસ ઠે, ચક્ર પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 ઠે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવોયેં કરી સેવન
 કરાય ઠે, તેને સુખનું હેતુ થાય ઠે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પઠી વેદુનો ત્યાગ કરી વર્તે
 ઠે, પોતે સુંદર ઠે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જવ્યજીવો સેવે ઠે.
 તેને મોહમુલના હેતુ થાય ઠે, (પુરિસવરગંધહૃદીણં કેળ) પુરુષવરગંધહ
 સ્તિજ્યઃ પુરુષોને વિપે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન ઠે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા છુડ હાથીયો નાશી જાય ઠે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક, હુર્નિક, મારી પ્રમુખ
 ઉપદ્રવરૂપ જે ગજ ઠે, તે નાગી જાય ઠે, માટે પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયેં.

અમ સિંહ, પુરુરિક અને ગંધહસ્તી, એ ત્રણ ઉપમા યકી પુરુષોત્તમ કહિ
યે. એમાં પુરુષમાંહે ઉત્તમ કાયા, માટે એ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ
સંપદા યકી ઇત્વર પટલે વિશેષહેતુનામેં ત્રીજી સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ
ત્રીશ, અને શુરુ ત્રે, સર્વ મલી ઘટ્ટીશ અદ્યારો છે ॥ ૩ ॥

હવે ચોથી ઉપયોગ સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા,
પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારેં કહેવા છે? તે કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાદાણં, લોગહિઆણં,
લોગપદ્ધવાણં, લોગપદ્ધોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (લોગુત્તમાણં કે) લોકોત્તમેજ્ય: સર્વે લોકને વિષે ઉત્તમ છે.
અહીં લોકશબ્દેં કરીને સર્વે જગ્ય લોક જગદ્ગણ કરવા, તે જગ્ય લોકોને
કલ્યાણના કરનાર છે. એ માટેં લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ
હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદેં દેખાડે છે. (લોગનાદાણં કે)
લોકનાથેજ્ય: પટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દેં કરીને આસન્ન
સિદ્ધિ જીવ લેવા, (આસન્ન કે) નજીક છે સિદ્ધિ જેને એવા જગ્ય જી-
વોના નાથ છે પટલે તેને યોગદેમના કરનાર છે. કેમ કે? અલબ્ધધર્મીને ધર્મ
નેવિષે જોમ્બો, તેને યોગ કહિયે, અને લબ્ધધર્મીને જેમ કુશલ વર્તે, તેમ
કરવું, તેને દેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મ પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે
ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, એ રીતેં યોગ અને દેમ, એ બેહુ વાનાં પ્રજુ
કરે છે માટેં લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારેં
થાય, તે કહે છે. (લોગહિઆણં કે) લોકહિતેજ્ય: લોકને હિતના કરનાર
છે. અહીં લોકશબ્દેં સર્વેસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેવો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્રરૂ-
પણ, રક્ષણરૂપ યોગેં કરી હિતના કરનાર છે, અથવા પદ્ધિ જીવનિકા
યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક છે. માટેં લોકને હિતના કરનાર ક
હિયે. હવે એ નાથપણું અને હિતપણું તે યથાવસ્થિત સમસ્તવસ્તુસમૂહપ્રદીપન
યકીજ હોય, તેમાટેં આગલ પદ કહે છે. (લોગપદ્ધવાણં કે) લોકપ્રદીપે-
જ્ય: અહીં લોકશબ્દેં સંઙ્ઘી પંચેન્દ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આસ્થા છે તે લેવા. તે
મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાસ્વરૂપ અંધકાર ટાલવા માટેં પ્ર-
દીપ સમાન છે. અહીં સંઙ્ઘી જીવોને વિષે પ્રદીપપણની ઉપપત્તિ છે, પરંતુ

રંતુ વીજા જીવની પેરે કુર, હાળા, મલીન તુલિ નાચી નલી નલી પરી
 ઇટલે શરીર તેને વિષે જે ધ્યન કરે, તે પુરુષ જાણીએ ના. ન શરીરને જે સત્ત્વ
 કરનારા તે સત્ત્વ તેમને વિષે સદ્ગત જીવ્યત્વાદિક રિતિ જાણીએ એવું માટે પુ-
 રુપોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્થ મંડારી. જો પુરુષને જાણાયે એ
 વાનું છે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ થાનું કરી શુભ. એ માટે પુરુષ
 ત્તમ કહિયે. હવે ૫ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ઉપમાયે. પરી. રામચંદ્ર
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીદ્ધાણં કેળ) પુરુષસિંદેન્યઃ ઇટલે પુરુ-
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણં કરી શુભ થાય
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયે કરી હેદનારા છે. કુરતાયે
 કરી ક્રોધાદિકને હેદનારા છે, સહનતાયે કરી રાગાદિકને હેદનારા
 છે. વીર્યયોગે કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીસહ
 સર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિષે સ્વેદ નથી તથા આક્રમણ
 કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા છે. અથવા જગવંત ૧ વૌરુ, ૨ નેયા
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, ૭ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયે. (પુરિસવરપુંઝરી
 યાણં કેળ) પુરુષવરપુંઝરીકેન્યઃ ઇટલે પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન પુંઝરીક
 કમલ સમાન છે, ઇટલે પુંઝરીક કમલ, જેમ કચરાથી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે વજ્રેનો ત્યાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયે
 કરી સુંદર હોય છે, જુવનલક્ષ્મીનો નિવાસ છે, ચક્ર પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગે કરી વિશિષ્ટ તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવોયે કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલે કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પઠી વેદુનો ત્યાગ કરી વર્તે
 છે, પોતે સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગે કરી જીવ્યજીવો સેવે છે.
 તેને મોક્ષસુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહસ્તીણં કેળ) પુરુષવરગંધહ-
 સ્તિન્યઃ પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધે કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા છુદ્ધ હાથીયો નાશી જાય છે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક્ર, ડુર્ગિદ્ધ, મારી પ્રમુખ
 ઉપદ્રવરૂપ જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે, માટે પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયે.

અમ સિંહ, પુનરિક અને ગંધહસ્તી. ૫ ત્રણ ઉપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિયે. ૫માં પુરુષમાંહે ઉત્તમ કહ્યા. માટે ૫ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ સંપદા થકી ઇત્થર પટલે વિશેષહેતુનામે ત્રીજી સંપદા જાણવી. ૫માં લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ ચે, સર્વે મલી ચત્રીશ અદારો છે ॥ ૩ ॥

હવે ચોથી ઉપયોગ સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા, પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારે કહેવા છે? તે કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાદાણં, લોગહિચ્રાણં,
લોગપદ્ધવાણં, લોગપદ્ધોચગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(લોગુત્તમાણં કે૦) લોકોત્તમેજ્ય: સર્વે લોકને વિષે ઉત્તમ છે. અહીં લોકશબ્દ કરીને સર્વે જગ્ય લોકજ મહાણ કરવા, તે જગ્ય લોકોને કહ્યાણના કરનાર છે. ૫ માટે લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદે દેલાડે છે. (લોગનાદાણં કે૦) લોકનાયેજ્ય: પટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દ કરીને આસન્ન સિદ્ધિ જીવ લેવા, (આસન્ન કે૦) નજીક છે સિદ્ધિ જેને ણવા જગ્ય જી-યોના નાથ છે પટલે તેને યોગદેમના કરનાર છે. કેમ કે? અલબ્ધધર્મીને ધર્મ નેવિષે જોમ્વો, તેને યોગ કહિયે, અને લબ્ધધર્મીને જેમ કુશલ વત્તે, તેમ કરવું, તેને દેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મ પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, ૫ રીતે યોગ અને દેમ, ૫ વેદુ ધાનાં પ્રતુ કરે છે માટે લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારે યાય, તે કહે છે. (લોગહિચ્રાણં કે૦) લોકહિતેજ્ય: લોકને હિતના કરનાર છે. અહીં લોકશબ્દ સર્વસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેયો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્રરૂ-પણ, રક્ષણરૂપ યોગે કરી હિતના કરનાર છે, અથવા પમવિધ જીવનિકા ચની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક છે. માટે લોકને હિતના કરનાર કહિયે. હવે ૫ નાથપણું અને હિતપણું તે યથાવસ્થિત સમસ્તવસ્તુસમૂહપ્રદીપન થકીજ હોય, તેમાટે આગલ પદ કહે છે. (લોગપદ્ધવાણં કે૦) લોકપ્રદીપ-જ્ય: અહીં લોકશબ્દ સંઙી પંચેન્દ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આસ્યા છે તે લેવા. તે મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાસ્વરૂપ અંધકાર ટાલવા માટે પ્ર-દીપ સમાન છે. અહીં સંઙી જીવોને વિષે પ્રદીપપણાની ઉપપત્તિ છે, પરંતુ

રંતુ વીજા જીવની પેરેં કુર. કમળ. સહીન વૃદ્ધિ નામક પાત્રી નામક પાત્રી જે
 ઇટલે શરીર તેને વિષે જે જાણ કરે, તે પુરુષ જાણનારો નથી. તે જાણનારો નથી
 કરનારા, તે સત્ત્વ તેમને વિષે સદ્ગુણ જગ્યતાદિક જે જાણનારો નથી. તે જાણનારો નથી
 રુપોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ સંસારી જીવનારો નથી. તે જાણનારો નથી
 વાનું છે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ નામેં કરી શુભ. તે જાણનારો નથી
 ત્તમ કહિયેં. હવે એ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ગુણમાં જે જાણનારો નથી. તે જાણનારો નથી
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીદ્ધાણં કે૦) પુરુષસિંહેજ્ય: પદને જે જાણનારો નથી.
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણં કરી શુભ જાણ
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયેં કરી દેવનાગ છે, કુરુના
 કરી ક્રોધાદિકને ઉદ્દેવનારા છે, સહનતાયેં કરી રાગાદિકને ઉગ્રવ નામ
 છે. વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીમહ
 સર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિષે સ્વેદ નથી તથા અજ્ઞાને
 કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા છે. અથવા જગવંત ૧ વૌરુ, ૨ નેયા
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, ૭ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયેં. (પુરિસવરપુંકરી
 યાણં કે૦) પુરુષવરપુંકરીકેજ્ય: ઇટલે પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન પુંકરીક
 કમલ સમાન છે, ઇટલે પુંકરીક કમલ, જેમ કચરાથી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે વસ્ત્રેનો ત્યાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયેં
 કરી સુંદર હોય છે, જુવનલક્ષ્મીનો નિવાસ છે, ચક્રુ પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવોયેં કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પઠી વેદુનો ત્યાગ કરી વર્તે
 છે, પોતેં સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જગ્યજીવો સેવે છે.
 તેને મોક્ષસુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહઠીણં કે૦) પુરુષવરગંધહ
 સ્તિજ્ય: પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા છુદ્ધ હાથીયો નાશી જાય છે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક્ર, હુર્નિક, મારી પ્રમુખ
 ઉપદ્રવરૂપ જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે, માટેં પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયેં.

એમ સિંહ, પુંરુરિક અને ગંધહસ્તી, ૫. ત્રણ ઝપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિ
યે, ૫માં પુરુષમાદે ઉત્તમ કહ્યા, માટે ૫ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ
સંપદા થકી શ્વર પટલે વિશેષહેતુનામે ત્રીજી સંપદા જાણવી. ૫માં લઘુ
ત્રીશ, અને ગુરુ વે, સર્વે મલી વત્રીશ શ્વરો છે ॥ ૩ ॥

હવે ચોથી ઝપમા સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા,
પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારે કહેવા છે? તે કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાદાણં, લોગહિઆણં,
લોગપદ્વાણં, લોગપજ્ઞોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:- (લોગુત્તમાણં કે૦) લોકોત્તમેન્યઃ સર્વે લોકને વિષે ઉત્તમ છે.
અહીં લોકશબ્દે કરીને સર્વે જગ્ય લોકજ ગ્રહણ કરવા, તે જગ્ય લોકોને
કહ્યાણના કરનાર છે, ૫ માટે લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ
હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદે દેખાડે છે. (લોગનાદાણં કે૦)
લોકનાથેન્યઃ પટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દે કરીને આસન્ન
સિદ્ધિ જીવ લેવા, (આસન્ન કે૦) નજીક છે સિદ્ધિ જેને યવા જગ્ય જી-
વોના નાથ છે પટલે તેને યોગદેમના કરનાર છે. કેમ કે? અલ્પધર્મીને ધર્મ
નેવિષે જોમ્વો, તેને યોગ કહિયે, અને લલ્પધર્મીને જેમ કુશલ વતે, તેમ
કરવું, તેને દેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મ પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે
ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, ૫ રીતે યોગ અને દેમ, ૫ વેદુ વાનાં પ્રતુ
કરે છે માટે લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારે
થાય, તે કહે છે. (લોગહિઆણં કે૦) લોકહિતેન્યઃ લોકને હિતના કરનાર
છે. અહીં લોકશબ્દે સર્વસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેવો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્ર-
ણ, રક્ષણરૂપ યોગે કરી હિતના કરનાર છે, અથવા પરવિધ જીવનિકા
યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક છે. માટે લોકને હિતના કરનાર ક-
હિયે. હવે ૫ નાથપણું અને હિતપણું તે યથાવચ્ચિત સમસ્તવસ્તુમમૃદપ્રદીપન
થકીજ હોય, તેમાટે આગલ પદ કહે છે. (લોગપદ્વાણં કે૦) લોકપ્રદીપ-
ન્યઃ અહીં લોકશબ્દે સંઘી પંચેન્દ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આત્મા છે તે લેવા. તે
મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાત્વરૂપ અંધકાર ટાલવા માટે પ્ર-
તુ ને નાથ સંઘી જીવોને વિષે પ્રદીપપણની ઝપપત્તિ છે, પરંતુ

રંતુ વીજા જીવની ગેરે કુર, કાળના મલીન વૃદ્ધિ નાશ કરી કરી તો
 ઘટલે શરીર તેને વિષે જે ધ્યન કરે, તે પુરુષ જાણીને તે નિઃકલેશ થઈ તપ
 કરનારા તે સત્ત્વ તેમને વિષે સહજ જન્યસ્વાદિકા જેવું જાણવાં કરી કરે
 રુપોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ સંસારી જીવોને વાળાને
 વાનું છે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ વાનેં કરી ચુકે, તે ઘટલે પુરુષ
 ત્તમ કહિયે. હવે મ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ઉપમાયે કરી સામયે
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીદ્ધાણં કેળ) પુરુષસિંદેવ્યઃ પુરુષ
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, જોર્યાદિકગુણં કરી ચુકે નોં
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયેં કરી ઠેદનાગ છે, કુમ્ભાને
 કરી ક્રોધાદિકને ઝઘેદનારા છે, સહનતાયેં કરી રાગાદિકને ઝોંદ ના
 છે. વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીમત્ત
 સર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિષે સ્વેદ નથી તથા અધ્યયે
 કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા વે. અથવા જગવંત ૧ વૌશ્વ, ૨ નૈયા
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, ૭ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયે. (પુરિસવરપુંકરી
 યાણં કેળ) પુરુષવરપુંકરીકેજ્યઃ ઇટલે પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન પુંકરીક
 કમલ સમાન છે, ઇટલે પુંકરીક કમલ, જેમ કચરાશ્રી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં વૃદ્ધિ પામે છે, અને તે વન્નેનો ત્યાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયેં
 કરી સુંદર હોય છે, જુવનલક્ષીનો નિવાસ છે, ચક્રુ પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્યચ, મનુષ્ય અને દેવોયેં કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી વૃદ્ધિ પામ્યા. પઠી વેહુનો ત્યાગ કરી વર્તે
 છે, પોતેં સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જન્યજીવો સેવે છે.
 તેને મોક્ષસુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહૃદીણં કેળ) પુરુષવરગંધહ
 સ્તિજ્યઃ પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા છુદ્ધ હાથીયો નાશી જાય છે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક્ર, ડુર્ગિદ્ધ, મારી પ્રમુખ
 ઉપદ્રવરૂપ જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે, માટેં પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયે.

એમ સિંહ, પુનરિક અને ગંધહસ્તી, એ ત્રણ ઉપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિયે, એમાં પુરુષમાંહે ઉત્તમ કહ્યા, માટે એ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ સંપદા થકી ઇત્વર એટલે વિશેષહેતુનામેં ત્રીજી સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ ત્રીશ, અને ગુરુ બે, સર્વ મલી વત્રીશ અક્ષરો છે ॥ ૩ ॥

હવે ચોથી ઉપયોગ સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા, પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારે કેહવા છે? તે કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાદ્યાણં, લોગહિઆણં,
લોગપર્દવાણં, લોગપજ્ઞોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(લોગુત્તમાણં કે૦) લોકોત્તમેન્યઃ સર્વ લોકને વિષે ઉત્તમ છે. અહીં લોકશબ્દે કરીને સર્વ જીવ્ય લોક જ ગ્રહણ કરવા, તે જીવ્ય લોકોને કલ્યાણના કરનાર છે, એ માટે લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદે દેખાડે છે. (લોગનાદ્યાણં કે૦) લોકનાથેન્યઃ એટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દે કરીને આસન્ન સિદ્ધિ જીવ લેવા, (આસન્ન કે૦) નજીક છે સિદ્ધિ જેને પણ જીવ્ય જીવોના નાથ છે એટલે તેને યોગદેમના કરનાર છે. કેમ કે? અલબ્ધધર્મીને ધર્મ નેવિષે જોમ્યો, તેને યોગ કહિયે, અને લબ્ધધર્મીને જેમ કુશલ વસે, તેમ કરવું. તેને દેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મ પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, એ રીતે યોગ અને દેમ, એ બેદુ વાનાં પ્રજુ કરે છે માટે લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારે થાય, તે કહે છે. (લોગહિઆણં કે૦) લોકહિતેન્યઃ લોકને હિતના કરનાર છે. અહીં લોકશબ્દે સર્વસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેવો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્રરૂપણ, રક્ષણરૂપ યોગેં કરી હિતના કરનાર છે, અથવા પરુવિધ જીવનિકા યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક છે. માટે લોકને હિતના કરનાર કહિયે. હવે એ નાથપણું અને હિતપણું તે યથાવસ્થિત સમસ્તવસ્તુસમૂહપ્રદીપન થકીજ હોય. તેમાટે આગલ પદ કહે છે. (લોગપર્દવાણં કે૦) લોકપ્રદીપેન્યઃ અહીં લોકશબ્દે સંઘી પંચેન્દ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આસ્થા છે તે લેવા. તે મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાસ્વરૂપ અંધકાર ટાલવા માટે પ્રદીપ સમાન છે. અહીં સંઘી જીવોને વિષે પ્રદીપપણની ઉપપત્તિ છે, પરંતુ

રંતુ વીજા જીવંતી પેરેં કુર, કાપણ. મલીન બુદ્ધિ તથા પાણી નથી, અહીં પુરિ
 ઇટલે શરીર તેને વિષે જે શયન કરે, તે પુરુષ જાણવો. તે શરીરને વિષે ત્રાસ
 કરનારા ને સત્ત્વ તેમને વિષે સહજ જ્ઞવ્યત્વાદિક હિંત જાણવો. શ્રેષ્ઠ માટેં પુ-
 રુષોત્તમ જાણવા. તથા સર્વાર્થ વિના સર્વ સંસારી જીવોને પરમાર્થ કર
 વાનું છે વ્યસન જેને તથા ઉચિતક્રિયારૂપ દાનેં કરી યુક્ત છે માટેં પુરુષો
 ત્તમ કહિયે. હવે એ પુરુષોત્તમપણાનેજ સિંહાદિક ઉપમાયેં કરી સમર્થતા
 થકો આગલ કહે છે. (પુરિસસીહાણં કેળ) પુરુષસિંહેજ્યઃ ઇટલે પુરુષ-
 માંહે સિંહસમાન છે, અર્થાત્ જેમ સિંહ, શૌર્યાદિકગુણેં કરી યુક્ત હોય
 છે, તેમ જગવંત પણ કર્મરૂપ શત્રુને શૂરતાયેં કરી ઘેદનારા છે, કુરતાયેં
 કરી ક્રોધાદિકને ઝેદનારા છે, સહનતાયેં કરી રાગાદિકને ઝેદ નારા
 છે. વીર્યયોગેં કરી તપશ્ચર્યામાં પ્રવર્તનારા છે તથા અવજ્ઞા પરીસહ
 સર્ગને વિષે એમને જય નથી, ઇન્દ્રિયવર્ગને વિષે રોદ નથી તથા શ્રદ્ધા
 કરી સંયમ માર્ગને વિષે નિઃપ્રકંપતા છે. અથવા જગવંત ૧ વૌશ્વ, ૨ નૈયા
 યિક, ૩ સાંખ્ય, ૪ વૈશેષિક, ૫ જૈમિનીય, અને ૬ મીમાંસક, ૭ પરવાદી
 રૂપ હસ્તીયોનું મથન કરનારા છે તેમાટે પુરુષસિંહ કહિયે. (પુરિસવરપુંકરી
 યાણં કેળ) પુરુષવરપુંકરીકેજ્યઃ ઇટલે પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન પુંકરીક
 કમલ સમાન છે, ઇટલે પુંકરીક કમલ, જેમ કચરાથી ઉત્પન્ન થાય છે,
 જલમાં બુદ્ધિ પામે છે, અને તે વસ્ત્રેનો લાગ કરી ઉપર વર્તે છે, પ્રકૃતિયેં
 કરી સુંદર હોય છે, જુવનલક્ષ્મીનો નિવાસ છે, ચક્રુ પ્રમુખને આનંદનું ઘર
 છે, ઉત્તમગુણના યોગેં કરી વિશિષ્ટ તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવોયેં કરી સેવન
 કરાય છે, તેને સુખનું હેતુ થાય છે. તેમ શ્રીઅરિહંત જગવંત પણ, કામ
 રૂપ જે કચરો ઇટલે માતાનું રુધિર અને પિતાનું વીર્ય, તે થકી ઉત્પન્ન
 થયા, દિવ્યજોગરૂપ જલેં કરી બુદ્ધિ પામ્યા. પછી વેદુનો લાગ કરી વર્તે
 છે, પોતેં સુંદર છે, કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણના યોગેં કરી જ્ઞવ્યજીવો સેવે છે.
 તેને મોક્ષસુખના હેતુ થાય છે, (પુરિસવરગંધહસ્તીણં કેળ) પુરુષવરગંધહ-
 સ્તિજ્યઃ પુરુષોને વિષે વર પ્રધાન ગંધહસ્તી સમાન છે ઇટલે જેમ ગંધહસ્તી
 ના ગંધેં કરી તે દેશમાં વિચરનારા વીજા કુદ્ર હાથીયો નાશી જાય છે, તેની
 પેટે જગવાનના વિહારરૂપ પવનના ગંધથકી પરચક, હુર્નિક, મારી પ્રમુખ
 ઉપકરણ જે ગજ છે, તે જાગી જાય છે, માટેં પુરુષવરગંધહસ્તી કહિયે.

અમ સિંહ, પુંમરિક અને ગંધસ્તી, એ ત્રણ ઉપમા થકી પુરુષોત્તમ કહિયે. એમાં પુરુષમાંહે ઉત્તમ કહ્યા, માટે એ ચાર પદની પૂર્વોક્ત સામાન્ય હેતુ સંપદા થકી ફત્તર એટલે વિશેષહેતુનામેં ત્રીજી સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ ત્રીશ, અને શુરુ છે, સર્વે મલી વત્રીશ અદારો છે ॥ ૩ ॥

હવે ત્રોષી ઉપયોગ સંપદામાં જે પૂર્વે જગવાનને પુરુષોત્તમજ કહ્યા, પરંતુ તે કેવલ પુરુષોત્તમજ નથી, ત્યારેં કેહવા છે? તે કહે છે.

॥ લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં,
લોગપર્શ્વાણં, લોગપજ્ઞોઅગરાણં ॥ ૪ ॥

અર્થ:—(લોગુત્તમાણં કેળ) લોકોત્તમેજ્ય: સર્વે લોકને વિષે ઉત્તમ છે. અહીં લોકશબ્દેં કરીને સર્વે જગ્ય લોકજ ગ્રહણ કરવા, તે જગ્ય લોકોને કહ્યાણના કરનાર છે, એ માટે લોકોત્તમ કહિયે. હવે જે લોકમાં ઉત્તમ હોય, તે તો નાથ કહેવાય, તે આગલે પદેં દેલાડે છે. (લોગનાહાણં કેળ) લોકનાથેજ્ય: એટલે લોકના નાથ છે. અહીં લોકશબ્દેં કરીને આસન્ન સિદ્ધિ જીવ લેવા, (આસન્ન કેળ) નજીક છે સિદ્ધિ જેને એવા જગ્ય જીવોના નાથ છે એટલે તેને યોગદેમના કરનાર છે. કેમ કે? અલબ્ધધર્મીને ધર્મ નેવિષે જોમ્વો, તેને યોગ કહિયે, અને લબ્ધધર્મીને જેમ કુશલ વત્તે, તેમ કરવું, તેને દેમ કહિયે. અર્થાત્ જે ધર્મે પામ્યા નથી તેને પમાડે છે અને જે ધર્મ પામ્યા છે તેની રક્ષા કરે છે, એ રીતે યોગ અને દેમ, એ બેહુ વાનાં પ્રજુ કરે છે માટે લોકના નાથ કહિયે. તિહાં તાત્વિક નાથપણું કેવા પ્રકારેં થાય, તે કહે છે. (લોગહિઆણં કેળ) લોકહિતેજ્ય: લોકને હિતના કરનાર છે. અહીં લોકશબ્દેં સર્વેસંવ્યવહારી પ્રાણિવર્ગ લેવો, તેને સમ્યગ્દર્શન પ્રરૂપણ, રક્ષણરૂપ યોગેં કરી હિતના કરનાર છે, અથવા પદવિધ જીવનિકા યની રક્ષાદિકને કરવે કરી તે હિતકારક છે. માટે લોકને હિતના કરનાર કહિયે. હવે એ નાથપણું અને હિતપણું તે યથાવસ્થિત સમસ્તવસ્તુસમૂહપ્રદીપન થકીજ હોય, તેમાટે આગલ પદ કહે છે. (લોગપર્શ્વાણં કેળ) લોકપ્રદીપેજ્ય: અહીં લોકશબ્દેં સંઙ્ઘી પંચેંદ્રિય જીવ, જેને ધર્મની આસ્થા છે તે લેવા. તે મને દેશનાદિક કરવે કરીને અજ્ઞાનમિથ્યાસ્વરૂપ અંધકાર ટાલવા માટે પ્રદીપ સમાન છે. અહીં સંઙ્ઘી જીવોને વિષે પ્રદીપપણાની ઉપપત્તિ છે, પરંતુ

અસંહીને વિષે નથી. કેમ કે અંગપ્રત્યે પ્રતીતિયુગ્મ પૂર્વા છે તે માટે. તેના (લોગપજ્ઞોયગણાં કે०) લોકપ્રયોત્તકરત્યઃ ચર્ચી લોકપ્રત્યે વિશિષ્ટ ચૌદ પૂર્વને જાણનારા લોક થઈને કરવા તે ગણના ચૌદ પૂર્વનાર ગણના. તેમના હૃદયને વિષે દ્વાદશાંગીચ્ચનાસ્થ વૌચના પ્રકાશ કરવાપણાની રૂપ પત્તિ છે એટલે તેને સૂર્ય સમાન છે. અર્થાત્ પ્રતુના “ઉપગ્રેહ્યા. વિગમંહ્યા. ધ્રુવે દ્યા.” એટલી વિપરીતે વચન કરીજ ગણવાને પત્તી વૃત્તિ સ્વચ્ચ થાય છે કે જેથી તે નવાં અંગીયાર અંગ અને ચૌદ પૂર્વની તે ગણના રચનાં કરે છે, માટે લોકપ્રયોત્તકર કહિયે. એમાં લોગુત્તમાણં ક્યાદિકે કરી લોકમાં ઉત્તમ કથા માટે સામાન્યસ્તવનાનો જે ઉપયોગ નેનાં હેનુ કહ્યો તેથી એ ઉપયોગસંપદા ચોથી જાણવી. એમાં લગુ સત્તાવીશ અને ગુરુ છે, સર્વ મલી ડંગણત્રીશ અકરો છે ॥ ૪ ॥

હવે એ પૂર્વોક્ત સંપદાને વિશેષ હેતુરૂપ પાંચમી ઉપયોગહેનુસંપદા કહે છે, પૂર્વોક્ત લોકપ્રયોત્તકર એવા વિશેષણયુક્ત તો સૂર્ય, હરિ, હર, બ્રહ્માદિક પણ તત્તીર્થિકમતે કરીને હોય છે. ત્યારે તે પ્રતુમાં વિશેષ શું ? તે આગલના પદે કરી કહે છે.

॥ અજયદયાણં, ચક્ષુદયાણં, મગ્ગદયા
ણં, સરણદયાણં, બોહિદયાણં ॥ ૫ ॥

અર્થ;-(અજયદયાણં કે०) અજયદેજ્યઃ એટલે શ્વ લોક, પરલોકાદિક સાત જય રહિત એવું જે અજયપદ, તેના દાતાર અથવા સર્વ પ્રાણીનાં જે જય, તેના પરિહારવાલી એવી દયા અનુકંપા છે જેને અથવા જે અપકારી પ્રાણાપહરણરસિક ઉપસર્ગકારક એવા જીવોને પણ જય ન આપે માટે અજયદ કહિયે. એ પ્રમાણે સર્વ પ્રાણીને અજય દેનારા, એવા હરિ, હર, બ્રહ્માદિક ન હોય. હવે એ પ્રતુ કેવલ અપકારીને અથવા તે અપકારીથી અને રા વીજા જીવોને અનર્થપરિહારમાત્રજ કરે છે, એટલુંજ નહીં પણ અર્થ પ્રાપ્તિ પણ કરે છે, તદ્દર્શનાર્થ કહે છે. (ચક્ષુદયાણં કે०) ચક્ષુદેજ્યઃ સમ્યક્ ન લોચનના દાતાર તથા ચક્ષુશબ્દે વિશિષ્ટ આત્મધર્મરૂપ તત્ત્વા વસ્તુત્વદર્શને ધર્મકલ્પદુમની વીજન્નૂત એવી શ્રદ્ધારૂપ કલ્યાણચક્ષુ પ્રાપ્ત થાય છે, તથા અજ્ઞાનાંધ જીવને શ્રુતજ્ઞાનરૂપ ચક્ષુ

आपे ठे. कहेंतुं ठे. के चहुअमन नो तेज नर जाणया के जे श्रुतज्ञानरूप च
 श्रुत्ये करीने सम्यक्करीतें ह्ये उपादेय जायने जाणे, माटे श्रुतचहुने दे-
 नाग ते चहुई कहियें. ए रीतें चहु आपी, तेही ते प्रजुनुं श्रुतचहुइत्व
 उपकारीपणुं कह्युं. ह्ये निर्वाणमार्गदत्त उपकारीपणुं कहें ठे, (मग्गद-
 याणं के०) सम्यग्दर्शनादिक ग्वन्नयरूप जे मोक्षनो मार्ग ठे. तेना
 दातारः जेम कोइ एक अटवीमां झूला पड़ेला वट्टमारुनुं धन. चोर लोको-
 यें छुंटीने तेने उन्मार्गे पाइयो होय. पठी तेने कोइ सत्पुरुष बन्न. धन
 प्रमुख आपी स्वर्गे मार्ग देखाही. तेना स्यानकें पढ़ांचाडे, तेम आ संसार
 रूप अटवीने विपे नविक जीयरूप मार्यना भर्मधनरूप संवलने महामोहा
 दिकनी धामें छुंटी मिथ्यात्वादिक पाटा धांधीने कर्मस्थितिरूप कुमार्ग अट
 वीमां नाग्या. तेने परोपकारी एवा जगवंत ते मिथ्यात्वादिक पाटा कापी.
 धर्मसंवल आपी, रत्नप्रयीरूप शुद्ध मार्गे चलावी शाश्वतस्यान प्रत्ये पढ़ा-
 चाडे ठे. ह्ये तेवा मार्गप्रत्ये पढ़ांचाडे, ते परमोपकारी कहेवाय? ते माटे
 परमोपकारीपणुं देखाखाने कहें ठे. (सरणदयाणं के०) शरण देन्यः
 एटले जन्म, जरा अने मरणप्रत्ये पमारुनार एयो कर्मरूप चूप, ते चकी
 वीक पामनाग जीवने शरणना दातार ठे, अर्थात् जेम बेरीना जयचकी
 वीक पामेला पुरुषने कोइ उत्तम पुरुष शरण राखे. तेम दुर्गतिना जय
 चकी वीक पामनार पुरुषने जगवंत शरण राखे. अही शरणशब्दें करी ज-
 यात्तत्राण एटले संसाररूप दुर्मागने विपे प्राप्त घयेला अने अत्यंत प्रचल रा-
 गादिकें करी पीना पामेला एवा जनोने तत्त्वचितवनरूप अध्यवसाय जेणें
 करी मोक्षप्राप्ति थाय तेना दातार. ह्ये ते शरणद पणानेज आपीने पठी शा-
 नो लाज आपे ठे? माटे आगल कहें ठे. (बोहिदयाणं के०) बोधिदेन्यः ए
 टले बोधि ते जिनधर्मप्राप्ति तेने देनारा ते बोधिद कहियें. एमां पूर्वे कही
 जे उपयोग संपदा तेना अर्थने अन्नयदयाणं इत्यादिक हेतु सज्ञावें करी
 दीपाव्युं माटे ए पांचमी तरेतु संपदा अथवा उपयोगहेतुसंपदा जाणवी.
 एमां लघु पर्चीश अने गुरु वे, सर्व मली सत्तावीश अहारो ठे ॥ ५ ॥

एम अन्नयदान, चहुदान, मार्गदान, शरणदान अने बोधिदान. ए सर्वने
 जगवंतना धर्मनी प्राप्तिवें करी पाम्यो, ए माटे प्रजुनुं धर्मदत्त आगल कहें ठे.
 तथा स्तोतव्य संपदाने विपेज विशेषें करी उपयोग संपदा पण कहें ठे.

धम्मदयाणं, धम्मदेसियाणं, धम्मनायगाणं
धम्मसारहीणं, धम्मवरचाउरंतचक्रवटीणं ॥ ६ ॥

अर्थः—(धम्मदयाणं के०) धर्मदेज्यः यथायोग्य साधु आवक संवर्धी धर्मना दातार ठे. इहां धर्म एटले चारित्रधर्म प्रदण करवो. ते ते जे ते तेमां सर्वसायवयोगविरतिलक्षण, ते साधुनो धर्म अने देशविरतिलक्षण ते आवकनो धर्म, ए पण जगवानथकीज प्राप्त आय ठे यद्यपि धर्मना अन्य देवुना सद्भाव ठे खरो, तथापि तेनुं प्रधानत्व जगवानने विवेज ठे. केम के गनी देशना अन्यथा होय नही, माटे धर्मद कहिये. हवे धर्मदायकपणं ना धर्मना उपदेशथकी होय, तेमाटेज आगल पद कहे ठे के, (धम्मदेसियाणं के०) धर्मदेशकेज्यःपूर्वोक्त जेने जेवो धर्म योग्य होय, तेने तेवो साधु आवक संवर्धी धर्म तेना देशक एटले उपदेशना करनार ठे. माटे धर्मदेशक कहिये. (धम्मनायगाणं के०) धर्मनायकेज्यःएटले धर्मना नायक अर्थात् धर्मने वश करवाथकी तथा ते धर्मनुं फल जे अरिहंत पदवी ठे, तेने जोगववा थकी अथवा कोइ धर्मनो व्याघात करे, तो करवा न दीये माटे धर्मनायक कहिये, तथा (धम्मसारहीणं के०) धर्मसारथिज्यः धर्मना सारथि ठे, केम के जेम सारथि रथस्थनी तथा रथिकनी अने अश्वोनी रक्षा करे ठे, तेम श्री अरिहंत पण चारित्रधर्मनां जे अंग तेमनु रक्षा तथा उपदेश करे, जव्यजीवरूप रथसमूह तेने कुमागें चालवा न आपे, कुमागें जाता ने पाठा वाले, एक मोक्षमार्गने विवेज चलावे माटे धर्मसारथि कहिये; तथा (धम्मवरचाउरंतचक्रवटीणं के०) धर्मवरचातुरंतचक्रवर्त्तिज्यःधर्म तेज प्रधान श्रेष्ठ ठे चार गतिरूप संसारना अंतनु करनार एटले मिथ्यात्वादिक ज्ञावशत्रु तेमने उद्देद करवानुं कारण तद्रूप धर्मचक्रे करीने जे वत्ते ठे, विचरे ठे अर्थात् उत्कृष्टधर्म तेज चारगतिना अंत करवारूप चक्र तेणें करी सहित वत्ते ठे, ते धर्मवरचातुरंतचक्रवर्ती कहिये. एमां पूर्वोक्त उपयोगहेतु संपदाना गुण दीपाववा निमित्तें कारण सहित स्तववा योग्यनुं स्वरूप कछुं. माटे ए ठही सविशेषोपयोगहेतु संपदा जाणवी. एमां लघु उगणत्रीश, अने गुरु सात सर्व मदी उत्रीश अहारो ठे ॥ ६ ॥

हवे यथार्थस्वरूप प्रकटार्थ देखाववा रूप सातमी संपदा कहे ठे.

अप्पनिहयवरणाणधराणं, विअट्ठउमाणं ॥ ७ ॥

अर्थः—हवे ते धम्मदयाणं इत्यादि प्रकृष्ट विशेषणसमूह तो ज्ञाना दिक योग्यकी होय. त्यां ज्ञानातिशयत्व कहे ठे. (अप्पनिहय के०) अप्रतिहत एट्ठे क्षाधिकपणाथकी कोइथी हणाय रोकाय नहीं एवं जे (वर के०) प्रधान (नाण के०) ज्ञान ते विशेषोपयोग अने (दंसण के०) दर्शन ते सामान्योपयोग तेहना (धराणं के०) धरनार ठे, तेने अप्पनिहयवरणाणदंसणधराणं कहियें. हवे एवी ज्ञानसंपत्तिमान् तो कोइ एक ठअस्थ पण होय, परंतु ते मिथ्या उपदेशकपणाथकी उपकारी न होय माटें निव्वअणुं प्रतिपादं न करतो थको कहे ठे. तथा अप्रतिहतज्ञानपणुं केम उपन्युं ? ते पण कहे ठे. (विअट्ठउमाणं के०) व्यावृत्तवन्न्यः अहीं (विअट्ठ के०) निवृत्तुं ठे जेथकी (उमाणं के०) वन्नस्थपणुं एट्ठे कपटपणुं शठपणुं अथवा आवरणपणुं, ते ज्ञानावरण, दर्शनावरण, मोहनीय अने अंत राय, ए चार घनघातिकर्म जेथकी क्षय थइ गयां ठे तेने व्यावृत्तवन्ना कहीयें. एमां अप्रतिहतवरणाणदंसणधरत्वे करी तथा व्यावृत्तवन्नायें करीने प्रथम स्तोतव्य संपदाने विपेज सातमी स्वरूपहेतु संपदा कही. एमां खडु वीश अने गुरु वे, सर्व मली वावीश अक्षरो ठे ॥ ७ ॥

हवेए“त्रांतिमात्रमसदविद्या”एवां वचनथी अरिहंतप्रचुने कल्पितअविद्या वादीयो परमाथें करी अजिना दिक कहे ठे. तन्निरासार्थ तथा पूर्वोक्तव्यावृत्त वन्नस्थपणुं रागा दिकना जयथी थायज ठे. माटें ते आठमी संपदायें कहे ठे.

जिणाणं जावयाणं, तिन्नाणं तारयाणं,

बुद्धाणं बोद्धाणं, मुत्ताणं मोअगाणं ॥ ८ ॥

अर्थः—(जिणाणं जावयाणं के०) जिनेज्यो जापकेज्यः एट्ठे (जिणाणं के०) रागादिक बेरीनुं जीतवापणुं ठे माटें जिन कहियें, अर्थात् ए प्रचुने विपे रागादिक शत्रुनुं अस्तित्व नथी. तथा (जावयाणं के०) जापके ज्यः एट्ठे जव्य जीवोने पण सडुपदेशें करी रागादिक शत्रुथकी मूकाव नार ठे, माटें जापक कहीयें. अहीं एवा जापक पण काळ करणवादीयोयें जावथकी अतीर्ण कहेवाय ठे तेना निरासार्थ कहे ठे. (तिन्नाणंतारया णं के०) तीर्णेज्यस्तारकेज्यः एट्ठे पोतें संसारसमुद्रयकि तरया, अने

જન્યત્રીવિધાન્યે સંસારમનુષ્યવર્ગી નામકાર છે. એવોય જન્યમનુષ્યવર્ગને ન ચારિત્ર્યના નામે કહીને તેને સ્વાર્થથી સ્વભાવે સંસારમાં જાણીને પોતાને તારે છે માટે સંસારપારંગતને કાલકાળેનાર્થે પાવનું કર્યું કર્યું તે જિજ્ઞાસને તાત્કાળ જાણવા. જ્યારે તેનાને પણ જ્ઞાનપાત્રી. જ્યાં મોક્ષલિપિના પાત્ર પુરુષો, અવ્યુક્ત કહે છે? તેના નિગમકર્તાને કહે છે. (સંસાર કેવળ) પુરુષો પોતે તત્ત્વના જાણ થયા. (લોકચાર્ય કેવળ) નોખે છે. પદ્મને સ્વભાવે વોતે સ્વપરસ્વરૂપનો વોધ કરાવનાર. (મુક્તિ કેવળ) મુક્તિના પદ્મને પોતે ચાતુર્ગતિકવિપાક વિચિત્ર કર્મચક્રી મુક્તાના નામ (મોક્ષકર્તા કેવળ) વીજા જન્ય પ્રાણીને કર્મચક્રી મુક્તાવનાર છે. ૬ જિજ્ઞાસને જાણવા તીર્ણત્વ તારકત્વ, બુદ્ધત્વ વોધકત્વ, મુક્તત્વ મોક્ષકત્વ, પૂર્ણ કરી અપારજિત સિદ્ધિ છે તેથી પોતાને તુલ્ય પરને ફલના આપનાર કતા. તે માટે ૬ મુખ્ય વ્યવહારકારી પદ્મી ચાર પદ્મી આઠમીનિજસમપલદ નામે સંપદા જાણવી. ૬માં લઘુ પદ્મીશ, અને ગુરુ ત્રણ, સર્વે મદ્મી અઠાત્રીશ ચાકારો છે ॥ ૬ ॥ હવે શ્રી અરિહંત મોક્ષે ગયા, તે અવસ્થા આશ્રયીને નવમી સંપદા કહે છે.

સદ્વત્સૂણં, સદ્વદરિસિણં, સિવ મયલ મરુચ્ચ મણંત મ
સ્કય મધાવાહ મપુણરાવિત્તિ સિદ્ધિગઢ નામધેયં,
ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિણાણં જિઅજ્ઞયાણં ॥ ૭ ॥

અર્થ:- (સદ્વત્સૂણં કેવળ) સર્વજ્ઞેચ્ચ: એટલે સૂક્ષ્મ વાદર પણ સર્વ જગત્ સંવંધી જાવ તેના જ્ઞાત જાણ એટલે સર્વ જાનાતિ ઇતિ સર્વજ્ઞ: સર્વને જાણે તેને સર્વજ્ઞ કહીયે, (સદ્વદરિસિણં કેવળ) સર્વ દર્શિચ્ચ: એટલે સર્વ સૂક્ષ્મ, વાદર, જગત્ના જાવ તેને પ્રત્યક્ષની પેરેં દેખે, અહીંયાં સર્વપદાર્થ સામાન્ય અને ત્રિશેષરૂપ છે, તો પણ પ્રથમસમયે વિશેષરૂપ જાણે માટે સર્વજ્ઞ અને તેવાર ૨ છે વીજે સમયે સર્વપદાર્થ સામાન્યપણે દેખે, માટે સર્વદર્શી જાણવા. ૩માં કોઈ આશંકા કરે કે પ્રથમ સમયે જ્ઞાનોપયોગ અને વીજે ન દર્શનોપયોગ કહો ઠો, તેવારે જ્ઞાનસમયે દર્શનનો અજાવ અને ૪ એ ઠહે જ્ઞાનનો અજાવ થવાનો પ્રસંગ આવશે? તેને કહીયે કે, ૫ સાત સતીને સર્વદા નિરંતર જ્ઞાન દર્શનની લલિય ઠતાં પણ સ્વજાવથી હવે યથાર્થ ઉપયોગનો અસંજવ છે, કાયોપશમિક જાવે પણ એમજ

देखाय है, नैम के चार ज्ञानना धर्मीने पण एक समय एक ज्ञानना उप
योग होय. तेवारे धीजा व्रण ज्ञानना अनाय न होय. अर्हीयां धणी
वक्तव्यता है. परंतु प्रेचगौरवना नयत्री नथी खयता. हूंचे ए प्रकारना
सर्व विशेषणोंये करी युक्त मुक्त है. तो पण मुक्तवादीउये नियनम्यानस्थ,
ते कहैवाना नथी त्यां कहै है. (सिध के०) शिव गटसे सर्वोपडवरहित
है. माटे शिव कहिये. (मयल के०) अचल गटसे न्याजाधिक प्रायोगिक
चलनक्रिया रहित है माटे अचल स्थिर अने अकंपित कहिये. (मस्य के०)
अमज गटसे व्याधिबेदनथी रहित तथा तेना बंधनरूप शरीर अने मन
नो अजाय है माटे अमज गेगरहित कहिये. (मणंत के०) अनंत गटसे अ-
नंत ज्ञानाधिक चतुष्टय करी युक्त है माटे अनंत कहिये. (अमक्य के०) अ-
हाय गटसे सर्वकाल विनाशनो अजाय है निरंतर निश्चल है माटे अहाय
कहिये. (मवावाह के०) अव्याबाध गटसे अकर्मत्व है माटे समस्त
प्रकारे बाधाहित है (मपुणराविति के०) अपुनराविति अपुनः गटसे
नथी वली आहनि गटसे पातुं आवुं जेथी अर्थात् जे गतिवकी करी सं-
नारने विषे अवतार खेचो नथी. गवी (मिद्धिगइ के०) सिद्धिगति है. (ना
मधय के०) नाम जेनुं ए शिवमयलथी मांकीने सात विशेषणसहित
गुं (ठाण के०) स्थानकप्रत्ये (संपत्ताण के०) संप्राप्तेन्यः गटसे पाम्या
है, अर्थात् मोहनगर प्रत्ये पाम्या है, एवा अरिहंत जणी (एमो के०)
नमस्कार घाउं. अर्हीयां बीजी वार एमो पद आवुं ते पदे पदे नमस्कार
जणाववाने अर्थ है. तथा अर्हि स्तुति करी है, माटे पुनरुक्ति दोष पण
नथी कारण के, सदाय. ध्यान, तप, कायोत्सर्ग, उपदेश, स्तुति अने उत्त-
मना गुणनां ब्रवाण, गटसे स्थानके पुनरुक्तिनो दोष कायो नथी. वली ते
त्रीअरिहंत कहैवा है? तां के (जिणाण के०) अंतरंगरागादिक रिपुवर्ग प्रत्ये
जोपनार तथा (जियनयाण के०) इहलोकादिक सात जयप्रत्ये जोप नार
है, ते सात जयनां नाम कहै है. मनुष्यने मनुष्यनुं जय, ते ईश्वर
लोकाजय जाणवुं. मनुष्यने देवतादिकपु जय, ते बीजुं परलोकजय जाणवुं.
रख कोइ महानं काहिं लीये? ते बीजुं आदाननय जाणवुं, रख महारी
आजीविका हणाय? ते चोथुं आजीविकानय जाणवुं. बीज प्रमुख पदवा-
नो शब्द सांजली बीक पामे. ते पांचमं अकल्मान जय जाणवुं. एते है

જીવ્યજીવોપ્રત્યે સંસારસમુદયથી તારનાર છે. અર્થાત્ સમ્યક્જ્ઞાનદ્વારા ન ચારિત્રરૂપ નાવેં કરીને પોતેં જીવાર્ણવથી તમ્યા છે તથા અન્ય જીવિ જીવોને તારે છે માટેં સંસારપારંગતને કાલાવર્તનપણું ઘટતું નથી માટેં તે તિર્ણ અને તારક જાણવા. અહિં તેવાને પણ જ્ઞાનવાદી એવા મૈમાંસિકતેદવાદી પુરુષો, અબુઝ કહે છે? તેના નિરાકરણાર્થ કહે છે. (બુદ્ધાણં કે૦) બુદ્ધેજ્યઃ પોતેં તત્ત્વના જાણ થયા. (બોદ્યાણં કે૦) બોધકેજ્યઃ એટલે જીવ્ય જીવોને સ્વપરસ્વરૂપનો બોધ કરાવનાર, (મુક્તાણં કે૦) મુક્તેજ્યઃ એટલે પોતેં ચાતુર્ગતિકવિપાક વિચિત્ર કર્મથી મૂકાણા તથા (મોચ્યાણં કે૦) વીજા જીવ્ય પ્રાણીને કર્મથી મૂકાવનારા છે, એ જિનત્વ જાપકત્વ, તીર્ણત્વ તારકત્વ, બુદ્ધત્વ બોધકત્વ, મુક્તત્વ મોચકત્વ, એણેં કરી સ્વપરહિત સિદ્ધિ છે તેથી પોતાને તુલ્ય પરને ફલના આપનાર કહ્યા. તે માટેં એ સ્વતુલ્ય ફલકારી એવી ચાર પદની આઠમીનિજસમફલદ નામેં સંપદા જાણવી. એમાં લઘુ પચ્ચીશ, અને ગુરુ ત્રણ, સર્વ મલી અઠાવીશ અક્કરો છે ॥ ૬ ॥ હવે શ્રી અરિહંત મોકેં ગયા, તે અવસ્થા આશ્રયીને નવમી સંપદા કહે છે.

સવન્નૂણં, સવદરિસિણં, સિવ મયલ મરુચ્ચ મણંત મ
સ્કય મવાવાહ મપુણરાવિત્તિ સિદ્ધિગઙ્ગા નામધેયં,
ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિણાણં જિઅન્નયાણં ॥ ૭ ॥

અર્થઃ—(સવન્નૂણં કે૦) સર્વજ્ઞેજ્યઃ એટલે સૂક્ષ્મ વાદર એવા સર્વ જગત્ સંવંધી જાવ તેના જ્ઞાત જાણ એટલે સર્વ જાનાતિ ઇતિ સર્વજ્ઞઃ સર્વને જાણે તેને સર્વજ્ઞ કહીયેં, (સવદરિસિણં કે૦) સર્વદર્શિજ્યઃ એટલે સર્વ સૂક્ષ્મ, વાદર, જગત્ના જાવ તેને પ્રત્યક્ષની પેરેં देखे, અહીંયાં સર્વપદાર્થ સામાન્ય અને ત્રિશેપરૂપ છે, તો પણ પ્રથમસમયેં ત્રિશેપરૂપ જાણે માટેં સર્વજ્ઞ અને તેવારે ૨ થી વીજે સમયેં સર્વપદાર્થ સામાન્યપણે देखे, માટેં સર્વદર્શી જાણવા. હિત જ્ઞાં કોઇ આશંકા કરે કે પ્રથમ સમયેં જ્ઞાનોપયોગ અને વીજે પદાના દર્શનોપયોગ કહો ઠો, તેવારેં જ્ઞાનસમયેં દર્શનનો અજાવ અને માટેં એ ઠહેં જ્ઞાનનો અજાવ થવાનો પ્રસંગ આવશે? તેને કહીયેં કે, ગુરુ સાત સર્ગીને સર્વદા નિરંતર જ્ઞાન દર્શનની લલિધ ઠતાં પણ સ્વજાવથી હવે યથાર્થ ઉપયોગનો અસંજવ છે, કાયોપશમિક જાવેં પણ એમજ

देखाय ठे, केम के चार ज्ञानना धणीने पण एक समय एक ज्ञाननो उप
योग होय, तेवारें वीजा वण ज्ञाननो अज्ञाव न होय. अर्हीयां घणी
वक्तव्यता ठे, परंतु ग्रंथगौरवना जयथी नथी लखता. हवे ए प्रकारना
सर्व विशेषणों करी युक्त मुक्त ठे. तो पण मुक्तवादीउयें नियतस्थानस्थ,
ते कहेवाता नथी त्यां कहे ठे. (सिव के०) शिव एटले सर्वोपप्रवरहित
ठे, माटें शिव कहियें. (मयल के०) अचल एटले स्वाभाविक प्रायोगिक
चलनक्रिया रहित ठे माटें अचल स्थिर अने अकंपित कहियें. (मरुय के०)
अरुज एटले व्याधिवेदनथी रहित तथा तेना बंधनरूप शरीर अने मन
नो अज्ञाव ठे माटें अरुज रोगरहित कहियें. (मणंत के०) अनंत एटले अ-
नंत ज्ञानादिक चतुष्टयें करी युक्त ठे माटें अनंत कहियें. (अरुय के०) अ-
क्षय एटले सर्वकाल विनाशनो अज्ञाव ठे निरंतर निश्चल ठे माटें अक्षय
कहियें. (मधावाह के०) अव्यावाध एटले अकर्मत्व ठे माटें समस्त
प्रकारें बाधारहित ठे (मपुणराविति के०) अपुनराविति अपुनः एटले
नथी बली आवृत्ति एटले पातुं आवबुं जेथी अर्थात् जे गतिथकी फरी सं-
सारने विषे अवतार लेवो नथी, एवी (सिद्धिगइ के०) सिद्धिगति ठे, (ना
मधेयं के०) नाम जेतुं ए शिवमयलथी मांकीने सात विशेषणसहित
एवुं (ठाणं के०) स्थानकप्रत्ये (संपत्ताणं के०) संप्राप्तेज्यः एटले पाम्या
ठे, अर्थात् मोक्षनगर प्रत्ये पाम्या ठे, एवा अरिहंत जणी (एमो के०)
नमस्कार थाउं. अर्हीयां वीजी वार एमो पद आव्युं ते पदें पदें नमस्कार
जणाववाने अर्थे ठे. तथा अहिं स्तुति करी ठे, माटें पुनरुक्ति दोष पण
नथी कारण के, सद्याय, ध्यान, तप, कायोत्सर्ग, उपदेश, स्तुति अने उत्त-
मना गुणनां वखाण, एटले स्थानकें पुनरुक्तिनो दोष कायो नथी. बली ते
श्रीअरिहंत केहवा ठे? तो के (जिणाणं के०) अंतरंगरागादिक रिपुवर्ग प्रत्ये
जोपनार तथा (जियजयाणं के०) इहलोकादिक सात जयप्रत्ये जोप नार
ठे, ते सात जयनां नाम कहे ठे. मनुष्यने मनुष्यनुं जय, ते ^{पुं}म इह-
लोकजय जाणवुं. मनुष्यने देवतादिकपु जय, ते वीजुं परलोकजय जाणवुं.
रखे कोइ महारुं काहिं लीये? ते वीजुं आदानजय जाणवुं. रखे महारी
आजीविका हणाय? ते चोथुं आजीविकानय जाणवुं. नोन प्रमुख पन्ना-
नो शब्द सांजली वीक पामे, ते पांचमुं अकस्मात् जय जाणवुं. रखे ने

देखाय ने, केम के धार ज्ञानना धणीने पण एक समय एक ज्ञाननो उप
 पांग होय. तेवारे बीजा प्राण ज्ञाननो अजाय न होय. अर्हीयां धणी
 बनक्यना ठे. परंतु ग्रंथगौरवना जयथी नथी सम्यता. हवे ए प्रकारना
 सरे विशेषणों करी युक्त मुक्त ठे. तो पण मुक्तवादीठयें नियतस्थानस्य,
 ते कहेवाता नथी त्यां कहे ठे. (सिव के०) शिव गटले सर्वोपध्वरहित
 ठे. माटें शिव कहियें. (मयल के०) अचल गटले स्वाभाविक प्रायोगिक
 चलनक्रिया रहित ठे माटें अचल स्थिर अने अकंपित कहियें. (मरुय के०)
 अरुज गटले व्याधिवेदनथी रहित तथा तेना बंधनरूप शरीर अने मन
 नो अजाय ठे माटें अरुज रोगरहित कहियें. (माणंत के०) अनंत गटले अ-
 नंत ज्ञानादिक चतुष्टयें करी युक्त ठे माटें अनंत कहियें. (अरकय के०) अ-
 क्षय गटले सर्वकाल विनाशनो अजाय ठे निरंतर निश्चल ठे माटें अक्षय
 कहियें. (मवावाह के०) अद्यायाध गटले अकर्मत्व ठे माटें समस्त
 प्रकारें बाधारहित ठे (मपुणराविति के०) अपुनरावर्ति अपुनः गटले
 नथी बली आश्रुति गटले पातुं आवबुं जेथी अर्थात् जे गतिथकी फरी सं-
 सारने विषे अवतार लेवो नथी, एवी (सिद्धिगट के०) सिद्धिगति ठे, (ना
 मधेय के०) नाम जेनुं ए शिवमयलथी मांरीने सात विशेषणसहित
 गबुं (गाणं के०) स्थानकप्रत्ये (संपत्ताणं के०) संप्राप्तेभ्यः गटले पाम्या
 ठे, अर्थात् मोक्षनगर प्रत्ये पाम्या ठे, एवा अरिहंत जणी (एमो के०)
 नमस्कार थाठ. अर्हीयां बीजी बार एमो पद आव्युं ते पदें पदें नमस्कार
 जणाववाने अर्थे ठे. तथा अर्हिं स्तुति करी ठे, माटें पुनरुक्ति दोष पण
 नथी कारण के, सदाय, ध्यान, तप, कायोत्सर्ग, उपदेश, स्तुति अने उत्त-
 मना गुणनां बखाण, गटले स्थानके पुनरुक्तिनो दोष कह्यो नथी. बली ते
 श्रीअरिहंत केहवा ठे? तो के (जिणाणं के०) अंतरंगरागादिक रिपुवर्ग प्रत्ये
 जीपनार तथा (जियजयाणं के०) इहलोकादिक सात जयप्रत्ये जीप नार
 ठे, ते सात जयनां नाम कहे ठे. मनुष्यने मनुष्यनुं जय, ते ^{१६}/_{१६} इह-
 लोकजय जाणवुं. मनुष्यने देवतादिकपु जय, ते बीजुं परलोकजय जाणवुं.
 रखे कोइ महारुं कांहिं लीये? ते बीजुं आदानजय जाणवुं, रखे महारी
 आजीविका हणाय? ते चोथुं आजीविकाजय जाणवुं. जीत प्रमुख पमवा-
 नो शब्द सांजली वीक पामे, ते पांचमुं अकस्मात् जय जाणवुं. रखे ने

જીવ્યજીવોપ્રત્યે સંસારસમુદ્રથકી નાગનાર છે. તાર્યાન મમ્યજ્ઞાનરૂપ
 ન ચારિત્રરૂપ નાવેં કરીને પોતે જીવાર્ણવત્રી તમ્યા ને તપા અન્ય રતિ જીવન
 તારે છે માટે સંસારપારંગતને કાલાવર્તનપ્રણું ઘટતું નથી માટે તે નિર્ણ
 અને તારક જાણવા. અહિં તેવાને પણ જ્ઞાનવાદી. એવા મેમાંનિજનિવવાયા
 પુરુષો, અબુરૂ કહે છે? તેના નિરાકરણાર્થ કહે છે. (બુદ્ધાણં કે૦) બુદ્ધેત્ય
 પોતે તત્ત્વના જાણ થયા. (બોદ્ધ્યાણં કે૦) બોધકંજ્યઃ એટલે તત્ત્વ જી
 વોને સ્વપરસ્વરૂપનો બોધ કરાવનાર. (મુક્ત્યાણં કે૦) મુક્તેત્યઃ એટલે
 પોતે ચાતુર્ગતિકવિપાક વિચિત્ર કર્મથકી મૂકાણા તથા (સાંચ્યાણં
 કે૦) વીજા જીવ્ય પ્રાણીને કર્મથકી મૂકાવનારા છે, એ જિનત્વ જાપકત્વ,
 તીર્ણત્વ તારકત્વ, બુદ્ધત્વ બોધકત્વ, મુક્તત્વ મોચકત્વ, ણેં કરી સ્વપરદિત
 સિદ્ધિ છે તેથી પોતાને તુલ્ય પરને ફલના આપનાર કહ્યા. તે માટે એ સ્વતુ
 લ્ય ફલકારી એવી ચાર પદની આઠમીનિજસમફલદ નામે સંપદા જાણવી.
 એમાં લઘુ પચ્ચીશ, અને ગુરુ ત્રણ, સર્વે મલી અઠાવીશ અદ્ધરો છે ॥ ૬ ॥
 હવે શ્રી અરિહંત મોક્ષે ગયા, તે અવસ્થા આશ્રયીને નવમી સંપદા કહે છે.

સવન્નૂણં, સવદરિસિણં, સિવ મયલ્લ મરુચ્ચ મણંત મ
 સ્કય મઘાવાહ મપુણરાવિત્તિ સિધ્ધિગ્ઢ નામધેયં,
 ઠાણં સંપન્નાણં, નમો જિણાણં જિઅજ્ઞયાણં ॥ ૭ ॥

અર્થઃ—(સવન્નૂણં કે૦) સર્વજ્ઞેત્યઃ એટલે સૂદ્ધ વાદર એવા સર્વ જગત્
 સંબંધી જાવ તેના જ્ઞાત જાણ એટલે સર્વ જાનાતિ ઇતિ સર્વજ્ઞઃ સર્વને જાણે
 તેને સર્વજ્ઞ કહીયે, (સવદરિસિણં કે૦) સર્વદર્શિત્યઃ એટલે સર્વ સૂદ્ધ, વાદર,
 જગત્ના જાવ તેને પ્રત્યક્ષની પેરેં देखे, અહીંયાં સર્વપદાર્થ સામાન્ય અને
 વિશેષરૂપ છે, તો પણ પ્રથમસમયે વિશેષરૂપ જાણે માટે સર્વજ્ઞ અને તેવાર
 ને ૮ વીજે સમયે સર્વપદાર્થ સામાન્યપણે देखे, માટે સર્વદર્શી જાણવા.
 હિત શ્રાં કોઈ આશંકા કરે કે પ્રથમ સમયે જ્ઞાનોપયોગ અને વીજે
 પદાના દર્શનોપયોગ કહો ઠો, તેવારે જ્ઞાનસમયે દર્શનનો અજ્ઞાવ અને
 માટે એ ઠયે જ્ઞાનનો અજ્ઞાવ થવાનો પ્રસંગ આવશે? તેને કહીયે કે,
 ગુરુ સાત સતીને સર્વદા નિરંતર જ્ઞાન દર્શનની લલિધ ઠતાં પણ સ્વજ્ઞાવથી
 હવે ઉપયોગનો અસંજવ છે, કાયોપશમિક જાવે પણ એમજ

सं स्तव्यो. (ता के०) ते कारण माटे (देव के०) हे देव ! निज स्वरूप
रूपधनने विषे श्रीमाना करनार एवा (पासजिणवंद के०) हे पार्श्वजि
नचंद्र ! गटले समीप रखा जे श्रुतभरादिक जिन.तेने विषे चंद्रमा समान
एवा हे श्रीपार्श्वनाथ ! तमें मुक्त जणी (जयंजये के०) जन्म जन्मने
विषे गटले ज्यां सुधी हुं मुक्तिप्रत्ये नहीं पामुं, त्यां सुधी (बोधिं के०)
बोधि गटले जिनधर्मनी प्राप्ति ते प्रत्ये (दिज्ञ के०) दीयां.गटले आपो. किं
वहुना गटले शुं घणुं कहुं ? आ गाथायां लघु चोत्रीश, अने गुरु चार,
सर्वे अक्षर आक्षरीश ते ॥ ५॥ सर्वे मली पांच गाथायां पद वीश, सं-
पदा वीश, गुरु एकवीश.लघु एकशो चोशठ, सर्वाक्षर एकशो पंच्याशी ते ॥

हवे आ उवसगहरं स्तोत्र शा माटे अने क्यारें थयुं? तेनुं कारण लखे ठे.
वराहमिहिरनो जीव मरी व्यंतर देवता थयो. तेणें संघमां मरकी वि-
कुर्वा, संघें श्रीजडबाहु गुरुने चीनव्या, तेवारें गुरुयें ए महामंत्रमय उवस
गहर स्तोत्र करी थाप्युं, एना जणवा गणवा तथा सांजलवा थकी मर-
की उपशम पामी, पठी लोक निरंतर उवसगहरं जणवा लाग्या, तेवारें ध-
रणींजने प्रत्यक्ष आवबुं पकतुं हतुं. माटे धरणींजें गुरुने विनति करी के हे
जगवन् ! सर्वलोक उवसगहरं स्तोत्र जणे ठे, तिहां निरंतर मुक्तने आवबुं
पटे ठे. माटे प्रसन्न बड ठळी अने सातमी गाथा जंमारी मूको अने वा-
कीनी पांच गाथायेंज श्रीसंघनी आर्ति जांजीसुं. एबुं सांजली गुरुयें वे
गाथा जंमारी मूकी वाकी आ पांच गाथाज राखी, ते आज सुधी प्रवर्तें ठे.

ए स्तवन कथा पठी साम सामी थांगुली मेळी मोतीयें जरेली शीपना
संपुटना आकारें वे हाथ जोमी खलाटदेशें लगानीयें, तेने मुक्ताशुक्तिमुद्रा
कहियें. केटलाएक आचार्य कहे ठे के, वे हाथ जोमी खलाटें न लगानीयें,
एम वे मत ठे. पठी ए मुद्रायें जयवीरराय कहियें, तेनो पाठ लखे ठे ॥१६॥

॥ अथ जयवीरराय ॥

जय वीरराय जगगुरु, होउ ममं तुद् पचावउं जयवं ॥

जवनिवेउं मग्गा, एसांरिआ इछफलसिद्धी ॥ १ ॥

अर्थ:- (वीरराय के०) हे श्रीवीतराग ! (जगगुरु के०) हे जगजय
गुरो ! तुमें (जय के०) जयवंता वचों. ए वीतरागादिक आत्मंत्रण, ते त्रिलो

કનાથ ગદ્યા જગવાનને જુઝિના સશિવાપનાર્થ છે. (ગુદાપનાર્થ કે૦) તમારા પ્રજાવશકી ઘટલે તમારા સામર્થ્યકી (મર્મ કે૦) મહારે (જાઉં કે૦) થાઉં, (જયવં કે૦) હે જગવન ! એ જે સંવોધન છે. તે જનચરિત્રાવના જ્ઞાપનને સાટે છે. હવે તે શું થાઉં ! ત્યાં કહે છે. એક નો (જવનિવેંડ કે૦) જવ નિવેંડ થાઉં, એટલે અત્યંત હુઃસ્વદાયક વંદીશ્વાના સમાન ગદ્યા જે જવ સંમાર તેથી જ્ઞાપન થાઉં, એટલે હું સંસારમાંથી નિકલું. ચારિત્રધર્મને શ્રાદરું, એવો જે જાવ તેને જવનિવેંડ કહિયે, તે મહારે થાઉં. કહેલું છે કે જવશકી અનિર્વિણ (જેને નિવેંડ નથી) તે મોક્ષને યોગ્ય નથી. અને વીજું (મગ્ગાણુસારિયા કે૦) માર્ગાનુસારિપણું થાઉં. એટલે કદાચત્તને ત્યાગ કરી તહારા માર્ગને અનુસારે ચાલવું, તેવા માર્ગાનુસારી પુરુષ સંવંધી ગુણો, તેની પ્રાપ્તિ થાઉં. ત્રીજું (ઇષ્ટફલસિદ્ધી કે૦) ઇષ્ટ એટલે વાંચિતફલ તેની સિદ્ધિ થાઉં. એટલે શુદ્ધ આત્મધર્મ છે, તે સાધુ અથવા શ્રાવકને ઇષ્ટ છે માટે તેને વિષે સદા ઉપયોગની પૂર્ણતા તેની સિદ્ધતા તે મહારે થાઉં. આં ગાથામાં લઘુ ઠગ્રીશ અને ગુરુ ચાર, સર્વ મલી ચાલીશ અદ્ધરો છે ॥ ૧ ॥

॥ લોગવિરુદ્ધચાર્ડ, ગુરુજણપૂજા પરત્વકરણં ચ ॥

સુદ્ધ ગુરુ જોગો તવ્ય, ણ સેવણા આજ્ઞવ મલ્લં ॥ ૭ ॥

અર્થ:- તથા ચોથો (લોગવિરુદ્ધચાર્ડ કે૦) લોક વિરુદ્ધનો ત્યાગ થાઉં, એટલે જે કાર્ય જિનાગમથી વિરુદ્ધ હોય અને સાધુ શ્રાવક જે કાર્યને નિષેધે, નિંદે, તથા જે કાર્યથી ધર્મની હેલના થાય, એવાં કર્તવ્ય જે પરનિંદા, ચોરી, પરસ્ત્રીગમનાદિક, તે સર્વ લોકવિરુદ્ધ કાર્ય કહિયે તેનો ત્યાગ થાઉં. તથા પાંચમો (ગુરુજણ કે૦) માતાપિતાદિક તથા ધર્મના દાતાર જે સદ્ગુરુ ઇત્યાદિક મહોટાની (પૂજા કે૦) પૂજા જક્તિ કરવી થાઉં. યદ્યપિ ગુરુપદે કરીને આચાર્યનું જ ગ્રહણ થાય, તથાપિ અહિં માતાપિતાદિકનું પણ ગ્રહણ કરવું, ઠવું (પરત્વકરણં ચ કે૦) પરાર્થ એટલે પર સંવંધી જે અર્થ તેનું કરણ એટલે કરવું એટલે પરોપકાર કરવો, તે મહારે થાઉં અથવા (પરાર્થ કે૦) મોક્ષ તેનું (કરણ કે૦) સાધન જે જ્ઞાનાદિ રત્નત્રય તે મહારે થાઉં. એ પ્રમાણે પરહિતાર્થાદિક કરણ આ જીવલોકનું સારજૂત પુરુષાર્થનું ચિન્હ થયે ઠતે લૌકિકને વિષે લોકોત્તર ધર્માધિકારી થાય છે. તે કહે છે.

सातमो (मुद्गगुरु के०) शुभगुरु जे गुरुप्ररूपक कालानुसारें शुद्धकि
याना रूप करनारा गुरु तेनो (जोगो के०) योग एटखे समागम महारे
घाउं, आठमो (तवयण के०) तद्वचन एटखे तेहीज सदगुरुना वचन
नी अथवा जिनवचननी (सेवणा के०) सेवा एटखे आराधना घाउं.
ते क्यां सुधी घाउं ? तो के मारे ज्यां सुधी (आनवं के०) संसार
ठे, त्यां सुधी घाउं. ते सेवना केवी रीतें घाउं ? तो के (अखंका के०)
अखंका परिपूर्ण जेथी परगुणमां चित्त प्रवेश करे नही. सदा निज गुणमां
ज चित्त बनें, अथवा ए आठ वानां ज्यांसुधी हुं संसारमां रहूं. त्यां सुधी
मुकुने घाउं. किधहुना. ए गाथामां लघु पांत्रीश, गुरु चार, सर्वाक्षर उगण
चालीश ठे ॥ २ ॥ ए वे गाथा श्रीगणधरजीनी करेली ठे, एमां प्रणिधान
मननी समाधिनी याचना करी, ते प्रायें करीने निःसंगाजिज्ञापरूपत्व ठे.
ए वे गाथामां पद आठ ठे, संपदा आठ ठे. एकोत्तर लघु अने आठ गुरु
सर्व मली उगणापंशी अक्षरो ठे. वेहु जावंतना मेलवतां (१५२) थाय.

हवे आगली त्रण गाथा पूर्वाचार्यकृत ठे माटे मुख आगल ये हाथ
जोमी देव वांदवानी समाप्तियें कहे, ते कहे ठे.

वारिज्झइ जइवि निआ, ए वंधणं वीअराय तुह समए ॥
तहवि मम हुज्झ सेवा, जवे जवे तुम्ह चलाणाणं ॥ ३ ॥

अर्थः—(वीअराय के०) हे श्रीवीतराग ! (तुह के०) तमारा (समए
के०) सिद्धांत तेने विपे (जइवि के०) यद्यपि एटखे जो पण (निआण
बंधणं के०) नियाणानुं बांधवुं एटखे अमुक राज्यादिकनी पदवी हुं पासुं ?
एवा निदाननी बांठावुं करवुं, तेने (वारिज्झइ के०) वाखुं ठे, निपेधुं ठे.
(तहवि के०) तथापि एटखे तो पण हुं एटखुं मायुं तुं जे (तुम्हचल
णाणं के०) तमारा चरणोनी (सेवा के०) जकि, ते (मम के०) महारे
(जवेजवे के०) जन्म जन्मने विपे (हुज्झ के०) होजो ॥ ३ ॥ आ
गाथामां लघु आठपंशी, गुरु त्रण, सर्व मली एकतालीश अक्षरो ठे ॥

॥ डुक्ककळ, कम्मकळ समाहिमरणं च बोद्धिलाओ अ ॥

संपजाउं मह एअं, तुह नाह पणामकरणेणं ॥ ४ ॥

અર્થ:-એક (હુસ્કસ્કર્ત કે) જારીરિક અને માનસિક મુત્રને જમીર સંબંધી હુઃખ અને મનનાં હુઃખ તેનો હાય તથા વીજો (કમ્મસ્કર્ત કે) અષ્ટ કર્મનો હાય, એટલે મોહનીયાદિક અશુભકર્મનો હાય, વીજો (સમા હિમરણ કે) સમાધિમરણ, (ચ કે) વલી ચોષો (ચાંદિયાનો અ કે) બોધિવીજનો લાજ, તે જિનધર્મની પ્રાપ્તિનું આવું એટલે ક્રિયાસંવિત સમ્યગ્ જ્ઞાનદર્શનનો લાજ. અકાર પાદપૂર્ણાર્થે ઠે. (મુચ્ચં કે) એ ચાર વાંસ, (મહ કે) માહારે(સંપજ્ઞર્ત કે) સંપદતાં એટલે યાત્રા. પણ શું કરીને યાત્રા ? તો કે (તુહનાહ કે) તુમ નાય પ્રત્યં એટલે દે નાય ! તુમ પ્રત્યં (પણામકરણે કે) પ્રણામ કરવે કરીને એટલા વાનાં મુજને યાત્રા આ ગા થામાં લઘુ ચોત્રીશ, ગુરુ પાંચ, સર્વાક્ષર ઊગણચાલીશ ઠે ॥ ૪ ॥

સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણમ્ ॥ પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્ ॥ ૫ ॥ ઇતિ ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:-હવે જિનશાસનને માંગલિક જાણી સંસ્કૃત શ્લોકેં કરી આશીર્વાદ આપે છે.(જૈનં શાસનં કે) જૈન એવું શાસન તે શ્રીજિન તીર્થંકર સંબંધીયું શાસન એટલે આદેશ. (જયતિ કે) જયવંતું વર્તે છે, તેકેહેવું છે ? તો કે (સર્વ મંગલમાંગલ્યં કે) સર્વ મંગલમાંહે માંગલિક છે, એટલે જૈનશાસન વિના વીજી કોઈ માંગલિક વસ્તુ નથી અને દર્પણ, રૂપું, પુત્રમુખ, ગાયમુખાદિકનું જોવું, તથા દધિ, ગોલ, પુષ્પ, ચંદન, અક્ષત, દૂર્વાદિકને જે લોક માંગલિક કહે છે, તે સર્વ જૂઠી કલ્પના જાણવી. કારણ કે તે ऐहिक મંગલ છે, ને જૈનશાસન પારલૌકિક મંગલ છે. વલી તે જૈનશાસન કેહેવું છે ? તો કે (સર્વ કલ્યાણકારણં કે) સર્વકલ્યાણનું સંપૂર્ણ કારણ એટલે સુખવૃદ્ધિનું કારણ છે. વલી (સર્વધર્માણાં કે) સર્વ ધર્મોના મધ્યમાં (પ્રધાનં કે) પ્રધાન છે મુખ્ય છે. એ શ્લોકમાં જારે ત્રણ અને લઘુ ઊગણચીશ, મલી વત્રીશ અક્ષરો છે ॥ ૫ ॥ એમાં જીવદયાની મુખ્યતા છે તે જાણી, એ પાઠલી વે ગાથા અને એક શ્લોક મલી ત્રણ થઈ. તેમાં વાર પદ, વાર સંપદા, લઘુ એકશો એક અને ગુરુ અગીયાર, સર્વ મલી એકશો વાર અક્ષરો છે. અને એ જયવીયરાય ની સર્વ મલી પાંચ ગાથા થઈને પદ વીશ, સંપદા વીશ, લઘુ (૧૭૨) ગુરુ ઊગણીશ, સર્વ મલી (૧૯૧) અક્ષરો છે. એ રીતેં સૂત્ર, અર્થ, સંપદા, પદ, અક્ષર

યુક્તનો ઉચાર કરતાં દેવ વાંદવામાં ધ્યાનને વહેં જીવ તીર્થંકરગોત્ર મેઘર
પત્તાજાની પરેં ઉપાર્જીન કરે ॥ ઇતિ જયવીરરાય સૂત્રાર્થઃ ॥ ઇતિ ॥ ૧૭ ॥

હવે પંચાંગ પ્રણામ કરી ઊત્તો થઈ પગે જિનમુઝા શ્રને દ્વાયે યોગમુ
ઝા સાચવતો થકોં ચૈત્યગ્તવ દંઝક કહે, તે લહે ઠે ॥

॥ અથ અરિહંત ચેદ્ધ્યાણં ॥

અરિહંત ચેદ્ધ્યાણં, કરેમિ કાઝસ્સગ્ગં ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—(અરિહંતચેદ્ધ્યાણં કે૦) અરિહંતચૈત્યાનાં ણટલે અહીં અરિહંત
શબ્દે જાવઅરિહંત લેવા.તેમની ચૈત્ય શબ્દે,ચિત્તને સમાધિની કરનાર પ્રતિમા
સમજવી.તે પ્રતિમાને વંદનાદિને અર્થે (કરેમિકાઝસ્સગ્ગં કે૦) કરોમિકાવો
ત્સર્ગં ણટલે હું કાવોત્સર્ગ કરું હું. ૫ સંબંધ, ણટલે એક સ્થાનકેં રહી મોન કર
હું, ધ્યાન ધરહું. ણટલાં વાનાં વિના વીજી ક્રિયાનો ત્યાગ કરવો, તેને કાઝસ્સ
ગ્ગ કહિયે.૯ વે પદેં કરી અરિહંતનાં ચૈત્ય વાંદવા નિમિત્તે કાઝસ્સગ્ગ કરીશ.
માટેં અરિહંત વાંદવાની શ્રંગિકારરૂપ પ્રથમ અન્ન્યુપગમ ણટલે શ્રંગીકાર સંપ
દા જાણવી. ૯માં પદ વે, લઘુ તેર, શ્રને ગુરુ વે, સર્વે મલી પંદર અક્કારો ઠે॥૧॥

॥ વંદણવત્તિઆણ, પૂઅણવત્તિઆણ, સક્કાર
વત્તિઆણ, સમ્માણવત્તિઆણ, વોહિલાજ
વત્તિઆણ, નિરુવસગ્ગવત્તિઆણ ॥ ૬ ॥

અર્થઃ—હવે શ્રી તીર્થંકરની પ્રતિમાને વંદન આદિક જે જે નિમિત્તે કા
ઝસ્સગ્ગ કરવો, તે નિમિત્ત કહે ઠે. (વંદણવત્તિઆણ કે૦) વંદનપ્રત્યયં
ણટલે પ્રશસ્ત મન, વચન અને કાયાની પ્રવૃત્તિ ત્રિધા શુદ્ધિયેં પ્રણામહું
કરહું તેથકી જે નિર્ઙ્ગારરૂપ ફલ થાય ઠે, તે ફલને નિમિત્તે અર્થાત્
પરમેશ્વરનાં ચૈત્ય વાંદતાં જે પુણ્ય થાય, તે પુણ્ય, કાઝસ્સગ્ગ કરતાં મુક્તને
હોજો. અહીં પ્રાકૃત જાણી વત્તિઆણ એવો શબ્દ થયો ઠે. ૯મ કાઝસ્સગ્ગ
કરતાં મુક્તને ફલ હોજો. ઇત્યાદિ જાવ, આગલે પાંચે પદેં જાણવો. (પૂઅ
ણવત્તિઆણ કે૦) પૂજનપ્રત્યયં ણટલે ગંધ, કર્પૂર કસ્તૂરી, ફલ, ફૂલ, ચંદ
નાદિકેં પૂજાનું કરહું, તે થકી જે નિર્ઙ્ગારરૂપ ફલ થાય ઠે. તે ફલને અ
ર્થે કાઝસ્સગ્ગ કરું હું. (સક્કારવત્તિઆણ કે૦) સત્કારપ્રત્યયં ણટલે સ
ત્કાર તે જલાં વચ્ચ, આચરણાદિકેં કરી પૂજહું, તેથકી જે નિર્ઙ્ગારરૂપ

फल थाय ठे, ते फलने अर्थें काउस्सग करुं हुं. (सम्मानवत्तिआए के०) सम्मानप्रत्ययं सम्मान एटले स्तवन, स्तोत्र प्रमुखें करी प्रजुना गुणग्राम कहे वा थकी जे निर्झरारूप फल थाय ठे, ते फलने अर्थें (काउस्सग के०) कायोत्सर्गप्रत्ये (करेमि के०) हुं करुं हुं. अहीयां कोइ कहेशे के श्री अरिहंतनी प्रतिमाने वंदन, पूजा, सत्कार अने सम्मानना फलनी प्रार्थना शा वास्ते करो ठे ? तेनी आशंका टालवाने हवे आगल पद कहे ठे. (बोहिलाजवत्तिआए के०) बोधिलाजप्रत्ययं एटले परजवें श्रीजिनधर्मनी प्राप्तिने अर्थें प्रार्थना करीयें ठैयें. वली कोइ कहेशे के श्रीजिनधर्मनी प्रार्थना पण शा वास्ते करो ठे ? तेमाटें आगल पद कहे ठे के, (निरुपसग्वत्तिआए के०) निरुपसर्गप्रत्ययं एटले जन्म, जरा अने मरणादिक उपसर्गथी रहित एवुं जे मोक्षरूप स्थानक, ते स्थानकने निरुपसर्ग कहियें, ते पामवाने अर्थें काउस्सग करुं हुं. एमां वंदणवत्तिआए इत्यादिकमां श्रीअरिहंतनां चैत्यवंदनादिक करतां जे फल होय, ते फल, ए काउस्सगथी होजो, ए निमित्त कह्यां. तेमाटें ए ठ पदनी वीजी निमित्तसंपदा जाणवी. एमां पद ठ ठे, लघु ठत्रीश अने गुरु नव, सर्व मली पीस्तालीश अक्षरो ठे ॥ १ ॥

हवे ए काउस्सग जे ठे, ते श्रद्धादिकें करी रहित कस्यो थको फलने न आपे, परंतु श्रद्धादिकें करी सहित कस्यो थको इष्टफलने आपनार थाय ठे, माटे जेणें करी काउस्सग सफल थाय, तेनी वीजी संपदा कहे ठे.

॥ स-हाए, मेहाए, धीईए, धारणाए, अणुप्पेहाए, वहमाणीए, ठामि काउस्सगं ॥ ३ ॥ इति ॥ १८ ॥ अन्नठ० ॥

अर्थः—(सद्धाए के०) श्रद्धया ते ए काउस्सग श्रद्धायें करी एटले पोतानी आस्ताथी करुं, पण कोइनी जोरावरीथी नहीं, (मेहाए के०) मेधया एटले मेधायें करी ते हेय उपादेय परिज्ञानरूप निर्मल बुद्धियें करी एटले सारा मागनां फल जाणीने करुं पण मूर्खपणे नहीं. (धीईए के०) धृत्या एटले धृतियें करी अर्थात् चित्तनी स्थिरतायें करी मनने स्वस्थपणे करी करुं; पण राग, द्वेष, चपलतायें करी नहीं करुं. (धारणाए के०) धारण्या एटले धारणायें करी अर्थात् श्रीजिनेश्वरना गुण धारतो थको अणुविसारतो थको करुं, पण शून्यपणे नहीं करुं. (अणुप्पेहाए

કે૦) અનુપ્રેક્ષાયેં કરી એટલે શ્રીજિનેશ્વરના ગુણને વારં વાર ચિંતવતો થકો કરું, શ્રીજિનગુણાર્થ વિચારતો થકો કરું, પણ વિકલ પણે નહીં કરું, (વદ્ધમાણીએ કે૦) વર્ડુમાનયા એટલે વૃદ્ધિને પાસતી એવી શ્રદ્ધા, મેધા-ધૃતિ, ધારણા અને અનુપ્રેક્ષા, એ પાંચે વોલ તેણેં કરી સહિત થકો (કા-ઉસ્સગ્ગં કે૦) કાયોત્સર્ગ પ્રત્યેં (ઝામિ કે૦) હું કરું હું ॥ ૩ ॥ એમાં સદ્ગુણે ઇત્યાદિકમાં શ્રદ્ધાદિક પાંચ વોલ વૃદ્ધિવંતા થવાના હેતુ કહ્યા, માટેં એ સાત વોલની ત્રીજી હેતુસંપદા જાણવી. એમાં પદ સાત, લઘુ ચો-વીશ અને ગુરુ પાંચ, મલી ડંગણત્રીશ અક્ષરો છે. અહીં સુધી વચ્ચાં મલી પંદર પદ થયાં, ત્રણ સંપદા થઈ, તથા ત્રહેતેર લઘુ અને શોલ ગુરુ, મલી નેવ્યાશી અક્ષરો થયા. તથા એને ઠેઠે અન્નઠઠસસિણેં ઇત્યાદિક કાઉસ્સગ્ગ દંરુક સંપૂર્ણ કહિયેં. તેનો અર્થ, પ્રથમ લખાઈગયો છે, એ વેદુ મલીને આઠ સંપદા, ત્રેતાલીશ પદ, લઘુ અક્ષર વશો, ગુરુ ડંગણત્રીશ, સર્વે મલી વશેને ડંગણત્રીશ અક્ષરો છે ॥ ઇતિ ॥ ૧૬ ॥

હવે જેણેં કરી સકલ પદાર્થ જાણિયેં એવો પ્રદીપ સમાન જે શ્રીસિદ્ધાંત તેને, સં-સ્તવવો જોઈયેં, તેમધ્યેં પહેલી ગાથાયેં તેના પ્રરૂપક શ્રીતીર્થંકર દેવને સ્તવે છે.

અથ પુસ્કરવરદીવદે લિખ્યતે ॥

॥ પુસ્કરવર દીવદે, ધાયડસંઢે અ જંબુદીવે અ ॥

જરદેરવયવિદેદે, ધમ્માઙ્ગરે નમંસામિ ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (પુસ્કરવરદીવદે કે૦) પુસ્કરવર નામા ત્રીજો દ્વીપ તેનો અર્થ એટલે પુસ્કરવરદ્વીપારૂઢને વિષે વે વે, તથા (અ કે૦) વલી (ધાયડસંઢે કે૦) ધાતકિલ્લં નામા ત્રીજો દ્વીપ એ દ્વીપમાં ધાદુની વૃદ્ધના લંકા એટલે વન તે ઘણાં છે માટેં દ્વીપનું પણ તેહીજ નામ જાણવું, તેને વિષે પણ વે વે, તથા (જંબુદીવેઅ કે૦) જંબુદ્વીપને વિષે ઇક, ઇક, એ રીતેં અઢી દ્વીપ સંબંધી (જરદ કે૦) પાંચ જરત દેવ છે, તેને વિષે, વલી (પરવય કે૦) પાંચ પેરવત દેવ છે, તેને વિષે, વલિ (વિદેદે કે૦) પાંચ મહાવિદેદ દેવ છે, તેને વિષે, (ધમ્માઙ્ગરે કે૦) ધર્મની આદિના કરનાર એવા જે શ્રી સીમંધરસ્વામી પ્રમુખ વિહરમાન જગવંત છે તે સર્વ પ્રત્યેં (નમંસા

मि को०) हं नमस्तस्मै कर्तुं हे० ॥ २ ॥ म्, तद्व्याख्यां लघु चोदीर्यते, अत्र प्रथम
सर्वोक्तं सामन्त्रीशु योग्य विद्यमानं जिनने चांदीति इत्ये विवक्षितं भवति

॥ तमेतिमिरपमवप्रिहं. समाससु सुभाषितमिदमिति ॥

सस ॥ सीमाप्रसन्नं चो, मन्त्रोच्चैः साधु साधु ॥ ॥ ॥

अर्थ:- (सीमाधरस्स के०) सीमा एटले जीवने धर्मही मर्मोशनार्थ धरी राखे, पाण कुमांगें बर्त्तवा न आओ, एवो जे निकाने, ते प्रत्ये (नर के०) हुं बांडु हुं, ते सिद्धांतरूप शुभज्ञान केहवो ठे? तो के (तम के०) प्रज्ञा नरूप जे (तिमिर के०) अंधकार, तेना (परुल के०) समूह, तंत्रत्ये (विरुसणस्स के०) विध्वंस एटले विनाशनो करनार ठे. अर्थात्, अज्ञान रूप अंधकारना समूहप्रत्ये नाशनो करनार ठे, आवया (तम के०) बद्ध स्पष्ट अने निरुक्त कर्मनां पडल जे समूह अने (तिमिर के०) निकामित कर्मनां (परुल के०) समूह ते प्रत्ये विनाशनो करनार ठे, बली ते सिद्धांत केहवो ठे? तो के (सुरगण के०) देवसमूहना तथा (नर के०) मनुष्यना जे (इंद्र के०) इंद्रो तेणें (सहिअस्स के०) अर्च्या ठे, पूज्यो ठे, बली ते सिद्धांत केहवो ठे? तो के (पप्फोनिअ के०) प्रस्फोटित एटले अत्यंतपणे करीने त्रोही ठे अर्थात् फोही नांखी ठे (मोहजालस्स के०) अवित्रेकि जनोनी अज्ञानरूप मोहजाल एटले मिथ्यात्वजाल जेणें एवो ठे, अही श्रुतज्ञानने सीमाधर कह्यो ठे, तेनुं कारण ए ठे, के सीमा एटले मर्यादा तेमर्यादाने विषे सर्व पदार्थप्रत्ये धरी राख्या ठे स्थापी राख्या ठे, माटें एवा सिद्धांतने हुं बांडु हुं. ए गाथासां लघु चोत्रीश, गुरु ठ, सर्व मली चालीश अक्षरो ठे ॥ २ ॥

हवे वली पण ए श्रीसिद्धांतना गुणोपदर्शनपूर्वक सिद्धांतमां प्रमाद
न करवो, एवो विषय देखाडे ठे ॥

॥ वसंततिलकाष्टंद् ॥

॥ जाई जरामरणसोगपणासणस्स, कद्धाणंपुस्कल
विसालसुहावदस्स ॥ को देवदाणवनरिंदगणच्चिअ
स्स, धम्मस्स सारसुवलज्ज करे प्रमायं ॥ ३ ॥

अर्थ:- (धम्मस्स के०) धर्मस्य एतदे श्रुतधर्म जे श्रीसिद्धांत तेनो
(सारं के०) सामर्थ्य एतदे श्रुतज्ञान जणवानी शक्ति अथवा श्रुतज्ञाननो

(स्तारं के०) मरिमा नेने जाणी. तेना गृहस्य पामधानी शक्ति, ते प्रत्ये
 (उदलप्र के०) उपलब्ध पटसे पामीने (को के०) कोण जव्य जीव
 चित्तकी पुण्य. (पमाय के०) प्रमाद पटसे आलस प्रत्ये (कर के०)
 कर, अर्थात् जाण एवो कोष्ट पण पुण्य. प्रमाद, न कर. वली ते श्रुतधर्म
 केदयो ते? तो के (जाईजगमरणसांग के०) जाति पटसे जन्म, तथा
 जरा. मरणे अने शोक. ते प्रत्ये (पणान्णगम के०) प्रनाशनस्य पटसे
 प्रतिक्षेपे करीने नाशना करनार ठे. अर्थात् मरण पामीने फरी संसार
 मध्ये उपजयुं तेने जन्म कहीये. तथा जरा ते पृक्षावस्थानी प्राप्ति, तथा
 मरण ते प्राणनाश. तथा परवस्तुनो वियोग थाय. तेवार् मनमांहे खेद,
 दुःख धरयुं अने गुरु आत्मधर्मेची उदानपणुं राखयुं. तेने शोक कहिये.
 वली ते श्रुतधर्म केदयो ते? तो के (कल्याण के०) कष्ट पटसे आरो-
 ग्य तेने आणति नाम केदनार ते कष्टाण कहिये. ते कष्टाणनो कारक,
 ते पण अक्षय नही. परंतु (पुष्कल के०) पुष्कल पटसे संपूर्ण (विस्तार के०)
 विस्तीर्ण एवुं जे मोक्षसंबंधी (सुद के०) सुख, तेनो (आचक्षुस्स के०)
 करनार ठे. पटसे आपनार ठे, वली. ते श्रुतधर्म केदयो ते? तो के (देव के०)
 वैमानिक अने ज्योतिषी देवतासंबंधि तथा (दाणव के०) जवनपति अने
 ज्वनर देवतासंबंधि तथा (नर के०) मनुष्यसंबंधि जे (इंद्र के०) इंद्रो
 तेना (गण के०) समूह तेणें (अघ्नियस्स के०) अघ्न्यां ठे पूज्यो ठे, स्तव्यो
 ठे, एवो जे श्रीसिद्धांत, तेने विप्रे प्रमाद करतो जीव, मासतुसानी पैरें
 ज्ञानावरणीय कर्म घांघे, भाटें प्रमाद अथप्रमादनां फल जाणीने सिद्धांतने
 विप्रे प्रमाद न करवो. तेवा प्रमादी मूर्ख ज्ञान रहित जीवनां आठ लक्षणो
 कहां ठे ते कहे ठे. प्रथम लक्षण ए जे चित्तरहित होय, वीजुं घणुं जोज
 न करे, वीजुं मनमां लज्जा पामे नहीं, चोथुं रात्रिदिवस सुखें सुइ रहे,
 पांचमुं कार्याकार्य विचारवाने वहेरो होय, ठणुं मान, अपमानने विप्रे
 समान होय, सातमुं प्रायें रोगरहित होय, आठमुं शरीरें करी दृढ स्थूल
 वलवंत होय, ए आठ गुणें करी मूर्ख सुखें जीवे ठे, पण ते मूर्ख एम चिंतवे
 नहीं जे अनेक शास्त्र सुनापित सिद्धांतरूप अमृतरसं करी कानने उत्सव
 करतां जेना दिवस जाय ठे, एवा पंक्तितनुं जन्म, तथा जीवितव्य सफल अने
 सुकृतार्थ ठे. एवा पंक्तिं करी पृथिवी शोजे ठे. अने वीजा पशुसमान वि-

નયવિવેકરહિત, પુરુષ તો પૃથ્વીને વિષે ચારજૂત છે, તે શા કામના જાણવા ?
 इत्यर्थः॥३॥आ काव्यमां लघु सुरुतालीश, गुरु नव, सर्व ठप्पन्न अक्षरो ठे॥३॥

॥ शार्दूलविक्रीकृत छंद ॥

સિદ્ધે જો પયર્જી એમો જિણમણ, નંદી સયા સંજમે ॥ દેવં
 नाग सुवन्न किन्नरगण, रसझूय जावच्चिए ॥ लोगो जठ
 पङ्क्तिर्जं जगमिणं, तेलुक्क मच्चासुरं ॥ धम्मो वड्ड सा
 सजं विजयजं, धम्मुत्तरं वड्ड ॥ ४ ॥ सुअस्स जगव
 जं ॥ करेमि काउस्सगं वंदणवत्तिआए ॥ इति ॥ १ ए ॥

અર્થ:- (જો કે) હે જ્ઞાનવંતલોકો ! તમે જુઝ (સિદ્ધે કે) સિદ્ધાચ
 एटले फलना अव्यजिचारपणायें प्रतिष्ठित तथा नय निक्षेप प्रमाणादिकें
 કરીને જે સિદ્ધ એટલે નિષ્પન્ન કરેલો છે, અથવા જે કુતર્કરહિત સ્યાદ્ધા
 दरूप, ठे वली जेने आराधीने अव्य जीव मोक्षफल प्रत्यें पामे ठे. एवो
 (જિણમણ કે) જિનમતાય એટલે જિનમત અર્થાત્ શ્રીતીર્થકર દેવનો પ્રકા
 शेलो जे सिद्धांत, ठे तेने (पयर्जं के) प्रयत्नः एटले आदर सहित थको हुं,
 (એમો કે) નમસ્કાર કરું હું. તે જિનમતના પ્રસાદથી મહારે (સંજય
 કે) સંયમ એટલે ચારિત્ર, તેને વિષે (સયા કે) સદા નિરંતર, (નંદી
 કે) સમૃદ્ધિ વૃદ્ધિ થાઉં, તે સંયમ કેહવો છે ? તો કે (દેવં કે) વૈમા
 निक देवो, (नाग के) नागेंद्रादि ते पातालवासी जवनपति देवो, (सु-
 वन्न के) सुपर्ण जे गरुडो तथा ज्योतिषी देवो, (किन्नर के) व्यंतर
 દેવો, ए चार प्रकारना देव, तेना (गण के) समूहने जे (रसयज्ञाव
 કે) सद्भूतजावें एटले सत्यजावें करी (अच्चिए के) अर्च्यो, पूज्यो
 ठे. वली (जठ के) जे जिनमतने विषे (लोगो के) त्रिकाल ज्ञान,
 (पङ्क्तिर्जं के) प्रतिष्ठयु ठे, कहुं ठे. वली जे सिद्धांतने विषे (तेलुक्क के)
 अधोलोक, ऊर्ध्वलोक अने तीर्थलोक, ए त्रण लोक मध्यें (मच्चा के)
 मृत्य एटले मनुष्य, (असुरं के) जवनपति प्रमुख सर्व देवता अने उप

લક્ષણથી નારકી, તિર્યંચ પણ લેવા. એ પ્રકારનું (જગમિણં કે०) આ જગત્ કૈયત્વે પ્રતિષ્ઠયું છે. એટલે એ સર્વ લોકનું જ્ઞાન જે શાસ્ત્રમાં સ્થાપ્યું છે. અર્થાત્ આ સર્વ જગત્, જે સિદ્ધાંતના ઘલેં કરી જણાય છે, એવો (ધમ્મો કે०) સિદ્ધાંતરૂપ શ્રુતધર્મ, તે (વહુડ કે०) વૃદ્ધિ યાતુ, વૃદ્ધિને પામો. તે શ્રુતધર્મ નિત્ય પણ માટે અર્થ આશ્રયી સદૈવ (સાસરું કે०) શાશ્વતો છે તથા (વિજયરું કે०) પરવાદીયોને ઝીંપવા થકી વિશેષપણે કરી જય વંતો છે, વલી (ધમ્મ કે०) ચારિત્ર ધર્મેનું (ઉત્તરં કે०) પ્રધાનપણું જેમ થાય, તેમ તે શ્રુતધર્મ, (વહુડ કે०) વૃદ્ધિને પામો. એમાં ફરીને જે (વહુડ) એ પદ છે, તે જ્ઞાનવૃદ્ધિ કરવી, એમ દેખાવવા માટે છે. ॥ ૪ ॥

(સુઅસ્સજગવરું કે०) હૈ જગવંત ! તે શ્રુતસિદ્ધાંતને આરાધવા જાણી અથવા એવા શ્રુતસિદ્ધાંતરૂપ જગવંત તેને આરાધવા જાણી અથવા (જગવરું કે०) મહિમાવંત જે સિદ્ધાંત તેને આરાધવાને નિમિત્તે (કરેમિ કાઠસ્સ ગ્ગં કે०) હું કાઠસ્સગ કરું હું, પઠી વંદણવત્તિઆ એ ઇત્યાદિક પાઠ જાણી ને કાયોત્સર્ગ કરે, તેનો અર્થ પૂર્વવત્ જાણવો ॥ ઇતિ શ્રુતસ્તવસૂત્રાર્થઃ ॥ એ કાવ્યમાં લઘુ એકશત, ગુરુ પંદર, સર્વાક્ષર ઠોંતેર છે, “સુઅસ્સ જગવરું”. એટલે સુધી ગણતાં લઘુ સઠ્શત, ગુરુ શોલ, સર્વ મલી ત્ર્યાશી અક્ષરો છે. એ ચારે ગાથાર્તના મલી લઘુ એકશો ત્ર્યાશી, ગુરુ તેત્રીશ મલી સર્વ અક્ષર વશો ને શોલ છે. એમાં જે ગાથા તથા કાવ્ય પણ વે છે ॥ ઇતિ ॥ ૧૯ ॥ હવે સર્વ ક્રિયાના પરંપરાફલજૂતજેસિદ્ધ, તેને નમસ્કાર કરવામાટે કહે છે.

॥ અથ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં ॥

॥ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં, પારગયાણં પરંપરગયાણં ॥

લોઅગ્ગ મુવગયાણં, નમો સયા સઘસિદ્ધાણં ॥ ૧ ॥

(અર્થઃ—સિદ્ધાણં કે०) સર્વ અર્થ સિદ્ધ કલ્પો છે જેણે, તેને સિદ્ધ કહિયે. હવે તે સામાન્યથી કર્મસિદ્ધ, વિજ્ઞાનસિદ્ધ, વિદ્યાસિદ્ધ, એ પણ સિદ્ધ કહેવાય છે ? ત્યાં કહે છે કે, (બુદ્ધાણં કે०) બુદ્ધેજ્યઃ એટલે જ્ઞાન-વહે તત્ત્વના જાણ અર્થાત્ સમસ્ત જગદ્વ્યના સ્વરૂપને જેણે જાણ્યા છે. વલી (પારગયાણં કે०) પારગતેજ્યઃ એટલે સંસારસમુદ્ધના પારગત્યે પામ્યા છે, અથવા સર્વ કાર્યનો પાર એટલે અંત, તે પ્રત્યે પામ્યા છે માટે સિદ્ધ

करे ठे के गवा नो ज्ञपत्तादि घोविजे तीर्थकरो ग्रहण थागे. तो त्यां कहे ठे. के (वरुमाणस्स के०) श्री वरुमान न्यामीलेवा. तेने जावे करीने (इकोवि न मुद्दारो के०) एक बार पण नमस्कार कग्यो होय, एटले घणा नमस्कार तो अलगा रहा, तथापि एकवार पण नमस्कार करवाथी पण दुःखे पार पमा य. गवो जे (संसारसागरात् के०) संसारसमुद्र ते अकी (तारेइ के०) तारे ठे, एटले मोक्षपदवी थापे ठे. ते कोने तारे ठे? तो के (नरं के०) नर प्रत्ये अने (व के०) वली (नारी के०) नारीप्रत्ये (वा के०) अथवा कृत्रिम नपुंसक प्रत्ये तारं ठे. अर्ही कोइएक दिगंबरमतानुसारी स्त्रीने मोक्ष नथी, एम कहे ठे. ते जूतुं कहे ठे. केम के, मोक्षनुं कारण जेज्ञान, दर्शन, अने चारित्ररूप रत्नत्रयी ठे तेनुं आराधन करतुं तो पुरुष तथा स्त्री वेहुने यिसे समान ठे, ते तो प्रत्येक दीगमां थावे ठे, माटे स्त्रीने मोक्ष जयामां कांइ पण प्रतिबंध नथी॥ आ गायामां लघु एकत्रीश अने गुरु पांच, सर्वे मली ठत्रीश अद्दरो ठे॥ ३॥ ए त्रण गाथा श्रीगणधरजीनी करेली ठे ते माटे नियमपूर्वक कहेवी.

हृये आगली आवश्यकचूर्णीमांहेति चे गाथा, गुरुरपरंपरागत ठे, ते पण कहेवी. तेमां पहेली गाथायें श्रीगिरनारपर्वतमुखमंनन सकलविघ्न समूहविहंन, एवा श्रीनेमिनाथ जगवान्, तेमनी स्तुति कहे ठे.

उज्जित सेलसिद्धरे, दिक्का नाणं निसीहिआ जस्स ॥

तं धम्मचक्रवटिं, अरिष्ठनेमिं नमंतामि ॥ ४ ॥

अर्थ:- (उज्जितसेलसिद्धरे के०) उज्जित शैलशिखरनी उपर एटले गिरनार पर्वतना शिखरनी उपर सहस्राम्रवन मांहे जेनां त्रण कट्याणक थयां ठे, ते कहे ठे. एक (दिक्का के०) दीक्षाकट्याणक, अने बीजुं (नाणं के०) ज्ञानकट्याणक, बीजुं (निसीहिआ के०) सकलव्यापार निषधवा जणी निषेधिका एटले मोक्षकट्याणक, ए त्रण कट्याणक, (जस्स के०) जे स्वामीनां थयां ठे. वली (धम्मचक्रवटिं के०) मिथ्यात्वादिक जाव शत्रुनो उन्नेद करवायकी धर्मचक्रवर्तीसमान, (तं के०) ते (अरिष्ठनेमिं के०) श्री अरिष्ठनेमि जगवानने (नमंतामि के०) हुं नमस्कार करुं तुं॥ आ गायामां लघु सत्तावीश अने गुरु सात, मली चोत्रीश अद्दरो ठे॥ ४ ॥

વીજી ગાથા શ્રીઅષ્ટાપદ પ્રમુખ તીર્થને નમસ્કાર કરવા જણી કહે છે.

ચત્તારિ અઠ દસ દો, અ વંદિઆ જિણવરા ચઢવીસં ॥

પરમઠનિઠિઅઠા, સિદ્ધા સિદ્ધ મમ દિસંતુ ॥ ૫ ॥ ૭૦ ॥

અર્થ:-અષ્ટાપદ પર્વત ઉપર જરત ચક્રવર્તીયે કરાવેલો ઘરો જે નનુમુખ પ્રાસાદ તેને વિષે જેનાં પ્રતિવિંચ વિરાજ્યાં છે, ત્યાં દક્ષિણ દિશિને વિષે સંજવાદિક (ચત્તારિ કે૦) ચાર અને પશ્ચિમદિશિને વિષે મુગાર્થજિનાદિક (અઠ કે૦) આઠ તથા ઉત્તરદિશિને વિષે ધર્મજિનાદિક (દસ કે૦) દસ તથા પૂર્વદિશિને વિષે રૂપજાદિક (દોઅ કે૦) બે, એ સર્વે એકઠા મેલ વીધે, તેવારેં (જિણવરા ચઢવીસં કે૦) ચોવીશ તીર્થકરો વર્તમાન ચોવી શીના થાય. તે કેહવા ઠે?તો કે (વંદિયા કે૦) વંદિત છે, ઇટલે જેને ઇંદ્રાદિક વાંદે છે. માટેં વંદિત છે, વલી (પરમઠ કે૦) પરમાર્થેં કરી, પણ કટપનામાત્રેં નહીં, ઇટલે સત્યાર્થ પળે કરી જે (નિઠિઅઠા કે૦) નિષ્ઠિતાર્થ થયા છે, ઇટલે (નિષ્ઠિત કે૦) સ્થિર અચલ કહ્યું છે (અર્થ કે૦) સર્વ પ્રયોજન જેણેં અર્થાત્ જે કૃતકૃત્ય થયા છે તથા (સિદ્ધા કે૦) સિદ્ધ થયા છે, ઇટલે પૂર્ણફલને પામ્યા છે, એવા રૂપજાદિક ચોવીશે જિનવર તે (મમ કે૦) મુઝને (સિદ્ધિ કે૦) સિદ્ધિ ઇટલે મોદા, તે પ્રત્યેં (દિસંતુ કે૦) થો આપો ॥૫॥ એ ગાથામાં લઘુ ઊગણત્રીશ, ગુરુ આઠ, મલી સારત્રીશ અકરો છે. એ ગાથા જે પ્રકારેં શ્રીગૌતમ સ્વામીયેં અષ્ટાપદ પર્વતની ઉપર જણેં દેવની વંદના કરતાં કરતાં કરી છે, તે પ્રકારેંજ નિવંધન થયેલી છે. એ સિદ્ધસ્ત વમાં વધી મલીને પાંચ ગાથા છે, વીશ પદ છે, વીશ સંપદા છે, લઘુ એકશો ને એકાવન અને ગુરુ પચ્વીશ, મલી એકશો ને ઠહોતેર અકરો છે ॥ ૨૦ ॥

હવે સવજ્ઞ ઉચિયકરણ એમ પરમેશ્વરેં કહ્યું છે.તેમાટેં ઉચિત કરવા જણી શ્રીવીતરાગના વૈયાવજ્ઞગર એવા જે સમ્યગ્દષ્ટિ દેવતા, તેના પ્રત્યયને અર્થેં કાઠસ્સગ્ગ કરવા સારુ આવી રીતેં કહેવું, તે કહે છે ॥

॥ અથ વેઆવજ્ઞગરાણં ॥

વેઆવજ્ઞગરાણં, સંતિગરાણં, સમ્મદિઠિસમાહિગરાણં

॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૬૧ ॥ કરેમિ કાઠસ્સગ્ગં અન્નહં ॥

અર્થ:-શ્રીજિનશાસનનું (વેઆવજ્ઞગરાણં કે૦) વૈયાવજ્ઞ ઇટલે સાર

संज्ञाख चिंताना करनार सान्निध्यकारी एवा जे गोमुख यक्ष, अने चक्रेश्वरी प्रमुख, (संतिगराणं के०) सर्वसंधने शांतिना करनार, छुडोपद्रवने उपशमना करनार, (सम्मद्विद्विसमाहिगराणं के०) सम्यक्दृष्टि जीवोने स माधि पटले चित्तनी एकाग्रताना करनार, एवा देवो आश्रयीने ॥२॥ (करे मि काउस्सगं के०) हुं कायोत्सर्ग करं हुं. अहीं वंदणवत्तिआए इत्यादिक पाठ न कहियें, जे जणी ते यक्षादिक देवो अचिरति पणें ठे, माटें बांदवा पूजवा योग्य नथी तेथी 'अन्नञ्ज उस्सीएणं' इत्यादिकज कहियें. अहींयां देवतानो काउस्सग करतां मिथ्यात्व लागे ठे, ए. रीतें केटलाएक कहे ठे, ते जूहुं कहे ठे, केम के? श्रीहरिजडसूरिकृत ललितविस्तरानी वृत्ति तथा श्रीहेमाचार्यकृत योगशास्त्रवृत्ति तथा आचर्यकचूर्णी मध्ये देवतानो काउस्सग करवो प्रगटज कखो ठे, तथा श्रीवयरस्वामीयें गोष्ठामाद्विद्व निन्द्व वने अर्थ तथा सुजडा आधिकायें चंपानगरीनी पोल उघारवाने अयसरें तथा मनोरमा आधिकायें, सुदर्शन श्रेष्ठीने शूलिनुं संकट पडे थके देवताना काउस्सग कीधा ठे. एम घणें स्थलें सांजलियें ठेयें, माटें सम्यक्दृष्टि जीवोने देवतानो काउस्सग करवायकी कांई पण दूषण नथी. आ सूत्रमध्ये अ ढार लघु, अने चार गुरु, मत्ती वावीश अक्षरो ठे ॥ १ ॥ इति ॥ २१ ॥

॥ अथ परमेष्ठिनमस्कार ॥

नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुभ्यः ॥ १ ॥ इति ॥ २२ ॥

अर्थः—अरिहंत, सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय, सर्व साधु, ए पांच परमेष्ठिने महारो नमस्कार हो. ए सूत्र चौद पूर्व मांहेहुं ठे एवो प्रघोष ठे. तेजणी स्त्री जणवा न पामे ॥ १ ॥ इति ॥ २२ ॥

॥ अथ संसारदावानी स्तुति ॥

॥ इन्द्रवज्राग्रंद ॥

संसारदावानलदादनीरं, संमोहधूलीहरणे समीरम् ॥ माया
रसादारणसारसीरं, नमामि वीरं गिरिसारधीरम् ॥ १ ॥

अर्थः—(वीरं के०) श्रीवीर जगवान् प्रत्ये (नमामि के०) हुं नमस्कार करं हुं. ते श्रीवीर केदवा ठे? तो के (संसार के०) चानुर्गतिकने विपे

સંસરવું ઇટલે જમવું તેને સંસાર કહિયે. ને સંપારક (યાચાનવ કે)
 વનનો અગ્નિ તેનો (વાદ કે) તાપ. ને નાપને ઝંજવવાને (નીરં કે) પાણી
 સમાન છે. વલી કેહવા છે ? તો કે (સંમોહધૂલી કે) મોહ ઇટલે અજ્ઞાન
 તણૂપ ધૂલી ઇટલે રજ તેને (દરણ કે) દરણ કરવાને (મર્મીરં કે) પવન
 સમાન છે. તથા (માયારમા કે) કપટરૂપ જે રમા ઇટલે પુખ્તી તેને
 (દારણ કે) વિદારવાને ઝંખેશવાને (સાર કે) પ્રધાન અત્યંત નીચા
 ઇવા (સીરં કે) હલ સમાન છે. વલી કેહવા છે ? તો કે (ગિરિસાર
 કે) મેરુની પેરેં (ધીરં કે) જે ધીર છે, અચલ છે, ઇટલે પોતાના નર
 પને વિષે અચલ છે, ઇવા વીર જગવાન છે. આ શ્લોકમાં સર્વ અક્ષર
 ચુસ્માલીશ છે, તેમાં જારે અક્ષર કોઈ પણ નથી. ॥ ૧ ॥

॥ વસંતતિલકા હંદ ॥

॥ જાવાવનામસુરદાનવમાનવેન, ચૂલાવિલોલક-
 મલાવલિમાલિતાનિ ॥ સંપૂરિતાગ્નિનતલોકસમી-
 હિતાનિ, કામં નમામિ જિનરાજપદાનિ તાનિ ॥૨॥

અર્થ:- (તાનિ કે) તે પ્રસિદ્ધ (જિનરાજપદાનિ કે) જિનરાજનાં
 ચરણ, તે પ્રત્યેં (કામં કે) યથેચ્છપણે (નમામિ કે) હું નમું હું. નમ
 સ્કાર કરું હું, તે શ્રીજિનરાજનાં ચરણ કેહવાં છે ? તો કે (જા કે)
 જાવેં કરીને (અવનામ કે) નમ્યા ઇવા જે (સુરદાનવમાનવ કે) સુર
 તે વૈમાનિક અને જ્યૌતિષિક દેવતા, તથા દાનવ તે પાતાલવાસી જીવન
 પતિ તથા વ્યંતર દેવતા અને માનવ તે મનુષ્ય, તેના જે (હન કે) સ્વામી
 ઠાકુર તેના (ચૂલા કે) મસ્તકને વિષે જે મુકુટ તેની ઉપર રહેલી ઇવી
 જે (વિલોલ કે) દેદીપ્યમાન (કમલાવલિ કે) કમલની શ્રેણિયો
 તેણે, (માલિતાનિ કે) પૂજિત કથ્યાં છે, ઇટલે પૂજ્યાં છે. વલી તે શ્રીજિ
 નરાજનાં ચરણ કેહવાં છે ? તો કે (સંપૂરિત કે) સમ્યક્ પ્રકારેં પૂજ્યાં છે
 (અગ્નિનતલોક કે) ત્રિકરણશુદ્ધિયેં કરી નમનાર ઇવા જે ચક્તલોકો
 જીવો તેનાં (સમીહિતાનિ કે) મનોચાંઘિત જેણેં ઇવાં છે. આ
 શ્લોકમાં અક્ષર ઘણન છે, જારે અક્ષર કોઈ પણ નથી ॥ ૨ ॥

॥ મંદાકાંતામંદ ॥

બોધાગાધં સુપદપદવીનીરપૂરાજિરામં, જીવાહિંસાવિરલ
લહરીસંગમાગાહદેદમ્ ॥ ચૂલાવેલં ગુરુગમમણીસંકુલં
દૂરપારં, સારં વીરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (વીર કે) શ્રીવીરજિન સંબંધી જે (આગમ કે) સિદ્ધાંત
તેરૂપ (જલનિધિ કે) સમુદ્ર તે પ્રત્યે, (સાદરં કે) આદર સહિત
(સાધુ કે) સમ્મત્ પ્રકારે (સેવે કે) હું સેવું તું, તે શ્રીવીરાગમજલ
નિધિ કેદ્વો છે? ઈવી રીતે સર્વવિશેષણોની સાથે કહેવું, (બોધાગાધં
કે) બોધ જે જ્ઞાન તેણે કરીને અગાધ ઇટલે ગંજીરં છે, અથવા અગાધ
ઇટલે અર્થે કરીને ગંજીર ઇવો બોધ ઇટલે યથાર્થજ્ઞાન છે જેને વિષે, ઇવો
છે. વલી (સુપદ કે) “ધમ્મોમંગલમુફિઠં” ઇત્યાદિ સુંદર પદોની (પદ-
વી કે) શ્રેણીરચના તે રૂપ (નીરપૂર કે) પાણીનો પૂર જે સમૃદ્ધ, તેણે
કરીને (અજિરામં કે) શોભાયમાન છે, મનોહર છે. વલી કેદ્વો છે? તો
કે (જિવાહિંસા કે) જીવદયારૂપ ઇટલે પદ્મકાય જીવોની રક્ષારૂપ
(અવિરલ કે) અંતરરહિત ઇવી (લહરી કે) લહેરીયો ઇટલે તરંગો
તેના (સંગમ કે) પરસ્પર મલવે કરીને (અગાહ કે) અગાધ ઇટલે
અપાર છે દેહસ્વરૂપ જેનું, ઇટલે ઉદન જેદન કરી નહીં શકાય ઇવો અને
અગાધ મહાગંજીર (દેહ કે) દેહ ઇટલે શરીર છે જેનું, ઇવો વલી (ચૂલા
કે) શ્રી સિદ્ધાંતોની જે ચૂલિકાઠ છે, તે ચૂલિકારૂપિણી (વેલં કે)
વેલો છે જે સમુદ્રને વિષે, વલી જે (ગુરુ કે) મહોટા ઇવા જે (ગમ
કે) સરસા પાઠ તે રૂપ (મણી કે) રત્ન તેણે કરી (સંકુલં કે)
સંકીર્ણ છે જરેલો છે, વલી (દૂર કે) અત્યંત દૂર છે (પારં કે) પાર
જેનો ઇટલે જેનો કાંઠો ઘણો દૂર છે, કેમ કે? સમુદ્રની પેરે સિદ્ધાંતનો પાર
પામવો મહાદુર્લભ છે, ઇટલે સંપૂર્ણ શ્રુતજ્ઞાની અથવા કેવજ્ઞાની વિના
વીજાથી જેનો પાર પમાય નહીં, ઇવો (સારં કે) પ્રધાન છે, પૂજ્ય છે.
માટે આ શ્લોકમાં સર્વ અક્ષર અક્ષર છે, જારે અક્ષર કોઈ નથી ॥ ૩ ॥

॥ સુગંધરા ટંદ ॥

આમૂલાલોલધૂલીવહુલપરિમલાલીઢલોલાલિમાલા, ઝં-
કારારાવસારામલદલકમલાગારઝૂમીનિવાસે ॥ ઠાયાસંજાર-
સારે વરકમલકરે તારહારાઝિરામે, વાણીસંદોહદેહે જવ
વિરહવરં દેહિ મે દેવિ સારં ॥ ૪ ॥ ઇતિ ॥ ૬૩ ॥

અર્થ:—(દેવિ કે०) હે શ્રુતદેવિ! (મે કે०) મુજને (સારં કે०) પ્રધાન
એવો (જવવિરહ કે०) સંસારનો જે વિરહ તેને મોક્ષ કહિયેં, તેનો (વરં
કે०) વરદાન એટલે મોક્ષસંવંધિ વરદાન, તેને (દેહિ કે०) દે, આપ.
અહીં પાંચ સંવોધનયુક્ત એવી દેવી છે, માટે તે પાંચ સંવોધન કહિયેં થૈયેં. પ્રથમ
(આમૂલ કે०) મૂલ લગેં (આલોલ કે०) ચપલ તે સોલતું એવું, વલી
(ધૂલી કે०) મકરંદ સુગંધના કળીયા તેના (વહુલ કે०) ઘણા (પરિ-
મલ કે०) સુગંધ, તેને વિષે (આલીઢ કે०) આસક્ત મગ્ન એવા જે (લો-
લ કે०) ચપલ (અલિ કે०) ઝમરાઈ તેની (માલા કે०) શ્રેણી તેના
(ઝંકાર કે०) ઝુંજાર તેના (આરાવ કે०) શબ્દ તેણે કરીને જે (સાર કે०)
પ્રધાન છે એવું, વલી (અમલ કે०) નિર્મલ એવાં (દલ કે०) પાંદરાં
તેણે કરીને સહિત એવું (કમલ કે०) જે કમલ તેની ઉપર, (આગાર
કે०) ઝુવન છે એટલે ઘર છે જેનું, તેના મધ્યજાગની (ઝૂમી કે०) ઝૂમિને
વિષે શયન ચેન કરવાની અતિરમણીય શય્યા છે તેને વિષે (નિવાસે
કે०) નિવાસ છે એટલે વસવું છે જેનું એ પ્રથમ પદેં કરી પ્રથમ સંવોધન
જાણવું. હવે વલી (ઠાયા કે०) કાંતિ તેનો જે (સંજાર કે०) સમૂહ તે
સમૂહેં કરી (સારે કે०) પ્રધાન છે માટે હે ઠાયાસંજારસારેં! એ વીજા
પદેં કરી વીજું સંવોધન જાણવું. વલી (વરકમલ કે०) પ્રધાન કમલ છે
જેના (કરે કે०) હાથને વિષે તેના સંવોધને હે વરકમલકરે! એ ત્રીજું સંવો-
ધન જાણવું. વલી (તાર કે०) દેદીપ્યમાન એવા (હાર કે०) હારેં ક-
રીને (અઝિરામે કે०) સુંદર છે હૃદય જેનું અથવા (તાર કે०) નેત્રની
કીકી છે (હાર કે०) સુરનરને હરાવનારી જેની તેણે કરી (અઝિરામે કે०)
સુંદર છે. અહીં હે તારહારાઝિરામે! એ ચોથેં પદેં કરી ચોથું સંવોધન જાણવું.
હવે (વાણી કે०) દ્વાદશાંગીરૂપ વાણી તેનો (સંદોહ કે०) સમૂહ

તેજીજ ઠે (દેહે કે૦) શરીર જેનું, અહીં હે વાણીસંદોહદેહે ! ૧ પાંચમા પદનું પાંચમું સંવોધન જાણવું. આ શ્લોકમાં સર્વે અક્ષર ચોગણી ઠે. ચારે અક્ષર કોઈ નથી ॥ સર્વ ચારે ગાથાનાં મલી પદ શોભ ઠે, સંપદા શોભ ઠે, સર્વ મલી ઘણે ને વાવન અક્ષરો ઠે, એમાં કોઈ ચારે અક્ષર નથી ॥૩૩॥

॥ અથ કલ્યાણકંદની સ્તુતિપ્રારંભઃ ॥

॥ તિહાં શ્રી જિનપંચકને વાંદવાની પહેલી થુહ કહે ઠે ॥

કલ્યાણકંદ પદમં જિણંદં, સંતિં તર્ઝં નેમિજિણં મુણિંદં ॥

પાસં પયાસં સુગુણિકઠાણં, જત્તીહ વંદે સિરિવશ્માણં ॥૨॥

અર્થઃ—(કલ્યાણકંદ કે૦) કલ્યાણ ઇટલે સુખવૃદ્ધિ તેના કંદં ઇટલે મૂલ ઠે ઇવા, (પદમંજિણંદં કે૦) પ્રથમ જિનેંદ્ર જે શ્રીરૂપજદેવ તેપ્રત્યે તથા વીજા (સંતિં કે૦) શ્રીશાંતિનાથ તે પ્રત્યે (તર્ઝં કે૦) તેવાર પઠી ત્રીજા (મુણિંદં કે૦) મુનિઝને વિપે ઇંદ્ર સમાન ઇવા જે શ્રી (નેમિજિણં કે૦) નેમિ જિનેશ્વર તેપ્રત્યે. વલી પ્રાણ જીવનને વિપે (પયાસં કે૦) પ્રકાશના કરનાર, ઇવાજે (પાસં કે૦) શ્રી પાર્શ્વનાથ તેપ્રત્યે, વલી ચોથા (સુગુણ કે૦) જ્ઞાનાદિ, દયાદિ અને ક્ષમાદિ, ઇત્યાદિક અનેક ગુણ તેને સુગુણ સમૂહ કહિયે, તેનું (ઇકઠાણં કે૦) એક અદ્વિતીય સ્થાનક ઇવા, (સિરિવશ્માણં કે૦) શ્રીવશ્માણ જગવાન્ તે પ્રત્યે (જત્તીહ કે૦) જત્તિયે કરીને (વંદે કે૦) હું વાંડું હું. આ કાવ્યમાં લઘુ ચાલીશ, ગુરુ ચાર, મલી ચુમ્માલીશ અક્ષરો ઠે. ૧ જિનપંચકને વાંદવારૂપ પ્રથમ થુહ થઈ ॥ ૨ ॥

હવે સર્વે તીર્થકરોને વાંદવાની વીજી થુહ કહે ઠે.

અપારસંસારસમુદ્ધપારં, સત્તા સિવં દિંતુ સુશ્કસારં ॥ સથે

જિણંદા સુરવિંદવંદા, કલ્યાણવહ્નીણ વિસાલકંદા ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—(સથેજિણંદા કે૦) સર્વે જિનેંદ્ર જે ઠે, તે મુકને (સિવં કે૦) શિવ જે મોક્ષ, તેને (દિંતુ કે૦) થો, આપો. તે સમસ્ત જિનેંદ્ર કેહવા ઠે ? તો કે (અપારસંસારસમુદ્ધપારં કે૦) નથી જેનો પાર ઇટલે ઠેમો ઇવો જે સંસારરૂપ સમુદ્ર તેના પારપ્રત્યે અંતપ્રત્યે (પત્તા કે૦) પ્રાપ્તા ઇટલે પામ્યા ઠે. વલી તે સર્વજિનેંદ્ર કેહવા ઠે ? તો કે (સુરવિંદ કે૦) દેવતાઝ-

નાં વૃંદાં એટલે સમૂહ. તેને જે (વંદા કેળ) વાંદવા ચોખ્ય છે. વલી તે મયં
 જિનંદ્ર કેહવા છે? તો કે (કહ્યાણવલીણ કેળ) કહ્યાણરૂપ વેલીના (વિ
 સાલકંદા કેળ) વિસ્તીર્ણ મહોટા કંદા છે મૂલ છે. વલી તે જિવ કહેવું છે?
 તો કે (સુશ્કસારં કેળ) શુચિ એટલે પવિત્ર જે વસ્તુ છે. તેનું એક સાર છે.
 અર્થાત્ જાણિયેં એક સારજ કાઢેલો હોય નહીં? એવું છે આ કાવ્યમાં લઘુ
 આરુત્રીશ તથા ગુરુ ઠ, મલી ચુમ્માલીશ અદ્દારો છે ॥ ૨ ॥

હવે જ્ઞાનવર્ણનપૂર્વક જિનમત નમનરૂપ ત્રીજી શુદ્ધ કહે છે.

નિવાણમગ્ગે વરજાણકપ્પં, પણાસિયાસેસકુવાહ્દપ્પં ॥

મયં જિણાણં સરણં બુહાણં, નમામિ નિચ્ચં તિજગપ્પહાણં ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (જિણાણં કેળ) જિનાનાં એટલે જિન જે છે તેમના (મયં કેળ)
 મત એટલે શ્રી જિનમતપ્રત્યેં (નિચ્ચં કેળ) નિત્ય એટલે સદા નિરંતર (નમા
 મિ કેળ) હું નમું હું. તે શ્રી જિનમત કેહવું છે? તો કે (નિવાણમગ્ગે કેળ)
 નિર્વાણ જે મોક્ષ, તેના માર્ગને વિષે એટલે મોક્ષનગરનો જ્ઞાનાદિરત્નત્રયરૂપ
 જે માર્ગ છે તે માર્ગને વિષે પહોંચારુવાને (વર કેળ) પ્રધાન એવું (જાણ
 કેળ) યાન એટલે રથ તેની (કપ્પં કેળ) કટ્પ એટલે સમાન છે. વલી તે
 જિનમત કેહવું છે? તો કે (પણાસિય કેળ) અતિશયપણે કરીને નાશ ક-
 સ્યો છે (અસેસ કેળ) સંપૂર્ણ (કુવાહ કેળ) કુવાદીયો એટલે પાશ્વંદીયો
 નો (દપ્પં કેળ) દર્પ એટલે અહંકાર જેણે, એટલે કુવાદીયો જે અન્યદર્શ
 નીયો તેના અહંકારને જેણે સંપૂર્ણ નાશ કસ્યો છે. એવું જિનમત છે. વલી
 જિનમત કેહવું છે? તો કે (બુહાણં કેળ) બુધાનાં એટલે જે પંક્તિ છે,
 તેને (સરણં કેળ) શરણ છે, આધારચૂત છે, જેમ પદ્મીએને આકાશ આ
 ધારચૂત છે, તેની પેરેં જાણવું. વલી તે શ્રી જિનમત કેહવું છે? તો કે
 (તિજગ કેળ) ત્રણ જગતને વિષે (પ્પહાણં કેળ) પ્રધાન છે. એમાં લઘુ
 આરુત્રીશ અને ગુરુ ઠ, સર્વ મલી ચુમ્માલીશ અદ્દારો છે ॥ ૩ ॥

હવે શાસનના અધિષ્ઠાત્રિક દેવ, દેવીના વર્ણનની ચોથી શુદ્ધ કહે છે.

कुंदिङ्गोस्कीरतुसारवत्ता, सरोजदत्ता कमले
निसन्ना ॥ वाणसिरी पुत्रयवग्गदत्ता, सुदाय
सा अम्ह सया पसत्ता ॥ ४ ॥ इति ॥ ७४ ॥

अर्थः—(मा के०) ते (वाणसरी के०) वागीश्वरी गटले श्रुतदेवी सर-
म्भाति (अम्ह के०) अम्हने (सया के०) सदा निरंतर, (सुदाय के०) सु-
दाय गटले मुखने मांड थाउं. इति शेषः ॥ एवं ते वागीश्वरी केद्वी ठे?
तो के (कुंद के०) मयकुंद जातिनां फूल, (इंडु के०) चंद्रमा, (गोस्कीर
के०) गायनुं छुध तथा (नुम्मार के०) द्विम, ए चारनी पेरें उज्ज्वल ठे,
(वत्ता के०) वर्ण जेनो, वत्ती ते वागीश्वरी केद्वी ठे? तो के (सरोज
दत्ता के०) सरोजदत्ता ठे. तिहां (सरोज के०) कमल तेलें फरी सहित
ठे (दत्ता के०) दाय जेनो गटले दायमां कमल धारण करुं ठे. वत्ती ते
वागीश्वरी केद्वी ठे? तो के (कमले के०) कमलमां (निसन्ना के०) वेस
रुं ठे. रदेरुं ठे जेनुं ग्वी ठे. वत्ती ते वागीश्वरी केद्वी ठे? तो के पुत्रय
वग्गदत्ता ठे. तिहां (पुत्रय के०) पुस्तकनो जे (वग्ग के०) वर्ग गटले
समूह, ते (दत्ता के०) जेना दायने विपे ठे. वत्ती ते श्रुतदेवी केद्वी ठे?
तो के (पसत्ता के०) प्रशस्ता गटले श्रीसंपनी नक्ति विद्यादानादिक कर-
वायकि. प्रशस्त ठे उत्तम ठे ॥ ४ ॥ आ गायामां सधु पांवीश तथा गुरु
नव, सर्वाक्षर चुम्माळीश ठे, ए चारे गायामां पद शोल, संपदा शोल, सधु
एकशो एकाधुन्न, गुरु पञ्चीश, सर्वाक्षर एकशो ठेंतेर ठे ॥ इति ॥ २४ ॥

॥ अथ स्नातस्यानी स्तुतिप्रारंभः ॥

॥ तत्र प्रथमं वर्तमानस्तुतिः ॥

स्नातस्याप्रतिमस्य मेरुशिखरे शच्या विज्ञोः शै
शवे, रूपालोकनविस्मयादतरसज्जान्त्या त्रमच्चदु
पा ॥ उन्मृष्टं नयनप्रज्ञाधवलितं क्षीरोदकाशंकया,
वक्त्रं यस्य पुनः पुनः सजयति श्रीवर्द्धमानो जिनः॥१॥

अर्थः—(शच्या के०) इन्द्राणी जे तेलें (मेरुशिखरे के०) मेरु पर्वतना
शिखरने विपे (स्नातम्य के०) नवरात्र्या अने (अप्रतिमस्य के०) निरुपम

એવા (વિજોઃ કે૦) વીરજગવાન્ તેના (શૈશવે કે૦) વાલકપણને વિષે (રૂપાલોકનવિસ્મયાહુતરસત્રાંત્યા કે૦) રૂપનું આલોકન જે જોવું, તે થકી ઉપન્યો એવો જે વિસ્મય કહેતાં આશ્ચર્ય તદ્રૂપ આહુત ઇટલે ઝોગવ્યો એવો જે રસ કહેતાં પોરો, તેની જે ત્રાંતિ તેણે કરી (ત્રમચ્છુપા કે૦) ત્રમતી નામ અરહી પરહી યાતી ઠે ચહુ જેની એવી ઇંડ્રાણીયેં (નયનપ્રજ્ઞા ધવલિતં કે૦) નેત્રની પ્રજ્ઞા જે કાંતિ તેણે કરી ધવલિત ઇટલે ઉજ્જ્વલ કહ્યું એવું (યસ્ય કે૦) જે પ્રચુતું (વક્રં કે૦) મુખ, તે (ક્ષીરોદક કે૦) ક્ષીરસાગરનું જલ, તેની (આશંકયા કે૦) આશંકાયેં કરીને (ઉન્મૃદ્ધં કે૦) લૂબ્ધું ઠે, એવા (શ્રીવર્ક્ષમાનોજિનઃ કે૦) શ્રીવર્ક્ષમાનજિન જે શ્રીવીર જગવાન્ (સઃ કે૦) તે (પુનઃપુનઃ કે૦) વારં વાર (જયતિ કે૦) ઉત્કૃષ્ટા વર્તે ઠે ॥ ૨૧ ॥

॥ અથ દ્વિતીયા સર્વજિનસ્તુતિઃ ॥

હંસાંસાહતપદ્મરેણુકપિશક્ષીરાણવાંજોન્નૃતૈઃ, કુંજૈ
રપ્સરસાં પયોધરન્નરપ્રસ્પર્ધિન્નિઃ કાંચનૈઃ ॥ યેષાં
મંદરરત્નશૈલશિખરે જન્માન્નિષેકઃ કૃતઃ, સર્વૈઃ સ
ર્વસુરાસુરેશ્વરગણૈસ્તેષાં નતોઽહં ક્રમાન્ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—(સર્વૈઃ કે૦) સર્વ એવા (સર્વસુરાસુરેશ્વરગણૈઃ કે૦) સર્વ નામ સમગ્ર સુર, અસુર તેના ईશ્વર જે ઇંદ્ર, તેના ગણ જે સમૂહ, તેમણે (હંસાંસાહતપદ્મરેણુકપિશક્ષીરાણવાંજોન્નૃતૈઃ કે૦) હંસ જે રાંજહંસો તેની અંસ જે પાંખો તેણે કરી હત નામ ઉમામી એવી પદ્મરેણુ જે કમલની રજ, તેણે કરી કપિશ નામ રાતું પીલું થયું એવું ક્ષીરાંજ જે ક્ષીરસમુદ્રનું જલ તેણે કરી નૃતૈઃનામ ત્રમ્યા એવા અને (અપ્સરસાંપયોધરન્નરપ્રસ્પર્ધિન્નિઃ કે૦) અપ્સરાઉંના પયોધર જે સ્તન તેમનો ત્રર જે સમૂહ તેની સાથે પ્રસ્પર્ધિન્નિઃ ઇટલે અતિસ્પર્ક્ષાના કરનાર એવા (કાંચનૈઃ કે૦) કાંચનના (કુંજૈઃ કે૦) કલશોયેં કરીને (મંદર રત્નશૈલશિખરે કે૦) મંદરરત્ન જે મેરુનામા શૈલ જે પર્વત, તેના શિખરે નામ શિખરને વિષે (યેષાં કે૦) જે જિનોનો (જન્માન્નિષેકઃ કે૦) જન્મન્નિષેક, તે (કૃતઃ કે૦) કરેલો ઠે, (તેષાં કે૦) તે સર્વ જિનોનાં (ક્રામાન્ કે૦) ચરણ કમલ પ્રત્યેં (નતોઽહં કે૦) હું નમેલો તું ॥ ૨ ॥

॥ अथ तृतीया छादशांगस्तुतिः ॥

अर्द्धकप्रसूतं गणधररचितं द्वादशाङ्गं विशालं, चित्रं
वह्मर्थयुक्तं मुनिगणरूपजधारितं बुद्धिमन्निः ॥ मोक्षा-
प्रधाररुतं व्रतचरणफलं ज्ञेयज्ञावप्रदीपं जन्तयानि-
त्यं प्रपद्ये श्रुतमहमखिलं सर्वलोकैकसारम् ॥ ३ ॥

अर्थः—(अर्द्धकप्रसूतं के०) अर्द्धत्वे अरिहंत तेनुं वक्रं जे वदन ते
धर्मी प्रसूतं नाम प्रगट धर्मं. अने (गणधररचितं के०) गणधर कहेतां गणध
रार्थे रचितं नाम रचना कर्तुं अने (चित्रं के०) आधर्म्यकारि तथा (वह्मर्थ
युक्तं के०) वह्मर्थ ते घणा अर्थों तें करी युक्त नाम सहित तथा (बुद्धिमन्निः
के०) बुद्धिमंत गया (मुनिगणरूपजः के०) मुनिगण गटले साधुर्जनो स-
मुदाय तेना रूपजगटले नायकोंये (धारितं के०) धारण कर्तुं एवं अने
(मोक्षाप्रधाररुतं के०) जोक्षरूपगट तेनुं अग्रधार कहेतां मुख्यधार
समान तथा (व्रतचरणफलं के०) व्रत अने चरण, जे चारित्र तेनुं फल
वे जेमां एवं, अने (ज्ञेयज्ञावप्रदीपं के०) ज्ञेयज्ञाव ते जाणवा योग्य
ज्ञाव तेने विप्रे प्रदीप नाम दीपक समान एवं अने (सर्वलोकैकसारं के०) सर्व
लोकने विप्रे एकसारं कहेतां अष्टितीयसाररुत एवं (अखिलं के०) समग्र
(विशालं के०) विशाल एवं (द्वादशांगं के०) द्वादशांगरूप (श्रुतं के०)
सिद्धान्त तेने (जन्तया के०) जन्तियें करीने (नित्यं के०) निरंतर (अर्द्ध
के०) हुं (प्रपद्ये के०) अंगीकार करं तुं ॥ ३ ॥

॥ अथ कार्यसिद्धिप्राप्त्यर्थं चतुर्थं सर्वानुभूतिनामा यक्षस्तुतिः ॥

निष्पंकव्योमनीलद्युतिमलसदृशं बालचंचाजदंष्ट्रं, मत्तं
घंटारवेण प्रसृतमदजलं पूरयंतं समंतात् ॥ आरूढो दिव्य
नागं विचरति गगने कामदः कामरूपी, यक्षः सर्वानुभूति
दिशतु मम सदा सर्वकार्येषु सिद्धिम् ॥ ४ ॥ इति ॥ १५ ॥

अर्थः—(निष्पंकव्योमनीलद्युतिं के०) निष्पंक गटले बादले रहित एवं

व्योम जे आकाश, तेनी तुनि जे कांति तेना गरबी देण पदवे इयाम जे
 कांति जेनी एवो, तथा (अलमदण के०) अलम पदवे मरगातिव ते मंत्र
 जेना तथा (वाचनंछात्रदण के०) वाचनंछात्र पदवे नाचनंछात्रात्री आन
 जे कांति तेना गरबी देण पदवे नाचो ते जेनी एवो (गने के०) गने
 नमत्त, अने (वंदारघेणके०) वंदाना रघेण नाम शब्दनी, गायें (प्रथम
 दजलं के०) प्रसृत नाम प्रसारतुं एवुं जे मरजलं पदवे मरगाति मरगाति
 (समंतात् के०) सर्व जगायें (प्रयत्नं के०) प्रयत्ना एवो (शिवनाम
 के०) दिव्यरूप नाग जे हस्ती ते प्रत्ये (आरुढा के०) वेना एवो वना/पा
 मरूपी के०) स्वेनाचारी तथा (कामदः के०) काम जे मनोरथ तेने दे-
 नारो एवो (सर्वानुजतिः के०) सर्वानुजतिनामा (यक्षः के०) यक्ष दे-
 ते (गगने के०) आकाशने विषे (विनरति के०) विनरं ते, ते (सम
 के०) मुक्तने (सदा के०) निरंतर, (सर्वकार्येषु के०) समप्रकार्येन विषे
 (सिद्धिं के०) सिद्धिने (दिशतु के०) आपो ॥ ४ ॥ इति ॥ २५ ॥

॥ अथ गुरुवांदणां प्रारंभः ॥

हवे गुरुवंदन वखाणियें ठेयें, ते जघन्य, मध्यम अने उत्कृष्ट एवा त्रण
 प्रकारें ठे, तिहां प्रणाममात्र जे फेटा वंदन, ते जघन्यवंदन कहियें, अने जे
 खमासमण आपी विधियें करी वांदीयें, ते श्रोज वंदनने मध्यमवंदन कहियें,
 तथा उत्कृष्ट तो छादशावर्त्त वंदन गुणवंत गुरुने पगे आपीयें, ते आवी रीतें.

त्वां गुरुने वांदणां देतां उघो, मुहपत्ती, ए वे उपकरण साधुने जोइयें,
 अने श्रावकने मुहपत्ती, तथा चरवलो ए वे जोइयें, ए मुहपत्ती अने रजो
 हरण लेवाना अक्षर, साधुने तथा श्रावकने साधारणपणे श्रीअनुयोग
 द्वार सूत्रनी वृत्तिमध्ये प्रकटज ठे तथा केवल श्रावक आश्रयी पण
 आवी रीतें अक्षर कहा ठे, “सामाज्य कुरुस्स समणोवासगस्स चउवि
 हे धम्मोवगरणे पन्नत्ते. तं जहा ठवणायरिअत्ति मुहपत्तीअत्ती जवमादिय
 त्ति दंरुपाउपुण्णगंचत्ति” ए आलावो श्रीअनुयोगद्वारनी चूर्णीमध्ये ठे,
 तथा वली जो “मुहपत्तियं अपक्खिलेहिता वंदणं देई गोयमा तस्स गुरुअं
 पायडितं हविज्जा” ए आलावो व्यवहारचूर्णीमध्ये ठे, तथा “ गंतु पोस
 ह सालाए, ठावितु ठवणायरियं ॥ मुहपत्तिअं पमज्जंतो, सीहो गिण्हइ
 पोसहं ॥ १ ॥ ” ए श्लोक विवाहचूलिकाग्रंथें सिंहश्रावकने पोसह ले

वाने अधिकारें ठे, तथा "पावरणं मुत्तूणं, गिरहीता मुहपतिथं ॥ वठ काय विसुद्धीए, करेइ पोसहाइयं ॥ १ ॥ ए श्लोक श्री व्यवहारचूर्णीमध्ये ठे. इत्यादिक वचनयकी ए वे उपकरण टाळी वीजां कळपक, कांवली प्रमुख साधुने तेमज पठेनी प्रमुख श्रावकने कांही पण राखवुं न सूजे. तथा ठेहेडे वांदणां दीधां न सूजे अने साधवीने तथा श्राविकाने वख होय ते थकां वांदणां देवानो व्यवहार ठे, त्यां प्रथम खमासमण देइ, आदेशमागी, मुहपत्ती पन्विलेही, शरीरनी पच्चीश पन्विलेहणा करी, ए मुहपत्तीनी पच्चीश पन्विलेहणा तथा शरीरनी पच्चीश पन्विलेहणानी गाथा अर्थ सुधां आ पन्विलेहणां आगल आवशे; मूलगे जांगे पोतानां पगने चरवले करी पूंजवा.

हवे वांदणां देतां जे पच्चीश आवश्यक साचववां जोइयें, ते विगतें करी कहे ठे. गुरुची चार दिशायें उंठ उंठ हाथ प्रमाण साधु श्रावकनी अपेक्षायें अवग्रह राखवो एटले पोताना देहुप्रमाण ते अवग्रहनुं क्षेत्र जाणवुं, अने साधवी तथा श्राविकानी अपेक्षायें तेर हाथनो अवग्रह जाणवो, ते मध्ये कोइ कार्यने अर्थ आचार्यनी अनुज्ञा मागीने अवग्रहमांहे प्रवेश करवो, ते आवी रीतें के:- अवग्रह बाहिर रहो शिष्य, पणव चक्रावेला धनुष्यनी पें नम्रकाय उतो वे हाथ जोकी मुखें मुहपत्ती आपी, " इष्टामि खमासमणो वंदितं जावणिज्जाए निसीहिआए" एटलुं कहेतो पोतें गुरुने वांदवानी इष्टा जणावे. पठी लगारेक नीचो नमीने "अणुजाणह मे मिउगहं" कहे, ए नीचुं नमवारूप प्रथम आवश्यक जाणवुं, पठी वली शिष्य मुख्यकी निसीहि कहे तो रजोहरणें करी आगली जूमी पूंजतो प्रमार्जतो अवग्रहमांहे प्रवेश करे. ए अवग्रहमांहे प्रवेश करवारूप वीजुं आवश्यक जाणवुं. पठी संनासादिक पन्विलेहतो अधुगनो वेशीने गुरुना चरण समीपें रजोहरण मूकी, नाचे हाथे मुहपत्ती लेइ ते मुहपत्तीयें करी नावा कर्णयी थारंजीने दक्षिण, कर्ण पर्यंत खळाट पूंजी प्रमार्जी वली तेणें करीज नावो जानु पूंजी तिहां मुहपत्ती मूकी 'अहोकाय' इत्यादिक कहेतो त्रण आवर्त करे, ते आवी रीतें के:- वेहु वाहु लांवा करी, पसारी, कूपरें सायल अणस्पर्शतो गुरुना चरण उपरें संलग्न, वेहु हाथनी दशे आंगुली लगानतो मुखें (थ) अक्षर कहे, पठी तेमज दश आंगुली पोताने खळाटें लगानतो (हो) अक्षर कहे, ए वेहु अक्षरें एक आवर्त थाय. तेमज वली (का) अने (वं) ए वेद अक्षर.

तो 'तिविहेण' एवो शब्द कहे एटले मन, वचन अने काया, एम त्रिविधं करी संक्षेपेंज वांदो. एवा अर्थवालुं गुरुनुं वचन सांजली शिष्य पण संक्षेपेंज वांदे अने जो गुरुनुं चित्त, कोइ कार्यादिकमां विक्षेप न होय तो तं देण, एवो शब्द कहे एटले महारे निराबाध ठे सुखशाता ठे, माटें जेम त-मारो ठंद एटले अजिप्राय होय, इच्छा होय तेम वांदो. ए प्रथम गुरुवचन जाणवुं. ए पांच पदनुं प्रथम स्थानक अयुं ॥ १ ॥

पठी शिष्य तिहांज रह्यो थको, लगारेक नीचो नमीने नीचें प्रमाणें पाठ कहे.

अणुजाणह, मे, मिउग्गहं ॥ २ ॥

अर्थः—गुरु पासेंथी चारे दिशायें (मिउग्गहं के०) मित अवग्रह एटले मान करेलो एवो जे स्वदेहप्रमाण अवग्रह एटले साक्षात्त्रण हाथ प्रमाण क्षेत्र, तेमांहे प्रवेश करवानी (मे के०) मुजने (अणुजाणह के०) अनुज्ञा आपो एटले आज्ञा आपो, ए बीजुं शिष्यनुं वचन सांजलीने गुरु कहे. (अणुजाणामि के०) हुं आज्ञा आपु हुं. ए बीजुं गुरुनुं वचन जाणवुं. ए त्रण पदनुं बीजु स्थानक अयुं ॥ २ ॥

हवे बार पदनुं बीजुं स्थानक कहे ठे.

निसीहि, अहो, कायं, कायसंफासं, खमणिज्जो, जे किला-
मो, अप्पकिलंताणं, बहुसुजेण, जे दिवसो, वइकंतो ॥ ३ ॥

अर्थः—पठी शिष्य निसीहि कहेतो थको एटले (निसीहि के०) एक गुरु वांदणां विना निषेधो ठे अन्यक्रियारूप व्यापारजेणें एवो ठतो मित अवग्रहमांहे विधिपूर्वक प्रवेश करीने वेसीने संभासां पूंजी रजोहरण पग उपर मूकी अने मुहपत्ती साधु कावा ढीचण उपरें मूके तथा श्रावक चर-वला उपर मूके, ते मूकीने वे हाथ पोताता ललाटें लगामी गुरुनां चरण प्रत्यें स्पर्शवाने अर्थें आवी रीतनो पाठ कहे, ते कहे ठे. (अहोकायं के०) अधःकायं एटले अधः प्रदेशनो ठेहलो जाग, तेने पग कहियें. अ-र्यात् हेठी काय ते गुरुना पगलक्षण (काय के०) महारा हाथ अने ललाटें (अहोकायं के०) तें तमारा पगप्रत्यें स्पर्शवुं ठे तेनी आज्ञा आपो. ते गुरुनी रीतें (संप्रति) प्रत्यें पोताने हाथे तथा मस्तकें पठी

मस्तकें वे हाथचमावी गुरुनी संमुख दृष्टि राखी, “खमणिज्जो जे”
इत्यादिक पद कहे, ते आवी रीतें के, हे जगवंत ! तमारां चरण स्पर्शतां
जे कांइ आपने (किलामो के०) क्लम एटले जे कांइ ग्लानि उपजावी
होय, खेद उपजाव्यो होय, एटले महारे जीवें जे कांइ तमारे शरीरें
पीमा उपजावी होय, ते पीमारूप जे खेद, तेने (जे के०) जवज्जि एटले
तमोयें (खमणिज्जो के०) खमवायोग्य ठे. एटलुं कहीने पठी वली पण
शिष्य, दिवस संबंधि हेम कुशलनुं स्वरूप गुरुने पूठे, ते आवी रीतें:-
(बहुशुजेण के०) बहुशुजेन एटले बहु शुजें करीने हेमकुशलें करीने
अर्थात् घणा समाधिजावें करीने (जे के०) जवतां एटले तमारो (दिव
सो के०) दिवस, निरावाधपणे (वड्कंतो के०) व्यक्तिकांत थयो, एटले
वित्यो; तमें केहवा ठो ? तो के (अप्पकिलंताणं के०) अल्प ठे क्हांत
एटले ग्लानिपणुं जेमने एवा, अर्थात् अल्पवेदनावाला एवा तमें ठो.
अहीं रात्रिना अनुष्ठानने विपे ‘राइज वड्कंतो’ अने पादिकना दिवसने
विपे ‘परको वड्कंतो’ तथा चउमासीना दिवसने विपे ‘चउम्मासिज वड्कंतो’
तेमज संवत्सरीना दिवसने विपे ‘संवत्सरो वड्कंतो’ एवा पाठ केहवा. ए
त्रीजुं शिष्यनुं वचन थयुं. ए सांजलीने गुरु कहे के, तहत्ति एटले तयेति अर्थात्
जेम तमें पूठ्युं तेमज तमारो दिवस समाधिमांहेज गयो ठे ॥ इति जावः ॥
ए त्रीजुं गुरुनुं वचन जाणवुं. ए चार पदनं त्रीजुं स्थानक थयुं ॥ ३ ॥

ए रीतें शरीरसंबंधि सुखशाता गुरुने पूठीने हवे वली शिष्य तप निय-
मादिक संयमसंबंधि वार्त्ता गुरुने पूठवाने अर्थें गुरुना पगने विपे पोतानुं
ललाट फरसतो आवर्त्त करतो, आवी रीतें पाठ कहे ते कहे ठे.

जत्ता, जे ॥ ४ ॥

अर्थ:-हे करुणासमुद्र ! (जत्ता के०) तप; नियम. संयम, व्याध्याय
रूप यात्रा, ते (जे के०) जवतां एटले तमारो अव्यावाध पणें वर्त्तें ठे ?
ए चोथुं शिष्यनुं वचन थयुं, ते सांजलीने गुरु कहे के, (तुप्रं पि वट्ठ, के०)
तुज्यमपि वर्त्तते एटले जेम मुकने वर्त्तें ठे, तेम तने पण तनें ठे ? ए गुरुनुं
पण चोथुं वचन जाणवुं. ए चै पदनं चोथुं स्थानक थयुं ॥ ४ ॥

जवणियं, च, जे ॥ ५ ॥

अर्थः—(न के०) वली नियमां गच्छा योग्य पदार्थ संवधि जाति, शिष्य पृष्ठे ते. (जवणिङ्गा के०) यापनीय पदले दंडित अने नोडंडियोना उपशमादिक प्रकारें करी निगवाध शरीर, (ते के०) वचनां पदले नमाध ते ? अर्थात् दंडिय अने नोडंडियोयें पीकित नवीं एवं नमाधे शरीर ते ? ए पांचमुं शिष्यतुं वचन सांचलीने गुरु कहै, (एवं के०) एमज ते. गुरु पण पांचमुं वचन जाणयुं. ए व्रण पदनुं पांचमुं स्थानक ययुं ॥ ५ ॥

खामेमि, खमासमणो, देवसियं, वड्कम्मं ॥ ६ ॥

अर्थः—वली शिष्य, रजोहरण उपर हाथ तथा मस्तक मूकीने कहे के, (खमासमणो के०) हे क्षमाश्रमण ! (देवसियं के०) दिवस संवधि (वड्कम्मं के०) व्यतिक्रम पदले अवश्यकरणीय विगधनारूप महामो अपराध, ते प्रत्ये (खामेमि के०) हुं खामुं तुं. ए ठहुं शिष्यतुं वचन सांचलीने गुरु कहै के, (अहमवि खामेमि के०) अहमपि क्षमयामि पदले में पण सारणावारणादिक करवाने वीषे, जे प्रमाद किधो होय, ते हुं पण तने खमावुं तुं. ए गुरुतुं पण ठहुं वचन ययुं, पदले ठ शिष्यतां वचन प्रश्नरूपें अने ठ गुरुतां वचन उत्तररूपें कयां, ए चार पदनुं ठहुं स्थानक ययुं ॥ ६ ॥ ए ठए स्थानकता मलीने जंगणत्रीश पद अयां ॥

पठी शिष्य, पगे जिनमुद्रा अने हाथे योगमुद्रा साचवतो उजो रही वली पाठली वातनेज विशेष पणे पूठतो नीचें प्रमाणें कहै.

आवसिआए, पम्किमामि, खमासमणाणं, देवसिआए, आसायणाए, तित्तीसन्नयराए, जं किंचि, मिठाए, मण्डक डाए, वयड्कडाए, कायड्कडाए, कोहाए, माणाए, माया ए, लोहाए, सबकातिआए, सबमिठोवयाराए, सबधम्मा इकमणाए, आसायणाए, जो, मे, अइआरो, कउं, त रस, खमासमणो, पडिक्कमामि, निंदामि, गरिहामि अ प्पाणं वोसिरामि ॥ ७ ॥ इति ॥ २६ ॥ अहींयां बीजी वारने वांदणें 'आवसिआए' ए पद न कहेवुं ॥

अध्यासः—गुरुं शिष्यः गजोद्धरणं करी पावली चूमिषा पूंजी मितश्रवणद्वयी
 ग्राह्यं नीकलतो ' आधमियाण पणिमामि' कहेंतो थको निकले एटले
 (आधमियाण के०) अध्यास करनव्य जे चरणसिचरी अने करणसिचरी रूप
 क्रिया पणिलेहण प्रमुण व्यापार, ते मंचतां पावतां, जे अनिचार लाग्यो
 होय, मातुं आचसु होय, ते थकी (पणिमामि के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं. नि-
 वृत्तुं हुं. (ग्यमासमणाण के०) ह्यमाश्रमण संबंधिनी (देवसिआण के०)
 दिवसने विपे थइ. एवी जे (आसायणाण के०) आशातना खंरुना, ते आ-
 शातनायें करीने. ते केवी आशातनायें करीने ? तो के (तिनीसन्नयराण
 के०) तंत्रीश आशातनामांहेली अनेरी कोइ एक पण आशातनायें
 करीने. वली केवी आशातनायें करीने ? तो के (जंकिंचिमिआण के०) जे कांइ
 कुरुं आलंघन खइने मिथ्याज्ञाय वरताव्यो होय, ते किंचित् मिथ्याज्ञावरूप
 आशातनायें करीने. वली धीजी पण केद्वयी आशातनायें करीने ? ए-
 रीतें आगल पदें पदें कहेंतां जवुं. (मण्डुक्याण के०) मनःसंबंधी जे
 दुष्टत एटले पाप, ते रूप आशातनायें करीने, अर्थात् प्रहेप मनें करी त-
 था (वयदुष्टाण के०) वचनसंबंधी दुष्टत ते थसन्त्य पुरुषादिक वचनें
 करी जे दुष्टत एटले पाप, ते रूप आशातनायें करी. (कायदुष्टाण
 के०) कायासंबंधि ते आसन, गमन स्थानादिक जे दुष्टत एटले पाप ते
 रूप आशातनायें करी, (कोट्याण के०) क्रोधज्ञाय ते विनयव्रंशादिक जे
 दुष्टत एटले पाप ते रूप आशातनायें करी. (माणाण के०) मानरूप
 आशातनायें करी, (मायाण के०) माया एटले कपट ते रूप आशातनायें
 करी, (सोट्याण के०) सोजरूप आशातनायें करी, (सबकालिआण के०)
 सर्वकाल ते अतीत, अनागत अने वर्तमानकालने विपे गुरुनां अविनया-
 दिक जे थयां, ते रूप आशातनायें करी. अहिंयां कोइ पूठ, जे अनागत काल
 नी शी आशातना थइ ? तेने कहियें जे अनागत कालें कदापि कोइ समयें
 गुरुने ध्यामंत्राण कोइ एक प्रकारें अनिष्ट अविनयादिक थइ जाय, एवुं चितव्युं
 होय. तत्संबंधि अनागत कालनी आशातना जाणवी. (सबमिष्टोवयाराण के०)
 सर्व मिथ्याउपचाररूप एटले सर्व कूरु, कपट, क्रियारूप आशातनायें करीने
 (सबधम्मार्शकमणाण के०) सर्व धर्म ते आठ प्रवचनमाता रूप अथवा
 सर्वधर्मनी जे करणी, तेने अतिक्रमवा उल्लंघनारूप आशातनायें करीने.

ए पूर्वोक्त प्रकारनी सर्व (आसायणाए के०) आशातनायें करी, (जो के०) जे, (मे के०) महारे जीवें, (अइआरो के०) अतिचार दोष, (कउ के०) कख्यो होय. सेव्यो होय, (तस्स के०) ते अतिचार प्रत्ये (खमा समणो के०) हे क्षमाश्रमण ? तमारी समीपें (पक्कमामि के०) हुं प्रति क्रमुं हुं. मिळामि डुक्कम देउं हुं. फरी तेम हुं नहिं करुं, (निंदामि के०) डुष्ट कर्मकारी आत्माने हुं निंडुं हुं, (गरिहामि के०) गुरुनी साखें हुं गर्हुं हुं, एटले विशेषें निंडुं हुं (अप्पाणं के०) डुष्ट पापिष्ट आत्मा प्रत्ये (वोसिरामि के०) हु वोसिरावुं हुं, एटले ठोकावुं हुं. अर्थात् आशातना करवी. ते कालसंवंधि पाप सहित आत्माने हुं त्यागुं हुं. ए प्रथम वांदणुं थयुं. तेमज वीजुं वांदणुं पण एवीज रीतें जाणवुं, परंतु तेमां एटलुं विशेष जे तिहां अवग्रहथी नी कलवुं नथी, माटें त्यां आवसियाए एवो पाठ न कहेवो ॥ ७ ॥ ए वां दणांना सूत्रमध्ये पच्चीश आवश्यक, अछावन पद, तथा पच्चीश गुरु अने वशे ने एक लघु, सर्व मली वशे ने ठव्विश अक्षरो ठे. इति गुरुवंदनसू त्रार्थः ॥ ए रीतें सर्व बोल साचवतो जे गुरुने जावसहित वांदणां आ- पे, तेना अनेक जवनां संच्यां कर्म, कय थइ जाय, परंतु जाव विना अद्वय फल होय. जेम श्रीकृष्ण, जावसहित साधुने वांदतां क्षायिक स म्यक्त्व पाम्या. तथा सातमी नरक योग्य शिथिल आयुःकर्म उपार्जान कखुं हलुं, ते संक्रमण करणें करी टाळीने त्रीजी पृथिवी योग्य कीधुं, अने वीराशालवीने ड्रव्यथी वांदणां देतां मात्र पोताना स्वामीनी अनुवर्त्तना टाळी, पण वीजुं कांइ फल थयुं नहीं ॥ इति सुगुरुवांदणां ॥ १६ ॥

॥ अथ अतिचारनी आठ गाथा ॥

नाणंमि दंसणंमि अ, चरणंमि तवंमि तहय विरियंमि ॥

आयरणं आयारो, इअ एसो पंचहा जणिउ ॥ १ ॥

अर्थः—(नाणंमि के०) ज्ञानने विषे, (दंसणंमि के०) दर्शनने विषे (अ के०) वली (चरणंमि के०) चारित्रने विषे, वली (तवंमि के०) तपने विषे, (तहय के०) तथा (विरियंमि के०) वीर्यने विषे, (आयरणं के०) जे आचरण एटले व्यापार, तेने (आयारो के०) आचार कहियें. अथवा ए ज्ञानादिक पांचनुं जे आचरण एटले व्यापार, तेने आचार क

हिये जेग ज्ञान आश्रयी ज्ञानाचार, ए रीति सयने विषे कहेवुं. (अथ के०) ए प्रकारे (मत्तो के०) ए प्रत्यक्ष. (पंचदा के०) पंचधा एटसे पांच प्रकारे आचार. ते (जणित के०) श्रीनीर्धकरे कयो ते ॥ १ ॥

हवे त्यां प्रथम ज्ञानाचार कहे ठे.

काले विणए बहुमाणे, उवढाणे तह अनिएवणे ॥

वंजण अठ तड्जण, अठविद्दो नाणमाचारो ॥ २ ॥

अर्थ:-प्रथम (काले के०) जे काले, जे अवसरें, जे जणवानुं होय, ते काले तेज अवसरें तेज जणवुं, तेने काल कहियें. वीजो (विणए के०) ज्ञानीनुं अन्त्युमान घटनादिक उचित साचवयुं तेने विनय कहियें. वीजो (बहुमाणे के०) ज्ञानी तथा ज्ञानने विषे अंतरंग प्रेम करवो, तेने बहुमान कहियें. चाथो (उवढाणे के०) नवकारादिक सूत्रांना तपोविशेष उपधान योग्यनुं वढेवुं, तेने उपधान कहियें. (तहय के०) तथा पांचमुं (अनिएवणे के०) जणावनार जे विद्यागुरु, तेने उल्लववो नहीं विसारयो नहिं, तेने अनिएवण कहियें. ठठो (वंजण के०) सूत्र अक्षर, शुद्ध जणयो गोठुं न जणवुं. शुद्धोच्चार करवो, तेने वंजण कहियें. सातमो (अठ के०) अर्थ शुद्ध जणयो, आठमो (तड्जण के०) सूत्र अने अर्थ, ए बहु शुद्ध जणयां, ए (अठविद्दो के०) आठ प्रकारें (नाणमाचारो के०) ज्ञानाचार जाणवो. ए आठ प्रकारें ज्ञानना आचार जेम काद्या ठे, तेमज करियें. तेने ज्ञानाचार कहियें, अने तेथी विपरीत करियें. तो अतिचार लागे ॥ २ ॥

हवे दर्शनाचार कहे ठे.

निस्संकिअ निकंखिअ, निधितिगिठा अमूढ दिछीअ ॥

उववृद्ध धिरीकरणे, वज्जल प्पजावणे, अठ ॥ ३ ॥

अर्थ:-प्रथम श्रीवीतरागना वचनमां शंका न करवी. एकांतें सत्य मा नवुं ते (निस्संकिअ के०) निःशंकित पुरुषनुं लक्षाण जाणवुं, वीजो स्वाप्ता-दरूप श्रीजिनमत विना वीजा अन्यमतनी आकांक्षा एटसे वांठा न क रवी, सगारेक तप क्रमादिक गुण देखी, परदर्शननो अजिलाप करवो नहीं,

ते (निर्विग्रह के०) निःकाङ्क्षित पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, श्रीजो धर्मना फलमां संदेह न आणवो. एटले श्रीजिनधर्मने विषे किया अनुदानादिक ना फलने विषे संदेह करवो नहिं. अथवा सानु, सापणीनां मदमयिन शरीर तथा वस्त्र देखी, छुगंछा करवी नही. निंदा करवी नही. स्तानि कर वी नही, ते (निवृत्तिगिह्या के०) निर्विजुगुप्त पुरुषनुं लक्षण जाणवुं. चोयुं अज्ञानी, मिथ्यात्वीनां किया, कष्ट. कांड करामन चमत्कार देखीने तेनी उपर व्यामोहित न आवुं. तथा ए लोकोमां पण कांडक ठे? एवो पण मनमां विचार न करवो. तथा श्री जिनशासनने विषे नवतत्त्व समाचारी प्रमुखमां मुंजावुं नहिं, तेमां प्रवीण होवुं, ते (अमूढदिह्या के०) अमूढदिह्य पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, पांचमुं सम्यक्त्वधारी गुणवंतना अद्वय गुणनी पण अज्ञा पूर्वक प्रशंसा करवी, मुखें करी प्रकाशवी, ते (उवबूद्ध के०) उपबुद्धक पुरुषनुं लक्षण जाणवुं. ठहुं श्रीजिनधर्मयकी पकता प्राणीने सहाय आ पीने धर्ममां स्थिर करवो, अथवा जे जीव, श्रीजिनधर्म नथी पाम्या, ते जीवने हितोपदेशादिकनुं सहाय आपीने श्रीजिनधर्मने विषे स्थापवो, स्थिर करवो, ते (स्थिरीकरणे के०) स्थिरीकार पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, सा- तमो साधर्मिकनी विशेष ज्ञक्ति करवी तथा सर्व जीवने विषे करुणा, मैत्री ज्ञावना करवी, ते (वृत्तल के०) वात्सल्यपुरुषनुं लक्षण जाणवुं. आठमो जे रीतें अन्य दर्शनी लोक पण जैनशासननी अनुमोदना करे, मिथ्यात्व मत मूकीने जैनमतने आदरे, तेम करवुं, एटले एवां कार्य करवां, के जे थकी जैनशासन दीपे, घणां लोक बोधवीज पामे, ते (प्यज्ञावणे के०) प्राज्ञाविक पुरुषनुं लक्षण जाणवुं, ए (अष्ठ के०) आठ लक्षण दर्शनाचार नां जाणवां. आहिं लक्षण शब्दें आचार ग्रहण करवो. एवी रीतें प्रवर्तवुं, ते ने दर्शनाचार कहियें, एथी विपरीत प्रवर्त्ते, तो अतिचार लागे ॥ ३ ॥

हवे चारित्राचार कहे ठे.

पणिहाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिईहिं तिहिं गुत्तीहिं ॥

एस चरित्तायारो, अठविहो होइ नायवो ॥ ४ ॥

अर्थः—(पणिहाणजोग के०) प्रणिधान एटले स्थिरयोग, संयम व्यापार, तेणें करी एटले एकाग्र सावधान पणें करी मन, वचन, तथा कायाना

યોગ સર્વ ચારિત્ર પાલવાને વિષે (જુતો કે૦) યુક્ત હોય એવો, (એસચરિત્તા ચારો કે૦) એ ચારિત્રાચાર, તે (પંચહિં સમિર્દિહિં કે૦) પાંચ સમિતિ તેણે કરી, તથા (તિહિંગુત્તીહિં કે૦) ત્રણ ગુપ્તિ તેણે કરી (અષ્ટવિદ્યો કે૦) અષ્ટવિધ ઇંદ્રિય આઠ પ્રકારે (દોઝ કે૦) ઠે, તે (નાયબો કે૦) જાણવો. તે અષ્ટ વિધ જે પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિનાં નામ આગલ નવકારના અર્થમાં શ્રી આચાર્યનાં વિશેષણમાં આવ્યાં છે, મારે અહીં નથી લખ્યાં. એ આઠ ઘોલે પ્રવર્તવું, તેને ચારિત્રાચાર કહિયે, અને એ પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ ન પાલે, તો ચારિત્રાચારના અતિચાર લાગે, તેમાટે સાધુને નિરંતર અને શ્રાવકને સામાયિક પોસદ્દ લીધે એ પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ અવશ્ય પાલવી ॥૪॥

હવે તપાચાર કહે છે.

વારસવિદ્મિવિ તવે, સપ્રિંતર વાહિરે કુસલદિઠે ॥

અગિલાઝ અણાજીવિ, નાયબો સો તવાયારો ॥ ૫ ॥

અર્થ:—(સો કે૦) તે (તવાયારો કે૦) તપાચાર, તે (વારસ વિદ્મિવિ તવે કે૦) ધાર પ્રકારના તપને વિષે અપિ ઇંદ્રિય નિર્થે (નાયબો કે૦) જાણવો. તે તપાચાર કેહવો છે? તો કે (અગિલાઝ કે૦) ગ્લાનિ જાવ ઇંદ્રિય ડુગંઠાજાવ રહિત છે ઇંદ્રિય તપ કરતાં ડુગંઠા કરીને તેનો ખંગ કરે નહીં, વહી (અણાજીવી કે૦) અશનાદિક આજીવિકાએ કરી રહિત છે, ઇંદ્રિય હું જો તપ કરું, તો તપસ્વી કેહેવાઈ? પેટ જરા ઝાલે? મને લોકો તપસ્વી જાણી થન પ્રમુખવડે મહારી જક્તિ કરે? એવી બુદ્ધિથી તપ ન કરવું, વહી તે દ્વાદશવિધ તપ કેહવું છે? તો કે (સપ્રિંતરવાહિરે કે૦) ઠ જેદ અન્યંતર, અને ઠ જેદ વાદ્ય સહિત છે. વહી કેહવું છે? તો કે (કુસલ કે૦) તીર્થકરોએ (દિઠે કે૦) ઉપદિષ્ટું છે, પ્રકાશું છે, એવા તપમાં પ્રવર્તવું, તેને તપાચાર કહિયે, એથી વિપરીત પ્રવર્તે, તો અતિચાર લાગે ॥ ૫ ॥

હવે એ તપાચારમાં વાદ્ય તપના ઠ જેદ વિચરીને કહે છે.

અણસણ મૂળોયરિયા, વિત્તી સંલેવણં રસચાઈ ॥

કાયકિલેસો સંલો, ણયાય વધો તવો દોઝ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—પહેલું (અણસણ કે૦) અશનાદિક ચાર આદારનો ત્યાગ થોડા

काल लगे करवो अथवा जावजीव पर्यंत करवो, ते अनशन तप जाणवुं. बीजुं (ऊणोयरियाके०) जनोदरिका एटले वस्त्र, पात्र, उठां करवां, अथवाचूख करतां पांच सात कोलिया उठा जमवां तथा कपायनी न्यूनता करवी, तेने जनोदरिका तप कहियें. त्रीजुं (वित्तीसंखेवणं के०) डव्यादिक चार प्रकारना अजिग्रहें करीने जे वृत्ति एटले आजीविका तेनो संक्षेप करवो, तेने वृत्तिसंक्षेप तप कहियें. जेम के साधु होय, ते डव्यादिक चारथी संक्षेप करे, त्यां बहोरवा जतां साधु घरनी संख्या करे, जेम के पांच, सात अथवा एटलेज घेरथी जो सूजतो आहार मले, तो लेवो, न मले तो उपवास करवो. अने श्रावकें तो सवारनुं पञ्चस्काण करतां दश, पंदर, किंवा जेटलां डव्य मोकलां राख्यां होय, तेमांथी वली वे त्रण डव्य उठां करवां. एवा प्रकारना अजिग्रह करे, तेने वृत्तिसंक्षेप तप कहियें. चोथुं (रसच्चाउं के०) विगयादिक रसनो त्याग करवो, एटले ठ विगयमांथी एक वे विगयनो त्याग करवो, तथा लीलोतरी प्रमुखनो जे नियम लेवो, तेने रसत्याग तप कहियें. पांचमुं (कायकिलेसो के०) कायोत्सर्ग करवो. वीरासन, पद्मासन, तथा उत्कटासनादिक आसन करवां. जेम तेम कायाने पीरुवी, टाढ तापनी आतापना लेवी, लोच कराववो, उघाडे पगें चालवुं, भूमि उपर शयन करवुं इत्यादिक प्रकारें करीने शरीरने कष्ट देवुं, तेने कायक्षेश तप कहियें. ठहुं (संलीण्याय के०) विषय कषायने उदीरवा नहीं, जे उदय आव्या तेने निःफल करवा, अशुच योगनुं निवारवुं, शुच योगमां प्रवर्त्तवुं; स्त्री, पशु, नपुंसक रहित स्थानक सेववुं, कुकमीनी पेरें हाथ, पग, प्रमुख अंगोपांग संवरी राखवा, तेने संलीनता तप कहियें. ए ठ प्रकारें (वद्योतवो के०) बाह्य तप (होइ के०) ठे ॥ ६ ॥

हवे प्रथम कहेला अच्यंतर तपना ठ जेद विवरीने कहे ठे.

पायठित्तं विणउं, वेयावच्चं तदेव सच्चाउं ॥

जाणं उस्सग्गो विच्च, अञ्जितरउं तवो होई ॥ ७ ॥

अर्थः—प्रथम (पायठित्तं के०) दोष लागे थके गुरु गीतार्थनी आगल सरल मन बडे पापरूप अपराध प्रकासे, पठी ते अपराधनो निवारण

कल्याणे अर्थें गुरु जे आलोचनादिक एटले प्रायश्चित्तादिक आपे, ते रुची नीतें करे, तेने प्रायश्चित्तप कहियें.

वीजुं (विणुं के०) झानादिक मान प्रकारनो विनय करवो, ते विनयतप, अथवा बली आठ प्रकारें गुरुनो विनय करवो, ते कहे ठे, एक गुरुने देवी उता वरुं, वीजुं गुरुने आवता देवी सामे जवुं, वीजुं गुरुने देवी हाथ जोरी मस्तकें चढावया. चोथुं गुरुने वेसवाने आमन आपवुं, पांचमुं पोतें आनने वेसवानुं मूकी देवुं, ठहं ज्यां सुधी गुरु उता होय, त्यां सुधी उता गेवुं, सातमुं गुरुने बांदणां देवां, गुरुनी पर्युपासना एटले सेवा करवी. विसामण करवा, तथा आठमुं गुरु जाय, तेंवारें तेनी पाठल बोलाव वा जवुं, ए आठ प्रकारें पण विनयतप कहियें.

वीजुं (वेआवच के०) वेआवच तप करवुं, ते आहारादिक आणी आपया, केरु पगादिक चांपदा प्रमुख आचार्यादिक दश पुरुषोनी नक्ति करवी. एटले आचार्य. ग्लान, बाल, दृढ, नपस्वी, नवदीक्षित साधु, साधर्मी, कुल, ते जे एक आचार्यनां संतान तेने कुल कहियें, तथा गछ, ते जे घणा आचार्यनां संतान एकठां थयेलां होय, तेने गछ कहियें, तथा संघ, ते साधु, साधवी, आचक अने आचिका तद्रूप ते संघ. ए दशनुं जे वेआवच तप करवुं, तेने वेआवच तप कहियें. (तदेव के०) तेमज बली.

चोथुं (सज्जाठ के०) बांचनादिक पांच प्रकारनो स्वाध्याय करवो, तेने स्वाध्यायतप कहियें. त्यां एक बांचना एटले जणवुं, वीजी पृथना ते संशय टालवाने पुठवुं, वीजी परावर्तना एटले विसरी गयेवुं संचारवुं, चोथी अनुप्रेक्षा एटले तत्त्वचिंतवना करवी, पांचमी धर्मकथा एटले तीर्थकरादिक गुणिजननी कथा करवी. ए पांच जेद, सज्जायतपना जाणवा.

पांचमुं (जाण के०) ध्यानतप ते आर्त्त रौद्रध्याननुं निवारवुं अने धर्म तथा शुद्ध, ए वे शुभध्याननुं ध्यावुं, ए वे प्रकारें ध्यानतप जाणवुं.

ठहं (उस्सगो के०) परवस्तुनो त्याग करवो, कर्मना क्षय निमित्तें कायोत्सर्ग करवो, तेने कायोत्सर्गतप कहियें. (अपि के०) निश्चें, ए ठ जेदें (अप्रितरुं तयां के०) अज्यंतर तप (होइ के०) ठे ॥ ७ ॥

अणिगूहिअ वल विरिउं, पम्किमइ जो जहुत्तमाउत्तो ॥
जुंजइ अ जहा थामं, नायवो वीरिआयारो ॥५॥ इति॥२३॥

अर्थः—(अणिगूहिअ के०) अनिगूहित ठे, अण्ठांकहुं ठे एटले प्र
गट ठे, (वलविरिउं के०) वल वीर्य जेनुं, वली (जो के०) जे (जहुत्त
के०) यथोक्त एटले जेम श्रीतीर्थकर देवें कहुं ठे, तेमज (पम्किमइ
के०) पराक्रम करे ठे, एटले उद्यम करे ठे. अर्थात् शरीरनुं वल अने म-
ननुं वीर्य, ए वेहुने अण्णगोपवतो अको मनसां उत्साह धम्मो अको, वचनें
धर्मव्यापार करतो ठतो, खेदने अण्णपामतो अको, धर्मने विषे उद्यम
करे ठे. वली जे (आउत्तो के०) उपयुक्त अको, एटले सावधान अको,
(जहाथामं के०) पोताना वलने अनुसारें पोतानीशक्ति प्रमाणें (जुंजइ
के०) जोडे, लागे, एटले प्रवर्त्ते, ते शानेविषे प्रवर्त्ते? तो के धर्मकार्यने
विषे प्रवर्त्ते. ते (वीरिआयारो के०) वीर्याचार, (नायवो के०) जाणवो-
ए त्रण प्रकारें वीर्याचार कह्यो ॥ ७ ॥ इति ॥ २७ ॥ हवे आ नीचें
लखेदी गाथा मुनिराज, काउस्सग्गमां चित्ते, ते लखियें ठेयें.

सयणासणन्नपाणे, चेइय जइ सिव काय उच्चारे ॥ समिई जावण
गुत्ती, वितहायरणे अईयारो ॥ १ ॥ अर्थः—(सयण के०) सुवाना संथा
रिया प्रमुख, (आसण के०) वेसवाना आसन, वाजोठ प्रमुख, (अन्न-
पाणे के०) अशन, पान, खादिम, स्वादिम, (चेइय के०) चैत्यवन्द-
न, (जइ के०) यति, तेसाधुजक्ति अज्युत्तानादिक, (सिव के०) शय्या,
वसति, उपाश्रय, (काय के०) लघुनीति, ते पीशाव, (उच्चारे के०)
वकीनीति ते थंरिल परठववानो विधि, (समिई के०) ईर्यादिक पांच स-
मिति, (जावण के०) अनित्यादिक वार जावना तथा पंच महाव्रतनी
पच्चीश जावना, (गुत्ती के०) त्रण गुप्ति ए सर्व बोल, (वितह के०) वि-
तथपणें एटले असत्यपणें विपरीत पणें (आयरणे के०) आचरवा अकी
अंगीकार करवाअकी (अईयारो के०) अतिचार होय, एटले ज्ञानादिक
आत्मगुण मलिन थाय ॥ इति गाथार्थः ॥ १ ॥ इति ॥ २७ ॥

॥ अथ देवसिञ्चं आलोउं लिख्यते ॥

इष्ठाकारेण संदिसह जगवन देवसिञ्चं आलोउं ॥ इत्थं आ
लोएमि जो मे देवसिञ्चं अइयारो कळं काईउं वाईउं माण
सिञ्चं उस्सुत्तो उम्मगो अकप्पो अकरणिज्जो इज्जाउं इविचिं
तिञ्चं अणायारो अणिञ्चिअवो असावगपाजंगो नाणे दं-
सणे चरित्ताचरित्ते सुए सांमाइए तिण्हं गुत्तीणं चउण्हं
कसायाणं पंचण्हमाणुषयाणं तिण्हं गुणधयाणं चउण्हं सि-
स्कावयाणं वारसविहस्स सावगधम्मस्स जं खंडिअं जं
विराडिअं तस्स मित्रामि इक्कमं ॥ १ ॥ इति ॥ २७ ॥

अर्थः—(जगवन के०) हे जगवन ! (इष्ठाकारेण के०) पोतानी इष्टायें
करी पण कोइना बलात्कारें नहीं, (संदिसह के०) मुझने आदेश आपो.
(देवसिञ्चं के०) दिवससंबंधि जे अतिचार उपन्या, ते प्रत्ये (आलोएमि
के०) आ एटले मर्यादायें करी अथवा समस्तपणे करी लोएमि एटले हुं
प्रकाशुं हुं. अहिंसां रात्रि होय, तो राइसंबंधि अतिचार प्रकाशुं हुं. एम
कहेवुं. ए रीतें शिष्य कहे तेवारें गुरु कहे के आलोह, एटले आलोचो
प्रकाशो. पठी शिष्य कहे, (इत्थं के०) हुं. पण इत्थुं हुं, तमारें वचन श्रं-
गीकार करुं हुं. (आलोएमि के०) हुं आलोउं हुं, एटले मर्यादायें करी
संपूर्णजावें करी हुं प्रकाशुं हुं. (जो के०) जे (मे के०) महारे जीवें,
(देवसिञ्चं के०) दिवस संबंधियो (अइयारो के०) अतिचार दोष(कळं
के०) कीधो होय, एटले लगाड्यो होय, ते अतिचार, अनेक प्रकारें ठे.
माटें तेना प्रकारो कहे ठे. (काईउं के०) कायासंबंधी (वाईउं के०)
वचन संबंधि (माणसिञ्चं के०) मनःसंबंधी एटले काया, वचन अने मनः
संबंधियो अतिचार ठे. तेमां प्रथम काया अने वचन संबंधि अतिचारनुं
स्वरूप कहे ठे. (उस्सुत्तो के०) उत्सूत्र एटले जिनागमधी विरुद्ध बोलवुं
ते हेतुधी उत्पन्न थयुं तथा (उम्मगो के०) उन्मार्गे ते द्वायोपशमिक
जावरूप मार्ग, ते प्रत्ये अतिक्रमि उलंघीने श्रौद्धिक जावें करी एटले
मिथ्यात्व कपायादिक जावें करी कीधो थाप्पो जे. उन्मार्ग, ते उन्मार्गना

योगें करी नीपन्यो जे (अकण्ठो के०) अकण्ठः गटले कव्य कविधि न चरणकरणव्यापार, तेथकी अ गटले रचित ते अकण्ठ कवियें, ते अकण्ठ पणाना हेतुथकी उत्पन्न ययो जे (अकण्ठिज्जो के०) अकण्ठीय गटले जे करवायोग्य नही, एवा कार्यने करवे करी, एम अर्थायां हेतुहेतुमत्ताव ठे, ते आवी रीतें के, जे माटे उत्सूत्र, ते माटेज उन्मार्ग; अने जेमाटे उन्मार्ग, तेमाटेज अकण्ठ, जेमाटे अकण्ठ, तेमाटेज अकण्ठीय कवियें. गटले काय अने वचनसंबंधि अतिचारनुं स्वरूप कथुं, हवे मनःसंबंधि अतिचारनुं स्वरूप कहे ठे. (दुज्जारु के०) दुध्यान ते चित्तने गकाग्रपणे आर्न रौडध्याननुं ध्यावुं, ते जेमाटे दुध्यान, तेमाटेज (दुविचिंतितुं के०) दुर्विचिंतित गटले जे चल चितपणे करी दुष्ट अशुचकार्यनेज मनमां चिंतवुं, जेमाटे ते दुर्विचिंतित, ते माटेज (अणायारो के०) अनाचार कहियें. गटले जेथकी वृत्तादिकनो सर्वथा जंग थाय, जेमाटे ते अनाचार, तेमाटेज (अणित्रियवो के०) अने प्रितव्यः गटले जे छुवा वांठवा योग्य नथी, जेमाटे ते अने प्रितव्य, तेमाटेज (असावगपाज्जो के०) नथी श्रावकने प्रयोग्य गटले श्रावकने उचित नथी, इतिमनः संबंधि अतिचार, हवे ए सर्व अतिचार, शेने विषे लगाड्या होय? ते कहे ठे,

(नाणे के०) निजपर सत्तारूप वस्तुनुं यथार्थ जाणपणारूप जे ज्ञान तेने विषे, (दंसणे के०) देवादिक त्रण तत्त्वनुं साचुं श्रद्धानरूप जे दर्शन, तेने विषे, (चरित्ताचरित्ते के०) कांडएक विरतिरूप, कांडएक अविरतिरूप एवुं जे देशविरतिरूप श्रावकनुं चारित्र, तेने विषे, अथवा ज्ञानादिक निजगुणमांहे देश थकी जे स्थिरता, ते रूप जे चारित्राचारित्र तेने विषे. एहीज वली कहे ठे. (सुए के०) श्रुतसिद्धांतने विषे अकालें स्वाध्याय इत्यादिक अतिचार लगाड्यो होय, (सामाइए के०) सम्यक्त्वरूप सामायिकने विषे जिनवचनने विषे शंकादिक अतिचार लगाड्यो होय. ए चारित्राचारित्रसंबंधि अतिचार, प्रतिजेटें करी कहे ठे. (तिन्हगुत्तीणं के०) मनोगुप्ति, वचनगुप्ति अने काय गुप्ति. ए त्रण गुप्तिने अणपालवे करी, (चउएहंकसायाणं के०) क्रोध मान, माया अने लोभ, एवा चार कषायने करवे करी (पंचएहमणुवयाणं के०) एक स्थूलप्राणातिपातविरमण, वीजुं स्थूलमृषावादविरमण, त्रीजुं स्थूलअदत्तादानविरमण, चोथुं स्थूलमैथुनविरमण, पांचमुं स्थूलपरिग्रहविरमण, ए पांच अणुव्रतमांहेथी

तथा (तिण्हंशुणव्याणं के०) एकविंश परिमाणवत्त, वीजुं उपजोगपरि-
जोगपरिमाणवत्त, त्रीजुं अनर्थदंरुविरमणवत्त, ए वण गुणवत्तमांहेयी तथा
(चउण्हंसिरुक्काव्याणं के०) एक सामायिकवत्त, वीजुं देशावकाशिक
वत्त, त्रीजुं पोपधोपवासवत्त, चोथुं अतिथिसंविजागवत्त, ए चार शिक्षाव-
त्तमांहेयी, घणुं शुं कहियें ? परंतु (वारसविहस्स के०) ए पूर्वोक्तं द्वा-
दशविध एट्ठे चार प्रकारना वत्तरूप (सावगधम्मस्स के०) आवक संवे-
धी जे धर्म ते मांहेयी महारे जीवें (जंखंकिं के०) जे खंरुयुं, एट्ठे देश
धकी जंग कीधो, (जंविहाहियं के०) जे विराधुं एट्ठे सर्वथकी जंग
कीधो, (तस्स के०) तेहुं (छुक्कं के०) छुक्कत एट्ठे पाप, ते (मि
के०) मने जे लागुं ते (मिद्धा के०) मिद्धा थाठ, एट्ठे निष्फल
थाठ ॥ १ ॥ एमां लघु अक्षर एकशो उगणचालीश अने गुरु अक्षर उ-
गणत्रीश, सर्व मली एकशो ने अरुशठ अक्षरो ठे ॥ इति ॥ २७ ॥

॥ अथ सात लाख ॥

सात लाख पथिवीकाय, सात लाख अप्पकाय, सात लाख
तेजकाय, सात लाख वाजकाय, दशलाख प्रत्येक वनस्पति
काय, चउद लाख साधारण वनस्पतिकाय, वे लाख वैडि
य, वे लाख तेंडिय, वे लाख, चौरिंजिय, चार लाख देवता,
चार लाख नारकी, चार लाख तिर्यंच पंचेंडिय, चौद ला-
ख मनुष्य, एवंकारें चोराशी लाख जीवायोनिमांहे म-
हारे जीवें जे कोइ जीव हय्यो होय, हंणाव्यो होय, हणतां
प्रत्ये अनुमोचो होय, ते सर्वे मनें, वचनें, कायायें करी तस्स
मिद्धामि छुक्कं ॥ १ ॥ इति ॥ २८ ॥ एनो अर्थ सुगम ठे ॥

॥ अथ अष्टार पापस्थानक ॥

पदेले प्राणातिपात, बीजे मृपावाद, बीजे अदत्तादान,
चोथे मैथुन, पांचमे परिग्रह, ठेठे क्रोध; सातमे मान,

આઠમે માયા, નવમે લોજ, દશમે રાગ, ઇગિયારમે ઢેપ, બારમે કલહ, તેરમે અજ્યાખ્યાન, ચૌદમે પૈશુન્ય, પંચરમે રતિ અરતિ, શોલમે પરપરિવાદ, સત્તરમે માયા મૃષાવાદ, અઠારમે મિથ્યાત્વશબ્દ. એ અઠાર પાપસ્થાનકમાં હિ મહારે જીવેં જે કોઈ સેવ્યું હોય, સેવરાવ્યું હોય, સેવતાપ્રત્યે અનુમોયું હોય, તે સર્વેં મનેં, વચનેં, કાયાયેં કરી તસ્સ મિઠામિ હુકમ ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૦ ॥

અર્થ:—પરજીવના પ્રાણનો નાશ ચિંતવવો તે પ્રથમ પ્રાણાતિપાત-જતું બોલવાના પરિણામ, તે વીજું મૃષાવાદ. પારકી વસ્તુ ધણીના દીધા વિના ચોરી લેવાની રુચિ, તે ત્રીજું અદત્તાદાન. વિષયસુખની ત્રાંઠારૂપ પરિણામ તે ચોથું મૈથુન નવ પ્રકારેં વાહ્ય અને ચૌદ પ્રકારેં અજ્યંતર પરિગ્રહની વાંઠા, તે પાંચમો પરિગ્રહ. કોઈની ઉપર આકરા તીવ્ર પરીણામેં ક્રોધ કરવો, તે ષષ્ઠો ક્રોધ. આઠ પ્રકારેં મદ કરવો, તે સાતમું માન. કપટસહિત લોકને દેખાવવા રૂપ ધર્મકરણી કરવી, તે આઠમી માયા. ધન શરીર, કુટુંબ, પરિવારરૂપ સંપદાને એકઠી કરવાની તથા રાખવાની ઘણી વાંઠા, તે નવમો લોજ. પૌજલિક પરવસ્તુ ઉપર રાગ ધરવો, તે દશમો રાગ. પોતાને અણગમતી વસ્તુ ઉપર અરુચિનાવ, તે અગીયારમો ઢેપ. કોઈ પણ કારણેં ક્લેશ કરવાની રુચિ, તે બારમો કલહ. પરજીવને અણ દીતું અણ સાંજલ્યું આલ દેવું, તે તેરમું અજ્યાખ્યાન. પારકી ચામી કરવી, તે ચૌદમું પૈશુન્ય. સુખ ડુઃખ આવે હર્ષ શોક ધરવો, તે પંદરમું રતિ અરતિનામા પાપસ્થાનક કહિયેં. ગુણી કિંવા નિર્ગુણી જીવની નિંદા કરવી, તે શોલમો પરપરિવાદ કહિયેં. અંતરમાં વીજી વાત હોય અને વાહેર મુખથકી મીતું બોલવું, શ્યાદિક અનેક પ્રકારેં ઢલ કરીને લોકોને ઠગવાના પરિણામ, તે સત્તરમો માયા મૃષાવાદ. પાંચ પ્રકારેં મિથ્યાત્વ સેવવારૂપ પરિણામ, તે અઠારમું મિથ્યાત્વ શબ્દનામાં પાપસ્થાનક જાણવું. એ અઠાર પ્રકારેં જે જીવને ચિત્તમાં પાપરૂપ જાવ ઉત્પન્ન થાય, તેને જાવપાપ કહિયેં અને તે જાવની ચિકાશેં કરી

જે જીવને સ્વનાયે વાનેનાં ડહીયાં લાગે, તેને કચ્ચવાય કહિયે. તે કચ્ચવા વનાં રહિયાં સ્વનાયે ધંધાળાં, તે આગલ ભાવપણે નિર્ધન તથા નારહીના તથા પામીને ધ્યાની પ્રભાવે નોગવાય ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૨૦ ॥

॥ અથ દેવસિન્ધુપશ્ચિમને જાતે ॥

નદસ્પધિ, દેવસિન્ધુ, હૃદિતિધ્ર, હૃદાનિધ્ર, હૃદિ
છિધ્ર, તસ્મિ મિદ્ધામિ હૃદાને ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૧ ॥

અર્ચ્ય:-આ મૂત્રનો અર્ચ્ય, આગલ નદસ્પધિ નામા સામગ્રીશમું મૂત્ર આવ
તાં, તેના અર્ચનને આથી જાણે, માટે આદી નદી સમ્યો ॥ ૧ ॥ ૩૧ ॥

॥ અથ ધાત્વકપશ્ચિમમળમૂત્ર અથવા વંદિનામૂત્ર ॥

વંદિતુ સઘ સિદ્ધે, ધમ્માચરિણ અસઘસાદુ અ ॥ ૬
ધામિ પશ્ચિમિતં, સાવગધમ્માદ્યશ્ચારસ્સ ॥ ૧ ॥

અર્ચ્ય:- (સઘ કે૦) સર્વ સર્વેશ પટલે સર્વ વસ્તુને જાણે, સર્વના હિત
પાંચક મુદ્રા તીર્થકર તેમને, તથા (મિદ્ધા કે૦) મિદ્ધા જે અદ્ધ કર્મના દ્રાવ
ચકી પૂર્ણ થયાં છે અર્ચ્ય પ્રયોજન જેમનાં તેમને, તથા (ધમ્માચરિણ કે૦)
ધર્માચાર્ય જે શ્રુતચારિત્રરૂપ ધર્મ, તેના આચારને ધિપે શ્રેષ્ઠ તથા ધર્મના
દાતા, તેમને, તથા (અ કે૦) અ શબ્દ થયી ઉપાધ્યાય જે સિદ્ધાંતના
નણાયનાર તે પણ હેવા, તેમને તથા (સઘસાદુ કે૦) સર્વ સાધુ તે સ્વધિ
સ્વલ્પિકાદિક, જિનકલ્પી પ્રમુખ અનેક પ્રકારના સાધુ મોદના સાધનાર
તેમને, (અ કે૦) અચાર સમુદાયાર્થવાચક છે. પટલે ૫ પાંચ પદ જે
છે. તેમને (વંદિતુ કે૦) વાંદીને નમસ્કાર કરીને પટલે ૫ પાંચેને સર્વ
શિશોપશાંતિને માટે વંદન કરીને, (સાવગધમ્માદ્યશ્ચારસ્સ કે૦) ધાવ
કધર્મને ધિપે જે અતિચાર લાગ્યો હોય, તેથી પટલે ૫કાશો ને ચોવીશ
અતિચારથી (પશ્ચિમિતં કે૦) પ્રતિપ્રમવાને નિવૃત્તવાને (ઇદ્ધામિ
કે૦) હું છું હું, વાંતું, હું. અર્ધિ અતિચાર શબ્દનો અર્થ આવી રીતે છે, કે જે
આત્માના ગુણને મલિન કરે, તેને અતિચાર કહિયે ॥ ૧ ॥

હવે સામાન્યપ્રકારે સઘલાઘતના અતિચાર પશ્ચિમવાને અર્થે કહે છે.

જાં મે વયાદ્યારો, નાણે તદ્દ દંસણે ચરિત્તે અ ॥

મુદ્દમો અ વાયરો વા, તં નિદે તં ચ ગરિદ્ધામિ ॥ ૨ ॥

अर्थः—(वयाइयारो के०) बार व्रतना अतिचार पंचोत्तर ठे. कम के०
अगीयार व्रतना तो प्रत्येक पांच पांच अतिचार ठे. अने एक सातमा
व्रतमध्ये कर्मादानना पंदर अतिचार अंतरव्रत आवे ठे. अने पांच सूत्र मा-
तमा व्रतना अतिचार सेलवतां बीश आय. ए रीतिं सर्व मली पञ्चिने अति-
चार आय, (तह के०) तथा (नाणे के०) ज्ञानना आठ अतिचार, ते
'काले विणए' इत्यादिक आठ प्रकारें ज्ञानाचार, तेने विपरीतपणे आचरवा-
थकी होय, (दंसणे के०) दर्शन सम्यक्त्वना तेर अतिचार ठे. तेमां शंकादिक
पांचने सेववाथकी पांच अतिचार तथा 'निस्संक्रिय निस्कंक्रिय' इत्यादिक
आठ प्रकारें दर्शनाचारने अणसेववा थकी आठ अतिचार, सर्व मली
तेर अतिचार आय तथा (चरित्ते के०) चारित्राचारना आठ अतिचार, ते
पांच समिति अने त्रण गुप्तिने अणपादवाथकी अथवा विपरीतपणे पाद-
वाथकी आय, (अ के०) च शब्द थकी तपाचारना बार अतिचार, ते
'अनशन ऊणोदरी' इत्यादिक बार प्रकारनो तपाचार तेने विपरीत पणे आ-
चरवाथकी होय. वीर्याचारना त्रण अतिचार, ते ठती सामर्थ्य मन, वच-
न अने कायायें करी धर्मने विपे उद्यम अणकरवाथकी होय, अने सं-
क्षेपणा मरणांत आराधनाना इह लोक परलोकनी वांठा इत्यादिक पांच
अतिचार ठे. ए सर्व मली एकशो चोवीश अतिचारमध्येथी (सुहुमोके०)
सूक्ष्म ते जे जाणवामां नहिं आवे, ते जाणवो. (अ के०) वली (वा के०)
अथवा (वायरो के०) वादर जे प्रगट जाणवामां आवे, ते जाणवो. ए
सूक्ष्म अथवा वादर अतिचारमांहेलो (जो के०) जे अतिचार, (मे के०)
महारे हुं निंहुं हुं. हवे वली नहिं करूं. (च के०) वली (तं के०) ते अति-
चारप्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुसमक्ष हुं गर्हुं हुं, एटवे निंहुं हुं ॥ २ ॥

हवे जे जे व्रत ठे, ते ते व्रतना अतिचार पण प्रायः परिग्रह्यकी उ-
पजे ठे, तेमाटें प्रथम सामान्यपणे परिग्रह आश्रयीने पम्क्रिमवाने कहे ठे.

उविहे परिग्गहंमि, सावज्जे बहुविहे अ आरंजे ॥
कारावणे अ करणे, पम्क्रिमे देसिच्चं सबं ॥ ३ ॥

अर्थः—(दुविहे के०) वे प्रकारना (परिग्रहंमि के०) परिग्रह ठे, तिहां एक छिपद चतुष्पदरूप सचित्तपरिग्रह, अने बीजो इव्य तथा आचू पणादिक ते अचित्तपरिग्रह जाणवो. तथा एक बाह्यपरिग्रह ते धनधान्या दिक नवविध जाणवो. अने बीजो अन्यंतरपरिग्रह ते कपाय, नोकपाय, मिथ्यात्वरूप चौद प्रकारनो परिग्रह ठे. तेनी उत्पत्तिनुं कारण, (सावजो के०) पापसहित एवा (अ के०) वली (बहुविहे. के०) बहुविध कृपि प्रमुख अनेक प्रकारना जे (आरंजे के०) आरंज, तेने (करणे के०) पोतें करवाथकी (कारावणे के०) अनेरापासें कराववाथकी (अ के०) बीजा आरंज करनाराने अनुमोदवाथकी जे महारे अतिचार लाग्यो होय, (देसियं सवं के०) ते सर्व दिवससंवंधी अतिचारप्रत्ये (पम्कमे के०) हुं प्रतिकमुं हुं, एटले ते अतिचारथकी हुं निवर्तुं हुं ॥ ३ ॥

हवे प्रथम ज्ञानाचारना अतिचार आलोवे ठे.

जं वक्ष्मिंदिएहिं, चजहिं कसाएहिं अप्पसवेहिं ॥

रागेण व दोसेण व, तं निदे तं च गरिहामि ॥४॥

अर्थः—(इंदिएहिं के०) स्पर्शनादिक पांच इंद्रिय मोकलां राख्यां तेणें करीने तथा (चजहिं कसाएहिं के०) क्रोधादिक चारकपायें करी, (अप्पस वेहिं के०) अप्रशस्त एटले माठोमिथ्यात्वादिक ओदयिक जाव तेना उदयें करी (रागेण के०) रागें करी, (व के०) अथवा (दोसेण व के०) द्वेषे करी, अहिं व पादपूर्णार्थ ठे, (जं के०) जे ज्ञानातिचाररूप अशुभ कर्मने (वक्ष्म के०) बांध्युं होय, उपाज्युं होय, (तं के०) ते ज्ञानातिचाररूप अशुभ कर्मप्रत्ये (निदे के०) आत्माना साखें हुं निडुं हुं, (चके०) वली (तं के०) तेप्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुनी साखें हुं गहुं हुं, निडुं हुं ॥ ४ ॥

हवे सम्पद्दर्शनना तथा बहुदर्शनना अतिचार आलोवे ठे.

आगमणे निग्गमणे, ठाणे, चंकमणे अणाजोगे ॥

अज्जिउगे अ निउगे, पम्कमे देसियं सवं ॥ ५ ॥

अर्थः—(अणाजोगे के०) अनुपयोग्यकी (अज्जिउगे के०) राजानां आदेश तथा घणा लोकना आग्रह्यकी. इत्यादिक अजियोग आगार थकी (अ के०) वली (निउगे के०) परार्थीन आजीविका चलावता

जेतुं दासपणुं करीयें, तेनी आझाथकी तथा मंत्री, श्रेष्ठी, तेनी आझा थकी, मिथ्यादृष्टि संवंधि रथ, यात्रा प्रमुख जोवाने अर्थें कौतूक जोवाने अर्थें एटले मीथ्यात्वीनां देव, देहरां प्रमुखने विपे उत्सवादिक जोवाने (आगमणेनिगमणे के०) आगमन, निर्गमन करवुं एटले जावुं तथा आवुं तथा (ठाणे के०) मिथ्यात्वीने स्थानकें उजां रहेतां, (चंकमणे के०) तिहांज अरहां परहां फरतां, जे अतिचाररूप पाप वांध्युं, ते (पम्किमेदेसियं सव्वं के०) ते सर्व दिवस संवंधिया अतिचार लाग्या होय, तेथी पम्किमुं तुं, निवर्तुं तुं, अहीयां प्राकृत शैलीना वशथकी वकारनो लोप थाय ठे, तेमाटे, 'देसियं सव्वं' पाठ कह्यो ठे, परंतु 'देवसियं सव्वं' पाठ कह्यो नथी. वली आ ठेकाणे प्रजातें 'राश्यं' एवो पाठ कहियें, अने पम्किणं 'पम्कियं' एवो पाठ कहियें, तथा चउमासियें 'चउम्मासियं' एवो पाठ कहियें, तथा संवठरियें 'संवठरियं' एवो पाठ कहियें ॥ ५ ॥

हवे सम्यक्त्वना अतिचार आलोवे ठे.

संका कंख विगिञ्जा, पसंस तह संथवो कुलिंगीसु ॥

सम्मत्तस्स इआरे, पम्किमे देसियं सव्वं ॥ ६ ॥

अर्थः—प्रथम जीवादिक नव तत्त्वनेविपे जीव ठे, किंवा नथी? तथा जि नचापित वचननेविपे ए साचुं हशे, के केम हशे? एवो संदेह करवो तेने (संका के०) शंका जाणवी, वीजुं अटप स्वटप क्षमादिक, अहिंसादिक गुण, परदर्शनीमां देखीने ते उपर अजिदाप उपजे, ते (कंख के०) कांक्षा कहियें, त्रीजुं दानादिक धर्म कखानुं फल हशे, के नहिं होय? रखे फोक ट प्रयास करवो पन्तो होय? एवो संदेह धरवो, अथवा साधु, साधवीनां शरीर, वस्त्र मलिन देखी डुगंठा करे. ते (विगिञ्जा के०) विद्वज्जुगुप्सा कहियें. चोथो (कुलिंगीसु के०) कुलिंगिमिथ्यात्वीने विपे (पसंस के०) प्रशंसा करे, ते प्रशंसा कहियें, (तह के०) तथा पांचमो कुलिंगी मिथ्यात्वीने विपे संस्तव, परिचय करे, ते (संथवो के०) संस्तव कहियें.

ए दर्शनमोहनीय कर्मना द्वायोपशमादिक पणा थकी उत्पन्न थयो जे जिनप्रणीत तत्त्वश्रद्धानरूप आत्मानो शुचपरिणाम, तेने (सम्मत्तस्स के०) सम्यक्त्व कहियें, तेना ए पांच (इआरे के०) अतिचार जाणवा.

ते आश्रयीने जे (देसियं के०) दिवससंबंधी पाप बांधुं ते, (सब के०) मरं (पश्चिमे के०) हुं पश्चिमुं हुं ॥ ६ ॥

एवे चारित्राचारना अतिचार आलोचे ठे.

उक्तायसमारंजे, पयणे अ पयावणे अ जे दोसा ॥

अत्तछा च परछा, उजयछा चैव तं निंदे ॥ ७ ॥

अर्थः—चारित्रना अतिचार प्रतिक्रमवान्। आदिमां उक्ताय समारंज आश्रयी दोषने निंदियं ठेयं. (अत्तछा के०) आत्माने अर्थे गटले पोनाना जोगने अर्थे अथवा आत्मार्य गटले मुजने ग्राम करवाधी पुण्य थरी ? गरी जोली बुद्धियं साधुने आपवाने अर्थे. (च के०) वली (परछा के०) प्राहृणादिक परने अर्थे अने (उजयछा के०) निज पर ए वेहुने अर्थे अशनादिक आहारने (पयणे के०) पचयते गटले पोतें रांधते (अ के०) वली (पयावणे के०) पचायते गटले बीजा पासें रंघायते (अ के०) अ शब्द थकी बीजा रंधता होय तेनें अनुमोदन देते, एम (उक्ताय के०) पृथिवी, पाणी, अग्नि, वायु, वनस्पति अने ग्रस, ए उक्तायजीवोना (समारंजे के०) समारंज, परिताप, उपद्रव हुवे ठते अथवा उक्तायने विषे अयलायें प्रव तंत्राथकी, (जे के०) जे कर्मबंधरूप (दोसा के०) दोष लाग्या होय, (चिव के०) एव शब्दें निधे च शब्दें पर उपर छेप करवायकी जे अतिचार दोष लाग्यो होय, (तं के०) ते प्रत्ये (निंदे के०) हुं निंदुं हुं ॥ ७ ॥

त्यां सामान्यप्रकारें चारित्रातिचार प्रतिक्रमवाने अर्थे बार व तना अतिचार कहे ठे.

पंचण्डमाण्डव्याणं, गुणव्याणं च तिण्डमश्यारे ॥

सिस्काणं च चण्डं, पडिकमे देसियं सधं ॥ ८ ॥

अर्थः—(पंचण्डमाण्डव्याणं के०) स्थूल प्राणातिपातादिक एवां पांच अणुव्रत, तेने विषे, (च के०) वली (तिण्डं के०) दिशिपरिमाण आदिक त्रण (गुणव्याणं के०) गुणव्रत, तेने विषे तथा (चण्डं/सिस्काणं के०) सामायिक आदें देइने चार शिक्काव्रत, विषे, (च के०) वली तप, संक्षेपणादिकने विषे जे (अश्यारे के०) अतिहार लाग्यो होय, ते अतिचार आश्रयी, (प- न्दिकमे के०) हुं पश्चिमुं हुं. निंदुं हुं, (देसियंसधं के०) दिवससंबंधि

सर्वे अतिचारप्रत्यं अहीं पांच अणुव्रत ते पांच मृतगुण कहिये. तेने ते पांचने विशेष गुण कननारा दिशिप्रमाणप्रमुख प्राण गुणव्रत जाणवा. वही चार शिक्षाव्रत. ते थोना कालनां मानवालां जाणवा. ते जेम शिष्यने विद्या जणावीने अन्वयास कराववा योग्य ते. तेम ग सामाधिकारिक चार शिक्षाव्रतनेविषे पण सदा उद्यम कराववा योग्य ते ॥ ८ ॥

हवे प्रथम स्थूलप्राणातिपातविरमणनाना अणुव्रत कहे ते.

पढमे अणुव्रयंसि, स्थूल पाणाइवाय विरईउ ॥

आयरिअमप्पसत्ते, इठ पमायप्पसंगेणं ॥ ९ ॥

अर्थः—(पमाय के०) पांच प्रकारना प्रमाद तेने विषे, (प्पसंगेणं के०) अत्यंतपणे प्रसंग एटले प्रवर्तवुं, तेने प्रमादप्रसंग कहिये, तेणें करीने तथा आकुट्यादिकें करीने (अप्पसत्ते के०) अप्रशस्त अणुव्रत माना एवां अज्ञानमिथ्यात्व कपायादिक औदयिकजाव हुए नते, (स्थूल के०) स्थूल वादर मोटको जे जावुं, आववुं, फरवुं, इत्यादिक लक्षणें करी प्रगट जणाय ठे, तथा संकल्प निरपरांधि निरपेक्ष, वैद्विच, तेंद्विच चउरिंद्विच, पंचेंद्विच, त्रस जीव ते संवंधी (पाण के०) आयु, इंद्विच, प्राण, तेनां (अइ वाय के०) अतिपात एटले विनाश तेनी (विरईउ के०) विरति निवृत्ति. तेथकी (आयरिअ के०) जे अतिक्रमवुं उल्लंघवुं ते (इठ के०) अहींयां पढमेअणुव्रयंसि के०) प्रथम अणुव्रतने विषे अतिचार जाणवो. अथवा स्थूलप्राणातिपातनिवृत्ति प्रत्ये आश्रयीने जे जे दोष (आयरियं के०) आचर्यो सेव्यो होय, आगली गाथासां पडिकमिश ॥ ९ ॥

हवे प्रथम व्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

वह बंध ठवि ठेए, अइजारे जत्तपाणवुठेए ॥

पढमवयस्स इअरे, पम्किमे देसियं सबं ॥ १० ॥

अर्थः—कषायना वशथकी द्विपदादिक जीवने लाकरी प्रमुखें निर्दयता ये करी, एक (वह के०) वधवुं, हणवुं, तारुवुं, प्रहार देवो, घायल करवो, बीजो (बंध के०) दोरमादिकें करी बांधवुं, त्रीजो (ठवि के०) बलद समारवा, शरीरना कान अने नासिकादिक अवयवोने (ठेएके०) ठेदवा, चोथो थोमोजार उपासवानी शक्तिवाला एवा पोठीया गारुला वृषजादिकोनी उपर लोजना

वश थकी (अङ्गारे के०) अतिचारुं आरोपण करुं. एटले तेनी उपर
घणो चार नाखवो, पांचमो (जत्तपाणबुछेए के०) जात पाणीनो व्युछेद
करवो, अंतराय करवो, ए (पढमवयस्सङ्गारे के०) प्रथम व्रतना पांच
अतिचार, ते आश्रयीने जे मुने अतिचार लाग्यो होय, (संबंदेसियं के०)
ते सर्व दिवससंबंधि अतिचार प्रत्ये, (पम्किमे के०) हुं प्रतिकमुं तुं,
निंहुं तुं. आ ठेकाणें कोइ शंका करे के, प्राणातिपातविरमणव्रतवालाने
वधादिकनो अतिचार लागे नहीं, कारण के प्राणातिपात शब्दें करी
वधादिक ग्रहण आय नहीं, तैथी वधादिक करे तो पण तेने प्राणातिपात
विरमणव्रतनो अतिचार लागे नहीं ? त्यां कहे ठे के, मुख्यतायें करीने
तो प्राणातिपातनुंज पञ्चकाण कखुं ठे, परंतु वधादिकनुं प्रत्याख्यान
कखुं नथी, तो पण परमायें ते वधादिकनुंज प्रत्याख्यान जाणवुं, कारण
के ते वधादिकने प्राणातिपातनुं हेतुत्व ठे, ते हेतुमाटें ते वधादिक करवा
थकी प्राणातिपातव्रतचंग आय, तैथी ते प्राणातिपातविरमणव्रतवालाने
वधादिकनुं पञ्चकाण योग्य ठे १० ॥

हवे बीजुं अणुव्रत कहे ठे.

वीए अणुवयंमि, परिचूलग अलिअवयणविरइउं ॥

आयरिअमप्रसठे, इठ पमायप्पसंगेणं ॥ ११ ॥

अर्थः—एक कन्यालीक ते कन्याआश्रयी जूतुं बोलवुं, सुलक्षणीने अप-
लक्षणी कहेवुं अने अपलक्षणीने सुलक्षणी कहेवुं, एमां द्विपदसंबंधी जे
जूतुं बोलवुं, ते सर्व जाणी लेवुं. बीजुं गोवालिक ते गौआश्रयी जूतुं बो-
लवुं, एटले थोमा दूधवालीने घणा दूधवाली कहेवी अने घणा दूधवालीने
थोमा दूधवाली कहेवी. एमां कोइ पण चतुष्पदसंबंधी जे जूतुं बोलवुं ते
सर्व लेवुं. बीजुं जूम्यालीक ते जूमिआश्रयी जूत ते पारकी जूमिने पोतानी
जूमि कहेवी. तथा डव्यादिकसंबंधी जे जूतुं बोलवुं, ते सर्व एमां आवेठे,
चोथो न्यासापहार ते पारकी चापणवस्तु राखीने जूतुं बोलवुं, जे में तो
नथी राखी. पांचमुं मत्सरने क्षीधे अथवा लांच लेइने मोटकी कूमी साही
जरवी तथा कूमा करदानुं काढवुं, विश्वासघात करवो, ए सर्व एमां आवुं.
इत्यादिक जेमां राजा दंडे, लोक जंठे, एवो (परिचूलग के०) अतिशयें

करी मोटको (अलियवयण के०) अलीक वचन मृषावाद तेनी (विरञ्ज के०) विरति ते थकी(आयरिअं के०)जे अतिक्रमवुं, उद्धववुं ते(वीएअणुव-यंसि के०) बीजा अणुवतने विपे अतिचार थाय, ते अतिचार, शुं होवाथी थाय ? तो के (इह के०) एहीज वतने विपे (पमायप्पसंगेणं के०)प्रमाद ने प्रसंगें करी(अप्पसत्ते के०)अप्रशस्त अशुच ज्ञाव हुए ठते थाय, अथवा मोटका मृषावादनी विरतिप्रत्ये आश्रयीने(आयरियं के०)जे दोष आचर्यो होय, एटले आ व्रतमध्ये जे दोष लगाड्योहोय, तेआगलीगाथायें पम्किमीश.

अहीं कोइ कहेशे के अदत्तादानविरमणव्रतमां न्यासापहारनी वात आवशे, तेवारें अहीं लखवाथी पुनरुक्ति थाय ठे. त्यां कहे ठे के, प्रधानत्वं करी तो न्यासापहार ते वचननुं खोटु वोलवापणुंज ठे. तेथी ए मृषा वादपणुंज थाय ठे. तेमाटें अहीं मृषावाद आश्रयी लखुं ठे.

तथा वली न्यासापहार अने जूठी साक्षीपणुं, ए पूर्वोक्त द्विपदादिक अलीकना अंतर्जावमां आवी जाय ठे, तो पण लोकने विपे ए वेहुनुं अत्यंत ग्रहण करेलापणुं ठे, माटें अहीं ए वेनुं जूडुं ग्रहण कखुं ठे ॥ ११ ॥

सहसा रहस्स दारे, मोसुवएसे अ कूडलेहे अ ॥

बीअ वयस्स इअरे, पम्किमे देसियं सव्वं ॥ १२ ॥

अर्थः—(सहसा के०) सहसात्कारें अणविचाखुं कोइने माथे जूडुं आ ल देवुं एटले कोइना उपर आ चोर ठे, इत्यादिक कहीने कलंक चढावुं. ते प्रथम सहसाज्याख्यान अतिचार तथा कोइने एकांतें ठानी वातकरतां देखीने कहे के, तमें अमुक अमुक राजविरुद्ध विचार करो ठो ? वोलो ठो ! ते बीजो (रहस्स के०) रहस्याज्याख्यान अतिचार जाणवो. तथा पोतानी स्त्रीयें आपणा उपर विश्वास आणीने कांइ ठानी वात आपण ने कही होय, ते वात बीजा आगल प्रगट करे, एटले ते साचुं वचन होय तोपण परने पीसाकारी थवाथी जूडुं जाणवुं, ते बीजो (दारे के०) खदारमंत्रजेद अतिचार जाणवो, तथा अणजाण्यां औपध मंत्रादिक वतावे अथवा कोइने कष्टमां पारुवाने अथें कूमी बुद्धि आपे, ते चोथो(मो-सुवएसे के०) मृषा उपदेश अतिचार कहियें, तथा (अ के०) वलीकूमा का गल लखवा, खोटं खत करवां, तथा खरा अक्षर जांजी खोटा अक्षर लखवा,

वीजाणी महोर सुखा नांजवी. इत्यादिक मरीनेद मर्य एमां छाये ठे. मे पां-
जमां (धूम्रंके के०) कूट संय प्रतिचार कहीणि. (अ के०) अकार पादपु-
गांयं ठे. म पांच. धीअप्रयन्तद्वारे के०) वीजा प्रतना प्रतिचार.ने अ-
धवीजे मुने प्रतिचार छाया होय, मे (सधंमियं के०) मर्य दिवस
मंवेधी प्रतिचारप्रसं (पमिक्के के०) हूं पमिक्कुं तुं, निंहुं तुं ॥ १२ ॥
एपे वीजुं अणुप्रन कहे ठे.

तद्गु अणुप्रयंमि, वृत्तगपरद्वद्वरणविरहं ॥

आयनिध्रमप्पयत्ते, इत्त पमायप्पसंगेणं ॥ १३ ॥

अर्थ:-जंघवी गजानी देर पामीये, पनुं गानर मंगी नंरगी नोनी. नाळां.
पमकुंची. पमी जरी धम्मु धणी जाणी गयवी, ग्याववी, मांगे. जानाने सुं-
टयो. इत्यादिक (धूम्रंके के०) मोटकी. (परद्वद्वरण के०) पनुं उच्च ते धन
दरवानी (विरहं के०) विरतिचवी (आचरिअ के०) अतिक्रमवु ठंजंघनु ते
(तद्गुअणुप्रयंमि के०) वीजा अणुप्रतने विपे प्रतिचार पाय. ते प्रतिचार
शुं होये एक पाय ? तो के (इत्त के०) गहीज तृतीयप्रतने विपे (पमाय-
प्पसंगेणं के०) प्रसादना प्रसंगे करीने (पप्पयत्ते के०) अप्रशान अशु-
जनाय दुगठते आय ॥ १३ ॥ ते प्रतिचारनेने आगली गायापें प्रगट कहे ठे.

वीजा अणुप्रतना पांच प्रतिचार कहे ठे.

नेनादम्पजंगे, तप्पमिग्ग्ये विरुद्वगमणे अ ॥

कूटतुलकूम्माणे, पमिक्के देसियं सयं ॥ १४ ॥

अर्थ:-(तिन के०) चोर तेनी (आहं के०) आहत एटसे हरण करेली
अथात् चोरेली धम्मु, तेने सेधी एटसे चोरनी आणेली केशर कस्तूरी आ-
दिक वट्टमूळ वस्तु तेने मोंधी जाणी लीये, ते प्रथम स्तेनाहत अतिचार
जाणवो. वीजो (पुडंगे के०) चोरने खरचादिक संवल सहाय आपवुं, सं
खाड मेलवी आपवो, चोरीनी प्रेरणा करवी, ते वीजो प्रयोगातिचार जाण
वो. तथा वीजुं (तप्पमिग्ग्ये के०) तत्प्रतिरूप वस्तु करीने वेचवी एटसे खो
टीवस्तुने खरी वस्तुने रूपें करी, खरीने जायें वेचवी तथा वस्तुमां जेल सं-
जेल करवो. एटसे खरा मोंतीमां खोटां मोती सोनामां घांघु, केशरमां क
मुंघो, कस्तुरीमां मेल, धृतमां तेल, गहूना खोटमां जुवारनो खोट, गोलमां

राख, अर्द्ध जूता वस्त्रने निम्नरात्री, रंगरात्री. तेने नयां करी वेचयां अथवा कारमी माठी पत्री जे सिंदूर, कपूर, अफिणादिक वस्तु द्रोण तेने खगने मुख्य वेचत्री. सूत्र, कपासादिकने पाणीयें त्रीजरीने वेचया. लवंग, जायफलादिक मांहे दूधतुं पोतुं देवुं, इत्यादिक तत्प्रतिरूप अतिचार जाणवो, तथा चोथुं (विरुद्धगमणे के०) विरुद्धगमन ते जाणचोरी प्रमुक्त गजविरुद्ध आचरुं, जेथी राजा दंरु लीये, वंदीखाने नाखे, ते विरुद्धगमन अतीचार जाणवो. पांचमो (कूरुतुलकूरुमाणे के०) कूरुतां तोळां, अने कूरुतां मापां राखे. एटले अधिकां उठां काटलां, वाट तथा तोळां चाजुयां. पाली, माणा, गजा दिकतुं राखवुं, त्यां अधिकें लेवुं अने उठे देवुं, ए कूरुतुल कूरुमान अतिचार जाणवो. अर्ही यकार समुंचायायें ठे. ए त्रीजा व्रतना पांचअतिचार, ते आश्रयी जे मुने अतिचार लाग्यो होय, (सर्वदेसियं के०) ते सर्व दिवससंवंधी अतिचार प्रत्यें (पम्किमे के०) हुं पम्किमुं हुं, निंहुं हुं ॥१४॥

हवे चोथुं अणुव्रत कहे ठे.

चउठे अणुवयंमि, निचं परदारगमणविरईउं ॥

आयरिअमप्पसठे, इठ पमायप्पसंगेणं ॥ १५ ॥

अर्थ:- (निचं के०) नित्य सदैव निरंतर, (परदार के०) परनी ते वी जानी दार एटले स्त्री तेनी साथें, (गमण के०) गमन करवानी एटले कामजोग जोगववानी (विरईउं के०) विरति, ते थकी (आयरिय के०) जे अतिक्रमवुं, उलंघवुं ते (चउठेअणुवयंमि के०) चोथा अणुव्रतने विषे अतिचार जाणवो, ते अतिचार शुं हुए ठते थाय ? (इठ के०) एहीज परस्त्रीगमनत्यागरूप चोथा अणुव्रतने विषे (पमायप्पसंगेणं के०) प्रमादने प्रसंगें करी, (अप्पसठे के०) अप्रशस्त अशुचिभाव हुए ठते थाय, अथवा परस्त्री सेववानो व्रतीप्रत्यें जे (आयरिअं के०) अतिचार आचर्यो होय, सेव्यो होय, ते आगली गाथांमां नाम लइने पम्किमीश ॥ १५॥

॥ चोथा अणुव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

अपरिग्गहिआ इत्तर, अणंग वीवाह तिबअणुरागे ॥

चउठ वयस्स इआरे, पम्किमे देसियं सबं ॥ १६ ॥

अर्थ:- प्रथम (अपरिग्गहिआ के०) अपरिग्रहीता एटले जेने वीजा कोड

यें ग्रहण करेली न होय, परणेली न होय, ते कुमारिका, अथवा जेनो धणी मृत्यु पाम्यो होय, तेविधवा, तेनी साथें मैथुन सेववुं. तेमज श्राविका पण कुंधारा अथवा रांडेला पुरुषनी वांग करे, तो तेने पण अतिचार लागे. वीजो (इत्तर के०) इत्तर ते कोइएक पुरुषें वेश्यादिकने स्त्रीने स्यानकें राखेली होय, तेनी साथें मैथुन सेववुं. तेमज स्त्री पोतानी शोक्यनो दिवस होय तेनुं निवारण करी जत्तारिने सेवे, तेने वीजो अतिचार लागे. वीजुं (अणंग के०) कामक्रीडा, ते जेम के:-परस्त्रीनी साथें हास्य, कुतूहल करवां, तथा तेनुं कुच मर्दन, मुखचुंबन, उष्टदशन आलिंगनादिक करवुं, कंदर्पनां चोराशी आसन सेववां, पुरुषचिह्न टाळी साथलें अंगुष्ठादिकें करी मैथुन सेववुं, ते वीजो अतिचार. चोथो (वीवाह के०) विवाहकरण ते पोतानां ठोरु टाळीने यश लेवाने अर्थे परना विवाह, सगाइ, लग्न करवां, कराववां, कन्यादान देवुं देवराववुं, नातुं जोरवुं. पाचमुं (तिवअणुरागे के०) कामजोगने विपे तीव्र अनुराग करवो, अत्यंत अजिलापनुं, करवुं कामजोगने अर्थे दूध, दहिं, घृतादिक, वंग, त्रावुं, फलाद प्रमुख धातु तथा अनेक औषधीपाक माजूम रसादिक काम दीपाववानी वस्तु खावी, वापरवी. ए पांच, (चउवव यस्तइयारे के०) चोथा व्रतना अतिचार, ते आश्रयी जे महारे अतिचार लाग्यो होय, (संवदेसियं के०) ते सर्व दिवससंवधी अतिचार प्रत्ये (पन्निमे के०) हुं प्रतिकमुं हुं, निहुं हुं ॥ १६ ॥

हवे पांचमुं अणुव्रत कहे ठे.

इत्तो अणुवए पं, चमंमि आयरिअ मप्पसहंमि ॥

परिमाणपरिठेए, इव पमायप्पसंगेणं ॥ १७ ॥

अर्थ:- (इत्तो के०) ए चोथा व्रत कथा उपरांत स्थूलपरिमहपरिमाणनामं पांचमुं अणुव्रत कहियें ठेयें. (इव के०) ए परिग्रहपरिमाण व्रतने विपे (पमायप्पसंगेणं के०) प्रमादने प्रसंगें करीने, (अप्पसहंमि के०) अप्रशस्त अशुजजाव अये ठते, (परिमाणपरिठेए के०) परिग्रहना परिमाण प्रत्ये परिठेद करे ठते एटले उल्लंघन करचायकी (पंचमं मिअणुवए के०) धनधान्यादिक नवविध परिग्रहना परिमाणरूप पांच

मा अणुव्रतने विषे, जे अतिचार (आयसिं के०) आयसो होय, एतए लगाड्यो होय, ते आगली गायामां पत्तिकर्मीज ॥ १३ ॥

धण धन्नखित्त वत्त, रूप सुवत्ते अ कुविअ परिमाण ॥

उपए चउप्पयंसि, पडिक्कमे देसियं सव ॥ १४ ॥

अर्थः—प्रथम (धण के०) चार प्रकारनां धन ते, तेमां एक गणवा रूप धन, ते पूगी, नाढीएर प्रमुख जे गणीने वेचाय ते. वीजुं धरिस एटले तोलवारूप धन, ते गोल, खांर, प्रमुख तोलीने वेचाय, ते जाणवुं, वीजुं गजें तथा पाढीयें करी मापीने वेचाय, ते मापवारूप धन ते कापन, जमीन, तेल, दूध, घृत, प्रमुख. चोयुं परीक्षा करीने जे लेचाय, वेचाय, ते रूपुं, नाणुं, धन, रत्नादिक, माणिक्य मोती प्रमुख जाणवां. ए चार प्रकारे धन अने (धन्न के०) धान्य ते गोधूम, चोखा अरुद प्रमुख जाणवा. ए वेहुनां करेला परिमाणथकी उल्लंघवुं एटले नियम उपरांत थयुं जाणीने ज्यां सुधी आगलुं वेचाय नहीं, त्यां सुधी वीजाने घेर रखावे अथवा संचकार आपी मूके, कोठा अथवा मूरानुं परिमाण कीधुं होय तो ते न्हाना ने वदले सहोटा बंधावे, ते प्रथम धनधान्यपरिमाणातिक्रम अतिचार जाणवो. वीजो(खित्त के०) क्षेत्र, ते हलें खेमी जूमि, ते क्षेत्र, ते त्रण प्रकारनुं ठे. एक अरहटने पाणीयें नीपजे, ते सेतुक्षेत्र, वीजुं वरसादने पाणीयें निपजे, ते केतु क्षेत्र, वीजुं जे वेहुना पाणीयेंथी नीपजे, ते उन्नयक्षेत्र जाणवुं. ए त्रण प्रकारनां क्षेत्र जाणवां. तथा (वत्त के०) वास्तु ते घर, हाट, वखारप्रमुखनी जूमि, ते पण त्रण प्रकारें ठे. एक तो जे जमीन खोदीने नीचें जोयरादिक करियें, ते खातजूमि, वीजी माळियादिक जे उंचां चढावीयें, ते उन्नित जूमि, वीजी ज्यां खणवुं, चणवुं, वेहु वानां करीयें, एटले जोयरं पण करियें अने उपर माल पण चणावियें. तथा ग्राम नगरादिक पण एमां आवे, ते खातोन्नित जूमि जाणवी. ए वेहुना परिमाणथी उल्लंघवुं, ते आवी रीतें केः—एक क्षेत्र मोकलुं होय अने वीजुं लेवरावे, तेवारें नियम जंगना जयथी पूर्वला क्षेत्रनी वारु चांगीनें वत्तेनुं एक क्षेत्र करी मूके; तथा घर, हाट, वखार, प्रमुख अधिका थतां देखीने वचमांनी जींत तथा मोज पाढीने एक करी मूके, ए क्षेत्र वास्तुपरिमाणातिक्रम वीजो अतिचार जाणवो, वीजुं

(सप्त के०) स्तु. (सुष्टे के०) स्तोत्रं, ए वेदुना परिमाणधी उल्लेखं पटले
स्तु. स्तोत्रं, अधिक धनुं देखीने तांगीदिकना नाम उपर करी मुके, ते सप्त
सुष्टपरिमाणातिक्रम नामा व्रीजो अतिचार जाणवो. (अ के०) वल्ली
(वृद्धिपरिमाणे के०) वृद्धिने ते आल कवोलां प्रमुख पटले स्तोत्रं. स्तु
टालीने धात्री समान धातुना प्रांगमा. आली. कलसीया. वाटका, चर,
आटला पाटला प्रमुख समान परावरी जे होय ठे, ते सर्वने नियम उप
गंत अधिक धनां देखीने तांगी नखात्री मटोटां करीने मंग्यायें तटलांज
गवें, ते वृद्धिपरिमाणातिक्रम चोथो अतिचार जाणवो. पांचमो (दुष्प
के०) छिपद ते गानी, दान, दारी, गंधणी, धाणोनर प्रमुख अने (चतुष्पथं
मि के०) चतुष्पथ ते गाय, पांगा, जेज प्रमुख जाणवो. ए वेदुना परिमा
णधी उल्लेखं, पटले नियम उपगंत धना जाणी गन्धवृक्ष धनुं मटोत्रुं
फरावे, तथा वंचे, ते पांचमो छिपदचतुःपदपरिमाणातिक्रम अतिचार जाण
वो. ए पांचमा धनना पांच अतिचार ते आश्रयी जे महारे कोइ अतिचार
साग्यो होय. (संधेदसियं के०) ते संधे दिवसगंधेपी अतिचार प्रत्यं (प
निवसे के०) हुं पनिवसुं नुं, निंहुं नुं ॥ १८ ॥

इये प्रण गुणव्रतमां प्रथम दिगुपरिमाणव्रत पटले ठे.

गमणस्स उ परिमाणे, दिसासु उहं अहे अ तिरिअं

च ॥ वुद्धि सइ अंतरा, पढमंमि गुणव्रतं निंदे ॥ १९ ॥

अर्थः—(दिसासु के०)उर्ध्वदिशि,अधोदिशि अने पुर्य, पश्चिम, दक्षिण,
उत्तर, ए चार दिशि तथा चार विदिशि,ए आठने तीर्थी दिशि कहियें,तेनेविषे
(गमणस्स के०) जावाना (परिमाणे के०) परिमाण पटले सो योजन
अथवा तेथी न्यूनाधिक पर्यंत जावानुं परिमाण करेखुं होय, ए रूप प्रथम
गुणव्रतने विषे (उ के०) तु शब्दचकी जे अतिचार साग्यो होय, ते आ
गल निंदियें ठेयें. प्रथम (उहं के०) उर्ध्व ते उंची दिशिना परिमाणप्रत्यं
उल्लेखं, वीजुं (अहेअ के०) अधो पटले नीची दिशिना परिमाण प्रत्यं उ
ल्लेखं, वल्ली व्रीजुं (तिरिअं के०)तीर्थीदिशिना परिमाणप्रत्यं अतिक्रमवुं,उ
ल्लेखं अथवा नियमजंगना जयने लीघे धाणोनर प्रमुखने मोकलवो, चोथुं
(वुद्धि के०) वृद्धिनी वृद्धि पटले सर्व दिशीयोना परिमाण ते सो, किंवा
पसो योजन पर्यंत जावाना सरखा करेला ठे, पठी कोइ कार्य पडे. तेवारे

एक दिशियें कार्यविशेषें पचास योजन बधाग्या. बीजी. दिशियें पचास योजन घटाग्या, ते चौथो क्षेत्रवृत्तिनामा अतिचार जाणवा. पांचमो (म ५ अंतरस्ता के०) स्मृत्यंतर्का ते सार्गसाहे स्मृतिनां ग्रंथ आय एटले संदेहकारी एक विचार उपजे के. गुं आ दिशि महारे सो योजन सोकली राखेली ठे? के पचास योजन सोकली राखेली ठे? एवी शंका नते पचास योजन उपरांत जावुं, ते पांचमो अतिचार. अने सो योजन उपरांत जावुं ते अनाचार व्रतजंग जाणवो. ए पांचमो स्मृत्यंतर्कानामें अतिचार. (पठ मंमिगुण वए के०) प्रथम गुणव्रतने विषे पूर्वांत पांच अतिचार मांदिलो जे अतिचार लाग्यो होय, ते प्रत्ये (निंदे के०) हुं निंहुं तुं ॥ १९ ॥

हवे बीजुं उपजोग परिजोग परिमाण गुणव्रत कहे ठे.

मज्झंमि अ मंसंमि अ, पुप्फे अ फले अ गंध मल्ले अ ॥

उपजोगपरीजोगे, बीजंमि गुणवए निंदे ॥ २० ॥

अर्थः—जे वस्तु उप एटले एकवार सेवाय तथा मुखादिकमां शरीरमां प्रवेश कराय एवी वस्तु, जेम के खान, पान, फूल, विलेपन प्रमुख जे वस्तु तेनो जोग ते उपजोग. तथा परि एटले बाहिरथी वारं वार सेविये, ते परिजोग वस्तु. ते वस्त्र, आचरण, जवन, स्त्री प्रमुख जाणवां. उपजोग परिजोग परिमाणनामा बीजुं गुणव्रत वे प्रकारें ठे. एक जोजनथकी, बीजुं कर्मथकी, तेना बीज अतिचारने प्रथम सामान्यपणे निंदियें ठेयें.

(मज्झंमिअ के०) मदिरा, (मंसंमिअ के०) मांस, वे चकारथकी बीजा पण अजड्य द्रव्य ग्रहण करवां. जेवां के मधु, माखण, अनंतकाय प्रमुख (पुप्फे के०) केरमां, मउमादिकनां फूल, (अके०) चशब्दथकी कुंशुआ, दिक त्रस जीवें करीने सहित एवा नागरखेलीनां पान प्रमुख जाणवां. तथा (फलेअ के०) वली जांबू, वीलां, पीलूमां, पीचु, वोर, पाकां करमदां. ए फल सर्व अजड्य वस्तु ठे, श्रावकने खावा पीवा योग्य नथी. ए वस्तु खाधामां वपराय ठे, ते कही, एटले अंतर्जोगवस्तु सूचवी. हवे बाहिर ना जोगमां आवे ते वस्तु कहे ठे. (गंध के०) वरास, अतर, अवीर-कपूर, अगर, तगर, धूपादिक जाणवां. (मल्लेअ के०) फूलादिकनी माला, ते केतकी चंपकादिकनां फूलनी जाणवी. तथा च शब्दथकी अन्य सर्व

जोग्य वस्तु, जेवी के:-सचित्तद्रव्य विगयादिक वस्तु पण लेवी. ए सर्व वस्तु, करेलाप्रमाणयकी विपरीतपणें अनुचितपणे आसेवन करते थके एटले जोगवते थके (उवजोगपरीजोगे के०) उपजोगपरिजोगनामें (वी-अंमि गुणवण के०) वीजा गुणवतने विपे जे अतिचार लाग्यो होय, ते सर्व प्रत्ये (निंदे के०) हुं निहुं हुं ॥ २० ॥

हवे विशेषची ए व्रतना जोग उपजोग आश्रयी पांच अने कर्म आश्रयी पंदर, मलीने वीश अतिचार ठे, ते पन्निक्मियें ठेयें. प्रायः आश्रय सचित्त वस्तुनो तो त्यागीज होय, माटें तेनी अपेक्षायें करी प्रथम जोजन आश्रयी अतिचारपंक पन्निक्मयीं ठेयें.

सचित्ते पडिवद्दे, अपोल छप्पोलियं च आहारे ॥

तुवोसहि नरकणया, पडिकमे देसियं सव्वं ॥५१॥

अर्थ:- (सचित्ते के०) सर्व समस्त सचित्तनो त्याग करीने अथवा सचित्तनु परिमाण कछुं होय, तेथी उपरांत प्रमादने वशें सचित्त वस्तुनो आहार करवो, ते प्रथम सचित्ताहारनामें अतिचार जाणवो. वीजो (पन्नि वद्धे के०) सचित्त प्रतिवद्ध ते सचित्तनी साथें बांधेली वस्तु एटले जोनें लागेलो गुंदर, ठळिया सहित रायण अने गोटली सहित आंवां, तेनुं मुखमां घालवुं, जेम वृद्धमांथी उखेकीने गुंदरने अचित्तनी बुद्धियें वापरे. अथवा आंवाने गोटली सहित अने रायणने ठळिया सहित मुखमां घाले, ते सचित्तप्रतिवद्धनामें वीजो अतिचार जाणवो, तथा वीजो (अपोल के०) अपकाहार एटले जेने अग्निनो संस्कार कीधो न होय, एवी सचित्त मिश्रित काची वस्तु, जेवी के:-तुरतनो पीशेलो छोट, अणचाव्यो छोट इत्यादिक अपोल जाणवी. ए विपे सिद्धांतमां कछुं ठे के, अणचाव्यो छोट, आवण अने जादरवा महीनामां पांच दिवस मिश्र रहे, पठी अचित्त थाय. आश्विनमासें चार दिवस मिश्र रहे. कार्तिक, मार्गशीर्ष अने पौष, ए व्रण मासें व्रण दिवस मिश्र रहे, तथा माहा अने फाट्युने पांच प्रहर मिश्र रहे. चैत्र, वैशाखें चार प्रहर मिश्र रहे. ज्येष्ठ तथा आषाढें व्रण प्रहर मिश्र रहे, इत्यादिक मिश्र रहे, पठी अचित्त थाय. ते काचो छोट, तेने पीशेलो जाणीने अचित्त बुद्धियें लीथे. इत्यादिक सचित्त शंकित वस्तुनुं नरकण क

रुं, ते अपक्वौषधिजक्षणनामें त्रीजो अतिचार जाणवो. चोथो (दुष्पोषि यंच के०) दुःपक्वाहार ते कांश्क काचा अने कांश्क पाका एवा उला, उं वी, पोंक, पापनी प्रमुख वस्तु, तेनो (आहारे के०) आहार करवो ज क्षण करवुं, ते दुःपक्वौषधिजक्षणनामें चोथो अतिचार जाणवो. पांचमो (तु ठोसहिजस्कण्या के०) तुठौषधिजक्षण ते मग प्रमुखनी कोमल फली त था वोर प्रमुख तुठ असार वस्तु जे घणी खाधाथी पण तृप्ति न आय, ए वी जे औषधि कुलीफलीरूप तेने अचित्त करी वापरे, तो तेने तुठौषधि जक्षणनामें पांचमो अतिचार लागे, जेने सचित्त वस्तु खावानो नियम होय तेने ए पांच अतिचार(संज्ञवे. ए वीजा गुणवतना जोजन विषयिक पांच अ तिचार, ते आश्रयी जे सहारे अतिचार लाग्यो होय, (संबंदेसियं के०) ते सर्व दिवस संबंधी अतिचार प्रत्ये (पम्किमे के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं, निंहुं हुं. हवे जे गृहस्थ आजीविकाना हेतुयें कुव्यापार करे, तेने पण जोगोप जोगज कहियें. ते इंगालादिक पांच कर्म, दंतादिक पांच वाणिज्य, अने यंत्रादिक पांच सामान्य, एवं पंदर कर्मादान ठे. ते अत्यंत घणा कर्मों उपा र्जन करवानां कारण ठे, तेमाटे एने श्रावकें जाणवां, पण आचरवां नहीं. ते पन्नर कर्मादान आश्रयीने पंदर अतिचार वे गाथायें करी कहे ठे.

इंगाली वण साडी, जाडी फोडी सुवज्जए कम्मं ॥

वाणिज्जं चैव य दं, त लस्क रस केस विस विसयं ॥२१॥

अर्थः—प्रथम काष्ठ वाली अंगारा करी बेचवा तथा सोनार, कुंचार, लोहार जामजुंजा, कंसारादिकनां अग्निसंबंधि जे कर्म, ते(इंगाली के०) अंगारकर्म.

वीजुं वनस्पतिनुं निपजाववुं, ठेदवुं, जेदवुं, ठेयां अण ठेयां आखां वन बेचवां. पान, फल, फूल, लीलां तण, काष्ठ अने कंद बेचवां. वामी, वनखंरु क रवा, आजीविकाहेतुयें कण दलावे. पीसावे, ते वीजुं (वण के०) वनकर्म.

त्रीजुं गामां प्रमुख वनावी वनावीने बेचे, तथा गामांना अवयव धोंसरी धोंसरा समोल प्रमुख, वनावीने बेचे, बेचावे, ते (सामी के०) शकटकर्म.

चोथुं गामां, बलद, उंट, जेप, खर, बेसर, घोडा, घर, हाट, प्रमुख राखीने जाडे थापवानुं आजीविकानिमित्तें करे, ते (जामी के०) जाटिक कर्म.

पांचमुं जव, चणा, गोधूम मग, अरुद, प्रमुख धान्यनो साथवो करवो,

तथा तैनी दाल करवी, तथा शाखि प्रमुखना चोखा करवा, तथा पृथिवी काय प्रमुखनो फोरु, तोरु करवो एटले कूवा, वापी, तलाव प्रमुख खणवा, गवणाववा, उंरु लोकोनुं, तथा शिलाटनुं काम करवुं, हल दंतादीयें करी जूमि खेकवी. खाण खणाववी, टांकुं खणाववुं, कृपी करवी, इत्यादिक जेटलो पृथिवीनो आरंज, ते सर्व (फोनी के०) स्फोटिक कर्म जाणवुं. (कम्मं के०) ए पांच सामान्य कर्म, ते प्रत्ये श्रावक (सुवज्जाण के०) अत्यंतपणें वज्जे.

हवे पांच कुवाणिज्य कहे ठे. (च के०) वल्ली (एव के०) निश्चें अ-
धवा चैवय ए शब्द पादपूर्णार्थ ठे. त्यां प्रथम दांत, नख, चर्म, शिंगना
दिकना व्यापार एटले हाथीदांत, चमरीगायना वालनां चमर, मत्स्यादि
कना नख, शंख, कोना, चीरु, पौइसा, कस्तूरी, मुक्ताफल, तथा वाघ,
चित्तरा अने मृगादिकनां चर्म, हिंग, हांसरू प्रमुख रोम, इत्यादिक व्रस
जीवोना अंगोनुं वाणिज्य जेमां आके ठे, तेने जो आगरे जइ व्होरे, तो
तेमां घणो दोष लागे, ए सर्वने (दंत के०) दंतकुवाणिज्य कहियें.

बीजुं लाख, धावनीनां फूल, कसुंवो, हरताल, मणशिल, गुळी, महुनां,
टंकणद्वारादिकनो व्यापार, जेथकी बाहिरना जीवोनुं मृत्यु थाय, ते सर्व
(लख के०) लाख कुवाणिज्य जाणवुं.

त्रीजुं विंगय महाविंगय एटले घृत, तेल, गोल, मध, दूध, दही प्रमु-
खनो व्यापार, ते सर्व (रस के०) रस कुवाणिज्य जाणवुं.

चोथुं द्विपद ते मोर, सूना, तथा मनुष्य प्रमुखना व्यापार अने चतुष्पद
ते गाय, जेंप, बलद, घोना, ठाळी प्रमुखनो व्यापार ते सर्व, (केस के०)
केशकुवाणिज्य जाणवुं.

पांचमुं अफीण, सोमल, शिंगीयो वत्सनाग, साबू, हरताल, जांग, पोस्त,
इत्यादिक तथा वृरी, कटारी, धनुष्य, वाण, खड्ग, कूहानादिक शस्त्र, अने
सन्नाह पाखर प्रमुख जेना वलें करी संग्राममध्ये घणा जीवोना संहार
थाय, तथा हल, कोदाल, इत्यादिक सर्व कुवस्तुनो जे व्यापार, ते (वीस
विसयें के०) विस केतां विप तथा शस्त्रादिकनो विसय एटले विषय ठे
जेने विषे ते विसविसय कहियें. ए विसविसय, (वाणिज्जं के०) वाणिज्य
जाणवुं. ए पांच कुवाणिज्यने श्रावकें वर्जवां ॥ २२ ॥

एवं खुजंतपिह्वाण, कम्मं निह्वंणं च दवदाणे ॥

सर दह तलाय सोसं, असई पोसं च वज्जिजाणा ॥ ७ ॥

अर्थ:-हवे पांच सामान्य कर्म कहे ते. (गंध के०) गम (सु ०) निश्चं शिला, लोढी, उखल, मृशाल, बंटी, चरवा, पेंटीया प्रमुख अनेक जातिनां यंत्र करीने वेचे, ते सर्व यंत्रकर्म. तथा पिह्वाण ते जलमी, निव. सरशव, एरंकादिकने पीलवानां यंत्र, जेम के कोदहुं. वाणी प्रमुख. ते सर्वथी लागे जे कर्म, तेने प्रथम (जंतपिह्वाण के०) यंत्रपीलन कर्म कहिये.

वीजुं बालकनां कान, नाक, बींधवा, स्त्रीफूल विध्वंस करवो, नपुंसक करवो, जंटादिकने आंकवो, घोसा बलदनां नाक, बींधाववां, आंक पडाववा. समराववा, कर्ण, कंवल, पृठमां ठेदाववां. तेमज इजारे गाम लझे आकरा कर करवा, कोटवालपणुं करवुं. इत्यादिक जेटलां निर्दयपणानां काम ठे, तेसर्व, (निह्वंणं के०) निर्दलन कर्म जाणवुं. (च के०) वली

त्रीजुं धर्मनी बुद्धियें अथवा मोकली जूमिने विपे सुखથી संग्राम थाय अथवा स्वजावें अथवा तृणादिक वाव्या पठी नवा अंकूरा उगे, तो गायो चरे. इत्यादिक हेतुથી वन अने जामी प्रमुखने जे (दव के०) अग्निनुं (दाणं के०) दान एटले आपवुं, अर्थात् दव लगामवो, तथा कोझे अग्निनुं देवुं, तेने दवदानकर्म कहियें.

चोथुं सरोवर खण्णा विना जे जगामां जल रहे, तेवा गामने (सर के०) सर कहियें तथा (दह के०) डह अने (तलाय के०) तलाव, ए सरोवर, डह, तलाव, तथा कूवा, वापी, इत्यादिक पाणीनां स्थानकोनुं (सोसं के०) शोषण करवुं, ए जलाशयना पाणी उलठाववाથી अनेक जलचर पंचेंद्रिय जीवनी हिंसा थाय, तथा नील फूल वगेरें घणा जीवोनो विनाश थाय, तेने सरदहतलावसोसणकर्म कहियें.

पांचमुं (च के०) वली (असईपोसं के०) असतीपोषणकर्म, ते अस ती कहियें कुतरां, विह्वामां, मोर. कूकमां सूवा, मेनां, सींचाणा, सूना, सालही प्रमुख हिंसक जीवोनું पोषण करवुं, ते असतीपोषणकर्म कहियें. अथवा असती एटले कुसती, कुशीलिणी व्यजिचारिणी स्त्रीनुं पोषण करवुं. ते पण असतीपोषणकर्म कहियें, अथवा दुष्ट पुत्रादिक, दुष्ट

दान, दामीनुं तरण पोषण करवुं तथा कसाइ, माछी, वापरी, नेलीनी साथें व्यापार करवो, इत्यादिक जे अर्थमी जीवोनुं पोषण करवुं, ते सर्व, अस्तीपोषणवर्म कहियें. (कम्म के०) ए पांच सामान्य कर्म कयां, अहिं एवं नु शब्द ते गाथाना अंत सुधीना दरेक पदमां लेवुं, जेम के:-एवं एटले ए प्रकारनां ग्वर कमां जे जे शुचिपालनादिक ठे, तेने खु एटले निश्चयें करी आचकें (वज्जिज्जा के०) वज्जिवां, ए पंदरे अतिचारमांदेखो जे महारे अतिचार लाग्यो होय, ते सर्वप्रत्ये हुं निंदुं तुं ॥ २३ ॥

हचे अनर्थदंरुविरमणनामा प्रीजुं गुणव्रत कहें ठे, जेयकी निरर्थक आत्मा दंराय, पाप लागे, तेने अनर्थदंरु कहियें, ते चार प्रकारें ठे, ते मां प्रथम नो जे आत्तेध्यान, गौडध्यान ध्यावुं, ते अपध्यानाचरित अनर्थ दंरु कहियें, एटले चेतां वेतां मनमां चिंतवना करवी, जे बेरीने थांभुं, मारी नाथुं अने राजा थाउं, तो बेरीनां गाम धाली नातुं? विद्याधर थाउं, तो स्वेच्छायें ज्यां प्राये त्यां जाउं? मनमानती स्त्रीनी साथें विस्वास करुं? इत्यादिक जे मानुं ध्यान करवुं, ते अपध्यानाचरित अनर्थदंरु कहियें.

बीजो प्रसादाचरितअनर्थदंरु, ते पाप विकथा करवी, दूध, दही, ठा श, घृत, तेल, इत्यादिक वस्तुने ढांकयानुं आलस करवुं, ते बीजो जेद.

प्रीजो हिंसप्रदानअनर्थदंरु, ते घंटी, उगल, मुशल, चाकू, ठुरी प्रमुख पाप अधिकरण कोइने आपवां, ते हिंसप्रदानअनर्थदंरुनो प्रीजो जेद.

चोथो पापकर्मोपदेश अनर्थदंरु, ते न्हाउं, अग्नि जलावो, वस्त्र धोवो, खेती करो, करावो, वाठमाने समरावो, अमुकने कूटो, मारो, बांधो, इत्यादिक उपदेश देवा, ते चोथो जेद. ए चार प्रकारना अनर्थदंरुयकी निवृत्तवुं, तेने अनर्थदंरुविरमणनामं प्रीजुं गुणव्रत कहियें. तिहां पोता जे तथा ज्ञाती, गोत्री प्रमुखने अर्थ पाप करवुं, ते व्यवहारदृष्टियें अर्थ दंरु ठे, माटे अर्हियां तेनो त्याग नथी ॥ २३ ॥ हचे ते त्रीजा गुणव्रत आश्रयी जे अतिचार लाग्या, ते त्रण गाथायें करी पन्निक्रमियें ठेयें.

सवग्नि मुसल जंतग, तण कठे मंत मूल जेसजे ॥

दिने दवाघिए वा, पन्निमे देसियं सव ॥ २४ ॥

अर्थ:- (सव के०) शस्त्र, (अग्नि के०) अग्नि, (मुसल के०) मुश

ल, (जंतग के०) यंत्रक ते घंटी प्रमुख, (तण के०) सावरणी प्रमुख,
 (कठे के०) काष्ठ लाकमी अरहट्टनी लाती प्रमुख, (मंत के०) मंत्र ते
 साप खीलवा प्रमुखना, जाणवा, (मूल के०) नागदमणी प्रमुख जडी
 वूटी, तथा गर्जशातन पातन प्रमुख जाणवा. (ज्ञेसज्जे के०) ज्ञेपज्य ते
 वे आदि वस्तुना मेलापथी जे वस्तु उपजे एटले गोदी, चूर्ण, तंत्रविद्या
 इत्यादिक उपद्रवकारी वस्तु जाणवी. इत्यादिक वस्तु दाक्षिणता टाढी वी
 जाने (दिने के०) देवाथकी, एटले आपवाथकी, (दवाविण के०) परपास
 अपाववाथकी (वा के०) अथवा वीजा आपनारने अनुमोदवाथकी, जे
 अतिचार लाग्या होय, (संवंदेसियं के०) ते सर्व दिवस संवंधि अतिचार
 प्रत्ये, (पडिक्कमे के०) हुं प्रतिकमुं हुं, निंहुं हुं ॥ ३४ ॥

न्हाणू वट्टण वन्नग, विलेवणे सदरूवरसगंधे ॥

वठासण आचरणे, पडिक्कमे देसियं सव्वं ॥ ३५ ॥

अर्थ:- (न्हाण के०) स्नान ते अज्यंगन करी तेल चोपडीने नाहियें
 त्यां अजयणायें जीवाकुल भूमिकायें स्नान करे, अथवा अणगल पाणीयें स्ना
 न करे, (उवट्टण के०) उवट्टणुं ते उद्धर्त्तन जे पींठी प्रमुखें करी शरीरुं
 उवट्टण करे, मेल उतारे, (वन्नग के०) वर्णक वस्तु, ते अवीर, गुलाल, अ
 लतादिक, (विलेवणे के०) केसर, चंदन, कुंकुमादिक वगैरेणुं विलेपन जा
 णवुं. (सद के०) वंश वीणादिकना शब्द कौतुकें सांचलवा, तथा प्रहर
 रात्रि उपरांत उंचे शब्दें बोलवुं, (रूव के०) स्त्री प्रमुखना रूप जोवां,
 वेश्यादिकनां नाटक जोवां, (रस के०) मधुर, आम्लादिक रस, (गंधे के०)
 वास, एटले सुगंध, ते कर्पूर, कस्तूरी प्रमुखना जाणवा, (वठ के०) वस्त्र,
 (आसण के०) वेसवानां आसन तेने संवंधें शय्या पण जाणवी. तथा
 आसन एटले कामशास्त्र, कोक, वात्स्यायनादिक शीख्या होय अनेकविध
 विषयज्ञोग संवंधी चोराशी आसन जाणवां, (आचरणे के०) आचरण ते
 चरण, मुकुट, कुंडल, कंकण, मुद्रिकादिक तथा द्यूतक्रीडा, मद्यपान,
 जल क्रीडा, हींचवुं, इत्यादिक दुष्ट वानां करवां, जोवां, एम अनेक उप
 ज्ञोग परि ज्ञोग वस्तुं आश्रयी अयत्तायी अणउपयोगयी जे कोइ म
 हारें अतिचार लाग्या होय, (संवंदेसियं के०) ते सर्व दिवससंवंधी अति

ચારપ્રત્યે (પડિકા મે કે૦) હું પડિકમું હું, નિહું હું. આ ઠેકાણે શબ્દાદિક પાંચ વિષય ગ્રહણ કર્યા છે. માટે તજ્ઞાતીય મધ્યાદિ પાંચ પ્રકારના પ્રમાદનું પણ ગ્રહણ કરવું ॥ ૨૫ ॥

હવે એ વ્રતના પાંચ અતિચાર પ્રતિક્રમણને માટે કહે છે.

કંદપ્પે કુકુણ, મોહરિ અહિગરણ જોગ અશરિત્તે ॥

દંમિ અણઠાણ, તશ્ચમિ ગુણવણ નિંદે ॥ ૨૬ ॥

અર્થ:- (કંદપ્પે કે૦) કંદર્પ, તે કામજોગની કથાનું કરવું, તથા એવું હાસ્ય કારી વચન બોલવું, જે થકી કામવિકાર જાગે. તે પ્રથમ અતિચાર જાણવો, તથા (કુકુણ કે૦) કૌકુચ, તેજુકુટી, નેત્ર, નાક, મુખ, હાથ પાદાદિકની એવી ચેષ્ટા કરે, કે જેથકી લોકોને અત્યંત હાસ્ય ઉત્પન્ન થાય, એટલે જામની પેરે શરીરાદિકની કુચેષ્ટાએ કરીને લોકોને અત્યંત હાસ્ય ઉપજાવવું, કોઈના ચાલા પામવા. તે ત્રીજો અતિચાર, તથા (મોહરિ કે૦) મુશરીપણું, તે વિચાર રહિત વાચાલપણે ગણું વચન કરવું મકાર ચકારાદિક અષ્ટિત વચન બોલવાં, તે ત્રીજો અતિચાર જાણવો, તથા (અહિગરણ કે૦) શસ્ત્ર, અગ્નિ, મુશલ, નીસા, લોહું, ધંટી પ્રમુખ અધિકરણ, સજ્જા કરી રાખવાં, કોઈ માગવા આવે તેને આપવાં, તેમજ અગ્નિ પ્રમુખ અધિકરણની પ્રથમ પ્રવૃત્તિ ચલાવવી, તે ચોથો અતિચાર જાણવો. તથા (જોગઅશરિત્તે કે૦) ઉપજોગ પરિજોગની વસ્તુ તે અતિરિક્ત એટલે પોતાના સ્વપ કરતાં પણ અધિક રાખવી એટલે જોગવસ્તુ જે તેલ, કંકોની, ચણ, પાણી પ્રમુખ છે, તે અધિક રાખે, જે દેહીને વીજાને ન્હાવા પ્રમુખની વાંઠા ઉપજે, તેથી જોગાદિક વસ્તુનો દોષ લાગે અને ઉપજોગ વસ્તુ, તે જો એક ઘરનો સ્વપ હોય તો પણ બે ચાર ઘર પ્રમુખ સ્વપ વિના સામટાં કરાવે, તેથી ઉપજોગ વસ્તુનો અધિક દોષ લાગે. તે પાંચમો અતિચાર (દંમિઅણઠાણ કે૦) એ અનર્થદંડવિરમણ નામે (તશ્ચં મિગુણવણ કે૦) ત્રીજા ગુણવ્રતને વિષે પૂર્વોક્ત જે અતિચાર લાગ્યો હોય, તે પ્રત્યે (નિંદે કે૦) હું નિંહું હું ॥ ૨૬ ॥ ઇતિ ગુણવ્રતપ્રતિક્રમણ ॥

हवे चार शिक्षाव्रत कहे थे. त्यां प्रथम सामायिक नामक शिक्षाव्रत २२३
तिविहे छुप्यणिधाने, अणवघाणे तथा सइविहूणे ॥

सामाश्च वितह कए, पढमे सिक्कावए निंदे ॥ २७ ॥

अर्थ:—(तिविहे के०) त्रिविधें एटले व्रत प्रकारें (छुप्यणिधाने के०)
छुःप्रणिधान ते छुप्रव्यापार एटले सावय व्यापार ते. तेना व्रत अनिवार
जाणवा. तेमध्ये प्रथम घर, हाट प्रमुख संबंधी जे सावय व्यापारुं मनमं
चिंतवन करवुं, ते प्रथम मनोछुःप्रणिधान अतिचार जाणवो. तथा ककड
एटले कठोर, सावयचापायें करी बोलवुं, ते बीजो वचनछुःप्रणिधान नाम
अतिचार जाणवो. तथा अण उपयोगशी पापव्यापारमां कायाने, प्रवर्ता
ववी, देखवा, पूंजवा विना वेसवुं, सुवुं, जीतवुं उठिंगण करवुं, इत्यादिक
विपरीतपणे जे कायाने प्रवर्ताववी ते कायछुःप्रणिधाननामा बीजो अति
चार जाणवो. तथा (अणवघाणे के०) अनवस्थान, ते सामायिकनुं जय
न्य वे घडी कालमानठे तेटलो काल पूर्ण कस्या विना सामायिक पारवो,
तथा आदररहितपणे सामायिक पारवो, तथा आदररहितपणे सामायिक
करवो, ते चोथो अनवस्थानअतिचार जाणवो. (तथा के०) तथा
(सइविहूणे के०) स्मृतिविहीन एटले नीझादि प्रमादशकी सामायिक
में कीधो के नथी कीधो? एवुं उपयोगनुं शून्यपणुं ते पांचमो अतिचार.
ए रीतें (सामाश्च के०) सामायिक प्रत्ये (वितहकए के०) वितह
एटले जूगो, कृते नाम कीधे थके (पढमेसिक्कावए के०) प्रथम सामा-
यिकनामा शिक्षाव्रतने विषे पूर्वोक्त पांच अतिचार मांडेलो जे अतिचार
लाग्यो होय, ते प्रत्ये (निंदे के०) हुं निंडुं तुं ॥ २७ ॥

आशंका:—सामायिक लेइने पठी सर्वथा मननो संवर तो करी शकियं
नहीं, अने मनना कुव्यापारें एक तो कुव्यापारनुं पाप लागे, अने बीजुं
सामायिकनो जंग थाय ठे, तेथी तेनुं फरी प्रायश्चित्त करवुं जोइयें, तेमाटें
अविधिदोषने लीधे सामायिक करवाने वदले नहींज करवो तेज चहुं ठे?

समाधान:—सामायिक तो अवश्य करवो, केम के सामायिक लेवाय
ठे, ते छुविहं तिविहेण ए जांगे लेवाय ठे, ए जांगामां मन, वचन अने
काया ए त्रणें करी सावय व्यापार करुं नहीं, तथा करावुं नहीं, ए ठ निय
म आवे ठे, तो ते ठ मध्ये कोइवारें कदापि एक नियम जंग थाय तो पण

પાંચ તો અશ્વંઘિત રહે છે. અને મનના કૃત્યાપારનું પાપ અરૂપ હોય છે, તે પાપથી તો 'મિથા મિ ડુક્કરં' દેવાથી વૃદ્ધીયે થાયે. માટેં પણ અરૂપ કારણ થી જો સામાયિક કરવાનો ચાલજ બંધ કરીયે, તો આ કાલમાં ચારિત્રીયો કોઈ પણ નથી. એવુંજ થઈ જાય. તેમાટેં સામાયિક અવશ્ય લેવો અને તે સામાયિક લેઈને પછી જેમ થને તેમ શુરૂ પાલવાનો સ્વપ કરવો, કારણ કે હમણાં ના કાલની દીકા અને સામાયિક પ્રમુલ જે છે, તે સર્વ અન્યાસ માંત્રે છે. માટેં અન્યાસ કરતાં થકાં કોઈ વચ્ચેં શુરૂ ચારિત્રનો લાજ પણ થયો.

તેથી સામાયિકનો અત્યંતાનાય પટલે નિર્મૂલપણું કરવું યોગ્ય નથી, કેમ કે સર્વચિરતિ સામાયિકને વિષે પણ તેમજ થાય છે, તેમાં પણ ગુપ્ત્યાદિ જંગમાં મિથ્યા ડુષ્કૃત પ્રાયશ્ચિત્ત કહેલું છે, તેથી સામાયિક ન કરવો તે યોગ્ય નથી. વલ્લી પણ સાતિચાર જે અનુદાન છે, તે પણ અન્યાસ કરતાં કાલેં કરીને નિરતિચાર અનુદાન થાય છે, એમ પૂર્વાચાર્યો કહે છે. વલ્લી કહેલું છે કે, અન્યાસ જે છે. તે મનુષ્યાદિકના મહોટા જન્મમાં પઠવાહે ચાલનારો થાય છે, માટેં શુરૂ છે. તથા ઘાલ લોકો પણ કહે છે. કે અન્યાસ જે છે. તે કર્મના કુશલપણને કરે છે. માટેં નિરંતર સામાયિક કરવો તેજ યોગ્ય છે. જેમ ગ્રહણ કરવાના પાત્રમાં એક વચ્ચે પહેલો ઉદકવિંદુ મહત્તાને પામતો નથી, તેમ મનના સદોપપણાયેં કરી સામાયિક કરવો, એ પણ અત્યંત દોષની મહત્તાને પામતો નથી કારણ કે તેની મિથામિ ડુક્કરંથી શુદ્ધિ છે, માટેં અવિધિ કરવાને વદલે સામાયિક નજ કરવો, એવું બોલવું તે અસૂચાવચનજ છે. કહેલું છે, કે "અવિહિકયા વરમકયં, ઝસ્સૂથ વચણં જણંતિ સમણુજં ॥ પાયઠિત્તં જમ્હા, અકણ લહુથં કણ ગુરુથં ॥ ૧ ॥ માટેં ધર્માનુદાન નિરંતર કરવું અને કરનારેં સર્વ શક્તિયેં કરી વિધિમાં ચલ રાખવો. એજ શ્રદ્ધાલુનું લક્ષણ છે. વલ્લી કૃપી, વાણિજ્ય, સેવાદિક, જોજન, શયન, આસન, ગમન, તથા વચનાદિક તે સર્વ પણ ડ્રવ્ય, દેવ, કાલાદિક વિધિયેં કરીને પૂર્ણ ફલવાલાં થાય છે. અન્યથા થતાં નથી, માટેં સમસ્ત પુણ્યક્રિયાના પ્રાંતમાં અવિધિ આશાતના નિમિત્ત મિથ્યાડુષ્કૃત દેવું. કિંવહુના.

હવે વીજા દેશાવકાશિક શિક્ષાવ્રતના અતિચાર કહે છે.

આણવણે પેસવણે, સદે રૂવે અ પુગ્ગલસેવે ॥

દેસાવગાસિઅંમિ, વીણે સિસ્કાવણે નિંદે ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:—(પ્રથમજે જમિનાં પરિમાણ કીધાં છે, તે જમિની. અગત્ય વાહિર
ની જમિની કોઈ જનાર માણસની હસ્તક વસ્તુ પદાર્થને (આપનામે કેળ)
આનયન, ઇટલે અણાવવું, મગાવવું તે, આનયનનામા પ્રથમ અતિચાર જા
ણવો. તથા પરિમાણ ઉપરાંતની જમિને વિષે દામ પ્રમુચ્ચને મોકલવો, અથ
વિક્રયનો આદેશ દેવો, તે વીજો (પેસવણે કેળ) પ્રેષવણનામા અતિચાર જા
ણવો, તથા કોઈ કાર્ય ઉપને ચક્રે નીમેલી જમિકાચી વાહિર રહ્યો જે મનુષ્ય,
તેને ઘોંઘાલાદિક શબ્દે કરી પોતાપણું જણાવવું, તે વીજો (સંદ કેળ)
શબ્દાનુપાતિ નામા અતિચાર જાણવો. તથા ઝંચો થઈ પોતાનું રૂપ દે
શ્વામીને વોલ્યા વિના પળ જેને વોલાવવું હોય, તેની દૃષ્ટિયે પડે. તેના દ
ર્શનથકી તેના સમીપમાં જાય, તે ચોચો (રૂવેચ કેળ) રૂપાનુપાતિનામા
અતિચાર જાણવો. તથા નીમેલી જમિકાચી વાહિર રહેલા પુરુષને કાંક
રાદિક નાચી પોતાપણું જણાવવું, તે પાંચમો (પુગ્ગલસ્કેવે કેળ) પુગ્ગલો
ત્કેપ નામા અતિચાર જાણવો. એ પાંચ અતિચારમાંહેચી (દેસાવગાસિ
અંમિ કેળ) દેશાવકાશિકનામેં (વીએસિસ્કાવણ કેળ) વીજા શિક્ષાવ્રત
ને વિષે જે અતિચાર લાગ્યો હોય, તે પ્રત્યેં (નિંદે કેળ) હું નિંહું તું.
અહીયાં એ વ્રતને વિષે દેશથકી અવકાશ છે, ઇટલે જે વ્રતને વિષે ઉપ
જોગ પરિજોગ વસ્તુની ટૂટ છે. તેને દેશાવકાશિક કહિયેં, તથા ઘ
ણાચી થોરુ કરવું, તેને પણ દેશાવકાશિક કહિયેં ॥ ૨૭ ॥

હવે ત્રીજા પૌષધોપવાસ શિક્ષાવ્રતના પાંચ અતિચાર કહે છે.

સંથારુચ્ચારવિહી પમાય તહ ચેવ જોઅણાજોએ ॥

પોસહ વિહિ વિવરીએ, તહએ સિસ્કાવણ નિંદે ॥૨૮॥

અર્થ:—સંથાર કેળ) શય્યાસંથાર, (ઉચ્ચાર કેળ) વચીનીતિ અને
લઘુનીતિનાં ઠંમિલ, એનો (વિહી કેળ) વિધિ જે પ્રકાર, તેને વિષે (પમાય
કેળ) જે પ્રમાદ કરવો, તે અતિચારચઝક જાણવું, તે અતિચારચઝક
ને વિવરીને કહે છે. ત્યાં શય્યા સંથારાને ન પહિલેહે અથવા પ્રતિલેખન
કરે, તો કાંશક કરે, કાંશક ન કરે, તે પ્રથમ અપ્પમિલેહિઅ ડુપ્પમિલેહિ
સથાસંથારે નામા અતિચાર જાણવો, તથા શય્યા સંથારાને ન પ્રમાર્જવું,
પ્રમાર્જવું તો કાંશક પ્રમાર્જવું, કાંશક ન પ્રમાર્જવું, તે વીજો અપ્પ

मन्त्रिप्रपुष्पमधियसव्यासंधारे नामा अतिचार जाणवो, तथा वमीनीति
अने लघुनीति. परतववार्ता जे जूमि. ते जूमिने न पडिलेहवी. अथवा
पडिलेहवी. तो कांश्क पडिलेहवी अने कांश्क न पडिलेहवी. ते व्रीजां
अप्पडिलेहिअ पुप्पडिलेहिअ उच्चारपासहवणजूमि नामा अतिचार जा
णवो. तेमज ते जूमिने न प्रमार्जवी, अथवा प्रमार्जवी तो कांश्क प्रमा
र्जवी कांश्क न प्रमार्जवी, ते चोथो अप्पमधिय पुप्पमधिय उच्चारपासह
वणजूमिनामा अतिचार जाणवो. ए चारे अतिचार ते शय्या संवारो
तथा लघुनीति, वडीनीतिनां वंडिलने दृष्टियें करी जूवे नहीं, तेमज च
रवला तथा दंडासणादिकें करी पूंजे, प्रमाजें नहीं अथवा शून्यचित्तें जू
ए, अने पूंजे ते संबंधी ए अतिचारचतुष्क कणुं. (तहचेव के०) तथैव ए
टले तेमज धली निधें (जोअणाजोए के०) जोजननो आजोय एटले आ
जोग करवो चितवन करवुं, अर्थात् पोसह दीधा पठी जोजनादिकनी चिंता
करे, एटले क्यारें पोसह पूर्ण थशे क्यारें पारणुं करगुं ? अथवा पार
णे अमुक जोजन करगुं ? एवी चिंतवणा करवी, ते पांचमो जोअणाजोए
नामा अतिचार जाणवो. ए पांच अतिचारोयें करीने (पोसहविहिधिवरीए
के०) पोसहव्रतनो विधि जे प्रकार ते विपरीत करे थके, (तहएसिकावए
के०) पौषधौपवासनामा व्रीजा शिक्काव्रतने विषे पूर्वोक्त पांच अतिचार
मांहेलो जे अतिचार लाग्यो होय, तेने (निंदे के०) हुं निंदुं उं ॥ २९ ॥

हवे चोथा अतिधिसंविजाग शिक्काव्रतना पांच अतिचार कहें ठे.

सच्चित्ते निखिवणे, पिहिणे ववएस मठरे चेव ॥

कालाश्कम दाणे, चउठे सिक्कावए निंदे ॥ ३० ॥

अर्थः—(सच्चित्ते के०) साधुने देवा योग्य जे ज्ञातादिक तेने पृथिव्यादिक
जेसचित्त, ते सचित्तनी उपर पूर्वोक्त प्राशुक निदोषवस्तुनुं (निखिवणे के०)
नादोषवुं मृकवुं ते सचित्तनिक्षेपण नामा प्रथम अतिचार जाणवो. तथा
प्राशुक निदोष देवा योग्य वस्तुने सचित्त ते कंद, पत्र, पुष्पादि पदार्थें करी
(पिहिणे के०) टांकवी, ते सचित्तपिहिण नामा वीजो अतिचार जाणवो, तथा
ववएस के०) व्यपदेश करवो एटले पोतानी वस्तुने अण देवानी बुद्धियें पार
की करीने कहेवी, तथा देवानी बुद्धियें पारकी वस्तुने पोतानी करीने

अर्थः—(प्रथमजे जूमिनां परिमाण कीयां ते, ते जूमिनी उपसंगत जमिनी जूमिनी कोइ जनार माणसनी हस्तक वस्तु पदार्थने (आणवणे के०) आनयन, एटले आणाववुं, मगाववुं ते, आनयननामा प्रथम अतिचार जाणवो. तथा परिमाण उपरांतनी जूमिने विपे दास प्रमुखने मोकलवो, कय विक्रयनो आदेश देवो, ते वीजो (पेसवणे के०) प्रेषवणनामा अतिचार जाणवो, तथा कोइ कार्य उपने थके नीमेली जूमिकाथी बाहिर रयां जे मनुष्य, तेने खोंखारादिक शब्दे करी पोतापणुं जणाववुं, ते वीजो (मदे के०) शब्दानुपाति नामा अतिचार जाणवो. तथा उंचो अइ पोनातुं रूप दे खामीने बोदया विना पण जेने बोलाववुं होय, तेनी दृष्टियें पडे, तेना दर्शनथकी तेना समीपमां जाय, ते चोथो (रुवेअ के०) रूपानुपातिनामा अतिचार जाणवो. तथा नीमेली जूमिकाथी बाहिर रवेला पुरुषने कांकरादिक नाखी पोतापणुं जणाववुं, ते पांचमो (पुग्गलरकेवे के०) पुज्जलो त्हेप नामा अतिचार जाणवो. ए पांच अतिचारमांहेथी (देसावगासि अंमि के०) देशावकाशिकनामं (वीएसिस्कावए के०) वीजा शिद्धाव्रतने विपे जे अतिचार लाग्यो होय, ते प्रत्यें (निंदे के०) हुं निंहुं तुं अहीयां ए व्रतने विपे देशथकी अवकाश ठे, एटले जे व्रतने विपे उपजोग परिजोग वस्तुनी बूट ठे. तेने देशावकाशिक कहियें, तथा घणार्थी थोरु करवुं, तेने पण देशावकाशिक कहियें ॥ १७ ॥

हवे वीजा पौषधोपवास शिद्धाव्रतना पांच अतिचार कहे ठे.

संथारुच्चारविही पमाय तह चेव जोअणानोए ॥

पोसह विहि विवरीए, तइए सिस्कावए निंदे ॥१८॥

अर्थः—संथार के०) शय्यासंथार, (उच्चार के०) वमीनीति अने लघुनीतिनां ठंमिल, एनो (विही के०) विधि जे प्रकार, तेने विपे (पमाय के०) जे प्रमाद करवो, ते अतिचारचउक्क जाणवुं, ते अतिचारचउक्क ने विवरीने कहे ठे. त्यां शय्या संथाराने न पहिलेहे अथवा प्रतिलेखन करे, तो कांश्क करे, कांश्क न करे, ते प्रथम अप्पमिलेहिअ डुप्पमिलेहिअ सद्यासंथारे नामा अतिचार जाणवो, तथा शय्या संथाराने न प्रमार्जवुं, अने प्रमार्जवुं तो कांश्क प्रमार्जवुं, कांश्क न प्रमार्जवुं, ते वीजो अप्प

(न के०) बली ते प्रत्यं (गरिहामि के०) गुरुसाखें हुं गहुं हुं. विशेषं निंडुं हुं.
 अथवा धीजो अर्थ आची रीतें ठे—(सुहिणसु के०) वर पात्रादिकें
 करी सुखीया अने (छुहिणसु के०) रोगप्रमुखें करी छुःखिया एवा (अ-
 संजणसु के०) असंयत गटले (अ के०) नधी जेने (सं के०) सम्यक्
 गटले रुसो एवो, (यत के०) यत्न जे उद्यम करवो, गटले जे रुसो उ
 द्यम नधी करता, परंतु जीवहिंसादिक कर्मपाशमां परवा संवंधी उद्यमना
 करवावाला, जैनाजास,वेशविम्वक एवा असंयती,पासद्या,उसन्नादिक तेने.
 तथा धीजो अर्थ, ते असंयत पद्धिधजीव वधकोने अथवा अन्यदर्शनी कुलिं
 गी तेने रागें करीने, जेम के, एक गामना वासी ठे अथवा महारा जाइ
 प्रमुख ठे, आपणी उल्लाखना ठे, इत्यादिक जे रागजावें करी दान दीधुं
 तथा जिनशासनना प्रत्यनीक ठे, छेपी ठे, निर्खळा जंकक ठे, इत्यादिक छेप
 उपन्यो तो पण घरे आव्या, भाटें दान आप्युं, इत्यादिक जावें जे महारे
 जीवें अनुकंपा, दया कीधी होय, तेने हुं निंडुं हुं ॥ ३१ ॥

अर्ही गुणवंत साधुने दान दीधुं ते निंदवुं नहीं, परंतु पूर्वोक्त राग. छे-
 पनी निंदा करवी तथा पासद्यादिक अने कुलिंगी प्रमुखने गुणवंतनी
 बुद्धियें दान दीधुं होय, ते निंदवुं, पण जे सहेज अनुकंपायें दान दीधुं
 होय, ते तो अनुकंपाज कहेवाय, ते दाननें जगवंतें निपेध्युं नथी, अर्ही
 रागछेपनी निंदा जाणवी. पण दान दीधुं तेनी निंदा जाणवी नहीं ॥

हवे सुसाधुने दान न दीधु, ते आलोवे ठे.

साहसु संविजागो, न कर्ज तव चरण करण जुत्तेसु ॥

संते फासुअ दाणे, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ ३२ ॥

अर्थ—(तव के०) तपें करीने, (चरण के०) चरणसित्तरियें करीने
 (करण के०) करण सित्तरियें करीने, (जुत्तेसु के०) सहित एवो, (सा-
 हसु के०) सुसाधु तेने विपे (फासुअदाणे के०) देवा योग्य प्राशुक
 निदांप एवुं अशनादिक दान, (संते के०) ठते महारे जीवें जो (संवि
 जागो के०) संविजाग, (नकर्ज के०) न कीधो होय, तेथी जे अतिचा
 र हुज होय, (तं के०) ते प्रत्यं (निंदे के०) हुं आत्मसाखें निंडुं हुं,
 (च के०) बली (तं के०) ते प्रत्यं (गरिहामि के०) गुरुनी साखें गहुं

હું. આ ઠેકાણે તપઃ પદનું જૂઠું ઉપાદાન કચું છે. તેણે કરીને જે તપ છે, તે નીકાચિત્ત કર્મોને પણ ક્ષય કરનારું છે, એવું પ્રાધાન્ય સૂચન કચું છે. એ ત્રણ ગાથાએ કરી ચોથું શિક્ષાવ્રત થયું ॥ इति चतुः शिक्षाव्रतप्रतिक्रमणं ॥૩૧॥

હવે સંલેપણના પાંચ અતિચાર પરિહાર કરતા ઠતા કહે છે.

इह लोए परलोए, जीविअ मरणे अ आसंसपज्जे ॥

पंचविहो अइआरो, मा मज्जं हुज्ज मरणंते ॥ ३३ ॥

અર્થઃ—(इहलोए के०) इह लोकने विषे एटले आ धर्मना प्रज्ञावें शे-
ठ, गाथापति, सेनापति, राजा, मंत्रि प्रमुख रुद्धिमंत मनुष्य थवानो
(आसंसपज्जे के०) आशंसा जे अजिलाष तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार,
ते इहलोकाशंसप्रयोग नामा प्रथम अतिचार जाणवो. अहीं आशंसाप्रयोग
ए पद,दरेक पदना प्रारंभमां प्रयोजवुं. (परलोए के०) आ धर्मना प्रज्ञावें पर
लोकनी आशंसा जे देव, देवेंद्र थवानो अजिलाष, तेनो प्रयोग जे मननो
व्यापार करवो, ते परलोकाशंसप्रयोगनामा वीजो अतिचार, (जीविअ के०)
अनशनने दीधे सन्मान सत्कार देखी घणा काल पर्यंत जीववानी आशंसा जे
वांठा, तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार, ते त्रीजो जीविआशंसप्रयोग अतिचार
जाणवो. (मरणे के०) कर्कश क्षेत्रने विषे अनशन लइने कोइ पूजा, अर्चा
न करता होय तेणें करी अथवा कुधादिकें करी पीड्यां थकां शीघ्र मरण
नी आशंसा जे वांठा, तेनो प्रयोग जे मननो व्यापार, ते मरणाशंसप्रयोग
नामा चोथो अतिचार जाणवो. (अ के०) चशब्दथकी आ धर्मने प्रज्ञा
वें आवते जवें रूपा शब्द, रूप, रसादिक जे कामजोग છે, તેની આશંસા
જે વાંઠા તેનો પ્રયોગ જે મનનો વ્યાપાર, તે પાંચમો કામજોગાશંસપ્રયોગ
નામા અતિચાર જાણવો. એ પાંચ વાંઠાનું જે કરવું, તે સંલેપણા સંવંધી એ
(પંચવિહો કે०) પંચવિધ, (અઇઆરો કે०) અતિચાર (મરણંતે કે०)
મરણને અંતે એટલે જ્યાં મુઠી ચરમ શ્વાસ હોય, ત્યાં પર્યંત (મદ્યં કે०)
મદ્યારે (મા કે०) ન (હુજ્જ કે०) થાઈ, એટલે એ પંચવિધ અતિચાર; તે
મરણને અંતે મુજને મ હોજો ॥ ૩૩ ॥

हृवे प्रायः सर्वे अनिचार, मन, वचन अने कायाना कृव्या
पारें होय ठे, तेनुं प्रतिक्रमण कहे ठे.

काएण काइअस्स, पम्किमे वाइअस्स वायाए ॥

मणसा माणसिअस्स, सबस्स वयाइआरस्स ॥ ३४ ॥

अर्थः—(काइअस्स के०) कायिकस्य एतले वधाधिकारी एवा शरीरें
करी करेला जे अतिचार, ते अतिचारने (काएण के०) कायोत्सर्गादिक
तप अनुष्ठानादिक जे कायाना शुज व्यापार, तेणें करी युक्त एवा शरीरें करी
ने, तथा (वाइअस्स के०) वाचिकस्य, एतले सहस्रान्याख्यानदानादि रूप
वाणीयें करीने कस्यो एवो जे वचनसंबंधी अतिचार तेने, (वायाए के०)
वचनें करीने मिष्टाहुकम देवुं, जिनस्तवन करवुं, इत्यादिक जे शुज वचन
नो व्यापार, तेणें करीने, तथा (माणसिअस्स के०) मानसिकस्य एतले
देवतत्वादिकने विषे मनें करी शंकादिकने करवे करी कस्या एवा जे अति
चार तेने (मणसा के०) मनें करीने एतले अनित्य जावनादिक जे मन
ना शुजव्यापार तेणें करीने तथा “हा! में हुष्ट काम कखुं” इत्यादिक आ
त्मनिंदायें करीने एम (सबस्सवयाइआरस्स के०) सर्व व्रतना अतिचा
रप्रत्ये त्रिकरण शुद्ध करीने (पम्किमे के०) हुं प्रतिक्रमुं हुं, निवर्तुं हुं.
अर्हीं ‘सबस्सवयाइआरस्स’ ए पदें करीने सामान्यें करी त्रण योगनुं
प्रतिक्रमण कखुं ॥ ३४ ॥

हृवे एनेज विशेषें करी कहे ठे.

वंदण वय सिक्का गा, रवेसु सन्ना कसाय दंडेसु ॥

गुत्तीसु अ समिईसु अ, जो अइआरो अ तं निंदे ॥ ३५ ॥

अर्थः—एक (वंदण के०) वंदन ते वे प्रकारें ठे. तेमां एक देववंदन, वीजुं
गुरुवंदन ठे. वीजुं (वय के०) श्रावकनां स्थूलप्राणातिपात विरमणादिक व्रत
वार प्रकारें ठे, व्रीजी (सिक्का के०) शिक्षा वे जेदें ठे. त्यां श्रावकने सामा
यिक सूत्रार्थनुं ग्रहण, तेने ग्रहणशिक्षा कहियें. ते जघन्यें नवकारणीं मांभीने
अष्ट प्रवचन, गुरु पारसंधी जणें अने उत्कृष्टो दशवैकालिकसूत्रना पांचमा
ठळीवणििया अध्ययन पर्यंत सूत्र अने अर्थ वेहु जणें, ग्रहे, धारे, शीखे
त्यां लगे प्रथम ग्रहणशिक्षा जाणवी. अने जे अर्थ सहित नमुकार सहित

પ્રમુખ દિનકૃત્ય એવી શ્રાવક સંવંધી ક્રિયાઅનુષ્ઠાનની જે સમાચારી છે, એટલે પહેલો નવકાર કહેતો અકોજ ઊઠે, પઠી પોતાનું સ્વરૂપ વિનારે જે હું શ્રાવક હું, કેટલાં વ્રત મુજને છે? इत्यादिक શ્રારૂદિનકૃત્ય પ્રકરણ તથા શ્રાદ્ધ વિધિમાંહે જે સમાચારી કહી છે, તે સર્વ જાણે, આચરે આસેવે, તે વીજી આસેવનાશિક્ષા કહિયે. ચોથો (ગારવેસુ કે૦) રૂઠિગારવ, રસગારવ અને શાતાગારવ, એ ત્રણ પ્રકારનાં ગારવ છે. તેમાં જે પોતાની પાસે ધન, તથા કુટુંબ પરિવાર ઘણો દેખીને મનને વિષે અહંકાર આણે, તેને રૂઠિગારવ કહિયે. અને જે સરસ અન્ન પાણી પ્રમુખને વિષે લોલુપી થાય, તે રસગારવ કહિયે. તથા જે સુકુમાલ વસ્ત્ર, શય્યા, ઘર પ્રમુખને મોઢેં વાંધ્યો અકો તેને મૂકી શકે નહીં, તેને શાતાગારવ કહિયે. એ ત્રણ પ્રકારનાં ગારવ કહ્યાં, તેનું સેવન કરવાથી તથા પાંચમો (સન્ના કે૦) આહાર, જય, મૈથુન અને પરિગ્રહ, એ ચાર સંજ્ઞાઈ. વીજી ક્રોધ, માન, માયા, લોજ, લોક, ઊંચ, એ ઠ સંજ્ઞાઈ. તે એકેન્દ્રિયાદિક સર્વ જીવોને હોય છે, તથા ઠઠો (કસાય કે૦) ક્રોધાદિક ચાર કષાય, તથા સાતમો (ઢંડેસુ કે૦) ધર્મધનથી જેણે કરી આત્મા દંભાય, તે દંભ, અશુભ મનાદિક ત્રણ જોડે છે. આઠમો (ગુત્તીસુઅ કે૦) મનાદિક ત્રણ ગુત્તિ, નવમો (સમિર્ડસુ કે૦) ઈર્યાદિક પાંચ સમિતિ (અ કે૦) ચશબ્દથકી દર્શનપદિમા પ્રમુખ શ્રાવકની અગીયાર પદિમા. એ પૂર્વોક્ત નવ વોલ મધ્યે જે વોલ નિષેધ કરવા યોગ્ય છે, તેના કરવા થકી અને જે વોલ કરવા યોગ્ય છે તેના ન કરવાથકી (જો કે૦) જે અશ્યા રો કે૦) અતિચાર, (અ કે૦) અથવા દોષસમુચ્ચય જે મને લાગ્યો હોય, (તં કે૦) તેપ્રત્યે (નિંદે કે૦) હું નિંહું હું ॥ ૩૫ ॥

હવે સમ્યગ્દર્શનને માટે કહે છે.

સમ્મદિઠી જીવો, જશ્વિ હુ પાવં સમાયરઙ્ગ કિંચિ ॥

અપ્પો સિ હોઙ્ગ બંધો, જેણ ન નિંદંધસં કુણ્ણા ॥૩૬॥

અર્થ:—(જશ્વિ કે૦) જો પણ (સમ્મદિઠીજીવો કે૦) સમ્યગ્દૃષ્ટિ એટલે યથાવસ્થિત સ્વરૂપનો જાણ એવો જીવ, તે (કિંચિ કે૦) કિંચિત્ થોડું (પાવં કે૦) કૃપી પ્રમુખ આરંજરૂપ પાપ, તે પ્રત્યે નિર્વાહ ચલાવવાને, અર્થે (સમાયરઙ્ગ કે૦) સમાચરે છે, એટલે કરે છે, (હુ કે૦) તો પણ (સિ કે૦)

તે શ્રાવક સમ્યગ્દૃષ્ટિ જીવને (અપ્પો કે૦) અરૂપ તે પૂર્વે ગુણસ્થાનની અપેક્ષાએ કરીધોમો (બંધો કે૦) કર્મનો વંધ, (દોષ કે૦) દોષ, (જિણ કે૦) જે કાળ માટે જાણીયે ઠયે કે, સમ્યગ્દૃષ્ટિ જે શ્રાવક છે તે, (નિરૂપસં કે૦) નિર્વયપણે દિંસાદિક વ્યાપાર, (નકુણ્ણ કે૦) ન કરે, અને કરે, તો પણ શંકા રાહીને કરે, વલી મનમાં વિચારે કે ધિક્કાર પમો આ ચુદ્ધસ્થાશ્રમને કે જેને વિષે કેટલા પાપ કરવાં પડે છે ? ઘડી વીક રાહીને કરે પણ નિર્વય પરિણામ રાહીને ન કરે, તેથી તેને પાપ થોડું લાગે છે. ॥ ૩૬ ॥

અહીં કોઈ આશંકા કરે કે, જેમ થોડું પણ વિપ સ્વાધું થકું પ્રાણ દુરણ કરે છે, તેમ થોડું પણ પાપ કરવાયકી ડુર્ગતિની પ્રાપ્તિ ન થાય શું ? આ આશંકાનો ઉત્તર આગલી ગાથાએ આપે છે.

તંપિ હુ સપમિક્કમણં, સપ્પરિચ્ચાવં સજ્જતરગુણં ચ ॥

ચિપ્પં ઉવસામેઈ, વાહિ ધ સુસિચ્છિજં વિજ્ઞો ॥ ૩૭ ॥

અર્થ:- (સપમિક્કમણં કે) પ્રતિક્રમણ જે પમાવશ્યક તેણે કરી સહિત થકો ઇટલે પ્રતિક્રમણને કરવે કરી, (ચ કે૦) વલી (સપ્પરિચ્ચાવં કે૦) પરિતાપ સહિત થકો ઇટલે પશ્ચાત્તાપ કરવે કરી, વલી (સજ્જતરગુણં કે૦) ઉત્તર ગુણે સહિત થકો ઇટલે ગુરુએ દીધું જે પ્રાયશ્ચિત્ત તપ, તે તપ કરવે કરી યુક્ત ઇવો શ્રાવક, (હુ કે૦) નિશ્ચે (તંપિ કે૦) તે અરૂપકર્મના વંધ પ્રત્યે પણ (ચિપ્પં કે૦) દિગ્ધ ઇટલે શીઘ્ર ઉતાવળો (ઉવસામેઈ કે૦) ઉપશમાવે છે, ટાલે છે, કોની પેઠે ? તોકે (ધ કે૦) જેમ (સુસિચ્છિજં કે૦) જલો શીંચેલો ઇવો (વિજ્ઞો કે૦) વેચ, તે (વાહિ કે૦) વ્યાધિ પ્રત્યે સાધ્યરોગ પ્રત્યે તુરત ઉપશમાવે છે, તેમ જ પણ જાણું ॥ ૩૭ ॥

હવે વલી વીજો દૃષ્ટાંત કહે છે,

જહા વિસં કુઠ્ઠગયં, મંત મૂલ વિસારયા ॥

વિદ્યા હણંતિ મંતેહિં, તો તં હવઙ્ગ નિધિસં ॥ ૩૮ ॥

અર્થ:- (જહા કે૦) યથા જેમ, (મંતમૂલવિસારયા કે૦) મંત્ર મૂલના વિશારદ, ઇટલે જાણ, માહ્યા ઇવો જે (વિજ્ઞા કે૦) વેદો, તે (કુઠ્ઠગયં કે૦) કોષ્ઠગત ઇટલે શરીરમાં વ્યાપેલું ઇવું જે (વિસં કે૦) સર્પાદિકનું વિપ, તેપ્રત્યે (મંતેહિં કે૦) મંત્રોયે કરીને (હણંતિ કે૦) હણે છે, ઇટલે દૂર કરે

તે.(તો કે૦)તે વાગે(તં કે.) તે શરીર. (નિર્દિશ્ય કે૦) નિર્દિશ્યપણે વિગણિત
(હવડ કે૦) હોય તે. જો પણ વિનાશ પુણ્ય. અધિમતિ મંગલાર્થ આપવો
નો પ્રજાવ જાણતો મચી તો પણ અધિમતિ મંગલાર્થ આપવોનો પ્રજાવ
અનિત્ય છે. તેથી તેનું વિનાશનું નિવૃત્તિ પામ્ય છે. તેમ અર્થિ. પણ આત્મ
ને ગુરુવાક્યાનુસારે તદ્દત્તશ્રવણથી જાત થાય તે ॥ ૩૬ ॥

एवं अष्टविहं कम्मं, रागदोषसमविश्रं ॥ आलो

अंतो अ निंदंतो, विष्वं हणइ सुसावउं ॥ ३७ ॥

અર્થ:- (એવં કે૦) એ પૂર્વોક્ત દષ્ટાંતે (આલોચ્યંતો કે૦) ગુરુ સમીપે
આલોચતો ઇટલે પોતાનાં પાપ પ્રકાશ કરતો નતો. (અ કે૦) વલી
(નિંદંતો કે૦) નિંદતો થકો ઇટલે સાચા મનથી 'મિઠામિઠુકરું' દેતો
થકો (સુસાવરં કે૦) જલો શ્રાવક જે છે. તે (રાગદોષ કે૦) રાગ, દ્વેષ
કરીને (સમવિશ્રં કે૦) સમાર્જિત કરેલું ઇટલે ઉપાર્જેલું વાંધેલું ઇટું જે
(અષ્ટવિહંકમ્મં કે૦) અષ્ટવિધ કર્મ, તે પ્રત્યં (વિષ્વં કે૦) વિષ્વ ઇટલે
શીઘ્ર, (હણइ કે૦) હણે છે, ફેડે છે ॥ ૩૭ ॥

वली एहीज वातने सविशेष कहे ठे.

कयपावोवि मणुस्सो; आलोइय निंदिअ गुरुसगासे ॥

होइ अइरेग लहुउं, उंहरिअ जरु व चारवहो ॥ ४० ॥

અર્થ:- (કયપાવોવિ કે૦) પાપનો કરનાર એવો પણ (મણુસ્સો કે૦)
મનુષ્ય, અહીં મનુષ્ય શબ્દના ગ્રહણે કરીને પ્રતિક્રમણ જેઠે, તે કૃતપાપ મ
નુષ્યનેજ કરવું યોગ્ય છે. તે (ગુરુસગાસે કે૦) ગુરુની સમીપે અહિં ગુરુસગાસે
એ પદે કરીને પૂર્વોક્ત આલોચણા. ગુરુ ગીતાર્થાદિકની સમીપમાંજ કરવી,
એવી સૂચના કરી અને જો કદાચિત્ સ્વતઃજ આલોચણા કરી હોય તો શુ
દ્ધિનો અજ્ઞાવ થાય છે. એમ પણ સૂચન કહ્યું છે, માટે ગુરુ સમીપને વિષે
(આલોચ્ય કે૦) આલોચતો થકો ઇટલે કરેલા પાપપ્રત્યં પ્રકાશ કરતો
થકો (નિંદિઅ કે૦) પાપની નિંદા કરતો થકો ઇટલે મિઠામિઠુકરું દેતો
થકો (અઈરેગ કે૦) અતિરેક ઇટલે અત્યંત પાપથકી (લહુઉં કે૦) લહુ
ઇટલે હલવો (હોइ કે૦) થાય, (વ કે૦) જેમ (ચારવહો કે૦) ચારનો વ

हेनार बहीतं करनार पुरुष, (जरु के०) नार प्रत्यं (उहरिअ के०). उत्तारी
ने हलवो थाय ठे, तेम ए पण कर्मरूप नारं करीने हलवो थाय ठे॥४०॥

हवे बहु आरंजरक्त एवा आवकने पण आवश्यकें करी ते

पापरूप दुःखनो अंत थाय ठे, ते देखाडे ठे.

आवस्सएण एएण, सावउंजइवि बहुरउं होइ ॥

डुक्काणमंत, किरिअं काही अचिरेण कालेण ॥ ४१ ॥

अर्थः— जइवि के०) जो पण, (बहुरउं के०) बहु एटले घणो नवो
कर्मबंधरूप रजवालो एटले आरंज परिग्रहें करी घणा पापें सहित एवो
(सावउं के०) आवक (होइ के०) होय, तो पण (एएण के०) एतेन
एटले ए पम्भिकमणादिक (आवस्सएण के०) आवश्यकेन एटले आव
श्यकें करीने. आही कोइ शंका करशे जे आवश्यकशब्दें करी दंतधावना
दिक पण आवश्यक ठे, ते लेशुं? तो त्यां कहे ठे के, आ गाथामां एतेन
ए शब्दनुं जे ग्रहण कथुं ठे, ते अव्यावश्यक निषेधार्थ ठे तथा जावावश्य
क प्रतिपादनार्थ ठे माटें तेवा जावावश्यकें करी (डुक्काण के०) शा
रीरिक, मानसिक दुःखनोनी (अंतकिरिअं के०) अंतक्रिया एटले विनाश
क्रियाने (काही के०) करशे. (अचिरेणकालेण के०) थोमा कालमां
हें ते पापोनो विनाश करशे ॥ ४१ ॥

हवे पम्भिकमणुं करतां जे अतिचार आलोववाने विसर्ज्जन थया होय

एटले जे अतिचारो, विस्मृत थया होय, ते आलोवे ठे.

आलोअणा बहुविदा, नय संजरिआ पडिकमणकाले ॥

मूलगुण उत्तरगुणे, तं निंदे तं च गरिहामि ॥ ४२ ॥

अर्थः— (आलोअणा के०) आलोचना एटले गुरु आगल पाप, प्रमाद,
आलोववानी प्रकाश करवानी रीति ते, (बहुविदा के०) घणा प्रकारनी
ठे. ते (पम्भिकमणकाले के०) तेना प्रतिक्रमण कालने विषे एटले पम्भिक
मण करवाना अवसरें (नयसंजरिआ के०) न सांजरी होय, ते न
सांजरवाथकी (मूलगुण के०) सम्यक्त्व पूर्वक पांचअणुव्रत, तेने विषे
तथा (उत्तरगुणे के०) अणुगुणव्रत अने चार शिष्टाव्रत, तेने विषे जे

अतिचार लाग्यो होय, (तं के०) तेप्रत्ये (निंदे के०) हुं आत्मसाखें निंहुं
हुं. (च के०) वली (तं के०) ते प्रत्ये (गरिहामि के०) गुरुसाखें हुं
गहुं हुं, निंहुं हुं ॥ ४१ ॥ ए वहेतालीश गाथाउं वेगं थकांज कहेवी.

पढी उजो थतो 'तस्स धम्मस्स केवलीपन्नत्तस्स' एम कहेतो उजो
थई वे हाथ जोमीने आगदी मंगलगर्जित आठ गाथाउं कहे, ते कहे वे.

तस्स धम्मस्स केवलिपन्नत्तस्स ॥ अश्रुष्ठिजमि

आरा, हणाए विरजमि विराहणाए ॥ तिविहेण

पडिक्कंतो, वंदामि जिणे चउवीसं ॥ ४३ ॥

अर्थ:—(तस्स के०) ते गुरुपार्श्वने विषे प्रतिपन्न एवो अने (केवलि
पन्नत्तस्स के०) केवलिजाषित एवो (धम्मस्स के०) श्रावकधर्मनी (आ
राहणाए के) अराधनानें माटें (अश्रुष्ठिजमि के०) हुं सारी रीतें
पालन करवाने उज्यो हुं, (विराहणाए के०) ते धर्मनी विराधनाथकी
(विरजमि के०) हुं विरल्यो हुं, एटले निवत्यो हुं, (तिविहेण के०) त्रिविधें
करी एटले मन, वचन अने कायायें करी (पडिक्कंतो के०) प्रतिक्रान्त
थको एटले अतिचार पापथकी निवत्यो थको (चउवीसंजिणे के०)
चोवीश जिनप्रत्ये (वंदामि के०) हुं वांडुं हुं ॥ ४३ ॥

एवी रीतें जावजिनने नमस्कार करीने हवे सम्यकत्वनी शुद्धिनेअर्थ
त्रिलोकगत स्थापना अरिहंत वांदवाने गाथा कहे ठे.

जावंति चेइआइ, उहे अ अहे अ तिरिअ लोए अ ॥

सवाइ ताइ वंदे, इह संतो तढ संताइ ॥ ४४ ॥

अर्थ:—(उहे के०) ऊर्ध्वलोकनेविषे (अके०) वली (अहे के०)
अधोलोकने विषे (अ के०) वली (तिरिअलोए के०) तिर्हालोकने विषे
(जावंति के०) जेटलां (चेइआइ के०) चैत्य एटले जिनविंव ठे. (ताइ स
वाइ के०) ते सर्वप्रत्ये (वंदे के०) हुं वांडुं हुं. शुं करतो थको वांडुं
हुं? तो के हुं (इह के०) अहिंयां (संतो के०) रह्यो थको अने (तढ
के०) त्यां ते त्रण लोकने विषे (संताइ के०) रह्यां ठे जे जिनविंव, ते सर्व
प्रत्ये हुं वांडुं हुं ॥ ४४ ॥

हवे सर्व साधुने वंदन करवाने अर्थें कहे ठे.

जावंत केवि साहू, जरहेरवयमहाविदेहेआ॥ सवे
सिं तेसिं पणउं, तिविहेण तिदंडविरयाणं॥४५॥

अर्थः—(जरह के०) पांच जरतक्षेत्रने विपे, (एरवय के०) पांच ऐर
वतक्षेत्रने विपे, (महाविदेहे के०) पांच 'महाविदेहक्षेत्रने विपे, (अ-
के०) चशब्दयकी अकर्मजूमिक्षेत्रादिकने विपे, (जावंत के०) जेटला
(केवि के०) कोइ पण जिनकद्विपक स्थविरकद्विपक प्रमुख जघन्य वे ह
जार कोमी अने उत्कृष्टा नव हजार कोमी (साहू के०) साधुउं ठे, (ते
सिंसवेसिं के०) ते सर्व साधुप्रत्ये (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले
मन, वचन अने कायायें करीने (पणउं के०) हुं प्रणमुं तुं, ते सर्व साधु
केहेवा ठे? तो के, (तिदंड के०) त्रण दंडयकी एटले अशुच मन, वचन
अने कायाना व्यापारयकी (विरयाणं के०) विराम पामेला ठे ॥ ४५ ॥

हवे एवी रीतें चैत्यनं तथा यतिने वंदन कस्यां ठे जेणें एवो ठतो जवि
प्यकालनेविपे पण शुचिजावनी प्रार्थना करतो ठतो कहे, ते लखे ठे.

चिरसंचियपावपणासणीइ, जवसयसदस्समहणीए ॥

चउवीस जिणविणिग्गय कहाइं, वोळंतु मे दिअहा॥४६॥

अर्थः—(चिरसंचियपाव के०) चिरसंचित पापप्रत्ये एटले घणा का
लना संचायेलां एवां जे पापो, तेप्रत्ये (पणासणीइ के०) प्रनाशनी कर
नारी एटले विनाशनी करनारी एवी, (जवसयसदस्स के०) शतसदस्रजव
प्रत्ये एटले संसारना लक्ष जव जे करवां, तेप्रत्ये, (महणीए के०) मथन
करनारी एटले हणनारी एवी, (चउवीसजिण के०) चौवीसजिनो थकी
एटले चोवीश तीर्थकरोथकी (विणिग्गय के०) विनिर्गत एटले नीकली
जे (कहाइं के०) जिनगुणोत्कीर्त्तनरूप कथा, ते कथा करवे करीने
(मे के०) महारा (दिअहा के०) दिवसो, (वोळंतु के०) व्रजंतु एटले
वोलो. जाउं. ए. प्रार्थना करी ठे ॥ ४६ ॥

इसमें मंगलार्थक चिन्ता करने के लिये जो मन्त्रों का प्रयोग करना है,
 नीचे दी गई प्रार्थना करने के।

मम मंगलमग्निदंता, मित्रा गार्ग्य मुखं च धर्मो अ॥

सम्मदिष्ठी देवा, दिनु समाहिं च वोहिं च ॥ अ॥ ॥

अर्थ:- (अग्निदंता के०) एक श्रीअग्निदंत देव, (मित्रा गार्ग्य) वीजा मित्र
 नगवान्, (च के०) वली (गार्ग्य के०) वीजा गार्ग्य मुखिगार्ग्य, (मुखं
 के०) चौथो श्रुतधर्म, ते अंगोपांगोदिक आगम, (अ के०) वली (ध-
 र्मो के०) चारित्रात्मक धर्म पण देवो, ए श्रुतधर्म करने चारित्रधर्म, एम
 वे प्रकारें केवलीयें प्रख्याप्यो जे धर्म ते, ए चार वानां (मम के०) महर्षि
 (मंगलं के०) सांगतिक ठे, अ शब्दवली ए चार वानां लोकने चिन्ते उनम
 ठे, शरणभूत ठे, वली पण एम प्रार्थना करीयें तैयें जे, (सम्मदिष्ठीदेवा
 के०) सम्यग्दृष्टि जिनजक्त देवताउ जे ठे ते मुक्तने (समाहिं के०) समा
 धिप्रत्यं एटले शुचकार्यने चिन्ते जे चित्तनी स्थिरता, तेप्रत्यं (च के०)
 वली (वोहिं के०) बोधिप्रत्यं एटले परजयें श्रीजिनधर्मनी प्राप्ति तेप्रत्यं
 (दिनु के०) द्यो, आपो, (च के०) वीजो च ठे, ते पादपूर्णाये ठे ॥

अहीं आशंका करे ठे के; आ गायामां धर्मशब्दना ग्रहण करवायकी
 श्रुतशब्दनुं ग्रहण थयुंज, कारण के श्रुतनुं धर्मांतर्गतत्व ठे? त्यां कहे ठे-
 श्रुतशब्दनुं जे पृथक् ग्रहण कछुं ठे तेनुं कारण ए ठे जे, समुदित एवां ज्ञानक्रि
 यायें करीनेज मोक्ष आय ठे, तेनुं सूचन करवाने अर्थें जूहुं ग्रहण कछुं ठे,

अहीं वली वीजी पण आशंका करे ठे के, ते देवो समाधिदानने विपे
 समर्थ ठे, किंवा नथी? जो कहेशो के समर्थ नथी, तो प्रार्थना करवी व्य-
 र्थ ठे? अने जो कहेशो के समर्थ ठे, तो दूरजव्य तथा अजव्यने केम
 नथी आपता? अने कदापि एम मानशो के योग्यनेज आपे ठे, पण
 अयोग्यने आपवा असमर्थ ठे? त्वारें तो योग्यताज प्रमाण ठे, माटें
 अजागल स्तनसदृश एवा देवोनी प्रार्थनायें करीने शुं ?

समाधान:-अमारे सर्वत्र योग्यताज प्रमाण ठे; परंतु अमें नियतवा
 दीयोनी पेठें एकांतवादी नथी. कारण के अमें जिनमतानुयायी तैयें माटें
 सर्वनयसमूहात्मक स्याद्वादमुद्रा, ते अनजिज्ञेदि सामग्रीने विशेषें उत्पन्न

करनारी ठे, एवं वचन ठे ए हेतुमाटें जेम घटसिद्धिने विपे मृत्तिकानी योग्यता ठे खरी तो पण कुंजार, चक्र, चीवर, दंभादिक, ए सर्व तेनां सहकारी कारण ठे, एम अर्हीं पण जीवनी योग्यता तो ठे, तथापि पूर्वोक्त दृष्टान्त नी पेठें विघ्नोनुं निराकरण करीने तेदेवो पण समाधि बोधिदानने विपे समर्थ होय ठे, माटें ते देवोनी बोधिदानने विपे प्रार्थना करवी निरर्थक नथी ॥४९॥

हवे कोइ आशंका करे के जेणें व्रत स्वीकाख्यां ठे तने प्रतिक्रमण करवुं योग्य ठे, परंतु आचरतीने तो व्रतना अजावें करीने तेना अतिचारनो पण अजाव ठे, माटें प्रतिक्रमण करवुं योग्य नथी, ते वातनो निषेध करवाने कहे ठे के, आ प्रतिक्रमण जे ठे, ते केवल अतिचारोने विपेज नथी परंतु चार स्थानकने विपे पण ठे, माटें ते चारे स्थानकने विपे प्रतिक्रमण थाय ठे, तेना उपदर्शनने माटें गाथा कहे ठे.

पनिसिद्धाणं करणे, किञ्चाणमकरणे पन्निक्कमणं ॥

असद्वहणे अ तद्वा, विवरीय परूवणाए अ ॥४९॥

अर्थ:- एक (पनिसिद्धाणं के०) जे प्रतिषेधवा योग्य निषेधवा योग्य ते सम्यक्त्व अणुव्रतादिनां मालीन्यहेतु एवां शंकावधादि तथा अठार पाप स्थानकादिक जे अतिचारसेवनादिकरूप अशुभकारी ठे, ते अशुभ कार्यने (करणे के०) करवे करी, तथा बीजो (किञ्चाणं के०) करवा योग्य एवां जे देवपूजादिक पदकर्म तथा सामायिकादिक पमावश्यक विनयदानादिक अरिहंतनां जक्तिप्रमुख जे शुभकार्य ठे, ते शुभकार्यने (अकरणे के०) अणकरवायकी (अ के०) बली बीजो (असद्वहणे के०) अश्रद्धान ने विपे एटखे निगोदादिक सूक्ष्मविचारने अणसद्वहवे करीने (अ के०) बली (तद्वा के०) तथा चोथो (विवरीयपरूवणाए के०) जिनागम थकी विपरीत एटखे उलटी प्ररूपणा करवे करीने एटखे उत्सूत्र प्ररूपणा करवे करीने, आ जे विपरीत प्ररूपणा ठे, ते चतुरंत एवं अत्यंत जवन्नमण, तेनी कारणजुत ठे. ते विपरीतप्ररूपणा तो अनानोगादिकें करे ठते पण प्रतिक्रमण कराय ठे. त्यां शंका करे ठे के, विपरीत प्ररूपणा जे ठे, ते तो सूत्र कथन कर्तो होय, तेने थवानो संजव ठे, परंतु अन्य ने तो नथी, माटें शुं धर्मकथननो अधिकार थायकने ठे, ? तो त्यां कहे ठे

કે, શ્રાવકને ધર્મકથનનો અધિકાર છે, કારણ કે મીતાર્થ્યકી અધિગત છે સૂત્ર જેને તેવા તથા ગુરુને આધીન છે વચન જેને, તેવા શ્રાવકને શા માટે સૂત્રકથનનો અધિકાર ન હોય ? ત્યારેવાદી કહે છે કે, એ જે અધિકાર છે, તેમાં પ્રમાણ શું ? તો ત્યાં પ્રમાણ કહે છે કે:—“પઢ્ઠ્ઠ સુણેઠ્ઠ ગુણેઠ્ઠ, જિણસ્સ ધમ્મં પરિકહેઠ્ઠ” ઇત્યાદિ વચન છે, તથા ચૂર્ણીમાં પણ લખ્યું છે જે “સો જિણદાસ સાવર્ઠમિ ચઠ્ઠદસીસુ ઉવવાસં કરેઠ્ઠ પુઠ્ઠયં ચ વાણ્ઠ્ઠ” ઇત્યાદિ માટે શ્રાવકને અધિકાર છેજ, તેથી એ ચાર પ્રકારે કરીને જે પાપલાગ્યું હોય, અતિચાર હુઠ્ઠ હોય, તે પાપને દૂર કરવાને અર્થે (પન્નિક્રમણં કેઠ્ઠ) પ્રતિક્રમણ છે, મિઠ્ઠામિ હુક્કમ્ છે ॥ ૪૭ ॥

હવે અનાદિ સંસારસાગરાવર્ત્તાતર્ગત જે સત્ત્વો છે, તેમને અન્યોઽન્ય

વૈરનો સંજવ છે, માટે તેને સ્ખમાવવાને કહે છે.

સ્ખામેમિ સઘ્ઠ્ઠજીવે, સઘ્ઠ્ઠે જીવા સ્ખમંતુ મે ॥

મિત્તિ મે સઘ્ઠ્ઠજૂણસુ, વેરં મઘ્ઠ્ઠં ન કેણ્ઠ્ઠ ॥ ૪૮ ॥

અર્થ:—(સઘ્ઠ્ઠજીવે કેઠ્ઠ) સર્વ જીવો પ્રત્યે (સ્ખામેમિ કેઠ્ઠ) હું સ્ખમાવું હું એટલે અનંતજીવોને વિષે પણ અજ્ઞાનમોહાવૃત્તત્વે કરીને જીવોને જે પીડા કીધી હોય, તે સ્ખમાવું હું, અને (સઘ્ઠ્ઠેજીવા કેઠ્ઠ) તે સર્વ જીવો પણ (મે કેઠ્ઠ) મહારા અપરાધપ્રત્યે, (સ્ખમંતુ કેઠ્ઠ) સ્ખમો, માફ કરો, એ હ્રમનહ્રમાપનમાં કારણ કહે છે કે, (સઘ્ઠ્ઠજૂણસુ કેઠ્ઠ) સર્વ જૂતોને વિષે (મે કેઠ્ઠ) મહારે (મિત્તિ કેઠ્ઠ) મૈત્રીજાવ છે, (કેણ્ઠ્ઠ કેઠ્ઠ) કોઈ જીવની સાથે (મઘ્ઠ્ઠં કેઠ્ઠ) મહારે (વેરં કેઠ્ઠ) વૈરજાવ (ન કેઠ્ઠ) નથી ॥ ૪૮ ॥

હવે પ્રતિક્રમણ અધ્યયનને ઉપસંહાર કરતો ઠતો ઠેઠ્ઠી

મંગલપ્રદર્શનાર્થ ગાથા કહે છે.

એવમહં આલોઠ્ઠ્ઠ્ઠ, નિંદિઠ્ઠ્ઠ્ઠ ગરહિઠ્ઠ્ઠ્ઠ હુગંઠિઠ્ઠ્ઠ્ઠ સમ્મં ॥

તિવિદ્દેણ પઠિકંતો, વંદામિ જિણે ચઠ્ઠ્ઠીસં ॥ ૫૦ ॥ ઇતિ ॥ ૩૨ ॥

અર્થ:—(એવં કેઠ્ઠ) એમ (આલોઠ્ઠ્ઠ્ઠ કેઠ્ઠ) પાપ આલોચ્યું પ્રકાશ કીધું (નિંદિઠ્ઠ્ઠ કેઠ્ઠ) આત્મસાર્થે નિંદ્યું, (ગરહિઠ્ઠ્ઠ કેઠ્ઠ) ગર્હ્યું (હુગંઠિઠ્ઠ્ઠ કેઠ્ઠ) હુગંઠ્યું અત્યંત ઓઠું જાણ્યું, તે માટે (સમ્મં કેઠ્ઠ) સમ્યક્ પ્રકારે એ સમ્યક્ પદ સર્વ પદોની સાથે પૂર્વમાં યોજવું, (તિવિદ્દેણ કેઠ્ઠ) ત્રિવિધે કરી

एतले मन. वचन अने कायायें करीने (पम्किंतो के०) अतिचारादिक पापथकी प्रतिक्रान्त थको पाठो फरतो थको एतले पापने पम्किमतो थको एवो जे (अहं के०) हुं. ते (चण्डीसंजिणे के०) चोवीश जिनप्रत्ये (वंदा मि के०) वांछुं हुं. आ प्रकारें अल्परुचि जीवोना बोधने माटें आबंदि तासुन्ननो अर्थ, संक्षेपें करी कव्यो ठे. विस्तारार्थ तो बृहहृत्तियकी तथा चूर्णाधिकी जाणवो ॥ ५० ॥ इति ॥ ३१ ॥

हवे बली तेमज वे वांछणां देइने गुरुने अपराध खमाववाने
आवी रीतें कहे, ते कहे ठे—

॥ अथ अष्टुष्ठिर्हं गुरुखामणां ॥

॥ इवाकारेण संदिसद् जगवन् अष्टुष्ठिर्मि अश्रितर
देवसिञ्चं खामेउं० ॥ इउं० ॥ खामेमि देवसिञ्चं
जं किञ्चि अपत्तिञ्चं परपत्तिञ्चं जत्ते पाणे विणए
वेआवचे आलावे संलावे उच्चासणे समासणे अंत
रजासाए उवरिजासाए जं किञ्चि मज्ज विणयपरिही
णं सुहुमं वा वायरं वा तुझे जाणह अहं न याणा
मि तस्स मिजामि उक्कमं ॥ १ ॥ इति ॥ ३३ ॥

अर्थः—(जगवन् के०) हे जगवन् ! (इवाकारेण के०) तमारी पोतानी
इष्टायें करी, (संदिसद् के०) मुज्जे आदेश आपो, (अश्रितरदेवसिञ्चं के०)
दिवसमांहे कीधा होय जे अपराध, तेप्रत्ये (खामेउं के०) खमाववाने
(अष्टुष्ठिर्मि के०) हुं अन्त्युष्ठित एतले उज्यो हुं, अर्थात् आपना सन्मुख
हुं उजो थयो हुं. तेवारें गुरु कहे, खामेह एतले खमावो. एवुं सजुरुहुं
वचन तेने बहु मानतो ठतो शिष्य उजो रह्यो थकोज इष्टं एवो पाठ कहे
एतले (इउं के०) एहीज हुं इउं हुं, वांछुं हुं. (खामेमि के०) हुं खामुं हुं. शा
प्रत्ये खामुं हुं ? तो के (देवसिञ्चं के०) दिवससंवंधि अपराध प्रत्ये खामुं
हुं, पठी विधिवत् धरणीतलस्पृष्ट एवा पंचांगें प्रणाम करी मुखें मुहपत्ती
देइ आवी रीतें जणें, ते कहे ठे.

(जंकिचि के०) जे कांइ सामान्यथी (अपत्तिञ्चं के०) अप्रीतिकं एतले
अप्रीतिजाव उपजाव्यो होय, (परपत्तिञ्चं के०) पराप्रीतिकं पर प्रकृष्ट एतले

विशेषणी अप्रीतिताव, अज्यादानयी आपने विने उपजाव्या होय. मांने विने उपजाव्या होय ? ते कहे ठे. (तेने के०) अजान, मादिव, मादिवने विने. (पाणे के०) पाणीने विने. (विणए के०) गुरु व्याख्या देखीने मादामा उपजा वांदवादिक आसन प्रमुख आपवुं. इत्यादिक विनय करी. तेने विने (वेया वच्चे के०) गुरुनी पादसेवा, औपधपथ्यादिक आपणी आपवां ज्ञ्यादिक वेया वृत्त्यने विने. (आलावे के०) एक वार बोलाववाने विने. (संखावे के०) वारं वार बोलाववाने विने. (उच्चासणे के०) गुरुनी उंच आपने नमवाने विने. (समासणे के०) गुरुनी पासं सरसुं आसन करी तेनी उपर वेगवा नेविने. (अंतरजासाण के०) अंतरजापाने विने एटले गुरु वात करता होय, तेनी वच्चे वात करवी, तेने अंतरजापा कहियें तेने विने. (उपरिजा साण के०) उपरिजापाने विने एटले गुरु वात करी रखा पट्टी तेहीज वात पोतानी स्फुरती देखामवाने अर्थें विशेषणें करवी, तेने उपरिजापा कहियें, तेने विने. (जंकिंचि के०) जे कांइ (मद्य के०) महार (विणय परहीण के०) विनय जक्ति परिहीणपणुं एटले रहितपणुं थयुं होय, ते विनयजक्तिरहितपणुं केवुं थयुं होय ? तो के (सुहुमं के०) सुख एटले न्हानुं जे थोडे प्रायश्चित्तें शुरु थाय ते, (वा के०) अथवा (वायरं के०) वादर ते जे घणा प्रायश्चित्तें करी शुरु थाय, एवुं विनयहीन पणुं ते सर्व हें नाथ ! (तुप्रेजाणह के०) सकल जगतना चाव जाणवाथकी तुमें जाणो ठो. अने (अहंनयाणामि के०) हुं मूढपणामाटें जाणतो नथी (तस्स के०) ते अप्रीतिप्रमुख अतिचारनुं लाग्युं जे (डुकरं के०) डुःकृत एटले पाप, ते (मि के०) महारं (मिठा के०) मिथ्या थाउं. एटले फोक थाउं. अहीं बीजो वा ठे ते पादपूर्णार्थ ठे ॥ १ ॥ इति गुरुखामणासूत्रार्थः ॥ ३३ ॥ ए खामणांना सूत्रने विने धुरथकी गुरु पंदर अने लघु एक शो अगीयार, मली एकशो ने ठवीश अहारो ठे. ए विधिपूर्वक अप राध खमावतां चंद्ररौद्राचार्यादिक अनेक जीवोने केवलज्ञान उपन्युं ठे.

॥ अथ आयरिय उवचाए ॥

आयरिय उवचाए, सीसे साहम्मिए कुलगणे अ ॥

जे मे केइ कसाया, सवे तिविहेण खामेमि ॥ १ ॥

अर्थः—पंचाचारसंपन्न अथवा ठत्रीश गुणं विराजमान, अर्थदानना दातार, तेने (आयरिय के०) आचार्य कहियें. तथा समीप रखा अने आठ्या जे शिष्यादिक तेने सूत्रना जणावनार अथवा पत्रीश गुणं विराज मान तेने (उवद्याए के०) उपाध्याय कहियें, तथा ग्रहणशिक्षा अने आलेखनाशिक्षाने योग्य होय तेने (सीसे के०) शिष्य कहियें, तथा श्रद्धा अने प्ररूपणादिक गुणं करीने जे थापणा सरस्वा होय, एवा सरस्वा धर्मना पाखनार, तेने (साहम्मिए के०) साधर्मिक कहियें, तथा जे एक आचार्यनो शिष्य संतान परिवार, तेने (कुल के०) कुल कहियें, तथा घणा आचार्यना शिष्यसंतान परिवार, तेने (गणे के०) गण एटले समुदाय कहियें. (अ के०) ए अ ते बली बली कहेवाने अर्थ ठे. ए सर्वनी उपर (में के०) महारे जीवें (जे के०) जे (कइके०) कोइ पण (कसाया के०) क्रोधादिक कपाय कीधा होय, ए कारणे (सबे के०) सर्व ते आचार्या दिकप्रत्ये (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले मन, वचन अने काचार्यें करी (खामेनि के०) हुं खामुं तुं ॥ १ ॥ आ गाथामां लघु वत्रीश, गुरु णण, सर्व अक्षर पांत्रीश ठे.

सवस्स समणसंघस्स, जगवउं अंजलिं करिय सीसे ॥

सवं खमावइत्ता, खमामि सवस्स अहयंपि ॥ २ ॥

अर्थः—(सीसे के०) मस्तकनी उपर (अंजलिं के०) वे हाथप्रत्ये (करिय के०) करीने एटले स्थापीने नग्रीज्जुत थइने (सवस्ससमणसंघ स्सजगवउं के०) सर्व श्रमणसंघरूप जगवंतना कीधा जे अपराध, (सवं के०) ते सर्व अपराधप्रत्ये (खमावइत्ता के०) खमावीने, बली एम कहे, के (सवस्स के०) ते सर्वना करेला अपराध प्रत्ये (अहयंपि के०) हुं पण (खमामि के०) खमुं तुं, एटले सम्यक् प्रकारें सहन करूं तुं ॥ २ ॥ आ गाथामां लघु एकत्रीश अने गुरु सात, मली सर्वाक्षर आरुत्रीश ठे ॥

सवस्स जीवरासिस्स, जावउं धम्म निहिय नियचित्तो ॥

सवं खमावइत्ता, खमामि सवस्स अहयंपि ॥ ३ ॥ ३४ ॥

अर्थः—(जावउं के०) जावथी (सवस्सजीवरासिस्स के०) एकेंद्रिया दिक सर्व जीवनो राशि एटले समूह तेनो कीधो जे में अपराध, ते (सवं

કે૦) સર્વ અપરાધપ્રત્યે (સ્વમાવશ્તા કે૦) સ્વમાવીને, વહ્ની એમ કહે
 કે તે સર્વ જીવોની ઉપર સમજાવ તે રૂપ (ધર્મ કે૦) ધર્મ, તેને વિષે
 (નિહિય કે૦) નિધિત કહ્યું છે એટલે સ્થાપ્યું છે જાવશ્ચકી આરોપણ
 કહ્યું છે, (નિયચિત્તો કે૦) નિજચિત્ત એટલે પોતાનું મન જેણે એહવો
 (અહ્યંપિ કે૦) હું પણ (સ્વસ્સ કે૦) સર્વ જીવ રાશિના કીધા જે અપ
 રાધ તે અપરાધપ્રત્યે (સ્વમામિ કે૦) હું સ્વમું હું ॥ ૩ ॥ આ ગાથામાં લઘુ
 અષ્ટાવીશ અને ગુરુ નવ, સર્વાક્ષર સામત્રીશ છે ॥ ઇતિ સ્વામણાં ॥ ૩૪ ॥

॥ અથ નમોસ્તુ વર્દમાનાય ॥

ઇન્દ્રામો અણુસઠિં ॥ નમો સ્વમાસમણાણં ॥ નમોઽહે-
 ત્ ॥ નમોઽસ્તુ વર્દમાનાય, સ્પર્દમાનાય કર્મણા ॥
 તજ્જયાવાસમોદ્દાય, પરોદ્દાય કુતીર્થિનામ્ ॥ ૨ ॥

અર્થ:- (વર્દમાનાય કે૦) શ્રીવર્દમાન સ્વામી જાણી, (નમોસ્તુ કે૦)
 નમસ્કાર થાઉં, તે શ્રીવર્દમાન સ્વામી કેહવા છે ? તો કે (કર્મણા કે૦)
 કર્મોની સાથે (સ્પર્દમાનાય કે૦) સ્પર્દાના કરનાર છે, એટલે ઈર્ષ્યાના
 કરનાર છે, કેમ કે ? કર્મોના વૈરી છે, માટે તેની સાથે ઈર્ષ્યાના કરનાર છે.
 વહ્ની કેહવા છે તો કે (તજ્જયા કે૦) તે કર્મનો જય કરીને (અવાસ
 કે૦) પામ્યા છે (મોદ્દાય કે૦) મોદ્દ પ્રત્યે એવા છે, વહ્ની કેહવા છે ?
 તો કે (કુતીર્થિનાં કે૦) કુતીર્થીયો જે મિથ્યાદૃષ્ટિ જીવો, તેઓને (પરો
 દ્દાય કે૦) પરોદ્દ છે, એટલે દૃષ્ટિથી દૂર છે. અર્થાત્ મિથ્યાદૃષ્ટિ જીવ
 હોય, તે પ્રજનું સ્વરૂપ જાણી ન શકે ॥ ઇતિ જાવઃ ॥ ૨ ॥

યેષાં વિકચારવિંદરાજ્યા, જ્યાયઃ ક્રમકમલાવલિં દધત્યા
 સદૃશૈરિતિ સંગતં પ્રશસ્યં, કથિતં સંતુ શિવાય તે જિનેંદ્રાઃ ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (તે કે૦) તે (જિનેંદ્રાઃ કે૦) જિનેંદ્ર તીર્થંકર, (શિવાય કે૦)
 શિવ એટલે પરમ કલ્યાણ, તેને અર્થે (સંતુ કે૦) થાઉં. તે જિનેંદ્ર કેહવા
 છે ? તો કે (યેષાં કે૦) જે જિનેંદ્રોની (જ્યાયઃ કે૦) પ્રધાન પ્રશંસનીય
 એવી (ક્રમકમલાવલિં કે૦) ચરણકમલની આવલિ એટલે શ્રેણીપ્રત્યે
 (દધત્યા કે૦) ધરતી હુઝ એટલે પોતાની ઉપર સ્થાપિત હુઝ, અર્થાત્ વિ
 હારસમયે પ્રજાના ચરણકમલની નીચે સુવર્ણમય નવ કમલ જે દેવતાઉં રહે

उ, ते रूप (विकच के०) विकचर प्रफुल्लित (अरविंद के०) अरविंदनामं
जे कमल तेनी (राज्या के०) राजी एटले श्रेणीयें करीने, (सहशेः के०)
सरस्वती साथें (संगतं के०) मलबुं, ते (प्रशस्यं के०) अति रुकुं प्र
शंसा करवा योग्य ठे. (इति के०) ए प्रकारें (कथितं के०) कथुं ठे.
जेम के सरखे सरखां मले ते शोभे, माटें ते सुवर्णमय नवकमल अने
प्रभुनां चरण, ए वेहु कमलो मलवाची अत्यंत शोभा थई ॥ २ ॥

कपायतापादितजंतुनिर्वृति, करोति यो जैनमुखां
बुदोद्गतः ॥ स शुक्रमासोद्भववृष्टिसंनिभो, दधातु
तुष्टिं मयि विस्तरो गिराम् ॥ ३ ॥ इति ॥ ३५ ॥

अर्थः—(स के०) ते (गिरां के०) सिद्धांतरूपवाणीनो (विस्तारः के०) विस्तार
ते, (मयि के०) महारे विपे (तुष्टि के०) तुष्टिप्रत्यं संतोषप्रत्यं (दधातु
के०) करो, ते वाणीनो विस्तार केहवो ठे? तो के (यो के०) जे वाणीनो वि
स्तार, (कपाय के०) कपायरूप (ताप के०) तापें करीने (अर्दित
के०) पीमित एवा (जंतु के०) प्राणीयो तेने (निर्वृति के०) शांति स
माधिप्रत्यं (करोति के०) करे ठे. वली (यो के०) जे (जैनमुख के०)
जिनराजना मुखरूप (अंबुद के०) भेष तेथकी (उद्गतः के०) उपज्यो ठे. वली
(यो के०) जे (शुक्रमास के०) ज्येष्ठमासथकी (उद्भव के०) उपज्यो एवो
जे (वृष्टि के०) वर्षाद तेनी (संनिभो के०) सरखो ठे ॥ ३ ॥ इति ॥ ३५ ॥

॥ अथ विशाललोचन ॥

विशाललोचनदलं, प्रोद्यद्दंतांशुकेसरम् ॥

प्रातर्वीरजिनेन्द्रस्य, मुखपद्मं पुनातु वः ॥ १ ॥

अर्थः—(वः के०) तुमने (प्रातः के०) प्रजातसमयें (वीरजिनेन्द्र
स्य के०) श्रीवीरजिनेन्द्र संबंधी (मुखपद्मं के०) मुखकमल ठे, ते (पुना
तु के०) पवित्र करो, ते मुखकमल केहवुं ठे? तो के (विशाल के०) वि
स्तीर्ण (लोचन के०) नेत्ररूप (दलं के०) पत्र ठे जेने विपे वली केहवुं
ठे? तो के (प्रोद्यत् के०) अत्यंत जलहलता एवा (दंतांशु के०) दांत
नां किरणरूप (केसर के०) केसर सुगंधना कपीया ठे जेने विपे ॥ १ ॥

येषामग्निपेककर्म कृत्वा, मत्ता हर्षजगत सुखं सुरेंद्राः ॥ तृ
णमपि गणयन्ति नैव नाकं, प्रातः संतु शिवाय ते जिनेंद्राः ॥ ७ ॥

अर्थः—(ते के०) ते (जिनेंद्राः के०) श्रीजिनेंद्रो जे तीर्थंकरे, ते (प्रातः के०) प्रजात समयें (शिवाय के०) शिवने एटले निम्पछवने अर्थ (संतु के०) थाउं. ते जिनेंद्रो केहवा ठे? तो के (येषां के०) जे जिनेंद्राना (अग्नि पेककर्म के०) स्नानकर्म कार्यप्रत्ये (कृत्वा के०) करीने (हर्षजगत के०) हर्षना जर एटले समूह्यकी (मत्ता के०) माता यका मग्न यका (सुरेंद्राः के०) देवेंद्रो जे ठे, ते (नाकं के०) देवलोक संबंधी जे (सुखं के०) सुख तेने (तृणमपि के०) तृणतुल्य पण (नैव के०) नहींज (गणयन्ति के०) गणे ठे. अर्थात् जिनेंद्रना अग्निपेक सुखने पामीने देवता उं स्वर्गसुखने तृणसमान पण नथी मानता ॥ २ ॥

कलंकनिर्मुक्तममुक्तपूर्णतं, कुतर्कराहुग्रसनं स
दोदयम् ॥ अपूर्वचंद्रं जिनचंद्रजापितं, दिनाग
मे नौमि बुधैर्नमस्कृतम् ॥ ३ ॥ इति ॥ ३६ ॥

अर्थः—(जिनचंद्रजापितं के०) जिनचंद्र संबंधि जापित जे आगम ते प्रत्ये (दिनागमे के०) प्रजातसमयें (नौमि के०) हुं स्तुवं तुं. ते जिन चंद्रजापित केहवुं ठे? तो के (कलंकनिर्मुक्तं के०) कलंक रहित एवुं अ ने (अमुक्तपूर्णतं के०) नथी मूकाणी पूर्णता जेनी अने वली (कुतर्क राहुग्रसनं के०) कुतर्क करनारा एवा जे परदर्शनीरूप राहु तेने ग्रसन हार एटले जद्दण करनार एवुं ठे, तथा (सदोदयं के०) सदा निरंतर उदय एटले उगेलो एवो एक (अपूर्वचंद्रं के०) अपूर्व चंद्रसदृश ठे, एटले जिनागमरूपचंद्रमानी तुल्य वीजो कोइ चंद्रमा नथी, वली ते जिनचंद्रजा पित केहवुं ठे? तो के (बुधैर्नमस्कृतं के०) बुधोयें एटले पंढितोयें क ख्यो ठे नमस्कार जेने, एवुं ठे ॥ ३ ॥ इति स्तुतिसूत्रार्थः ॥ ३६ ॥

॥ अथ सबस्सवि देवसियं लिख्यते ॥

सबस्सवि देवसिअ, उच्चिंतिअ, उप्पासिअ,
उच्चिठिअ इहाकारेण संदिसह जगवन् इहं
तरस्स मिच्चामि उक्कमं ॥ १ ॥ इति ॥ ३७ ॥

अर्थः—(सबस्सविदेवसिअ के०) सर्वे पण दिवस संबंधी अतिचार ते (हुबिंतिअ के०) हुबिंतित जे परछेपादिक दुष्ट कार्य तेने चितववायकी थयो, वली केहवो ते दिवस संबंधी अतिचार? तो के (हुप्पासिअ के०) हुर्जापित जे उपयोग रहित अनिष्ट दुष्टादिक जापा तेवी जापा चोलवायकी थयो, वली केहवो ते दिवस संबंधी अतिचार? तो के (हुच्चिअ के०) हुश्चेष्टित जे उपयोग रहित हालवा चालवायकी तथा कामासनादिक एवी कायनी दुष्ट चेष्टारूप प्रवृत्ति, ते प्रवृत्ति करवायकी थयो, तेनुं मिथ्यादुःकृत देवाने (जगवन् के०) हे जगवन्! (इद्याकारेण के०) पोतानी इद्याये करी (संदिसह के०) मुकुने आइआ करो अहिंयां गुरु आइआ आपे पठी शिष्य कहे. (इं के०) हुं एहीज इष्टं हुं. (तस्समिअमि दुक्कं) ए पदोनो अर्थ पूर्ववत् जाणवो ॥ १ ॥ इति ॥ ३७ ॥

॥ अथ श्रुतदेवतास्तुतिः ॥

मुअदेवयाए करेमि काउस्सग्गं० ॥ मुअदेव
या जगवई, नाणावरणीय कम्म संघायं ॥ तेसिं
खवेउ सययं, जेसिं सुयसायरे जत्ती ॥ १ ॥

अर्थः—(सययं के०) सततं एट्ठे सदा निरंतर, (जेसिं के०) जे जज्य पुरुषोनी (सुयसायरे के०) श्रुतिसागरने विषे (जत्तिके०) जत्ति ठे, एट्ठे अंतर प्रीति ठे (तेसिं के०) ते पुरुषो संबंधी (नाणावरणीय कम्म के०) ज्ञानावरणीयकर्मना (संघायं के०) संघात एट्ठे समूह ते प्रत्ये (मुअदेवया के०) श्रुतदेवता, वली (जगवई के०) जगवती जे सरस्वती ठे, ते (खवेउ के०) खपावो एट्ठे हय करो ॥ १ ॥ ए श्रुतदेवता श्रुतसिद्धांतनी अधिष्ठायिका जे सरस्वती, तेने आराधवा निमित्त काउस्सग्ग करवो. एमां वंदणवत्तीआए ए पाठ न कहियें, अन्नन्न उससिएणं ए पाठज कहियें. ए गाथा श्रीपादिक सूत्र सिद्धांतने छेद्वे ठे, तेतणी काउस्सग्ग करतां मिथ्यात्वनी शंका न करवी. आ गाथामां सधु ठग्रीश, अने गुरु वे; मली सर्वाक्षर अमग्रीश ठे ॥

॥ અથ દેવત્રયદેવતાની સ્તુતિ ॥

જીસે ચિત્તે સાહુ, દંસણ નાણેહિં ચરણ સહિણિં ॥
સાહંતિ મુક્કમગ્ગં, સા દેવી હરજ હરિયાઈ ॥૧॥ ઇતિ ॥૩૫॥

અર્થ:- (ચરણસહિણિં કે) ચારિત્ર સહિત એવો (દંસણનાણેહિં કે) દર્શન અને જ્ઞાન તેણે કરીને (જીસે કે) જે દેવીના (ચિત્તે કે) કે ત્રણે વિષે (સાહુ કે) સાધુ મુનિરાજ, (મુક્કમગ્ગં કે) મોક્ષના માર્ગ પ્રત્યે (સાહંતિ કે) સાથે છે, (સા કે) તે, (દેવી કે) દેવી, (હરિયાઈ કે) હરિતપ્રત્યે એટલે પાપપ્રત્યે (હરજ કે) હરો, દૂર કરો ॥ ૧ ॥ એ દેવત્રય દેવતાનો કાઝસ્સગ્ગ શ્રીવચસ્વામીયેં કીધો સાંજલીયેં ઠેયેં, અને શ્રીજગદ્વાહુ સ્વામીયેં પણ કરવો કહ્યો છે, તે જાણી એમાં મિથ્યાત્વ નહીં, એમ સમજવું. આ ગાથામાં લઘુ તેત્રીશ, ગુરુ ત્રણ, સર્વાક્ષર ઠત્રીશ છે. વેહુ ગાથાના લઘુ ઝંગણોતેર, અને ગુરુ પાંચ, મલી સર્વાક્ષર ચમ્મોતેર છે ॥ ઇતિ ॥ ૩૫ ॥

॥ અથ કમલદલસ્તુતિ: ॥

કમલદલવિપુલનયના, કમલમુખી કમલગ
ર્જસમગૌરી ॥ કમલે સ્થિતા જગવતી, દદા
તુ શ્રુતદેવતા સિદ્ધિમ્ ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૬ ॥

અર્થ:- (જગવતી કે) ઠકુરાઈ પ્રમુખ ગુણની ધરનારી એવી જે (શ્રુત દેવતા કે) સિદ્ધાંતની અધિષ્ઠાત્રિકા શ્રુતદેવી છે, તે અમને (સિદ્ધિ કે) ધર્મની સિદ્ધિપ્રત્યે (દદાતુ કે) દિયો આપો, તે શ્રુતદેવી કેહવી છે ? તો કે (કમલદલ કે) કમલની પાંચમી સમાન (વિપુલ કે) વિશાલ છે (નયના કે) નેત્ર જેહનાં એવી છે. વલી કેહવી ? તો કે (કમલમુખી કે) કમલમુખી છે, અર્થાત્ કમલ સરખું સુગંધીયુક્ત વાટલું એવું સુશોજિત મુખ છે જેહનું, વલી કેહવી છે ? તો કે (કમલગર્જસમગૌરી કે) કમલના ગર્જની પેરેં ગૌર વર્ણ છે, એટલે કમલના મધ્યજાગમાં જે ગર્જ છે, તેના સરખો ગૌરવર્ણ છે, જેનો એવી છે, વલી કેહવી છે ? તો કે (કમલે કે) કમલને વિષે (સ્થિતા કે) રહી છે ॥ ૧ ॥ ઇતિ ॥ ૩૬ ॥

॥ अथ जुवनदेवतादिस्तुतिः ॥

जुवणदेवयाए करेमि काउस्सग्गं ॥ यस्याः क्षेत्रं
समाश्रित्य, साधुभिः साध्यते क्रियाः ॥ सा के
त्रदेवता नित्यं, ज्ञूयान्नः सुखदायिनी ॥ १ ॥

अर्थः—(नः के०) अमने (सा के०) ते (क्षेत्रदेवता के०) क्षेत्र
देवी, (नित्यं के०) निरंतर, (सुखदायिनी के०) सुखनी देवावाली (ज्ञूया
त् के०) होय, ते क्षेत्रदेवी केहवी ठे ? तो के (यस्याः के०) जेना (क्षे
त्र के०) क्षेत्रप्रत्ये (समाश्रित्य के०) समाश्रयीने एट्ठे अंगीकार करीने
(साधुभिः के०) (साधुर्त्थं) (क्रियाः के०) तपःसंचयरूप धर्मक्रियाउं (सा
ध्यते के०) सधाय ठे, अर्थात् कराय ठे ॥ १ ॥

ज्ञानादिगुणयुतानां, नित्यं स्वाध्यायसंयमरतानाम्॥विदधा
तुजुवनदेवी, शिवं सदा सर्वसाधूनाम् ॥ २ ॥ इति ॥४०॥

अर्थः—(जुवनदेवी के०) जुवननिवासिनी देवी ठे ते, (सर्वसाधूनां
के०) सर्व साधुर्त्तने (शिवं के०) शिव एट्ठे परम कल्याण, ते प्रत्ये
(सदा के०) निरंतर, (विदधातु के०) करो, ते सर्व साधु केहवा ठे ? तो
के (ज्ञानादिगुण के०) ज्ञानादिक गुणें करीने (युतानां के०) युक्त ठे स
हित ठे. वली ते सर्वसाधु केहवा ठे ? तो के (नित्यं के०) निरंतर जे (स्वा
ध्यायसंयमरतानां के०) वांचनादिक पांच प्रकारनो स्वाध्याय अने आश्र
वनिरोध रूप सत्तर प्रकारनो संयम, तेने विपेरत ठे, एट्ठे आसक्त ठे, मग्न
ठे. ए जुवनदेवतानो काउस्सग्ग श्री जडवाहुस्वामीयें आवश्यकतां करवो
कह्यो ठे, ते माटें एमां मिथ्यात्व समजवुं नहीं ॥ २ ॥ इति ॥ ४० ॥

॥ अथ अष्टाङ्गेषु मुनिवन्दन ॥

अष्टाङ्गेषु दीवसमुदेसु, पनरससु कम्मजूमिसु ॥
जावंत केवि साहु, रयहरण गुठ पडिग्गद्धारा
॥ १ ॥ पंचमहद्वयधारा, अठारस सहस्स सीखंग
धारा ॥ अकयायारचरित्ता, ते सध्वे सिरसा मण
सा मवण्ण वंदामि ॥ २ ॥ इति ॥ ४१ ॥

अर्थः—(अष्टादशसूरीयसंस्तुति के०) वली श्रीग ने मण्डल संस्तुति ने
 (पनरससुकस्मज्जमीनु के०) पंजर कर्णसूरीतिष्ठने गिते. (लोचन के०)
 जेदला (केवि के०) कोउ पण (साइ के०) साधु. (न्यस्तसुपुनरिण
 हधारा के०) रजोहरण ते उंचो अने गुणों ते पात्रानी जीर्णीनी उग्रने न
 पकरण अने पतद्ग्रह ते पात्रुं इत्यादिक धर्मापकर्मणा (धारा के०) धारण
 करनारा ठे ॥१॥ एटले सुधी साधुनो जेपमात्र जगज्ज्यो परंतु ने वेप तो हु
 ए विना अप्रमाण कह्यो ठे. माटे हवे गुण कहीं देसाडे ठे. वली ने साधु के
 हवा ठे ? तो के (पंचमहद्वयधारा के०) पांच महाव्रतना धरणहार ठे. व
 ली केहवा ठे ? तो के (अष्टारससहस्रसीलंगधारा के०) आष्टादश सहस्र सील
 नां चारित्रनां अंग जे अंश ठे तेना धरना, वली केहवा ठे ? तो के (अस्त्र
 यायारचरित्ता के०) अद्वैत संपूर्ण आचाररूप चारित्र तेना धरणहार ठे. (ते
 सबे के०) ते सर्वप्रत्ये (सिरसा के०) ललाटे करीने (मणसा के०) मनं क
 रीने (मन्त्रण के०) मस्तकें करीने (वंदामि के०) हुं वांछुं हुं. अथवा मन्त्र
 ण वंदामि ए वचने पंचांग प्रणामें करी वांछुं हु ॥२॥ इति सर्वसाधु नमस्कार
 सूत्रार्थः ॥ आ वेदु गाथायां लघु वहींतेर, गुरु तेर, सर्वाकार पंच्याशी ठे ॥४१॥

॥ अथ वरकनक ॥ अथवा सप्ततिशतजिनस्तुतिः ॥

वरकनकशंखविडुम, मरकतघनसन्निजं विगतमोहम् ॥

सप्ततिशतं जिनानां, सर्वामरपूजितं वंदे ॥ १ ॥ ४२ ॥

अर्थः—(जिनानां के०) जिनेंद्रो संबन्धी (सप्ततिशतं के०) सप्ततिशत
 प्रत्ये एटले एकशो सितेर जिनेंद्रोप्रत्ये (वंदे के०) हुं वांछुं हुं. ते जिन
 सप्ततिशत केहवुं ठे ? तो के (वर के०) प्रधान एवं (कनक के०) सुवर्ण,
 शंख के०) शंख, (विडुम के०) प्रवालां, (मरकत के०) नीलमणि,
 (घन के०) सजल मेघ, तेना (सन्निजं के०) सरखुं ठे, एटले पांचव
 णों ठे जेना एवं ठे. वली ते सप्ततिशत केहवुं ठे ? तो के (विगतमोहं
 के०) मोहादिक रहित ठे. वली केहवुं ठे ? तो के (सर्वामरपूजितं के०)
 सर्व अमर एटले देवता पूजे ठे जेने एवं ठे ॥ १ ॥ इति ॥ ४२ ॥

॥ अथ तीर्थ वंदना ॥

॥ सकल तीर्थ वंदूं कर जोड्य, जिनवरनामं मंगल कोड्य ॥ पहेले खगें

लाख वत्रीश, जिनवर चेत्य नमुं निशि दीस ॥ १ ॥ वीजे लाख अछावीश
 कहाँ, वीजे चार लाख सदहाँ ॥ चोथे खगें अरु लाख धार, पांचमे वंदूं
 लाखज चार ॥ २ ॥ ठठे खगें सहस पचास, सातमे चाविश सहस
 प्रासाद ॥ आठमे खगें ठ हज्जार, नव दशमे वंदूं शत चार ॥ ३ ॥ अग्या
 र चारमे त्रणशें सार, नवप्रवेयकें त्रणशें अढार ॥ पांच अयुत्तर सवें मली,
 लाख चोराशी अधिकां वली ॥ ४ ॥ सहस सत्ताणुं त्रेविश सार, जिनवर
 जुवन तणो अधिकार ॥ लांवां शो योजन विस्तार, पचास उंचां वहोतेर
 धार ॥ ५ ॥ एकशो ऐंशी विंघ प्रमाण, सजा सहित एक चेत्यें जाण ॥
 शो कोरु वावन कोरु संजाल, लाख चोराणुं सहस चौआल ॥ ६ ॥
 सातशें उपर साठ विशाल, सवी विंघ प्रणमुं त्रण काल ॥ सात कोरु ने
 वहोतेर लाख, जुवनपतिमां देवल जांख ॥ ७ ॥ एकशो ऐंशी विंघ प्रमाण,
 एक एक चेत्यें संख्या जाण ॥ तेरशें कोरु नेव्याशी कोरु, शाठ लाख वंदूं
 कर जोरु ॥ ८ ॥ वत्रीशें ने उंगणशाठ, तीर्था लोकमां चेत्यनो पाठ ॥
 त्रण लाख एकाणुं हजार, त्रणशें वीश ते विंघ जुहार ॥ ९ ॥ व्यंतर ज्यो
 तिपीमां बलि जेह, शाश्वता जिन वंदूं तेह ॥ रुपज चंडानन वारिपेण,
 बरुमान नामें गुणसेण ॥ १० ॥ समेतशिखर वंदूं जिन वीश, अष्टापद वंदूं
 चोवीश ॥ विमलाचल ने गढ गिरनार, आबु ऊपर जिनवर जुहार ॥ ११ ॥
 शंखेश्वर केसरियो सार, तारंगें श्री अजित जुहार ॥ अंतरिक बरकाणो
 पास, जीराबलो ने थंजण पास ॥ १२ ॥ गाम नगर पुर पाटण जेह, जि
 नवरचेत्य नमुं गुणगेह ॥ विहरमान वंदूं जिन वीश, सिद्ध अयनंत नमुं निश
 दीस ॥ १३ ॥ अढी द्वीपमां जे अणगार, अढार सहस शीखांगना धारा ॥
 पंच महाव्रत समितिसार, पाछे पखावे पंचाचार ॥ १४ ॥ घाह्य अयनंतर
 तप उजमाल, ते मुनि वंदूं गुण मणिमाल ॥ नित नित ऊठी कीर्ति करं,
 जीव कहे जवसायर तरुं ॥ १५ ॥ इति ॥ ४३ ॥

॥ अथ लघुशान्तिस्तवप्रारंभः ॥

वृद्धगृहीय प्रसिद्धप्रजावी श्रीमानदेव सूरि, ते नामुल नगरमां चोमासुं
 रह्या हता, ते समयें, शाकंजरी नगरमां श्रीसंघ, शाकिनीजनित मरकीना
 उपद्रवें पीकित थयो, तेवारें त्यांना संघें मलीने विनतिपत्र लखी तेमां रोग
 स्वरूप निवेदन करी श्रीमानदेव सूरि पासें मनुष्य मोकल्यां, पठी पद्या,

जया, विजया अने अपराजिता, ए चार देवीयोनं ठे सान्निध्य जेमने एवा तथा निरतिशय करुणायें करीने जेमनुं अंतःकरण कोमल ठे, एवा श्रीमानदेवसूरि, तेउयें सर्वत्र सकल श्रीसंघने सर्वोपद्रव शांतिने अर्थे आ स्तोत्रनी रचना करीने संघने आप्णुं. पठी ते शाकंजरी नगरस्थ संघना केटला एक जनोयें तो प्रतिदिवस ए स्तोत्रनुं पोतें अध्ययन कछुं, तथा केटला एकोयें तो अन्यपासैं अध्ययन करावीने सांचलवा मांरुं. तथा ए स्तोत्रें अजिमंत्रित जलने ठंटाव्युं, तेणें करी श्रीसंघनो शाकिनीजनित मरकीनो उपद्रव शांतिने पाम्यो. त्यांथी ए स्तोत्र सर्वस्थलें शांतिकारक थयुं, ते पठी प्रायः प्रतिदिवस ए लघुशांतिस्तोत्र प्रतिक्रमणानंतर जणाय ठे, एवो संप्रदाय ठे. आ स्तोत्र कये ठेकाणें शा वास्ते निर्मित कछुं? ते विपे एज गडना गुरुयें एक श्लोक रचेवो ठे, ते लखीयें ठैयें ॥ श्लोक ॥ नाकूल नामनगरस्थितमेघकालैः, शाकंजरीपुरसमागतसंघवाचा ॥ शांतिस्तवः प्रबलमारिजयापहारी, यैर्निर्ममे सुविहितक्रममार्गदीपैः ॥ १ ॥

हवे ए स्तोत्रनो अर्थसहित प्रारंभ करियें ठैयें.

शांतिं शांतिनिशांतं, शांतं शांताशिवं नमस्कृत्य ॥

स्तोतुःशांतिनिमित्तं, मंत्रपदैः शांतये स्तौमि ॥ १ ॥

अर्थः—हुं (शांतिं के०) श्रीशांतिजिनप्रत्यें (नमस्कृत्य के०) नमस्कार करीने, तेज श्रीशांतिजिनना (मंत्रपदैः के०) मंत्रोनां पदोयें करीने अर्थात् अक्षरगर्जित जे मंत्रनां पद, तेणें करीने (स्तौमि के०) स्तुति करुं हुं, ते शा माटें स्तुति करुं हुं? तो के (शांतये के०) दुःख, दुरित, उपसर्ग, तेनी निवृत्तिने माटें स्तुति करुं हुं, हवे ते श्रीशांतिजिन केहवा ठे? तो के (शांति के०) दुःखउपसर्गनीवृत्तिरूप, अथवा कषायोदयापगम लक्षण, तेना (निशांतं के०) घर ठे, वा स्थानकरूप ठे, वली (शांतं के०) उपशमोपेत ठे, एटले रागद्वेषरहित ठे. वली (शांताऽशिवं के०) शांत एटले उपशमने पाम्या ठे अशिव एटले अकल्याणकारक अरिष्ट उपद्रवो जेथकी एवा श्रीशांतिजिन ठे. वली केहवा ठे? तो के (स्तोतुः के०) स्तुति करनारना (शांतिनिमित्तं के०) अरिष्टोपद्रवनिवारण रूप जे शांति, तेना निमित्तं एटले उत्पादनहेतु ठे ॥ १ ॥

उमिति निश्चितवचसे, नमो नमो जगवतेऽर्हते पूजाम् ॥
शांतिजिनाय जयवते, यशस्विने स्वामिने दमिनाम् ॥ १ ॥

अर्थः—(शांतिजिनाय के०) श्रीशांतिजिन, तेमने (नमोनम, के०) नमस्कार थाऊं. आर्हीं नमोनम, ए छिरुक्ति जे ठे, ते अत्यादर जणाववाने अर्थे अथवा ससंजम ख्यापनने अर्थे ठे. हवे ते श्रीशांतिजिन केहवा ठे? तो के (उमितिनिश्चितवचसे के०) अवति एटले रक्षण करे ठे, तेने उँ कहीयें, अने उँ एटले परंज्योति, इति केतां ए प्रकारें निश्चित एटले निधार कखुं ठे वच, एटले वांचक पद जेमनुं एवा ठे, अथवा उँ एवा वचनं करीने आख्येय एटले केहवा योग्य ठे वाच्यवाचकजाव जेमनो एवा ठे. वली केहवा ठे? तो के (जगवते के०) समग्र ऐश्वर्य ठे जेमने तेमने ज जगवान् कहियें, वली जे (पूजां के०) पूजाने (अर्हत् के०) योग्य ठे अर्थात् सुरासुरनरेजादिकें करेली पूजाने योग्य एवा ठे. वली (जयवते के०) जेमने रागादिक पराजव करी शकता नथी माटे जयवान् जययुक्त ठे. वली (यशस्विने के०) प्रसिद्ध प्रशस्त यश चे जेमनुं एवा ठे. वली (दामिनां के०) इंद्रियोने दमन कखां ठे, यश कखां ठे जेणें ए जे मुनिमहाराज. तेमना (स्वामिने के०) स्वामी एटले नाथ एवा ठे ॥ १ ॥

सकलातिशेषकमहा, संपत्तिसमन्विताय शस्याय ॥

त्रैलोक्यपूजिताय च, नमोनमः शांतिदेवाय ॥ २ ॥

अर्थः—(शांतिदेवाय के०) शोलमा तीर्थकर श्री शांतिनाथजी तेमने (नमोनम, के०) नमस्कार थाऊं. ते केहवा ठे? तो के (सकल के०) समस्त (अतिशेषक के०) चोत्रीश अतिशय, ते रूप (महासंपत्ति के०) महोटी संपदा तेणें करीने (समन्विताय के०) सहित, तथा (शस्याय के०) प्रशंसवा योग्य एवा (च के०) वली (त्रैलोक्य के०) स्वर्ग, मृत्यु अने पाताल रूप ग्रण लोक, तेणें (पूजिताय के०) पूजित एवा ठे ॥ २ ॥

सर्वामरससमूह, स्वामिकसंपूजिताय निजिताय ॥

जुवनजनपावनोद्यत, तमाय सततं नमस्तस्मै ॥ ४ ॥

अर्थः—(तस्मै के०) ते श्रीशांतिजिन महाराज तेमने (सततं के०)

निरंतर, (नम. के०) नमस्कार थाउं, ते केहवा ठे? तो के (सर्वममम-
मूह के०) समस्त चार निकायना देवताना समूह गजिन, तेहना (वा-
मिक के०) स्वामी जे चोशन इंडो ठे, तेमणे (संप्रजिताय के०) सम्प-
क प्रकारें पूजित एवा ठे. वली (निजिताय के०) नयी जीत्या देवादिको
यें अर्थात् कोइयें पोताने वश करेलां नयी एवा तथा (जुवन के०) जग
जुवनना (जन के०) लोको तेमनुं (पालन के०) पालन करवुं, तेहने
वीपे (उद्यततमाय के०) अत्यंत सावधान एवा ठे ॥ ४ ॥

सर्वदुरितौघनाशन, कराय सर्वाऽशिवप्रशमनाय ॥

हुष्टग्रहजुतपिशाच, शाकिनीनां प्रमथनाय ॥ ५ ॥

अर्थः—वली केहवा ठे? तो के (सर्व के०) समस्त जे (दुरित के०)
पाप तेहनो (उघ के०) समूह. तेहना (नाशनकराय के०) नाश करनार
ठे. वली ते केहवा ठे? तो के (सर्वाशिव के०) सर्व जे अशिव एटले उ-
पडव तेहना (प्रशमनाय के०) प्रकर्षें करी एटले अतिशयपणे समावण-
हार ठे, वली केहवा ठे? तो के (हुष्टग्रह के०) हुष्ट आकरा एवा जे मं-
गल, शनिश्चर, राहु, केतु, इत्यादिक असुखनां करनार ग्रह तथा (जूत के०)
वृद्धादिकने विपे वसनार, (पिशाच के०) राक्षसादिक, तथा (शाकिनी
नां के०) शाकिनी ते मंत्राधिष्ठित स्त्री, ए सर्वना उपडवो तेमने (प्रथम
नाय के०) प्रकर्षें करी मथन एटले नाशना करनार ठे, मटाकनार ठे अ-
र्थात् श्रीशांतीजिनेश्वरना स्मरण करनारना पूर्वोक्त सर्व उपडवो, नाश
ने पामे ठे, माटें तेने नमस्कार थाय ठे ॥ ५ ॥

यस्येति नाममंत्र, प्रधानवाक्योपयोगकृततोषा ॥

विजयाकुरुतेजनहित, मितिच नुता नमत तं शांतिं॥६॥

अर्थः—हे जव्य जनो ! तमें (तं के०) ते (शांतिं के०) श्रीशांतिजिनप्रत्यें
(नमत के०) प्रणाम करो, ते कया शांतिजिन ? तो के (यस्य के०) जे शां-
तिजिननो (इति के०) ए पूर्वोक्त प्रकारें करीने (नाममंत्र के०) नामरूप
जे महामंत्र तेणें करीने (प्रधानवाक्य के०) प्रकृष्ट सर्वोत्तम पवित्र एवुं
जे वचन तेनो (उपयोग के०) उपयोग एटले नामोच्चारणमात्र स्मरण

तेणें करीने (कृत के०) कर्यो ठे चित्तने विषे (तोषा के०) संतोष जेणें
एवी (विजया के०) विजयानामें जे देवी ठे, ते श्री शान्तिजिनना नाम
स्मरण करनारा एवा जे (जन के०) जन एटले मनुष्य, तेनुं (हित के०)
हित जे तेने (कुरुते के०) करे ठे, (व के०) वली ते विजया देवी केहवी
ठे ? तो के (इति के०) ए पूर्वे कक्षो एवो जे प्रकार ते प्रकारें करीने
(नुता के०) नमेली ठे, स्तुति करेली ठे, श्रीशान्तिनाथने एवी ठे ॥ ६ ॥

नवतु नमस्ते नगवति, विजये सुजये परापरैरजिते ॥

अपराजिते जगत्यां, जयतीति जयावहे नवति ॥ ७ ॥

अर्थः—(नगवति के०) अर्हीं नग शब्द जे ठे, ते ज्ञान, माहात्म्य, यशो,
रूप जे धीर्य, तेनो प्रयत्नेछालक्षण ग्रहण कर्यो, ते जेने विद्यमान होय,
तेने नगवती कहियें. तेना आमंत्रणें हे नगवति एवी (विजये के०) सह
न न करी शकें एवा ईर्ष्यावाला पुरुषोनुं पराजय करवापणुं ठे जेना विषे
तेना संवोधने हे विजया देवि ! तथा (सुजये के०) जेना प्रतापनी
पृश्निने शत्रुउर्यें पराजय कर्यो नथी, तेना संवोधने हे सुजयादेवि ! अथवा
सुजय एटले शोजन ठे जयपणुं जेने अथवा सु एटले अतिशयें करीने
ठे जय जेनो एवी तेना संवोधने हे सुजयानामा देवि ! तथा (परापरैर
जिते के०) पर एटले उत्कृष्ट एवा अपर एटले अन्य देवो तेमणें नजिता
एटले नथी पराजय कर्यो जेनो तेना संवोधने हे परापरैरजिते देवि !
अर्थात् हे अजितादेवि ! तथा (अपराजिते के०) कोइ स्थानकें पराजवने
न पामेली एवा आमंत्रणें हे अपराजिता देवि ! तमो (जगत्यां के०) पृथि
वीने विषे (जयति के०) जयवंतां वत्तां, (इति के०) एम स्तुति करे ठे
(जयावहे के०) स्तुति करनार नक्तजनने जयनी आवाहन करनारी
थाय ठे, तेने संवोधने हे जयावहा देवि ! तथा (नवति के०) स्त्रीलिङ्गें
नवत् शब्दना संवोधने हे नवति ! ए प्रकारनी पूर्वोक्त एक विजया,
वीजी जया, व्रीजी अजिता, चोथी अपराजिता, एवी चार देवियो, (ते
के०) तमोने (नम, के०) नमस्कार (नवतु के०) थाउं ॥ ७ ॥

सर्वस्यापि च संघस्य, नक्षकल्याणमंगलप्रददे ॥

साधूनां च सदा शिव, सुतुष्टिपुष्टिप्रदे जीयाः ॥ ८ ॥

झव (चोर के०) चोर ते तस्कर, (इति के०) सात इतिना जग. (आ-
पद के०) मदोन्मत्त हस्ती, मित्रादि प्रमुख छुष्ट जीवो, (आदिन्यः के०)
आदिशब्दशकी शाकिनी, डाकिनी, जूत, वेतासादिक पण ग्रहण करवा ने
सर्वना जयथकी रक्षाण कर, रक्षाण कर. आहीं रक्ष रक्ष ए क्रियापद तेने
आवता श्लोकमांथी ग्रहण करेलुं ठे, कारण के बहुत श्लोकनो संबंध एकत्र
ठे ॥ ११ ॥ (अथ के०) एटला थकी अनंतर हे विजयामाना ! (त्वं के०)
तुं (सु के०) अतिशयें करीने अथवा सुष्टु एवं (शिवं के०) निरुपडवणुं
तेने (कुरुकुरु के०) कर कर, (च के०) वली (शांतिं के०) शांति ते पूर्वे
उत्पन्न रोगनी निवृत्तिरूप तेने (सदा के०) निरंतर (कुरु कुरु के०) कर
कर, (इति के०) ए प्रकारें वली (तुष्टिं कुरुकुरु के०) संतोषपणाने कर कर
तथा (पुष्टिं कुरु कुरु के०) पुष्टि जे वृद्धि अथवा शरीरनुं नीरोगपणुं ते प्र-
त्यें कर कर, तथा (स्वस्ति कुरु कुरु के०) कल्याणपणाप्रत्यें कर कर, आ
मां कुरु कुरु शब्द जे ठे, ते अत्यादर स्थापनने अर्थें ठे, तथा मंत्रपदमां
सर्वत्र हिरुच्चार देखाय ठे, एवो संप्रदाय पण ठे ॥ १३ ॥

जगवति गुणवति शिव शांति, तुष्टि पुष्टिस्वस्तीह
कुरु कुरु जनानाम् ॥ उमिति नमोनमो ह्रीं, ह्रीं
ह्रूं ह्रूं यः ह्रूं ह्रूं फुट् फुट् स्वाहा ॥ १४ ॥

अर्थ—(जगवति के०) हे जगवति ! एटले समग्र ऐश्वर्यादि गुणयुक्त
तथा (गुणवति के०) हे गुणवति ! गुण एटले औदार्य, धैर्य, गांजीर्य,
शौर्यादिक सकल गुणोयें करी शोचायमान एवी हे देवि ! तुं (इह के०)
आ पृथ्वीने विषे (जनानां के०) समस्त लोकोने (शिव के०) निरुपडव
कल्याण, (शांति के०) मरक्यादि रोगनी उपशांति, (तुष्टि के०) मनःसं-
तोष (पुष्टि के०) शरीरादिकनी वृद्धि, दृढपणुं. (स्वस्ति के०) हेम ते
कल्याण. तेने (इह के०) आ जगतने विषे (कुरुकुरु के०) कर, कर, हवे
मंत्राक्षरें करीने विजया देवीने स्तवे ठे. (उमिति के०) ज्योतिःस्वरूपिणी
एवी हे देवि ! तुने (नमोनमः के०) नमस्कार थाउं, तथा (ह्रीं ह्रीं ह्रूं
ह्रूं यः ह्रूं ह्रूं फुट् फुट् स्वाहा के०) ए प्रकारना मंत्रस्वरूपिणी एवी हे
देवि ! तुने नमस्कार थाउं. आहीं फुट्फुट् ए जे शब्द लख्या ठे, ते विघ्न

त्रासार्थं मंत्राक्षर प्रयोग ठे. अने आ ह्यां ह्यां इत्यादि अक्षरो जे लख्या
ठे ते शांतिनो मूलमंत्र जाणवो ॥ १४ ॥

एवं यन्नामाक्षर, पुरस्सरं संस्तुता जया देवी ॥ कुरुते शांतिं नम
तां (पाठांतरे कुरुते शांतिनिमित्तं) नमोनमःशांतये तस्मै ॥ १५ ॥

अर्थः—(तस्मै के०) ते शांतिनाथने (नमोनमः के०) पुनः पुनः न
मस्कार थाउं. ते कया शांतिनाथने नमस्कार थाउं? तो के (एवं के०)
ए पूर्वोक्त प्रकारें (यन्नामाक्षरपुरस्सरं के०) जेना नामाक्षरमंत्रपूर्वक (सं-
स्तुता के०) स्तुति करेली एवी (जया के०) जयानामा (देवी के०)
देवी ते (शांति के०) श्रीशांतिनाथ प्रत्यं (नमतां के०) नमस्कार कर
नारा एवा जव्यजीवोने (शांति के०) सर्वारिष्टनुंजे प्रशमन, तेने (कुरुते के०)
करे ठे, पाठांतरे (कुरुतेशांतिनिमित्तं के०) शांति जे सर्वोपद्रवनिवृत्तिरूप
तेनुं निमित्त एटखे हेतु, तेने कुरुते एटखे उत्पन्न करे ठे ॥ १५ ॥

इति पूर्वसूरिदर्शित, मंत्रपदविदर्शितः स्तवः शांतेः ॥ स

खिलादिजयविनाशी, शांत्यादिकरश्च भक्तिमताम् ॥ १६ ॥

अर्थः—(शांतेः के०) ए श्रीशांतिनाथजीनो (स्तवः के०) स्तव, ते (भ-
क्तिमतां के०) भक्तिमान् प्राणीयो जे ठे, तेमने (खिलादिजय के०)
समुद्रोप डवादिजय, आहिं आदिशब्दयकी अग्नि, विष सर्प, दुष्टगज,
सिंह, संग्राम, शत्रु, चोर, शाकिनी, भूत, प्रेत, पिशाच, रोग, शोकादिक
एवा जयनो (विनाशी के०) विनाश करनारो, (च के०) बली (शांत्यादि
करः के०) शांत्यादि ते शांति, सुख, सौभाग्य, रुद्धि, वृद्धि, कष्टाण अने
जय, ए सर्वने करनारो जवतुके० थाउं. बलीते स्तव केहवो ठे? तो के (इति
के०) आप्रकारें (पूर्वसूरिदर्शित के०) पूर्वाचार्य दर्शित नाम उपदिष्ट
करेलां एवां (मंत्रपद के०) मंत्रनां पद एटखे मंत्राक्षर बीज, तेणें (वि-
दर्शितः के०) विरचित एवो ठे. आ श्लोकनो तथा आवता बीजा श्लोकनो
संबंध साथें ठे ॥ १६ ॥

यश्चेनं पठति सदा, शृणोति जावयति वा यथा
योगम् ॥ स हि शांतिपदं यायात् (पाठांतरे शि
वशांतिपदं यायात्) सूरिश्रीमानदेवश्च ॥ १७ ॥

અર્થ:—(ચ કે૦) વલી ય: કે૦) જ પુરુષ. (યગ્યાયોગ કે૦) યગ
ને ન ઝલ્લંઘન કરીને ઇટલે યોગ પ્રત્યે યગા કાર્યનાં ચરણ કરીને (યગ
કે૦) સર્વદા (પઠતિ કે૦) પોતે પાઠ કરે છે, (ઇનં કે૦) ઇ સ્તોત્રને (શાં
તિ કે૦) અન્યપાસેથી શ્રવણ કરે છે, (વા કે૦) અથવા (જાવગતિ કે૦)
મનમધ્યે જાવના કરે છે, ઇટલે મનમાં સ્મરણ કરે છે, નાં (દિ કે૦)
નિશ્ચે (સ: કે૦) તે પુરુષ, (શાંતિપદં કે૦) શાંતિનું સ્થાનક ઇટલે રંગ
ઉપસર્ગ, વ્યાધિ, દુ:ખ, દોર્મનપણું તેયકી રહિતત્વ, તેને (યાયાતુ કે૦)
પામે (ચ કે૦) વલી (સૂરિશ્રીમાનદેવ: કે૦) “ શ્રીમાનદેવસૂરિ ” પણ
શાંતિપદને પામે. આ પદે કરીને સ્તોત્રકર્તાયે પોતાના નામની પણ
સૂચના કરી છે. પાઠાંતરે (શિવશાંતિપદંયાયાતુ કે૦) શિવ જે ક
લ્યાણ, શાંતિ જે સર્વોપદ્રવાદિનિવૃત્તિ, તેનું પદ જે સ્થાનક તેને યાયાતુ
ઇટલે પામે ॥ ૧૭ ॥

ઉપસર્ગાઃ ક્યં યાંતિ, િચંતે વિઘ્નવલ્લયઃ ॥

મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે ॥ ૧૮ ॥

અર્થ:—(જિનેશ્વરે કે૦) જિનેશ્વર એવા જગવાનુ તે (પૂજ્યમાને કે૦)
પૂજે ઠતે, (ઉપસર્ગાઃ કે૦) દેવાદિકૃત ઉપસર્ગો જે છે તે, (ક્યં કે૦)
ક્ય પ્રત્યે (યાંતી કે૦) પામે છે. અને (વિઘ્નવલ્લયઃ કે૦) વિઘ્નની વલીયો
જે છે તે, (િચંતે કે૦) ઠેદાય છે. (મનઃ કે૦) મન જે છે તે, (પ્રસન્ન-
તાં કે૦) પ્રસન્નતાને (એતિ કે૦) પામે છે ॥ ૧૮ ॥

સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણમ ॥

પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ ॥ ૧૯ ॥

અર્થ:—(જૈનંશાસનં કે૦) જિનતીર્થંકર સંવંધિ જે શાસન ઇટલે આ
દેશ તે, (જયતિ કે૦) જયવંતું વર્તે છે. તે શાસન કેહવું છે? તો કે (સ
ર્વમંગલમાંગલ્યં કે૦) સર્વમંગલમાંહે માંગલિક છે, વલી કેહવું છે? તો કે
(સર્વકલ્યાણકારણં કે૦) સર્વ કલ્યાણ ઇટલે સુખવૃદ્ધિ, તેનું કારણ છે,
વલી (સર્વધર્માણાં કે૦) સર્વધર્મોના મધ્યમાં (પ્રધાનં કે૦) પ્રધાન છે,
ઇટલે મુખ્ય છે ॥ ૧૯ ॥ ઇતિ લઘુશાંતિસ્તવઃ સંપૂર્ણઃ ॥ ૪૪ ॥

॥ अथ चउकसाय ॥

चउकसाय पन्मिह्वरुण, डङ्गाय मयण वाण मुमुमूरण ॥
सरसपिच्छंगु वल्लु गयगामिउ, जयउ पासु जुवणत्तय सामिउ ॥ १ ॥

अर्थः—(जुवणत्तयसामिउ के०) ग्रण जुवनना स्वामी, (पासु के०) श्रीपार्श्वनाथ ठे. ते (जयउ के०) जयवंता वत्तों. ते श्रीपार्श्वनाथ केह्वा ठे? तो के. (चउकसाय के०) क्रोधादिक चार कपारूप जे (पन्मिह्वरु के०) प्रतिमह्वरुण पटले बैरी, तेना (डङ्गाय के०) उग्रेदनार ठे, पटले टालनार ठे, वली केह्वा ठे? तो के (डङ्गाय के०) डुर्य पटले दुःखें जीत्यो जाय एवो (मयण के०) मदन पटले कंदर्प ते संबंधी जे (वाण के०) वाण, पटले तीक्ष्ण वाण, तेना (मुमुमूरण के०) जाजनार ठे, पटले उन्मूलन करनार ठे. वली केह्वा ठे? तो के (सरस के०) रसं करीने सहित पटले स्निग्ध, नीलो एवो (पिच्छंगु के०) प्रियंगु ते रायणनो वृद्ध, ते समान (वल्लु के०) शरीरनो वर्ण ठे जेनो, वली केह्वा ठे? तो के (गयगामिउ के०) गजनी पेरें गमनना करनार ठे, अर्थात् हस्तीनी जेवी गति ठे ॥ १ ॥

जमु तणु कंति कमप्प सिणिञ्ज, सोह्म फणम
णि किरणा लिञ्ज ॥ नं नवजलहर तडिह्वर
लंठिउ, सो जिणु पासु पयवउ वंठिउ ॥ २ ॥ इति ॥ ४ ॥

अर्थः—(सो के०) ते (जिणुपासु के०) श्रीपार्श्वजिन ते, (वंठिउ के०) महारां वांठित प्रत्ये (पयवउ के०) आपो. ह्वे ते श्रीपार्श्वजिन केह्वा ठे? तो के (जमु के०) जेना (तणु के०) शरीरनी (कंति के०) कांति पटले युति तेनो (कमप्प के०) कलाप पटले समूह ते (सोह्म के०) शोभे ठे. ते कांतिसमूह केह्वा ठे? तो के (सिणिञ्ज के०) स्निग्ध ठे, पटले चीकाश सहित ठे, वली ते कांतिसमूह केह्वा ठे? तो के (फणि के०) नागेंद्रनि फण ते संबंधी जे (मणि के०) मणिरत्न तेना (किरण के०) किरणोयें करी (आलिह्वर के०) व्यास ठे, पटले सहित ठे, वली ते कांतिसमूह केवी रीतें अने केवो शोभे ठे? तो के (तडिह्वर के०) विजली, तेनी (लय के०) लतायें करी (लंठिउ के०) लांठित

एटले सहित एवो जे (नवजलहर के०) नवो मेघ ते (नं के०) जेम
शोजे ठे, तेम ते कांतिसमूह शोजे ठे ॥ २ ॥ इति चउकशाय ॥ ४५ ॥

॥ अथ पोसहनुं पञ्चस्काण ॥

करेमि जंते पोसहं, आहारपोसहं, देसउं सबउं ॥ सरीर
सक्कारपोसहं सबउं ॥ वंजचेर पोसहं सबउं ॥ अब्बावार
पोसहं सबउं ॥ चउबिहे पोसहं ठामि ॥ जाव दिवसं, अ
होरत्तं, पज्जुवासामि ॥ डविहं तिविहेणं मणेणं वायाए का
एणं न करेमि न कारवेमि तस्स जंते पक्किमामि निंदा
मि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि ॥ १ ॥ इति ॥ ४६ ॥

अर्थः—(जंते के०) हे जगवन् ! हे कल्याणकारक ! अगीयारमा पौषधव्रत
ने अथवा जे धर्मनी पोष नाम पुष्टिप्रत्ये धरे, तेने पोषध कहियें, ते (पोस
हं के०) पोषध प्रत्ये (करेमि के०) हुं करुं हुं. एटले अष्टमी. चतुर्दशी प्रमु
ख दिवसोने विषे जे पोषधनो नियम करवो, ते चार प्रकारें ठे, तेहीज वली
विशेषपणे कहियें ठैयें. प्रथम (आहारपोसहं के०) अशनादिक आ
हार निषेध पोषध पहेलो जेद, ते वली वे प्रकारें ठे. एक तो (देसउं के०)
देशथकी निषेध, ते त्रिविध आहारत्यागरूप तिविहार तथा विगयत्ता
ग, आयं विल, एकासण पञ्चस्काणथी करवो ते देशथकी आहार त्याग
पोसह कहियें अने बीजो (सबउं के०) सर्वथकी चारे आहारनो त्याग
करवो, ते सर्वथकी आहारत्याग पोसह कहियें. ए प्रथम आहार त्याग
पोसहना वे जेद कहा. हवे बीजो (सरीरसक्कारपोसहं के०) शरीरसंव
धि स्नान, उवटण, विलेपनादिक तथा वस्त्राजरणादिकें शोजानो नियम
तथा नग्न, केश, रोमनुं समारवुं. तेल चोपवुं, पींठीनुं करवुं, इत्यादिक
शरीर सत्कारनिषेध नामें ए बीजो पोसह ठे, ते (सबउं के०) सर्वथकी
जाणवो. बीजो (वंजचेरपोसहं के०) ब्रह्मचर्यपोषध ते (सबउं के०) सर्व
थकी जाणवो. एटले सर्वथकी ब्रह्मचर्यनी पुष्टि करे, सर्व प्रकारें स्त्रीसेवन न
करे. चोथुं (अब्बावारपोसहं के०) अव्यापारनी पुष्टिरूप ते (सबउं के०) सर्व
थी जाणवो. एटले कृषी, सेवा, वाणिज्य, पशुपालन, गृहकर्म प्रमुखना जे

व्यापार, तेनो सर्वथा निषेध करे, (चउविदेपोसहं के०) ए चार प्रकारना पोपधने विषे (तामि के०) हुं तिपुं, रहं, अंगीकार करुं तुं, (जाव के०) ज्यां सुधी (अहोरत्तं के०) दिवस अने रात्रि मली आठ पहोरें पोपधप्रत्ये अथवा (जावदिवसं के०) ज्यां सुधि दिवस प्रत्ये क्रमण ठे त्यां सुधि चार पहोर पोपधप्रत प्रत्ये, अथवा (जावरत्तं के०) ज्यांसुधि रात्रिप्रत्ये क्रमण ठे त्यांसुधी चार पहोर पोपधप्रत प्रत्ये (पङ्कवासामि के०) हुं पर्युपासुं, सेवुं, त्यां सुधि अने थोमोक दिवस होय तेवारें रात्रिपोसह जो लीये तो “जा वदिवसं रत्तं पङ्कवासामि” एवो पाठ कहे, ज्यां सुधि थोमो दिवस होय, त्यांघी लेइने आखी रात्रि सुधी पोसह निरतिचार पावुं, (हुविहंतिवि हेणं के०) हुविध, त्रिविधें करी इत्यादिनो अर्थ सुगम ठे ॥१॥इति ॥४६॥

॥ अथ पोसह पारवानी गाथा ॥

सागरचंदो कामो, चंदवर्त्तिसो सुदंसणो धन्नो ॥

जेसिं पोसह पन्निमा, अखंन्तिआ जीवियंतेवि ॥१॥

अर्थः—(जीवियंतेवि के०) जीवितनो अंत याते थके पण एटले आ युनो विनाश याते थके पण, (जेसिं के०) जेहनी (पोसहपन्निमा के०) पोपधप्रतिमा, (अखंन्तिआ के०) अखंन्ति रही, संपूर्ण रही, ते आवक (धन्नो के०) धन्य ठे, ते आवकोनां नाम कहे ठे. (सागरचंदो के०) एक सागरचंद्र कुमार, वीजो (कामो के०) कामजी, व्रीजो (चंदवर्त्तिसो के०) चंद्रावतंस राजा चोथो (सुदंसणो के०) सुदर्शन शैव ॥ १ ॥

धन्ना सलाहणिद्या, सुलसा आणंद कामदेवाय ॥

जेसिं पसंसइ जयवं, दढवयं तं महाविरो ॥ २ ॥

पोसह विधिं लीधउं, विधिं पारिउं, विधि करतां

जे कांइ अविधि हुउं हुइ, ते सवि हुं मन, वचन,

कायायें करी मित्रा मि डकरं ॥ इति ॥ ४७ ॥

अर्थः—एक (सुलसा के०) सुलसाश्राविका, वीजा (आणंद के०) आ नंद आवक (य के०) वली व्रीजा (कामदेवा के०) कामदेव आवक, ए त्रणे (धन्ना के०) धन्य ठे (सलाहणिज्जा के०) श्लाघनीय ठे एटले श्लाघा

કરવા યોગ્ય છે. (તં કે૦) તે પ્રત્યક્ષ પાળે (જામિં કે૦) જેવના (રઢવય કે૦) દઢવત પ્રત્યે (જયવં કે૦) જગવાન (મદ્ધાવીરો કે૦) શ્રીમદ્ધા વીર સ્વામી, પોતે શ્રીમુખે (પસંસદ કે૦) પ્રશંસે છે, વચ્ચાળ કરે છે, માટે તે ધન્ય કૃતપુણ્ય જાણવા ॥ ૨ ॥ પોપધ વ્રત વિધિયે લીધું હોય, વિધિયે પાછું હોય, વિધિ કરતાં જે કાંઈ અવિધિ હુડે હોય, તે સર્વે, મન, વચન અને કાયાયે કરી મિત્તામિ હુક્કરું હિતિ ॥ ૪૭ ॥

॥ અથ જરહેસરની સજ્ઞાય પ્રારંભઃ ॥

જરહેસર વાહુવલી, અજ્ઞય કુમારો અ ઢંઢણકુમારો ॥

સિરિઝં અણિયાઝત્તો, અઙ્મુત્તો નાગદત્તો અ ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—એક (જરહેસર કે૦) શ્રીજરતેશ્વર, પ્રથમ ચક્રવર્તી શ્રીરૂપજદેવ ના પુત્ર, વીજા (વાહુવલી કે૦) વાહુવલી તે પણ શ્રીરૂપજદેવના પુત્ર, જરતેશ્વર કરતાં પણ અધિક વલવંત જાણવા, વીજા (અજ્ઞયકુમારો કે૦) અજ્ઞયકુમાર, શ્રેણિકરાજાના પુત્ર, (ચ કે૦) વલી ચોથા (ઢંઢણકુમારો કે૦) ઢંઢણકુમાર, તે શ્રીકૃષ્ણજીના પુત્ર. પાંચમા (સિરિઝં કે૦) શ્રીક, તે શ્રીશ્રુ લિજ્ઞદ્રજીના ન્હાના જાઈ, ઠઠા (અણિયાઝત્તો કે૦) અનિકાપુત્ર આચાર્ય, જે ગંગા નદી ઉતરતાં કેવલજ્ઞાન પામ્યા, સાતમા (અઙ્મુત્તો કે૦) અતિ મુક્ત કુમાર, જેણે ૮ વર્ષની અવસ્થામાં શ્રીવીરપાસેથી દીક્ષા લીધી, (ચ કે૦) વલી આઠમા (નાગદત્તો કે૦) નાગદત્ત, શ્રેષ્ઠી પુત્ર, અદતા દાનના ત્યાગી જાણવા ॥ ૧ ॥

મેઅજ્ઞ શ્રૂલિજ્ઞદ્વો, વયરરિસી નંદિસેણ સીહગિરી ॥

કયવન્નો અ સુકોસલ, પુંમરિઝં કેસિ કરકંમુ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—નવમા (મેઅજ્ઞ કે૦) મેતાર્યમુનિ, જેને માથે સુવર્ણકારે આલાં ચાંવનાં વીંઢ્યાં, દશમા (શ્રૂલિજ્ઞદ્વો કે૦) શ્રીશ્રૂલિજ્ઞદ્રમુનિ, જેણે કોશ્યા-વેશ્યાને ઘરે ચોમાસું કીધું, અને અશ્વંશ શીલ રાખ્યું, તથા વેશ્યાને શ્રા વિકા કીધી, અગીયારમા (વયરરિસી કે૦) વજ્રરૂપિ ઇટલે વજ્રસ્વામી, ચારમા (નંદિસેણ કે૦) નંદિપેણજી, જેણે વેશ્યાને ઘરે રહીને વાર વર્ષપર્યંત પ્રતિદિવસ દશ દશ જણ પ્રતિવોધ્યા, તેરમા (સીહગિરી કે૦) શ્રીસિંહગિરિજી મહારાજ, તે શ્રીવજ્રસ્વામીના ગુરુ, ચૌદમા (કયવન્નો કે૦) કૃતવર્ણ

गुमार. श्रेष्ठिपुत्र. (च के०) वली पंदरमा(मुकोसल के०) मुकोशलमुनि, जे मनुं शरीर. वाघणीयें जक्षण कीधुं, शोलमा (पुंरुतिठ के०) श्रीपुंरुतिकजी श्रीप्रथम तीर्थकरना प्रथम गणधर, वली जे चेत्री पुनमने दिवसें पांचको मी मुनि संघातें सिद्धगिरिनी उपर सिद्धनगरीमां पढोता. सत्तरमा (किसि के०) केशीकुमार, ते परदेशी राजाना गुरु, अठारमा (करकंमु के०)करकंमु. प्रत्येकबुद्ध मुनि, जे जर्जरीजुत वृषज प्रत्ये जोइने साधु थया ॥ २ ॥

द्वह विद्वह सुदंसण, साल माहासाल सालिजदो

अ ॥ जदो दसन्नजदो, पसन्नचंदो अ जसन्नदो ॥ ३ ॥

अर्थ:-उंगणीशमा (द्वह के०) द्वह्यकुमार, वीशमा (विद्वह के०) विद्वह्यकुमार, ए वेहु पण श्रेणिकराजाना पुत्र जाणवा. एकवीशमा (सुदंस ए के०) सुदर्शन शैठ, जेना शीलने प्रजावें शूलिमांथी सिंहासन थयुं, चावी शमा (साल के०) साल मुनी, त्रैवीशमा (माहासाल के०) माहासाल मुनि, ए वे श्रीगोतमस्वामीजीयें प्रतिबोधा, चोवीशमा (सालिजदोअ के०) सालिजद प्रसिद्धजोगी, श्रेष्ठिपुत्र, पचीशमा (जदो के०) जदवाहु स्वामी चतुर्दश पूर्वना जाण, ठवीशमा (दसन्नजदो के०) दशार्णजद, ते रिद्धिगार वें, जे श्रीवीरने वांदवा आवा, त्यां संयम लीधो, सत्तावीशमा (पसन्नचंदो अ के०) पसन्नचंद राजपि, जेणें रौद्धध्यानथी सातमी नरकनां दलीयां मे- लव्यां, तेने शुद्धध्यानथी विखेरीने केवलज्ञान प्रगट कीधुं, अष्टावीशमा (जसन्नदो के०) श्रीयशोज्ञसूरि, ते श्रीजदवाहुस्वामीना गुरु जाणवा ॥ ३ ॥

जंबुपहु वंकचूलो, गयसुकुमालो अवंतिसुकुमालो ॥

घनो झलाइपुत्तो, चिलाइपुत्तो अ वाहुमुणी ॥ ४ ॥

अर्थ:-उंगणत्रीशमा (जंबुपहु के०) जंबुप्रभुस्वामी. जे अष्टवधू अने नवाणुं क्रोर डव्य, त्यागीने चरम केवली थया, त्रीशमा (वंकचूलो के०) वंक चूलराजकुमार, जे कर्मना व्रशयकी चोरना स्वामी थया, पठी साधुयें दीधेलां व्रत पालीने देवलोकें गया. एकत्रीशमा (गयसुकुमालो के०) गजसुकुमार, श्रीकृष्णजीना न्दाना जाई, सोमलनो करेलो अग्निनो उपसर्ग सहन करी ने जे दीक्षाने दिवसेंज मोक्ष गया, वत्रीशमा (अवंतिसुकुमालो के०) अवंतिसुकुमार, जेनुं शीयालिणीयें शरीर जक्षण कीधुं, तोपण चारित्र धर्म

श्री न चक्रा, जे नखिनी शुद्धाविमानें पडोना. मेर्रीशमा (पञ्च के०) पञ्चो
ते शास्त्रिजडनो बनेवी. चोत्रीशमा (इजाडपुनो के०) पञ्चालीपुत्र, जे नार
क करतां थकां केवलज्ञान पाम्या. पांत्रीशमा (निजाडपुनो के०) निजानि
पुत्र, जेनुं शरीर, कीमीयोयें चालणीप्राय कीभुं. नो पण उग्रशम. विंग
अने संवरना अर्थविचारथकी न चक्र्या, जे अनिशय ज्ञान धामी स्वर्गमा
मी थया, (च के०) वली त्रत्रीशमा (बाहुमुणी के०) गुगवाहु मुनि ॥ ४ ॥

अज्जगिरि अज्जरसिअ, अज्जमुह्वी उदायगो मण
गो ॥ कालयसूरि संवो, पञ्चुत्रो मूलदेवो अ ॥ ५ ॥

अर्थ:-सारुत्रीशमा (अज्जगिरि के०) आर्यमाहागिरिजी, श्रीशूक्तिजड
स्वामीना शिष्य, आरुत्रीशमा (अज्जरसिअ के०) आर्यरहित महाराजा,
उगणचालीशमा (अज्जमुह्वी के०) आर्यमुह्वी सूरि, शूक्तिजडजी जेना
गुरु हता, चालिशमा (उदायगो के०) उदायिराजा, ते श्रीजगवतीसूत्रें प्रसि
द्ध ठे. एकतालीशमा (मणगो के०) मनकपुत्र, जेने अर्थ श्रीदशवेका
लिक सूत्र नीपन्थुं, वहेतालीशमा (कालयसूरिके०) श्रीकालिकान्चार्यश्रीप
न्नवणासूत्रना कर्ता, निगोदस्वरूपना वक्ता, त्रेंतालीशमा (संवो के०) सांव
कुमार, अंबवतीना पुत्र, चुम्मालीशमा (पञ्चुत्रो के०) प्रद्युम्न कुमार, रुक्मि
णीना पुत्र, पीस्तालीशमा (मूलदेवोअ के०) मूलदेवराजा, जेणें तपस्वी
साधुने निर्दोष अरुददीधा ॥ ५ ॥

पञ्चवो विन्दुकुमारो, अदकुमारो दढप्पहारी अ ॥

सिज्जंस कूरगड्ढअ, सिज्जन्नव मेहकुमारोअ ॥ ६ ॥

अर्थ:-वेंतालीशमा (पञ्चवो के०) पञ्चवस्वामीजी, जेने श्रीजंबुत्ता
मीयें प्रतिबोध्या, सुरुतालीशमा (विन्दुकुमारो के०) विष्णुकुमार, जेणें
श्रीसंघने कारणें लाख योजननुं रूप विकूर्थुं, अरुतालीशमा (अदकुमारो
के०) आर्द्धकुमार, जे पूर्वजवें संयम विराधवाथकी अनार्यदेशमां उपन्या,
अने अन्नयकुमारें मोकलेली जिनप्रतिमा देखीने जेने पूर्वजव सांजखो, साधु
थया, उगणपच्चाशमा (दढप्पहारी के०) दढप्रहारी चोर, चार हत्याना
करनार; मुनि थइने मोक्षें गया, (चके०) वली पच्चाशमा (सिज्जंस के०)

श्रेयांसकुमार. जेणें श्रीकृष्णदेवप्रत्ये ५८२सतुं दान दीधुं, एकावनमा (कूरगुरु के०) कूरगुरु साधु. जेणें गुरुतुं छुत जेथूंक ते सहित खीच नी ग्वातां केवलज्ञान उपायुं, घावनमा (सिद्धांजव के०) सिद्धांनव आ चार्प. जेणें पूर्वधकी श्रीदशवैकालिक सूत्र उरुतुं, त्रेपनमा (मेहकुमार रोश्च के०) मेघकुमार श्रेणिकराजाना पुत्र, जेनं श्रीवीरप्रजुजीयें हाथीनो पूर्वलो जव संजसावीने संयममां स्थिर कीधो ॥ ६ ॥

एमाइ महासत्ता, दितु सुहं गुणगणेदिं संजुत्ता ॥

जेसिं नामगद्दणे, पावपबंधा विलय जंति ॥ ७ ॥

अर्थः—(एमाइ के०) इत्यादिक वीजा पण खंधकुमार, खंदकमुनि, क पिलमुनि, हिरकेशी मुनि, संयतमुनि, दमदंतमुनीश्वर, दमसारमुनीश्वर प्र मुख (महासत्ता के०) महासत्त्वना धरनारा एटले महोटा पराक्रमी केट लाएक ते जवेंज मोहें गया, केटलाएक आगल मोहें जाशे, तेसवें मुक जणी (सुहं के०) शिवसुखप्रत्ये (दितु के०) द्यो, आपो, ते महास त्वा केह्वा ठे ? तो के (गुणगणेदिं के०) ज्ञानादिक गुणोना गणें करी एट ले समूहें करिने (संजुत्ता के०) संयुक्त ठे, वली केह्वा ठे ? तो के (जे सिं के०) जेता (नामगद्दणे के०) नामग्रहण करवाथकी (पावप बंधा के०) पापना प्रबंध एटले समूह जे ठे, ते (विलय के०) विनाश प्रत्ये (जंति के०) पामे ठे एवा ठे ॥ ७ ॥

सुलसा चंदनवाला, मणोरमा मयणरेहा दमयंती ॥

नमयासुंदरी सीया, नंदा नहा सुजहा य ॥ ८ ॥

अर्थः—एक (सुलसा के०) सुलसा श्री वीरस्वामीनी मुख्य आविका, वीजी (चंदनवाला के०) चंदनवाला श्रीवीरस्वामीनी प्रथम साधवी, त्रीजी (मणोरमा के०) मनोरमा सुदर्शनशेखनी जार्या, चोथी (मयण रेहा के०) मदनरेखा, नमिराजपिनी माता, पांचमी (दमयंती के०) द मयंती नलराजानी राणी, जेनुं मस्तक दीवाना पेरें प्रकाशकारी थातुं हतुं, ठछी (नमयासुंदरी के०) नर्मदासुंदरी, सातमी (सीया के०) सीता सती, आठमी (नंदा के०) नंदा ते अजयकुमारनी माता, तथा नवमी वज्रस्वा-

मीनी माता पण नंदा जाणवी. वज्रमी (वज्र के०) वज्रा जेजानी. मा
 सिजडनी माता. (व के०) वसी. शमीपांशमी. मंजिराहमारी. ताया का
 लडा जाणवी. वारमी (सुजडा के०) सुजडा जेणे ताणे तांयों वारमी
 वांधी. कूवामांघी जड काही. संगानगरीनी पांश रुगाकी. नवा नेरमी श्री
 कृष्णजीनी उरमान जगिनी. तेतुं नाम पण सुजडात जाणवे ॥ ११ ॥

रायमई रिसिदत्ता, पञ्मावड् अजणा गिरि देवी ॥

जिठ मुजिठ मिगावई, पञ्मावड् चिह्ना देवी ॥ १२ ॥

अर्थः—चौदमी (रायमई के०) राजिमती जेणे गिरिगुफामांदें संयम
 थकी परता एवा रघुनेमि प्रत्ये सुजापित वचने स्थिर कीतो. पंदरमी (रि
 सिदत्ता के०) रुपिदत्ता सती. शोलमी (पञ्मावड् के०) पञ्मावनी. करं
 रुजीनी माता, सत्तरमी (अजणा के०) अजना सुंदरी. द्वादसंतवीरनी माता,
 अठारमी (सिरीदेवी के०) श्रीदेवी. अतिमुक्तकुमारनी माता, उंगणीशमी
 (जिठ के०) ज्येष्ठा, वीशमी (मुजिठ के०) मुज्येष्ठा, एकवीशमी (मिगा
 वई के०) मृगावती, वावीशमी (पञ्मावड् के०) पञ्मावती त्रैवीशमी (चिह्ना
 देवी के०) चेलणा राणी, ए पांचे चेला राजानी पुत्रीयो जाणवी ॥ ११ ॥

वंत्री सुंदरी रुपिणि, रेवड् कुंती सिवा जयंती य ॥

देवड् दोवड् धारणी, कलावई पुष्पचूला य ॥ १२ ॥

अर्थः—चोवीशमी (वंत्री के०) ब्राह्मी, जरतनी जगिनी, पच्चीशमी
 (सुंदरी, के०) सुंदरी, ते बाहुवली जगिनी, ठवीशमी (रुपिणि के०)
 रुक्मिणी, जेणे वज्रस्वामीनी पासें कुमारिकापणामां दीक्षा लीधी, सत्तावी
 शमी (रेवड् के०) रेवती श्राविका, जेणे जगवानने कोलापाक बहोराव्यो,
 अष्टावीशमी (कुंती के०) कुंती, पांरवोनी माता, उंगणत्रीशमी (सिवा-
 के०) शिवा, ते चेसाराजानी पुत्री, त्रीशमी (जयंती य के०) जयंती
 श्रीवीरस्वामीनी श्राविका. “जंते किं सवे जवा सिज्जंति?” इत्यादिक
 प्रश्ननी करवावादी, एकत्रीशमी (देवड् के०) देवकी, श्रीकृष्णजीनी
 माता, बत्रीशमी (दोवड् के०) डौपदी, पांरवचार्या, तेत्रीशमी (धारणी
 के०) धारणी, ते चंदनवालानी माता, चोत्रीशमी मेघकुमारनी माता पण

धारणी नामें जाणवी. पांत्रीशमी जंबुकुमारनी माना पण धारणी जाणवी.
नत्रीशमी (कलावई के०) कलावती, शीलने प्रजावें जेना कापेला हाथ
वली नचपल्लव थया, (च के०) वली साम्त्रीशमी (पुष्पचूला के०)
पुष्पचूलानामा साधवी, अनिकापुत्र आचार्यनी जकिना उद्वासवी जेणें
केवल हान पाम्युं, जे वर्षांद वरसते आहार लावी ॥ १० ॥

पउमावई य गोरी, गंधारी लस्कमणा सुसीमा य ॥

जंबुवइ सच्चामा, रुप्पिणि कन्हठ महिसीउं ॥ ११ ॥

अर्थः—आम्त्रीशमी (पउमावई के०) पद्मावती, उगणचालीशमी (गोरी
के०) गोरी. चालीशमी (गंधारी के०) गांधारी, एकतालीशमी (लस्क-
मणा के०) लक्ष्मणा, वहेतालीशमी (सुसीमा के०) सुसीमा, (च के०)
वली त्रैतालीशमी (जंबुवइ के०) जंबुवती, चुम्मालीशमी (सच्चामा
के०) सत्यचामा, पीस्तालीशमी (रुप्पिणि के०) रुक्मिणी ए (कन्हठ के०)
श्रीकृष्णनी आव, (महिसीउं के०) अग्रमहिषीयो ठे, एटले पटराणीयो
ठे, अर्द्धिकार पादपूर्णार्थ ठे ॥ ११ ॥

जरका य जरकदिन्ना, जूआ तद् चेव जूअदिन्ना य ॥

सेणा वेणा, रेणा, जयणीउं थूलिजदस्स ॥ १२ ॥

अर्थः—त्रैतालीशमी (जरका के०) यद्वा, (च के०) वली सुमताली
शमी (जरकदिन्ना के०) यद्दिन्ना, अमतालीशमी (जूआ के०) जूता
(तद् के०) तथा (चेव के०) वली निश्च, उगणपचासमी (जूअदिन्ना
के०) जूतदिन्ना, (च के०) वली पचासमी (सेणा के०) सेना, एकावन्नमी
(वेणा के०) वेणा, वावन्नमी (रेणा के०) रेणा, ए सात (जयणीउं के०)
जगिनीयो, (थूलिजदस्स के०) श्रीस्थूलिजदजीनी जाणवी ॥ १२ ॥

इच्चाइ महासइउं, जयंति अकलंकसीलकलिआउं ॥ अजावि

वळाइ जासिं, जस पम्हो तिहुअणे सयले ॥ १३ ॥ ४८ ॥

अर्थः—(इच्चाइ के०) इत्यादिक वीजी पण कमलावती, लीलावती,
मानवती, मृगांकलेखा, चंडलेखा, मयणासुंदरी, कौशल्या प्रमुख (महा
सइउं के०) जे महोटी सतीयो ते सर्वे. (जयंति के०) जयवंती ठे,

एटले सर्व स्त्रीयोमां प्रधान याती हवी. केहवी याती हवी? तो के (अकलंकसीलकलिआउं के०) निर्मल शील गुणें करीने सहित होती हवी, वली (जासिं के०) जेनो (जसपरुहो के०) जशनो ढोल, (तिहु अणेसयले के०) सकल त्रिजुवननेविषे (अद्यवि के०) आज पण (वज्जइ के०) वाजे ठे ॥ १३ ॥ इति सता सतीयोनी सद्याय सूत्रार्थः ॥ ४० ॥

॥ अथ मन्हजिणाणं सद्याय ॥

मन्ह जिणाणं आणं, मिठं परिहरह धर सम्मत्तं ॥

ठविह आवसयंमी, उज्जुत्तो होइ पइदिवसं ॥ १ ॥

अर्थः—(जिणाणं के०) श्रीजिनेश्वरनी (आणं के०) आझा तेने (मन्ह के०) मानवी, तथा (मीठं के०) मिथ्यात्वनो (परिहर के०) परिहार करवो, एटले त्याग करवो, अने (सम्मत्तं के०) समक्त्वने (धर के०) धरवो एटले धारण करवो. (ठविह के०) षड्विध एटले सामायि कादिक ठ प्रकारना (आवसयंमि के०) आवश्यकने विषे (पइदिवसं के०) प्रतिदिवस (उज्जुत्तो के०) उद्युक्तो एटले उद्यमवंत (होइ के०) होय एटले हो ॥ १ ॥

पव्वेसु पोसहवयं, दाणं सीलं तवो अ जावो अ ॥

सद्यायनमुक्कारो, परोवयारो अ जयणा अ ॥ २ ॥

अर्थः—चतुर्दशी आदिक (पव्वेसु के०) पव्वोना दिवसोने विषे (पोस हवयं के०) पौषधव्रत करवुं, अने (दाणं के०) सुपात्रने दान देवुं, (सीलं के०) शील पालवुं, (तवो के०) तप करवुं, (अ के०) वली (जावो के०) अनित्यादि जावनाउं जाववी (अके०) वली सद्याय के०) वाचना पृठनादि पांच प्रकारनो स्वाध्याय करवो, (नमुक्कारो के०) नम स्कारनो पाठ करवो. (परोवयारो के०) परोपकार करवो, (अ के०) वली (जयणाअ के०) जयणा राखवी एटले यत्नायें प्रवर्त्तवुं ॥ २ ॥

जिणपूआ जिणयुणिणं, गुरुथुअ साहम्मिआण ववद्धं ॥

ववहारस्स य सुधी, रइजुत्ता तिठजुत्ता य ॥ ३ ॥

अर्थः—(जिणपूआ के०) श्रीजिनेश्वर नगवाननी पूजा नक्ति करवी,
(जिणधुणिणं के०) श्रीजिनेश्वरनी स्तुति करवी, (गुरुधुअ के०) गुरु
नी स्तुति करवी अने (साहम्मिआण वव्वल्लं के०) साधर्मियोनी वात्स
लता करवी, ए (ववहारस्सय सुद्धि के०) व्यवहारनी शुद्धि ते (रहजुत्ता
के०) रथयात्रा अने (तिठजुत्ता य के०) तीर्थयात्रा सहित करवी ॥ ३ ॥

उवसम विवेक संवर, जासा समिई ठजीवकरुणा य ॥

धम्मिअ जण संसग्गो, करणदमो चरिण परिणामो ॥ ४ ॥

अर्थः—(उवसम के०) उपशम एटले द्दमा धारण करवी, तथा (विवे
क के०) विवेक अने (संवर के०) संवर जाव राखवो (जासा समिई के०)
जापा समिति अने (ठजीव करुणाय के०) पृथिव्यादिक ठ प्रकारनो जे जी
व निकाय तेमना उपर करुणा, एटले दया राखवी, रक्षा करवी तथा
(धम्मिअ जण संसग्गो के०) धार्मिक जनोनी साथें संसर्ग करवो, तथा
(करण के०) रसनादिक पांच इंद्रियो तेने (दमो के०) दमबुं दमन क
रवुं, अने (चरिण परिणामो के०) चारित्रना परिणाम राखवा ॥ ४ ॥

संघोवरि बहुमाणो, पुत्रय लिद्धणं पजावणा तिष्ठे ॥

सद्वाण किच्च मेअं, निच्चं सुगुरु वएसेणं ॥ ५ ॥

इति श्रावकदिनकृत्य सधाय ॥ ४ए ॥

अर्थः—(संघोवरि के०) चतुर्विध श्रीसंघनी उपर (बहुमाणो के०) ब
हुमान राखवुं, एटले श्रीसंघनुं बहुमान करवुं, तथा (पुत्रयलिद्धणं
के०) पुस्तक खखाववुं अने (पजावणातिष्ठे के०) तीर्थमां प्रजावना कर
वी. (सद्वाण के०) श्रावक जनोना (निच्चं के०) नित्य करवा योग्य
(किच्च के०) कृत्य ते (मेअं के०) एअं एटले ए ठे ते (सुगुरुवण सेणं
के०) सुगुरुना उपदेशें करी जाणी लेवा ॥ ५ ॥ इति ॥ ४ए ॥

॥ अथ संथारापोरिसि लिख्यते ॥

निसिद्दी, निसिद्दी, निसिद्दी, नमो खमासमणाणं गोय
माईणं मद्दामुणीणं ॥ आटलो पाठ तथा नयकार त
था करेमि जेतें सामाइयं ए सर्व पाठ त्रण वार कद्दी

ने पढी ॥ अणुजाणह जिठिजा, ठिजा ॥ अणुजा
णह परम गुरु ॥ गुरु गुण म्मणोहि मंमिअ मरीग ॥
बहुपन्निपुणा पोरिसि, राइअ संथारण् ठामि ॥ १ ॥

अर्थः—इवे अर्थ विज्ञापाये करी संथारणो विधि समीपें तेने. यहीनां
साधु तथा श्रावक, पन्तिक्रमणां करीने पढी व्याख्यान करे, एटले जण
गणवुं करे, पढी पोरिसी बये ठते आचार्य समीपें जावे, निदां म्मणामण
दइने कहे. इहाकारेण संदिसह जगवन् "बहु पन्निपुणा पोरिसि, राइअ सं
थारण् ठामि" एनो अर्थ लखियें तेये. (जगवन् के०) हे जगवन् ! संपू
र्ण ऐश्वर्यादिक गुणें युक्त ! तमें (इहाकारेण के०) पातानी इहाये करी. मुज
ने (संदिसह के०) आदेश आपो. (बहुपन्निपुणापोरिसि के०) घणी प्र
तिपूर्ण एवी पोरिसि थइ माटे (राइअ के०) रात्रि संवंधी. (संथारण के०) सं
थारा प्रत्यें (ठामि के०) हुं करूं ? गुरु आदेश आपो. पढी इगियावदियं प्र
र्वक चैत्यवंदन करे, पढी शरीरचिंता लघुशंकादिक कार्यं सब करे, पढी ब्या
यें करी संथारो करे. पढी कावो पग, संथारानी साये राखीने मुखवन्त्रिका
नुं प्रतिदेखन करे एटले मुहपत्ती पन्निदेहे, पढी त्रण वार निसिही जणे.
(निसिही के०) पाप व्यापारनो निषेध करीने, (मद्दामुणीणं के०) मद्दोटा
मुनीश्वर एवा (गोयमाईणं के०) श्रीगौतमादिक. (खमामसणाणं के०)
क्षमाश्रमण जे ठे, ते प्रत्यें (एमो के०) नमस्कार करे, पढी (जिठिजा
के) हे ज्येष्ठार्या ! एटले हे वृद्धसाधुं ? तमें मुजने (अणुजाणह के०)
आज्ञा आपो, ए प्रकारें कहेतो थको, संथारानी उपर रह्यो थको, नम
स्कारपूर्वक सामायिक पाठ त्रण वार जणे, पढी आवी रीतें कहे, ते कहे
ठे. (गुरुगुणरयणेहिं के०) प्रतिरूपादिक आचार्यना गुरुगुण एटले महोटा
जे गुण, ते रूप रत्नोयें करी (मंमिअसररीरा के०) मंमिअ ठे, शोजित ठे
शरीर जेनां एवा (परमगुरु के०) उत्कृष्ट गुरुं तेमने संवोधन दइ, बोला
वीयें, के हे परमगुरु ! तमे मुजने (अणुजाणह के०) आदेश आपो. प्रति
पूर्ण एटले घणी एवी पोरिसि थइ, माटे रात्रिसंथारकनी उपर हुं तिष्टुं ?
एटले विश्राम करूं ? निद्रा मुकाउं ! अहीयां सुधी गद्यपाठ तथा एक गाथा
मां संथारानी आज्ञानुं स्वरूप कछुं ॥ १ ॥

हवे वली आगल चे गावायें करी संधारानी आझा प्रमुखं
स्वरूप कहियें ठेयें.

अणुजाणह संधारं, बाहुवदाणेण वामपासेणं ॥
कुकुडिपाय पसारण, अंतरंत पमजाए जूमिं ॥ १ ॥
संकोइअ संडासा, उवटंते य कायपदिलेहा ॥
दघाई उवजंगं, जसास निरुंजाणा लोए ॥ ३ ॥

अर्थः—(संधारं के०)संधारानी, हे जगवन्! तमें मुकुने (अणुजाणहके०)
आझा आपो, पठी गुरु आझा आपे. तेवारें (बाहुवदाणेण के०)
बाहु अने दाघने उपधानें करी गटले उंशीके करी (वामपासेण के०)
मावे पासं सूवे, ते पण शी रीरें सूवे? तो के (कुकुमि के०) कुकमीनी
पेरें आकाशने विपे (पायपसारण के०) पग पसारिने सूवे, जो ए रीतिं
(अंतरंत के०)असमर्थ थकां नही रहि सकाय, तो शुं करे? ते कहियें ठेयें
जूमिं के०) जूमिं प्रत्यें (पमजए के०) प्रमाजीं, पूंजीने तिहां पग स्यापे ॥१॥

ज्यारें पग संकोचवो होय, त्यारें (संडासा के०) साथल संधी प्रत्यें
पूंजीने (संकोइअ के०) संकोचे, अने ज्यारें पासुं फेरवुं होय, त्यारें
(काय के०) शरीरत्यें (पमिलेहा के०) प्रतिखेखीने एटले शरीरने
प्रमाजीं पूंजीने, (उवटंते के०) उटतें, एटले पासुं फेरवे. ए सूवानो प्रकार
कखो. हवे (च के०) वली जागवानो प्रकार कहियें ठेयें, ज्यारें लघुशंका
दिकने अर्थ उठे, तेवारें (दघाईउवजंगं के०) अव्यादिकना उपयोग करे एटले
ते विचार करे, जे अव्ययकी हुं कोण तुं? साधु तुं के गृहस्थ तुं? अने क्षेत्र
थकी एम विचारे के हुं उपर तुं, के नीचें तुं? के कोइ अन्य स्थानकें तुं?
कालथकी शुं विचारे? तो के हमणां रात्रि ठे, के दिवस ठे? जो रात्रि
ठे, तो केटली रात्रि वाकी हशे? इत्यादि कालथी विचार करे, उपयोग
आपे अने जावथी तो आम विचारे के महारे लघुशंकादिकनी बाधा ठे,
किंवा नथी? एवा चार प्रकारें उपयोग देतां, विचार करतां जो नीजान
जाय, तो (जसासनिरुंजाण के०) उद्यास, निःश्वास प्रत्यें रुंधीने एटले
नासिका दवावीने निजा दूर करे ते निजा दूर थाय पठी (आलोए के०)

आलोक प्रत्ये जूए एटले वाहेर निकलवानां द्वार प्रत्ये देखे, त्यां जइ लघुशंकादिक करीने पठी धर्मध्यानमां प्रवर्ते ॥ ३ ॥

जइ मे हुज्ज पमाउं, इमस्स देहस्सिमाइ रयणीए ॥

आहारमुवहिदेहं, सव्वं तिविहेण वोसिरिअं ॥ ४ ॥

अर्थः—हवे सुइ रहेवाथी प्रथम शुं करवुं ? ते कहियें तैयें. (इमाइरइणीए के०) एह रात्रिने विषे (जइ के०) जो (मे के०) महारे (इमस्सदेहस्स के०) आ देहसंवंधी (पमाउं के०) प्रमाद एटले मरवुं, (हुव के०) थाय तो (आहारं के०) अशनादिक चार प्रकारना आहार प्रत्ये (उवहि के०) उपधि जे वस्त्र, पात्रादिक तेप्रत्ये, तथा (देहं के०) शरीर प्रत्ये अथवा (उवहिदेहं के०) शरीर संवंधि उपधि प्रत्ये, (सव्वं के०) बीजा पण सर्वप्रत्ये (तिविहेण के०) त्रिविधें करी एटले मन, वचन अने कायायें करी (वोसिरिअं के०) हुं वोसिरावुं हुं, त्यांहुं हुं ॥ ४ ॥

चत्तारि मंगलं, अरिहंता मंगलं, सिद्धा मंगलं,
साहु मंगलं, केवलिपसुत्तो धम्मो मंगलं ॥ ५ ॥

चत्तारि लोगुत्तमा, अरिहंता लोगुत्तमा, सिद्धालोगु
त्तमा, साहु लोगुत्तमा, केवलिपसुत्तो धम्मो लोगु
त्तमो ॥ ६ ॥ चत्तारि सरणं पवज्जामि, अरिहंते सरणं
पवज्जामि, सिद्धे सरणं पवज्जामि, साहु सरणं पव
ज्जामि, केवलिपसुत्तं धम्मं सरणं पवज्जामि ॥ ७ ॥

अर्थः—(चत्तारि के०) चार (मंगलं के०) मांगलिक ठे तेमां एक तो अरिहंता के०) जेणें रागादिक अंतरंग वैरीने हण्णा ते श्रीअरिहंत (मंगलं के०) मांगलिक ठे बीजा (सिद्धा के०) अष्ट कर्मोनों क्षय करीने जे सिद्धिपदने पाम्या ठे, ते सिद्ध. (मंगलं के०) मांगलिक ठे, बीजा (साहु के०) सम्यकज्ञान क्रियायें करी शिवसुखना साधक जे साधु, ते (मंगलं के०) मांगलिक ठे, चौथो (केवलि के०) श्रीकेवलीजगवंतें (पसुत्तो के०) प्ररूप्यो एवो जे श्रुतचारित्ररूप (धम्मो के०) धर्म, ते (मंगलं के०) मांगलिक ठे ॥ ५ ॥ (चत्तारि के०) चार (लोगुत्तमा के०) लोकमांहे उत्तम ठे, एक (अरि

हंता के०) श्री अरिहंत ठे, ते (लोयुत्तमा के०) लोकमां उत्तम ठे, वीजा (सिद्धा के०) सिद्ध जे ठे ते (लोयुत्तमा के०) लोकमां उत्तम ठे, वीजा (साहु के०) साधु ठे, ते (लोयुत्तमा के०) लोकमां उत्तम ठे, चोथो (केवली के) श्रीकेवलियें (पणत्तो के०) प्ररूप्यो जे (धम्मो के) धर्म, ते (लोयुत्तमा के०) लोकमां उत्तम ठे ॥ ६ ॥ (चत्तारि के०) चार (सरण के) शरण प्रत्यें (पवज्जामि के०) हुं पन्निवज्जुं तुं. अंगी कार करुं तुं. एक तो (अरिहंते सरण के०) श्रीअरिहंत शरण प्रत्यें हुं (पवज्जामि के०) अंगीकार करुं तुं. वीजुं (सिद्धसरण के०) श्री-सिद्धशरण प्रत्यें हुं (पवज्जामि के०) अंगीकार करुं तुं, वीजुं (साहु सरण के०) साधुशरण प्रत्यें हुं (पवज्जामि के०) अंगीकार करुं तुं चोथुं (केवलि के) श्रीकेवलियें (पणत्त के०) प्ररूप्यो नांख्यो एवो जे (धम्म के०) धर्म तेनो (सरण के०) शरणप्रत्यें हुं (पवज्जामि के०) अंगीकार करुं तुं ॥ ७ ॥

पाणाइवायमलियं, चोरिकं मेहुणं दविणमुत्तं ॥

कोहं माणं मायं, लोचं पिज्जं तद्दा दोसं ॥ ८ ॥

कलहं अप्रस्काणं, पेसुन्नं रइ अरइ समाउत्तं ॥

परपरिवायं माया, मोसं मिच्चत्तसद्धं च ॥ ९ ॥

अर्थः—प्रथम (पाणाइवाय के०) प्राणातिपात ते जीवहिंसा, वीजुं (अलियं के०) अलिक वचन एटले मृपावाद, वीजुं (चोरिकं के०) चोरी, एटले अदत्तादान, चोथुं (मेहुणं के०) मेधुन एटले स्त्रीप्रमुखनो जोग, पांचमुं (दविणमुत्तं के०) पुद्गलद्रव्यने विपे मूर्द्धा, एटले परिग्रह, ठो (कोहं के०) क्रोध, सातमो (माणं के०) मान एटले अहंकार, आठमो (मायं के०) माया ते कपट, नवमो (लोहं के०) लोच, दशमो (पिज्जं के०) प्रेम ते राग, (तद्दा के०) तथा अगियारमो (दोसं के०) दोष ते छेप ॥ ८ ॥ बारमो (कलहं के) क्लेश, तेरमो (अप्रस्काणं के०) अन्याख्यान, एटले परनेथाल देवुं, चौदमुं (पेसुन्नं के०) पेसुन्न एटले चुगली चामी करवी, पंदरमुं (रइअर इके०) पुद्गल पदार्थोंने विपे रति तथा

ચુકી પણ મ્હાં ઘટાળ કરતી અને ચાલતે ને ચાલતાંને મિત્રે મિત્રીથી તેણે કરીને (યમાબનં કે०) સહિત, શોકમો (પાપગિવારં કે०) પાપો ૫ રિવાદ પટલે નિંદા, સનગમો (માયામોર્સ કે०) માયામુખા પટલે કષ્ટ સહિત જૂઠ વોલવું, અદારમું (મિહનમહં કે०) મિથ્યાગ્નનું ગણ્ય પટલે ધ્રી જિનમતથી વિપરીત મતની શ્રદ્ધા, તેને મિથ્યાત્વજ્ઞા કહિયે, અદી નવાય જે છે, તે સમુચ્ચયાર્થવાચી છે. ૫ અદાર પાપ સ્થાનકનાં નામ કયાં ॥ ૧૧ ॥

હવે આગલની ગાથામાં એનો ત્યાગ કહિયે છેવે.

વોસિરિસુ હમાઈ મુ, સ્ક મગ્ગ સંસગ્ગ વિગ્ગ જૂઆઈ ॥

હુગ્ગઈ નિવંધણાઈ અઠારસ પાવઠાણાઈ ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:—(હમાઈ કે०) ૫ પ્રત્યક્ષ, (અઠારસપાવઠાણાઈ કે०) અદાર પાપસ્થાનક જે છે, તે પ્રત્યે રે જીવ ! તું (વોસિરિસુ કે०) વોસિરાવ પટલે ત્યાગ કર. તે અદાર પાપસ્થાનક કેહવાં છે? તો કે (મુસ્કમગ્ગ કે०) મોહમાર્ગને વિપે (સંસગ્ગ કે०) સંસર્ગ કરતા પટલે ગમન (કરતા એવા જીવોને (વિગ્ગજૂઆઈ કે०) વિગ્ગજૂત છે, પટલે અંતરાયનાં કરનાર છે. વલી તે પાપસ્થાનક કેહવાં છે? તો કે (હુગ્ગઈ કે०) હુર્ગતિ જે નરકનિગોદા દિકની ગતિ તેના (નિવંધણાઈ કે०) કારણ છે ॥ ૨૦ ॥

એગો હં નઠિ મે કોઈ નાહમન્નસ્સ કસ્સઈ ॥

એવં અદીણમણસો, અપ્પાણમણુસાસઈ ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:—(અહં કે०) હું (એગો કે०) એક તું, (મે કે०) મહારો (કોઈ કે०) કોઈ (નઠિ કે०) નથી, અને (અન્નસ્સકસ્સઈ કે०) અન્ન કોઈનો (અહં કે०) હું (ન કે०) નથી, (એવં કે०) એમ, (અદીણમણસો કે०) અદીનમનથકો પટલે સાવધાનચિત્ત થયો થકો (અપ્પાણ કે०) આત્માપ્રત્યે (અણુસાસઈ કે०) શીલામણ આપે ॥ ૨૧ ॥

એગો મે સાસર્ઠ અપ્પા, નાણદંસણસંજર્ઠ ॥

સેસા મે બાહિરા જ્ઞાવા, સઘે સંજોગલક્કણા ॥ ૨૨ ॥

અર્થ:—(નાણદંસણ કે०) જ્ઞાન દર્શનને કરી (સંજર્ઠ કે०) સંયુત પટલે સહિત એવો (સાસર્ઠ કે०) શાશ્વતો સદા, નિત્ય એવો (એગો કે०)

रागादिक प्रजावर्धी रहित एकज, (मे के०) महारो (अर्प्पा के०) आत्मा ठे, (सेत्ता के०) शेष थाकता रखा जे (संजोगलक्षणा के०) अव्ययकी तन, धन, कुटुंबादि संयोग मिलापरूप अने जावयकी विषय कपा यादिरूप संयोग मिलाप, एवा (जावा के०) जाव जे ठे ते (सवे के०) सर्वे (मे के०) महारा स्वरूपयकी (बाहिरा के०) बाह्य ठे, एटले न्यारा ठे ॥१२॥

संजोगमूला जीवेण, पत्ता ड्रकपरंपरा ॥ तम्हा

संजोगसंबंधं, सधं तिविहेण वोसिरियं ॥ ३ ॥

अर्थः—तन, धन, कुटुंब ममत्वादि रूपनो (संयोग के०) संयोग एटले मिलाप, तेहीज (मूला के०) मूलकारण ठे जेनुं एवी (ड्रकपरंपरा के०) ड्रक नी श्रेणी ते (जीवेण के०) जीवें (पत्ता के०) पामी (तम्हा के०) ते कारण माटे (संजोगसंबंधं के०) पूर्वोक्त जे संयोग संबंध ठे, ते (संबंध के०) सर्व प्रत्ये (तिविहेण के०) त्रिविधें करी (वोसिरियं के०) हुं वोसिराहुं हुं अथवा त्याहुं हुं, एम कहेंहुं ॥ १३ ॥

अरिहंतो मह देवो, जावजीवं सुसाहुणो गुरुणो ॥

जिणपन्नत्तं तत्तं, इय सम्मत्तं मए गहियं ॥ १४ ॥

अर्थः—(अरिहंतो के०) श्रीअरिहंत अने सिद्ध जगवंत, ते (मह के०) महारा (देवो के०) देव ठे. (जावजीवं के०) ज्यां सुधी जीवु त्यां सुधी (सुसाहुणो के०) सुसाहुं, जे जिनमतने विषे सावधान सम्यक् ज्ञानक्रियावान् एवा आचार्य उपाध्याय अने मुनि, ते महारा (गुरुणो के०) गुरु ठे, ज्यां सुधी जीवुं, त्यां सुधी (जिण के०) जिनेश्वर देवोयें (पन्नत्तं के०) प्ररूप्युं जांरूप्युं एहुं जे दयामूल तथा विनयमूल तत्त्व, अथवा ज्ञान, दर्शन, चारित्र्य अने तपोरूप (तत्तं के०) तत्त्व, ते महारो धर्म ठे. जावजीव सुधी (इय के०) ए प्रकारें (सम्मत्तं के०) सम्यक्त्व (मए के०) महारे जीवें (गहियं के०) ग्रह्युं श्रंगीकार कीधुं ॥ १४ ॥ इति रात्रिसंस्तारकविधिसूत्रार्थः ॥

खमिअ खमाविअ मइ खमिय, सवह जीवनिका
य ॥ सिद्ध साख आलोयणह, मुज्जह वइर न जा

વ ॥૧૫॥ સઘે જીવા કમ્મવસ, ચણદદ રાજ ઝમંત ॥
 તે મે સઘ સ્વમાવિચ્છા, મુજ્જાવિ તેદ સ્વમંત ॥ ૧૬ ॥
 જં જં મણેણ વઠ્ઠં, જં જં વાણેણ ઝાસિચ્છં પાવં ॥ જં જં
 કાણેણ કયં, મિઠ્ઠા મિ હુક્કઠં તસ્સ ॥૧૭॥ ઇતિ ॥૫૦॥

॥ અથ જ્ઞાનપંચમીસ્તુતિ પ્રારંભઃ ॥

॥ શ્રીનેમિઃ પંચરૂપત્રિદશપતિકૃતપ્રાજ્યજન્માન્નિષે
 કઃ શ્રંચત્પંચાદ્મત્તદ્ધિરદમદ્ધિદા પંચવક્રોપમાનઃ ॥
 નિર્મુક્તઃ પંચદેહ્યાઃ પરમસુખમયપ્રાસ્તકર્મપ્રપંચઃ,
 કલ્યાણં પંચમીસત્તપસિ વિતનુતાં પંચમજ્ઞાનવાન્ વઃ ॥૧॥

અર્થઃ—(શ્રીનેમિઃ કે૦) શ્રીનેમિનાથ જગવાન્, તે (વ કે૦) તમારા
 (પંચમીસત્તપસિ કે૦) પંચમીના સારા તપને વિષે (કલ્યાણં કે૦) નિર્વિ
 ઘ્નપ્રત્યે (વિતનુતાં કે૦) વિસ્તારો. હવે તે નેમિનાથ જગવાન્ કેહવા છે?
 તો કે (પંચરૂપ કે૦) પાંચ રૂપેં કરીને (ત્રિદશપતિ કે૦) દેવતાનો પતિ એવો
 જે ઇંદ્ર, તેણે (કૃત કે૦) કસ્યો છે, (પ્રાજ્યજન્માન્નિષેકઃ કે૦) મહોટો અને
 ઉત્તમ જન્માન્નિષેક જેમનો એવા, વલી તે કેહવા છે? તો કે (ચંચત્ કે૦)
 દીપતા એવાં (પંચાદ્મ કે૦) પાંચ ઇંદ્રિયો તેરૂપ (મત્ત કે૦) મદોન્મત્ત
 એવો (દ્ધિરદ કે૦) હસ્તી, તેના (મદ્ધિદા કે૦) મદ્ધેદવે કરીને (પંચવક્રો
 પમાનઃ કે૦) પંચવક્ર જે સિંહ તેનું છે ઉપમાન જેમને એવા છે, વલી તે
 કેહેવા છે? તો કે (પંચદેહ્યાઃ કે૦) ઔદારિકાદિક પાંચ શરીર તે થકી
 (નિર્મુક્તઃ કે૦) મુક્ત થયા એવા, વલી તે કેહેવા છે? તો કે (પરમ કે૦)
 ઉત્કૃષ્ટ ઇદલે અર્તીંદ્રિય એવા (સુખમય કે૦)સુખેં કરી સહિત, વલી તે કેહેવા
 છે? તો કે (પ્રાસ્ત કે૦) પ્રકર્ષેં કરી ટાલ્યા છે, (કર્મપ્રપંચઃ કે૦) કર્મના
 પ્રપંચ ઇદલે વિસ્તાર જેમણે એવા, વલી તે કેહેવા છે? તો કે (પંચમજ્ઞાન
 વાન્ કે૦) પાંચમું જ્ઞાન જે કેવલજ્ઞાન તેણે કરી યુક્ત છે ॥ ૧ ॥

સંપ્રીણન્ સન્નકોરાન્ શિવતિલકસમઃ કૌશિકાનંદમૂર્તિઃ,
 પુણ્યાધિપ્રીતિદાયી સિતરુચિરિવ યઃ સ્વીયગોત્રિસ્તમાંસિ ॥

સાંજાણિ ધ્વંસમાનઃ સકલકુલયોલ્લાસમુદ્ધેશ્ચકાર, જ્ઞાનં
પુણ્યાદિનોધઃ સ નપસિ જ્ઞાનિનાં પંચમીયાસરસ્ય ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—હવે જિનસમુદાયને ચંડની સમાનતા રૂપે સ્તવે છે. (સિતલ
ચિરિય કે૦) ચંડગા સદાજ ઇવો તથા (શિવતિલકસમઃ કે૦) શિવ
જે મોહા તેને ધિપે તિલકમમાન ઇવો (ચઃ કે૦) જે (જિનોધઃ કે૦)
જિનસમુદાય છે, ને (જ્ઞાનિનાં કે૦) જગ્યજનોના (પંચમીયાસરસ્ય કે૦)
પંચમીના દિવસના (સતપસિ કે૦) સદા નપને ધિપે (જ્ઞાનં કે૦) જ્ઞાન
જે તેને (પુણ્યાન્ કે૦) પુણિને કરો. હવે તે જિનસમુદાયને ચંડતુલ્યતા
કેટલી સીતે છે? તે સર્વ, વિશેષણોયે કરીને કહે છે. જેમ ચંડ (સઘકો
રાન્ કે૦) હત્તમ જે ચકોર તેમને (સંપ્રીણન્ કે૦) મટે પ્રકારે આનંદ કરે
છે, તેમ જ શ્રીજિનસમુદાય પણ (સઘકોરાન્ કે૦) સત્પુરુષરૂપ જે ચકોર
તેમને (સંપ્રીણન્ કે૦) સમ્યક્ પ્રકારે દર્પે કરે છે. વસી જેમ ચંડ (કોશિક
કે૦) પૂર, તેને (આનંદમૂર્તિઃ કે૦) આનંદદાયક છે મૂર્તિ જેની ઇવો છે,
તેમ જ જિનસમુદાય પણ (કોશિક કે૦) હેડ તેને (આનંદમૂર્તિઃ કે૦)
આનંદરૂપ છે મૂર્તિ જેની ઇવો છે. તથા જેમ ચંડ, (પુણ્યાધિ કે૦) પુ-
ણ્યકારક સમુદ તેને (પ્રીતિદાયી કે૦) પ્રીતિદાયિક છે, તેમ જિનોધ પણ
(પુણ્યાધિ કે૦) પુણ્યરૂપ જે સમુદ તેને (પ્રીતિદાયી કે૦) પ્રીતિનો દેના
રો છે, તથા જેમ ચંડ (સ્વીય કે૦) પોતાનાં (ગોજિઃ કે૦) ફિરણોયે
કરી (સાંજાણિ કે૦) ગાઢ ઇવાં (તમાંસિ કે૦) અંધકારોને (ધ્વંસમાનઃ
કે૦) ધ્વંસ ઇટલે નાશ કરનારો છે, તેમ જિનોધ પણ (સાંજાણિ કે૦)
ગાઢ ઇવાં (તમાંસિ કે૦) જીવોનાં અજ્ઞાન, તેમને (ધ્વંસમાનઃ કે૦)
ધ્વંસ ઇટલે નાશનો કરનારો છે. તથા જેમ ચંડ, (સકલકુલય કે૦)
સમગ્ર કુલય જે ચંડવિકાસી ઇવાં કમલો, તેને (હલ્લાસં કે૦) વીકસિત
પણાને (હલ્લેઃ કે૦) અત્યંત (ચકાર કે૦) કરતો હવો, તેમ જ જિનો
ધ પણ (કુલય કે૦) પૃથ્વીકલય તેને (હલ્લાસં કે૦) દર્પને (ચકાર
કે૦) કરતો હવો ઇવો છે, માટે તેને ચંડમાની હપમા યોગ્ય છે ॥ ૨ ॥

પીત્વા નાનાજિધાર્થામૃતરસમસમં યાંતિ યાંસ્યંતિ જગ્મુ,
ર્જીવા યસ્માદનેકે વિધિવદમરતાં પ્રાગ્યનિર્વાણપુર્યામ્ ॥

यात्वा देवाधिदेवागमदशमसुधाकुंस्मानन्ददेतुः स्तन्य
चम्यास्तपस्युद्यतविशदधियां जाविनामस्तु नित्यम् ॥३॥

अर्थः—(देवाधिदेव के०) श्री वीतगाग देव तेनो (आगम के०) मि
क्षांत ते रूप (दशम के०) दशमो, एवो (सुधाकुंस् के०) अमृतकुं
जे ठे (तत् के०) ते (पंचम्याः के०) ज्ञानपंचमीना (तपसि के०) त
पने विपे (उद्यत के०) उजमाल तथा (विशदधियां के०) निर्मल वे
बुद्धि जेमनी एवा (जाविनां के०) जाविक जव्य जीवोने (आनन्ददेतुः
के०) आनन्दनो कारणचूत (नित्यं के०) निरंतर (अस्तु के०) याउ.
हवे ते जिनागमरूप दशम सुधाकुंस् केहवो ठे ? तो के (नानात्रियार्था
मृतरसं के०) नाना प्रकारनां ठे नाम जेमनां एवा जे अर्थो, ते रूप अ
मृतरस ठे जेमां एवो ठे तेने (विधिवत् के०) विधिप्रमाणे (पीत्वा के०)
पान करीने (असमं के०) निरुपम एवा सुखने (यास्यंति के०) पामशे,
(यांति के०) पामे ठे, अने (जग्मुः के०) पामता हवा. (यस्मात् के०)
जेनुं पान करवाथकी (अनेके के०) अनेक एवा (जीवाः के०) जीवो
जे ठे ते (प्राज्यं के०) महोटी एवी (निर्वाणपुय्यां के०) मोहनगरीने विपे
अमरतां के०) अजरामर पणाने(यात्वा के०) पामीने स्वस्थ थाय ठे॥३॥

स्वर्णालंकारवल्गन्मणिकिरणगणध्वस्तनित्यांधकारा, हुंका
रारावदूरीकृतसुकृतजनव्रातविघ्नप्रचारा ॥ देवी श्रीअंवि
कारुया जिनवरचरणांजोजजृंगीसमाना, पंचम्यहस्त
पोथें वितरतु कुशलं धीमतां सावधाना ॥ ४ ॥ ५१ ॥

अर्थः—(श्रीअंविकारुया के०) श्रीअंविका ठे नाम जेनुं एवी (देवी
के०) देवी. ते (सावधाना के०) सावधान एवी ठती (धीमतां के०) बु
द्धिमान् एवा जविक जीवना (पंचम्यहः के०) पंचमीना दिवसना (त
पोथं के०) तपने माटें (कुशलं के०) कुशल जे ठे तेने (वितरतु के०)
विस्तारो. ते देवी कहेवी ठे ? तो के (स्वर्णालंकार के०) सुवर्णना जे अलंकार
तेने विपे (वल्गन्मणिकिरणगण के०) वलग्या एवा जे मणि तेनां किरण तेना
जे गण, तेणें करी (ध्वस्तनित्यांधकारा के०) टाढयो ठे निरंतर अंधकार

जेणें, वली ते देवी केहेवी ठे ? तो के (हुंकार के०) हुंकारनो (आराव के०) शब्द तेणें करी (दूरीकृत के०) दूर कऱ्या ठे (सुकृतजनघात के०) सुकृतनो करनारो एवो जे जनसमूह तेना (विघ्नप्रचारा के०) विघ्नना प्रचार जेणें, वली ते देवी केहेवी ठे, तो के (जिनवरचरणंजोज के०) श्रीवीतरागनां चरणरूप कमल, तेने विपे (जूंगीसमाना के०) चमरी समान ठे ॥४॥५॥
हवे पादिकादि प्रतिक्रमण योग्य सूत्रां लखियें ठेयें.

॥ अथ सकलार्हत् प्रारंभः ॥

सकलार्हत्प्रतिष्ठान, मधिष्ठानं शिवश्रियः ॥

भूर्भुवःस्वस्त्वयीशान,मार्हत्यं प्रणिदध्महे॥१॥

अर्थः—(आर्हत्यं के०) अरिहंतनो जे समूह, तेने अमो (प्रणिदध्महे के०) चित्तमाहे ध्यान करीयें ठेयें. हवे ते आर्हत्य केहेवुं ठे ? तो के (सकल के०) समग्रने (अर्हत् के०) पूजवानुं (प्रतिष्ठानं के०) स्थानक ठे, वली ते केहेवुं ठे ? तो के (शिवश्रियः के०) मोक्षरूप लक्ष्मीनुं (अधिष्ठानं के०) स्थानक ठे, वली ते केहेवुं ठे ? तो के (भूः के०) मनुष्यलोक, (भुवः के०) पाताललोक, (स्वःके०) देवलोक, ए (त्रयी के०) त्रण लोक तेनुं (ईशानं के०) स्वामी ठे ॥ १ ॥

नामाकृतिऽव्यञ्जविः, पुनतस्त्रिजगज्जनम् ॥

क्षेत्रे काले च सर्वस्मि, नर्हतः समुपास्महे ॥२॥

अर्थः—(सर्वस्मिन् के०) सर्व एवां (क्षेत्रे के०) सर्व एवां क्षेत्रने विपे, (च के०) वली (काले के०) समस्तकालनेविपे एटले अतीत, अनागत अने वर्तमान कालने विपे, (नाम के०) नामनिक्षेप, ते तीर्थकरनाम कर्मोदय जाणवो तथा (आकृति के०) स्थापनानिक्षेप, ते जिनप्रतिमा जाणवी. (व्यञ्ज के०) व्यञ्जनिक्षेप, ते जिनना जीव जे आगल थाशे, ते जाणवा. (ज्ञावेः के०) ज्ञावनिक्षेप, ते समयसरणने विपे विराजमान श्रीसीमंथर स्वामीप्रमुख जाणवा. ए चार निक्षेपायें करी. (त्रिजगज्जनम् के०) त्रण जगतना जे जनो तेप्रत्यें (पुनतः के०) पवित्र करनार एवा.

(अर्हतः के०) श्रीअरिदंत प्रभुने (समुद्राम्मदे के०) वेदन, सत्कार, सन्मानादिकें करी अमें सेवीयें ठेयें ॥ २ ॥

हवे वर्त्तमान चोवीशजिनने प्रणाम करवा व्ठानो ततो
प्रथम श्री रूपजदेवजीने स्तवे ठे.

आदिमं पृथिवीनाथ, मादिमं निःपरिग्रहम् ॥

आदिमं तीर्थनाथं च, रूपजस्वामिनं स्तुमः ॥३॥

अर्थः—प्रथम (रूपज के०) जेमनी मातायें स्वप्नमां रूपज दीगो, माटे रूपज कहियें, अथवा जेमनी दक्षिण जंघाने विषे रूपजनुं चिन्द ठे माटे रूपज कहियें, एवा (स्वामिनं के०) श्री रूपज स्वामी तेने (स्तुमः के०) स्तवियें ठेयें. ते केहवा ठे ? तो के (आदिमंपृथिवीनाथं के०) प्रथम पृथिवीना नाथ, अर्थात् सर्वनी आदिमां राजा एवा, तथा वली ते केहवा ठे ? तो के (आदिमं के०) सर्वश्री प्रथम एवा (निःपरिग्रहं के०) निःशेष पणायें करीने त्याग कस्यो ठे परिग्रह जेणें एवा अर्थात् अग्रिम साधु ठे. वली ते केहवा ठे ? तो के (आदिमं के०) प्रथम एवा (तीर्थनाथं के०) तीर्थना नाथ अर्थात् आदिम तीर्थकर एवा ठे ॥ ३ ॥

हवे बीजा श्रीअजितनाथने स्तवे ठे.

अर्हतमजितं विश्व, कमलाकरजास्करम् ॥ अ

म्बानकेवलादर्श, संक्रातजगतं स्तुवे ॥ ४ ॥

अर्थः—(अजितं के०) कमोंयें जींती न शकाय माटे अजित अथवा माताना गर्जमां रहे ठते अन्य राजायें एमनां माता पिता जींती न शका यां, ते माटे अजित कहियें. ते बीजा अजितनाथने (स्तुवे के०) हुं स्तवुं हुं. ते अजितनाथ केहवा ठे ? तो के (अर्हतं के०) त्रण लोकने पूजवा यो ग्य एवा तथा वली ते केहवा ठे ? तो के (विश्वकमलाकर के०) विश्व रूप जे कमलाकर सरोवर अर्थात् कमलना आकर एटले समूह ठे जेमां एवुं सरोवर तेहने प्रकाश करवामां (जास्करं के०) सूर्यतुल्य एवा, वली ते केहवा ठे ? तो के (अम्बान के०) निर्मल एवुं (केवल के०) केवल ज्ञा नरूप, (आदर्श के०) आरीसो तेने विषे (संक्रांत के०) संक्रमाव्युं ठे, एटले प्रतिविंबित कखुं ठे (जगतं के०) जगत् जेणें एवा ठे ॥ ४ ॥

હવે પ્રીજા શ્રીસંજવનાથને સ્તવે ઠે.

વિશ્વજીવ્યજનારામ, કુલ્યાનુલ્યા જયતું તાઃ ॥

દેશનાસમયે વાચઃ, શ્રીસંજવજગત્પતેઃ ॥ ૫ ॥

અર્થઃ—(તાઃ કે૦) તે ઉત્કૃષ્ટ ઈર્ષી (દેશનાસમયે કે૦) દેશના ઘટલે ધર્મોપદેશના સમયને વિષે (શ્રીસંજવજગત્પતેઃ કે૦) જેથી શં કેતાં મુખ ઉત્પન્ન થાય તેને સંજવ કહિયે. અથવા જેમનાજન્મના સમયને વિષે ધાન્યના સમુદાય. વિશેષે નિપન્યા, તે માટે સંજવ કહિયે. તેમની (વાચઃકે૦) વાળીયો તે (જયંતુ કે૦) જયવંતી વર્તો, અર્થાત્ ઉત્કૃષ્ટી વર્તો. તે વાળીયો કેટલી ઠે? તો કે (વિશ્વ કે૦) જગત્ને વિષે અથવા (વિશ્વ કે૦) સમસ્ત (જીવ્યજન કે૦) જીવ્યજનરૂપ (આરામ કે૦) ઉદ્યાન તેને સર્વજ્ઞાને (કુલ્યા કે૦) પાળીની નીક તેને (તુલ્યા કે૦) તુલ્ય ઈર્ષી ઠે ॥ ૫ ॥

હવે ચતુર્થ શ્રીઅજિનંદન જિનને સ્તવે ઠે.

અનેકાંતમતાંજોધિ, સમુદ્ધાસનચંદ્રમાઃ ॥

દદ્યાદમંદમાનંદં, જગવાનજિનંદનઃ ॥ ૬ ॥

અર્થઃ—(જગવાન્ કે૦) પરમેશ્વર્યગુણયુક્ત ઈર્ષા (અજિનંદનઃ કે૦) શ્રીઅજિનંદન નામા જિન જે ઠે, તે (અમંદં કે૦) ઘણો ઈર્ષો જે (આનંદં કે૦) હર્ષ તેને (દદ્યાત્ કે૦) આપો, તે અજિનંદન જગવાન્ કેહવા ઠે? તો કે (અનેકાંતમત કે૦) સ્યાદ્દાદમતરૂપ જે (અંજોધિ કે૦) અપરંપાર અગાધજલવાહો ઈર્ષો સમુદ્ર, તેના (સમુદ્ધાસન કે૦) રૂપો ઉદ્ધાસ કરવાને (ચંદ્રમાઃ કે૦) ચંદ્રમા જેવા ઠે, અર્થાત્ જેમ ચંદ્રમા દેહી સમુદ્ર ઘટ્ટિને પામે ઠે, તેમ સ્યાદ્દારૂપ સમુદ્ર જે ઠે, તે જગવંતરૂપચંદ્રમાને જોઈ સમુદ્ધાસ પામે ઠે ॥ ૬ ॥

હવે પાંચમા શ્રીસુમતીનાથને સ્તવે ઠે.

દ્યુસત્કિરીટશાણાગ્રો, સ્તેજિતાંધ્રિનલાવલિઃ ॥ જગ

વાન્ સુમતિસ્વામી, તનોત્વજિમતાનિ વઃ ॥ ૭ ॥

અર્થઃ—(સુમતિસ્વામી કે૦) શ્રીસુમતિસ્વામીનામા (જગવાન્ કે૦) જગવાન્ તે (વઃ કે૦) તમારાં (અજિમતાનિ કે૦) વાંચિતોને (તનોતુ

हवे आठमा श्रीचंद्रप्रज्ञ स्वामीने स्तवे ठे.

चंद्रप्रज्ञप्रज्ञोश्चंद्र, मरीचिनिचयोज्ज्वला ॥ मूर्ति

मूर्त्तिसितध्यान, निर्मितेव श्रियेऽस्तु व ॥ १० ॥

अर्थः—(चंद्रप्रज्ञप्रज्ञोः के०) चंद्रप्रज्ञनामा प्रज्ञुनी (मूर्तिः के०) मूर्त्ति एतले शरीर, ते (वः के०) तमोने (श्रिये के०) ज्ञानादि लक्ष्मीने श्रयें (श्रस्तु के०) थाउं. ते प्रज्ञुनी मूर्त्ति केहवी ठे? तो के (चंद्र के०) चंद्रमानां (मरीचि के०) किरणो, तेमना (निचय के०) समूह तेथकी पण अधिक (उज्ज्वला के०) उज्ज्वल एतले निर्मल एवी ठे, तथा वली केहवी ठे? तो के (मूर्त्त के०) मूर्त्तिमंत एवुं जे (सितध्यान के०) शुद्धध्यान, तेणें करीनेज (इव के०) जाणें (निर्मिता के०) निर्माण करी होय नहिं? एवी ठे ॥ १० ॥

हवे नवमा श्रीसुविधिजिनने स्तवे ठे.

करामलकवद्विधं, कलयन् केवलश्रिया ॥ अचिं

त्यमाहात्म्यनिधिः, सुविधिर्वोधयेऽस्तु वः ॥ ११ ॥

अर्थः—(सुविधिः के०) श्रीसुविधिनाथ, ते (वः के०) तमोने (वोधि ये के०) वोधि जे सम्यक्त्व, तेने श्रयें (श्रस्तु के०) थाउं. ते श्रीसुविधि नाथ केहवा ठे? तो के (कर के०) हाथ, तेहने विषे रहेवुं एवुं (अमल के०) निर्मल (क के०) पाणी तेहनी (वत् के०) पेटें (विश्व के०) सर्व प्राणीप्रत्ये (केवलश्रिया के०) केवलज्ञानरूप लक्ष्मीयें करी, (कलयन् के०) जाणता एवा तथा (अचित्य के०) न चिंतवी शक्या योग्य एहवुं जे (माहात्म्य के०) महोटापणुं तेहना (निधिःके०) निधान ठे ॥ ११ ॥

हवे दशमा श्रीशीतल जिननी स्तुति करे ठे.

सत्त्वानां परमानंद, कंदोद्भेदनवांबुदः ॥ स्याद्वा

दामृतनिस्यंदी, शीतलः पातु वोजिनः ॥ १२ ॥

अर्थः—(शीतलः के०) श्रीशीतलनाथनामा (जिनः के०) जिन जे ठे, ते के०) तमोने (पातु के०) रक्षण करो, अर्थात् संसारची रक्षण श्रीशीतलजिन केहवा ठे? तो के (सत्त्वानां के०) प्राणीयोने) उत्कृष्ट एवो जे (आनंद के०) चित्तप्रसन्नता लक्षण आनंद;

કે૦) વિસ્તારો. તે સુમતિનાથ કેહવા છે ? તો કે (સુમતિ કે૦) તેના
 ઝ, તેના (કિરીટ કે૦) મુકુટ, તટ્ટપ જે (શાળાય કે૦) યુગના વા
 ઇટલે દેવતાના મુકુટના અગ્રજાગના મૂળા તેણે (ઉન્નજિત કે૦) અગ્ર
 યતેજવંત કીધી છે (અંધ્રિ કે૦) ચમળ તેના (નમ્ય કે૦) નમ્ય
 (આવલિ: કે૦) પંક્તિ જેમની ઘવા છે ॥ ૭ ॥

હવે ઠઠા શ્રીપદ્મપ્રજ્ઞ સ્વામીને વંદન કરે છે.

પદ્મપ્રજ્ઞપ્રજોદ્દેહ, જાસ: પુષ્પાંતુ વ: શ્રિયમ્ ॥
 અંતરંગારિમથને, ક્રોપાટોપાદિવારુણા: ॥ ૮ ॥

અર્થ:- (પદ્મપ્રજ્ઞપ્રજો: કે૦) સ્વામી ગર્જગત થવાથી જેમની માતા
 રક્તપદ્મની શય્યામાં સૂવાનો દોહોલો પુષ્પત્ત્ર થયો. તેમાં પદ્મપ્રજ્ઞ કહ્યો
 તે પ્રજ્ઞની (દેહજાસ: કે૦) શરીરસંવંધી હોય તે કાંતિ છે, તે (વ: કે૦) તમારો
 (શ્રિયં કે૦) કલ્યાણરૂપ લક્ષ્મી જે છે, તે અપત્યં (પુષ્પાંતુ કે૦) પાંચ
 કરો. હવે તે શ્રીપદ્મપ્રજ્ઞની શરીરકાંતિ રક્તવર્ણવા છે, તે ઉપર કવિ ઉલ્લેખ
 કરે છે, કે (અંતરંગારિ કે૦) અંતરંગ શત્રુ જે મે. મેહાદિક તેમને (ન
 ને કે૦) મથન કરવાને વિષે અર્થાત્ દૂર કરવાને. વિષે (કોપાટોપા કે૦)
 કોપ જે ક્રોધ તેનો આટોપ જે પ્રવલપણું તેનાથીજ (અપ્ર શ્વ કે૦) જાત
 (અરુણા કે૦) રાતી થઈ હોય નહિં? ॥ ૮ ॥

હવે સાતમા શ્રીસુપાર્શ્વજિનને નમન કરે છે. અથ
 શ્રીસુપાર્શ્વજિનેંજાય, મહેંદમહિતાંધ્રયે ॥ આકા
 નમશ્ચતુર્વર્ણસંઘ, ગગનાત્તોગનાસ્વતે ॥ ૯ ॥

અર્થ:- (શ્રીસુપાર્શ્વ કે૦) શ્રીસુપાર્શ્વનામા (જિનેંજાય કે૦) શ્રીજિનેં
 તેને (નમ: કે૦) નમસ્કાર હો, તે સુપાર્શ્વજિન કેહવા છે? તો કે (મહેંદ
 મહોટા જે ચોશઠ ઇંદ્રો, તેમણે (મહિત કે૦) પૂજિત છે, (અંધ્રયે
 જેમનાં ઘવા તથા વલી કેહવા છે? તો કે (ચતુર્વર્ણસંઘ કે૦) ચ
 જે શ્રીસંઘ ઇટલે સાધુ, સાધવી, શ્રાવક અને શ્રાવિકા, તે રૂપ
 (ગગન કે૦) આકાશ તેનો (આત્તોગ કે૦) પ્રકાશ તેનો વિસ્તાર
 કરવાને (જાસવતે કે૦) સૂર્યસમાન છે ॥ ૯ ॥

हृवे आठमा श्रीचंद्रप्रन न्यामीने स्तवे ठे.

चंद्रप्रनप्रजोश्चंद्र, मरीचिनिचयोज्ज्वला ॥ मूर्ति

मूर्तसितध्यान, निर्मितेव श्रियेऽस्तु व ॥ १० ॥

अर्थः—(चंद्रप्रनप्रजोः के०) चंद्रप्रननामा प्रजुनी (मूर्तिः के०) मूर्ति पटले शरीर. ते (वः के०) तमोने (श्रिये के०) इहानादि लक्ष्मीने श्रिये (श्रस्तु के०) घाऊ. ते प्रजुनी मूर्ति केहवा ठे? तो के (चंद्र के०) चंद्रमानां (मरीचि के०) किरणां. तेमना (निचय के०) समूह तेथकी पाण अधिक (उज्ज्वला के०) उज्ज्वल पटले निर्मल एवी ठे, तथा वती केहवा ठे? तो के (मूर्ति के०) मूर्तिमंत एवुं जे (सितध्यान के०) शुक्लध्यान, तेणें करीनेज (इय के०) जाणें (निर्मिता के०) निर्माण करी होय नहिं? एवी ठे ॥ १० ॥

हृवे नवमा श्रीमुविधिजिनने स्तवे ठे.

कलमलकवर्द्धिभ्यं, कलयन् केवलश्रिया ॥ अचिं

त्यमादात्म्यनिधिः, सुविधिर्वाधयेऽस्तु वः ॥ ११ ॥

अर्थः—(सुविधिः के०) श्रीमुविधिनाथ, ते (वः के०) तमोने (बोध के०) बोधि जे सम्यक्त्व, तेने श्रिये (श्रस्तु के०) घाऊ. ते श्रीमुविधि नाथ केहवा ठे? तो के (कर के०) हाथ, तेहने धिपे रहेलुं एवुं (श्रमल के०) निर्मल (क के०) पाणी तेहनी (वत् के०) पेटें (विश्वं के०) सर्व प्राणीप्रत्ये (केवलश्रिया के०) केवलज्ञानरूप लक्ष्मीयें करी, (कलयन् के०) जाणता एवा तथा (अचित्य के०) न चिंतवी शकवा योग्य एहवुं जे (मादात्म्य के०) महोटापणुं तेहना (निधिःके०) निधान ठे ॥ ११ ॥

हृवे दशमा श्रीशीतल जिननी स्तुति करे ठे.

सत्त्वानां परमानंद, कंदोद्भेदनवांबुदः ॥ स्याद्वा

दामृतनिस्थंदी, शीतलः पातु योजिनः ॥ १२ ॥

अर्थः—(शीतलः के०) श्रीशीतलनाथनामा (जिनः के०) जिन जे ठे, ते (वः के०) तमोने (पातु के०) रक्षण करो, अर्थात् संसारथी रक्षण करो. ते श्रीशीतलजिन केहवा ठे? तो के (सत्त्वानां के०) प्राणीयोने (परम के०) उत्कृष्ट एवो जे (आनंद के०) चित्तप्रसन्नता लक्षण आनंदः

तेहना (कंव के०) कंकु तनु (उज्ज्व के०) प्रमद धर्ष, तेने विने (मम
 नुरः के०) नवीन मयसदृश ते. तथा (मगदावाप्त के०) अनेपांत नामन
 ते रूप जे अमृत रस. तेहना (निम्बोदी के०) कर्मनाम एवा ठे ॥ १२ ॥

हवे अग्यारमा श्रीध्यांन जिनने स्तवे ठे.

जवरोगाऽर्त्तजंतुना. मगदंकारदर्शनः ॥ निःश्रेय

सश्रीरमणः, श्रेयांसः श्रेयसेऽस्तु वः ॥ १३ ॥

अर्थः—(श्रेयांसः के०) श्रेयांसनामा जिन ते. (वः के०) तमारा (श्रे-
 यसे के०) कल्याणने अर्थे (अस्तु के०) आउं. हवे ते श्रेयांस प्रभु कंद
 वा ठे? तो के (जवरोग के०) संसाररूप रोग तेणें करी (आर्त्तजंतुना
 के०) आर्त्त एटले पीनायेला अर्थात् जन्म, जरा अने मरणरूप रोगें करी
 पीनायेला एवा जंतुउने (मगदंकार के०) वैद्यसमान ठे (दर्शनः के०)
 सम्यक्त्व दर्शन जेमनुं, अथवा दर्शन एटले देखवुं जेमनु एवा. वली ते
 केहवा ठे? तो के (निःश्रेयस के०) मोक्ष ते रूप (श्री के०) लक्ष्मी
 तेना (रमणः के०) जरतार एटले स्वामी ठे ॥ १३ ॥

हवे वारमा श्री वासुपूज्यजिननी स्तुति करे ठे.

विश्वोपकारकीभूत, तीर्थकृतकर्मनिर्मितिः ॥

सुराऽसुरनरैः पूज्यो, वासुपूज्यः पुनातु वः ॥ १४ ॥

अर्थः—(वासुपूज्यः के०) श्रीवासुपूज्यनामा जिन, ते (वः के०) त
 भोने (पुनातु के०) पवित्र करो, एटले तमारां पाप टालो. ते वासुपूज्य
 केहवा ठे? तो के (विश्वोपकारकीभूत के०) विश्वना उपकारभूत एवुं
 जे (तीर्थकृतकर्म के०) तीर्थकरनामकर्म, तेमनी (निर्मितिः के०) निष्प-
 ति करी ठे जेणें, अर्थात् पंचकल्याणकने विषे सुखना हेतु ठे, वली
 (सुर के०) वैमानिक देवता, (असुर के०) जवनपत्यादि देवता, तथा
 नरैः के०) मनुष्य तेमणें (पूज्यः के०) पूजवा योग्य ठे ॥ १४ ॥

हवे तेरमां श्रीविमलजिनने स्तवे ठे,

विमलस्वामिनो वाचः, कतकक्षोदसोदराः ॥

जयंति त्रिजगच्चेतो, ॥

—(विमलस्वामी के०) (कतकक्षोदसोदरा) वा-

णीयो जे ठे, ते (जयंति के०) जयवन्ती वन्ते ठे. ते बाणीयो केह्वी ठे ? तो के (कतकक्षोद के०) कतक फलनुं क्षोद जे चूर्ण, तेनी (सोदराः के०) सरखी ठे. अर्थात् जेम कतक फलना चूर्णना योगें पाणी निर्मल थाय ठे तेम, (त्रिजगच्चेतोजलनैर्मल्यहेतवः के०) त्रण जगतनां जे चित्त, ते रूप जे जल तेनुं जे निर्मलपणुं करबुं तेनी हेतु ठे. एटले जेम कतक फलचूर्ण करी मेलसहित पाणी निर्मल थाय ठे, तेम जगवन्तनी बाणी यें करी मेलीं थयां एवां जे त्रण जगतनां चित्त, ते निर्मल थाय ठे ॥१५॥

हवे चउदमा श्रीअनंतजिनने स्तवे ठे.

स्वयंचूरमणस्पद्भिः, करुणारसवारिणा ॥

अनंतजिदनन्तां वः, प्रयवतु सुखश्रियम् ॥१६॥

अर्थः—(स्वयंचूरमण के०) अंतिमसमुद्र तेनी (स्पद्भिः के०) स्पद्भिः करे अर्थात् ते अंतिम समुद्रथकी पण अधिक एबुं (करुणारसवारिणा के०) करुणारसरूप वारि जे जल, तेणें करी शुक्त एवा (अनंतजित् के०) अनन्तनाथ परमेश्वर ठे, ते (वः के०) तमोने (अनन्तां के०) नथी अंत जेनो एवी (सुखश्रियं के०) मोक्षस्वरूप लक्ष्मी तेने (प्रयवतु के०) आपो ॥ १६ ॥

हवे पन्नरमा श्रीधर्मनाथजिनने स्तवे ठे.

कल्पद्रुमसधर्माण, मिष्टप्राप्तौ शरीरिणाम् ॥

चतुर्धा धर्मदेष्टारं, धर्मनाथमुपास्महे ॥ १७ ॥

अर्थः—(धर्मनाथं के०) धर्मनाथजिन प्रत्ये (उपास्महे के०) उपासना करियें ठेयें, एटले सेवीयें ठेयें. ते धर्मनाथ जिन केह्वा ठे ? तो के (शरीरिणां के०) शरीरधारी प्राणीयोने, (इष्टप्राप्तौ के०) वांछितफलनी प्राप्तिने विषे (कल्पद्रुमसधर्माण के०) कल्पद्रुम समान ठे धर्म जेमनो एवा ठे, बली केह्वा ठे ? तो के (चतुर्धाधर्म के०) दान, शील, तप, तथा ज्ञान, ते रूप चार प्रकारनो जे धर्म, तेने (देष्टारं के०) देखामनार एवा ठे ॥१७॥

हवे शोलमा श्रीशांतिनाथजिनने स्तवे ठे.

मुधासोदरवाग्ज्योत्स्ना, निर्मलीकृतदिङ्मुखः ॥

मृगलक्ष्मा तमःशांत्यै, शांतिनाथजिनोऽस्तु वः ॥१८॥

અર્થ:—(શાંતિનાથજિન: કે૦) શાંતિનાથનામા જિન તે, (વ: કે૦) તમારી ઇટલે જીવ્યજીવોની (તમ: કે૦) અજ્ઞાનની (શાંત્યે કે૦) શાંતિને અર્થે (અસ્તુ કે૦) થાઉં. હવે તે શાંતિનાથ કેહવા છે? તો કે (સુધા કે૦) અમૃત તેની (સોદર કે૦) સરસ્વી ઈવી (વાક્ કે૦) વાણી તે રૂપ જે (જ્યોત્સ્ના કે૦) ચંદ્રિકા તેણે કરી (નિર્મલકૃત કે૦) નિર્મલ કસ્યાં છે (વિહમુખ: કે૦) વિગ્વાસી જનોનાં મુખ જેમણે ઈવાં છે, વલી (મૃગલક્ષ્મા કે૦) મૃગનું છે લક્ષ્મ ઇટલે ચિન્હ જેમને ઈવા છે ॥૧૬॥

હવે સત્તરમા શ્રીકુંથુનાથજિનને સ્તવે છે.

શ્રીકુંથુનાથો જગવાન્, સનાથોઽતિશયર્દિજિ: ॥

સુરાસુરનૃનાથાના, મેકનાથોઽસ્તુ વ: શ્રિયે ॥૧૭॥

અર્થ:—(શ્રીકુંથુનાથોજગવાન્ કે૦) પદૈશ્વર્યગુણયુક્ત ઈવા શ્રીકુંથુનાથ જગવાન્ તે (વ: કે૦) તમોને (શ્રિયે કે૦) કલ્યાણરૂપ લક્ષ્મીને અર્થે (અસ્તુ કે૦) થાઉં. તે કુંથુનાથ જગવાન્ કેહવા છે? તો કે (અતિશયર્દિજિ: કે૦) ચોત્રીશ અતિશયરૂપ જે રુદ્ધિ તેણે કરી (સનાથ: કે૦) સહિત છે. વલી તે કેહવા છે? તો કે (સુર કે૦) વૈમાનિક દેવતા (અસુર કે૦) જીવનપત્યાદિક દેવતા (નૃ કે૦) મનુષ્ય તેમના (નાથાનાં કે૦) સ્વામી જે ઇંદ્ર અને હર્ષેન્દ્ર જે ચક્રવર્ત્યાદિક તેમના (એકનાથ: કે૦) એકનાથ ઈવા અર્થાત્ અદ્વિતીયપણે નાથ છે ॥ ૧૭ ॥

હવે અઠારમા શ્રી અરનાથજિનને સ્તવે છે.

અરનાથસ્તુ જગવાં, શ્વતુર્થારનઞ્જોરવિ: ॥

ચતુર્થપુરુષાર્થશ્રી, વિલાસં વિતનોતુ વ: ॥૧૮॥

અર્થ:—(જગવાન્ કે૦) જ્ઞાનાદિ વાર અર્થયુક્ત, અર્થાત્ જગશબ્દના ચતુર્દ અર્થ થાય છે. તેમાંથી વાર અર્થ પરમેશ્વરને ઘટે છે માટે અહિં વાર અર્થ લેવા. ઈવા (અરનાથસ્તુ કે૦) અરનાથનામા જિન, તે (વ: કે૦) તમોને (ચતુર્થપુરુષાર્થ કે૦) ચોથો પુરુષાર્થ જે મોક્ષ, તેહની (શ્રી કે૦) લક્ષ્મી તેનો (વિલાસં કે૦) જોગવિલાસને (વિતનોતુ કે૦) વિસ્તારો. તે અરનાથ જગવાન્ કેહવા છે? તો કે (ચતુર્થાર કે૦) ચોથો આરો તે રૂપ (નન્ન: કે૦) આકાશ તેને વિષે (રવિ: કે૦) સૂર્યસમાન છે ॥૧૮॥

द्वे लंगणीशमा श्रीमद्विनायजिनने स्तवे ठे.
सुगजसुरनराधीश, मयूरनयवारिदम् ॥ कर्मड
न्मूलने दन्ति, महं महिमनिष्ठम् ॥ ११ ॥

अर्थः—(महि के०) श्रीमद्विनायप्रत्यं (अतिष्ठः के०) स्तवना
करियें ठेयें. ते श्रीमद्विजिन केद्वारा ठे ? तो के (सुर के०) वैमानिक देव
ता, (असुर के) नयनपत्यादि तथा (नर के०) मनुष्य, तेद्वारा (अ
धीश के०) इंद्र, उपेंद्र, चक्रवर्त्यादिक, तेरूप जे (मयूर के०) मोर तेह
ने उल्लाम कथाने (नयवारिदं के०) नवीन आषाढना मेघसमान ठे.
बली ते केद्वारा ठे ? तो के (कर्म के०) ज्ञानावरणादिक कर्म तेरूप जे
(डु के०) दृष्ट तेद्वारा (उन्मूलने के०) उत्खनी नाखवाने विपे गटसे
दूर कथाने विपे (दन्तिमहं के०) गेरायत हस्ती जेवा ठे ॥ ११ ॥

द्वे धीशमा श्रीमुनिसुव्रतजिनने स्तवे ठे.

जगन्महामोहनिडा, प्रत्यूषसमयोपमम् ॥
मुनिसुव्रतनाथस्य, देशनायचनं स्तुमः ॥ १२ ॥

अर्थः—(मुनिसुव्रतनाथस्य के० ॥ मुनिसुव्रतनाथसंघी (देशनायचनं
के०) धर्मोपदेशनुं वचन, तेने (स्तुमः के०) स्तवीयें ठेयें. ते देशनायच
न केद्वारुं ठे ? तो के (जगन्महामोह के०) जगत्ने विपे रहेला एवा जे
प्राणीयो तेनो जे महामोह ते रूप जे (निडाके०) निडा, तेने दूर कर
वाने (प्रत्यूषसमयोपमं के०) प्रजातकाखनी उपमा ठे जेहने एवुं ठे,
अर्थात् जेम प्रजातमां उंचयकी जागीयें ठेयें, तेम प्रजुना उपदेशरूप
प्रजातयकी अज्ञानरूप निडानो त्याग करी जागीयें ठेयें ॥ १२ ॥

द्वे एकवीशमा श्रीनमिनायजिनने स्तवे ठे.

बुधंतोनमतां मूर्ध्नि, निर्मलीकारकारणम् ॥
वारिष्ठ्या इव नमेः पांतु पादनखांशवः ॥ १३ ॥

अर्थ—(नमेः के०) श्रीनमिनाय जे ठे तेमना (पादनखांशवः के०)
पाद जे पग तेना जे नख तेनां अंशु जे किरणो ते, तमारुं (पांतु के०) रक्ष
ण करो, अर्थात् नमिनायना चरणना नखनां जे किरणो ठे, ते रक्षण करो.
ते चरणनखांशु केद्वारा ठे ? तो के (नमतां के०) नमस्कार करता एवा

जे प्राणीयो तेमना (मूर्ध्नि के०) मस्तकने विषे (बुधंतोः के०) बुंठायमान
तथा बली केहवा ठे ? तो के (निर्मलीकारकारणं के०) निर्मल एटले पा
परहितपणाना कारण एटले हेतुभूत ठे. आहिं वंदन करनार प्राणीनामस्त
क उपर जगवंतना पादनखनी कांति पडे ठे तेनी उपर कवि उत्पेक्षा करे ठे के
(वारिप्लवाश्च के०) वारि जे जल तेना प्रवाहज जाणीयें होय नहिं ? ॥ १३ ॥

हवे बावीशमा श्रीअरिष्टनेमि जिनने स्तवे ठे.
यडुवंशसमुद्भुः, कर्मकद्दुताशनः ॥ अरि
ष्टनेमिजगवान्. भूयादोऽरिष्टनाशनः ॥ १४ ॥

अर्थः—(अरिष्टनेमिः के०) अरिष्टनेमिनामा (जगवान् के०) जग
वान्, ते (वः के०) तमारा (अरिष्टनाशनः के०) अरिष्ट जे उपद्रव,
तेने नाश करनार एवा (ज्ञायात् के०) थाउं. ते अरिष्टनेमि केहवा ठे ?
तो के (यडुवंश के०) यादववंश तद्रूप जे (समुद्र के०) समुद्र, तेने
उद्धास पमानवाने (इन्द्रः के०) चंद्रमासदृश ठे. बली ते केहवा ठे ? तो
के (कर्म के०) कर्म जे ज्ञानावरणादि अष्टविध कर्म, तद्रूप (कद्द के०)
कद्द जे वनखंरु तेने विषे (दुताशनः के०) अग्निसमान ठे. अर्थात् शु
क्लध्यानानलें करी सर्व कर्म जस कस्यां ठे जेणें एवा ठे ॥ १४ ॥

हवे त्रेवीशमा श्रीपार्श्वनाथ जिनने स्तवे ठे.

कमठे धरणींङे च, स्वोचित्तं कर्म कुर्वति ॥ प्रभुस्तु
त्यमनोवृत्तिः, पार्श्वनाथः श्रियेऽस्तु वः ॥ १५ ॥

अर्थः—(पार्श्वनाथः के०) श्रीपार्श्वनाथ, ते (वः के०) तमारी (श्रिये
के०) ज्ञानादि लक्ष्मी तेने अर्थ (अस्तु के०) थाउं. हवे ते श्रीपार्श्व
नाथ केहवा ठे ? तो के (कमठे के०) कमठनामें पूर्वजवनो वैरी एवो
जे मेघमाली देवता तेने विषे, (च के०) बली (धरणींङे के०) पार्श्वनाथ
प्रभुयें बलतो उगाध्या एवो जे सर्प, ते मरीने धरणींङ थयो ते धरणीं
ङने विषे, (तुल्यमनोवृत्तिः के०) तुल्य ठे मननी वृत्ति जेमनी एवा ठे.
बली ऐ कमठ तथा धरणींङ केहवा ठे ? तो के (स्वोचित्तं के०) पोताने
योग्य एवुं (कर्म के०) कर्म तेने (कुर्वति के०) करे ठे. अर्थात् पोत
पोतानुं उचित कर्म करे ठे. जेम के कमठ ठे, ते उपसर्ग करे ठे, अने धर

ણીંદ્ર ઠે, તે ઉપસર્ગ નિવારે ઠે, પણ શ્રીપાર્શ્વનાથ ઠે તે સમદષ્ટિવાલા ઠે, પર
જાવમાં વર્તતા નથી. વલી કેહવા ઠે ? તો કે (પ્રજુ: કે૦) સમર્થ ઠે ॥૨૫॥

હવે ચોવીશમા શ્રીવર્જમાન સ્વામીને સ્તવે ઠે.

શ્રીમતે વીરનાથાય, સનાથાયાહુતશ્રિયા ॥

મહાનંદસરોરાજ, મરાલાયાર્હતે નમઃ ॥૨૬॥

અર્થ:- (અર્હતે કે૦) અરિહંત એવા (વીરનાથાય કે૦) શ્રીમહાવીર
સ્વામી તેમને (નમઃ કે૦) નમસ્કાર થાઉં. તે અરિહંત કેહવા ઠે ? તો કે
(શ્રીમતે કે૦) કેવલ જ્ઞાનરૂપ ઠે ધન જેને તથા વલી કેહવા ઠે ? તો કે
(અહુતશ્રિયા કે૦) આઠ મહાપ્રાતિહાર્ય તથા ચોત્રીશ અતિશયાદિક જે
અહુત લક્ષ્મી તેણે કરીને (સનાથાય કે૦) સહિત ઠે. વલી કેહવા ઠે ?
તો કે (મહાનંદ કે૦) મહાનંદરૂપ (સરઃ કે૦) સરોવર તેને વિષે ક્રીના
કરવાને (રાજમરાલાય કે૦) રાજહંસ નામા પદ્મીની તુલ્ય ઠે ॥ ૨૬ ॥

જયતિ વિજિતાન્યતેજાઃ સુરાસુરાધીશ સેવિત શ્રીમાન્ ॥

વિમલસ્ત્રાસવિરહિત, ત્રિજુવનચૂનામણિર્નગવાન્ ॥૨૭॥

અર્થ:- (વિજિતાન્યતેજાઃ કે૦) વિશેષે કરી જીત્યું ઠે અન્યતું તેજ જે
ણે અને (સુરાસુરાધીશ કે૦) સુર અને અસુર, તેના જે ઇંદ્રો તેમણે (સે
વિતઃ કે૦) સેવેલા ઠે જેમને, તથા વલી કેહવા ઠે ? તો કે (શ્રીમાન્ કે૦)
કેવલ જ્ઞાનરૂપલક્ષ્મીવંત ઠે. વલી કેહવા ઠે ? તો કે (વિમલઃ કે૦) નિ
ર્મલ ઠે, તથા (સ્ત્રાસવિરહિતઃ કે૦) સતતજયરૂપ સ્ત્રાસ તે થકી વિશેષે કરી
રહિત ઠે, તથા વલી કેહવા ઠે ? તો કે (ત્રિજુવન કે૦) ત્રણ જુવનને વિષે
(ચૂનામણિઃ કે૦) મુકુટસમાન ઠે. એવા (નગવાન્ કે૦) પદ્મશ્રવણયુક્ત
પ્રજુ તે, (જયતિ કે૦) જયવંતા વર્તે ઠે ॥ ૨૭ ॥

વીરઃ સર્વસુરાસુરેંદ્રમહિતો, વીરં બુધાઃ સંશ્રિતાઃ,

વીરેણાગ્રિહતઃ સ્વકર્મનિચયો, વીરાય નિત્યં નમઃ ॥

વીરાત્તીર્થમિદં પ્રવૃત્તમતુલં, વીરસ્ય ઘોરં તપો, વીરે

શ્રીધૃતિકીર્તિકાંતિનિચયઃ, શ્રીવીર! જહં દિશા ॥૨૮॥

અર્થ:- (સર્વ કે૦) સમગ્ર (સુર કે૦) વૈમાનિક દેવતા અને (અસુર

કે૦) જવનપત્યાદિક દેવતા, તેમના જે (ઇંદ્ર કે૦) ઇંદ્રો છે, તેમણે(મહિતઃ કે૦) પૂજિત એવા છે, વહ્લી વીર જગવાન્ કેહવા છે? તો કે (વીરઃ કે૦) વીરસ્વામી છે, અર્થાત્ વીર જેમનું નામ છે અને એ પૂર્વોક્ત વિશેષણે યુક્ત જે (વીરંકે૦) વીરસ્વામી તે પ્રત્યે (બુધાઃ કે૦) પંક્તિ, (સંશ્રિતાઃ કે૦) આશ્રય કરી રહેલા છે. તથા (વીરેણ કે૦) વીરસ્વામીયે (સ્વકર્મનિચયઃ કે૦) પોતા ના કર્મનો નિચય જે સમુદાય, તે (અગ્નિહતઃ કે૦) સમસ્તપ્રકારે હણ્યો છે. એવા (વીરાય કે૦) વીરસ્વામીને (નિત્યં કે૦) નિરંતર (નમઃ કે૦) નમસ્કાર થાઉં. તથા (વીરાત્ કે૦) વીરચક્રી (ઇદં કે૦) આ (તીર્થ કે૦) પ્રત્યક્ષ ચતુર્વિધસંઘરૂપ તીર્થ અથવા દ્વાદશાંગીશ્રુતરૂપ તીર્થ, (પ્રવૃત્તં કે૦) પ્રવર્ત્યું છે. તે તીર્થ કેહવું છે? તો કે (અતુલં કે૦) નથી ઉપમા જેને એવું છે, તથા (વીરસ્ય કે૦) વીર જગવાનનું (તપઃ કે૦) તપ, તે (ઘોરં કે૦) કાયર પ્રાણીયે આચરવું ઘણું કઠિન છે, તથા (વીરેકે૦) શ્રીવીરસ્વામીને વિષે (શ્રી કે૦) કેવલજ્ઞાનરૂપ લક્ષ્મી, તથા (ધૃતિકે૦) ધૈર્ય, (કીર્ત્તિ કે૦) કીર્ત્તિ તથા (કાંતિ કે૦) અદ્ભુતરૂપ, તેનો (નિચયઃ કે૦) સમૂહ તે વર્તે છે, એવા (શ્રીવીર કે૦) હે શ્રી વીર સ્વામિન્! તમો (જંદ્ર કે૦) કલ્યાણ પ્રત્યે (દિશ કે૦) આપો ॥ ૨૭ ॥

હવે સર્વ જિનચૈત્યને નમન કરવાને કહે છે.

અવનિતલગતાનાં કૃત્રિમાઽકૃત્રિમાનાં, વરજીવનગતા
નાં દિવ્યવૈમાનિકાનામ્ ॥ ૨૮ ॥ મનુજકૃતાનાં દેવરાજા
ર્ચિતાનાં, જિનવરજીવનાનાં જાવતોઽહં નમામિ ॥ ૨૯ ॥

અર્થઃ—(અવનિતલગતાનાં કે૦) પૃથ્વીના તલને વિષે રહેલાં એવાં (કૃત્રિમાઽકૃત્રિમાનાં કે૦) કૃત્રિમ એટલે કરેલાં અને અકૃત્રિમ એટલે નહિં કરેલાં એટલે અશાશ્વતાં અને શાશ્વતાં એવાં જે ચૈત્ય, તથા (દિવ્યવૈમાનિકાનાં કે૦) વૈમાનિક દેવો અને જવનપતિ વ્યંતરાદિક દેવો, તેનાં (જીવન કે૦) શ્રેષ્ઠઘર તેને વિષે (ગતાનાં કે૦) રહ્યાં એવાં, તથા (૨૮ કે૦) આ મનુષ્યલોકને વિષે (મનુજકૃતાનાં કે૦) મનુષ્ય જે જરતાદિક રાજા પ્રમુખ તેમણે કરાવેલાં એવાં અને જેમને (દેવરાજાર્ચિતાનાં કે૦) દેવતાનાં રાજા જે ઇંદ્ર તેણે અર્ચિત એટલે પૂજિત કર્યા એવા (જિનવર કે૦) સામાન્ય કેવ

ली, तेने विषे प्रधान एवा जे श्रीतीर्थकर, तेमनां (जुवनानां के०) जुवन जे चेल एटले जिनप्रतिमाउं ठे, तेमने (जावतः के०) जावयकी (अर्ह के०) हुं (नमामि के०) नमस्कार करुं तुं ॥ २९ ॥

सर्वेषां वेधसामाद्य, मादिमं परमेष्ठिनम् ॥ देवा
धिदेवं सर्वज्ञं, श्रीवीरं प्रणिदध्महे ॥ ३० ॥

अर्थः—(सर्वेषां के०) सर्व एवा (वेधसां के०) ज्ञाता पुरुषो ते मध्यं (आद्यं के०) प्रथम मुख्य एवा तथा (आदिमं के०) आदिम (परमेष्ठिनं के०) परमेष्ठिरूप एवा तथा (देवाधिदेवं के०) देवतार्जना देव जे इंड तेना पण देव एवा तथा (सर्वज्ञं के०) सर्व पदार्थने जाणनारा एवा, (श्रीवीरं के०) श्रीवीर जगवान् तेमनुं (प्रणिदध्महे के०) प्रकपें करी ध्यान करीयें तैयें ॥ ३० ॥

देवोऽनेकज्वार्जितोर्जितमहापापप्रदीपानलो, देवः
सिद्धिबधूविशालहृदयाऽलंकारहारोपमः ॥ देवो
ऽष्टादशदोषसिंधुरघटानिर्जेंदपंचाननो, ज्व्यानां
विदधातु वांछितफलं श्रीवीतरागोजिनः ॥ ३१ ॥

अर्थः—(श्री वीतरागः के०) श्रीवीतराग एवा (जिनः के०) जिन ते- (ज्व्यानां के०) ज्वयजीवोने (वांछितफलं के०) वांछित एवा फलने (वि- दधातु के०) आपो. ते (देवः के०) वीतराग देव केहवा ठे? तो के (अनेक के०) अनेक एवा (जव के०) जवकोकाकोशीने विषे (अर्जित के०) संचेसां अने (उर्जित के०) घणां एवां जे (महापाप के०) महोटां पाप, तेने (प्रदीप के०) प्रकपें करी घालवाने अथ (अनलः के०) अग्निस्तमान ठे, बली ते केहवा ठे? तो के (देवः के०) देव ठे, एटले प्रकाशयुक्त ठे. तथा बली केहवा ठे? तो के (सिद्धिबधू के०) मोहारूप जे स्त्री, ते संबंधी (विशालहृदय के०) विशाल हृदय तेने विषे (अलंकारहारोपमः के०) अलंकारहारनी उपमा ठे जेमने एवा ठे. बली (देवः के०) देव केहवा ठे? तो के (अष्टा दशदोष के०) अष्टार दोष नष्ट जे (सिंधुरघटा के०) गजघटा तेहने (निर्जेंद के०) जेदवाने (पंचाननः के० के०) बेंसरी गिह समान ठे ॥ ३१ ॥

ख्यातोऽष्टापदपर्वतोगजपदः सम्मेतशैलाभिधः, श्रीमा
न् रैवतकः प्रसिद्धमहिमा शत्रुंजयो मंडपः ॥ वैज्जारः कन
काचलोऽर्बुदगिरिः श्रीचित्रकूटादयः, स्तत्र श्रीरूपजादयो
जिनवराः कुर्वंतु वो मंगलम् ॥ ३९ ॥ इति ॥ ५९ ॥

अर्थः—(ख्यात के०) प्रख्यातवंत एवो, (अष्टापदपर्वतः के०) अ
ष्टापद पर्वत, तथा (गजपदः के०) गजपद पर्वत, वली (सम्मेतशैलाभि
धः के०) सम्मेतशिखरनामा पर्वत, तथा (श्रीमान् के०) लक्ष्मीवंत
एवो (रैवतकः के०) रैवताचल ते गिरनार पर्वत, तथा (प्रसिद्धमहिमा
के०) प्रसिद्ध ठे महिमा जेनो एवो (शत्रुंजयो मंडपः के०) श्रीसिद्धगि
रिमंडप पर्वत, वली (वैज्जारः के०) वैज्जार पर्वत, तथा (कनकाचलः
के०) मेरुपर्वत, तथा (अर्बुदगिरिः के०) आबू पर्वत, तथा (श्रीचित्र
कूटादयः के०) श्रीचित्रकूटादिक पर्वतो जे ठे (तत्र के०) तेने विषे (श्रीरूप
जादयः के०) श्रीरूपजादिक (जिनवराः के०) जिनवरो ठे, एटले सामान्य
केवलीने विषे प्रधान एवा तीर्थकरो ठे, ते (वः के०) तमारुं (मंगलं के०)
कल्याण तेने (कुर्वंतु के०) करो ॥ ३९ ॥ इति सकलार्हत्संपूर्णम् ॥ ५९ ॥

॥ अथ श्रीश्रावकपाक्षिकादिसंक्षेपातिचारा लिख्यंते ॥

॥ नाणंमि दंसणंमि अ, चरणंमि तवंमि तहय विरियंमि ॥ आयरणं
आयारो, इअ एसो पंचहा जणित् ॥ १ ॥ ज्ञानाचार, दर्शनाचार, चारित्रा
चार, तपाचार, वीर्याचार. ए पंचविध आचारमांहि अनेरो जे को अति
चार, पद्द दिवसमांहे सूद्ध, वादर, जाणतां, अजाणतां, हुत्त हुइ, ते
सवि हुं मन, वचन, कायायें करी तस्स मिठा मि सुक्कं ॥ १ ॥

तत्र ज्ञानाचार आठ अतिचार ॥ काले विणए बहुमाणे, उवहाणे तहय
निन्हवणे ॥ वंजण अठ तडुजए, अछविहो नाणमायारो ॥ २ ॥ ज्ञान का
लवेलायें जण्यो, गण्यो विनयहीन, बहुमानहीन, योग उपधानहीन, अनेरा
कन्हें जणी, अनेरो गुरु कळो. देववंदन वादणें, पक्कमणे, सज्जाय कर
तां, जणतां, गुणतां, कूमो अद्धर, कान्हा मात्रें, आगलो उठो जण्यो सूत्र

अर्थ वेहू कृत्ता कल्या, साधु तणे धर्मे काजो मांनो, अणपन्निसेह्यां. काजो अण उद्धरितं, असज्जाइ अणोफामांहि दशवैकालिक प्रमुख सिद्धांत जण्यो गुण्यो. श्रावकतणे धर्मे धिविरावलि, पन्निक्कमणासूत्र, उपदेशमाला प्रमुख कालवेला काजो अणउद्धरियें पढियो ज्ञानद्रव्य जडित, उपेक्षित प्रज्ञा पराध विणासियो, विणसतां उवेखियो, सार संजाल न कीधी तथा ज्ञानो पगरण पाटी, पोथी, ठवणी, कवली, नोकरवाली सांपना, सांपनी, दस्तरी वही, उलिया प्रत्ये पग लागो, थूंक लागो, थूंकें करी अक्षर मांज्यो, कन्हें ठते आहार निहार कीधो, ज्ञानवंतप्रत्ये छेप, मत्सर, अंतराय, अवज्ञा कीधी. आपणा जाणवा तणो गर्व चिंतव्यो॥ ज्ञानाचारव्रत विपद्दं अने रो जे कोइ अतिचार पद्द० ॥ १ ॥

दंसणाचार आठ अतिचार ॥ निस्संकियनिकंखिय, निवितिगिछा थ मूढ दिछी थ ॥ उवबुह थिरीकरणे, वल्लप्पजावणे अछ ॥ ३ ॥ देव गुरु धर्मे तणे विपे निःशंकपणुं न कीधुं. तथा एकांत निश्चय न कीधो. धर्मसंवधिया फलतणे विपे निस्संदेह बुद्धि धरी नहीं. तपोधन तपोध नी प्रत्ये मलमलिन गात्र देखी दुगंधा कीधी. मिथ्यात्वी तणी पूजाप्रजा वना देखी मूढदृष्टिपणुं कीधुं. तथा संधमांहि गुणवंत तणी अनुपबृंह णा कीधी. अस्थिरीकरण, अवात्सल्य, अप्रीति, अजक्ति कीधी. तथा देव द्रव्य, गुरुद्रव्य, साधारणद्रव्य, जडित, उपेक्षित, प्रज्ञापराध विणास्यो. विणसतो उवेख्यो. ठती शक्तियें सार, संजाल न कीधी, तथा साधर्मिकशुं कलहकर्मबंध कीधो. अधोती अष्टपट मुखकोश पाखें देवपूजा कीधी. वा सकुंपी, भूपधानुं, कलश तणो ठवको लागो, देहरा पोसाखमांहि मलभ्ले प्म लूह्यां. हास्य, केलि, कुतूहल कीधां. जिनजुवनें चोराशी आशातना गुरुप्रत्ये तेत्रीश आशातना. ठवणहारी हाथयकुं पम्युं, पन्निसेह्युं विसा खुं. गुरुवचन तद्वत्ति करी पन्निवज्युं नहीं ॥ दंसणाचार व्रत विपश्यो थ नेरो जे कोइ अतिचार पद्द० ॥ २ ॥

चारित्राचार आठ अतिचार ॥ पणिहाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिइहिं तिहिं गुत्तिहिं ॥ एस चरिचायारो, अछविहो होइ नायवो ॥४॥ ईयांसमि ति, जापासमिति, एपणासमिति, आदानजाननिकेवणासमिति, पारिछा

वणि्यासमिति, मनोगुप्ति, वचनगुप्ति, कायगुप्ति न अष्ट प्रवचन माना तणे धर्मे, सदैव साधु श्रावक तणे धर्मे, मामाधिक पामद कीधे. रुमी पें चिंतव्युं नहीं, खंरुण, वीराधना कीधी ॥ चारित्राचार व्रतविषयो अनेरा जे कोइ अतिचार पक्ष ॥ ३ ॥

विशेषतः श्रावकतणे धर्मे सम्यक्त्व मूल वारव्रत सम्यक्त्व तणा पांच अतिचार ॥ संका कंखविगिह्या ॥ संकाः—श्रीअरिहंत तणां वल. अतिशय, ज्ञान, लक्ष्मी, गांजीर्यादिक गुण, शाश्वती प्रतिमा, चारित्रियानां चारित्र, जिनवचनतणे संदेह कीधो ॥ १ ॥ आकांक्षाः—ब्रह्मा, विष्णु, महेश्वर, क्षेत्रपाल, गोगो, आसपाल, पादरदेवता, गोत्रदेवता, देवदेहरानो प्रभाव देखी रोग आवे, इह लोक परलोकायें पूज्या, मान्या, बौरु, सांग्य, संन्यासी, जरडा, जगत, लिंगीया, योगी, दरवेश, अनेराइ दर्शनीयानुं कष्ट मंत्र, चमत्कार देखी, परमार्थ जाण्या विण जूलाव्या. मोह्या, कुशाल शी ख्यां, सांजल्यां. श्राऊ, संवत्सरी, होली, बलेव, माहीपूँनम, अजापम्बो, प्रेतबीज, गौरीबीज, विणायगचोथ, नागपंचमी, जिह्वाणा ठठ, शीयलसप्तमी, ध्रुवअष्टमी, नोली नवमी, अहवदशमी, व्रत इग्यारसी, वत्सवारसी धनतेरसी, अनंत चौदसी, अमावास्या, आदित्यवार, उत्तरायन, नैवेद्य याग, जोग, मान्या. पींपले पाणी रेड्यां, रेमाव्यां. घर बाहिर, कूइ, तलाव, नदी, इह, कुंड, वाव्य, समुडें, पुण्यहेतु स्नान कीधां ॥ २ ॥ विति गिह्याः—धर्मसंवंधीयां फलतणे संदेह कीधो. जिनअरिहंत धर्मना आगार, विश्वोपकारसागर, मोक्षमार्गना दातार, इत्या गुण जणी पूज्या नहिं इहलोक परलोक संवंधीया जोगवांठित पूजा कीधी. रोग, आतंक कष्ट आवे खीण वचन याग मान्या. महात्माना जात, पाणी, मलशोचा तणी निंदा कीधी ॥३॥ प्रीति मांकी ॥४॥ तेहनी दाक्षिण लगें, तेहनो धर्ममान्यो ॥ ५ ॥ श्रीसम्यक्त्व व्रतविषयो अनेरो जे कोइ अ० प० ॥ ४ ॥

पहेले स्थूल प्राणातिपातविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ वह बंध ठविह्ये ॥ छिपद चतुष्पद प्रत्ये रीषवशें गाढो घाय घाढ्यो. गाढबंधन बांध्युं, घणे जारें पीड्यो, निहंठण कर्म कीधुं, चारा पाणी तणी बेलायें सार संजाल न कीधी. लेणे, देणे कुणहने उढ्युं, लंघाव्युं, तेणें चूखें आपण जम्या, शब्दयां धान्य रूडी पेरें जोयां नहीं, पाणी गलतां ढोढ्युं, जीवाणी

गुह्यं. गलतां गालक नाग्री. गलणं गलुं न कीधुं. इंधण, वाणां, अणशो
प्यां घाह्यां. तैमांही साप. गजुरा, बिंठी, सरोला. मांकम, जूवा, गींगोमा
साहनां मूया. छुह्या, रुडे स्यानकें न मूया कीडी, मंकोमी, उदेही, घी
नेल. कानरा: चुटेल, पतंगीया, देमकां, अलसीयां, इयल प्रमुख जे कोइ
जीव विणठा, विणसता उयेग्यां. चांप्या, छुह्या, हलावतां, चलावतां, पाणी
नांटतां, अनेराइ काम काज करनां, निध्वंसणुं कीधु. जीवरक्षा रुडी न की
धी ॥ पहेले स्थूलप्राणातिपातव्रतविपश्यो अनेरो जे कोइ अतिचार ५० ॥५॥

वीजे स्थूलमृपादादधिरमणवतें पांच अतिचार ॥ सहस्ता रहस्त दा
रे० ॥ सहसात्कारें कृणहप्रत्यें अयुक्त आल दीधुं. स्वदारामंत्रजेद कीधो. अ
नेराइ कृणहनां मंत्र आलोच मर्म प्रकाश्यो, कृणहने अपाय पारुवा कूनी
बुद्धि धरी. कूडो लेख लख्यो, जूरी साख नरी, चापणमोसो कीधो. क-
न्या, डोर, जूमि संवंधिया लेहणे, देहणे, वाद बढवान करतां मोटकुं जूतुं
घोह्या ॥ वीजे स्थूलमृपादादव्रत विपश्यो अनेरो जे कोइ० ॥ पद्मदि० ॥६॥

त्रीजे स्थूलअदत्तादान विरमणवतें पांच अतिचार ॥ तेनाहडप्पउंगे०॥
घर बाहिर, खेत्र, खले. परायुं अणमोकल्युं लीधुं, वाचयुं, चोराइ वस्तु
लीधी, चोर प्रत्यें संवल दीधुं, विरुद्ध राज्यादि कर्म कीधुं. कूनां मान, मापां
कीधां. माता, पिता, पुत्र, मित्र, कलत्र, वंची कृणहने दीधुं. जूदी गांव
कीधी. नवा जुना सरस नीरस वस्तु तणा जेल संजेल कीधा ॥ त्रीजे अ
दत्तादान व्रतविपश्यो अनेरो जे कोइ अतिचार पद्म० ॥ ७ ॥

चोथे स्वदारासंतोप परस्त्रीविरमणवतें पांच अतिचार ॥ अपरिगहि
या इत्तर० ॥ अपरिगृहीतागमन कीधुं, अनंगक्रीमा कीधी, विवाह कारण
कीधुं, कामजोगतणे विपे अति अजिलाप कीधो, दृष्टिविपर्यास कीधो,
आठम, चउदश तणा नियम लेइ जांग्या. अतिक्रम, व्यतिक्रम, अतिचा
र, अनाचार, सुहणे स्वमांतरे हुया ॥ चोथे मैथुनविरमणव्रत विपश्यो
अनेरो जे कोइ अतिचार पद्म दिवस० ॥ ८ ॥

पांचमे स्थूलपरिग्रह परिमाणवतें पांच अतिचार ॥ धण धन्न खित्त
वन्० ॥ धण धन्ननुं परिमाण उपरुं खलाव्युं. सोनुं, रूपुं, नवविध परिग्रह
प्रमाण लीधुं नही, पढयुं विसायुं ॥ पांचमे परिग्रहपरिमाणव्रत विपश्यो
अनेरो जे कोइ अतिचार पद्म दिवस० ॥ ९ ॥

ठठे दिग्गविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ मयणम्मय परिमाणे ॥ उद्दि
शें, अहोदिशें. तिर्थगदिशें. जाचा आवचा तणा नियम लेइ जांग्या. एक
दिशि संक्षेपी, वीजी दिशि वनारी. विस्मृत जणें अधिक जमि गया. पा.
ववणी आधी सोकली. वहाण व्यवसाय कीधो, नर्पाकाळें मामननं कीधु ॥
ठठे दिग्गविरमण व्रतविषयो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १० ॥

सातमे जोगोपजोगव्रतें पांच अतिचार ॥ सचित्ते पस्विच्छे ॥ सचि-
त्तआहारे, सचित्त प्रतिवरू आहारे. अप्पोलसहिज्जकणया. दुप्पोलसहि
ज्जकणया, तुहोसहिज्जकणया, सचित्तज्जकणया. अपकादारे, दुप्पकादारे
तुह्यौपधि कुली आंवली, उदा, उंबी, पद्दोंक. पापकी तणां जहाण कीधां,
अनंतकाय, अथाणां तणां जहाण कीधां तथा रींगण, विंगण, पीलु, पीलु,
पंपोटा, महूमां, वडवोर प्रमुख बहुवीज तणां जहाण कीधां ॥ गाथा ॥
सचित्त दव्व विगड, वाणह तंवोल वव्व कुसुमेसु ॥ वाहण सयण विदेवण,
वज्ज दिसी नाण जत्तेसु ॥ १ ॥

ए चउद नियम दिनप्रत्यें लीधा नहीं, लेइ संक्षेप्या नहीं, सचित्तद्रव्य,
विगय, खासमां, वाहन, तंवोल, फोफल, वेसण, शयन, पाणी, अंधोलणें,
फल, फूल, जोजन, आठादनें, जे कोइ नियम लेइ जांग्या. वावीश अज-
दय, वत्रीश अनंतकायमांहि आदू, मूला, गाजर, पीरु, पीमाळु, कचुरो,
सूरण, खिलोमां, मोरडा, सेलरां, कुली आंवली, वाधरडां, गिरमर, नीली
गलो. वाड्होल खाधी. वाशी कगोल, पोली, रोटली, त्रण दिवसना उ-
दन, मधु, महुडां, विष, हिम, करहा, बोलवडां, अजाण्यां फल, टीवरें,
गुंदां, वोर, अथाणुं, काचुं मीतुं, तिल, खसखस, कोठिवमां खाधां. लगवग
वेलायें वाळू कीधां. दिन जग्या विण शीराव्या. जे कोइ अनेरो अतिचार हुड
होय ॥ तथा कर्मतः इंगालकम्मे, वणकम्मे सामीकम्मे, जामीकम्मे फोडी
कम्मे, ए पांच कर्म ॥ दंतवाणिज्य, लखवाणिज्य, रसवाणिज्य, विषवाणि
ज्य, केशवाणिज्य, ए पांच वाणिज्य ॥ जंतपिह्वणकम्मे, निह्वणकम्मे, द-
वग्गिदावणया, सरहहतलायसोसणया, असईपोसणया ॥ ए पांच सामान्य,
ए पत्तरकर्मादानमांहि कीधां, कराव्यां, अनुमोच्यां, अनेरां कांइ सावध
कर्म समाचख्यां होय ॥ सातमे जोगोपजोग व्रतविषयो अनेरो ॥ पण॥ ११ ॥

आठमे अन्वर्थदंष्ट्रवर्ते पांच अतिचार ॥ कंदप्पे कुकुष्टए० ॥ अन्वर्थ दंष्ट्र
जे कहिये, काम काज पाखें मुधा पाप लाग्यां. मुखहास्य, खेल, कुतू
हल, अंगकुचेष्टा कीधी, निरर्थक लोकने कर्पण, गानां वाही, ग्रामांतरे क
मावानी बुद्धि दीधी. कण, वस्तु, ढोर लेवराव्यां. अनेराइ पापोपदेश दीधा.
कोश, कूहाना, रथ, उखल, मूशल, घर घंटी प्रमुख सज्जा करी मेढ्यां.
माग्यां आप्यां. थंघोल नाहणें, पगधोयणें, खावें पाणी ढोल्यां. अथवा
जीलणां जीढ्यां, जूवटुं रम्या, नाटक पेखणां जोयां, पुरुष स्त्रीना रूप, शृंगार
वखाण्या. राजकथा, देशकथा, जक्तकथा, स्त्रीकथा, पराइ तांत कीधी. क-
र्कश वचन बोल्या, संज्ञेना लगाड्या. शरज, कूकना प्रमुख जूकता जोया.
कलह करता जोया, लोक तणी उपार्जना कीधी, मुखकीर्ति देश लइ चिं
तवी. लूण, पाणी. माटी, कण, कपाशिया काजविण चांप्या. ते उपरें
वेठा, आली वनस्पति चूटी, अंगीठा काष्ठ वणिज कीधां. ठाश पाणी,
घी, तेल, गोल, आम्लवेतस, वेरंजा तणां जाजन उघामां महेढ्यां. तेमां
हे कीमी, मंकोनी. कुंयुआ, उदेही, घीमेल, धिरोली प्रमुख जे कोइ जीव
विणठा. शूना, सालही. फ्रीनाहेतु पांजरे घाट्या ॥ अनेराइ जीवने राग
छेप लगें एकने रुद्धि परिवार वांठी. एकने मृत्युहाणी वांठी ॥ आठमे
अन्वर्थदंष्ट्रवर्त विपश्यो अनेरो जे कोइ अतिचार पद० ॥ १२ ॥

नवमे सामायिकवर्ते पांच अतिचार ॥ तिविहे डुप्पणिहाणे० ॥ सामा
यिकमांहि मन आहट्ट दोहट्ट चितव्युं, वचन सावय बोव्युं. शरीर अणप
निलेखुं हलाव्युं. ठती शक्तियें सामायिक लीधो नही, उघाडे मुखें बोल्या,
सामायिकमांहि उंघ आवी, बीज दीवा तणी उजेही लागी, विकथा की
धी. कण; कपाशिया, माटी, पाणी तणा संघट्ट हुथा. मुहपत्ती संघटी,
विपश्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १३ ॥

दशमे देशवगाशिक वर्ते पांच अतिचार ॥ थाणवणे पेसवणे० ॥ थाण
वणप्पउंगे, पेसवणप्पउंगे, सदाणुवाइ, स्वाणुवाइ, घहियापुग्गलखेवे ॥
नीमी जूमिकामांहिथी बाहिर अणाव्युं. थापण कन्हेथी बाहिर मोकव्युं,
शब्द संजलावी, रूप देखाडी, कांकरो नाग्यो. थापणपणुं ठतुं जणाव्युं. पुन
लतणो प्रक्षेप कीधो ॥ दशमे देशवगाशिकवर्त विपश्यो अनेरो० प०॥१४॥

अग्यारमे पोपधोपवासवर्ते पांच अतिचार ॥ संथारुचारविहि० ॥ पो

सह लीधे संधारा तणी भूमि बाहिरलां श्रंमिलां संदीसे रुमां शोभ्यां नहीं. पन्विलेह्यां नहीं. श्रंमिल वावरतां. मात्रुं परठवतां, चिंतवणी न कीधी. 'अणुजाणह जस्सगो' न कह्यो. परठव्यां पूठें वार त्रण वोसिरे, वोसिरे न कह्यो. देहरा पोसालमांहे पेसतां, निसरतां, निसहि आवस्सहि कहेवी विसारी. पुढवी, अप्प, तेउ, वाउ, वनस्पति, त्रसकायतणा संघट्ट, परिताप, उपद्रव कीधा. संधारा पोरिसी तणो विधि जणवो विसाख्यो, अविधियें संधाख्या. पारणादिक तणी चिंता निपजावी. कालवेलायें देव न वांद्या. पोसह असूरो लीधो, सवारो पाख्यो, पर्वतिथें पोसह लीधो नहीं ॥ अग्यारमे पोषधोपवासव्रतविषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १५ ॥

वारमे अतिथिसंविज्ञागव्रतें पांच अतिचार ॥ सचित्ते निस्किवणे ॥ सचित्त वस्तु हेठां उपर ठतां असूजतुं दान दीधुं. वहोरवा वेला टळी रह्यां. मत्सर लगें दान दीधुं. देवातणी बुद्धें पराइ वस्तु धणीने अण कहे दीधी, अथवा आपणी करी दीधी. अणदेवातणी बुद्धें सूजतुं फेकी, असूजतुं कीधुं. गुणवंत आवे जक्ति न साचवी, अनेराइ धर्मदेव सीदातां ठती शकें उद्धस्यां नहीं. दीन, खीनप्रत्यें अनुकंपा दान दीधुं नहीं. देतां वाखुं ॥ वारमे अतिथिसंविज्ञागव्रत विषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १६ ॥

संदेपणा तणा पांच अतिचार ॥ इहलोए परलोए ॥ इहलोगासंसप्प उंगे, परलोगासंसप्पउंगे, जीवियासंसप्पउंगे, मरणासंसप्पउंगे, कामजोगासंसप्पउंगे. इहलोकें धर्मतणा प्रज्ञाव लगें राजकूळि जोग वांठ्या. परलोकें देव, देवेंद्र चक्रवर्तीतणी पदवी वांठी. सुख आवे जीववा तणी वांठा कीधी. दुःख आवे मरवा तणी वाठां कीधी. काम जोगतणी वांठा कीधी ॥ संदेपणाव्रतविषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १७ ॥

तपाचारना वार जेद ॥ ठ वाह्य, ठ अज्यंतर ॥ अणसणमूणोअरिया ॥ अणसण जणी उपवासादिक पर्वतिथि तप न कीधुं. जणोदरी वे चार कवल जणा न उठ्या, उठ्य जणी सर्व वस्तु तणो संदेप न कीधो. रसत्याग न कीधो. कायक्केश लोचादि कष्ट कस्यां नहीं. संलीणतां अंगोपांग संकोची राख्यां नहीं, पच्चक्काण जांग्यां, पाटलो रुगतो फेड्यो नहीं, गंतसही पच्चक्काण जांग्युं, उपवास, आंचील, नीवि कीधे मुखें सचित्त पाणी घाड्युं, विमन हुजें ॥ वाद्यतपव्रत विषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार प० ॥ १८ ॥

अन्यंतर तप पायश्चित्तं विण्णुं॥ सूधुं प्रायश्चित्तं पक्खिज्जुं नहीं, आ-
लोयण तणीं सूधी टीप कीधी नहीं, सूधो तप पढोचाब्बो नहीं, साते जेदे
विनय न कीधो, दश जेदे वेयावच्च न कीधो, पंचविध सज्जाय न कीधो-
कपाय वोसराव्यो नहीं, दुःखदय कर्मदय निमित्त काउस्सग्ग न कीधो,
शुक्कध्यान, धर्मध्यान, ध्यायां नहीं आर्त्त, रौद्र, ध्यान ध्यायां॥ अन्यंतर तप
व्रत विपश्यो अनेरो जे कोइ अतिचार पद्द दिवसमांहे हुवो॥ ११॥

वीर्याचार घण अतिचार ॥ अणगूहिय वलविरियो॥ ॥ मनोवीर्य, धर्म
ध्यान तणे विपे उद्यम न कीधो. पडिक्कमणे देवपूजा धर्मानुष्ठान, दान, शील
तप, जावना, ठती शक्तियें गोपवी, आससें उद्यम न कीधो, वेतां पक्कि
माणुं कीधुं, रुक्कां खमासमण न दीधां ॥ वीर्याचार विपश्यं अनेरो॥ १२॥

पनिसिक्खाणं करणे॥ ॥ प्रतिपेध, अज्जदय, अनंतकाय, महापरिग्रह,
जे कोइ प्राणातिपात, मृपावाद, अदत्तादान, मैथुन, परिग्रह, क्रोध, मान,
माया, लोभ, राग, द्वेष, कलह, अन्यायध्यान, पेणुन्य, रति अरति, परपरिवाद,
मायामृपावाद, मिथ्यात्वशब्द. ए अटार पापस्यानकमांहे कीधां, कराव्यां,
अनुमोधां हुए, ते सविहुं मन, वचन, कायायें करी मिठामि डुक्कडं ॥ १३॥

एवंकारे साधु श्रावकतणे धमं सम्मत्त्वमूल वार व्रत, एकरो चोवीश
अतिचार पद्ददिवसमांहे सूद्ध, घादर, जाणतां, अजाणतां, हुवो हुइ, ते
सवि हुं मन, वचन, कायायें करी मिठामि डुक्कडं ॥ १४ ॥ इति ॥ ५३ ॥

॥ अथ श्रावकपादिकादिविस्तारातिचार प्रारंभः ॥

॥ नाणंमि दंसणंमि थ, चरणंमि तवंमि तहय विरियंमि ॥ आयरणं
आयारो; इथ एसो पंचदा जणियो ॥ १ ॥ ज्ञानाचार, दर्शनाचार चारित्रा
चार, तपाचार, वीर्याचार, ए पंचविध आचारमांहे अनेरो जे कोइ अति
चार पद्ददिवसमांहे सूद्ध, घादर, जाणतां, अजाणतां हुउं होय, ते सवि
हुं मन, वचन, कायायें करी तस्त मिठा मि डुक्कडं ॥ १ ॥

तत्र ज्ञानाचारं आठ अतिचार ॥ कासे विण्णु बहुमाणे, उवहाणे. त
हय निन्दवणे ॥ वंजण थछ तडुजए, थछविहो नाणमायारो ॥ २ ॥ ज्ञा
न कालवेलांमांहे जणित्तं गुणित्तं नहिं, अकासें जण्णो. विनयहीन, बहुमा-
नहिन, योगउपधानहीन, अनेरा कन्हे जणी अनेरो गुरु कल्लो, देव गुरु
वांदणे पक्किमणे सज्जाय करतां, जणतां गुणतां. कूळो अटार कान्हे,

मात्रं अधिक उंगो जण्यो, सूत्र कुरु कस्यो, अर्थ कसो कसो, नहुत्त कसो
 कसो, जणीने विसासो, साधु तणे धर्मकाजे काजो आणवळ्या, मांसे अ
 णपनिदेहे, वस्ती आणशोचें, आणपवेसे, असज्जाव, आणांकायमांहे श्रीर
 वैकालिक प्रमुख सिद्धांत जण्यो, गुण्यो, आवकतणे धर्म विधिगवहि, धर्म
 क्रमणां, उपदेशमाला प्रमुख सिद्धांत जण्यो, गुण्यो, काखवेला काजो आण
 उरुख्ये पढियो, ज्ञानोपगारण पाटी, पोथी, ठवणी, कचडी, नोकग्यापी,
 सांपकां, सांपकी, दस्तरी, वही, उलियाप्रमुख प्रमुख प्रत्ये पग लाग्यो, शूक ला
 ग्यो शूकें करी अक्षर मांज्यो, उशीशें धस्यो, कन्हे तनां आहार निहार
 कीधो, ज्ञानद्रव्य जडतां उपेक्षा कीधी, प्रज्ञापराधें विणसतो विणाश्यां,
 विणसतो उवेख्यो, ठती शक्तियें सार संजाल न कीधी, ज्ञानवंत प्रत्ये छप
 मत्सर चिंतव्यो, अवज्ञा, आशातना कीधी, कोइप्रत्ये जणतां, गुणतां,
 अंतराय कीधो, आपणा जाणपणातणो गर्व चिंतव्यो, मतिज्ञान, श्रुतज्ञा
 न, अवधिज्ञान, मनःपर्यवज्ञान, केवलज्ञान, ए पंचविध ज्ञानतणी असद
 हणा कीधी, कोइ तोतमो, वोवमो हस्यो, वितक्यो, अन्यया प्ररूपणा
 कीधी ॥ ज्ञानाचारव्रत विपडुं अनेरो जे० ॥ पद० ॥ १ ॥

दर्शनाचारें आठ अतिचार ॥ निस्संकिय निक्कंखिय, निवितिगिष्ठा अमू
 ढदिष्ठी अ ॥ उववूहथिरीकरणे, वढलप्पजावणे अठ ॥ ३ ॥ देव, गुरु, धर्म
 तणे विषे निःशंकपणुं न कीधुं, तथा एकांत निश्चय न कीधो, धर्मसंबंधि
 या फलतणेविषे निःसंदेहबुद्धि धरी नहिं, साधु, साधवीनां मल मलिन
 गात्र देखी डुगंढा निपजावी, कुचारित्रिया देखी चारीत्रिया उपर अज्ञा
 व हुं, मिथ्यत्वी तणी पूजा प्रजावना देखी मूढदृष्टिपणुं कीधुं, तथा सं
 घमांहे गुणवंत तणी अनुपवृंहणा कीधी, अस्थिरीकरण, अवात्सल्य, अप्री
 ति, अजक्ति निपजावी, अवहुमान कीधो, तथा देवद्रव्य, गुरुद्रव्य, ज्ञान
 द्रव्य, साधारण द्रव्य, जडित, उपेक्षित, प्रज्ञापराधें विणाशुं विणसतां
 उवेख्युं, ठती शक्तियें सार, संजाल न कीधी; तथा साधर्मिकसाथें कलह क
 र्मबंध कीधो, अधोती, अष्टपडमुखकोश पाखें देवपूजा कीधी, विंवप्रत्ये
 वास कूंपी, धूपधाणुं कलशतणो ठवको लाग्यो, विंव हाथथकी पाड्युं, उड्या
 स, निःश्वास लाग्यो, देहरे, उपाशरे, मलश्लेष्मादिक लूह्यां, देहरामांहे हा
 स्य, खेल, केलि, कूतूहल, आहार, निहार, कीधा, पान सोपारी निवेदियां

आधांनवणहारि दाययकी पाडी. पणिलेहयुं विसासुं, जिनजुवनं चोराशी
आशातना, गुरु, गुरुणी प्रत्ये तेव्रीश आशातना कीधी होय. गुरुवचन तद्वत्ति
करी पणियज्युं नहिं ॥ दर्शनाचार व्रतविपड्ड अनेरो जे कोइ अति ॥ २ ॥

चारित्र्याचारें आठअतिचार ॥ पणिहाण जोगजुत्तो, पंचहिं समिद्धिं
तिहिं गुत्तीहिं ॥ एस चरित्तायारो. अछविहो होइ नायबो ॥४॥ ईयांसमि
ति, ते अणजोये हिंद्या. जापासमिति, ते सावयवचन बोल्या. गपणास
मिति, ते तृण नगल अन्न, पाणी असूजतुं लीधुं. आदानजंरुमत्तनिरुकेवणा
समिति. ते अशन, शयन, उपगरण. मातरुं प्रमुख अणपूजी जीवाकुलजृ
मिकायें मृक्युं. लीधुं. पारिघापनिकासमिति, ते मलमूत्र, श्लेष्मादिक अणपू
जी जीवाकुलजृमिकायें परव्युं. मनोगुति, मनमां आर्त्त, रौद्र ध्यान ध्या
यां. वचनगुति, सावयवचन बोल्या. कायगुति, शरीर अणपणिलेहुं हला
व्युं. अणपूजे वेठा. ए अष्ट प्रवचनमाता, ते सदैव साधुतणे धर्मे अने
श्रावकतणे धर्मे सामायिक पोसह लीधे रुडी पेरें पाट्यां नहिं. खंरुणाधि
राधना: हुइ ॥ चारित्र्याचारव्रतविपड्ड अनेरो जे कोइ ॥ ३ ॥

विशेषतः श्रावकतणे धर्मे श्रीसम्यक्त्वमूल वार व्रत सम्यक्त्वतणा पांच
अतिचार ॥ संकाकंखविगिष्ठा संकाः—श्रीअरिहंततणां बल, अतिशय ज्ञा
नलक्ष्मी, गांजीपांदिक गुण, शाश्वती प्रतिमा, चारित्रियानां चारित्र, श्री
जिनवचन तणो संदेह कीधो. आकांक्षाः—ब्रह्मा, विष्णु, महेश्वर, क्षेत्रपाल,
गोगो, आसपाख, पादरदेवता, गोत्रदेवता, महपूजा, विनायक, हनुमंत, सु
ग्रीव, वाली, नाह, इत्येवमादिक देश. नगर, ग्राम, गोत्र, नगरी, जूजूवा देवदे
हेरांना प्रजाव देखी, रोग आतंक कष्ट आवे, इहलोक परलोकायें पूज्या; मा
न्या. सिद्ध विनायक, जीराउलाने मान्युं; इष्ट्युं, बौद्धसांख्यादिक, संन्यासी
जरना, जगत, विंगिया, जोगिया, जोगी दरवेश, अनेरा दर्शनियातणो कष्ट, मं
त्र, चमत्कार देखी, परमार्य जाण्या विना जूलाव्या; मोह्या. कुशास्त्र शिष्यो;
सांजव्यां. श्राद्ध, संवत्सरी, होली, बसेव, माहिपूनेम. अजा पमवो, प्रेतवी
ज, गौरी व्रीज, विनायक चौथ, नागपंचमी, जिलणा ठठी, शीख सात
मी, ध्रुव आठमी, नोली नोमी, अहवा दशमी, व्रत इग्यारसी, वत्स वारसी, धन
तेरसी, अनंत चउदसी, अने अमावास्या, आदित्यवार, उत्तरायण, नैवेद्य की
धां, नवोदक याग, जोग, उतारणां कीधां, कराव्यां. अनुमोवां. पिंपले

पाणी घाव्यां, घसाव्यां, वर नाहिं केतुं खजे, कुर्वे, नखाने, नरीये, उर्वे
 बाये, समुद्रे, कुंके, पुण्यहेतु मान कीधां कराव्यां, अनुसोतां, मान दीया
 ग्रहण, शनिश्रर, माहासायें नवरात्रि नादाया, अजाणनां पाया ॥ अनेराहे
 व्रत व्रतोदां कीधां, कराव्यां ॥ व्रितिगिह्याः—धर्मसंवंधीया कलतणे विरं संदह
 कीधो, जिनश्ररिदंत धर्मनां आगार, विश्वोपकारसागर, मोहासागेना रा
 तार, इस्या गुण जणी न मान्या, न पूज्या, महासती माहात्माना इहसा
 क, परलोकसंवंधिया जोगवांछित पूजा कीधी, रोग, आनंक, कष्ट आये, गि
 न्न वचन जोग मान्या, महात्माना जात, पाणी, मलशोजा तणी निंदा कीधी,
 कुचारित्रिया देखी चारित्रिया उपर कुचाव हुउं. मिथ्यात्वी तणी पूजा, प्रजा
 वना देखी प्रशंसा कीधी. प्रीति मांकी, दाक्षिण्य लगें तेहनो धर्म मान्यो, कीधो,
 श्रीसम्यक्त्वविपद् अनेरो जे कोइ अतिचारपद् दिवसमांहि हुवो हुष्ट ॥॥॥

पहेले स्थूलप्राणातिपात विरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ वह वंध ठविठे
 ए० ॥ छिपद, चतुष्पदप्रत्ये रीशवशें, गाढो घाव घाव्यो, गाढे वंधनें वांध्यां,
 अधिक चार घाव्यो, निर्लाठन कर्म कीधां, चारा पाणी तणी वेलायें सार,
 संज्ञाल न कीधी, लेहणे, देहणे, किणहीप्रत्ये लंघाव्यो, तेणें झूखें आपण
 जस्या, कन्हें रही मराव्यो, वंधीखाने घलाव्यो, शव्यां धान्य तावडे नाख्यां,
 दलाव्यां, जरमाव्यां, शोधी न वावस्यां, इंधण, ठाणां, अणशोध्यं वाव्यां,
 तेमांहे साप, विंठी, खजूरा, सरवलां, मांकरु, जुआ, गिंगोरा, साहतां मु
 आ, डुहव्या, रूडे स्थानकें न मूक्या. कीनी, मंकोनीनां इंडां विठोह्यां.
 लीख फोनी, उदेही, कीनी, मंकोनी, घीमेल, कातरां, चूडेल, पतंगिया, दे
 रुकां, अलसीयां, इअल, कुंता, डांस, मसा, वगतरा, मांखी, तीर प्रमुख
 जीव विणव्या. मादा हलावता, चलावतां, पंखी, चरुकलां तथा काग तणां इ
 कां फोड्यां. अनेरा एकेंद्रियादिक जीव विणाश्या, चांप्या, डुहव्या. कांइ ह
 लावतां, चलावतां, पाणी ठांटतां, अनेरा कांइ काम काज करतां निर्ध्वस
 पणुं कीधुं. जीवरक्षा रूडी न कीधी. संखारो झूकव्यो. रूकु गलणुं न की
 धुं. अणगल पाणी वावखुं. रूनी जयणा न कीधी. अणगल पाणीयें जी
 व्यां, लूगनां धोयां, खाटला तावडे नाख्यां, जाटक्या. जीवाकूलचूमि लीपी
 वाशी गार राखी. दलणे, खांरणे, लीपणे, रूनी जयणा न कीधी. आठम

चउदशनाः नियम जांग्यां, धूणी करावी ॥ पहेले स्थूलप्राणातिपातविरमण
व्रतविपश्च अनेरो जे कोइ अतिचार पक्षदिवसमांहे हुवो हुइ० ॥ ५ ॥

वीजे स्थूलमृपावादविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ सहस्सारहस्सदारे० ॥
सहसातकारें कुणही प्रत्यें अजुगतुं आख, अन्याख्यान दीधुं. स्वदारामंत्र-
ज्ञेद कीधो. अनेरा कुणहीनो मंत्र आलोच, मर्म प्रकाश्यो. कुणहीने अ-
नर्थ पारुवा कूडी बुद्धि दीधी, कूनो लेख लख्यो, कूनी साख चरी. थाप-
णमोसो कीधो. कन्या, गौ, जूमि संवंधी लेहेणें, देहेणें, व्यवसाय वाद बढवा
न करता मोटकुं जूतुं बोढ्या. हाथ, पग तणी गाल दीधी, करकडा मोढ्या.
मर्म वचन बोढ्यां ॥ वीजे स्थूलमृपावाद विरमणव्रत विपश्च अने० ॥ ६ ॥

त्रीजे स्थूलअदत्तादानविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ तेनाहरूपपंगे० ॥
घर, बाहिर, खेत, खले, पराइ वस्तु अणमोकली लीधी, बावरी, चोराइ
वस्तु बहोरी, चोरधाडप्रत्यें संकेत कीधो. तेने संवल दीधुं. तेहनी वस्तु
लीधी, विरुद्धराज्यातिक्रम कीधो. नवा, पूराणा, सरस, विरस, सजीव, नि-
जीव वस्तुना जेल संजेल कीधा. कूडे काटले, तोळें, मानें, मापें, बहोख्यां.
दाणचोरी कीधी. कुणहीने लेखे बरांस्यो, साटे खांच लीधी. कूडो करहो
काढ्यो. विश्वासघात कीधो. परवंचना कीधी. पासंग कूडा कीधा. डांडी
चढावी. लहके, ग्रहके कूनां काटलां, मान मापां कीधां. माता, पिता, पुत्र
कलत्र बंची कोइने दीधुं. जुदी गांठ कीधी. थापण उलवी. कुणहीने लेखे
पलेखे जोलव्युं. पनी वस्तु उलवी लीधी ॥ त्रीजे स्थूलअदत्तादानवि० ॥ ७ ॥

चोथे स्वदारासंतोष परस्त्रीगमनविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ अपरिग्न
हियाइत्तर० ॥ अपरिग्रहीतागमन ॥ इत्वर परिग्रहीतागमन कीधुं. विध-
वा, वैश्या, परस्त्री, कुलांगना, स्वदाराशोकतणे विपे दृष्टिविपर्यास कीधो.
सराग वचन बोढ्यां. आठम, चउदश, अनेरायें पर्वतियें नियम जांग्या.
घरघरेणां कीधां. कराव्यां, वर बहू खलाण्यां. कुविकल्प चिंतव्यो. अन्नंग
क्रीडा कीधी, स्त्रीनां थंगोपांग निरग्यां. पराया विवाह जोढ्या. ढिंगला
ढिंगली परणाव्यां. कामजोगतणे विपे तिव्र अजिखाप कीधो. अतिक्रम,
व्यतिक्रम, अतिचार, अनाचार, सुहणे स्वमांतरे हुवा. कुखम लाधां, नट-
विट, स्त्रीशुं हांसुं कीधुं ॥ चोथा स्वदारासंतोषव्रतविपश्च अनेरो जे कोइ
अतिचार पक्ष० ॥ ८ ॥

पांचमे स्थूलपरिग्रहपरिमाणव्रतें पांच अतिचार ॥ धणधन्नखित्तवन्न ॥ धन. धान्य, खेत्र, वास्तु, रूप्य, सुवर्ण, कुप्य, द्विपद, चतुःपद, नवविध परिग्रह तणा नियम उपरांत वृद्धि देखी, मूर्छा लगे संक्षेप न कीधो. माता, पिता, पुत्र, स्त्रीतणे देखे कीधो. परिग्रह परिमाण लीधुं नहीं. देखने पढिउं नहीं, पढवुं विसाखुं, अलीधुं मेढ्युं, नियम विसाख्या ॥ पांचमे परिग्रहपरिमाणव्रत, विषइउं अनेरो जे कोइ अतिचार पढ़ा ॥ ए ॥

ठठे दिक्परिमाणव्रतें पांच अतिचार ॥ गमणस्स य परिमाणे ॥ ऊर्ध्व दिशि, अधोदिशि, तिर्यग्दिशियें जावा, आववा तणा नियम लइ जांग्या. अनाजोगें विस्मृत लगे अधिक जूमि गया. पाठवणी आधी, पाठी मोक ली, वाहाण व्यवसाय कीधो, वर्षाकालें गामतरुं कीधुं. जूमीका एक गमां संक्षेपी. बीजी गमां वधारी ॥ ठठे दिक्परिमाणव्रत विषइउं अनेरो जे कोइ अति ॥ १० ॥

सातमे जोगोपजोगविरमणव्रतें जोजन आश्रयी पांच अतिचार अने कर्महुंती पंदर, एवं बीश अतिचर ॥ सच्चित्ते पक्खिक्खे ॥ सच्चित्त नियम लीधे अधिक सच्चित्त लीधुं अपकाहार, दुःपकाहार, तुब्बोषधि तणुं जहाण कीधुं. उंला, उंवी, पोंक, पापनी, कीधां ॥ सच्चित्त दव विगई, वाणह तंवोल वठ कुसुमेसु ॥ वाहण सयण विदेवण, वंज दिसी न्हाण जत्तेसु ॥ ए चौदनियम दिनगत रात्रिगत लीधा नहीं. देखने जांग्यां. वावीश अज्जदय, वत्रीश अनंत कायमांहि आहुं, मूला, गाजर पिरु, पिरालु, कचूरो, सूरण, कुली आवली, गलो तथा वाघरमां खाधां. वाशी कगोल, पोली, रोटली, त्रण दिवसनं उंदन लीधुं. मधु, महुमां, माखण, माटी, वेंगण, पीलु, पीचु, पंपोटा, विष, हिम, करहा, घोलवमां, अजाण्यां फल, टिंवरु, गुंदां, महोर, अथाणुं, आमण वोर, काचुं मीतुं, तिल, खसखस तथा कोठिंवरुमां खाधां. रात्रि जोजन कीधा. लगवग वेलायें वालुं कीधुं. दिवस विण उगे शीराव्या, तथा कर्मतः पन्नर कर्मादान ॥ इंगालकम्मे, वणकम्मे, साडीकम्मे, जानीकम्मे, फोमीकम्मे, ए पांच कर्म । दंतवाणिज्जे, लखवाणिज्जे, रसवाणिज्जे, केसवाणिज्जे, विसवाणिज्जे. ए पांच वाणिज्ज ॥ जंतपिह्वणकम्मे, निह्वंठणकम्मे, दवग्गिदावणया, सरइहतलाय सोसणया, असइपोसणया, ए पांच सामान्य ॥ ए पांच कर्म, पांच

पाणिज्य. पांच सामान्य, एवं पक्षर कर्मादान, बहु सावद्य महारंज रांग
मी. सीहाला कराव्या. इंद्र, तिजामा पचाव्या. धाणी, चणा, पकाव करी वेच्यां.
घाशी भावण तपाव्यां, तिल बहोव्या. फाणुण मास उपरांत राव्यां. दक्षीवो
कीधो. अंगीठा कराव्या. श्वान. घीलानां, शूना सालहि, पोण्या. अनेरा जे
कांइ धहुसावद्य घर कर्मादिक समाचर्यां. वाशी गार राखी, लीपणे, धूपणें
महारंज कीधो. अणशोष्या चूला संभूक्या. धी. तेल, गोख तथा ठास तथा
जाजन उधानां मूक्यां. तेमांहि माखी, कुंती उंदर, के गिरोली पनी. कीडी
चनी. तेनी जयणा न कीधी ॥ सातमे जोगोपजोगविरमणव्रत विपद्दं॥११

आठमे अनर्धदंडविरमणव्रतें पांच अतिचार ॥ कंदप्पे कुकुइए० ॥ कं
दर्पसगें घिटचेष्टा. हास्य, खेख, कुतूहल कीधां, पुरुष स्त्रीना हाव, जाव, रू
प, शृंगार, विपयरस चखाण्या. राजकथा, जक्तकथा, देशकथा, स्त्रीकथा
कीधी, पराइ तांत कीधी, तथा पेशुन्यपणुं कीधुं. आर्त, रौद्र ध्यान ध्यायां.
खांकां, फटार, कोश, कूहाना, रथ, उखल, मुशल, अग्नि, घंटी, निसाह,
दातरडां प्रमुख अधिकरण मेळी, दाक्षिण्यलगें माग्यां आप्यां, पापोपदेश
दीधो. अष्टमी, चतुर्दशीयें खांक्या, दलवा तथा नियम जांग्या. मूरखपणा
लगें असंबंध वाक्य बोल्या. प्रमादाचरण सेव्यां. अंधोले, नाहाणे, दात
णे, पगधोअणे, खेखपाणी तेल ठांव्यां, जीलणे जील्या. जूवटें रम्या हिं
चोखे हिंच्या, नाटक प्रेक्षणक जोयां, कण, कुवस्तु, दोर खेवराव्यां, कर्क
श वचन बोल्या. आक्रोश कीधा, अघोला लीधा, करकडा मोड्या, मत्सर
धव्या, संजेमा लगाड्या, शाप दीधा, जेंसा, सांड, हुसु, कूकना, श्वानादिक
कृपाव्यां, फुंजतां जोया. खादि लगें अदेखाइ चिंतवी. माटी, मीतुं, कण कपा
शीया काज विण चांप्या. ते उपर वेठा. आली वनस्पति खूंदी. सूइ शस्त्रादि
क निपजाव्यां. घणी निझा कीधी. राग, द्वेष लगें एकने क्षुद्धि परिवार वांठी. ए
कने मृत्यु हानि वांठी ॥ एआठमे अनर्धदंडविरमणव्रत विपद्दं अने० ॥१२॥

नवमे सामायिक व्रतें पांच अतिचार ॥ तिविहे दुप्पणिहाणे० ॥ सामा
यिक लीधे मन आहूट दोहूट चिंतव्युं. सावद्य वचन बोल्यां, शरीर अ-
णपमिलेव्युं हलाव्युं. उती वेलायें सामायिक न लीधो. सामायिक खेइ उ
घाढे मुखें बोल्या. उंच आवी, वात. विकथा, घर तणी चिंता कीधी, चीज
दीवा तणी उज्जेहि दुइ कण, कपाशिया, माटी, मीतुं, खनी, धावनी, अर
णेटो पापाण प्रमुख चांप्या, पाणी, नील, फूल, सेवाल, हरिकाय, वीयकाय,

इत्यादिक आचर्या. श्री, तिर्यच तणा निरंतर परम्पर संघट्ट दुश्चा. मु
हपत्तीयो संघटी, सामायिक आणपूज्युं पाशुं. पारवुं विष्णुं ॥ नवमे मा
मायिकव्रत विषय्यो अनेरो जे कोइ अतिचार पद दिवस ॥ १३ ॥

दशमे देशावगाशिकव्रतें पांच अतिचार ॥ आणवणे पेसवणे ॥ आण
वणप्पठगे, पेसवणप्पठगे, सदाणुवाइ, रुवाणुवाइ, चदियापुग्गसपकेवे ॥
नियमित जूमिकामांहि वाहेरची कांइ आणाव्युं. आपण कन्हेयकी वाहेर कां
इ मोकव्युं, अथवा रूप देवामी, कांकरो नाग्वी, साद करी, आपणपाणुं
ठतुं जणाव्युं ॥ दशमे देशावगाशिकव्रतविषय्युं अनेरो जे कोइ अति ॥ १४ ॥

अग्यारमे पोषधोपवासव्रतें पांच अतिचार ॥ संथारुच्चारविधि ॥ अप्पनि
लेहिय, छप्पनिलेहिय, सज्जासंधारण ॥ अप्पनिलेहिय, छप्पनिलेहिय, उचार
पासवणजूमि ॥ पोसह लिधे संथारातणी जूमि न पूंजी, वाहिरलां लहुनां
वनां स्थंफिल, दिवसें शोध्यां नहिं, पनिलेह्यां नहिं. मातरुं आणपूज्युं द्वा
व्युं, आणपूंजी जूमिकायें परठव्युं. परठवतां, आणुजाणह जस्सग्गो, न क
ह्यो. परठव्या पूर्वे वार त्रण वोसिरे वोसिरे न कह्यो. पोसहशालामांहि पेस
तां निसिहि, निसरतां आवस्सहि, वार त्रण जणी नहिं. पुढवी, अप्प, तेउ,
वाऊ, वनस्पति, त्रसकाय तणा संघट्ट, परिताप उपडव दुश्चा. संथारा पो
रिसीतणो विधि जणवो विसाख्यो, पोरिसिमांहे उंव्या, अविधें संथारो पा
थरयो, पारणादिक तणी चिंता कीधी, कालवेलायें देव न वांध्या, पक्कम
णुं न कीधुं पोसह असूरो लीधो, सवेरो पाट्यो, पर्वतिथें पोसह लीधो नही ॥
इग्यारमें पोषधोपवासव्रत विषय्युं अनेरो जे कोइ अतिचार पद ॥ १५ ॥

वारमे अतिथिसंविज्ञाव्रतें पांच अतिचार ॥ सच्चित्ते निस्क्रिबणे ॥
सच्चित्त वस्तु हेठे उपर ठतां महात्मा महासतीप्रत्यें असूजतुं दान दीधुं.
देवानी बुद्धें असूजतुं फेडी सूजतुं कीधुं. देवानी बुद्धें परायुं फेडी आपणुं
कीधुं अणदेवानी बुद्धें सूजतुं फेनी असूजतुं कीधुं. अणदेवानी बुद्धें आ
पणुं फेनी परायुं कीधुं, वहोरवा वेला टली रह्यां असूरें करी माहात्मा ते
ड्या, मत्सर धरी दान दीधुं गुणवंत आवे जक्ति न साचवी, ठती शक्तें
साहम्मिवात्सल्य न कीधुं. अनेराइ धर्मदेव सीदातां ठती शक्तियें उद्धर्यां
नहिं. दीन, क्षीणप्रत्यें अनुकंपादान दीधुं ॥ वारमे अतिथिसंविज्ञा
व्रत विषय्युं अनेरो जे कोइ अतिचार ॥ पद दिवसमांहि हुवो दुइ ॥ १६ ॥

संक्षेपणातणा पांच अतिचार ॥ इहलोए परलोए ॥ इहलोगासंस

पुण्ड्रं, परलोनामंस्तपुण्ड्रं, जीवियासंस्तपुण्ड्रं, मरणासंस्तपुण्ड्रं, कामजो
नामंस्तपुण्ड्रं ॥ इहलोकं धर्मना प्रनाय लग्नं राजशक्ति, सुख, सौभाग्य, प
रिवार, वांछयो. परलोकं देव, देवेंद्र, विद्याधर, चक्रवर्तीतणी पदवी वांछी,
सुख आवे जीवितव्य वांछुं, दुःख आवे मरण वांछुं. काम जोगतणी वां
छा किधी ॥ संक्षेपणाग्रत विपश्च अनेरो जे कोइ अतिचार पक्ष दिवस
मांहे हुयो रुद्र ॥ १७ ॥

तपाचारना धार जेद, न धार, न अन्यंतर ॥ अणसणमृणोरिआ ॥ अ
णनाण जणी उपवास विशेष पर्वतिथं ठती शक्त कीधो नहिं. ऊणोदरीवत
कोलिया पांच, सात, ऊणा रया नहिं. वृत्तिसंदेप, ते अव्यजणी सर्ववस्तु
नो संक्षेप कीधो नहिं. रसत्याग तथा विगयत्याग न कीधो. कायव्येश, लो
चादिक कष्ट करयां नही. संलीनता ते अंगोपांग, संकोची राख्यां नहिं, पञ्च
स्काण जांग्यां पाटलो रगतो फेढ्यो नहिं. गंठसी पोरिसी, साढापोरिसी, पुरि
मह, एकासणं, वेआसणं, नीवि, आंघिल प्रमुख पञ्चस्काण पारवुं विसारुं. वे
सनां नोकार न जण्यो, उवतां पञ्चस्काण करवुं विसारुं, गंठसीउं जाग्युं,
नीवि, आंघिल, उपवासादिक तप करी काचुं पाणी पीधुं. वमन हुठ ॥ वा
द्यतप विपश्च अनेरो जे कोइ अतिचार पक्ष दिवसमांहे ॥ १८ ॥

अन्यंतरतप ॥ पायष्ठितं विणठ ॥ मनशुद्धं गुरुकन्हें आलोयणा लीधी
नहिं गुरुदत्त प्रायश्चित्त तप, लेखाशुद्धं पद्मोचारुं नहिं. देव, गुरु, संघ, सा
ह्ममीप्रत्ये विनय साचव्यो नहिं. बाल, वृद्ध, ग्लान, तपस्वी प्रमुखतुं वेया
वच्च न कीधुं. वांचना, पृष्ठना, परावर्तना. अनुप्रेक्षा, धर्मकथालक्षण पंच
विध स्वाध्याय न कीधो. धर्मध्यान, शुद्धध्यान न ध्यायां. आर्तध्यान तथा
रौद्रध्यान ध्यायां. कर्मदाय निमित्तं खोगस्त दश वीशनो काउस्तग्य न की
धो ॥ अन्यंतरतप विपश्च अनेरो जे कोइ अतिचार पक्ष दिवसमां ॥ १९ ॥

वीर्याचारना ग्रण अतिचार ॥ अणिगूहिअ बलविरिजं ॥ पढवे, गुणवे,
विनय, वेयावच्च, देवपूजा, सामायिक, पोसह, दान, शील, तप, जावनादिक
धर्मकृत्यने विपे मन, वचन, कायातणुं ठतुं बल, वीर्य, गोपव्युं. रूमां पंचांग
ग्रमासमण न दीधो. वांदणांतणा आवर्तविधि साचव्या नहिं. अन्यचि
त्त निरादरपणे वेग. उतावळुं देववंदन, पक्किमणुं कीधुं ॥ वीर्याचार विप
श्च अनेरो जे कोइ अतिचार पक्ष दिवसमांहे हुवो होय ते स ॥ २० ॥

नाणाद् अहं पदवत्, समसंनिधानं यदा शब्दम् ॥ पाप्मा न प्रियं
 तिमं, चञ्चलीतं तय अहंकार ॥ १ ॥ एभिर्निमित्तान्तराः प्रविशन्, अन्तरा,
 अन्तर्नकाय, बहुवीजनक्षण, महारंनपरिग्रहादिक कीर्त्तनां, जीव जीवार्थ
 सूक्ष्म विचार सर्वथा नष्टि, आपाणी कुमति तमे उन्मुख प्रत्यक्षा कीर्त्त
 तथा प्राणातिपात, मृषावाद, अदत्तादान, गेयुन, परिग्रह, कोप, मान,
 माया, लोभ, राग, द्वेष, कलह, अन्यायान, पशुन्या, अनि जाति, पर-
 रिवाद, मायामृषावाद, मिथ्यात्व शब्द ए अद्वय पापम्यानक कीर्त्तनां क्त्वा
 व्यां, अनुमोद्यां होय, दिनकृत्य प्रतिक्रमण, वितय, वैयानत्र न कीर्त्तनां, शनं
 जे कांद् वीतरागनी आह्वाविरुद्ध कीर्त्तुं, कराव्युं, अनुमोद्युं होय, ए चिद्युं प्र-
 कारमांहे अनेरो जे कोद् अतिचार पद् दिवसमांहे सूक्ष्म, वादर, जाणतां, अ
 जाणतां हुं होय, ते सवि हुं मनं, वचनं, कायायें करी तस्स मिश्रामि डुकमं
 एवंकारं श्रावक तणे धर्मे श्रीसमकितमूल वार वत, एकशो चोर्वीश अ
 तिचारमांहे अनेरो जे कोद् अतिचार पद् दिवसमांहे सूक्ष्म, वादर, जा
 णतां अजाणतां, हुं होय, ते सवि हुं मनं, वचनं, कायायें करी तस्स मिश्र
 मि डुकमं ॥ इति श्रीश्रावक परकी चउमासी संवत्सरि अतिचाराः ॥ ५४ ॥

॥ अथ ॥

॥ नव स्मरणानि सार्थानि प्रारब्धन्ते ॥

॥ तत्र प्रथम सर्वस्मरणमांहे प्रधान; सर्वमंगलमां जावमंगलमय
 एवा पंच परमेष्ठीनुं नमस्काररूप प्रथम स्मरण लखीयें ठेयें.
 नमो अरिहंताणं, नमो सिद्धाणं, नमो आयरिञ्चा
 णं, नमो उवप्पायाणं, नमो लोए सबसाहूणं, एसो
 पंच नमुक्कारो, सबपावप्पणासणो ॥ मंगलाणं च स
 वेसिं, पढमं हवइ मंगलं ॥ इति प्रथमं स्मरणम् ॥ १ ॥

अर्थः—(अरिहंताणं के०) विहरमान श्रीअरिहंतने महारो (नमो
 के०) नमस्कार हो. (सिद्धाणं के०) सर्वसिद्धने महारो (नमो के०)
 नमस्कार हो. (आयरिञ्चाणं के०) पंचविध आचारने पाले, एवा श्री
 आचार्य प्रत्ये महारो (नमो के०) नमस्कार हो. (उवप्पायाणं के०)

पञ्चोश गुणधारक एवा श्री उपाध्याय प्रत्ये महारो (नमो के०) नमस्कार हो. (लोए के०) अढीझीपरूप मनुष्य लोकने विषे (सबसाद्वृणं के०) स्थविरकल्पादिक जेदोवाला सर्वसाधुप्रत्ये महारो (नमो के०) नमस्कार हो. (एसो के०) ए जे अरिहंतादिक संबंधी (पंचनमुकारो के०) पांच नमस्कार ठे, एटले ए नमस्कारपंचक जे ठे, ते केहबुं ठे? तो के (सबपा व के०) ज्ञानावरणादिक सर्वपापप्रत्ये (प्पणासणो के०) प्रकपे करी ना शनुं करनार ठे, वली ए नमस्कारपंचक केहबुं ठे? तो के (मंगलाणंचस वेत्ति के०) सर्वमंगलमांहे (पढमं के०) प्रथम एटले मुख्य (मंगलं के०) मंगल (हवइ के०) ठे. एटले ए जावमंगल ठे, ते मोक्षसुखनुं आपनार ठे. आनो विस्तारार्थ आज ग्रंथना प्रारंभमां लख्यो ठे ॥ १ ॥

॥ अथ उवसग्गहरनामकद्वितीयस्मरणप्रारंभः ॥

उवसग्गहरं पासं, पासं वंदामि कम्मधणमुकं ॥ वि-
सहरविसनिन्नासं, मंगलकद्धाणआवासं ॥ १ ॥ वि-
सहरफुल्लिगमतं, कंठे धारेइ जो सया मणुजं ॥ त-
स्स ग्गहारोगमारी, छठ जरा जंति उवसामं ॥ २ ॥
चिच्छउ दूरे मंतो, तुअ पणामोवि बहुफलो होइ ॥ नर-
तिरिएसुवि जीवा, पावंति न डुक्क दोगच्चं ॥ दोहग्गं ॥
॥ ३ ॥ तुह सम्मत्ते लब्धे, चिंतामणिकप्पपायवज्झिए ॥
पावंति अविग्घेणं, जीवा अयरामरं ठाणं ॥ ४ ॥
इअ संयुजं महायस, जत्तिअर निअरेण हिअएण ॥
ता देव दिज्ज बोहिं, जवे जवे पास जिणचंद ॥ ५ ॥

ए उवसग्गहर स्तोत्रनो सविस्तर अर्थ; आज ग्रंथना चम्मोत्तरमा पानामां आगल लखाई गयो ठे, तेही आहीं लख्यो नथी.

॥ अथ संतिकरस्तोत्र नामकं तृतीयं स्मरणं प्रारंभ्यते ॥

॥ प्रथम आ स्तोत्र उत्पन्न यवानुं किंचित् कारण खखीयें ठेयें. तपो गद्यनायक श्रीसोमसुंदरसूरिना पद्यप्रभावक श्रीमुनिमुंदर सूरि मेदपाट

દેશ સંવંધી દેવકુલપાટ ગામને વિષે ચોમાસું રહ્યા હતા, તે સમયમાં શ્રી સંઘને વિષે અકસ્માત્ મરંકીનો મહીટો ઉપડવ ઉત્પન્ન થયો. તે ઉપડવે પીઠિત એવા સંઘનાં લોકોને જોઈ જેમને સ્વગુરુ સાન્નિધ્યથી સદ્વિદ્યા પ્રાપ્ત થયેલી હતી એવા અને કરુણાસહિત હૃદયવાલા શ્રીમુનિસુંદરસૂરિ, તેમ જ શ્રીસૂરિમંત્રના આમ્નાયથી ગર્જિત એવું આ સંતિકરનામા સ્તોત્ર રચ્યું, એ ના પઠનપાઠનથી તથા એ સ્તોત્રમંત્રિત જલ ઠાંટવાથી શ્રીસંઘને સમસ્ત મરંકીનો ઉપડવશાંત થયો, ત્યારથી આ સ્તોત્રને પઠનપાઠનાદિકનો સંપ્રદાય ચાલ્યો છે, તે સ્તોત્ર, અર્થસહિત લખીયેં ટેયેં ॥

સંતિકરં સંતિજિણં, જગસરણં જયસિરીઙ્ગ દાયારં ॥

સમરામિ ઋત્ત પાલગ, નિઘાણી ગરુડકયસેવં ॥ ૧ ॥

અર્થ:-આ ઠેકાણેં અહં એ કર્તૃપદ અધ્યાહારથી લેવું. એટલે (અહં કેળ) હું (સંતિજિણં કેળ) વર્ત્તમાન ચોવીશીના શોલમા તીર્થંકર શ્રીશાંતિજિન, તે પ્રત્યેં (સમરામિ કેળ) મનમાં ચિંતવન કરું હું, એટલે ધ્યાન કરું હું. તે શ્રીશાંતિનાથ કેહવાં છે? તો કે (સંતિકરં કેળ) સર્વ ઉપડવના નિવારણ કરનારા છે, કેમ કે? પ્રજુ ગર્જગત થયા, તેવારે એમની માતાના પગ ધોયેલા જલના ઠાંટવાથકી લોકોને મરંકીનો ઉપડવ શાંત થયો, તેથી માતા, પિતાયેં શાંતિનાથ એવું નામ પાડ્યું. વલી શ્રીશાંતિજિન કેહવા છે? તો કે (જગસરણં કેળ) જગન્નિવાસી લોક તેના શરણ એટલે ઋત્તનિવારણ કરનાર છે, વલી (જયસિરીઙ્ગ કેળ) જય તે પ્રધાન એવી શ્રી જે લક્ષ્મી, અથવા જય તે જય અને લક્ષ્મી જે શોભા તેને જયશ્રી કહિયેં, એ વેહુ વાનાંના (દાયારં કેળ) દાતાર છે. વલી કેહવા છે? તો કે (ઋત્ત કેળ) પોતાને ઋત્તનારા એવા જે ઋત્તલોક તેમને (પાલગ કેળ) પાલન કરનારા છે, એટલે તુષ્ટિ, પુષ્ટિના દેનારા છે, અર્થાત્ ઋત્તને વિઘ્નવિનાશપણાયેંકરી હિતકારક છે, વલી (નિઘાણી કેળ) નીર્વાણી નામક દેવી તથા (ગરુડ કેળ) ગરુડ નામક યદ્ધ, એ વેહુયેં (કયસેવં કેળ) કરેલી છે સેવા જેમની એવા છે ॥૧॥

ૐ સનમો વિપ્પોસહિ પત્તાણં સંતિસામિપાયાણં ॥

ઐઝ્ઞાં સ્વાદ્દામંતેણં, સદ્વાસિવહરિઅહરણાણં ॥ ૨ ॥

अर्थ:—(संतिसामिपायाणं के०) श्रीशांतिस्वामीपादने (ॐ नमो के०) ॐ कारं सहित नमस्कार थाउं. ते श्री शांतिस्वामीपाद केहवा ठे? तो के (विष्णोसहिपत्ताणं के०) विष्णोपधि लब्धिने प्राप्त थया एवा ठे, तेमां वि जे विष्टा, अने प्र जे लघुनीति ते औपधिरूपें ठे जेमना एवा ठे, बली केहवा ठे? तो के (ॐ स्वाहामंतेणं के०) ॐ स्वाहा ए प्रकारं सुखियें कहे लुं जे मंत्रवीज, तेणें करी युक्त ठे. बली केहवा ठे? तो के “ॐ नमो विष्णोसहिपत्ताणं ॐ स्वाहा” एवा मंत्रना पदें करीने सकल जगतना (सवा सिव के०) सर्व अशिव एटले मरकी अपस्मारादिक सर्व उपद्रवो, तेने तथा (दुरिय के०) दुरित जे पाप तेने (हरणाणं के०) हरण करनार ठे ॥ १ ॥

ॐ संति नमुकारो, खेळोसहिमाइ लब्धिपत्ताणं ॥

सौं ह्रीं नमो सवोसहि, पत्ताणं च देइ सिरिं ॥ ३ ॥

अर्थ:—(ॐ के०) अहीं ॐ जे ठे, ते अच्युपगम अर्थमां जाणवो. अर्थात् ॐ एटले शोभायमान एवा (संति के०) शांतिस्वामीपादने (न मुकारो के०) नमस्कार थाउं. ते शांतिस्वामीपाद केहवा ठे? तो के (खे लोसहिमाइलब्धिपत्ताणं के०) खेल जे श्रेष्ठा कफ, ते आदि सिंघाणादिक, तेहीज परम औपधिपणायें करीने प्राप्त थयां ठे जेमने. अहीं माइ त्यां म कार जे ठे, ते लाक्षणिक ठे. (च के०) बली तेने (सौं ह्रीं नमो के०) सौं ह्रीं सहित नमस्कार हो. बली ते केहवा ठे? तो के (सवोसहिपत्ताणं के०) सर्व जे दंत, केश, नख, रोमादिक अंगरूप जे अवयवो, ते सर्वोपधि पणाने पाप्मा ठे जेमने एवा ठे. अने तेउने करेखो जे नमस्कार ठे, ते नव्योने (देइसिरिं के०) लक्ष्मीने आपो. अर्हि “ॐ ह्रीं नमोखेखोसहि लब्धि पत्ताणं, तथा ॐ ह्रीं नमो सवोसहिपत्ताणं” ए वे सुखिमंत्रपदो जे ठे, ते सर्वोपद्रवनाशकारक ठे. बली ॐ कारसहित शांतिजिननो नमस्कार जे ठे, ते श्रेष्ठापध्यादि लब्धिप्राप्त एवा साध्यादिकने अव्यथी तथा जाव थकी पण एवी वे प्रकारनी श्री जे लक्ष्मी तेने आपे ठे ॥ ३ ॥

वाणी तिहुअणसामिणि, सिरि देवी जरकराय गणिपिन्ना ॥

गहदिसिपाजसुरिंदा, सयावि रकंतु जिणजत्ते ॥ ४ ॥

અર્થ:-(વાર્ણી કે૦) વાગ્દેવતા. જે શ્રુતાધિષ્ઠામિની. (નિરઘ્યાનમામિની કે૦) ત્રિજુવનસ્વામિની. એટલે સૂરિમંત્રપીઠપંચનાધિષ્ઠામિની. એટલે મનુષ્યાન કરનાર જે ચક્ર જન. તેને પ્રાતિદાય કમનારી. એવી. અને વચ્ચે નિવાસિની વ્યંતરજાતિવાલી (સિરિદેવી કે૦) લક્ષ્મીનામા દેવી તથા (જ રકરાયગણિપિરુગાં કે૦) ચક્ષોની મધ્યે ચુતિયે કરીને જે રાજ એટલે અધિક શોભે તેને ચક્ષુરાજ કહિયે. અને ગણિપીઠક જે દ્વાદશાંગ તેનો અધિષ્ઠાયિક છે, એ હેતુમાટે તે ગણિપીઠક નામા ચક્ષુરાજ જાણવો. તથા (ગહ કે૦) સૂર્યાદિ નવગ્રહ તથા (દિસિપાલ કે૦) દશ દિક્ષપાલ તથા (સૂરિંદા કે૦) સુરના ઇંદ્ર. તે ચોશન ઇંદ્ર એ સર્વ સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવો છે. તે (સયાવિ કે૦) સદા નિરંતર પણ (જિણજત્તે કે૦) શ્રીતીર્થકરના જાતિકારક જનોને (રક્કંતુ કે૦) રક્ષાને કરો ॥ ૪ ॥

રક્કંતુ મમ રોહિણી, પન્નત્તી વજ્ઞસિંખલા ય સયા ॥

વજ્ઞકુસિ ચક્કેસરિ, નરદત્તા કાલિ મહાકાલી ॥૫॥

અર્થ:-(મમ કે૦) મને અને ઉપલક્ષણથી અન્ય જીવોને પણ સર્વોપદ્રવોથકી (સયા કે૦) નિરંતર (રક્કંતુ કે૦) રક્ષણ કરો. આદિં સર્વોપદ્રવોથકી એ પદ અધ્યાહારથી લેવું. હવે તે કોણ રક્ષણ કરો? તો કે શોભ દેવીયો રક્ષણ કરો. તેનાં નામ કહે છે. એક (રોહિણી કે૦) પુણ્ય રૂપ વીજને ઉત્પન્ન કરે છે માટે રોહિણી કહિયે, તે રોહિણીનામા દેવી રક્ષણ કરો. વીજી (ય કે૦) વલી (પન્નત્તી કે૦) પ્રકૃષ્ટ છે હિંસિ એટલે જ્ઞાન જેને વિષે માટે પ્રજ્ઞાસિદેવી એવું નામ કહિયે, તથા ત્રીજી (વજ્ઞસિંખલા કે૦) વજ્રની પેઠેં હુર્જેથ છે, હુષ્ટ દમનાર્થ એવી શ્રંખલા તે છે જેના હાથને વિષે તેમાટે તેને વજ્રશ્રંખલા દેવી કહિયે. એ ત્રણે દેવીયો મહારં રક્ષણ કરો. ચોથી (વજ્ઞકુસિ કે૦) વજ્ર અને અંકુશ, એ બે અસ્ત્ર છે જે ના હસ્તને વિષે માટે તેને વજ્રાંકુશી કહિયે. તથા પાંચમી (ચક્કેસરિકે૦) નિરંતર ચક્રનું ધારણ કરવાપણું છે જેના હાથને વિષે માટે તેને ચક્રેશ્વરી કહિયે, તથા ઠઠી (નરદત્તા કે૦) નર જે મનુષ્ય તેને વરાદિકની દેવાવાલી છે. માટે તેને નરદત્તા દેવી કહીયે. તથા સાતમી (કાલિ કે૦) જેના શરીરને વિષે શ્યામવર્ણત્વ છે, માટે કાલી દેવી કહીયે. અથવા શત્રુ

तेने विषे कासनी उपमा ठे माटें कासली देवी कहियें. तथा आठमी (महाकासली के०) महाकासली देवी, आदि महाशब्दें करीने विशेष जाणवुं॥५॥

गोरी तह गंधारी, महजाला माणवी अ वझुडा ॥

अनुत्ता माणसिआ, महामाणसिआउं देवीउं ॥६॥

अर्थ:-नवमी (गोरी के०) गौरवर्णपाणुं ठे माटें गोरी देवी कहियें. (तह के०) तथा वली दशमी (गंधारी के०) गा एटसं सुरजि तेना वाहनने धारण करे ठे माटे गांधारी कहियें. तथा अगीयारमी (महजाला के०) तर्पे अग्नोनी महोटी ठे ज्वाला जेने तेने महाज्वाला कहियें. तथा धारमी (माणवी के०) मनुष्यघ्नी जननी तुह्य, तेने मानवी कहियें. (अ के०) वली तेरमी (वझुडा के०) अन्योऽन्य वेरोपशांत्यर्थ अथ एटसे आववुं ठे जेनुं ते वेरुआ कहियें. तथा चौदमी (अनुत्ता के०) पापने विषे जेने स्पर्श नथी तेने अनुत्ता कहियें. तथा पंदरमी (माणसिआ के०) ध्यान करनारना मनने साक्षिध्व जेनाचकी थाय ठे ते माटें मानसिका कहियें. तथा शोलमी (महामाणसियाउं के०) ते पण पूर्वोक्त मानसिकानी जेम जाणवुं. एक महा पद ठे, ते महत्तावाचक ठे, ए शोल (देवीउं के०) देवियो जे ठे, ते रक्षण करो. ए शोले देवीयोनुं विद्याप्रधानत्व ठे ते माटें ए विद्यादेवीयो कहेवाय ठे. ए शोल देवीयोयें करी मंत्रावर्णावलि सत्साधन थाय ठे. ए देवीयोनुं श्रीमंत्रपट्टमां पोतपोताना स्थानकोने विषे स्थापन थाय ठे, अने तेनुं ध्यान करनारने ए ध्यान, सुखावह होय ठे ॥६॥

हवे चोवीश तीर्थकरोना चोवीश यक्षोनां नाम अनुक्रमें कहे ठे.

जरका गोमुह महज, रक तिमुह जरकेस तुंबुरु कुसुमो ॥

मायंगो विजयाजिय, वंजो मणुउं सुरकुमारो ॥ ७ ॥

अर्थ:-प्रथम (गोमुह के०) गोमुखनामा (जरका के०) यक्ष, वीजो (महजरक के०) महायक्ष, त्रीजो (तिमुह के०) त्रिमुख यक्ष चोथो (जरकेस के०) ईश्वरनामा यक्ष, पांचमो (तुंबुरु के०) तुंबुरुनामा यक्ष, षष्ठो (कुसुमो के०) कुसुम नामा यक्ष, सातमो (मायंगो के०) मातंगनामा यक्ष, आठमो (विजय के०) विजयनामा यक्ष, नवमो (अजिय के०) अजितनामा यक्ष, दशमो (वंजो के०) ब्रह्मनामा

यद्वा. अग्नीयारमी (गणेश के०) गन्धर्वाणां यद्वा. वायव्ये (सारंग के०) सुरकुमारनामा यद्वा के ॥ ७ ॥

तम्मुद्र पयास किन्नर, गमडो गंधर्व तद्वय जर्जिकदो ॥

कूबर वरुणो निउडी, गोमेदो पास मायंगो ॥ ८ ॥

अर्थः—तेरमो (तम्मुद्र के०) पयसुननामा यद्वा. चौदसो (पयास के०) पातालनामा यद्वा. पन्नरमो (किन्नर के०) किन्नरनामा यद्वा. गण्डर्वा (गण्डर्वा के०) गण्डर्वानामा यद्वा. सत्वरमो (गंधर्व के०) गंधर्वनामा यद्वा. (तद्वय के०) तद्वय वल्ली अदारमो (जर्जिकदो के०) यर्जिकदनामा यद्वा. ठे, उगणीशमो (कूबर के०) कूबरनामा यद्वा. वीशमो (वरुणो के०) वरुणनामा यद्वा. एकवीशमो (निउडी के०) भुक्तुडिनामा यद्वा. चोवीशमो (गोमेदो के०) गोमेधनामा यद्वा. त्रेवीशमो (पास के०) पार्श्वनामा यद्वा. चोवीशमो (मायंगो के०) मातंगनामा यद्वा. ठे॥ ए प्रमाणे प्रत्येक तीर्थकर नो प्रत्येक यद्वा अनुक्रमें जाणवो. ए चोवीश तीर्थकरोना चोवीश यद्वा. ना वर्ण, वाहन, हस्त, आयुधयो, तेमनुं सविस्तर वर्णन, श्रीप्रवचनसारोद्धारना मा ग्रंथना ठवीशमा द्वारमां ठपाइ गयायी अर्हियां लख्यां नखी ॥ ८ ॥

हवे चोवीश तीर्थकरोनी चोवीश देवीयोनां नाम अनुक्रमें कहे ठे.

देवीउ चक्केसरि, अजिआ डुरिआरि कालि महाकाली ॥

अञ्जुअ संता जाला, सुतारया सोय सिरिवठा ॥ ९ ॥

अर्थः—प्रथम (चक्केसरि के०) चक्रेश्वरीनामा देवी, वीजी (अजिआ के०) अजितानामा देवी, त्रीजी (डुरिआरि के०) डुरितारिनामा देवी, चोथी (कालि के०) कालीनामा देवी, पांचमी (महाकाली के०) महाकालीनामा देवी, ठठी (अञ्जुअ के०) अच्युतनामा देवी, सातमी (संता के०) शांतानामा देवी, आठमी (जाला के०) ज्वालानामा देवी, नवमी (सुतारया के०) सुतारानामा देवी, दशमी (असोय के०) अशोका नामा देवी, अग्नीयारमी (सिरिवठा के०) श्रीवत्सानामा देवी, ए श्री तीर्थकरनी (देवीउ के०) देवीयो ठे ॥ ९ ॥

चंमा विजयंकुसि प, न्नइत्ति निवाणि अञ्जुआ धरणी ॥
वइरुट्ट तुत्त गंधा, रि अं व पउमावई सिद्धा ॥ १० ॥

अर्थः—धारमी (चंमा के०) चंजानामा देवी, तेरमी (विजय के०) विजयानामा देवी, चौदमी (अंकुसि के०) अंकुशानामा देवी, पन्नरमी (पन्नइत्ति के०) पन्नगानामा देवी, शोलमी (निवाणि के०) निर्वाणी नामा देवी, सत्तरमी (अञ्जुआके०) अच्युतानामा देवी, अठारमी (धरणी के०) धारिणीनामा देवी, उंगणीशमी (वइरुट्ट के०) वैरोट्यानामा देवी, वीशमी (तुत्त के०) अहुसानामा देवी, एकवीशमी (गंधारि के०) गांधारीनामा देवी, चावीशमी (अं व के०) अंवानामा देवी त्रेवीशमी (पउमावई के०) पद्मावतीनामा देवी, चोवीशमी (सिद्धा के०) सिद्धानामा देवी. ए प्रकारें चोवीश देवीयो अनुक्रमें चोवीश तीर्थकरोनी जाणवी. ए चोवीश देवीयोना वर्ण, वाहन, हस्त, आयुद्धादिक सर्व प्रवचनसारोद्धार नामा ग्रंथना सत्तावीशमा छारमां ठपाइ गयाथी आहिं लेख्यां नथी ॥१०॥

इअ तिठ रक्कण रया, अन्नेवि सुरा सुरी चउहावि ॥
वंतर जोइणि पमुहा, कुणंतु रक्कं सया अम्हं ॥ ११ ॥

अर्थः—(इअ के०) ए प्रकारें पूर्वोक्त यक्ष, यक्षिणी, तुमें (तिष्ठ के०) चतुर्विध संघरूप जे तीर्थ, तेनुं सर्वोपद्रव्यकी जे (रक्कण के०) पालन करबुं, तेने विपे (रया के०) तत्तर याउं. तथा (अन्नेवि के०) अन्य पण (चउहावि के०) चार प्रकारना एवा पण (सुरा के०) देवता, (सुरी के०) देवीयो जे जवनपत्यादिक चार निकायनां ते, ते (वंतर के०) घंटाक णादिक वावन वीरविशेष, अथवा माणिज्जादि क्षेत्रपालविशेष जाणवा. तथा (जोइणिपमुहा के०) जइकाली प्रमुख चोशठ योगिनी वयंतरीविशेष, ते (रक्कं के०) रक्षाप्रत्ये (सया के०) निरंतर आ स्तोत्रनुं मरण करनारा एवा (अम्हं के०) अमोने (कुणंतु के०) करो ॥ ११ ॥

एवं सुदिठि सुरगण, सहिउं संघस्स संति जिणचंदो ॥
मज्जावि करेउ रक्कं, सुणिमुंदरसरियुअ महिमा ॥ १२ ॥

અર્થ:—(એવં કે૦) એમ (સુદિઠિસુરગણ કે૦) પૂર્વોક્ત સમ્યગ્દષ્ટિ દેવ તાનો સમૂહ, તેણે (સહિત કે૦) સહિત એવા (સંઘસ્સ કે૦) શ્રીસંઘ જે તેને (સંતિજિણચંદો કે૦) સામાન્ય કેવલીને વિષે આદ્વાદકારી માટે જિનચંદ્ર કહિયે; તે શ્રીશાંતિજિનચંદ્ર, તમે (મહાવિ કે૦) મને પણ સર્વો પદ્મ નિવારણરૂપ (રક્કં કે૦) રક્ષા તેપ્રત્યે (કરેત કે૦) કરો. એ શ્રીશાંતિ જિનચંદ્ર કેહેવા છે? તો કે (મુણિ કે૦) મુનિને વિષે (સુંદર કે૦) પ્રધાન એવા જે શ્રુતકેવલી, મનઃપર્યવજ્ઞાનીયો તેણે તથા (સૂરિ કે૦) પંક્તિ તો તેમણે (શુશ્ર કે૦) સ્તુતિ કહ્યો છે (મહિમા કે૦) માહાત્મ્ય જેમનું એવા છે. અથવા પદ્માંતરે આ સ્તોત્રકર્તાનું નામ પણ શ્રીમુનિસુંદર સૂરિ છે, એમ જણાવવાને આ ઠેલું પદ લખ્યું છે ॥ ૧૨ ॥

इअ संति नाह सम्म, दिठी रक्कं सरइ तिकालं जो ॥
सबोवदवरहिउं, स लहइ सुहसंपयं परमं ॥ १३ ॥

અર્થ:—(ઇઅ કે૦) એ પ્રકારે (સમ્મદિઠી કે૦) રૂઢી છે દષ્ટિ જેની એવો તત્ત્વશ્રદ્ધાનવાલો (જો કે૦) જે કોઈ મનુષ્ય, (સંતિનાહ કે૦) શ્રી શાંતિનાથ તેની (રક્કં કે૦) રક્ષા જે છે તેને (તિકાલં કે૦) ત્રણે કાલે ત્રિસંધ્યાયે (સરइ કે૦) સ્મરણ કરે છે, મને કરી ચિંતવન કરે છે, તે મનુષ્ય, (સબોવદવરહિઉં કે૦) સર્વોપદ્રવે કરી રહિત થાય છે, અને (સ કે૦) તે મનુષ્ય, (પરમં કે૦) સર્વોત્કૃષ્ટ એવા (સુહસંપયં કે૦) સુખસંપત્ અથવા સુખદાયક સંપદા તેને (લહइ કે૦) પામે છે ॥ ૧૩ ॥

तवगण्ठगयणदिणयर,जुगवरसिरिसोमसुंदरगुरुणं॥
सुपसायल गणहर,विद्यासिद्धिं जणइ सीसो॥१४॥
इति श्री संतिकरं नाम तृतीयं स्मरणम् ॥ ३ ॥

અર્થ:—(તવગઠ કે૦) શ્રી તપોગઠરૂપ (ગયણ કે૦) ગગન તેને વિષે (દિણયર કે૦) દિનકર જે સૂર્ય તે સમાન (જુગવર કે૦) યુગપ્રધાન પદવીના જોગવનાર એવા (સિરિસોમસુંદરગુરુણં કે૦) શ્રીસોમસુંદરસૂરિ નામા ગુરુ ધર્માચાર્ય તેમના (સુપસાય કે૦) સુપ્રસાદે કરીને (લઠ કે૦) પ્રાપ્ત થઈ એવી (ગણહરવિદ્યાસિદ્ધિ કે૦) ગણધર વિદ્યાસિદ્ધિને (સીસો

કે૦) શિષ્ય જે ધીમુનિહંદરસૂરિ. તે (જણકે૦) જાણે છે ॥૧૪॥ઈતિ॥૩॥

॥ અથ તિજયપદ્ધત્તનામકચતુર્થમ્મરાણસ્ય પ્રારંભોઽયં ॥

તિજય પદ્ધત્ત પચાસય, ઇઠ મદાપાઢિદેરજુત્તાણં ॥

સમયશક્તિ ણિઆણં, સરેમિ ચકં જિણંદાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:-હું (જિણંદાણં કે૦) સામાન્ય કેવલીને વિષે ઇંડ તુલ્ય માટેં જિનેંડ કહિયેં તે જિનેંડોનું (ચકં કે૦) ચક્ર પટલે પૂંદ અથવા ચક્ર પટલે યંત્ર તેનું (સરેમિ કે૦) મ્મરામિ પટલે ધ્યાન કરું તું. તે જિનેંડો કેહવા છે? તો કે (તિજય કે૦) પ્રણ જગત્ તેનું (પદ્ધત્ત કે૦) પ્રચુત્વ જે એ શ્ર્વ્ય તેને (પચાસય કે૦) પ્રકાશના કરનારા છે, વલી (અઠમદાપાઢિદેર કે૦) આઠ જે મદાપ્રાતિદાર્ય તેણેં કરી (જુત્તાણં કે૦) યુક્ત છે. વલી કેહવા છે? તો કે (સમય કે૦) કાલવિશેષ ઉપસદ્ધાણથી અદોરાત્ર છે પ્રધાન જેને વિષે ણું જે (શક્તિ કે૦) ક્ષેત્ર પટલે પીસ્તાલીશ લાલ યોજન પ્રમાણ અઢીઢીપ લક્ષણ જે સમયક્ષેત્ર છે તેને વિષે (ણિઆણં કે૦) સ્થિત પટલે ધર્મતા ઇવા ઉત્કૃષ્ટ કાલને વિષે જેવારેં કોઈ પણ ક્ષેત્રને વિષે તીર્થકરનો ધિરદ્દ હોતો નથી તેવારેં પંદર કર્મજૂમિ ક્ષેત્રને વિષે ઉત્કૃષ્ટથી એકશો ને સીત્તેર તીર્થકરો સમકાલેં હોય છે, તેનું હું મ્મરણ કરું તું ॥ ૨ ॥

હવે એ એકશો ને સીત્તેર સમય ક્ષેત્ર સ્થિત જિનવંદને એકશો સીત્તેર સંખ્યાના અંકના પ્રમાણવાલો અને મહોદું છે માહાત્મ્ય જેનું ણવો મદા યંત્ર છે, તે યંત્રનો ઉદ્ધારવિધિ સાત ગાથાયેં કરી દેલાઢે છે.

એ યંત્રમાં પાંચ કોષ્ટકો ઉર્ધ્વ લલ્લવાં, અને પાંચ કોષ્ટકો આમાં લલ્લવાં, તેવારેં પાંચ પદ્ધાં પદ્ધીસ કોષ્ટકો થાય. તિહાં મધ્યને વિષે પાંચ આમાં કોષ્ટકો જે છે, તેમાં “દ્વિપ ઈં સ્વાહા” એ પંચાદ્ધરી પંચમહાજૂતાત્મિકા મહાવિદ્યા લલ્લવી, તેમજ વલી ડજાં મધ્યનાં જે પાંચ કોષ્ટકો છે તેમાં પણ “દ્વિપ ઈં સ્વાહા” એ પંચાદ્ધરી મહાવિદ્યાજ લલ્લવી, તેમાં (દ્વિ) એ પૃથ્વી ધીજ છે, (પ) એ અપ્વીજ છે, (ઈં) એ તેજોવીજ છે, (સ્વા) એ પવનવીજ છે, અને (હા) એ આકાશવીજ છે. એમ એ પાંચ વીજો મધ્યની આમી લીટીના તથા મધ્યની ડજી લીટીના દરેક કોષ્ટકમાં લલ્લવાં, અને ધીજાં કોષ્ટકો જે છે

તેમાં અંકો લખવા. તિહાં યંત્રના આરંભની આડી પંક્તિનાં જ પાંચ કોષ્ટકો છે, તેમધ્યે લખવા યોગ્ય અંકોને ગાવાયેં કરી દેવાં છે.

પણવીસા ચ અસીઆ, પત્તરસ પત્તાસ જિણવર સમૂહો ॥

નાસેઝ સયલ હુરિઅં, જવિઆણં જતિજુનાણં ॥ ૨ ॥

અર્થ:—તિહાં યંત્રની આડી પંક્તિના પાંચ કોષ્ટકો જે છે. તેના પ્રથમ કોષ્ટકમાં (પણવીસા કે०) પચીશનો અંક લખવો. (ચ કે०) તથા વીજા કોષ્ટકમાં (અસીઆ કે०) પંજીનો અંક લખવો, તથા વીજું કોષ્ટક તો નાંધ્યમાં છે, તેથી તેમાં તો પૂર્વે કહ્યા પ્રમાણે (ફિ) અક્ષર લખેલુંજ છે, તથા ચોથા કોષ્ટકમાં (પત્તરસ કે०) પંદરનો અંક લખવો, તથા પાંચમા કોષ્ટકમાં (પત્તાસ કે०) પચાસનો અંક લખવો. એ પ્રમાણે લખેલો (જિણવર કે०) સામાન્યકેવલીમાં શ્રેષ્ઠ એવા તીર્થકરોનો (સમૂહો કે०) સમુદાય તેનો યંત્ર, તે (જતિજુનાણં કે०) જતિયેં કરી શુક્ત એવા (જવિઆણં કે०) જવ્ય જીવો જે છે, તેનાં (સયલ કે०) સમય એવા (હુરિઅં કે०) હુરિત જે પાપકર્મ તેને (નાસેઝ કે०) નાશ કરો ॥ ૨ ॥

હવે એ યંત્રની વીજી આડી પંક્તિનાં કોષ્ટકોને વિષે જે અંક

લખવા યોગ્ય છે, તે અંકો કહે છે.

વીસા પણયાલાવિય, તીસા પન્નત્તરી જિણવરિંદા ॥

ગહ ભૂઅ રક્ક સાશ્ણિ, ઘોરુવસગ્ગં પણાસંતુ ॥૩॥

અર્થ:—પ્રથમ કોષ્ટકને વિષે (વીસા કે०) વીશનો અંક લખવો, તથા વીજા કોષ્ટકને વિષે (પણયાલાવિય કે०) પીસ્તાલીશનો અંક લખવો, તથા વીજા મધ્ય કોષ્ટકમાં તો આગલ કહેલી રીતિપ્રમાણે (પ) અક્ષર લખાયેલુંજ છે, તથા ચોથા કોષ્ટકમાં (તીસા કે०) ત્રીશનો અંક લખવો. તથા પાંચમા કોષ્ટકને વિષે (પન્નત્તરી કે०) પંચોત્તેરનો અંક લખવો. એ પ્રમાણે સર્વ મલી એકશો સીત્તેર (જિણવરિંદા કે०) જિનવરો જે તીર્થ કરો થયા તે, (ગહ કે०) મંગલાદિક ગ્રહો, (ભૂઅ કે०) વ્યંતરવિશેષ, (રક્ક કે०) રાક્ષસવિશેષ, (સાશ્ણિ કે०) શાકિની તે યાતુધાનીવિશેષ,

ए सर्वधकी उत्पन्न थया एवा जे (घोरुवसगं के०) घोर उपसगों तेमने (पणसंतु के०) प्रकपें करीने नाशने पमानो ॥ ३ ॥

हवे ते यंत्रना मध्यमां रहेली आनी पंक्तिनां पांच कोष्टकोमां तो पूर्वोक्त रीति प्रमाणें “क्षिप उँ खाह” ए पांच अक्षर लखेलाज ठे, माटे ते पत्तीनी चोथी आनी पंक्तिमां जे लखवा योग्य अंको ठे. ते कहे ठे.

सित्तिरि पणतीसाविय, सछी पंचेव जिणगणो एसो ॥

वाहि जलजलण हरि, करि चोरारिमहाजयं हरउ ॥४॥

अर्थ:-प्रथम कोष्टकने विपे (सित्तिरि के०) सित्तेरनो अंक, वीजा कोष्टकने विपे (पणतीसाविय के०) पांत्रिशनो अंक, त्रीजा कोष्टकने विपे पूर्वोक्त रीति प्रमाणें(खा)अक्षर लखेखुंज ठे, ते पत्ती चोथा कोष्टकने विपे (सछीके०) शावनो अंक, तथा पांचमा कोष्टकने विपे (पंचेव के०) पांचनो अंक लखवो. ए प्रमाणें (एसो के०) ए मनमां प्रत्यक्ष एवो (जिणगणो के०) तीर्थक रसमूह, ते (वाहि के०) व्याधि, (जल के०) नदी समुद्रादि, अथवा पाठां तरें (जर के०) ज्वर ते सन्निपातादिक, (जलण के०) अग्न्यादि, (हरि के०) व्याघ्र, (करि के०) छुष्टहस्ती, (चोर के०) तस्कर, (अरि के०) शत्रु तेमनुं (महाजयं के०) महोदुं जे जय, तेने (हरउ के०) हरण करो ॥४॥

हवे आ यंत्रनी आनी पांचमी पंक्तिना कोष्टकोमां लखवा

योग्य जे अंको ठे, ते कहे ठे.

पणपन्ना य दसेव य, पन्नछी तहय चेव चाळीसा ॥

रखंतु मे सरीरं, देवासुरपणमिया सिद्धा ॥ ५ ॥

अर्थ:-प्रथम कोष्टकने विपे (पणपन्ना के०) पञ्चावन्ननो अंक, (य के०) वली वीजा कोष्टकने विपे (दसेव के०) दशनो अंक, (य के०) वली त्रीजा कोष्टकने विपे पूर्वोक्तरीतिप्रमाणें (हा) अक्षर लखेखुंज ठे, तथा चोथा कोष्टकने विपे (पन्नछी के०) पांशवनो अंक, (तहयचेव के०) तेमज निश्चें पांचमा कोष्टकने विपे (चाळीसा के०) चाळीशनो अंक, एम सर्वे अंकोना मली शरवासे एकशो सित्तिर जिना ते (मे के०) महारं (सरीरं के०) शरीर जे इंद्रियायतन, तेने (रखंतु के०)

રક્ષા કરો. તે જિનો કેહવા છે ? તો કે (દેવાસુર કે) દેવ જે દેવતા અને અસુર જે દાનવ, તેણે (પાણમિથ્યા કે) પ્રણામ કર્યો છે જેને એવા છે, તથા (સિક્ષા કે) સિક્ષા એટલે ઝસમ કરી નાખ્યાં છે જ્ઞાનાવરણાદિ આઠ કર્મો જેણે તે સિક્ષા કહિયેં અર્થાત્ સિક્ષા થયા છે એવા છે ॥ ૫ ॥

હવે પૂર્વોક્ત ગાથાંમાં કહ્યા પ્રમાણે લખ્યા છે અંકો જેમાં એવા યંત્રને વિષે વીજાં પણ વીજો લખવા યોગ્ય છે, તે કયાં વીજો? તથા તે વીજો કયા કોષ્ટકમાં કેવી રીતે લખવાં? તથા તે વીજોનો મહિમા પ્રમુખ શું છે? તે કહે છે.

ૐ હરહુંહઃ સરસુંસઃ, હરહુંહઃ તદ્ધચેવ સરસુંસઃ ॥

આલિહિય નામ ગણં, ચક્રં કિર સઘર્જન્નદં ॥ ૬ ॥

અર્થઃ—આ ગાથામાં “ હરહુંહ ” એ ચાર વીજાકરો જે છે, તેણે કરી પદ્મા, જયા, વિજયા અને અપરાજિતા, એ ચાર દેવિયોનાં નામ અનુક્રમે પ્રત્યેક વીજે જાણવાં. તથા વલી આ ગાથામાં “સરસુંસઃ” એ ચાર વીજાકરો જે છે, તે મહોટા પ્રજાવવાલા તથા વ્યંતરાદિક હુષ્ટ દેવોયેં કરેલા ઉપસર્ગોના નિવારણ કરવાને અર્થે છે, તથા વલી પ્રથમમાં રહ્યા એવા “હરહુંહઃ” એ ચાર વીજાકરોને વિષે (હા) અક્ષર જે છે, તે સૂર્યવીજ છે તે હુરિતનાશકારક છે, તથા (ર) અક્ષર જે છે, તે અગ્નિવીજ છે, તે કલ્મષ એટલે પાપને દહનકારક છે, તથા (હું) અક્ષર જે છે, તે ક્રોધવીજ છે, તથા કવચ પણ છે, તે જૂતાદિત્રાસક છે, અને કવચત્વેં કરી આત્મરક્ષક પણ છે, તથા (હ) અક્ષર જે છે, તે સંપુટિત છે. તે પઠી આ ગાથામાં વીજા “સરસુંસઃ” એ ચાર વીજાકરો જે છે, તેમાં (સ) અક્ષર જે છે, તે ચંદ્રવીજ છે તે સૌમ્યતાકારક તથા સર્વદા શિવકારક જાણવું, તથા (ર) અક્ષર જે છે, તે અગ્નિવીજ છે તે તેજોદીપન જાણવું. તથા (સું) અક્ષર જે છે, તે સંપુટિત વીજ છે, એમ જાણવું. હવે એ આઠે વીજો જે છે, તે કયા કોષ્ટકમાં કયા અંકની નીચેં લખવાં? તે કહે છે.

તિહાં ગાથાના આરંભમાં ૐ વીજ જે છે, તે પરમાત્મવાચક તથા પંચપર મેષ્ટિવાચક છે માટે તે પદનો ઉચ્ચાર કરીને તે યંત્રની પ્રથમ પંક્તિમાં લખેલા જે પાંચ કોષ્ટકો છે, તેના મધ્ય કોષ્ટકમાં તો (હિ) અક્ષર પૂર્વે લખેલુંજ છે, તે

विना वाकीनां चार कोष्टकोमां जिहां (१५) (७०) (१५) (५०) एवा अंको
 जरेला ठे, ते चारे अंकोनी नीचें अनुक्रमें (हरहुंढः के०) ह, र, हुं, हः,
 ए चार बीजो लखवां. तथा बीजी पंक्तिना मध्यना कोष्टकमां तो पूर्वे (५)
 अक्षर लखेलुंज ठे, पठी वाकीनां चार कोष्टकोमां जेमां (१०) (४५) (३०)
 (७५) एवा चार अंको लखेला ठे ते अंकोनी नीचें अनुक्रमें (सरसुंस
 के०) स, र, सुं, सः, ए चार बीजो लखवां. तथा बीजी पंक्तिना कोष्टकोमां
 तो पूर्वे “क्षिप उँ स्वाहा” ए पांच बीजमंत्राक्षरो लखेलांज ठे, तथा वली
 चोथी पंक्तिना कोष्टकोमांहेला मध्यकोष्टकमां तो पूर्वे (स्वा) अक्षर लखे
 लुंज ठे, ते विनानां बीजां चार कोष्टको जेमां (७०) (३५) (६०) (५
 एवा अंको लखेला ठे, ते अंकोनी नीचें वली बीजी वारनां पण (हरहुंढः
 के०) ह, र, हुं, हः, ए चार बीजो अनुक्रमें लखवां. तथा पांचमी पंक्तिना
 कोष्टकमांहेला मध्यकोष्टकमां तो (हा) अक्षर पूर्वे लखेलुंज ठे ते वि
 नानां बीजां चार कोष्टकोमध्ये (५५) (१०) (६५) (४०) एवा चार
 अंको पूर्वे लखेलाज ठे ते अंकनी नीचें अनुक्रमें (सरसुंसः के०) स, र,
 सुं, सः, ए चार बीज लखवां, अने वली (आलिहिय के०) आलिखित ए
 टले (आ के०) समस्त प्रकारें करीनिं (लिखित के०) लख्युं ठे (नाम
 के०) साधन करनार पुरुपनुं नाम उँ कारसहित, जे यंत्रना (गप्रं के०)
 गर्ज एटले मध्यनागना मध्य कोष्टकने विपे, एवो (किर के०) किल एटले
 निश्चें (सब्रजंजदं के०) सर्वतोऽज एटले ऊर्ध्व पंक्तिनी गणनायें तथा
 आनी पंक्तिनी गणनायें तथा तीर्णी पंक्तिनी गणनायें तथा कोणगत पं-
 क्तिनी गणनायें सर्वतो एटले ए पंक्तिना सर्व प्रकारें अंको गणतां शरवाले
 (१७०) थाय ठे, तेमाटें सर्वतोऽज एंजुं (नाम के०) नाम ठे जेनुं, एंजुं
 (चक्र के०) चक्र ते यंत्र जाणवो, तथा वली (सर्वतः के०) सर्व प्रकारें
 जे थकी (जझ के०) कट्याण थाय ठे. तेमाटें सर्वतोऽज नाम जाणवुं॥६॥
 हवे पठी ते यंत्रना चारे तरफना पार्श्व प्रदेशोने विपे रखां एवां जे
 शोल कोष्टको, तेने विपे शोल विद्या देवीजनां नाम लखवां, ते कहे ठे.

उँ रोहिणी पद्मती, वज्रासिंखला तदय वज्रांकुसिञ्चा ॥

चक्रेशरि नरदत्ता, कालि मदाकालि तद् गोरि ॥ ७ ॥

ગંધારી મહાજાલા, સાળાવિ વહનદ નદય અમુના ॥

સાળાસિ મહાણસિચ્છા, વિદ્યાદેવીઝં રક્ષંતુ ॥ ૬ ॥

અર્થ:-અહિં શોલ દેવીયોનાં નામ જે લખવાં, તે હું પદ્યે પ્રણવવીજ અને વીજું છું. પદ્યે સાયાવીજ, વીજું શ્રી પદ્યે લક્ષ્મીવીજ. પદ્યે એ વ્રણ વીજ પૂર્વક લખવાં, તથા તેના અંતમાં નમઃ પદ પણ લખવું, જેમ કે પ્રથમ હું છું શ્રી રોહિણ્યે નમઃ. એવી રીતે વ્રણ વીજ આગલ મૂકીને સર્વ શોલ દેવી યોનાં નામ કેહેવાં, વીજી પ્રહાર્યે નમઃ. એમ વીજી વજ્રધ્રુવલાયે નમઃ. (તહય કે૦) તથા વહી ચોથી વજ્રાંકુર્યે નમઃ. પાંચમી વક્રેશ્વર્યે નમઃ. ઠઠી નરદત્તાયે નમઃ. સાતમી કાશ્યે નમઃ. આઠમી મહાકાશ્યે નમઃ. (તહ કે૦) તથા નવમીગૌર્યે નમઃ. ૧૦મી દશમી ગાંધાર્યો નમઃ. અગીયારમી મહાજ્વાલ્યે નમઃ. દ્વારમી માનવ્યે નમઃ. તેરમી વૈરુદ્યાયે નમઃ. (તહય કે૦) તથા વહી ચૌદમી અહુતાયે નમઃ. પંદરમી માનસ્યે નમઃ. શોલમી મહામાનસ્યે નમઃ. એ શોલ નામ, (હંકાર) તે પ્રણવવીજ તથા (છું) તે સાયાવીજ તથા (શ્રી) તે લક્ષ્મી વીજ એ વ્રણ વીજ પૂર્વક અને અંતમાં નમઃ પદ સહિત લખવાં. એવો આ મ્નાય છે, તેવી (વિદ્યાદેવીઝં કે૦) હે વિદ્યાદેવીઝં! તમે (રક્ષંતુ કે૦) મારું રક્ષણ કરો. ॥ ૬ ॥

હવે એકશો સીત્તેર જિનવરોનું ઉત્પત્તિસ્થાનક કહે છે.

પંચદસ કમ્મ જૂમિસુ, ઉપ્પન્નં સત્તરિં જિણાણસયં ॥

વિવિહ રયણાશ્વત્તો, વસોંહિચ્ચં હરહ હરિચ્ચાઈ ॥ ૭ ॥

અર્થ:-જંબૂદ્વીપ, ધાતકીલંક, પુષ્કરાર્દ લક્ષણ એવા સાર્દદ્વય દ્વીપોને વિષે પાંચ ઋત દેત્રો, પાંચ ઐરવત દેત્રો અને પાંચ વિદેહ દેત્રો, એ (પંચદસ કે૦) પન્નર, (કમ્મજૂમિસુ કે૦) કૃષિવાણિજ્યાદિ કર્મ તે છે પ્રધાન જેમાં એવી જે જૂમિ તેને કર્મજૂમિ કહિયે, તે કર્મજૂમિઝંને વિષે (ઉપ્પન્નં કે૦) ઉત્પન્ન થયું, જે કારણ માટે ઉત્કૃષ્ટ કાલને વિષે પાંચ ઋત ને વિષે પાંચ તીર્થંકર, પાંચ ઐરવતને વિષે પાંચ તીર્થંકર, તથા એક મહા વિદેહને વિષે વત્રીશ વિજયો, તેવા પાંચ મહાવિદેહોના એકશો ને શાઠ વિ જયો છે, તેમાં પ્રતિવિજયેં એકેક તીર્થંકર થાય છે, એમ જેવારેં કોણેણ દેત્રને વિષે તીર્થંકરનો વિરહ ન થાય? તેવારેં ઉત્કૃષ્ટા એકશો સીત્તેર તીર્થંકર થાય છે માટેં કર્મજૂમિઝંને વિષે ઉત્પન્ન થયું એવું (સત્તરિંજિણાણસયં કે૦) એક

शो नित्तर जिनोनो समूह ते श्रीअजितनाथ तीर्थकरना समयने विषे दोतो एवो. तेठनां नाम, तेठना अंगवर्ण, ते मधुरास्य स्तूपथकी उगार करेला पहिवायंत्रे करी जाण्वां. ते जिनसत्त्वधिकशत केहेवुं ठे? तो के (विवि ह के०) विविध प्रकारना (रयणाइ के०) रत्नादिना (वज्र के०) वर्ण पटले श्वेत, पीत, रक्त, हरित, श्याम एवा वर्णोंयें करीने (उवसोहिअं के०) उपशोभित पटले अतिशोभित एवुं ठे. ते अमारां (दुरिआइ के०) दुरितो जे ठे, तेने (हरण के०) हरण करो ॥ ९ ॥

एवे ते केहेवा जिनोनुं ध्यान करवुं? ते कहे ठे.

चउतीसअइसयजुआ, अछमदापाडिदेरकयसोदा॥

तिष्ठयरा गयमोदा, जाएअवा पयत्तेणं ॥ १० ॥

अर्थः—(चउतीस अइसय जुआ के०) चोत्रीश अतिशयोयें करीने युक्त, तथा बली केहेवा ठे? तो के (अछमदापाडिदेर के०) आठ मदाप्रातिहार्य तेणें (कयसोदा के०) करी ठे शोजा जेमनी एवा, बली केहेवा ठे? तो के (गयमोदा के०) गयो ठे मोह जेमनो एवा (तिष्ठयरा के०) तीर्थकरो, (पयत्तेणं के०) प्रयत्न करीने (जाएअवा के०) ध्यातव्य ठे, अर्थात् हृदयनेषिपे चिंतनीय ठे, पटले तीर्थकरोनां एवा रूपनुं ध्यान करवुं ॥ १० ॥

एवे ए एकशो सीत्तर तीर्थकरोनो केहवो वर्ण ठे? ते कहे ठे.

उँ वरकणयसंखविहुम, मरगयघणसन्निहं विगयमोहं ॥

सत्तरिसयं जिणाणं, सधामरपूइअं वंदे ॥ स्वाहा ॥ ११ ॥

अर्थः—केटला एक तीर्थकरोनो (वरकणय के०) श्रेष्ठकनक सरखो पीत वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (संख के०) शंखना सरखो वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (विहुम के०) प्रवालां सरखो वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (मरगय के०) मरकतमणिना सरखो वर्ण ठे, तथा केटलाएक तीर्थकरोनो (घण के०) मेघ तेना (सन्निहं के०) सरखो वर्ण ठे, तथा (विगयमोहं के०) गयो ठे मोह जेथकी तेने विगत मोह कहियें. एवुं, अर्थात् आ गायामां कहेला विविध वर्णवाळुं एवुं (सत्तरिसयं जिणाणं के०) जिनोनुं सत्त्वधिकशत. ते केहवुं ठे? तो के (सवा

મરપૂજ્ય કેળ) સર્વામરપૂજિત છે, તેને હું પણ (વંદે કેળ) વંદન કરું તે
અને (સ્વાહા કેળ) સુષુ. ઇટલે રૂઠું આહ નામ કહે છે તેને સ્વાહા કહિ
યેં. અર્થાત્ એ જિનેશ્વરોને નમસ્કાર કરવાથી શોભન સુખાદિક થાય છે.
અથવા બીજો અર્થ એમ છે કે:-“સ્વાહા દેવહવિદાને” એમ કહેલું છે, તેથી
દેવતાને હવિનું પ્રદાન છે. આ પ્રદાન કરીને દેવો પરિતુષ્ટ થાય છે ॥ ૧૧ ॥

હવે આ યંત્રના પ્રજાવેં કરી સર્વ દેવો પણ ઉપદ્રવ કરતા નથી, તે કહે છે.

ૐ જવણવડ વાણ વંતર, જોડસવાસી વિમાણવાસી અ ॥

જે કેવિ હુઠ દેવા, તે સઘે ઉવસમંતુ મમ ॥ સ્વાહા ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:-આર્હિં (ૐ કેળ) ૐ તે પંચપરમેષ્ટિવાચક પદ જાણવું, તે મ-
હામંગલરૂપ છે, તેને આદિને વિષે પ્રયોજવું. (જેકેવિ કેળ) જે કોઈ પણ
(હુઠદેવા કેળ) હુષ્ટ દેવો તે મિથ્યાદષ્ટિ જૈનશાસનના દ્વેષકારક અને
જનોના અહિતકારક દેવો છે (તેસઘે કેળ) તે સર્વ પણ આ સ્તવનના પ્રજાવ
થી (મમ કેળ) મને (ઉવસમંતુ કેળ) ઉપશાંત હો, અર્થાત્ વિઘ્નોનેમ
કરો. તે કયા હુષ્ટ દેવો ? તો કે (જવણવડ કેળ) જવનપતિ, (વાણવં
તર કેળ) વાણવ્યંતર, (જોડસવાસી કેળ) જ્યોતિષ્કવાસી દેવો, (ચ
કેળ) તથા (વિમાણવાસી કેળ) વિમાનવાસી દેવો છે. અને સ્વાહાપદ
જે છે, તેનો અર્થ પૂર્વની પેઠે જાણવો ॥ ૧૨ ॥

હવે એ યંત્રને ફલકાદિક જે કાષ્ટપટ્ટાદિક તેને વિષે લાંબીને
પીવાનો પણ પ્રજાવ છે, તે કહે છે.

ચંદણકપ્પૂરેણં, ફલણ લિહિજ્ઞણ ચાલિચં પીચં ॥

અંગંતરાઈ ગહ મૂચ, સાઈણિ મુગ્ગં પણાસેઈ ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:-(ચંદણ કેળ) ચંદન, અગરુ, કુંકુમ, તથા (કપ્પૂરેણં કેળ) ક-
ર્પૂરાદિક તેણેં કરી (ફલણ કેળ) ફલક તે કાષ્ટપટ્ટાદિક તેને વિષે (લિ-
હિજ્ઞણ કેળ) લાંબીને, તથા વઢી કોઈક પુરુષો કહે છે જે પવિત્ર એવા
કાંસ્યસ્થાલાદિકને વિષે કર્પૂર, ગોરોચન, કુંકુમ, ચંદન, અગરુ, કસ્તૂરી પ્ર-
તિનો કર્દમ કરીને તે કર્દમેં કરી સાત વખત પ્રલેપન કરીને ઠાયાયેં કરી
શૂકવીને તેની ઉપર પૂર્વોક્ત યંત્રને લાંબી, પુષ્પધૂપાદિકેં પૂજન કરીને પ્રાતઃ

खाजने विपे (ग्वाक्षिअं के०) हाखन कर्यो पयो जे यंत्र, तेने जेणें (पी यं के०) पीधो होय, तेमना (एगंतराड के०) एकांतरिक ज्वर आदि शब्दधीष्ट्यांतरिक, ज्यांतरिक ज्वर पण ग्रहण करवा. ते सर्वे जातिना ज्वर तथा (गह के०) ग्रह गोचर ते अशुभ नाचवाला जे ग्रह, अथवा ग्रह ए करे तेमने ग्रह कहियें, एवा (जूअ के०) जूत ते व्यंतरविशेष अने (साइणि के०) शाकिनीविशेष (मुग्गं के०) मोगक, उपलक्षणधी अन्य पण दुष्टरोग, जूत प्रेतादि आघेदाने तथा कृतकर्मणादि जे ठे, तेमने (प णासेड के०) प्रनाशन करे ठे ॥ १३ ॥

बली बीजो पण प्रकार कहे ठे.

इअ सत्तरिसयं जंतं, सम्मं मंतं ड्वारि पडिखिदिअं ॥

डुरिआरि विजयवंतं, निजंतं निजमवेद ॥ १४ ॥

अर्थः—(इअ के०) आ (सत्तरिसयं के०) ससत्यधिकशतनामा पयो (जंतं के०) यंत्र जे ठे तेनुं (सम्मं के०) रुडे प्रकारें (निजंतं के०) नि-संदेहें करीने हे जल्प जीवो! (निजं के०) निरंतर, (अवेद के०) अर्चन करो. हवे ते यंत्र केह्यो ठे? तो के (मंतं के०) सर्वमंत्रमां गुह्य ए टले रहस्य ठे, बली केह्यो ठे? तो के (ड्वारि के०) गृह द्वारने विपे या शुद्ध स्थानकने विपे पूर्वोक्त रीतें (पडिखिदियं के०) प्रतिखेखन करेखो ठे. बली ते यंत्र केह्यो ठे? तो के (डुरिअ के०) कष्टो अने (अरि के०) शत्रुत, तेने (विजयवंतं के०) विजय पटले निराकरण करतो एवो ठे. आदि बली केटसा एक तो एम कहे ठे, जे रूपाना पत्रामां अथवा ताम्रपत्रमां खखीने गृहमध्यने विपे पूजन करवुं, अने ज्यारें कार्य पडे, ते बखतें ते यंत्रनुं शुद्ध जलें प्रक्षालन करीने ते प्रक्षालित जलनुं पान कर-वुं ॥ १४ ॥ इति विजयपहुत्तनामकं चतुर्थं स्मरणं समाप्तं ॥ ४ ॥

॥ अथ नमिऊणनामकं पंचमं स्मरणं लिख्यते ॥

तेमां प्रथम मंगलाजिधानपुरस्सर मंगलगाथा कहे ठे.

नमिऊण पणयसुरगण, चूडामणि किरणरंजिअं मुणिणो॥

चलणजुअलं मदाजय, पणासणं संधवं बुधं ॥ १ ॥

અર્થ:- (મુણિણો કે૦) મુનિનું જે પાર્શ્વનાથ તેમનું (ચલણનુચલ કે૦) ચરણયુગલ ઇટલે જે ચરણારવિંદનું યુગલ તેને, (નમિકણ કે૦) નમસ્કાર કરીને હવે તે ચરણયુગલ કેહવું છે ? તો કે (પણય કે૦) પ્રણવ ઇટલે નમસ્કાર કરનારા એવા જે (સુરગણ કે૦) દેવતાઈના સમૂહ તેના મસ્તકને વિષે રહેલા એવા જે (ચૂરા કે૦) મુકુટ, તે મુકુટનેવિષે રહેલા જે (મણિ કે૦) મણિયો, તેના (કિરણ કે૦) કિરણો, તેણે કરીને (રંજિત્ય કે૦) રંજિત એવું છે. વલી કેહવું છે ? તો કે (મહાજય કે૦) રોગ, જલ, જ્વલનાદિ એવા સોલ પદાર્થચક્રી उत्पन्न થયું એવું જે મહોદ્દ જય, તેને (પણાસણ કે૦) પ્રકર્ષે કરીને નાશ કરનારું એવું તે ચરણયુગલ છે, તેને નમસ્કાર કરીને હું આ પ્રકારના (સંચવં કે૦) શંસ્તવ જે તેને (વુઠં કે૦) કહીશ ॥ ૧ ॥

હવે “ રોગ જલ જલણ ” એ પૂર્વોક્ત શોલ જય તે મધ્યે આઠ મહાજય છે, તન્નિવારણલક્ષણ પ્રજનું અતિશય વર્ણન, તે પ્રત્યેક જયઆશ્રયી જે વે ગાથાએ કરી કહેતો ઠતો પ્રથમ રોગજયનિવારણલક્ષણ પ્રજનો અતિશય, ગાથાયુગ્મને કરી કહે છે.

સક્તિયકરચરણનહમુહ, નિવુહ નાસા વિવન્ન લાયન્ના ॥
કુઠમહારોગાનલ, ફુલિંગનિદ્દહ સવંગા ॥ ૨ ॥ તે તુહ
ચલણારાહણ, સલિલંજલિ સેય વુઢિય ઢાયા ॥ (જઠાહા)
વણ દવદ્દહા ગિરિપા, યવ ઘ પત્તા પુણોલર્થી ॥ ૩ ॥

અર્થ:- (સક્તિય કે૦) વિશીર્ણ છે ઇટલે સઢી ગયેલાં છે (કરચરણનહમુહ કે૦) હાથ, પગ, નલ અને મુલ જેમનાં એવા, તથા (નિવુહ કે૦) નિમગ્ન છે, ઇટલે વેશી ગયેલી છે (નાસા કે૦) નાસિકા જેની એવા, તથા (વિવન્ન કે૦) વિનષ્ટ થયું છે (લાયન્ના કે૦) લાવણ્ય જેમનું એવા, (કુઠ કે૦) કુષ્ઠ પ્રસિદ્ધ એવો કોઢરૂપ (મહારોગ કે૦) મહાન્ રોગ તેનું સંતાપજનક પણું છે જેને એ હેતુ માટે (અનલ કે૦) અગ્નિસમાન તેનાં (ફુલિંગ કે૦) સ્ફુલિંગના સરખા ઇટલે અંગારના તણખા તે સમાન પીનાકારક તેણે કરી (નિદ્દહ કે૦) વાઢ્યાં છે (સવંગા કે૦) સર્વ અંગ જેમનાં એવા ॥ ૨ ॥ (તે

કે૦) તે પ્રાણીયો પણ હે પાર્શ્વનાથ! (તુહ કે૦) તવ ઇટલે તમારાં
(ચલણારાહણ કે૦) ચરણોનું આરાધન જે સેવન તેજ (સલિલાંજલિ
કે૦) સલિલાંજલિ જે પાણી પીવાની અંજલિ તેનું (સેશ્વ કે૦) સેક જે
સેચન તેણે કરી (બુદ્ધિચાયા કે૦) બુદ્ધિગત થઈ છે ઠાયા શોજા જેમ
ની ઇવા ઠતા (પુણો કે૦) ફરીને (લઈને કે૦) લઈની જે આરોગ્યરૂપ
સંપદા તેને (પત્તા કે૦) પ્રાપ્ત થાય છે. તેને વિષે ઉપમા કહે છે કે, જેમ
(વણદવ કે૦) વનનો અગ્નિ તેણે કરી (દહ્યા કે૦) દગ્ધ થયેલા (ગિરિ
પાયવ કે૦) ગિરિપાદપ ઇટલે પર્વતનાં બુદ્ધો છે તેજ (વ કે૦) જેમ
(બુદ્ધિચાયા કે૦) બુદ્ધિ પામી છે શોજા જેમની, ઇવા થાય છે વલી
બુદ્ધિબદ્ધા ઇવો પણ પાઠ છે, તો તેનો અર્થ એમ જાણવો જે બુદ્ધિગતથી
યો છે ઉત્સાહ જેમને ઇવા અર્થાત્ દવદગ્ધ બુદ્ધો જે છે, તે બુદ્ધિના જલે કરી
સિંચેલા ઠતા ફરીને નવકોમલાદિ સંપત્તિનો પ્રાદુર્ભાવ કરે છે. તેમ કુષ્ઠાદિ
મહારોગોયે કરીને વિવર્ણજાવને પામેલા ઇવા જનો, તે તમારા ચરણારા
ધનામૃતે સિંચાયેલા ઠતા ફરી પાઠા મકરધ્વજતુલ્ય રૂપને પામે છે ॥ ૩ ॥

હવે ગાથાદ્યે કરીને પ્રજુનું ઘીજું જલજયાપહરણ લક્ષણ

માહાત્મ્યને દેલામતો ઠતો કહે છે.

હુવાયસુખિયજલનિદિ, ઉખ્ખડકલ્લોલજીસણારાવે ॥

સંજંતજયવિસંતુલ, નિધામયમુક્કવાવારે ॥ ૪ ॥ અ

વિદલિચ્છ જાણવત્તા, સ્વણેણ પાવંતિ શ્વિચ્છ કૂલં ॥ ૫

સજિણચલણજુઅલં, નિચ્છં ચિચ્છ જે નમંતિ નરા ॥ ૫ ॥

અર્થ:- (હુવાય કે૦) હુટવાત ઇટલે પ્રતિકૂલ પવન, તેણે (સુખિય
કે૦) હોજિત કસ્યો ઇવો (જલનિદિ કે૦) જલનિધિ જે સમુદ્ર તેના
(ઉખ્ખડ કે૦) ઉખ્ખટ ઇટલે ઉદાર ઇવા (કલ્લોલ કે૦) કલ્લોલ જે લહે
રીયો તેમના (જીસણ કે૦) જયંકર છે (આરાવે કે૦) શબ્દો જેને વિષે ઇવો
તથા (સંજંત કે૦) હવે શું કરવું જોઈયે? ઇવો વિચાર કરવાને વિષે મૂઢ
થયેલા તથા (જય. કે૦) જય જે વીક તેણે કરીને (વિસંતુલ કે૦)
વિવ્હલ થયા ઇવા (નિધામય કે૦) નિર્વામક ઇટલે સલાસીર્જ તેણે
(મુક્કવાવારે કે૦) મૂક્યો છે વ્યાપાર જેને વિષે ॥ ૪ ॥ ઇવા પણ સમુ

ऊने विषे (अविदलिय के०) नथी जांग्युं (जाणवत्ता के०) यानपात्र ते वहाण जेमनुं एवा ठता (खणेण के०) क्खणें करीने एटले घमीता ठठा जागें करी (इच्छियं के०) इच्छित एवुं (कूलं के०) समुद्रतट एटले कांगो तेने (पावन्ति के०) प्राप्नुवंति एटले पामे ठे. ते कया नर जाणवा ? अर्थात् सर्वजन नहिं, परंतु (जे के०) जे (नरा के०) मनुष्यो (पासजिण के०) श्रीपार्श्वजिन तेनुं (चलणजुअलं के०) चरणकमलनुं जुगल तेने (चिअ के०) चिअ शब्द अवधारणार्थ ठे (निच्चं के०) निरंतर (नमंति के०) नमन करे ठे, अथवा (निच्चंचिअ के०) नित्य गंधादिकें करी अर्चन करीने जे (नमंति के०) नमस्कार करे ठे, ते नरो समुद्रना पारने पामे ठे ॥५॥

हवे गाथायुगलें करीने प्रजुनो त्रीजो दावानलजया
पहारातिशय कहे ठे.

खरपवणुधुयवणदव, जालावल्लिमिलियसयलडुमगह
णे ॥ मज्झंतमुद्धमयवहु, त्रीसणरवत्तीसणंमि वणे ॥६॥ ज
गगुरुणो कमजुअलं, निवाविअसयलतिहुअणाओअं ॥
जे संजरंति मणुआ, न कुणइ जलणो जयं तेसिं ॥७॥

अर्थः—आगल कहेशे ए प्रकारना (वणे के०) वनने विषे (जालणो के०) ज्वलन जे अग्नि ते जय करतो नथी. हवे ते वन केहवुं ठे ? तो के (खर के०) प्रचंड एवो जे (पवण के०) वायु, तेणें करी (उज्जुय के०) उद्धत सर्व दिशियोने विषे आणी तरफ पहेली तरफ प्रसारने पमाडेवो एवो (वणदव के०) वननो अग्नि तेनी (जाला के०) ज्वाला तेनी (आवली के०) श्रेणि तेणें करीने (मिलिय के०) परस्पर एकीभूत थया ठे (सयल के०) समग्र (डुम के०) डुम एटले वृद्धो तेना (गहणे के०) गहन जेने विषे, एटले आ आंवानुं वन, आ चंपकवन, इत्यादिक ठे जे वनने विषे तथा वली ते वन केहवुं ठे ? तो के (मज्झंत के०) दाजती एवी (मुद्ध के०) मुग्ध एटले सरल एवी जे (मयवहु के०) मृगवधू एटले हरणीयो तेमनो (त्रीसण के०) जयंकर (रव के०) आक्रंद, शब्द तेणें करीने (त्रीसणंमि के०) जयप्रद थयेवुं अर्थात् जयंकर थयेवुं. अही त्री एटले जय तेने सन केतां आपे, तेने त्रीपण कहियें एवा

(वणे के०) वनने विपे. वली आर्ही केटलागक तो एवो अर्थ करे ठे के,
 (सङ्गांत के०) दह्यांत एटसे दहन घवा योग्य एवुं जे वन तेनो अंत ए
 टसे श्रवसान ठे जेमां, तेने दह्यांत कहियें ते दह्यांत जे दवाभि तेनी (मुळ
 के०) सरल एवी जे ज्वाला तेना आकुलितपणायें करीने मूढ एवा जे
 (मय के०) श्रवणवासी पशुं तेनो (घट्ट के०) घणो अत्यंत (जीस
 ण के०) जयंकर एवो (आराव के०) आकंद तेणें करीने (जीसणंमि के०)
 जयजीत घयेसुं एवुं (वणे के०) वनने विपे ॥६॥ (जगगुरुणो के०) स्वसा
 मर्ष्यकी घयेला एवा जगतना गुरु जे श्री पार्श्वनाथ स्वामी तेमनुं
 (कमजुयलं के०) चरणयुगल, ते चरणयुगल केदुं ठे ? तो के (निवावि
 थ के०) निर्वापित एटसे आपत्तिना तापने प्रशमनं करी सुखीयो कस्यो
 ठे (सयलतिहुअणाजोअं के०) समग्र त्रिजुवना जोग एटसे परिपूर्ण
 प्रण जुवन जेणें एवुं चरणयुगल ठे. आर्ही आनोग शब्द जे ठे, ते अनि
 वापणनिपेधार्थ ठे, एवा प्रजुना चरणकमलने (जे के०) जे मणुआ
 के०) मनुष्यो (संजंरंति के०) स्मरण करे ठे. (तेसिं के०) ते स्मरण
 करनार जनोने पूर्वोक्त जे (जलणो के०) दावाभि ते (जयं के०) जय
 प्रत्ये (नकुणइ के०) नची करतो ॥ ७ ॥

हवे गाथायुग्में करीने जगवंतनो चोथो विपधरजयनिवारकत्व
 महिमाने देखावतो ठतो कहे ठे.

विलसंत जोग जीसण, फुरिआरुण नयण तरल जीहालं॥
 उगगजुअंग नवलज, य सव्हं जीसणाथारं ॥ ८ ॥
 मन्नंति कीम सरिसं, दूर परिबूढ विसम विसवेगा ॥
 तुह नामकर फुडसि, अमत्तं गुरुआ नरा लोए ॥ ९ ॥

अर्थ:- (विलसंत के०) सुशोजित एवा (जोग के०) फणा ठे जेना
 अथवा (विलसंत के०) सुशोजित ठे (जोग के०) देह जेनो एवो तथा
 (जीसण के०) जयंकर अने (फुरिअ के०) स्फुरित एटसे चपल अने
 (अरुण के०) आरक्त ठे (नयन के०) चक्षु जेनां एवो तथा (तरल
 के०) चंचल ठे (जीहालं के०) जिह्वा जेनी एवो (उगगजुअंगं के०)

उग्र जुजंगम एटले जयंकर सर्प, वली ते सर्प केदेवो ठे? तो के (नवजयंकर के०) नवीन जलद एटले आपाढ महिनानो वर्षाद, तेना (सदृश के०) सदृश ठे, एटले मेघनी पेरे श्यामवर्णो ठे. वली केदेवो ठे? तो के (जीमणा यारं के०) जीमणाकार एटले जयंकर ठे आकार जेनो, अथवा जयंकर ठे आचार कहेतां वेह्वन एटले आहिं त्याहिं त्रमण जेनुं एवो सर्प ॥ ७ ॥ ने (कीरसरिसं के०) कीटसदृश (मन्त्रंति के०) माने ठे. तेने कीटसदृश कोण माने ठे? तो के (दूर के०) अत्यंत दूर कस्यो ठे (परिवृद्ध के०) चारे तरफ टाढ्यो ठे (विसम के०) आकरो एवो (विसवेगा के०) विषनो वेग जेज्यें. ते कोणें टाढ्यो ठे? तो के हे श्रीपार्श्वनाथ! (तुह के०) तमारुं (नामस्कर के०) नामाद्धर तेज (फुरु के०) स्फुट ठे प्रज्ञाव जेनो तेणें करीने (सिद्ध के०) सिद्ध थयेलो एवो (मंत के०) गारुनादिकनो मंत्र एटले तमारा नामना जे (पार्श्व) ए वे प्राज्ञाविक अद्धरो ठे, ते अद्धरोयें करीने सिद्ध थयेलो एवो जे गारुनादिक मंत्र, तेणें करीने (गुरुआ के०) गरिष्ठ एटले महोटा एवा जे (नरा के०) मनुष्यो जे (लोए के०) लोकने विषे ठे, तेणें टाढ्योठे. तेज पूर्वोक्त सर्पने कीटसदृश माने ठे ॥ ८ ॥

हवे गाथायुगलें करीने प्रचुनुं पांचमुं तस्करजयनिवारकत्व कहे ठे.

अरुवीसु जिह्व तकर, पुलिंदसहूलसहजीमासु ॥

जयविहुरबुन्नकायर, उद्धूरिअ पहिअसठासु ॥ १० ॥

अविलुत्तविहवसारा, तुह नाह पणाममत्तवावारा ॥

ववगयविग्घा सिग्घं, पत्ता हिय इत्थियं ठाणं ॥ ११ ॥

अर्थ:- (अरुवीसु के०) सर्व अटवीयोने विषे. ते अटवीयो केहवी ठे? तो के (जिह्व के०) जिह्व जे पट्टीवासी लोक, तथा (तकर के०) तस्कर एटले चोर, (पुलिंद के०) वनचर जीवो, (सहूल के०) शार्दूल सिंह, तेने मारो, हणो, इत्यादिक जे (सह के०) शब्दो तेणें करीने (जीमासु के०) जयंकरवीहामणी एवी, तथा (जय के०) जय तेणें करीने (विहुर के०) विह्वल तथा (बुन्न के०) विषण एटले दुःखित एवा पुरुषोने (अकायर के०) अकातर एवा जिह्व लोकोयें (उद्धूरिअ के०) लुब्ध्या

ठे, (पहिअसत्तासु के०) पंथीयोना साथो जेने विपे एवी अटवीयो ठे ॥१०॥
एवी अटवीयोमां पण हे श्रीगार्धनाथ! (अविलुत्त के०) नथी चोखुं एवुं
(विहवसारा के०) उत्कृष्टधन जेनुं, ते कोण पुरुषनुं उत्कृष्ट धन नथी
चोखु? तो के (नाह के०) हे नाथ! (तुह के०) तमोने (पणाममत्त
के०) प्रणाममात्र करवो, तेज ठे (वावारा के०) व्यापार जेमने, एटले
ते अवसरनेविपे तमोने प्रणाम करवानुं ठे कृत्य जेमनुं एवा पथिको जे
ठे, तेना (सिग्ध के०) शीघ्र एटले उतावला (विग्धा के०) विघ्नसमूह, (वव
गय के०) विशेषें करी गया ठे जेथकी एवा पुरुष, (हिअइष्टिअं के०)
पोताना हृदयने विपे इष्टित एवा (गणं के०) स्वनगरग्रामादिक जे मनोवां
ठित स्थानक, ते प्रत्ये (पत्ता के०) प्राप्त थाय ठे ॥ ११ ॥

हवे गाथाछयें करीने ठहुं सिंहजयनिरासकारक प्रभुनुं
माहात्म्य कहे ठे.

पञ्जलिआनलनयणं, दूरवियारियमुहं महाकायं ॥ नह
कुलिसघायविअलिअ, गइंदकुंजवलाजोअं ॥ १२ ॥
पणयससंजमपठिव, नहमणिमाणिकपमिअपमिमस्स ॥
तुह वयणपहरणधरा, सीहं कुंदपि न गणंति ॥ १३ ॥

अर्थ:- (पञ्जलिअ के०) प्रज्वलित एवो जे (अनल के०) अग्नि,
तेना सरखां ठे (नयणं के०) नेत्र जेनां एवा, तथा (दूरवियारियमुहं
के०) दूरथकी फाड्युं ठे नहण करवाने थयें मुख, जेणें एवो, तथा (महा
के०) महोठो ठे (कायं के०) देह जेनो एवो, तथा (नहकुलिस के०)
नखरूप कुलिश जे वज्र, तेना (घाय के०) घात, एटले जे प्रहार, तेणें
करी (विअलिअ के०) विदलित एटले विशेषें जिन कण्यां ठे (गइंद के०)
गजेंद्र जे हस्ती तेमनां जे (कुंजवला के०) कुंजस्थल तेना (आजोअं के०)
आजोग एटले विस्तार जेणें एवो ॥ १२ ॥ अने (कुंदपि के०) श्रोधा
यमान थयो एवो पण (सीहं के०) सिंह जे ठे तेने (नगणंति के०)
नथी गणता, अर्थात् तेवा सिंहनेविपे पण जयदेतुतायें करी संज्ञावना
करता नथी. ते कोण संज्ञावना करतानथी? तो के (पणय के०) नम

તા એવા (સસંજમ કે०) સમંત્રમ એટલે આદરસહિત કે (પત્રિય કે०) પાર્થિવ જે રાજાઈ, તે સંવંધીનું અથવા પ્રિયીને વિષે વિચાર્યું જે હંદ્રો તે સંવંધીનું (નહમણિમાણિક કે०) પ્રવૃત્તા નથી નેટીજ એટલે મણિમાણિક્ય તેને વિષે (પત્રિય કે०) પડ્યું છે (પત્રિમમ્મ કે०) પ્રતિ વિંવ જેમને એવા તમે તો, તે (તુહ કે०) તમારા (વચણપદરણ કે०) વચને કરી જે નામગ્રહણ કરવું, તે રૂપ પ્રદરણ એટલે શસ્ત્રો, તે શસ્ત્રોને (ધરા કે०) ધારણ કર્યાં છે જેમણે એવા, જનો સિંહને ગણતા નથી ॥૨૩॥

હવે ગાથાયુગ્મે કરીને સાતમો ગજજયનિરાસકારક પ્રવૃત્તો
અતિશય દેશ્વામતો ઠતો કહે છે.

સસિધવલદંતમુસલં, દીર્ઘકરુદ્ધાલબુદ્ધિઝઠાહં ॥ મધુ
પિંગનયણજુઅલં, સસલિલનવજલહરાવં ॥૨૪॥
ત્રીમં મહાગંદં, અત્યાસન્નપિ તે ન વિગણંતિ ॥ જે તુમ્હ
ચલણજુઅલં, મુણિવડ તુંગં સમલ્લીણા ॥ ૨૫ ॥

અર્થ:- (મુણિવડ કે०) હે મુનિપતે! (તે કે०) તે નરો, (અત્યાસન્નપિ કે०) અત્યાસન્ન એટલે અતિશયે કરીને નિકટવર્તી એટલે ઢૂકનો રહે લો એવો પણ (મહાગંદં કે०) મહોટો એવો ગજેંડ તેને (નવિગણંતિ કે०) નથી ગણતા. અર્થાત્ તે નરો ગજજય હેતુની સંજાવના કરતા નથી. હવે તે ગજેંડ કેહેવો છે? તો કે (ત્રીમં કે०) વિહામણો અતિજયંકર એવો, વલી કેહેવો છે? તો કે (સસિ કે०) ચંદ્રમા તેના સરખો (ધવલ કે०) ધોલો છે (દંતમુસલં કે०) બે દાંત રૂપ મુશલ જેને એવો અને (દીર્ઘ કે०) દીર્ઘ એટલે લાંબો એવો (કર કે०) શુંઢાદંત તેનું (બુદ્ધાલ કે०) ઝંચુ ઝમારવું, તેણે કરીને (બુદ્ધિ કે०) વૃદ્ધિગત થયો છે (ઝઠાહં કે०) ઝત્સાહ જેને એવો, તથા (મધુ કે०) મધુ એટલે મધ તેના સરખું (પિંગ કે०) પીતરક્ત છે (નયણજુઅલં કે०) નેત્રનું યુગલ જેનું એવો, તથા વલી કેહેવો છે? તો કે (સસલિલ કે०) જલેં કરી પૂર્ણ એવો જે (નવજલહ રારાવં કે०) નવીન મેઘ, તેના સરખો છે આરાવ એટલે ગર્જનારૂપ શબ્દ જેનો એવો, આર્હિં જલધર શબ્દ જે છે, તે મેઘવાચિ જાણવો. કદાપિ

तेम न कहियं, मो प्रथम मल्लिख शब्द घटण करेलो ठे, तेथी पुनरुक्ति दो
पनी आपनि थाप थे माटे. वली ते नरो केदेवा ठे? तो के (ज के०) जे-
नरो, (तुम्हयलणजुअल के०) तमारा घरणयुगल ते प्रत्ये (समष्टी
मा के०) सम्यग्रीते आश्रये करीने रखा गया ठे. ते नमारे घरणयुग
स केदेवुं ठे? तो के (तुंग के०) सर्वेयकी गुणोयें करीने उन्नत एवुं ठे.
ह्वं ए सर्वमो चावार्थ एज ठे जे, तमारा घरणाश्रित नरोने एतादश ग-
जतय होतुं नथी ॥ १५ ॥

॥ ह्वे नाचायुग्में करीने श्रानमो प्रचुनो संग्रामजयहरातिश
यने कहेनो वनो कहे ठे. ॥

समरम्मि तिस्रखग्गा, जिग्घायपविद्धउरुयकववे ॥
कुंतविणिज्जि करि कखद्द, मुक्क सिक्कार पउरंमि ॥ १६ ॥
निज्जियदप्पुद्धरिउ, नरिदनिवद्दा जडा जसं धवखं ॥
पावंति पाव पसमिण, पास जिण तुद्द प्पजावेण ॥ १७ ॥

अर्थ:- (पासजिण के०) हे पार्श्वजिन ! तथा (पावपसमिण के०)
हे पापना प्रकपे करी शमायनहार ! (जडा के०) जट जे मुजटो ते, (समर
म्मि के०) संग्रामने विपे (तुद्दप्पजावेण के०) तमारा प्रजावें करीने (ध
वखं के०) उज्ज्वल एवुं (जसं के०) यश जेठे तेने (पावंति के०) पामे
ठे. ते जटोयें तमारा प्रजावें करीने (निज्जिय के०) निर्जित एटखे जीत्या
ठे (दप्पुद्धर के०) दप जे श्रद्धंकार तेणें करी मदोन्मत्त थयेला श्रयात्
“श्रमं योखा ठेयें.” तथा श्रजिमान धरनारा एवा (रिउनरिंद के०) शत्रु एवा
जे राजाउं तेमना (निवद्दा के०) समूह जेमणें एवा थाय ठे ॥ १५ ॥
ह्वे पूर्वोक्त संग्राम केहवोठे? तो के (तिस्रखग्गा के०) तीक्ष्ण एवा जे
खन्न तेना (जिग्घाय के०) प्रहार तेणें करीने (पविद्ध के०) उधूंखल जेम
तेमज (उरुय के०) श्राम तेम नाचवा लाग्यां ठे (कववे के०) मस्तक
रहित धन जेने विपे एवो, तथा वली केहवो ते संग्राम ठे? तो के (कुंत
विणिज्जि के०) कुंत जे जालां, तेमणें विशेषें करी जेदेलां ठे श्रंग जेनां
एवा जे (करिकखद्द के०) दस्तीना ग्रीश धरणा वालकी, तेमणें (सु-

कसिकार के०) मूकेला एवा जे सीत्कारो ते सीत्कारातिशयें करीने (पठ रम्मि के०) प्रचुर एवो संग्राम ठे. एवा दारुण संग्रामने विपे तमारा प्रजावें करी ते सुजटो जयने पामे ठे ॥ १६ ॥

हवे एटला स्तोत्रें करीने कवियें प्रचुनुं आठ जयनिवारणातिशय पण पृथक् पृथक् युग्मगाथायें करीने कछुं, सांप्रत एक गाथायें करीनेज पूर्वे कछां एवां जे जयो, तेने निरास करतो ठतो कहे ठे.

रोग जल जलण विसहर, चौरारि मइंद गय रण जयाइं॥
पासजिण नाम संकि, तणेण पसमंति सवाइं ॥ १७ ॥

अर्थः—(रोग के०) रोग जे कुष्ठादि, (जल के०) पाणी (जलण के०) अग्नि, (विसहर के०) सर्प, (चोर के०) तस्कर, (अरि के०) शत्रु, (मइंद के०) सिंह, (गय के०) हस्ती, (रण के०) संग्राम, तेनां (सवाइं के०) सर्व (जयाइं के०) जय ते, (पासजिणनामसंकित्तणेण के०) पार्श्वजिननां श्रद्धा पूर्वक जे नाम, तेनुं जे कीर्तन, तेने करवे करीने (पसमंति के०) प्रकषें करी शांति पामे ठे. अर्थात् प्रशब्दें करीने फरी ते जय उत्पन्न पण थाय नहिं. आ ठेकाणें मंत्र कहे ठे. ते जेम केः—“ॐ नमिज्जण पास विस विसहर वसह जिण फुलिंग झीरोग जल जलण विसहर चौरारि मइंद गय रण जयाइं पास जिण नाम संकित्तणेण पसमंति मम स्वाहा ॥” आ महामंत्र ठे, ते आ स्तोत्रना वेराएला अक्षरोयें करी उत्पन्न करेलो ठे ॥ १७ ॥

हवे आ गाथामां आ स्तोत्रनुं माहात्म्य कहे ठे.

एवं महाजयहरं, पासजिणिंदस्स संथवमुच्चारं ॥
जविय जणाणंदयरं, कट्ठाण परंपर निहाणं ॥ १८ ॥

अर्थः—(एवं के०) ए पूर्वोक्त रीतें कछुं एवुं, (पासजिणिंदस्सके०) श्री-पार्श्वजिनेंद्रनुं (संथवं के०) स्तवन ठे, ते केहेवुं ठे ? तो के (महाजयहरं के०) महोदं एवुं जे जय तेने हरनारुं ठे, अर्थात् अनर्थप्रतिघातक ठे. आ ँ करीने आ स्तोत्रनुं नाम पण जयहर जाणवुं. वली ते केहेवुं. ठे ? तो के (उच्चारं के०) अर्थथकी अने शब्दथकी उदार ठे. वली केहेवुं ठे ? तो के (जवियजणाणंदयरं के०) जव्य जे मुक्तिगमन योग्य जीव, तेने आनंद

करनारं ठे. आहिं कोइ शंका करे के, जवियानंदयरं एम न कहुं अने जवियजणाणंदयरं एम कहेवानुं शुं कारण? अने कदाचित् पूर्वोक्त पाठ कह्यो हत, तो पण अर्थमां एमज आवत. ते जेम के:—जविकोने आनंद दे नारं ठे. त्यां समाधान करे ठे के, जो जन शब्दनुं ग्रहण करियें, तो अव्यवहारिक निगोदमां पण जविक जीव ठे, तो तेने आनंद थवानो संजव ठे नही, कारण के ते एकेंद्रिय ठे माटे मध्यें जन शब्दनुं ग्रहण कखु ठे. अहीं व्यवहारराशिमां जे उत्पन्न थाय, तेने जन कहियें माटे जविक एवा जन ने आनंदकारक आ स्तवन ठे, एम जाणवुं. वली आ स्तवन केहुं ठे? तो के (कल्याणपरंपरनिहाणं के०) कल्याण जे श्रेय तेनी परंपरा जे संतति तेनुं निदानरूप एवुं ठे. अहिं केटलाएक तो पदविजंजन करीने आम अर्थ करे ठे, ते जेम के:—(जवियजणाणं के०) जविक जनोने (कल्याणपरं के०) कल्याणैकस्थान एवुं ठे. वली केहेवुं ठे? तो के (परनिहाणं के०) परनिजानां एटले पर जे शत्रुं तेनां निज जे कपट ते उच्चाटनादि तेने (अंदयरं के०) बांधनारं ठे, अर्थात् प्रकारांतरें करी एम जाणवुं जे दुइ कमोने स्तंजन करनारं ठे ॥ १९ ॥

हवे आ गाथायें करीने जे कोइ जयस्थानको होय, ते ठेकाणें आ स्तवन जणवुं. एवां जयस्थानकोने प्रगट करतो ठतो कहे ठे.

राय जय जरु ररुस, कुसुमिण डुस्सउण रिख पीडासु ॥
संजासु दोसु पंथे, उवसग्गे तहय रयणीसु ॥ २० ॥

अर्थ:—(रायजय के०) राजजय, (जरु के०) यद्वाजय, (ररुस) के०) राहसजय, (कुसुमिण के०) कुस्वमजय, तथा (डुस्सउण के०) दुःशकुन, एटले डुष्ट शकुनजय तथा (रिख के०) अशुज ग्रह, ते सर्वनी (पीडासु के०) पीडाउने विपे, तथा (दोसुसंजासु के०) वे संध्या ते एक प्रातः काल अने धीजी सायंकाल तेनेविपे, तथा (पंथे के०) पंथ जे अरण्यादिक मार्ग तेनेविपे. तथा (उवसग्गे के०) देव अने मनुष्यकृत उपसर्गोने विपे (तह के०) तथा (य के०) च ते समुच्चयार्थवाचक ठे. रय णीसु के०) रात्रियोने विपे ॥ २० ॥

जो पढइ जो अ निसुणइ, ताणं कइणो य माणतुंगस्स ॥

पासो पावं पसमेउ, सयल जुवणच्चिय चलणो ॥ २१ ॥

अर्थ:- (जो के) जे कोइ जन, ए उक्तप्रकारें करीने श्रीपार्श्वजिन नुं आ स्तव जे ठे, तेने (पढइ के०) जणे ठे, तथा (जोअनिसुणइ के०) जे उपयोग पूर्वक सांजले ठे, (ताणं के०) ते वेहु जननुं (य के०) बड़ी (कइणो के०) आ प्रस्तुत स्तोत्रना कर्त्ता एवा (माणतुंगस्स के०) मानतुंग सूरि तेमना निजप्रभु एवा जे (पासो के०) पार्श्वनामा जिन. आहिं पार्श्व पदें करीने पार्श्वयक्ष ग्रहण करवो नहिं, कारण के ते यक्षने हवे केहेसुं एवां विशेषणोनी अनुपपत्ति ठे माटें ते पार्श्वजिन, (पावं के०) पाप ते अशुभ कर्म जे राजजयादिकनुं कारण, तेने (पसमेउ के०) विनाश करो. ते पार्श्वजिन केहेवा ठे ? तो के (सयलजुवणच्चियचलणो के०) सकल एतु जुवन जे जगत् तेणें, आहिं जुवनशब्दें करीने त्रिजुवनमां रहेनारा जनो ग्रहण करवा, तेणें अर्चित एटले पूजित ठे चरण जेनां एवा ठे ॥ २१ ॥

हवे ते पार्श्वजिन केहेवा ठे ? तेनो अतिशय, आ गाथायें करी कहे ठे.

उवसग्गंते कमठा, सुरम्मि जाणाउं जो न संचलिउं ॥

सुर नर किन्नर जुवइहिं, संथुउं जयउ पासजिणो ॥ २२ ॥

अर्थ:- (उवसग्गंते के०) उपसर्गकारक एवो (कमठासुरम्मि के०) कमठासुर ठते पण (जो के०) जे जगवान् (जाणाउं के) षड्जीव नि काय हितचिंतनरूप एवा ध्यानयकी (नसंचलिउं के०) चलायमान थ या नहीं. अर्थात् दोऊ पाम्यानही. बली ते केहेवा ठे ? तो के (सुर के०) देवो, (नर के०) मनुष्य, (किन्नर के०) किन्नर, (जुवइहिं के०) युवती एटले ते सर्वनी स्त्रीयो तेणें (संथुउं के०) रूडे प्रकारें एटले त्रिधा शुद्धियें करीने स्तुति करेला एवा (पासजिणो के०) श्रीपार्श्वजिन ते (जयउ के०) जयतु एटले उत्कर्षें जयवृद्धिने पासो ॥ २२ ॥

इअस्स मअयारे, अठारस अकरेहिं जो मंतो ॥

जो जाणइ सो जायइ, परम पयठं फुडं पासं ॥ २३ ॥

अर्थ:- (एअस्स के०) आ स्तोत्रना (मअयारे के०) मध्यमें विषे

बेखा अदानेयं करी "नमिऊणपासविसहरवसहजिणफुसिंगं" ए (अष्टा
स्तवत्करेहिं के०) अहार अहारोयं करीने (जो के०) जे चिंतामणिनामा
गुम (मंतो के०) मंत्र ठे, तेने (जो के०) जे (जाणइ के०) गुरु उपदे
शयकी जाणे ठे, (सो के०) ने, तेवा मंत्रं करीने (पासं के०) पार्श्वनाथने
(जायइ के०) श्रीमंत्रमय पार्श्वप्रचुनुं ध्यान करे ठे, ते केहेवा श्री पार्श्व
नाथ ठे ? तो के (फुडं के) प्रगटध्यान स्वरूपं करीने (परम के०) उ
त्कृष्ट गुरु (पयसं के०) पद जे स्थानक तेने विषे रहेनारा ठे ॥ २३ ॥

पासइ समरण जो कुणइ, संतुठे हियएण ॥ अहुत

र सय वाहि जय, नासइ तस्स दूरेण ॥ २४ ॥

इति श्रीमहाजयहरनामकं पंचमस्मरणं संपूर्णम् ॥५॥

अर्थः—(जो के०) जे जीवो, (संतुठेहियएण के०) संतुष्ट हृदयं क
रीने (पासइ के०) श्रीपार्श्वनाथनुं (समरण के०) स्मरण जे ठे, तेने
(कुणइ के०) करे ठे, (तस्स के०) ते जीवोना (अहुत्तरसय के०) एक
शो ने आठ एवा (वाहि के०) व्याधि संबंधि जे (जय के०) जय, ते (दू
रेण के०) दूर प्रत्ये (नासइ के०) नासे ठे ॥ २४ ॥ इति नमि० ॥ ५ ॥

॥ अथ ॥

॥ श्री अजितशान्तिस्तवननामः षष्ठस्मरणस्य प्रारंभः ॥

अजिअं जिअ सव जयं, संतिं च पसंत सव गय पावं ॥ जय

गुरु संति गुणकरे, दोवि जिणवरे पणिवयामि ॥ १ ॥ गाढा ॥

अर्थः—जगवान् गर्जस्य ठते तेमनी विजया देवी माताने पोताना स्वा
मी जितशत्रु राजाये श्रूतक्रीडाने विषे न जीती, माटें (अजियं के०)
अजितनाथ नामा बीजा तीर्थकर, (च के०) वली (जिअसवजयं के)
जीखुं ठे, इह लोकादिक ससविध सर्व जय जेणें एवा, (संतिं के०)
श्रीशान्तिनाथ जगवान् ते, जे बखत गर्जमां हुता, ते समय पण जगत
ना अशिवोनी उपशान्तिने करता हवा, अने हमणां पण जे स्मरणयकी
जीवने शान्तिने करे ठे. ते शान्तिनामक शोलमा तीर्थकर केहेवा ठे ? तो
के (पसंत के०) अपुनर्जाविं करी निवृत्त थया ठे (सव के०)

સર્વ એવા (ગય કે૦) રોગ અને (પાવં કે૦) પાપ ઇટલે અગુન કર્મ જે મનાં એવા છે, તે (વેદિ કે૦) વેદુ પાળ (જિગવરે કે૦) જિનવર તેને (પણિવયામિ કે૦) પ્રણિપતામિ ઇટલે નનસ્કાર કરું તું. તે વેદુ જિનવર કેહેવા છે? તો કે (જય કે૦) જગત્ જે દેશનાઈ પ્રાણિવર્ગે તેના (ગુરુ કે૦) તત્વોપદેષ્ટા એવા છે, અથવા જગતના (ગુરુ કે૦) મહોટા એવા તથા (મંત્રિ કે૦) કપાયનો અજ્ઞાવ, તથા (ગુણ કે૦) જ્ઞાનાદિક ગુણ તેને (કરે કે૦) કરે છે, અથવા શાંતિરૂપ ગુણના કરનાર છે ॥ ૧ ॥ આ, ગાથાનામક ઠંદ જાણવો. આ સર્વસ્તોત્રના ઠંદનું લક્ષણ ઠંદોરલાકરનામક ગ્રંથથી જાણવું ॥

વવગય મંગુલ જાવે, તેહં વિઝલ તવ નિમ્મલ સહાવે ॥

નિરુવમ મહપ્પજાવે, થોસામિ સુદિઠ સપ્પાવે ॥૧॥ ગાઠા ॥

અર્થ:—(વવગય કે૦) વ્યપગત ઇટલે ગયો છે (મંગુલજાવે કે૦) અશોજન જાવ જેમનો એવા, આ કહ્યું એવું વવગયમંગુલજાવત્વ, તેનેવિષે વિશેષણદ્વારાયેં કરીને હેતુ કહે છે, તે જેમ કે:—(વિઝલ કે૦) વિસ્તીર્ણ તે વાહ્યાચ્યંતરં દ્વદાશવિધ એવું (તવ કે૦) તપ તેણેં કરીને (નિમ્મલસ હાવે કે૦) નિઃ કર્મા, છે, સ્વસન્તાયેં કરી સ્વજાવ જેમનો એવા, તે પૂર્વની ગાથા માં કહ્યા જે શ્રી અજિતનાથ તથા શાંતિનાથ, તે વેદુની હું નંદિષેણનામા સૂરિ, (થોસામિ કે૦) સ્તુતિ કરું હું. હવે તે વેદુ જિન કેહેવા છે? તો કે (નિરુવમ કે૦) નિરુપમ, ઉપમાતીત છે, (મહપ્પજાવે કે૦) મહાન્ ઇટલે મહોટો છે પ્રજાવ ઇટલે શક્તિ જેની એવા છે. અથવા નિરુપમ ઇટલે મહોટો એવો છે પ્રજાવ તે માહાત્મ્ય જેનું એવા છે. વહી કેહેવા છે? તો કે (સુદિ ઇટલે કે૦) રૂઢે પ્રકારેં કરી, અર્થાત્ કેવલજ્ઞાન અને કેવલ દર્શનેં કરી દીઠા છે (સપ્પાવે કે૦) વિચ્ચમાન જીવાજીવાદિક જાવો જેમણેં એવા છે. આહિં ‘તેહં’ એ જે પાઠહે, તે અપ્રામાણિક છે; કારણ કે તેનું પ્રાવાહિ કત્વેં કરીને આગમન છે, તથાપિ તે પાઠ સર્વજનો જાણે છે, તેથી આહિં લખ્યો છે ॥ ૨ ॥ આ પળ, ગાથાનામા ઠંદ જાણવો.

સઘ ડુલ્લ પ્પસંતીણં, સઘ પાવ પ્પસંતિણં ॥ સઘા અ
જિય સંતીણં, એમો અજિય સંતિણં ॥ ૩ ॥ સિલોગો ॥

अर्थः—(सब के०) सर्व एवा जे जन्मजरादि विद्यमान कर्म, तेथकी उपनां जे (दुःख के०) दुःखतेनी (प्संतीणं के०) प्रशांति थइ ठे जेठने एवा ठे, अथवा सर्व योग्य जंतुठना दुःखनी प्रशांति करी ठे मजेणें एवा ठे, तथा (सब के०) सर्व एवां जे प्राणातिपातादिक (पाव के०) पापकर्मों ठे, तेनी (प्संतीणं के०) प्रशांति थइ ठे जेमने एवा ठे, तथा वली (अजिअ के०) रागादिकें करी नथी पराजव पामेलो एवो (संति णं के०) शांति एटले उपशम ठे जेमनो एवा, (अजिअसंतिणं के०) श्रीअजितनाथजी तथा शांतिनाथजी तेमने (सया के०) सदा निरंतर (नमो के०) नमस्कार थाउं ॥३॥ आ गाथानो श्लोकनामा ठंद जाणवो॥

अजिअ जिण सुह प्पवत्तणं, तव पुरिसुत्तम
नाम कित्तणं ॥ तह य धिइ मइ प्पवत्तणं, तव
य जिणुत्तम संति कित्तणं ॥ ४ ॥ मागहिया ॥

अर्थः—(अजिअजिण के०) हे अजितजिन! तथा (पुरिसुत्तम के०) पुरुष जे मर्त्यलोक तेने विपे उत्तम एटले श्रेष्ठ तेना संबोधननेविये हे पुरुषोत्तम! (तव के०) तमारं (नामकित्तणं के०) नामनुं जे कीर्तन, ते (सुहप्पवत्तणं के०) स्वर्गापवर्ग लक्षण जे सुख, तेनुं प्रवर्तन करनारं एवुं वत्ते ठे. (तहय के०) तथा वली (धिइ के०) धृति ते चित्तनी स्व स्थितारूप समाधि तथा (मइ के०) मति जे बुद्धि तेनुं (प्पवत्तणं के०) प्रवर्तन एटले प्रकर्षे करिने वर्तन करनारं ठे, तथा (जिणुत्तम के०) जिन जे सामान्य केवली, तेने विपे श्रेष्ठ एवा हे (संति के०) श्री शांतिनाथ! (तवय के०) वली तमारा नामनुं जे (कित्तणं के०) कीर्तन ठे, ते पण पूर्वोक्तगुणयुक्त ठे. कोइ ठेकारणें 'पवत्तण' एवो पाठ ठे, तेनो अर्थ पण तेमज जाणवो ॥ ४ ॥ आ गाथानो, मागधिका नामा ठंद जाणवो.

किरिया विद्धि संचिच्छं कम्म किलेस विमुक्क यरं, अ
जिच्छं निचिच्छं च गुणेहिं महासुणि सिद्धि गयं ॥ अजि
अस्स य संति महासुणिणोवि अ संतिकरं, सपयं म
म निवुइ कारणयं च नमंसणयं ॥ ५ ॥ आखिणाणयं ॥

अर्थः—(किरियाविहि के०) कायिक अधिकरणीयादिक पञ्चीश क्रिया, तेना विधि एटले जेद, तेणें करि (संचिअ के०) संचित करेलां एटले एकठां करेलां एवां जे (कम्म के०) ज्ञानावरणादिक आठ कर्म, तथा (किलेस के०) कषाय तेथकी (विमुक्कयरं के०) मूकावनारा ठे, एटले तेथकी अत्यंत अज्ञावना करावनारा ठे. अहीं किलेस ते कषाय तेनुं पण कर्मने विषे अंतर्गतपणुं ठे, तथापि संसारना कारणनेविषे कषायनुं मुख्यत्वपणुं ठे, एवुं सूचन करावाने कषायनुं जूडुं ग्रहण कछुं ठे, तथा (अजिअं के०) तीर्थांतरीय एवा अन्यदर्शनीयो जे ईश्वरादिक देवो ठे, तेने वांदवानुं जे पुण्य, तेणें नथी जीत्या जेह एवा ठे. (च के०) वली केहवा ठे ? तो के (गुणेहिं के०) सम्यग् ज्ञान, दर्शन, चारित्रादिक गुणें करीने (निचियं के) निचित एटले व्याप्त एवा ठे. उपलक्षणथी ए गुणोनी प्राप्ति पण ज गवाने नमस्कार करवाथकी होय ठे. वली केहवा ठे ? तो के (महामुणि के०) महोटा मुनियो जे ऋषियो तेमनी (सिद्धि के०) अणिमादिक आठ सिधियो जे ठे, तेने (गयं के०) गत एटले प्राप्त थया एवा ठे, उपलक्षण थकी ते अणिमादिक आठ सिद्धियोनी प्राप्ति पण जगवंतने नमस्कार करवा थकी थाय ठे, एवा (अजिअस्स के०) अजित नामें वीजा तीर्थकर तेमने अने (य के०) वली जे विघ्नोपशांतिने करे ठे, एवा (संति के०) श्री शांतिनाथ नामा शोलमा तीर्थकर, (महामुणिणोविअ के०) जे महामुनि ठे, तेमने अ थवा महामुनियोने शांतिना करनार श्रीशांतिनाथ तेमने जे (नमंसणयं के०) विशिष्ट प्रणमन करवुं, ते (मम के०) मुजने (सययं के०) निरंतर, (संति करं के०) विघ्नोपशांति करवानुं अने (च के०) वली (निबुइ के०) निर्वृत्ति जे मोक्षसुख तेनुं प्रशस्त, (कारणयंच के०) कारण, (जवतु के०) हो. अहीं जवतु ए पद अच्चाहारथी लेवुं. कारण के ए पदमां जे ठेह्नुं कारणकं, त्यां क जे ठे, ते नमनप्रशंसाने विषे ठे ॥५॥ आ, आलिंगनकनामा ठंद ठे ॥

पुरिसा जइ डुक्कवारणं, जइ अ विमग्गद् सुक्क
कारणं ॥ अजिअं संतिं च ज्ञावउं, अज्रयक
रे सरणं पवज्झा ॥ ६ ॥ मागदिआ ॥

अर्थ:- (पुरिस्ता के) हे मनुष्यो ! (जड़ के०) यदि एटले जो तमें (छुल्लवारण के०) दुःखनुं प्रतिपेधन करुं, तेने (विमग्गह के०) विमार्गयथ, एटले खोलो ठो, अर्थात् शोधवांठो ठो, अने (अ के०) वली (जड़ के०) यदि एटले जो (मुक्तकारण के०) सुखनुं कारण एटले हेतु तेने पण विमग्गह एटले खोलो ठो, शोधो ठो, तो (अजित के०) श्रीअजितनाथनुं (च के०) तथा (संति के०) श्रीशान्तिनाथ तेमनुं (सरण के०) शरण जे प्राण तेने (जावठ के०) जाव जक्तियें करीने, परंतु ऊच्यें करीने नहीं एवं सूचन करवाने अर्थ जावठ ए शब्द ग्रहण कस्यो ठे. (पवज्झा के) प्राप्त थाउं. ए वेहु तीर्थकर केहेवा ठे ? तो के (अजय के०) निर्जय तेने (करे के०) करे एवा ठे ॥ ६ ॥ आ, मागधिका नामा ठंद जाणवो ॥

एम वेहु तीर्थकरनी स्तवना करीने हवे अयुक्रमें एकेक तीर्थकरनी स्तुति करे ठे. तेमां पण प्रथम श्रीअजितनाथने स्तवे ठे.

अरइ रइ तिमिर विरहिअ सुवरय जर मरणं, सुर
असुर गरुड जुयग वइ पयय पणिवइअं॥ अजिअ मइ
मविअ सुनय नय निजण मज्जयकरं, सरण सुअसरिअ
जुवि दिविज मदिअं सययमुवणमे ॥ ७ ॥ संगययं

अर्थ:- (अरइ के०) संयमने विपे अरति अने (रइ के०) असंयमने विपे रति एटले समाधि तथा (तिमिर के०) अज्ञान, तेणें करी (विरहिअ के०) विरहित एवा, अथवा अरति ते मोहनीयउदयथकी उपन्यो जे चित्तोद्भेग अने रति ते मोहनीयोदयथकी उपनी जे चित्ताजिरति, ते वेहु सम्पक् ज्ञानने आछादन करनारी ठे, ते रूप तिमिर जे अंधकार, तेणें करी विरहित ठे, अने वली (उवरयजरमरण के०) उपरत एटले निवृत्ति पाम्यां ठे जरा अने मरण जेनां अथवा (उवरयजरं के०) उपरत ठे जरा जेने तथा वली (अरण के०) नयी रण ते युद्धादिक क्लेश जेने एवा, वली (सुर के०) वैमानिक देवो, (असुर के०) ज्वनपति, (गरुड के०) सुवर्णकुमार, (जुयग के०) नागकुमार, तेना (वइ के०) पति जे इंद्रो उपलक्षणयकी अन्य देवोना पण इंद्रो खेवा. तेमणें (पय

य के०) रुडे प्रकारें जेम आय तेम (पणिवश्य के०) प्रतिपत्त एव
 नमस्कार कस्यो ठे जेने एवा. अथवा (सुग के०) वैमानिक, (ससुर के०)
 जवनपति, (गरुड के०) ज्योतिषी, (जुयगा के०) जुज जे गुरु तेने विषे, या
 नाम चाखे एवा जे व्यंतग, ते वनचर संझायें करीने तेनुं स्तवणुं ठे, ए के०
 माटे तेमना (वड के०) पति तेमणें (पययं के०) गुरुतायें करीने (पणिव
 श्यं के०) प्रणिपत्य कसुं ठे जेमने एवा ठे, वली केववा ठे? तो के
 (अविश्र के०) अपिच एटले सर्वे समीचीन एवां अन्य विशेषणायें युक्त
 एवा तथा (सुनय के०) शोजन एवा जे अनेकांतरूप नेगमादिक नय
 तेमनुं (नय के०) प्रतीतिनुं पामनुं, तेने विषे (निगुण के०) निगुण
 काह्या ठे, तथा (अजयकरं के०) निर्जयपणाना करनार अथवा नय
 रहित सुखना आपनारा, एवा जिनना (सरण के०) शरणने (उवस
 रिय के०) उपसृत्य एटले शरणतायें करी प्रतिपादन करीने (जुवि के०)
 जुविज जे मनुष्यो, (दिविज के०) देवो तेमणें (महियं के०) पूजित ठे
 एवा, (अजिअं के०) श्रीअजितनायने (सययं के०) सततं एटले निरंतर
 (अहं के०) हुं स्तवन करनारो (उवणमे के०) उपनमे एटले सामीप्यं
 करीने नमस्कार करुं तुं ॥ ५ ॥ आ, संगतनामा ठंद जाणवो.

हवे शांतिजिनने स्तवे ठे.

तं च जिणुत्तम सुत्तम नित्तम सत्तधरं,
 अज्झव मद्दव खंति विमुत्ति समाहि
 निहिं ॥ संतिकरं पणमामि दसुत्तम
 तिज्जयरं संतिमुणी मम संति समा
 हिवरं दिसउं ॥ ६ ॥ सोवाणयं ॥

अर्थ:-हुं (तं के०) ते जगत्प्रसिद्ध एवा (संतीमुणी के०) शांतिनामें
 जे मुनि, तेने (पणमामि के०) श्रद्धापूर्वक प्रणाम करुं तुं. (च के०)
 च ठे ते पादपूर्णार्थ ठे, ते शांतिमुनि केहवा ठे? तोके (जिण के०)
 सामान्य केवली तेने विषे (उत्तम के०) तीर्थकरपणायें करीने श्रेष्ठ ठे,
 अने (उत्तम के०) प्रधान (नित्तम के०) निस्तम एटले अज्ञानरहित ठे,

अथवा निस्तम एटले कांक्षारहित ठे, तथा (सत्तधरं के०) सत्र एटले जावयइ तेने धारण करनारा ठे, वली (अज्ञव के०) आर्जव, ते निर्मायि कपणुं (मद्व के०) माद्व, ते निरहंकारता, (खंति के०) क्षमा, (विमुक्ति के०) निर्लोभता तथा (समाहि के०) समाधि तेमना (निहिं के०) निधि एवा ठे, तथा (संतिकरं के०) शांतिक जे विपत्तिनो उपशम, तेने रं एटले थापे ठे एवा, वली केहेवा ठे? तो के (दमुत्तम के०) दम जे इन्द्रिय दमन एटले इन्द्रियनो जय, तेणेंकरीने उत्तम एटले प्रधान ठे, वली (तिष्ठयरं के०) तीर्थ करावानुं ठे शील जेनुं तेने तीर्थकर कहियें. एवा ते (मम के) मुकुने (संति के०) शांति अने (समाहिवरं के०) प्रधान समाधि जे चित्तनी स्वस्थता, तेहीज वर एटले यांछितपणुं तेने (दिसठ के०) दो, थापो ॥ ८ ॥ आ, सोपानकनामा ठंद जाणवो.

ह्वे श्री अजितनाथने गाथायुग्में करीने स्तवे ठे.

सावन्नि पुव पन्निवं च वर दन्नि मन्वय पसव विन्नि
न्न संधियं, थिर सरिठ ववं, मयगळ लीलायमा
ए वर गंधदन्नि पन्नाण पन्निवं संधवारिदं ॥ दन्नि
दव वाहुं धंत कणग रुअग निरुवद्वय पिंजरं, पवर
लखणो वचिय सोम चारु रुवं, सुइ सुइ मणाजिरा
म परम रमणिअ वर देव इंडइ निनाय महुर
यर सुदगिरं ॥ ९ ॥ वेहउ ॥

अर्थः—(सावन्नि के०) धावस्ति शब्दें करीने अर्ही अयोध्या ग्रहण करवी, तेविषे आगमनुं प्रमाण ठे, ते जेम केः—“इत्ताग जूमिठवा, सावन्नि विणियं कोसलपुरं च” माटे ते अयोध्याने विषे (पुवपन्निवं के०) पुवं एटले दीक्षा ग्रहणथी पहेलां पार्थिव एटले राजा दत्ता, अथवा पुवं केहेली एवी अयोध्या तेना पार्थिव एटले राजा, (च के०) चकार पादपूर्णाथं ठे. वली (यर के०) ध्रेष्ट एवो जे (दन्निमन्वय के०) वनहन्ती तेनुं मन्वय तेना सरखुं (पसव के०) प्रशस्त एटले प्रशंसा करवा योग्य अने (विन्नि द के०) विस्तीर्ण एवुं ठे शरीरनुं (संधियं के०) शुद्धसंस्थान जेमनुं

એવા છે તથા (ચિર કે०) સ્થિર કઠિન (સરિઠ કે०) સરખું અવિષ
 મ એવું (વઠં કે०) વક્ષ એટલે હૃદય છે જેમનું, અથવા (ચિર કે०)
 નિશ્ચલ એવું (સિરિઠ કે०) શ્રીવત્સનામા લક્ષણવિશેષ તે છે (વઠં કે०)
 વક્ષઃસ્થલને વિષે જેને એવા, તથા (મયગલ કે०) મદોન્મત્ત અને
 (લીલાયમાણ કે०) લીલા કરતો એવો (વર કે०) પ્રધાન (ગંધહૃત્તિ
 કે०) ગંધહસ્તી તેનું જે (પઢાણ કે०) પ્રસ્થાન એટલે ગમન તેની પેરે
 (પઠિચ્ચં કે०) પદસંક્રમણ એટલે ગતિ છે જેમની એવા, તથા (સંથવારિહં કે०)
 સંસ્તવ જે સ્તુતિ તે વર્ણન કરવું, તેને અર્હ એટલે યોગ્ય તથા (હૃત્તિહૃત્ત કે०)
 હસ્તીનો હસ્ત જે શુંઢાદંરુ તેના સરખા સરલ તથા લાંવા છે (વાહું કે०)
 વાહુ જેના એવા, તથા (ધંત કે०) ધમેલું એવું જે (કણગ કે०) કનક
 એટલે સુવર્ણ તેનું (રુચ્ચગ કે०) રુચક એટલે જાજન અથવા આજરણ
 વિશેષ તેના સરખું (નિરુવહ્ય કે०) નિરુપહત એટલે નિષ્કલંક એવો
 (પિંજરં કે०) પીતવર્ણ છે જેનો એવા, તથા (પવર કે०) પ્રવર એટલે
 શ્રેષ્ઠ એવા શંખ, ચક્ર, અંકુશાદિક (લક્ષણ કે०) લક્ષણો તેણે કરીને
 (ઉવચિય કે०) સહિત છે વ્યાપ્ત છે, તથા (સોમ કે०) સૌમ્યાકાર
 એવું અને દેખનારાને (ચારુ કે०) મનોહર સુખદાયક છે (રૂવં કે०) રૂપ
 જેમનું એવા, તથા (સુહ કે०) શ્રુતિ જે કાન, તેને (સુહ કે०) સુખ
 ની દાયક તથા (મણ કે०) મનને (અજિરામ કે०) મનોહર આલ્હા
 દકારી (પરમ કે०) અત્યંત (રમણિજ્ઞ કે०) રમણિક, અથવા (પર
 કે०) ઉત્કૃષ્ટ છે (મા કે०) લક્ષ્મી જેને એવા શ્રીમંત જનો તેને, અથવા
 (પર કે०) દૂર છે (મા કે०) લક્ષ્મી જેને એવા દરિદ્રી જનો, તે વે
 હુને (રમણિજ્ઞ કે०) રમારુનાર એટલે સંતોષ પમારુનાર એવી, તથા (વ
 ર કે०) શ્રેષ્ઠ એવી (દેવહુહિ કે०) દેવહુહિ તેનો (નિનાય કે०) શબ્દ
 તેના સરખી (મહુરયરસુહ કે०) મધુર તર શુદ્ધ કલ્યાણકારિણી એવી છે
 (ગિરં કે०) વાણી જેમની એવા છે ॥ ૯ ॥ આ, વેષ્ટકનામા ઠંદ જાણવો.

અજિચ્ચં જિઆરિગણં, જિચ્ચસવજ્ઞયં જવો
 દરિચં ॥ પણમામિ અહં પયર્ઝ, પાવં પસમેઝ
 મે જ્ઞયવં ॥ ૧૦ ॥ રાસાલુહર્ઝ ॥ યુગ્મં ॥

अर्थः—(जिथारिगणं के०) जीत्या ठे, अष्टकर्मरूप शत्रुना समूह जे
 णे, तथा (जिथसद्वजनं के०) जीत्या ठे तर्पजन्य जेणें. एम ए पदनो अ-
 र्थ. पूर्वे गयेला पदनी परें करवो. तथा तेना पुनरुक्तिदोष परिहारने अर्थे
 ग्राम पण अर्थ करवो, ते जेम के०—(जिय के०) जीव ते अर्ही पंचेंडि
 य जीव सेवा तेने (सब के०) श्रव्य एटले सांजलवा योग्य ठे (जयं के०)
 जग एटले जाग्य जेमनुं पया, तथा (जयीहरितं के०) जय एटले सं-
 सार तेनो उंच जे प्रवाह तेना रिपु एटले शत्रु ठे. अर्थात् संसारतुं उछे
 दकपणं ठे जेमने पया (अजित्यं के०) श्रीअजितनाथ, ते प्रत्ये (पयउं
 के०) प्रयतः एटले मन, वचन अने कायायें करी उपयुक्त पयो ठतो
 (अर्हं के०) हुं (पणमामि के०) प्रणाम करूं तुं. अने (जयवं के०)
 ते जगवान् (मे के०) महारं (पावं के०) पाप जे ठे, तेने (पसमेउ
 के०) प्रशमनु एटले प्रकपे करी शमावो, कारण के पापदाय ठतेज मो-
 द ठे, ते बिना नथी ॥ १० ॥ आ रासासुब्धकनामा वंद जाणवो.

हवे वे गाथायें करी श्रीशान्तिजिनने स्तवे ठे.

कुरु जणवय हठिणाउर, नरीसरो पढमं तउं महा च
 कवटि जोए महप्पजावो, जो वावत्तरि पुर वर सह
 स्स वर नगर निगम जणवय वई, वत्तीता राय वर
 सहसाणुयाय मग्गो ॥ चउदस वर रयण नव महानि
 दि चउसठि सहस्स पवर जुवईण सुंदरवइ, चुलसी
 हय गय रह सय सहस्स सामी, वणवइ गाम कोमि
 सामी आसिज्जो जारहम्मि जयवं ॥ ११ ॥ वेहउं ॥

अर्थः—(कुरु के०) कुरुनामें (जणवय के०) जनपद एटले देश, ते
 ने विपे (हठिणाउर के०) हस्तिनापुर नगर, तेना (नरीसरो के०) रा-
 जा ते (पढमं के०) प्रथम थया (तउं के०) तैवार पठी (महा के०)
 महोटा (चकवटि के०) चक्रवर्ती तेनो (जोए के०) जोग जे राज्य, तेने
 विपे वर्त्तता हवा, एटले ठ खंरुना राज्यना जोग जोगव्या (महप्पजावो

के०) महोदो जेनो प्रजाव एटले महिमा ठे, उत्सवोयें करी आत्माने प्रीति करनारी ठे, वली केहेवा ठे ? तो के (जो वावत्तरिपुरवरसहस्स के०) जे बहोतेर हजार एवा पुरवर ते, जे धरोयें करीने श्रेष्ठ तेने पुरवर कहियें तथा (वरनगर के०) श्रेष्ठ नगर जे गजपुरादि, जेमां कर नहीं, ते नगर कहियें अने (निगम के०) ज्यां महोटा रुद्धिवंत वणिकू व्यवसाय कर नारानी डुकानो होय ते, तथा (जणवय के०) जनपद ते देशविशेष जाणवा तेना (वई के०) अधिपति स्वामी, अथवा प्रकारांतरें वत्रीश स हस्स पुरवर, नगर, निगम, जनपद, तेना स्वामी एवा, अने (वत्तीसारायव रसहसा के०) वत्रीश हजार एवा जे रायवर एटले मुकुटवद्ध राजा ते वत्रीश हजार देशना नायकें (अणुयायमगो के०) अनुयात मार्ग ठे जेमनो एटले ते वत्रीश हजार देशना मुकुटवद्ध वत्रीश हजार राजा ते सर्व श्रीशांतिनाथ नामा चक्रवर्त्तीनी पठवाडे चालनारा ठे. वली केहेवा ठे ? तो के (चउदस के०) चउद ठे (वर के०) श्रेष्ठ एवा (रयण के०) रत्न जेने एवा, तथा (नवमहानिहि के०) नव महोटा निधि एटले निधान जंमार अखूट ठे जेने, वली (चउसछिसहस्स के०) चोराठ हजार (पवर के०) प्रवर एटले श्रेष्ठ एवी (जुवईण के०) युवती जे स्त्री तेना (सुंदरवइ के०) सुंदर पति एटले जत्तारि ठे, वली (चुलसी के०) चोराशी (सयसहस्स के०) शत सहस्स एटले चोराशी शो हजार अर्थात् चोराशी लाख (हय के०) घोडा तथा चोराशी लाख (गय के०) गज ते हस्ती तथा चोराशी लाख (रह के०) रथ, तेना (सामी के०) स्वामी अधिपति जाणवा. वली कोइ ठेकाणें अठार कोड घोडा पण कहा ठे तथा वली (ठणवइगामकोमि के०) ठणुं कोरु गाम तेना (सामी के०) स्वामी एवा (जयवं के०) जगवान् (नारहम्मि के०) नरतक्षेत्रने विषे (आसि जो के०) होता हवा ॥ ११ ॥ आ वेष्टकनामा ठंड जाणवो.

तं संतिं संतिकरं, संतिष्णं सवजया ॥ संतिं शुणामि
जिणं, संतिं वेहेउ मे ॥ १२ ॥ रासानंदियं ॥ युग्मम् ॥

अर्थः—(तं के०) ते पूर्वोक्त (संतिं के०) मूर्त्तिमान् उपशमरूप एवा तथा (संतिकरं के०) स्व एटले पोताना अंतिक जे समीप ते मोक्ष

लक्षण, तेने (२ के०) आपनार एवा, अने (संतिणं के०) रुडे प्रकारें
तलु ठे (सब के०) सर्वोयें (जया के०) मृत्यु जेयकी, अर्थात् जेयकी
सर्व मृत्युजय तरे ठे एवा, (संति के०) श्रीशान्तिनाथ (जिणं के०) तीर्थकर
तेने (घुणामि के०) स्तुति करुं हुं. श्या माटें स्तुति करुं हुं? तो के
(मे के०) महारा उपसर्गनी (संति के०) शान्ति तेने (वेहेउं के०)
विधातुं पटले करवाने अर्थे स्तुति करुं हुं ॥२१॥ आ, रासानंदित वंद ठे.

वली अजितनाथने स्तवे ठे.

इक्काग विदेह नरीसर, नर वसहा मुणि वसहा ॥
नव सारय ससि सकलाणण, विगय तमा विहुअ
रया ॥ अजि उत्तम तेअ गुणेहिं, महा मुणि अ
मिअ वलाविउल कुला ॥ पणमामि ते नव जय
मूरण, जग सरणा मम सरणं ॥ १३ ॥ चित्तलेहा ॥

अर्थः—(इक्काग के०) इक्ष्वाकुकुलवंशमां उत्पन्न थया माटें हे इक्काग
कुलवंश्य ! तथा (विदेह के०) विदेहनामा देश तेना (नरीसर के०)
नरेश्वर पटले राजा माटे हे विदेहनरेश्वर ! तथा (नर के०) मनुष्य तेमां
(वसहा के०) वृषज पटले श्रेष्ठ माटें हे नरवृषज ! तथा (मुणिवसहा
के०) मुनिमांहे एक अद्वितीय पटले मुनिधर्ममां धोरी, अथवा मुनीन्द्रोनी
सजा तेने विपे ठे नवो स्तव जेमनो एवा, तेना संवोधने हे मुनिवृषज !
तथा (नव के०) नवो उग्यो एवो जे (सारय के०) शारद पटले शरद्
शत्रु संवंधी (ससि के०) चंद्रमा तेनी पेरें (सकल के०) शोचावंत ठे
(थाणण के०) थानन पटले मुख जेमनुं माटे हे नवशारदशशिसकला
नन ! वली (विगयतमा के०) गयुं ठे तम ते अज्ञानरूप अंधकार जेना
थकी माटे हे विगततम ! तथा (विहुअरया के०) विघुत पटले गयुं ठे
फेळ्युं ठे निकाचित कर्मरूप रज जेणें माटें हे विघुतरज ! तथा (अजित
के०) गगादिकें न जीताय माटें हे अजित ! तथा (गुणेहिं के०) वाए
अन्यंतर एवा गुणोयें करी (उत्तम के०) श्रेष्ठ ठे, (तिअ के०) तेज जेमनुं
एवा माटें हे उत्तमतेज ! तथा (महामुणि के०) महातपस्वीयो जे महोटा

मुनियो ठे, तेउंथी पण (अमिअ के०) प्रमाण यइ न शके एवं ठे (वज्र के०) सामर्थ्य जेमनुं एटले अपरिमितवल ठे जेमनुं एवा माटे हे म्हा मुन्यमितवल ! तथा (विज्जकुला के०) विपुल एटले विन्नीर्ण ठे एउ एटले वंश जेमनो माटे हे विपुलकुल ! तथा (जवजय के०) संसारुं जय, तेने (मूरण के०) जांजनार माटे हे जवजयमूरण ! तथा (जग सरणा के०) जगतना शरण एटले रक्षाण करनार माटे हे जगशरण ! तमे (मम के०) महारा पण (सराण के०) रक्षाण करनारा ठो, अथवा (अमम के०) समत्वरहित ठो, माटे हे अमम (ति पणमामि के०) तमो ने हुं प्रणाम करुं हुं ॥१३॥ चित्रलेखाग्रंद. हवे शांतिजिनने स्तवे ठे.

देव दाणविंद चंद सूर वंद हठ तुठ जिठ परम ॥
 लठ रूव धंत रूप पट सेय सुद्ध निद्ध धवल ॥
 दंत पंति संति सत्ति कित्ति मुत्ति जुत्ति गुत्ति पवर ॥
 दित्त तेअ वंद धेअ सब लोअ जाविअ प्पजाव ॥
 एअ पइसमे समाहिं ॥ १४ ॥ नारायण ॥

अर्थः—(देव के०) सुर, (दाणव के०) असुर, तेना (इंद के०) इंद्र, तथा (चंद के०) चंद्रमा अने (सूर के०) सूर्य, तेमने (वंद के०) वंद्यमान ठे पग जेना, तथा (हठ के०) आरोग्यवंत (तुठ के०) प्रमोदवंत (जिठ के०) प्रशंसा करवा योग्य (परमलठ के०) अत्यंत कांतियुक्त ठे (रूव के०) रूप जेमनुं, तथा (धंत के०) धमेलुं एवुं (रूप के०) रूपुं, तेनो (पट के०) पाटो, तेनी पेरें (सेय के०) श्वेत ते घन (सुद्ध के०) निर्मल (निद्ध के०) स्निग्ध अरूद्ध एवी (धवल के०) उज्ज्वल ठे (दंतपंति के०) दां तनी पंक्ति जेमनी, तथा (सत्ति के०) शक्ति ते पराक्रम जो सर्व देवता एकठा मले, तो पण परमेश्वरनी पगनी टचली आंगुली चलावी न शके, अथवा मेरु पर्वतने टचली आंगुलीयें करी उपाडे, एटली शक्ति ठे, (कित्ति के०) कीर्त्ति ठे समुद्रांत जेहनी (मुत्ति के०) मुक्ति ते निर्लोभता (जुत्ति के०) युक्ति ते न्यायोपेत वचन, (गुत्ति के०) गुप्ति ते त्रण प्रसिद्ध ठे, तेणें करीने (पवर के०) श्रेष्ठ ठे तथा (दित्ततेअ के०) दीप्त ठे तेजनुं (वंद के०)

મંદ જેમનું અથવા (વંદ્યેય કે૦) મુગંડાદિકે વાંદવા યોગ્ય છે ગણધરાદિ
કર્તે ધ્યાન કરવા યોગ્ય છે, અથવા વાંદવા યોગ્ય જે મહામુનિયો તેમને
ધ્યાન કરવા યોગ્ય ગ્રમણ કરવા યોગ્ય પણ છે, તથા (સ્વ કે૦) સર્વ પ
વા જે (સોમ કે૦) સોમ તેણે (જાવિશ કે૦) જાવિત છે, અથવા છે, જા
મેલો છે (પ્પનાવ કે૦) પ્પનાવ જેમનો તેણે કરી (ગિશ કે૦) દેવ પટલે
જાણવા યોગ્ય પણ (સંતિ કે૦) હૈ શ્રીશાંતિનાથ ! તમે (મે કે૦) મુકને
(સમાદિ કે૦) સમાધિને (પદ્મ કે૦) પ્રદિશ પટલે આપો ॥ ૧૪ ॥ આ,
નારાચક નામા મંદ જાણવો ॥

હવે ગાથાચુર્મને કરીને અજિતનાથને સ્તવે છે.

વિમલ સસિ કદાશ્રેષ્ઠ સોમં, વિતિમિર સૂર
કરાશ્રેષ્ઠ તેષાં ॥ તિષ્ઠસ વદ્ ગણાશ્રેષ્ઠ રૂવં,
ધરણિધર પ્પવરાશ્રેષ્ઠ સારં ॥ ૧૫ ॥ કુસુમલયા ॥

અર્થ:- (વિમલ કે૦) નિર્મલ પ્પવી (સસિકલા કે૦) ચંદ્રમાની કલા તે
થકી (અશ્રેષ્ઠ કે૦) અતિરેક તે અધિક છે (સોમં કે૦) સૌમ્યતા જેની
તથા (વિતિમિર કે૦) ગયો છે મેઘનો અંધકાર જેથકી પણ (સૂરકર
કે૦) સૂર્યનાંકિરણો, તે થકી પણ (અશ્રેષ્ઠ કે૦) અધિક છે (તેષાં
કે૦) તેજ જેનું પણ છે, તથા (તિષ્ઠસવદ્ કે૦) ત્રિદશ જે દેવતા તેમના
પતિ જે હૈ તેમના (ગણ કે૦) સમૂહ, તે થકી પણ (અશ્રેષ્ઠ કે૦) અધિ
ક છે (રૂવં કે૦) રૂપ જેનું, જેમાટે સર્વ દેવતા મલી પોતાનું રૂપ એકત્ર
કરી પરમેશ્વરની ટચલી અંબુલી પાસે મૂકે, તો પણ સુવર્ણ થને ત્રાંવાના
રૂપમાં જેટલો તપાવત હોય, તેટલો તપાવત ત્યાં દેલાય, એવું તીર્થકર
નું રૂપ લખાણું છે, તથા (ધરણિધર કે૦) પર્વતો તેમાંહે (પ્પવર કે૦) પ્ર
ધાન શ્રેષ્ઠ પ્પવો જે મેરુપર્વત, તેથકી પણ (અશ્રેષ્ઠ કે૦) અધિક છે (સારં
કે૦) સ્વર્ગ પટલે ધૈર્ય જેમનું પણ છે ॥ ૧૫ ॥ આ, કુસુમલતા નામા મંદ
જાણવો ॥ આ શ્લોક તથા આવતા શ્લોકનો સંબંધ એકત્ર છે ॥

સત્તે અ સયા અજિચં, સારીરે અ વલે અજિ
ચં ॥ તવ સંજમે અ અજિચં, એસ થુણામિ

જિણં અજિચ્છં ॥ ૧૬ ॥ જુઞ્જગપરિંગિતચ્છં ॥

અર્થ:-તથા (સત્તે કે૦) સત્ત્વને વિષે (સયા કે૦) નિર્મલ (અજિચ્છ કે૦) અજિત છે એટલે નહીં પરાજવને પામેલા એવા છે. ચકાર પાસપણ થઈ છે. તથા (અ કે૦) વલી (સારીરે કે૦) દેહસંબંધી જે (વચ્ચે કે૦) વલ જે સામર્થ્ય તેને વિષે પણ (અજિચ્છં કે૦) વીજા પુરુષોથી ન જીતી શકાય એવા છે તથા (તવ કે૦) વાર પ્રકારનું તપ (અ કે૦) વસી (ન જમે કે૦) સત્તર પ્રકારનો સંયમ તેનો સમૂહ તેણે કરીને પણ (અજિચ્છં કે૦) વીજા પુરુષોથી ન જીતાય એવા, (અજિચ્છં કે૦) શ્રીઅજિતનાથ નામે (જિણં કે૦) જિનવર તેમની (એસ કે૦) આ (યુણામિ કે૦) સ્તુતિ કરું તું ॥ ૧૬ ॥ આ જુજગપરિંગિતનામા હંદ જાણવો ॥

હવે વિમલસસી ઇત્યાદિક કહેલા અર્થને જંગ્યંતરેં કરીને કહે છે.

સોમ ગુણેહિં પાવઙ્ ન તં, નવ સરય સસી ॥ તેઞ્ચ ગુ
ણેહિં પાવઙ્ ન તં, નવ સરય રવી ॥ રૂવ ગુણેહિં પા
વઙ્ ન તં, તિઞ્ચસ ગણ વઙ્ ॥ સાર ગુણેહિં પાવઙ્ ન
તં, ધરણિ ધર વઙ્ ॥ ૧૭ ॥ સ્વિજ્ઞિચ્ચયં ॥

અર્થ:- (સોમગુણેહિં કે૦) સૌમ્ય જે શાંતિગુણ તેણે કરીને (નવ કે૦) નવો ઉદયમાન થયેલો (સરય કે૦) શરદ કાલ સંબંધી જે (સસી કે૦) ચંદ્રમા તે પણ (તં કે૦) તે અજિતનાથના સૌમ્યગુણને એટલે સરસી સૌમ્યતા પ્રત્યે (નપાવઙ્ કે૦) પામી ન શકે તથા (તેઞ્ચગુણેહિં કે૦) તેજ એટલે શરીરની કાંતિના ગુણે કરીને (નવસરયરવી કે૦) નવો ઊગેલો એવો જે શરદ કાલનો સૂર્ય, એટલે શરદ ઋતુમાં આકાશ નિર્મલ હોવાથી સૂર્યનું તેજ શ્રેષ્ઠ હોય છે, તે પણ (તં કે૦) તે શ્રીઅજિતનાથના કાંતિગુણ પ્રત્યે તુલનાને (નપાવઙ્ કે૦) પામી ન શકે. તથા (રૂવ ગુણેહિં કે૦) રૂપગુણે કરીને (તિઞ્ચસગણવઙ્ કે૦) ત્રિદશ જે દેવતા તેના ગણ જે સમૂહ, તેના પતિ જે ઇંદ્ર, તે પણ (તં કે૦) તે શ્રીઅજિતનાથનું અનુપમાનરૂપત્વ છે, માટેં રૂપગુણની તુલનાપ્રત્યે (નપાવઙ્ કે૦) પામી ન શકે તથા (સારગુણેહિં કે૦) સ્થિરતાના ગુણોયેં કરીને (ધરણિધર કે૦)

पर्वतो तेनो (वड़ के०) पति एवो जे कनकाचल एटले मेरुपर्वत, ते पण (तं के०) ते जगवंतना स्थिरतागुणें करीने तुलनाप्रत्ये (न पावइ के०) पामी शके नहीं. अर्थात् ए पूर्वोक्त सर्व पदार्थो जगवंतना गुणनी बराबरी करी शकता नथी ॥ १७ ॥ आ, खिज्जितक नामा छंद जाणवो.

हवे श्री शांतिनाथजीने स्तवे ठे.

तिष्ठवर पवत्तयं तम रय रहियं, धीर जण शुच्य शिअं
चुअ कलि कलुसं ॥ संति सुह प्पवत्तयं तिगरण पयउं,
संति महं महामुणिं सरण मुवणमे ॥ १८ ॥ ललितअयं ॥

अर्थः—(तिष्ठवर के०) श्रेष्ठ तीर्थ जे चतुर्विध संघ अथवा प्रथम गणधर तेना (पवत्तयं के०) प्रवर्त्तक अथवा तीर्थमां वर एटले श्रेष्ठ एवो जे धर्म तेने तीर्थवर कहियें ते धर्मरूप तीर्थना प्रवर्त्तक एवा तथा (तम के०) अज्ञान(रय के०) रज ते वध्यमान कर्म, उपलक्षणथी बंधातुं एवं जे कर्म, तेणें करी (रहियं के०) रहित एवा तथा (धीर के०) बुद्धियें करी शोने, तेने धीर कहियें, एवा (जण के०) जन जे ठे, तेमणें (शुच्य के०) घाणीयें करी स्तुति कखा अने (शिअं के०) फूलें करी अर्चन कखा एवा तथा (चुअ के०) ताम्रयुं ए (कलि के०) बैर अथवा कलह तैनुं (कलुसं के०) कालुष्य एटले पाप जेणें एवा तथा (संति के०) मोक्ष, तैनुं जे (सुह के०) सुख तेने अर्थे (प्पवत्तयं के०) प्रवर्त्तता एवा जे साधु तेने दं एटले पालन करनार अथवा मोक्षसुखना प्रवर्त्तक एटले करनार एवा (महामुणिसंति के०) महोटा मुनि जे श्रीशांतिनाथजी ते प्रत्ये (तिगरण के०) मन, वचन अने काया तेणें करी (पयउं के०) पवित्र वस्तो एवो (अहं के०) हुं (सरणं के०) शरणप्रत्ये (उवणमे के०) उपनमे एटले जाउं तुं ॥ १८ ॥ आ ललितक नामा छंद जाणवो ॥

हवे प्रण श्लोकें करी श्री अजितनाथजीने स्तवे ठे.

विणजणय सिरि रइ अंजलि रिसिगण संयुअं थि
मिअं॥ विबुद्धादिव धण वइ नर वइ युय मदि अशि
अं बहुसो ॥ अइ रुग्गय सरय दिवायर समदिअ

सप्पन्नं तवसा ॥ गयणांगण वियरण समुद्धञ्च चार
ण वंदिञ्चं सिरसा ॥ १ए ॥ किसलयमात्रा ॥

अर्थ:- (विणर्जणय के०) विनयें करी नत एटले नम्या एवा (सिरि के०) मस्तक तेने विपे (रइ के०) रची ठे, जोनी ठे (अंजलि के०) करम-
पुट जेणें एवा (रिसिगण के०) रूपियोना समूह तेमणें (संशुञ्चं के०) रु
डे प्रकारें स्तुति करी ठे जेमनी एवा तथा (थिमिञ्चं के०) स्तिमित एट
ले तरंग रहित एवो जे समुद्ध तेनी पेटें निश्चल ठे. कारण के कर्म कृत
उंच नीच पणानो अज्ञाव ठे. तथा (विबुहाहिव के०) विबुधाधिप एटले
विबुध जे देवता तेमनाअधिप जे इंद्रो तथा (धणवइ के०) धनपति जे
धनद कुबेर लोकपाल, उपलक्षणथी वीजा पण सर्व लोकपाल जे ठे, तेमणें त
था (नरवइ के०) नरपति जे राजाउ चक्रवर्ती तेमणें (बहुसो के०) बणी
वार (थुय के०) वाणीयें करी स्तव्या, (महिञ्च के०) प्रणामादिकें करी पू
जन कख्या एवा तथा (अच्चिञ्चं के०) पुष्पादिकें करी अर्चित कख्या एटले
पूज्या एवा तथा (तवसा के०) तपें करीने (अइरुगय के०) अचिरोक्त एट
ले तत्कालनो उदय थयेलो एवो (सरय के०) शरदू ऋतुनो (दिवायर के०)
दिवाकर एटले सूर्य, तेथकी पण (समहिञ्च के०) समधिक एटले अत्यंत
अधिक ठे (सप्पन्नं के०) पोतानी प्रजा एटले कांति जेमनी एवा तथा
(गयणांगण के०) गगनांगण जे आकाश, तेने विपे (वियरण के०) विचर
ण एटले विचरबुं, चालबुं, तेणें करीने (समुद्धञ्च के०) समुदित एटले एक
ठा थयेला एवा (चारण के०) जंघाचारणादिक मुनियो, तेमणें (सिरसा
के०) मस्तकें करीने (वंदिञ्चं के०) वंदन कखुं ठे जेमने एवा ठे ॥ १ए ॥
आ, किसलयमात्रा नामा बंद जाणवो ॥

असुर गरुल परिवंदिञ्चं, किन्नरोरग एमंसिञ्चं ॥ देवको
मिसय संशुञ्चं, समण संघ परिवंदियं ॥ २० ॥ सुमुहं ॥

अर्थ:- बली केहेवा ठे ? तो के (असुर के०) असुर कुमार, (गरुल के०)
सुवर्णकुमार, उपलक्षणथी वीजा पण सर्व निकायना जवनपति देवो जे
ठे, ते पण देवां. तेमणें (परिवंदिञ्चं के०) समस्त प्रकारें वंदन कख्या एवा

तथा (किन्नरोरग के०) किन्नर अने उरग जे व्यंतरविशेष, तेमणें (लभं गिर्यं के०) नमस्कार कर्यो ते जेमने एवा तथा (देव के०) वैमानिक देवो तेमना (कोमलिय के०) कोटिगत गटखे शेंकना गमे कोटियो तेमणें (संयुज्यं के०) स्तुति करी ते जेमनी एवा, तथा (समणसंध के०) यतिना संघ अथवा भ्रमण गटखे चतुर्विध मंघ, तणें (परिचंदियं के०) परि समंतात् गटखे चोतरफातायें करीने वंदन कर्यो ते जेमने एवा ते ॥ २० ॥
आ, सुमुग्धनामा छंद जाणवो ॥

अजयं अणहं, अरयं अरुयं ॥ अजियं अ
जिअं, पयलं पणमे ॥ २१ ॥ विद्धुविखसिअं ॥

अर्थः—पत्नी केहेवा ते ? तो के (अजयं के०) सात प्रकारना जयें करी रहित एवा, तथा (अणहं के०) अनघं गटखे जेने अथ जे पाप, ते अ गटखे नथी तेने अनघ कहियें एवा, तथा (अरयं के०) अरत गटखे पैरागपणायें करीने विषयासक्तपणुं नथी अथवा अरत गटखे मेधुन रहित ते एवा, तथा (अरुयं के०) अरुज गटखे रोगरहित ते, तथा (अजियं के०) बाह्य अने अन्तर वैरीयोयें जेने पराजय पमाड्या नथी एवा (अजिअं के०) श्रीअजितनाथ तेने (पयलं के०) सादरपणे (पणमे के०) प्रणाम करे तुं ॥ २१ ॥ आ, विद्धुविखसित नामा छंद जाणवो ॥

हवे चार श्लोकें करीने शांतिनाथजीने स्तवे ठे.

आगया वर विमाण, दिव कणग रह तुरय पहकर सण्हिं
हुलिअं ॥ ससंजमो अरण, खुजिअं लुलिअं चल कुंडलं
गय तिरीड सोदंत मज्झि माला ॥ २२ ॥ वेहळ ॥

अर्थः—(आगया के०) आगता गटखे आव्या जे सुरसमुदाय श्री शांतिनाथजी समीपें ते केवी रीतें आव्या ते ? तो के (वरविमाण के०) श्रेष्ठ विमान तथा (दिव के०) मनोहर एवा(कणगरह के०) कनकमयरथ, (तुरय के०) तुरंग तेना (पहकर के०) समूह तेना (सण्हिं के०) शेंकना यें करीने (हुलिअं के०) शीघ्र उताडला वेगें तथा (ससंजम के०)

ससंजम एटले सत्वर (उच्चरण के०) आकाशकी उतरवुं, तेणें करीने (स्फुजित के०) स्फुजित एटले संचलित ठते (बुलित के०) लोलायमान अरहां परहां हालतां (चल के०) चंचल एवां (कुंरुल के०) काननां आचरण तथा (अंगय के०) अंगद जे वाजुबंध (तिरीरु के०) किरि ट जे मुकुट तेणें करी (सोहंत के०) शोभायमान, थइ एवी ठे (मड लिमाला के०) मस्तकनी माला जेमनी एवा देवो ठे ॥ ११ ॥ आ, वेष्ट कनामा छंद जाणवो.

जं सुरसंधा सासुरसंधा, वेर विजत्ता जत्ति सुजुत्ता ॥
आयर जूसिय संजम पिंडिय, सुहु सुविम्हिय
सव्व बलोधा ॥ उत्तम कंचण रयण रूपविय, ज्ञासुर
ज्ञासण ज्ञासुरियंगा ॥ गाय समोणय जत्ति वसागय,
पंजलि पोसिय सीस पणामा ॥ १३ ॥ रयणमाला ॥

अर्थ:—(जं के०) जे जगवंतनी समीपें (सुरसंधा के०) वैमानिकदेवस मूह आव्या ठे. ते केहेवा ठे? तो के (सासुरसंधा के०) असुर जे जवन पत्यादिक देव तेना संघ जे समूह तेणें करी सहित एवा ठे, तथा (वेर विजत्ता के०) वैरविमुक्ता वैररहित ठे तथा (जत्तिसुजुत्ता के०) सन्न क्तियें करी बहुमानें करीने सहित एवा तथा (आयर के०) बाह्योपचार रूप आदर तेणें करी (जूसिय के०) जूपित एटले शोजित तथा (संजम के०) उतावळें करी (पिंडिय के०) एकठा मळ्या एवा (सुहु के०) सुष्ट एटले अतिशयें करी (सुविम्हिय के०) सुविस्मित जेम होय, तेनी पेरें (सव्व के०) सर्व जे (वल के०) गजतुरंगमादिक कटक, तेनो (उधा के०) समूह तथा (उत्तम के०) श्रेष्ठ एवुं जे (कंचण के०) सुवर्ण अ- ने (रयण के०) रत्न तेणें करीने (परुविय के०) प्रकृष्ट रूपयुक्त कल्यां एवा (ज्ञासुर के०) दीप्तिमंत जलहलतां जे (ज्ञासण के०) जुजबंध क- टकादि आचरणो तेणें करी (ज्ञासुरिय के०) देदीप्यमान ठे (अंगा के०) अंगो जेमनां एवा, तथा (गाय के०) गात्र ते शरीर, तेणें करीने (समोणय के०) समोन्नत एटले समवनत ते सम्यक् प्रकारें नग्रीजुत

यया थका तथा (जत्तिवसागय के०) जत्तिने वशें आवेला एटले
जत्तिनी आधीनताने प्राप्त यया थका (पंजलि के०) चे हाथ लघाटें
लगामीने (पेसिय के०) प्रेशित एटले कखो ठे (सीसपणामा के०) मस्तकें
करीने प्रणाम जेणें एवा ठे ॥ २३ ॥ आ रत्नमालानामा छंद जाणवो.

वंदिऊण थोऊण तो जिणं, तिगुणमेव य पुणो
प याहिणं ॥ पणमिऊण य जिणं सुरासुरा, पमु-
इथा सजवणाइं तो गया ॥ २४ ॥ खित्तयं ॥

अर्थ:-एवी रीतें (वंदिऊण के०) वंदन करीने (तो के०) तेवार पठी
(य के०) वली (तिगुणमेव के०) त्रण वारज करी ठे (पयाहिणं के०) प्रदक्षिणा
जेने अर्थात् त्रण प्रदक्षिणायें करीने उपासित एवा देवो ते, (जिणं के०)
श्रीशांतिजिन, ते प्रत्यें (य के०) वली (थोऊण के०) वाणीयें करी
स्तुति करीने (पुणो के०) फरीने पोताना स्थानकप्रत्यें जवाने अवस
रें (जिणं के०) श्रीशांतिजिनप्रत्यें (पणमिऊण के०) प्रणाम करीने एटले
नमस्कार करीने (सुरासुरा के०) सुर थने असुर जे देवो ठे, ते (पमुइथा
के०) प्रमुदिता एटले हर्षित यया थका (सजवणाइं के०) पोताना जव
न जे सौधर्मादिक ते प्रत्यें (तो के०) ते स्थानकथकी (गया के०) गता
एटले जाता हवा ॥ २४ ॥ आ क्षिप्तकनामा छंद जाणवो.

तं महासुणि महंपि पंजली, राग दोस जय
मोह वज्जियं ॥ देव दाणव नरिंद वंदिअं, सं
तिमुत्तम महातवं नमे ॥ २५ ॥ खित्तयं ॥

अर्थ:- (तं के०) ते (संति के०) श्रीशांतिजिन तेने (महंपि के०)
हुं पण (पंजली के०) प्रांजलि एटले जोड्या ठे हाथ जेणें एवो ठतो
(नमे के०) नमस्कार करुं हुं, ते शांतिजिन केहेवा ठे? तो के (महा
(सुणि के०) महोटा मुनियो ठे शिष्य जेमना एवा ठे तथा (राग के०)
माया छोरूप राग, थने (दोस के०) क्रोध, मान रूप द्वेष, (जय के०)
जीति ते उद्देश. (मोह के०) अज्ञान, तेणें करी (वज्जियं के०) वर्जित ठे.

तथा (देवदाणवनरिंद के०) देव, दानव अने नरेंद्र, नेमणें (वंदिअ के०) वंदित ठे एटले बांया एवा ठे, अथवा देव, दानव अने नरेंद्र तथा तदा श्रित लोकोने (वंदि के०) वंदीखानारूप जे संसार, तेने (अं के०) दं ए एले खंन करे एवा ठे. तथा (उत्तम के०) प्रधान एवुं (महानवं के०) महोदुं ठे तप जेमनुं एवा ठे ॥ १५ ॥ आ, क्षितक नामा वंद ठे.

हवे अजितनाथने चार श्लोकें करीने स्तवे ठे.

अंवरंतर विआरणिआहिं, ललिअ हंस बहु गामि
णिआहिं ॥ पीणसोणिथण सालिणीआहिं, सकल
कमल दल लोअणिआहिं ॥ १६ ॥ दीवयं ॥

अर्थः—आ आगलना ठंदोमां कहेसे एवा प्रकारनी देवांगनाउयें जेम नां चरणारविंदनुं वंदन कखुं ठे तेम उतां पण जेमनुं मन किंचित् पण वि कारने पास्युं नहीं, एवा जे श्रीअजिनाथ जगवान्, तेमने हुं नमस्कार करुं हुं. हवे ते देवांगनाउ केहवीयो ठे ? तो के (अंवरंतर के०) आका शमार्गना अंतरालने वीषे (विआरणिआहिं के०) विचरवानुं ठे शील जे मनुं तथा (ललिअ के०) रमणीय एवी जे (हंसवहुं के०) हंसवधू जे हंसी तेनी पेरें (गामिणिआहिं के०) गमन करवानुं ठे शील जेमनुं, तथा (पी ण के०) पुष्ट एवो जे (सोणि के०) कटिप्रदेश तथा (थण के०) स्तन ते उ रोज तेणें करीने (सालिणिआहिं के०) शोचती एवी तथा (सकल के०) संपूर्ण (कमल के०) पद्म तेनां (दल के०) पत्रो, ते समान ठे (लो आणिआहिं के०) लोचन जेमनां एवीयो ठे ॥ १६ ॥ आ दीपकवंद ठे.

पीण निरंतर अणजर विणमिअ गायलआहिं ॥
मणि कंचण पसिढिल मेहल सोहिअ सोणितमा
हिं ॥ वर खिंखिणि नेजर सतिलय वलय विजूस
णिआहिं ॥ रइ कर चउर मणोदर सुंदर दंसणि
आहिं ॥ १७ ॥ चीत्तखरा ॥

अर्थः—वली ते देवसुंदरीयो केहवीयो ठे ? तो के (पीण के०) महो

या अने कामुक पुरुषना हृदयने आह्लाद कारक एवा अने (निरंतर के०)
निर्व्यवधानपणुं ठे ए हेतु माटें निचिग गाढ एवा (धण के०) स्तन जे पयो
धर तेनो (नर के०) चार तेंगें करीने (त्रिणमिश्र के०) विशेषे करीने
नमंसा ठे (गायलआहिं के०) गात्रो जेमनां अर्थात् सुकुमारपणुं
तथा तनुपणुं ठे माटें सतावल्लीनी परें अत्यंत नमंसां ठे शरिर जेमनां
एवीयो. तथा (मणि के०) मणियो, माणको अने (कंचण के०) सुवर्ण,
तेनी करेली एवी अने (पसिहिल के०) प्रकपें करी शिथिल एवी जे
(मेहल के०) मेखला, तेंगें करीने (सोहिअ के०) शोजित ठे (सोणि
तगाहिं के०) कटिनो प्रदेश जेमनो एवीयो तथा (वर के०) श्रेष्ठ
एवी (विखिणि के०) किंकिणी अने (नेउर के०) नेपुर वली (सति
लय के०) मनोहर तिलक तथा (वलय के०) कंकण, एवां जे आभूषण
तेंगें करीने (विभूषणियाहिं के०) विशेषें करीने सुशोजित एवीयो तथा
(रङ्कर के०) रतिकर पटले प्रीति करनार एवुं तथा (चउरमणोहर के०)
चतुर पुरुषना मनने हरण करनारुं एवुं (सुंदरदंसणियाहिं के०) सुंदर
ठे दर्शन जेमनुं एवी देवीयो॥ठे ॥ १७ ॥ आ, चित्राकरानामा छंद जाणवो.

देव सुंदरीहिं पाय वंदिआहिं वंदिया य जस्स ते
सुविक्रमा कमा अप्पणो निमालएहिं मंडणोडण
पगारएहिं केहिं केहिंवि अवंग तिलय पत्तलेह ना
मएहिं चिह्नएहिं संगयं गयाहिं जति संनिविठ वंद
णागयाहिं हुंति ते वंदिआ पुणो पुणो ॥ १८ ॥ नारायण ॥

अर्थ:- (पायवंदिआहिं के०) पोताना शरीरने विपे पहेरेलां भूषणोनां
अथवा शरीरनां पाद जे किरणो तेना वृंद जे समूह ते ठे जेमने एवीयो
देवांगनाउं ठे. तेमणें (वंदिया के०) वंदन कस्यां (य के०) च पादपूर्णार्थ
ठे. ते शुं वंदन कस्यां ठे ? तो के (जस्स के०) जे जगवंतना (ते के०) तो
पटले ते प्रसिद्ध एवां अने (सुविक्रमा के०) रुकुं ठे पराक्रम जेनुं अथवा
गति जेमनी एवां (कमा के०) चरणारविंद, तेने वंदन कस्यां. ते चरणारविंद
शेणें करी वंदन कस्यां ? तो के (अप्पणोनिमालएहिं के०) पोतानां लला

टोयें करीने. ते देवीयो केदेवीयो न? तो के जेगना जमीरने विणे (संगय के०)
 आनृपण तेनी (उद्गण के०) रचना तेना (पमागहि के०) प्रकार
 ते (केहिंकेहिंवि के०) केदवा केदवा आपूर्ण प्रतापो? ते कहे ठे. (अंग
 के०) आपांग जे नेत्र तेना प्रांतमां जे अंजमनी रचना तया (तिलक
 के०) तिलक एटले टीलां. (पनलेह के०) पत्रलेख ते कम्पुस्मिदिकनां
 शरीरने विणे करेलां जे टवकां उवाधिक (नामगहि के०) नाम ते जेनां
 एवा (चिह्नागहि के०) देदीप्यमान संनननी रचनायें करी (संगय के०)
 संगत एटले मद्या (अंगग्याहि के०) शरीरना अवयव जेमना एरी देवांगना
 उ ते (जत्तिसन्निविह के०) जक्तियें करीने व्यामयकी (वंदना के०) वंदन
 ने माटें (आगयाहि के०) आचेदीयो एवीयो न. ते देवीयोयें (ते के०)
 ते पूर्वोक्त तमारां चरणारविंद श्रद्धातिशयें करीने (पुणोपुणो के०) वारं
 वार (वंदिया के०) वंदन करेलां एवां (हुंति के०) ठे. अर्थात् तमा
 रां चरणारविंदने श्रद्धातिशयकी (देवमुंदरीहि के०) देवांगनाउ वा
 रं वार वंदन करे ठे ॥ १७ ॥ आ, नाराचकनामा वंद जाणवो.

तमहं जिणचंदं, अजिअं जिअ मोहं ॥ धुय सव
 किलेसं, पयउं पणमामि ॥ १८ ॥ नंदिअयं ॥

अर्थ:- (तं के०) ते पूर्वोक्त (जिणचंदं के०) जिनोमध्यें चंद्रमा
 समान एवा तथा (जिअमोहंके०) जीत्यो ठे मोह एटले अज्ञान जेम
 णें एवा तथा (धुअ के०) टाढ्या ठे (सव के०) समग्र एवा जे कर्मज
 नित शारीरिक अने मानसिक (किलेसं के०) क्लेश जेमणें एवा (अजि
 अं के०) श्रीअजितनाथनामा वीजा तीर्थकर तेने (पयउं के०) प्रयत्न
 ते मन, वचन अने कायाना उद्यमें करी युक्त थको एवो (अहं के०) हुं
 पण (पणमामि के०) प्रणमन करुं हुं, एटले नमस्कार करुं हुं ॥ १८ ॥
 आ, नंदितक नामा वंद जाणवो ॥

हवे गाथायुग्में करीने शांतिनाथने स्तवे ठे.

धुअ वंदिअस्सा रिसी गण देवगणेहिं, तो देव व
 हूहिं पयउं पणमिअस्सा ॥ जस्स जगुत्तम सासण

यस्सा, चत्ति वसागय पिंमिअयाहिं देव वर ठरसा बहु-
याहिं सुर वर रइ गुण पंडियआहिं ॥ ३० ॥ जासुरयं ॥

अर्थः—श्रीशांतिनाथ जे तेनां चरणारविंदने देवनर्तकियो जे ठे, तेणें नृत्य करी वंदन कख्यां, तेने हुं पण नमस्कार करुं हुं. ते शांतिनाथ केहेवा ठे? तो के (रिसीगण के०) रुपियोना समूह तथा (देवगणोहिं के०) देवता उंना समूह, तेणें (धुअवंदिअस्सा के०) स्तुति करेला अने वंदन करेला ए वा अने (तोके०) तदनंतर (देवबहूहिं के०) देवबहू जे ठे तेमणें (पयउं के०) प्रयत्नकी (पणमिअस्सा के०) प्रणाम करेला एवा (जस्सजयुत्तमसात्तणय स्सा के०) जेयकी जगत् मुक्ति पामवाने शक्तिमान थाय ठे माटे उत्तम ठे शासन जेमनुं एवा ठे. हवे ते देवनर्तकीयो केहवी ठे? तो के (चत्तिवसा गय के०) चत्तिवसें करीने देवलोकयकी जे थाववुं तेणें करीने (पिंमि अयाहिं के०) एकठी मखेली एवीयो अने (देववर के०) नर्तक वादक देवो अने नृत्यकुशल एवी (ठरसा के०) अप्सरारुं तेमना (बहुयाहिं के०) घ णाउंयें मखेली एवीयो अने (सुरवररइ के०) देवताउने जेयकी प्रीति थाय एवा (गुण के०) गुणोने विषे (पंमियआहिं के०) पंजित पटखे नाही एवीयो ठे ॥ ३० ॥ आ, जासुरकनामा ग्रंद जाणवो.

वंस सह तंति ताल मेखिए तिउकरा जिराम सह
मीसए कए अ सुइ समाणणे अ सुइ सज्ज गीअ
पाय जाल घंठिआहिं ॥ वलय मेहखा कलाव ने
उराजिराम सह मीसए कए अ देव नट्टिआहिं हा
व जाव विज्रम प्पगारएहिं ॥ नच्चिऊण अगं हार
एहिं वंदिआ य जस्स ते सुविक्रमा कमा तयं तिउो
य सव सत्त संति कारयं ॥ पसंत सव पाव दोसमे
स हं नमामि संति मुत्तमं जिणं ॥ ३१ ॥ नारायणं ॥

अर्थः—हवे ते देवनर्तकीयोयें कया प्रकारनां गीत, नृत्य करते छते प्र जुना चरणनुं वंदन कखुं? ते केहेठे. (वंससह के०) वांसनो शब्द पटखे

वेणुध्वनि, (तंति के०) वीणा, (ताल के०) चपटी पटहादिक तेणें (मेखि ए के०) मले, एटले एकीकृत थये ठते (च के०) वली (तिउरकर के०) त्रि पुष्करनामा वाजित्रविशेष तेना (अजिराम के०) मनोहर एवा (सद् के०) शब्दो तेणें करीने (मीसए के०) मिश्रित (कए के०) करे ठते, तथा वली (सुइ के०) श्रुति जे कान तेनुं (समाणणे के०) समानन एटले ते सर्व शब्द सांजलवाने विषे काननुं समान करवुं, ते करे थके (सुद्ध के०) अनुनासिकादि दोष रहित एवो (सज्जा के०) पडज ते मयुर, केका, शंखादिकना ध्वनिविशेषें करीने अथवा सज्जा एटले अधिक गुणयुक्त एवुं जे (गीय के०) गीत तेणें करीने सहित एवी जे (पायजाल के०) पगने विषे जालना आकार वाढी एवी (घंटिआहिं के०) घंटिका एटले घू घरीयो तेणें करीने उपलक्षित ठते तथा (वलय के०) सोनानां वलियां कंकण, (मेहला के०) मेखला ते कडनु आचरण, (कलाव के०) अलंकार विशेष, (नेउर के०) नेफुर तेमनो (अजिराम के०) मनोहर एवो जे (सद् के०) शब्द तेणें करी (मीसएकए के०) मिश्रित करे ठते, (अ के०) वली (हाव के०) बहु कामविकार, (जाव के०) अल्प विकार अत्रिप्राय, (विप्रम के०) वित्रम एटले विलास तेमना (प्पगारए हिं के०) प्रकारो ठे जेमने विषे एवा (अंगहारएहिं के०) जला अंगना विक्षेपें करीने (देवनट्टिआहिं के०) देवनर्त्तकीयो जे देवांगनाउं तेमणें पूर्वोक्त प्रकारें (नच्चिऊण के०) नृत्यें करीने, (सुविक्रमा के०) सुविक्रमा एटले उत्तम जेमनुं पराक्रम ठे एवा (जस्स के०) जे श्रीशांतिनाथजीना (ते के०) ते जगद्धिदित पराक्रमें करी सहित एवा (कमा के०) चरणो तेने (वंदिआय के०) वंदन कस्यो ठे. एमां चकार पादपूर्णार्थ ठे. एवा (तयं के०) ते (तिलोय के०) त्रिभुवनना (सवसत्त के०) सर्व सत्त्व एटले प्राणीयो तेमने (संतिकारयं के०) शांतिना करनार एवा अने (पसंत के०) प्रशान्त थया ठे (सवपावदोस के०) सर्व पाप तथा रागादिक दोष जेथकी एवा (उत्तमं के०) उत्तम जे (संतिं के०) श्रीशांति नामा (जि एं के०) जिन तेप्रत्यें (एस के०) आ प्रत्यद्, (हं के०) हुं (नमा मि के०) नमस्कार करुं हुं ॥ ३१ ॥ आ, नाराचकनामा ठंद जाणवो.

हवे त्रण श्लोकें करी अजितनाथ अने शांतिनाथने स्तवे ठे.
 उत्त चामर पनाग जूव जव मंमिआ, ऊय वर मगर
 तुरय सिरिवठ सुखंठणा ॥ दीव समुद्र मंदर दिसा
 गय सोहिआ, सठिअ वसह सीह रहचक्रवरंकिया
 ॥ पाठांतर ॥ सिरिवठ सुखंठणा ॥ ३२ ॥ ललिययं ॥

अर्थ:- (उत्त के०) उत्त, (चामर के०) चामर, (पनाग के०) पता
 का, (जूव के०) घूप, (जव के०) यव, एवां लक्षणोंयें करीने (मंमि
 आ के०) मंमि सुशोभित एवा तथा (ऊयवर के०) सिंहादि रूपोपलक्षित
 ध्वजवर, (मगर के०) मगरमत्स्य, जलजंतु, (तुरय के०) अश्व, (सिरि
 वठ के०) श्रीवत्स ते उत्तम पुरुषोना वृद्धःस्थलमां होय ठे, अने पगमां
 पण थवानो संभव ठे. (सुखंठणा के०) ते सर्व शोभायमान ठे लांठन जे
 मने एवा तथा (दीव के०) द्वीप ते जंबूद्वीपादिक, (समुद्र के०) समुद्र,
 ते लवणोदधि प्रमुख, (मंदर के०) मेरु पर्वत अथवा प्रासाद पण जाणवो.
 (दिसागय के०) दिग्गज, जे प्रधान हस्ती, एवा लक्षणें करी एटखे आकारें
 करीने (सोहिआ के०) शोभित एवा ठे तथा (सठिअ के०) स्वस्तिक,
 (वसह के०) वृषज, (सीह के०) सिंह, (रह के०) रथ (चक्र के०) चक्र
 (वर के०) श्रेष्ठ तेंपें करी (अंकियाके०) अंकित एटखे चिन्हित एवां. पाठां
 तरें (सिरि के०) लक्ष्मी, (वठ के०) वृद्ध, ते कल्पवृक्षादिक तेना (सुखंठणा
 के०) जहां शोचन लांठनो ठे एटखे लक्षणो ठे, श्रीशांतिनाथना हाथ प
 गादिक अंगोने विपे एवा ठे ॥ ३२ ॥ आ, ललितकनामा छंद जाणवो.

सदाव लछा सम प्पइछा, अदोस छछा गुणेहिं
 जिछा ॥ पसाय सिछा तवेण पुछा, सिरीहिं इछा
 रिसीहिं जुछा ॥ ३३ ॥ वाणवासिया ॥

अर्थ:- वली केहेवा ठे ? तो के (सदाव के०) सदावें करीने (लछा के०)
 लक्षित एटखे शोभायमान ठे, तथा (समप्पइछा के०) समा ते अस्थपुट
 एटखे विपमोन्नत रहित एवी भूमिकाने विपे प्रतिष्ठित एटखे रक्षा ठे अ
 थवा असम एटखे निरुपम ठे प्रतिमा जेमनी एवा ठे तथा (अदोसछछा

કે૦) રાગાદિક લોપેં કરી અટુટ છે. એટલે રાગાદિક વિકારેં કરી મરિત છે, તથા (ગુણેહિં કે૦) ક્રૂમાંનનત્વ રક્ષાદિક જે ગુણ, તેણેં કરીને (જિહ્વા કે૦) જ્યેષ્ઠ એટલે મહોટા છે, અથવા ગુણ જે સમ્યક્ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર લક્ષણ તેણેં કરીને જ્યેષ્ઠ એટલે વૃદ્ધ છે. તથા (પમાય કે૦) પ્રસાદ જે અનુગ્રહ અથવા રાગાદિકનો ક્રય તેથી જે નિર્મલપણું તેણેં કરી (મિત્રા કે૦) શ્રેષ્ઠ છે તથા (તવેણપુઠા કે૦) વાર પ્રકારના તપેં કરીને પુષ્ટ છે. તથા (સિરીહિં કે૦) શ્રી જે લક્ષ્મી તેણેં કરીને (ઘઠા કે૦) ઇષ્ટ છે, અથવા લક્ષ્મીનામક દેવીયેં જેને પૂજ્યા છે એવા છે. તથા (રિસીહિં કે૦) રૂપિ જે મુનિયો, તેમણેં (જુઠા કે૦) જુઠા એટલે નિરંતર સંવ્યા છે જેમને એવા છે ॥ ૩૩ આ વાનવાસિકા નામાઘંદ જાણવો.

તે તવેણ ધુય સઘ પાવયા, સઘ લોચ્ચ હિચ્ચ મૂલ
પાવયા ॥ સંયુયા અજિચ્ચસંતિ પાયયા, હુંતુ
મે સિવ સુહાણ દાયયા ॥ ૩૪ ॥ અપરાંતિકા ॥

અર્થ:- (તે કે૦) તે પૂર્વે વર્ણન કહ્યા એવા તથા (તવેણ કે૦) તપેં કરીને (ધુય કે૦) ટાલ્યું છે અથવા ચક્ષીજૂત કહ્યું છે (સઘ કે૦) સર્વ એવું જે શુભાશુભ કર્મ રૂપ (પાવયા કે૦) પાપ જેમણેં એવા, વલી કેહેવા છે? તો કે (સઘલોચ્ચ કે૦) સર્વ લોક તેને (હિચ્ચ કે૦) હિત કારક એવો જે મોક્ષ, તેનું (મૂલ કે૦) મૂલ કારણ જે જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર તેને (પાવયા કે૦) પ્રાપ્ત એટલે પમારુનારા છે, તથા જેને (સંયુયા કે૦) પૂર્વોક્ત પ્રકારેં શં, એટલે સુખ તેને અર્થે સ્તવન કહ્યું છે જેમનું એવા જે (અજિચ્ચસંતિપાયયા કે૦) શ્રી અજિતશાંતિપાદ આહીં પાદ શબ્દ પૂજ્યવાચક છે તે પૂજ્ય, (મે કે૦) મને (સિવસુહાણદાયયા કે૦) શિવ સુખના દેનાર એવા (હુંતુ કે૦) થાઈ ॥ ૩૪ ॥ આ, અપરાંતિકા નામા ઘંદ જાણવો ॥

एवं तव बल विजलं, धुञ्चं मए अजिञ्च
संति जिण जुञ्चलं ॥ ववगय कम्म रय मलं,
गइं गयं सासयं विजलं ॥ ३५ ॥ गाहा ॥

अर्थः—(गुरुं के) ग. प्रकारं (तवयलविठलं के०) तपोव्रतं करीने विपुल विस्तीर्ण विद्याल गुरुं अने (ववगय के०) गुरुं ठे (कम्मरयमलं के०) कर्मरूप रज अने मल जेमनें गुरुं तथा (सासयं के०) शाश्वती गयी तथा (विठलं के०) विपुल विस्तीर्ण ठे सुख जेने विषे गवी (गहं के०) गति जे तेने (गयं के०) गत पटले प्राप्त ययुं, गुरुं (अजितशंसति जिणुग्रसलं के०) अजितशान्तिजिनयुगल पटले बीजा अने शोलमा तीर्षकरनुं युगल तेने (मार के०) में, (धुथं के०) स्तुति कयुं ठे ॥ ॥ ३५ ॥ आ, गाथा नामक छंद जाणवो.

तं बहु गुणप्पसायं, मुक्क सुद्धेण परमेण अविसायं ॥ नासेउ मे विसायं, कुणउ अ परिसावि अ पसायं ॥ ३६ ॥ गाथा ॥

अर्थः—वली (तं के०) ते पूर्वोक्त जिनयुगल केदुनुं ठे ? तो के (बहु गुणप्पसायं के०) दानादिक अनेक गुणोनों ठे प्रसाद जेमनें गुरुं तथा (पर मेण के०) परम उत्कृष्ट एवा (मुक्कसुद्धेण के०) मोक्षमुख जे तेणें करी (अविसायं के०) नहीं विषाद जेमनें गुरुं जिनयुगल, ते (मि के०) म हारा (विसायं के०) विषाद जे ठे तेने (नासेउ के०) नाशने (कुणउ के०) करो, (अ के०) वली (परिसावि के०) आ प्रस्तुत स्तव सांजलनारी जे विद्वानोनी सजा ते पण महारी उपर गुणनुं ग्रहण अने दोपनो त्याग ते रूप, (पसायं के०) प्रसादने करो ॥ ३६ ॥ आ पण गाथाछंद जाणवो.

एवे स्तवनना अंतमां मंगलशब्दोयें करीने प्रणिधान कहे ठे.
तं मोएउ अ नंदिं, पावेउ अ नंदिसेण मज्जिनंदिं ॥ परिसावि य मुद्द नंदिं, मम य दिसउ संजमे नंदिं ॥ ३७ ॥ गाथा ॥

अर्थः—(तं के०) ते अजितशान्तिजिनयुगल ते, मने (मोएउ के०) मोद पटले हर्ष तेने धो, आपो (अ के०) अने सर्व लोकोने (नंदिं के०) समाधिने (पावेउ के०) प्राप्त करो. (अ के०) वली आ स्तवन करनार जे (नंदिसेण के०) नंदिपेण कवि, तेने (अजिनंदिं के०) (सर्व प्रकारं समृद्धि सानंदने पमानो. (य के०) तथा (परिसावि के०) आ स्तवन सांजलनार जे श्रोता जनोनी पर्यदा,

तेने पण (सुहृन्दिं के०) सुखवृद्धिने (दिमठ के०) आणो. (ग के०)
वली (मम के०) मुक्तने (संजमे के०) सत्तर प्रकारनो जे संयम तेने विषे
(नंदिं के०) आनंदने (दिसठ के०) आणो ॥ ३७ ॥ आनाया वंद ते

अर्हीयां केटलागक वृत्त पुरुष एम कहे ठे के श्रीजगज्जगनी मुक्तये श्री
अजित, अने शांति चोमासुं रखा इता, पठी ते वदे तीर्थकरना पूर्वानिमुक्त देग
थयां. तिहां एकदा श्रीनेमिनाथना गणधर, श्रीनंदिषेण सूरि तीर्थयात्रायें
आव्या थका श्रीअजित शांतिस्तवननी रचना कीथी, ते आर्ही सुधी जाणवी.

हवे एना माहात्म्यनी आगली गाथाउं अनेरा बहुश्रुतें

कीथी ठे, ते वखाणीये ठेयें.

पस्किअ चाउम्मासे, संवठरिए अवस्स जणिअवो ॥ सो

अवो सवेहिं, उवसग्ग निवारणो एसो ॥ ३८ ॥ गाथा ॥

अर्थ:—(पस्किअ के०) पांखीना पस्किमणाने विषे तथा (चाउम्मासे
के०) चोमासाना पस्किमणाने विषे तथा (संवठरिए के०) संवत्सरीना प
स्किमणानी रात्रिने विषे (अवस्स के०) निश्चें (जणिअवो के०) जणवो, ते
एक जणें जणेलो एवो जे आ स्तव, तेने (सवेहिं के०) सर्व संघें (सोअवो
के०) सांजलवो. कारण के सर्वजनो जो एकज अवसरें एकठा पाठ जणे तो
तेमां कोलाहल थवानो संजव ठे माटें एकज जणें जणवो अने बीजा सर्व
संघ जनोयें सांजलवो. (एसो के०) ए स्तव जे ठे ते, (उवसग्गनिवारणो
के०) उपसर्ग जे विघ्न, तेनुं निवारण करनारो ठे ॥ ३८ ॥ गाथावंद.

जो पढइ जो अ निसुणइ, उज्जळ कालंपि

अजिअ संति थयं ॥ न हु हुंति तस्स रोगा,

पुवुप्पन्ना विना संति ॥ ३९ ॥ गाथा ॥

अर्थ:—(जो के०) जे कोइ पुरुष, (अजिअसंतिथयं के०) श्रीअजि
तनाथ अने श्रीशांतिनाथ तेना स्तवनने (उज्जळकालंपि के०) प्रातःकाल
तथा सायंकाल अने अपि शब्द थकी जणे काल देवा तेने विषे (पढइ
के०) जणे ठे, तथा (जोअ के०) जे वली (निसुणइ के०) निरंतर अ
वण करे ठे, तो (तस्स के०) ते पठन करनार अने सांजलनार पुरुषने

(रोगाः के०) रोगो जे ठे ते, (नहुहुंति के०) निश्चै होता नथी अने (पु
बुप्पन्ना के०) पूर्वोत्पन्न थयेला एवा जे रोगो, ते पण (विनासंति के०)
विशेषे करीने नाश पामे ठे ॥ ३९ ॥ आ पण गाथाछंद जाणवो.

जइ इच्छ परम पयं, अहवा किति सुविठडं जुवणे ॥ ता
तेलुकुद्धरणे, जिण वयणे आयरं कुणह ॥ ४० ॥ गाथा ॥

अर्थ:- (जइ के०) यदि एटले जो (परमपयं के०) परमपद जे मो
दा, तेनी (इच्छ के०) इच्छा करो ठो, (अहवा के०) अथवा (जुवणे
के०) त्रण जुवनने विषे (सुविठडं के०) सुविस्तृत एटले विस्तार पामे
ली एवी (किति के०) कीर्ति, तेनी इच्छा करो ठो, (ता के०) तो (ते
लुकुद्धरणे के०) त्रण लोकना उद्धार करनारां एवां (जिणवयणे के०)
जिनवचनो जे ठे, तेने विषे (आयरं के०) आदर सत्कार तेने (कुणह
के०) करो ॥४०॥ आ, गाथाछंद ठे ॥ इति अजितशांतिस्तवः समाप्तः ॥६॥

॥ अथ ॥

॥ जक्तामरनामक सप्तम स्मरण प्रारंभः ॥

तेमां प्रथम वे काव्ये करीने देवतासुं नमस्कारात्मक मंगल करे ठे.

जक्तामरप्रणतमोक्षिमणिप्रज्ञाणा, मुद्योतकं द
खितपापतमोक्षितानम् ॥ सम्यक् प्रणम्य जिन
पादयुगं यगादा, वालंबनं जवजले पततां जना
नाम् ॥ १ ॥ यः संस्तुतः सकलबाह्मयतत्त्वो
धा, उद्धृतबुद्धिपटुभिः सुरलोकनार्थैः ॥ स्तोत्रे
जंगत्रितयचित्तहरैरुदारैः, स्तोप्ये किलाहमपि
तं प्रथमं जिनेजम् ॥ २ ॥

अर्थ:- (जक्तामर के०) जकिमंत एवा अमर जे देवतासुं तेना (प्रण
त के०) नमस्कार एवा जे (मोक्ष के०) मुकुट, तेने विषे रद्देखा जे (म
णि के०) मणियो, तेनी (प्रज्ञाणा के०) कांतियोने (उद्योतकं के०) प्रका

શ કરનારું એવું, તથા (દલિત કેળ) દલન કરી નાશ્યો ઠે (પાપ કેળ
 પાપરૂપ જે (તમો કેળ) અંધકાર તેનો (વિતાનં કેળ) સમૂહ જેણે
 તથા (જવજલે કેળ) સંસારસમુદ્રને વિષે (પતતાં કેળ) પડેલા એ
 (જનાનાં કેળ) જવ્યજનોને (યુગાદૌ કેળ) યુગને આદેં એટલે ત્રીજા આ
 ના અંતમાં (આલંબનં કેળ) આલંબન તે આધારચૂત આશ્રયરૂપ એ
 (જિનપાદયુગં કેળ) શ્રી તીર્થકરનું પાદયુગ, તેને મન, વચન તથા કાપ
 યેં કરી (સમ્યક્ કેળ) રૂઢે પ્રકારેં (પ્રણમ્ય કેળ) નમસ્કાર કરીને ॥ ૧ ॥
 (યઃ કેળ) જે જગવાન્ તે, (સકલ કેળ) સમસ્ત એવું (વાઙ્મય કેળ)
 શાસ્ત્ર તેનું (તત્ત્વ કેળ) રહસ્ય તેના (વોધાત્ કે) જાણવાયકી (ઉ
 ચૂત કેળ) ઉત્પન્ન થઈ એવી જે નિપુણ (બુદ્ધિ કેળ) બુદ્ધિ તેણેં કરી (પટુજિ
 કેળ) કુશલ એવા (સુરલોકનાથૈઃ કેળ) દેવલોકનાનાથ જે ઇંદ્રો, તેણેં
 (જગત્રિતય કેળ) ત્રણ જગતના જે પ્રાણી તેનાં (ચિત્તહરૈઃ કેળ) ચિત્ત
 ને હરણ કરનારાં એવાં તથા (ઉદારૈઃ કેળ) અર્થથકી અને શબ્દથકી ઉ
 દાર એવાં નિર્દોષ (સ્તોત્રૈઃ કેળ) સ્તોત્રોયેં કરીને (સંસ્તુતુઃ કેળ) સ્તુતિ
 કરેલા ઠે. (તં કેળ) તે ચોવિશ જિનની અપેક્ષાયેં સર્વ જિનોમાં (પ્રથમં
 કેળ) આદ્ય એવા (જિનેંદ્ર કેળ) સામાન્ય કેવલીમાં ઇંદ્ર સરિલા શ્રી કૃષ્ણ
 સ્વામી તેને (અહમપિ કેળ) હું પણ (કિલ કેળ) નિશ્ચેં કરી (સ્તોષ્યે
 કેળ) સ્તુતિ કરીશ ॥ ૨ ॥ આ, સર્વ સ્તોત્રના વસંતતિલકાઢંદ ઠે.

હવે સ્તોત્રકર્તા શ્રી માનતુંગાચાર્ય, પોતાના ઉચ્ચતપણાનો ત્યાગ કરે ઠે.

બુદ્ધ્યા વિનાપિ વિબુધાર્ચિતપાદપીઠ, સ્તોતું સમુદ્ય
 તમતિર્વિગતત્રપોઽહમ્ ॥ વાલં વિદાય જલસંસ્થિ
 તમિંહવિંવ, મન્યઃ કઙ્ઠતિ જનઃસહસા ગ્રહીતુમ્ ॥૩॥

અર્થઃ—(વિબુધ કેળ) દેવતાઉં અથવા પંક્તિતો તેણેં (અર્ચિતકેળ) અ
 ર્ચન એટલે પૂજન કરેલું એવું ઠે (પાદપીઠ કેળ) પાદાસન એટલે પગ રાલ
 વાનું આસન જેનું, તેના સંવોધનને વિષે હે વિબુધાર્ચિતપાદપીઠ! (બુદ્ધ્યા
 વિનાપિ કેળ) બુદ્ધિવિના પણ એટલે પાંક્તિય વિના પણ (વિગતત્રપઃ કેળ)
 વિશેષેં કરીને ગઢ ઠે ત્રપા એટલે લજ્જા જેની અર્થાત્ અશક્ય વસ્તુને વિષે

प्रयत्ननघकी गतलज्जा ठतो (स्तोतुं के०) स्तुति करवानी (समुद्यतमतिः के०) रुढे प्रकारें प्रयत्नवती करेली ठे बुद्धि जेनी अर्थात् उद्यमवती थइ ठे बुद्धि जेनी एवो (अहं के०) हुं हुं. अहीं दृष्टांत कहे ठे. ते जेम के (जलसंस्थितं के०) जलने विपे रुढे प्रकारें रखां एटखे प्रतिबिंबित थयेसुं एवुं जे (ईडुविधं के०) चंद्रमानुं प्रतिबिंब तेने (सहसा के०) तत्काल (प्रहीतुं के०) प्रदण करवाने (घालंविहाय के०) घालक बिना एटखे घालक भूकीने (अन्यः के०) बीजो (कः के०) कयो (जनः के०) मनुष्य. (इष्टति के०) इष्टा करे ठे ? अर्थात् घालक बिना बीजो कोइ पण बुद्धिमान् जन, जलप्रतिबिंबत चंद्रने प्रदण करवाने इठतो नथी. तेम हुं पण तमारुं स्तोत्र करवाने घालकनी परें अशक्य ठतो पण स्तुति करवाने अजिजाप करुं हुं. मा टें मने गतलज्जा घालकज जाणवो ॥ ३ ॥

दृष्टे जगवान्नी स्तुति करवामां बीजावनीं पुष्करता देखाडे ठे.

वक्तुं गुणान् गुणसमुद्र ! शशांककांतान्, कस्ते क्षमः
सुरगुरुप्रतिमोपि बुद्ध्या ॥ कल्पांतकालपवनोद्भूत
नक्रचक्रं, कोवा तरीतुमजमं बुनिधिं जुजाज्याम् ॥ ४ ॥

अर्थः—(गुणसमुद्र के०) गुणसमुद्र एटखे हे गुणरत्नाकर ! (ति के०) त मारा (शशांककांतान् के०) शशांक जे चंद्रमा, तेना सरखा मनोहर उज्ज्वल एवा (गुणान् के०) गुणो जे ठे तेने (वक्तुं के०) कहेवाने वर्णन करवाने (बुद्ध्या के०) बुद्धियें करीने (सुरगुरुप्रतिमोपि के०) बृहस्पति समान एवो पण (कः के०) कयो पुरुष, (क्षमः के०) समर्थ थाय ठे ? अर्थात् को इ पण समर्थ थतो नथी. अहीं दृष्टांत कहे ठे, के जेम (कल्पांतकाल के०) प्रलयकाल जे संसारकाल, तेनो (पवन के०) वायु, तेणें करी (उद्भूत के०) उद्भवा एटखे उठली रहेला एवा ठे (नक्रचक्रं के०) नक्र चक्र एटखे मगरमत्स्यना समूह जेने विपे एवो जे (अं बुनिधिं के०) समुद्र तेने (जुजाज्यां के०) वे हाथें करीने (अलं के०) परिपूर्ण (तरीतुं के०) तरवाने (कः के०) कोण (वा के०) वा ते दृष्टांतना अर्थमां ठे (क्षमः के०) समर्थ थाय ? अर्थात् एतादृश समुद्रने वे हाथें करी तरवाने कोइ पण समर्थ थ

तो नश्री. तेम तमारी स्तुति करवाने बुद्धियें करी बृहस्पति समान पुण
पण समर्थ थतो नश्री ॥ ४ ॥

हवे स्तवन रचनाने विषे प्रयत्न करवानुं कारण कहे ठे.

सोऽहं तथापि तव ऋक्तिवशान्मुनीश, कर्तुं स्तवं वि
गतशक्तिरपि प्रवृत्तः ॥ प्रीत्यात्मवीर्यमविचार्य मृगो
मृगेंद्रं, नाज्येति किं निजशिशोः परिपालनार्थम् ॥ ५ ॥

अर्थः—(मुनि के०) मुनि जे मुमुक्षु तेमना (ईश के०) खामी, तेने
मुनीश कहियें तेना संबोधनने विषे हे मुनीश ! हुं तमारुं स्तोत्र करवाने
असमर्थ हुं. (तथापि के०) तो पण (तव के०) तमारा (ऋक्तिवशात् के०)
ऋक्तिना वशथकी एटले ऋक्तिवशपणायें करी अखतंत्र ठतो (विगतश
क्तिरपि के०) गइ ठे शक्ति जेनी अर्थात् स्तोत्र करवामां क्षीण ठे शक्ति
जेनी एवो ठतो पण (सः के०) ते पूर्वोक्त बुद्धिवृद्धिवर्जित एवो (अहं
के०) हुं मानतुंगनामा आचार्य, ते (स्तवं के०) तमारी स्तुति तेने (कर्तुं
के०) करवाने (प्रवृत्तः के०) प्रवृत्त थयो हुं. त्यां उपमान कहे ठे.
जेम (मृगः के०) हरिण ते, (प्रीत्या के०) स्नेहें करीनें (आत्मवीर्य
के०) पोतानुं बल तेने (अविचार्य के०) नहिं विचारीने (निजशिशोः
के०) पोताना बालकना (परिपालनार्थं के०) रक्षण करवाने अर्थें
(मृगेंद्र के०) सिंहप्रत्यें (किं के०) शुं (नाज्येति के०) सन्मुख युद्ध
मार्ते न जाय ? अर्थात् जायज ठे. तेम कवि कहे ठे के हुं पण तमारी
ऋक्तिवशें करीने स्तुति करवाना सामर्थ्यने न विचारतोथको पण तमा
री स्तुति करवाने प्रवर्त्तेलो हुं ॥ ५ ॥

हवे कवि स्तोत्र करवाने असमर्थ ठतो पण स्तोत्र करवाने
वाचालपणानुं कारण कहे ठे.

अल्पश्रुतं श्रुतवतां परिहासधाम, त्वङ्गक्तिरेव
मुखरीकुरुते बलान्माम् ॥ यत्कोकिलः किल मधौ
मधुरं विरौति, तच्चारुचूतकलिकानिकरैकहेतुः ॥ ६ ॥

અર્થ:-(અલ્પશ્રુતં કે૦) અલ્પ છે શ્રુત એટલે શાસ્ત્રજ્ઞાન અવધારણ જેનું એકારણ માટે (શ્રુતવતાં કે૦) શ્રુતજ્ઞાનવંત એવા પુરુષો એટલે વહુશ્રુત જનો તેમને (પરિહાસધામ કે૦) હાસ્ય કરવાનું સ્થાનકરૂપ એવો (માં કે૦) મને (ત્વદ્વક્તિરેવ કે૦) તમારી જક્તિજ (વલાત્ કે૦) વલાત્કારથકી સ્તોત્ર કરવાને (મુક્તરીકુરુતે કે૦) વાચાલ કરે છે. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. (યત્ કે૦) જે કારણ માટે (મધો કે૦) ચેત્ર માસને વિષે (કોકિલઃ કે૦) કો કિલ જે છે, (કિલ કે૦) સત્ત્વ (મધુરં કે૦) મનોહ્રમધુર સ્વરને (વિરોતિ કે૦) જલ્પે છે, વોલે છે (તત્ કે૦) તે વોલવાને (ચારુચૂતકલિકા કે૦) મનોહર એવી આન્નકલિકા તેનો (નિકર કે૦) સમૂહ, તેજ (એકદેતુઃ કે૦) એક કારણ છે, તેમ મને તમારી જક્તિજ એક કારણ છે ॥ ૬ ॥

હવે સ્તવન રચનામાં જે ગુણ છે, તે કહે છે.

ત્વત્સંસ્તવેન જવસંતતિસન્નિવંદં, પાપં દ્વષ્ટાત્દય
મુપેતિ શરીરજ્ઞાજામ્ ॥ આક્રાંતલોકમલિનીલમશે
પમાશુ, સૂર્યાશુન્નિન્નમિવ શાર્વરમંધકારમ્ ॥ ૭ ॥

અર્થ:-હે જિન ! (શરીરજ્ઞાજાં કે૦) દેહને જજનારા એટલે દેહધારી જે જીવો છે, તેનું (જવસંતતિસન્નિવંદં કે૦) જવ જે જન્મ, જરા અને મરણ રૂપ સંસાર તેની પરંપરાયે કરી બંધાયેલું એવું જે (પાપં કે૦) પાપ તે, (ત્વત્સંસ્તવેન કે૦) તમારા રૂના સ્તવને કરીને (દ્વષ્ટાત્ કે૦) ઘમ્મીના ઘઠા જાગે કરીને (દ્વયં કે૦) દ્વયને (ઉપેતિ કે૦) પામે છે. કોની પેઠે પામે છે? તો કે (આક્રાંતલોકં કે૦) લોકમાં વ્યાપી રહેલો એવો અને (અલિ કે૦) જમરાના સરસો (નીલં કે૦) શ્યામ કાલો અને (શાર્વરં કે૦) થંધારીરાત્રિયકી ઉત્પન્ન થયો એવો જે (અશેષં કે૦) સમસ્ત (અંધકારં કે૦) અંધકાર જે છે તે, (આશુ કે૦) શીઘ્ર (શ્વ કે૦) જેમ (સૂર્યાશુ કે૦) સૂર્યના અંશુ જે કિરણો તેનો જે પ્રકાશ તેણે કરીને (જિન્નં કે૦) નાશ પામેલો હોય છે, તેની પેઠે જાણી લેવું. એટલે તિમિર નાશમાં જેમ સૂર્ય પ્રકાશ કારણ છે, તેમ પાપદ્વયમાં તમારો સ્તવ છે ॥ ૭ ॥

हवे स्तवनारंज सामर्थ्येन दह करनो मतां कहे हे-
मत्वेति नाथ ! तव संस्तवनं मयेद, सारज्येन त
नुधियापि तव प्रज्ञावात् ॥ चेतोद्विग्न्यनि मतां
नदिनीदलेषु, मुक्ताफलद्युतिमुपैति ननुदविंदुः ॥ ७ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (इति के०) ए प्रवोक्त प्रकारें पापनुं हर
ण करनारा एवा आ स्तोत्रने (मत्वा के०) मानीनें (तनुधियापि के०) मं
दबुद्धिवालो एवो पण (मया के०) हुं जे तुं, तेणें (तव के०) तमारं (जे
के०) आ (संस्तवनं के०) स्तवन जे ठे, ते करवाने (आरंज्यते के०) आ
रंज कराय ठे. ते (तव के०) तमारा (प्रज्ञावात् के०) प्रज्ञावयकी (सतां
के०) संत पुरुषो एटले सज्जन पुरुषोनां (चितः के०) चित्तने (द्विग्न्यति
के०) हरण करशे, परंतु खल पुरुषोनां (चित्तने) हरण नहिं करे, एवी सू
चना करवाने अर्थें (सतां) ए पद ग्रहण कछुं ठे. तिहां उपमान कहे ठे,
ते जेम केः—(नदिनीदलेषु के०) कमलपत्रने विपे पडेलो एवो जे (उदविं
दुः के०) उदकनो विंदु, ते कमलना प्रज्ञावें करीने (मुक्ताफलद्युतिं के०)
मुक्ताफलनी द्युति एटले कांति तेना जेवी शोचाने (ननु के०) निश्चें (उ
पैति के०) पामे ठे, तेम तमारा प्रज्ञावय्यी आ महारं करेखुं जे स्तवन, ते
सत्कविविरचित काव्यनी ठायाने पामशे ॥ ७ ॥

हवे सर्वज्ञ एवा जगवाननुं स्तवन, ते तो सकलदोष हरणकारक हो,
परंतु ते श्रीसर्वज्ञसंबंधिनी कथा पण सकलदुरित हरे ठे, ते कहे ठे.

आस्तां तव स्तवनमस्तसमस्तदोषं, त्वत्संकथापि
जगतां दुरितानि हन्ति ॥ दूरे सहस्रधिरणः कुरुते
प्रज्ञैव, पद्माकरेषु जलजानि विकाशजांजि ॥ ८ ॥

अर्थः—हे देव ! (अस्त के) नाश पाम्या ठे (समस्तदोषं के०) समग्र
दोष जेथकी एखुं (तव के०) तमारं (स्तवनं के०) स्तवन जे ठे, ते (आस्तां
के०) दूर रहो, परंतु (त्वत्संकथापि के०) तमारी मांत्र आ जव तथा पर
जवना चरित्रनी कथा जे करवी, ते पण (जगतां के०) जगन्निवासी लो

कोनां (धुरितानि के०) पाप जे ठे, तेमने (हंति के०) हणें ठे, तिहां उपमा कहे ठे, के (सहस्रकिरणः के०) सूर्य जे ठे, ते तो (दूरे के०) दूर रह्यो, परंतु तेनी (प्रज्ञेव के०) प्रज्ञा जे ठे, तेज (पद्माकरेणु के०) पद्मना आकर, एटले समूह ठे जेमां एवां सरोवरादिक तेने विपे रहेलां एवां जे (जलजानि के०) कमलो तेने (विकाशजांजि के०) विकस्वर एटले प्रकाशने जजनारां एवाने (कुरुते के०) करे ठे. अर्थात् सूर्येंदय थयाथी पूर्वे प्रवर्त्तनारी एवी सूर्यनी प्रज्ञाज जेवारें कमलने विकस्वर करनारी थाय ठे, तेवारें सूर्य पोतें तेनो विकाश करे, तेमां तो शुंज कहेवुं ? तेम अहिंयां पण जगवंतनी कथाज जेवारें धुरितनाशिनी ठे, तो जगवंतनुं स्तोत्र धुरित निवारण करे, तेमां तो शुंज कहेवुं ? ॥ ९ ॥

हवे जगवंतना गुणनी स्तुतिनु फल कहे ठे.

नात्यद्भुतं जुवनचूपणचूत ! नाथ, चूतेर्गुणैवि
जवंतमजिष्ठवंतः ॥ तुल्या जवंति जवतोननु तेन
किं वा, चूत्याश्रितं यद्दृष्टं नात्मसमं करोति ॥ १० ॥

अर्थः—(जुवनचूपणचूत के०) हे जगतने विपे चूपणरूप ! अर्थात् हे जगदाजरणसमान ! (चूतेः के०) सत्य एटले असत्य नहिं एवा तमारा (गुणैः के०) गुणोंयें करीने (जुवि के०) जगतने विपे (जवंतं के०) तमोने (अजिष्ठवंतः के०) स्तुति करनारा एवा जे जनो ठे, ते जनो, रूपें तथा गुणें करीने (जवतः के०) तमारी (तुल्याः के०) तुल्य एटले समान (जवंति के०) थाय ठे. तेमां (नद्यत्यद्भुतं के०) अति आश्चर्य नथी. (ननु के०) प्रश्नमां, (नाथ के०) हे नाथ ! (यः के०) जे कोइ धनवान् स्वामी, (इहके०) आ लोकने विपे पोताने (आश्रितं के०) आश्रय करीने रह्यो एवो जे सेवक, तेने (चूत्या के०) संपत्तियें करीने, (लक्ष्मीयें करीने) महत्वे करीने, (आत्मसमं के०) पोतानी तुल्य (न करोति के०) नहीं करे, तो (वा के०) अथवा (तिन के०) तेस्वामीयें करीने (किं के०) शुं ? अर्थात् कांहीज नहीं. तेम स्तवनकर्ता कहे ठे, के हुं पण तमारी स्तुति करतो ठतो तमारी पैवें तीर्थंकर नामकर्मने संपादन करनारो थाइश ॥ १० ॥

હવે જગવદ્દર્શનનું કાલ કહે છે.

દૃષ્ટા જ્યંતમનિમેષવિલોકનીયં, નાન્યત્ર તોષમુપ
યાતિ જનસ્ય ચક્ષુઃ॥પીત્વા પયઃશશિકસ્થુનિઘ્ધ
સિંધોઃ, દ્ધારં જલં જલનિધેરશિતું કઠ્ઠેન ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:-હે નાથ ! (અનિમેષવિલોકનીયં કે०) મિયોનિમરદિતપણે કરીને જોવા યોગ્ય, ઇટલે દર્શન કરવા યોગ્ય એવા (જ્યંતં કે०) તમોને (દૃષ્ટા કે०) જોઈને (જનસ્ય કે०) તે જોનારા લોકોનાં (ચક્ષુઃ કે०) ચક્ષુર્જે છે, તે (અન્યત્ર કે०) તમારાથી વ્યતિરિક્ત જે અન્ય દેવો છે, તેને વિં (તોષં કે०) સંતોષને (નુપયાતિ કે०) ન પામે છે, અર્થાત્ અનિમેષદૃષ્ટિયેં કરીને તમારા દર્શન કરનારા એવા જે જીવ્ય જનો, તે તમારે વિષે પ્રીતિને પામે છે, પરંતુ અન્ય હરિહરાદિક દેવોને વિષે પ્રીતિ પામતા નથી. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. કે (શશિ કે०) ચંદ્રમા તેનાં (કર કે०) કિરણો તેની (દ્યુતિ કે०) કાંતિ તેના સરખી ઝજ્જલ છે કાંતિ જેની એવા જે (ઇન્દ્રધસિંધોઃ કે०) ક્ષીરસમુદ્ર તેનું (પયઃકે०) પાણી. તેને (પીત્વાકે०) પાન કરીને (કઃ કે०) કયો પુરુષ, (જલનિધેઃ કે०) લવણસમુદ્ર જે છે, તેનું (દ્ધારં જલં કે०) ન પીવા યોગ્ય એવું અસ્વાદિમ્ભાતું પાણી તેને (અશિતું કે०) પાન કરવાને (ઇથે ત્ત્વે કે०) ઇથા કરે ? અર્થાત્ ક્ષીરસમુદ્રના પાણીસદૃશ એવું જે તમારું દર્શન, તેને ત્યાગ કરીને લવણસમુદ્રના પાણી તુલ્ય એવું જે અન્ય દેવોનું દર્શન, તેને કોણ કરે ? અર્થાત્ કોઈ નજ કરે ॥૧૧॥

હવે જગવાનના રૂપનું વર્ણન કરે છે.

યૈઃ શાંતરાગરુચિઃ પરમાણુઞ્ચિસ્ત્વં, નિર્માપિતલ્લિ
જુવનૈકલલામજૂત ! ॥ તાવંતેવ ચલુ તેપ્યણવઃ પૃ
થિવ્યાં, યત્તે સમાનમપરં નહિ રૂપમસ્તિ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ:-(ત્રિજુવન કે०) ત્રણ જુવનને વિષે (એક કે०) અદ્વિતીય ઇટલે એકજ (લલામજૂત કે०) સુંદરજૂત તેના સંવોધનને વિષે હે ત્રિજુવનૈકલલામજૂત ! (યૈઃ કે०)જે (શાંત કે०) શાંતનામા જે નવમો રસ, તેનો(રાગ કે०) જાવ તેની (રુચિઃ કે०) ઢાયા છે જેમને વિષે એવા (પરમાણુઞ્ચિઃ કે०)

परमाणुर्लये करीने (निर्मापितः के०) निर्माण करेला ग्वा शरीरवाला
(त्वं के०) ममं हो. अने (तेषि के०) ते पाण (श्राणत्रः के०) परमाणुर्ल
(पृथिव्यां के०) जगतने विपे (त्रावंताग्व के०) जगवन्निर्मितमात्रज ठे, एट
ले ते रागद्वेषनी शान्तरूप परमाणुर्ल पाण (स्वसु के०) निश्चं जगतमां तेट
खाज ठे, तेने विपे हेतु कहे ठे. (यत् के०) जे कारण माटें (पृथिव्यां के०)
पृथिवीने विपे (ते के०) तमारा (समानं के०) सरखुं (अपरं के०)
धीजुं फोड (रूपं के०) रूप (नदि के०) नदिं (अस्ति के०) ठे ॥ १२ ॥

हवे प्रमुना मुखनुं वर्णन करे ठे.

चक्रं क ते सुरनरोरगनेत्रदारि, निःशेषनिर्जितजग
त्रितयोपमानम् ॥ विवं कलंकमखिनं क निशाकर
स्य, चक्षासरे जवति पांशुपलाशकटपम् ॥ १३ ॥

अर्थः—हे नाथ ! (सुर के०) देवताळ, (नर के०) मनुष्यो, (उरग के०)
जुवनपति अथवा नागकुमार प्रमुख जे देवो तेनां (नेत्र के०) चक्षु, तेने (द्वा
रि के०) हरण करवानुं ठे शील जेनुं एवुं ठे. वली केदुनुं ठे ? तो के (नि-
शेष के०) समस्त एवां जे (जगधितयोपमानं के०) त्रण जुवनने विपे
जेनी उपमा देवाय एवा कमल, चंद्र, दर्पणादि पदार्थो ते सर्वना सौंदर्य
ने (निर्जित के०) निःशेषपणायें करीने जीत्युं ठे जेणें एवुं (ते के०)
तमारं (चक्रं के०) मुख, ते (क के०) क्पां ? अने (कलंकमखिनं के०)
छांठनें करी मखिन तथा (यत् के०) जे (वासरे के०) दिवसने विपे
(पांशुपलाशकटपं के०) खाखराना जारुनुं पांदरु जेवुं पीवुं पनी जाय,
तेना सरखुं (जवति के०) थाय ठे. एवुं (निशाकरस्य के०) चंद्रमा तेनुं
(विंव के०) विंव ते (क के०) क्पां ? अर्थात् तमारा मुखनुं अने
चंद्रविषनुं उपमेयत्व घटतुं नथी ॥ १३ ॥

हवे जगवज्जुणोनी व्याप्ति कहे ठे.

संपूर्णमंमलशशांककलाकलाप, शुभ्रागुणास्त्रि
जुवनं तव लंघयंति॥ ये संश्रितास्त्रिजगदीश्वरः ना
थमेकं, कस्तान्निवारयति संचरतोयथेष्टम् ॥ १४ ॥

अर्थः—(त्रिजगदीश्वर के०) त्रण जगदना ईश्वर एतत्ते हे त्रिजगदीश्वर ! (संपूर्णमंडल के०) संपूर्ण ते मंडल जेनुं एतां जे प्रकियमाना (जगत् के०) चंद्रमा तेनी (कला के०) कला तेनी (कलाप के०) समुद्र तेना सरखा (शुद्धाः के०) शुद्ध एतले उज्ज्वल एता (नद के०) नदी (गुणाः के०) गुणो ते (त्रिभुवन के०) त्रण भुवनने (लंघयन्ति के०) उल्लंघन करे ठे, एतले तमारा जे ज्ञान, दर्शनादिक गुणो ते, ते त्रण भुवनश्री उपरांत ठे, वली (ये के०) जे गुणो (एक के०) अद्वितीय अ ने (नाथ के०) त्रण भुवनना स्वामी एता जगद्वनने (मंथिताः के०) आश्रय करी रहेला ठे ते गुणो, (यथेष्ट के०) स्वेच्छायें यथानिप्रायें (संचरतः के०) सर्वत्र प्रकारें अस्खलनपणे संचरता एतले विचरता एता ठे (तान् के०) ते गुणोने (कः के०) कयो पुरुष, (निवारयति के०) निवारण करी शके ? अर्थात् कोइ पण निवारण करी शके नहिं ॥ १४ ॥

हवे जगवाननुं यथार्थ नामपणुं कहे ठे.

चित्रं किमत्र यदि ते त्रिदशांगनाजि, नीतं मनागपि मनोन विकारमार्गम् ॥ कट्पांतकालमरुता चलिता चलेन, किं मंदराजिशिखरं चलितं कदाचित् ॥ १५ ॥

अर्थः—हे प्रजो ! ठद्वस्थ अवस्थायें विचरता एता तमोने (यदि के०) जो (त्रिदश के०) देवताज तेनी (अंगनाजिः के०) स्त्रीयो जे तेणें (ते के०) तमारुं (मनः के०) मन जे ठे ते (मनागपि के०) किंचित् मात्र पण (विकारमार्ग के०) विकारना स्थानकप्रत्यें (न नीतं के०) न पमाड्युं एतले तमारुं मन, दोजने न पमाड्युं तो (अत्र के०) ए ठेकाणें (चित्रं के०) आश्चर्य (किं के०) शुं ? अर्थात् एसां कांइ पण आश्चर्य नथी. त्यां दृष्टांत कहे ठे. के (चलिताचलेन के०) चलायमान कस्या ठे अचल एतले महोटा महोटा पर्वतो जेणें एवो जे (कट्पांतकालमरुता के०) कट्पांत कालनो वायु एतले प्रलयकालनो वायरो ते वायुयें करीने (कदाचित् के०) क्यारें पण (मंदराजिशिखरं के०) मंदराचल एतले मेरुपर्वत तेनुं जे शिखर, ते (किं के०) शुं (चलितं के०) चलायमान थाय ? अर्थात् प्रलय कालना पवनें सर्व पर्वतोने तो चलाय मान कस्या, परंतु मेरुपर्वतने

ચલાયમાન ન કહ્યો. તેમ દેવતાની સ્ત્રીયોયે પણ વીજા હરિહરાદિક દેવોને તો ચલાયમાન કહ્યા; પરંતુ તમોને કોજ પમાતી શકીયો નહીં ॥૧૫॥

હવે જગવાનને દીપની ઉપમાની વ્યર્થતા કહે છે.

નિર્ઘૂમવર્તિરપવર્જિતતેલપૂરઃ કૃત્સ્નં જગન્નયમિદં
પ્રકટીકરોપિ ॥ ગમ્યો ન જાતુ મરુતા ચલતાચલા
નાં, દીપોઽપરસ્ત્વમસિ નાથ ! જગત્પ્રકાશઃ ॥ ૧૬ ॥

અર્થઃ—(નાથ કે૦) હે નાથ ! (ત્વં કે૦) તમે (અપરઃ કે૦) વિલક્ષણ ત્ર
વો વીજોજ (જગત્પ્રકાશઃ કે૦) જગત્પ્રકાશક રૂપ (દીપઃ કે૦) દીપક
(અસિ કે૦) ઠો. તે કેવી રીતે ઠો ? ત્યાં કહે છે. (નિર્ઘૂમવર્તિઃ કે૦) નિ
ગત ઇટલે ગયો છે ઇપરૂપ ધૂમ્ર અને વર્તિ ઇટલે કામવશતારૂપ વાઘ્ય
જેથકી ઇવા અપૂર્વદીપક તમે ઠો. અને વીજા લૌકિક દીપક જે છે. તે તો
ધૂમ્ર અને વર્તી તેણે કરી સહિત હોય છે, વલી તમે કેહવા દીપક ઠો ?
તો કે (અપવર્જિતતેલપૂરઃ કે૦) અપવર્જિત થયો છે સ્નેહ પ્રકાશરૂપ તેલનો
પૂર જેથકી ઇવા દીપક ઠો અને વીજા લૌકિક દીપક તો તેલપૂરે કરી
સહિત હોય છે. વલી તમે કેહેવા દીપક ઠો ? તો કે (દ્વં કે૦) આ (કૃ-
ત્સ્નં કે૦) સમગ્ર (જગદ્વયં કે૦) ત્રણ જગતને (પ્રકટીકરોપિ કે૦) પ્રગટ
કરો ઠો, ઇટલે કેવલજ્ઞાનરૂપ ઓળેતે કરી પ્રકાશ કરો ઠો, અને લૌકિક
ક દીપક તો કેવલ યદ્માત્રનેજ પ્રકાશકારક છે. વલી તમે દીપક જે
ઠો, તે કેહવા ઠો ? તો કે (અચલાનાં કે૦) પવેતોને (ચલતા કે૦) ચલાયમા
ન કરતો ઇવો (મરુતા કે૦) ઘાયરો જે છે, તેણે કરીને (જાતુ કે૦) ક્યા
રે પણ (ગમ્યઃ કે૦) જાવા યોગ્ય (ન કે૦) નહિ ઠો, અને લૌકિક દીપ
ક જે છે, તે તો પવનથકી જાવા યોગ્ય છે ॥ ૧૬ ॥

હવે પ્રતુને સૂર્યસાથે ઉપમાની વ્યર્થતા કહે છે,

નાસ્તં કદાચિહ્નપયાસિ ન રાહુગમ્યઃ, સ્પટીકરોપિ
સહસા યુગપદ્ધગંતિ ॥ નાંજોધરોદરનિરુદ્ધમદ્દાપ્રજા
વઃ, સૂર્યાતિશાયિમદિમાસિ સુર્નોઞ, લોકે ॥ ૧૭ ॥

અર્થ:—(મુનીંદ્ર કેળ) હે મુનીંદ્ર! તમો (લોકે કેળ) જગતને વિષે (સૂર્યાતિશાયિમહિમા કેળ) સૂર્યથકી અધિક મહિમાવાલા એવા (અસિ કેળ) ઠો. તે કેવી રીતે સૂર્યાતિશાયિ ઠો? તો કે (કદાચિત કેળ) ક્યારેં પ-
 ણ (અસ્તં કેળ) અસ્તપણાને (નજપયાસિ કેળ) નથી પામતા એવા ઠો. અ-
 ને સૂર્ય તો અસ્ત પામે છે. તથા વહી તમે (નરાહુગમ્ય: કેળ) રાહુયેં ગ-
 સિત હોતા નથી અને સૂર્ય તો રાહુગ્રસ્ત થાય છે વહી તમે તો (યુગપત-
 કેળ) સમકાલે (જગંતિ કેળ) ત્રણ જગતને (સહસા કેળ) સાથેજ (સ્પૃષ્ટી
 કરોષિ કેળ) પ્રકાશ કરો ઠો, અને સૂર્ય તો એક જંબૂદ્વીપનેજ પ્રકાશ
 કરે છે. તથા તમો તો (અંજોધર કેળ) જ્ઞાનાવરણાદિક પાંચ આવરણરૂ-
 પ મેઘ તેનો (ઉદર કેળ) મધ્યજાગ તેથકી (નિરુરૂ કેળ) રોકાયો છે (મ-
 હાપ્રજાવ: કેળ) મહોટો મહિમા જેનો એવા (ન કેળ) નથી અને સૂર્ય તો
 મેઘના વાદલાંનો મધ્યજાગ જે મેઘઘટા, તેણે રોકાય એવો છે ॥ ૧૭ ॥

હવે વિશેષેં કરી ચંદ્રોપમાન વ્યર્થ કરતો ઠતો કહે છે.

નિત્યોદયં દલિતમોહમહાંધકારં, ગમ્યં ન રાહુવદન
 સ્ય ન વારિદાનામ્ ॥ વિત્રાજતે તવ મુખાવ્જમનલપ
 કાંતિ, વિદ્યોતયજ્જગદપૂર્વશશાંકવિંવમ્ ॥ ૧૮ ॥

અર્થ:—હે નાથ! (તવ કેળ) તમારું (મુખાવ્જં કેળ) મુખરૂપ કમલ જે
 છે તે, (અપૂર્વ કેળ) વિલક્ષણ એવું (શશાંક કેળ) ચંદ્રમા તેના (વિંવં કેળ)
 વિંવરૂપ (વિત્રાજતે કેળ) શોષે છે. તે કેવી રીતે? તો કે તમારું મુખરૂપ
 કમલ તો (નિત્યોદયં કેળ) નિરંતર ઉદય પામેલું છે અને ચંદ્રવિંવ જે છે, તે
 તો નિરંતર ઉદય થવાવાલું થતું નથી. તથા વહી તમારું મુખાવ્જ કેહવું છે?
 તો કે (દલિતમોહમહાંધકારં કેળ) મોહ એટલે અજ્ઞાનરૂપ મહોટા અંધ
 કારને વહી નાખ્યો છે જેણે એવું, અને ચંદ્રવિંવ તેવા ગુણવાલું નથી તે
 તો માત્ર અંધકારનોજ નાશ કરે છે. તથા વહી તમારું મુખકમલ તો, ડુર્વા
 દિ જે કુતર્ક કરનારા વાદિયો તજૂપ (રાહુવદનસ્ય કેળ) રાહુનું જે મુખ તેને
 (નગમ્યં કેળ) ગ્રસવા યોગ્ય નથી અને ચંદ્રને તો રાહુનું મુખ ગ્રસે છે. તથા
 વહી તમારું મુખકમલ તો (અનલ્પકાંતિ કેળ) અલ્પકાંતિવાલું નથી
 થતું અને ચંદ્રવિંવ તો અલ્પકાંતિવાલું પણ ક્યારેંક થાય છે. તથા વહી

तमारं मुखाब्ज तो (नवारिदानां के०) मेघोने आवादन करवाने अशक्य
 ठे अने चंद्रविंवे तो मेघ आवादन करवाने शक्तिमंत ठे अने तमारं
 मुखकमल तो (जगत् के०) त्रण जगतने (विद्योतयत् के०) प्रकाश करे ठे
 अने चंद्रविंवे तो एक जंबुह्रीपनेज मात्र प्रकाश करे ठे, माटें हे प्रजो!
 अपूर्वशशांकविंघपणुं ते तमारा मुखकमलने योग्यज ठे ॥ १८ ॥

हवे प्रजुना मुखेंडुपातें सूर्य, चंद्रमा पण निःप्रयोजन
 वाला ठे, एवुं देखाढे ठे.

किं शर्वरीषु शशिनाह्नि विवस्वता वा, युष्मन्मुखेंडु
 दक्षितेषु तमस्सु नाथ! ॥ निष्पन्नशालिवनशालिनि
 जीवलोके, कार्यं कियज्जलधरैर्जलनारनमैः ॥ १९ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हेनाथ! (युष्मन्मुखेंडु के०) तमारा मुखरूप इंडु
 जे चंद्रमा तेणें (तमस्सु के०) अज्ञानरूप जे अधकारो ते (दक्षितेषु के०) द
 क्षन करे ठते पठी (शर्वरीषु के०) रात्रियोने विपे उदय धनारा एवा
 (शशिना के०) चंद्रमा तेणें करीने (किं के०) शुं कार्यं थवानुं ठे?
 (वा के०) अथवा (अह्नि के०) दिवसने विपे उदय धनारा एवा
 (विवस्वता के०) सूर्य करीने (किं के०) शुं कार्यं थवानुं ठे? त्यां दृष्टां
 त कहे ठे, केजेम (निष्पन्न के०) पाकेलां एवां जे (शालिवन के०) शा
 लिनां वन, तेणें करी (शालिनि के०) शोभायमान थयेला एवा (जीवलो
 के के०) मृत्युलोक तेने विपे (जलनारनमैः के०) जलनो जे नार तेणें क
 री नम्र थयेला एवा (जलधरैः के०) मेघोयें करी (कियत्कार्य के०)
 शुं प्रयोजन? अर्थात् कांइ पण कार्यसिद्धि नहिं ॥ १९ ॥

हवे ज्ञानधारायें करी अन्त्यदेवोने तिरस्कार करतो ठतो कहे ठे.

ज्ञानं यथा त्वयि विजाति कृतावकाशं, नैवं तथा ह
 रिहरादिषु नायकेषु ॥ तेजः स्फुरन्मणिषु याति यथा
 महत्त्वं, नैवं तु काचशकले किरणाकुलेपि ॥ २० ॥

अर्थः—हे नाथ! (कृतावकाशं के०) अन्तं पर्यायात्मक जे पदार्थों, ते
 ने विपे कस्यो ठे अथवा एतले प्रकाश जेणें एवुं (ज्ञानं के०) केवल

श्वरमनंतमननंकेतुम् ॥ योगीश्वरं विदितयोगपते
कमेकं. ज्ञानस्वरूपममलं प्रवदन्ति मनः ॥ ७४ ॥

अर्थः—हे प्रजो! (त्वां के०) तमोने (मनः के०) मनं पुरमो जे ने. ते (प्र
दंति के०) आ प्रमाणं कहे ते. जे तमें (१) (अनन्य के०) कय रहित तो एत
सदास्थिरैकखजाबी तो. वली (२) (विशुं के०) परम गेश्ये करीने विजे
शोजो तो, अथवा कर्मोन्मूलन समर्थ तो. (३) (अनित्य के०) चित्त
थइ शकै नहीं एवा महिमावंत तो, अथवा तमानं स्वल्प कौटुकी कला
य नहीं एवा तो. (४) (असंख्य के०) गुणोनी संख्या रहित तो, एत
तमारा गुणोनी संख्या थइ शके नहीं एवा तो. अथवा संख्या एतले तु
ते जेने (अ के०) नथी एवा तो (५) (आद्य के०) लोकवृष्टि हेतु पणाय
करी आद्यमां तो, अथवा आद्य तीर्थकर तो. अथवा पंच परमेश्वर
आद्य तो. (६) (ब्रह्माणं के०) अनंत आनंदें करी सर्वशक्ती अधिक वृद्धि
वाला तो, माटें ब्रह्म तो, निवृत्तिरूप तो. (७) (ईश्वर के०) ईश्वरशील
तो, सर्व देवना ईश्वर तो. (८) (अनंत के०) ज्ञानदर्शनना योगयी अनंत
तो, अथवा अंत रहित तो. (९) (अनंगकेतुं के०) कामदेवने ठेढ़वा पणाय
करीने केतु तो. एतले जेम जगतनो नाश करवाने केतु जे पूंठकीयो तारो ते
कारणभूत ठे, तेम तमें पण कंदर्पना नाश करवाने कारणभूत तो. (१०)
(योगीश्वरं के०) योगी एतले मन, वचन अने कायारूप व्यापारने जीतनारा
एवा जे सामान्यकेवली तेना ईश्वर तो. (११) (विदितयोगं के०) विदित ए
तले ज्ञात ठे, अवगत ठे ज्ञान, दर्शन, चारित्ररूप योग हस्तामलकवत् जेने
अथवा ज्ञानी पुरुषोयें तमाराथकी अष्टविध योग जाण्यो ठे एवा तो, तथा (१२)
(अनेकं के०) ज्ञानें करी सर्वगत होवाथी सर्वव्यापक तो, माटें पर्यायथी
अनेक तो, (१३) (एकं के०) अद्वितीय उत्तमोत्तम तो, अथवा जीव अव्या
पेक्षायें अव्ययकी एक तो अने अनन्य स्वरूपपणुं ठे. (१४) (ज्ञानस्वरूपं
के०) द्वायिक केवलज्ञान रूपत्व तो, माटें द्वायिक स्वरूपी तो. (१५)
(अमलं के०) अष्टादश दोषरूप पापमल रहित तो ॥ ७४ ॥

हवे बीजो अर्थ करी बीजा देवने नामें जिननी स्तुति करे ठे.

बुधस्त्वमेव विबुधार्चितबुधिवोधात्, त्वं शंकरोसि

शुवनत्रयशंकरत्वात् ॥ धातासि धीर ! शिवमार्गविधे
विधानात्, व्यक्तं त्वमेव जगवन् ! पुरुषोत्तमोऽसि ॥ १५ ॥

अर्थः—हे नाथ ! (विबुधार्चितबुद्धिबोधात् के०) देवताज्ये अर्चित एतले
पूजित कस्यो ते केवलज्ञाननो बोध जेमनो माटे (त्वमेव के०) तमेंज (बुद्धः
के०) बुद्ध देवता ठो, एतले ज्ञानतत्त्वी ठो तथा (शुवनत्रयशंकरत्वात् के०)
त्रण शुवनने सुखना करनार होवाधी (त्वं के०) तमें (शंकरोसि के०)
शंकर देवता ठो. अन्यपक्षमां जे शंकर देवता ठे ते तो नम्र, कपाली,
जेरब, संहारक, तेणें करीने ते यथार्थनामा शंकर नथी. तथा (धीर के०)
हे धीर ! तमेंज (शिवमार्ग के०) मोक्षमार्गे तेनो (विधेः के०) रत्नत्रय
योगरूप क्रिया तेना (विधानात् के०) निःपादन करवायकी (धाताके०)
विधाता एतले संपन्न (असि के०) ठो. अर्थात् तमेंज ब्रह्मदेव ठो, अन्य
पक्षमां जे ब्रह्मा ठे. ते तो जरु ठे, अने तेणें तो वेदोपदेशयकी नरक
पथ उघाड्यो ठे, ते माटे यथार्थ ते ब्रह्मा नथी. बली (जगवन् के०) हे
जगवन् ! (त्वमेव के०) तमेंज (व्यक्तं के०) प्रगटपणे (पुरुषोत्तम के०) पुरुषो
त्तम ते नारायण देव, (असि के०) ठो. अन्यपक्षमां जे पुरुषोत्तम कृष्ण
ठे, ते तो सर्वत्र कपटवशयकी यथार्थ पुरुषोत्तम नथी ॥ १५ ॥

हवे बली फरीने जिनने नमस्कार करतो ठतो कहे ठे.

तुज्यं नमस्त्रिशुवनार्तिहराय नाथ, तुज्यं नमः क्षि
तितलामलभूषणाय ॥ तुज्यं नमस्त्रिजगतः परमेश्व
राय, तुज्यं नमोजिन ! जवोदधिशोषणाय ॥ १६ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (त्रिशुवनार्तिहराय के०) त्रण शुवननी
आर्ति जे पीन्ना तेने हरण करनारा एवा (तुज्यं के०) तमोने (नमः के०)
नमस्कार हो. तथा (क्षितितल के०) पृथिवीतल तेने धिपे (अमल के०)
निर्मल (भूषणाय के०) अलंकाररूप ठो अथवा पृथिवीतल जे पाताल
अने अमल जे स्वर्ग तेना भूषणरूप एवा (तुज्यं के०) तमोने (नमः
के०) नमस्कार हो. तथा (त्रिजगतः के०) त्रण जगतना (परमेश्वराय
के०) प्रकृष्ट प्रभु एवा (तुज्यं के०) तमोने (नमः के०) नमस्कार हो.

તથા (જિન કે૦) હે શ્રીવીતરાગ ! (નવોદધિ કે૦) સંસારરૂપ સમુદ્ર, તેને (શોષણાય કે૦) શોષણ કરનારા એવા (તુજ્યં કે૦) તમોને (નમઃ કે૦) નમસ્કાર હો. અહીંયાં તુજ્યં એ એક વચન ગ્રહણ કહ્યું છે, તે સર્વ અન્ય દેવોના નિષેધ સૂચનાર્થ કહ્યું છે ॥ ૨૬ ॥

હવે નિંદાસ્તુતિ કહે છે.

કોવિસ્મયોઽત્ર યદિ નામ ગુણૈરશોષૈ, સ્ત્વં સંશ્રિતો
નિરવકાશતયા મુનીશ ! ॥ દોષૈરુપાત્તવિવિધાશ્રયજા
તર્ગૈઃ, સ્વપ્નાંતરેપિ ન કદાચિદ્દપીક્ષિતોસિ ॥ ૨૭ ॥

અર્થ:- (મુનીશ કે૦) હે મુનિયોના ઈશ્વર ! (નામ કે૦) નામ એ પદ જે છે, તે કોમલામંત્રણમાં છે. (યદિ કે૦) યદિશબ્દ અંગીકારાર્થમાં છે. (ત્વં કે૦) તમે (અશોષૈઃ કે૦) સમગ્ર એવા (ગુણૈઃ કે૦) ગુણોયેં (નિરવકાશતયા કે૦) નિરંતરપણે (સંશ્રિતઃ કે૦) રૂઝા પ્રકારે આશ્રય કરાવેલા તો (અત્ર કે૦) એને વિષે (કોવિસ્મયઃ કે૦) શું આશ્ચર્ય ? અર્થાત્ કાંઈ નહિં. અને (ઉપાત્ત કે૦) ગ્રહણ કરેલા એવા જે (વિવિધાશ્રય કે૦) વિવિધ આશ્રયો, તેણે કરીને (જાત કે૦) ઉત્પન્ન થયા એવા (ગર્ગૈઃ કે૦) ગર્વરૂપ અવગુણ તેના (દોષૈઃ કે૦) દોષોયેં કરીને સહિત એવા જનોયેં તમો (સ્વપ્નાંતરેપિ કે૦) સ્વપ્નાંતરને વિષે પણ (કદાચિદ્દપિ કે૦) ક્યારેં પણ (નદીક્ષિતોસિ કે૦) જોયેલા નથી ॥ ૨૭ ॥

હવે કેટલાએક પ્રાતિહાર્યને પ્રગટ કરતો જિનની સ્તુતિ કરે છે.

ઉચ્ચૈરશોકતરુસંશ્રિતમુન્મયૂઃ, માજ્ઞાતિ રૂપમમ
લં જવતોનિતાંતમ્ ॥ સ્પષ્ટોદ્ભસત્કિરણમસ્તતમો
વિતાનં, વિવં રવેરિવ પયોધરપાર્થવર્તિ ॥ ૨૮ ॥

અર્થ:- હે જિન ! આઠ પ્રાતિહાર્યમાંહેલો પ્રથમ પ્રાતિહાર્ય, (ઉચ્ચૈરશોકતરુ કે૦) પ્રજુના અંગથકી વાર ગુણો ઝંચો એવો જે અશોકવૃક્ષ તેને વિષે (સંશ્રિતં કે૦) આશ્રય કરીને રહેલું અર્થાત્ અશોકની નીચેં વેઠેલા તો, તે સમયેં (મુન્મયૂઃ કે૦) ઝંચા છે અધિક છે મયૂઃ એટલે કિરણો જેનાં ઘટું (જવતઃ કે૦) તમારું (રૂપં કે૦) શરીર તે (નિતાંતં

के०) अत्यंत (ग्रमलं के०) निर्मल (आजाति के०) शोभे ठे. त्यां दृष्टांत
कहे ठे. के (स्पष्टोत्पत्तिरूपं के०) प्रगट उंचां गयेलां ठे किरणो जेनां एवुं
(रूपेः के०) मूर्य जे तेनुं (विंश के०) विंश जे ठे, ते (पयोधर के०) मेग, तेना
(पार्श्ववर्ति के०) पार्श्वमां वर्त्तनुं एटले पाले रणुं थकुं (इव के०) जेम ह्योय
नहिं? एटले सूर्य पौतानां प्रकाशित किरणो बडे करीने (अस्ततमोवितानं
के०) अंधकारना समूहने अस्त करी नाखीने एटले नाश करीने शोचाने
पामे ठे, तेम तमें अशोकवृक्षानी नीचें वेळा थका शोचाने पामो ठो॥२७॥

हवे वली पण जगवंतना शरीरनुं वर्णन करे ठे.

सिंहासने मणिमयूखशिखाविचित्रे, विभ्राजते तव
वपुः कनकावदातम् ॥ विंशं विचट्टिलसदंशुलता
वितानं, तुंगोदयाजिशिरसीव सदस्वरश्मेः ॥ २८ ॥

अर्थः—हे देव ! (मणि के०) मणियो तेनां (मयूख के०) किरणो, तेनी
(शिखा के०) पंक्तियो, तेंणे करीने (विचित्रे के०) चित्र विचित्र एवुं
(सिंहासने के०) सिंहासनादित आसन, तेने विपे (कनक के०) सुवर्ण तेना
सरखुं (अवदातं के०) मनोझ एवुं (तव के०) तमारुं वपुः के०) शरीर,
ते (विभ्राजते के०) विशेषें करी शोभे ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठेः—(तुंगं के०)
उंचो एवो जे (उदयाजि के०) उदयाचल पर्यंत तेना (शिरसि के०) शिर
उपर जे (विपत् के०) आकाश तेने विपे जेनां (विलसत् के०) उद्योत
मान (अंशु के०) किरणो तेनी (लता के०) शाखाळ तेनो (वितानं
के०) समूह ठे जेने एवो (सदस्वरश्मेः के०) सूर्य जे तेनुं (विंश के०)
विंश ते (इव के०) जेम शोचाने पामे ठे, तेम प्रभुनुं शरीर सिंहासन
उपर शोचाने पामे ठे ॥ २८ ॥

हवे फरी पण प्रकारांतरें जगवानना शरीरनुं वर्णन करे ठे.

कुंदावदातचलचामरचारुशोभं, विभ्राजते तव वपुः
कलधौतकांतम् ॥ उद्यच्छांकशुचिनिर्जरवारिधार,
सुवैस्तटं सुरगिरेरिव शातकौजम् ॥ ३० ॥

अर्थ:-हे नाथ! (कुंद के०) मोचरानां पुण्यनेना सरस्यं (अवदात के०) व
उज्ज्वल अने (चल के०) चंचल एतले वंडादिकें जीजेतां एवां जे (चामर के०) च
चामरो तोणें करीने (चारुशोभं के०) मनोहर ते शोभा जेनी एवु. अने (ऊष
धौतकांतं के०) सुवर्णना सरस्युं मनोहर एवुं (तव के०) तमारुं (वसुः के०)
शरीर, ते (विभ्राजते के०) विशेषें करी शोभे ठे. त्यां दृष्टान कहे ठे. (उ
द्यत् के०) उदय पामेलो एवो (शशांक के०) चंद्रमा तेना सरस्युं (शुचि
के०) निर्मल अने (निर्जर के०) निर्जरणानी (वारिधारं के०) जल
धारा जेने विषे वही रहू ठे एवुं (शातकौंजं के०) सुवर्णमय जे (सुरगिरेः
के०) मेरुपर्वत तेनुं (उच्चैः के०) उंचुं एवुं (तटं के०) तट एतले शिखर ते
जेम शोभे ठे (इव के०) तेनी पेरें तमारुं शरीर पण शोभे ठे ॥ ३० ॥

हवे वत्रत्रयनामा प्रातिहार्यने वर्णन करतो ठतो कहे ठे.

वत्रत्रयं तव विज्ञाति शशांककांत, मुच्चैःस्थितं स्थ
गितज्ञानुकरप्रतापम् ॥ मुक्ताफलप्रकरजालविवृ
द्धशोभं, प्रख्यापयत्रिजगतः परमेश्वरत्वम् ॥ ३१ ॥

अर्थ:-हे प्रजो! (शशांककांतं के०) चंद्रमाना सरस्युं मनोहर एवुं
(उच्चैःस्थितं के०) तमारी उपर रहुं अने (स्थगितज्ञानुकरप्रतापं के०) ठां
की दीधो ठे सूर्यना किरणोनो प्रताप जेणें एवुं तथा (मुक्ताफल के०) मो
ती तेना (प्रकर के०) समूह तेनी (जाल के०) रचना, तेणें करीने (विवृ
द्धशोभं के०) विशेषें करी वृद्धि पामी ठे शोभा जेनी एवुं, (त्रिजगतः
के०) त्रण जगत् जे ठे तेनुं (परमेश्वरत्वं के०) परमेश्वरपणुं तेने (प्र
ख्यापयत् के०) प्रकषें करीने जणावनारुं एवुं (तव के०) तमारुं (वत्र
त्रयं के०) वत्रत्रय जे ठे, ते (विज्ञाति के०) शोभे ठे एतले तमोने ठ
प्रातिवत्र एवां त्रण वत्र जे धराय ठे, ते त्रण जगतनुं प्रभुत्व प्रख्यापन
करे ठे. तिहां एक वत्रें करी पाताल लोकनुं प्रभुत्व सूचन करायठे, वी
जा वत्रें करी मृत्युलोकनुं स्वामित्व सूचन कराय ठे, अने त्रीजा वत्रें क
री देवलोकनुं स्वामित्व सूचन कराय ठे ॥ ३१ ॥

हवे अतिशय द्वारायें जिनने स्तुति करतो ठतो कहे ठे.

उन्निजहेमनवपंकजपुंजकांति, पर्युल्लसन्नखमयूख

शिखाजिरामौ ॥ पादौ पदानि तव यत्र जिनेंज !

धत्तः, पद्मानि तत्र विबुधाः परिकल्पयन्ति ॥३१॥

अर्थः—(जिनेंज के०) हे जिनेंज ! (उन्निज के०) विकसित (हेम के०) सुवर्णनां (नव के०) नवसंख्या ठे जेनी अथवा नवीन एवां (पंकज के०) कमल, तेना (पुंज के०) समूह तेनी (कांति के०) बुद्धि तेणें करिने (पर्युल्लसत् के०) चारे तरफ उठलतां एवां, (नखमयूख के०) परमे श्वरना पगना नख तेनां जे किरणो तेनी (शिखा के०) प्रकाशपंक्ति जे ने आसमंतात् जागमां फेली रही ठे तेणें करिने (अजिरामौ के०) म नोहर एवां (तव के०) तमारां (पादौ के०) चरणो ते, (यत्र के०) जे भूमिनेविपे (पदानि के०) गमननां स्थानकप्रत्ये (धत्तः के०) धारण करे ठे. (तत्र के०) ते स्थलने विपे (विबुधाः के०) देवताउं (पद्मानि के०) कमलोने (परिकल्पयन्ति के०) रचना करे ठे. एटले चे क मल चरणनी नीचें अने सातकमल मार्गमां रचे ठे. अही नख कमलनी कांति दर्पण सदृश ठे, अने देवताउंयें रचेलां एवां सुवर्णकमलनी कांति पीत ठे, ते वेहुना मलबार्थी चरणोनो विचित्र वर्ण थयो ॥ ३१ ॥

हवे एक अतिशयें करिने बीजाउंने उरक्षेप करता उपसंहार करे ठे.

इत्वं यथा तव विभूतिरभूज्जिनेंज !, धर्मोपदेशनवि

धो न तथा परस्य ॥ यादृक् प्रजा दिनकृतःप्रदृतांध

कारा, तादृक्तोयद्गणस्य विकाशिनोपि ॥ ३२ ॥

अर्थः—(जिनेंज के०) हे सामान्य केवलीने विपे इंद्र तुल्य ! दुर्गतियें परता प्राणीने धरी राखे एवो जे श्रुत चारित्र लक्षण (धर्म के०) धर्म, ते धर्मना (उपदेशनविधौ के०) उपदेश विधिने विपे एटले उपदेश करवाना समयने विपे, (इत्वं के०) ए पूर्वे कही एवी (तव के०) तमारी (विभूतिः के०) अतिशयनी संपदा ते, (यथा के०) जे प्रकारें (अभूत् के०)

થઈ (તથા કે०) તેવી (પરસ્ય કે०) વીજા જે હરિહરાદિક દેવો છે, તેની (ન કે०) નથી થતી. ત્યાં દૃષ્ટાંત કહે છે. કે જેમ (પ્રહત કે०) પ્રકર્ષે કરી હાણ્યો છે (અંધકારા કે०) અંધકાર જેણે એવી (દિનકૃતઃ કે०) સૂર્ય જે તેની (યાદૂક્ષપ્રજા કે०) જેવી કાંતિ છે, (તાદૃક્ કે०) તેવી કાંતિ, (વિકાશિનોપિ કે०) પ્રકાશિત થયેલા એવા (ગ્રહગણસ્ય કે०) જૌમાદિક જે ગ્રહના સમૂહ તેની પ્રજા (કૃતઃ કે०) ક્યાંથી હોય ? એટલે સર્વથા નજ હોય. અર્થાત્ દેશના સમયે જે અશોક વૃદ્ધાદિક આઠ મહા પ્રાતિહાર્ય તથા ચોત્રિશ અતિશયવાલી એવી તમારી જે સમૃદ્ધિ છે, તેવી હરિહર બ્રહ્માદિકની ક્યાંથી હોય ? કારણ કે એમને સરાગપણાને લીધે કર્મદાયપણું નથી તે કર્મદાય વિના ઉત્તમોત્તમતાને પમાય નહીં. અને ઉત્તમોત્તમતા વિના પ્રાતિહાર્યાદિક સમૃદ્ધિનો અજાવજ હોય છે ॥ ૩૩ ॥

હવે જિનને ગજજયહર દર્શાવતો ઠતો કહે છે.

શ્ચ્યોતન્મદાવિલવિલોલકપોલમૂલ, મત્તઞ્રમદૂઞ્રમ
રનાદવિવૃદ્ધકોપમ્ ॥ ઐરાવતાઞ્નમિઞ્નમુદ્ધતમાપતંતં,
દૃષ્ટ્વા જયં જવતિ નો જવદાશ્રિતાનામ્ ॥ ૩૪ ॥

અર્થ:-હે નાથ ! (શ્ચ્યોતત્ કે०) ઝરતો એવો (મદ કે०) મદ તેણે કરીને (આવિલ કે०) કલુષ થયેલા એવા અને (વિલોલ કે०) ચંચલ એવા જે (કપોલમૂલ કે०) ગંભીરસ્થલ જે ગંભીરપ્રદેશ તેણે કરીને (મત્ત કે०)મદોન્મત્ત થયેલો એવો અને (ઞ્રમત્ કે०) અહિં તહિં ઞ્રમણ કરનારા એવા જે (ઞ્રમર કે०) ઞ્રમરાઈ તેના (નાદ કે०) ઝંકારશબ્દ તેણે કરીને (વિવૃદ્ધકોપ કે०) વૃદ્ધિ પામ્યો છે ક્રોધ જેને એવો અને (ઐરાવતાઞ્ન કે०) ઐરાવત હાથીના સરસીઠે આજ્ઞા એટલે કાંતિ જેની એવો અને (ઉદ્ધતં કે०) અવિની ત એટલે અંકુશાદિક શસ્ત્રને અવગણના કરતો એવો જે (ઇજં કે०) હસ્તી, તેને (આપતંતં કે०) સન્મુખ આવતા એવાને (દૃષ્ટ્વા કે०) જોઈને (જવત્ કે०) તમારા (આશ્રિતાનાં કે०) આશ્રય કરીને રહેલા એવા જનોને અર્થાત્ તમારા જન્મજનો જે છે તેને, (જયં કે०) જયજે છે, તે (નોજવતિ કે०) નથી થતું ॥૩૪॥

हवे सिंहजयापहारी जगवानने दर्शावतो ठतो कहे ठे.
निम्नेजकुंजगलज्ज्वलशोणिताक्त, मुक्ताफलप्रक
रूपितजूमिजागः ॥ वक्षक्रमः क्रमगतं हरिणाधि
पोऽपि, नाक्रामति क्रमयुगाचलसंश्रितं ते ॥ ३५ ॥

अर्थः—(निम्न के०) जेदन करेला एवा जे (जकुंज के०) हस्तीनां कुं
जरगल, तेंघकी (गलतू के०) नीचें खर्या, पहवा एवा (उज्ज्वल के०) उ
ज्ज्वल ते रक्त श्वेत वर्ण युक्त एवा (शोणिताक्त के०) रुधिर व्याप्त पट
ले छोटीघी गुरमायेला एवा (मुक्ताफलप्रकर के०) मुक्ताफलना समूह
तेणें करीने (रूपित के०) शोजाव्यो ठे (जूमिजागः के०) पृथिवीनो जाग
जेणें तथा (वक्षक्रमः के०) कीलित ठे क्रम पटले पाद जेना एवो (हरि
णाधिपोऽपि के०) शरण पशुर्जनो अधिप जे सिंह ते पण (ते के०) तमा
रा (क्रमयुगाचल के०) चरणयुगरूप पर्यंत तेने (संश्रितं के०) आश्रय क
रीने रखो एवो पुरुष, जो ते सिंहनी (क्रम के०) फास तेने विपे (गंतं
के०) प्राप्त थया होय तो पण तेने ते सिंह (नाक्रामति के०) प्रहार क
रवाने दोस्तो नथी, पटले हे प्रजो ! तमारा आश्रित जनोने पूर्वोक्त वि
शेषणवाखो सिंह पण पराजय करतो नथी ॥ ३५ ॥

हवे दावानल जयने दलन करतो ठतो स्तवे ठे.

कल्पांतकालपवनोद्धतवन्दिफलं, दावानलं ज्व
लितमुज्ज्वलमुत्फुल्लिगम् ॥ विश्वं जिघत्सुमिव संसृ
खमापतंतं, त्वन्नामकीर्तनजलं शमयत्यशेषम् ॥ ३६ ॥

अर्थः—हे कर्मकाननाम्ने ! (कल्पांतकाल के०) प्रलय कालनो जे (पवन
के०) वापरो तेनी सहायतायें करीने (उद्धत के०) जोरमां आवी गयेलो
एवो जे (वन्दि के०) अग्नि तेना (कल्पं के०) सदृश एवो थाने (ज्वलितं
के०) जाज्वल्यमान थयेलो थाने (उज्ज्वलं के०) उज्ज्वल थाने (उत्फुल्लि
गं के०) उंचा गया ठे तणखा जेना एवो तथा (जिघत्सुं के०) समस्त (वि
श्वं के०) जगत् तेने (जिघत्सुमिव के०) जाणे गळी जवाने इष्टा
करतो होय नही ? एवो जे (दावानलं के०) वनमां लागेलो अग्नि ते

अचानक (संमुख के०) सन्मुख (आपन्न के०) आधी प्राण यों तेने
(त्वन्नामकीर्तनजल के०) तमारा नामनुं जे कीर्तन करवुं. ते रूप जय ते (अ
शेष के०) निरवशेष एवा अग्निने (शमयति के०) शांत करी मुके ठे. एउसे
विश्वने वाली नाखवानी इत्रा करनागे एवो जे दावाग्नि. ते पण नमारा नाम
स्मरणरूप जलें करीने शांतताने पामे ठे. एवो नमारा कीर्तननो प्रभाव ठे.
तेवारें तमारी आझादिक पालवाची शुं सर्वोत्कृष्टता प्राप्त न थाय? ॥३६॥

हवे उरगजय निवारण करतो ठतो कहे ठे.

रक्तेक्षणं समदकोकिलकंठनीलं, क्रोधोद्धतं फणिन
मुत्फणमापतंतम् ॥ आक्रामतिक्रमयुगेन निरस्त
शंक, स्त्वन्नामनागदमनी हृदि यस्य पुंसः ॥ ३७ ॥

अर्थ:- (रक्तेक्षणं के०) रातां ठे नेत्र जेनां एवो अने (समद के०)
मदोन्सत्त एवो तथा (कोकिल के०) कोकिल तेनो (कंठ के०) कंठ
तेना सरखो (नीलं के०) श्यामवर्णवालो एवो अने (क्रोधोद्धतं के०)
क्रोधें करीने उद्धत थयेलो तथा (उत्फणं के०) उंची करेली ठे फणा जे
णें एवो जे (फणिनं के०) सर्प ते (आपतंतं के०) उतावलो सन्मुख
आवतो होय तेने पण (निरस्तशंकः के०) शंका रहित थयो थको पो
ताना (क्रमयुगेन के०) चरणयुगलें करीने (आक्रामति के०) उल्लंघन
करे ठे. ते कयो पुरुष उल्लंघन करे ठे? तो के (यस्य के०) जे (पुंसः
के०) पुरुषना (हृदि के०) हृदयने विषे (त्वन्नाम के०) तमारा नाम
रूप जे (नागदमनी के०) नागदमनीनामें औषधि चरेली ठे, ते तमारा
नामरूप नागदमनी औषधियें करीने जय सर्पना जयथकी पण निःशं
कित थाय ठे ॥ ३७ ॥

हवे रणजयापहरण करतो ठतो कहे ठे.

वल्गत्तुरंगगजगर्जितघ्नीमनाद, माजौ वलं वल
वतामपिपञ्चतीनाम् ॥ उद्यद्दिवाकरमयूखशिखाप
विद्धं, त्वत्कीर्तनात्तमश्वाशु जिदामुपैति ॥ ३८ ॥

अर्थ:- जे (आजौ के०) संग्रामने विषे (वल्गत् के०) युद्ध करता

एवा (तुरंग के०) घोना ते जेने विपे दोनी रह्या ठे अने (गज के०) हस्ती तेनी (गर्जित के०) गर्जना तेणें करी (ज्मीम के०) जयंकर ठे (नादं के०) शब्दो जेने विपे एवुं (वलवतामपिचूपतीनां के०) अतिशय बलवान् राजाउं तेनुं पण (बलं के०) सैन्य ते (त्वत्कीर्तनात् के०) तमारा ना मना कीर्तनयकी (आशु के०) शीघ्र (जिदां के०) जेदने (उपैति के०) पामे ठे, एटले तरत नाशी जाय ठे, ते कोनी पेठें ? तो के (उद्यद्दिवाकर के०) उदय थयेलो एवो जे सूर्य, तेनां (मयूख के०) किरणो तेनी (शिखा के०) शिखाउं तेणें करीने (अपविर्द्धं के०) उद्दिष्ट एटले जेदन थयेलुं एवुं (तमः के०) अंधकार तेज (श्व के०) जेम होय नहीं ? अ र्थात् सूर्यकिरणोयें करीने जेम अंधकार नाश पामे ठे, तेम तमारा नाम ग्रहण प्रजावयकी शत्रुनुं सैन्य संग्रामने विपे पलायन थाय ठे ॥ ३७ ॥ हवे वली पण प्रकारांतरें करीने संग्रामजयने निरास करतो ठतो कहे ठे.

कुंताग्रजिन्नगजशोणित वारिवाह, वेगावतारतरणा
तुरयोधजीमे ॥ युद्धे जयं विजितडुर्जयजेयपक्षा,
स्वत्पादपंकजवनाश्रयिणो लज्जते ॥ ३८ ॥

अर्थः—(कुंत के०) वरठी, तेमना (अग्र के०) अग्रजाग जे अणी तेणें करी (जिन्न के०) जेदेला एवा (गज के०) हस्ती तेना (शोणित के०) रुधिररूप (वारिवाह के०) जलना प्रवाह तेने विपे जे (वेगाव तार के०) उतावळुं प्रवेश थवुं एटले रुधिररूप पाणीमां तणाइ जवाने तैयार थयेला तेमांथी (तरणातुर के०) फरी पाठा तरी नीकलवाने आ तुर थयेला एवा जे (योध के०) सुजटो तेणें करीने (जीमे के०) जयं कर देखातुं एवुं (युद्धे के०) युद्ध तेने विपे पण (स्वत्पाद के०) तमारा चरणारविंद ते रूप जे (पंकजवन के०) कमलवन तेने (आश्रयिणः के०) आश्रय करीने रह्या एवा जे पुरुष, (डुर्जय के०) नहीं जीताय एवा जे (जेयपक्षाः के०) शत्रुना वर्गों ते जेमणें (विजित के०) जीत्या ठे एवा ठता (जयं के०) जयने (लज्जते के०) पामे ठे ॥ ३८ ॥

हवे समुद्रजय निरास करतो ठतो कहे ठे.

अंजोनिधौ द्युजितजीपणनक्रचक्र, पाठीनपीठजय

દોહવાળાવાડવામ્નો ॥ રંગનરંગશિખરસ્થિતયાન પાત્રા.

સ્નાસં વિદાય યવતઃ સ્મરણાદ્વ્રજંતિ ॥ ૪૦ ॥

અર્થ:- (કુચિત કે૦) દોહ પમાડ્યા છે (ત્રીપણ કે૦) મહાત્રયંકર
 એવા (નકચક્રપાત્રીનપીઠ કે૦) નક ચક્ર અને પાત્રીનપીઠ એટલે મન્ય
 વિશેષ જીવ જેને વિષે એવા તથા (યવત કે૦) યવ ઉત્પન્ન કરનારો એવો
 હલ્વાળ કે૦) ત્રયંકર છે (વાઘવામ્નો કે૦) વાઘવાસિ જેને વિષે એવા
 (અંજોનિધો કે૦) સમુદ્રને વિષે (રંગત કે૦) ઉઘડતા એવા (તરંગ કે૦) તરંગો
 તેનાં (શિખર કે૦) શૃંગો તેની ઉપર (સ્થિત કે૦) રહ્યું છે (યાનપાત્રા કે૦)
 વહાણ જેમનું એવા પુરુષો જે છે, તે (યવતઃ કે૦) તમારા (સ્મરણાત કે૦)
 સ્મરણથી (ત્રાસં કે૦) ત્રાસને (વિદાય કે૦) ત્યાગ કરીને સમુદ્ર પારને
 (વ્રજંતિ કે૦) પામે છે. એટલે ઇચ્છિત ધ્રીપાંતરને વિષે પહોંચે છે ॥ ૪૦ ॥

હવે રોગત્રયને નિવારણ કરતો ઠતો સ્ત્રવે છે.

ઉદ્ભૂતત્રીષણજલોદરઞ્જરઞ્જુઘ્નાઃ, શોચ્યાં દશામુપગ
 તાશ્ર્યુતજીવિતાશાઃ ॥ ત્વત્પાદપંકજરજોઽમૃતદિગ્ધ
 દેહા, મર્ત્યા યવંતિ મકરધ્વજતુલ્યરૂપાઃ ॥ ૪૧ ॥

અર્થ:- હે જગન્નાથ ! (ઉદ્ભૂત કે૦) ઉત્પન્ન થયો એવો (ત્રીષણ કે૦)
 ત્રયંકર (જલોદર કે૦) જલયુક્ત હોય છે ઉદર જેણે કરીને તેને જલોદર
 રોગ કહિયે અને તે જલોદર રોગના (ઞ્જર કે૦) ઞારે કરીને (ઞ્જુઘ્નાઃ કે૦)
 વઘ થયા એવા અને (ચ્યુતજીવિતાશાઃ કે૦) ત્યાગ કરી છે જીવિતની
 આશા જેમણે એવા અને (શોચ્યાં દશામુપગતાઃ કે૦) શોક કરવા યોગ્ય એવી
 દશાને પ્રાપ્ત થયા અને (ત્વત્પાદપંકજરજોઽમૃતદિગ્ધદેહાઃ કે૦) તમારાં
 ચરણકમલનું જે રજ તે રૂપ જે અમૃત તેણે કરી લિપ્ત છે અંગ જેમનાં
 એવા (મર્ત્યાઃ કે૦) જીવો જે છે તે, (મકરધ્વજતુલ્યરૂપાઃ કે૦) કામ
 દેવસમાન છે રૂપ જેનું એવા (યવંતિ કે૦) હોય છે. અર્થાત્ જેમ અમૃત
 લિપ્તદેહી પુરુષ સકલ શારીરિક રોગનાશ કરીને કામદેવ સમાન થાય છે.
 તેમ તમારા ચરણારવિંદની રજે કરી લિપ્ત અંગ છે જેનાં એવા જીવ પણ
 સકલ રોગદાયે કરીને કામદેવ તુલ્યરૂપવાલા થાય છે ॥ ૪૧ ॥

हवे निगमादि बंधननुं जय टालतो ठतो कहे ठे.

आपादकंठमुरुशृंखलवेष्टितांगा, गाढं बृहन्निगम
कोटिनिघृष्टजंघाः ॥ त्वन्नाममंत्रमनिशं मनुजाःस्म
रन्तः, सद्यः स्वयं विगतबंधजया जवंति ॥ ४२ ॥

अर्थः—हे कर्मबंधनरहित ! (आपादकंठं के०) जेना पगथी मांमीने ग
ला पर्यंत (मुरुशृंखल के०) महोटी शृंखलाउं तेणें करी (वेष्टितांगा के०)
वेष्टित ठे एटले निवळ ठे सर्व अंगो जेमनां एवा अने (गाढं के०) अ
त्यंत (बृहन्निगमकोटि के०) महोटी वेमीयो तेनी कोटियो जे जीणी अणी
यो तेणें करीने (निघृष्टजंघाः के०) निःशेषपणायें करीने घसाती ठे जंघाउं जेम
नी एवा दुःखित थयेला पुरुषो ठतां (त्वन्नाम के०) तमारुं जे नाम ते रू
प (मंत्र के०) मंत्र जे ठे, तेने (अनिशं के०) रात्रि दिवस अर्थात् निरंत
र (स्मरन्तः के०) स्मरण करता एवा (मनुजाः के०) मनुष्यो, ते (सद्यः
के०) तत्काळ (स्वयं के०) पोतानी मेळें (विगतबंधजयाः के०) विशेपें
करीने गयुं ठे बंधनजय जेमनुं एवा (जवंति के०) थाय ठे ॥ ४२ ॥

हवे पूर्वोक्त सर्व जयने त्याग करतो ठतो संक्षेपथी कहे ठे.

मत्तद्विपेंडमृगराजदवानलाहि, संग्रामवारिधिमहो
दरबंधनोद्वम् ॥ तस्याशु नाशमुपयाति जयं जिये
व, यस्तावकं स्तवमिमं मतिमानधीते ॥ ४३ ॥

अर्थः—हे प्रजो ! (यः के०) जे (मतिमान् के०) बुद्धिमान् पुरुष,
(तावकं के०) तमारुं (इमं के०) आ (स्तवं के०) स्तवन जे ठे तेने
(अधीते के०) जणें ठे, (तस्य के०) ते पुरुषने (मत्त के०) मदोन्मत्त
एवो (द्विपेंड के०) महान् हस्ती अने (मृगराज के०) सिंह, तथा (द
वानल के०) वनाग्नि तथा (अहि के०) सर्प अने (संग्राम के०) सं
ग्राम, अने (वारिधि के०) समुद्र, तथा (महोदर के०) जलोदरादि रो
ग, अने (बंधन के०) बंधीखानुं ए आठ वानां ते थकी (उद्वं के०) उ
त्पन्न थयुं एवुं जे (जयं के०) जय ते (जियेव के०) वीकें करीनेज जे
म होय नाहिं ? तेम (आशु के०) शीघ्र उतावळुं (नाशं के०) नाशने

(ઉપયાતિ કે૦) પામે છે. અર્થાત્ આ તમારા સ્તોત્રના પાઠ કરનારને પૂર્વોક્ત આઠ પ્રકારના જ્ઞાનો નાશ થાય છે ॥ ૪૩ ॥

હવે સ્તવનપ્રજ્ઞાવ સર્વસ્થાને કહે છે.

સ્તોત્રસ્વજં તવ જિનેન્દ્ર ? ગુણૈર્નિવધ્નં, જક્ત્યા મયા
રુચિરવર્ણવિચિત્રપુष्પામ્ ॥ ધત્તે જનો યદ્દહ કંઠગતા
મજસ્રં, તં માનતુંગમવશા સમુપૈતિ લક્ષ્મીઃ ॥૪૪॥
इति जक्तामर नामकस्तोत्रं सप्तमस्मरणम् ॥ ૭ ॥

અર્થ:- (જિનેન્દ્ર કે૦) હે જિનેન્દ્ર ! (તવ કે૦) તમારી (દ્દહ કે૦) આલો
કને અષે (યઃ કે૦) જે (જનઃ કે૦) પુરુષ, (સ્તોત્રસ્વજં કે૦) સ્તોત્ર તેજ પદ સં
દર્જિતપણે કરીને જાણે માલાજ હોય નહિં ? તે સ્તોત્રરૂપ પુષ્પમાલાને
(કંઠગતાં કે૦) પોતાનાં કંઠને વિષે (અજસ્રં કે૦) નિરંતર (ધત્તે કે૦) ધા
રણ કરે છે, (તં કે૦) તે (માન કે૦) ચિત્તની ઉન્નતિ તેણે કરીને (તુંગ
કે૦) અત્યંત ઉન્નત થયેલો એવો પુરુષ અથવા સ્તોત્રના કર્તા શ્રી માનતું
ગાચાર્ય જે છે તે (અવશા કે૦) અસ્વતંત્ર એવી જે (લક્ષ્મીઃ કે૦) સ્વર્ગપર્વ
અને સત્કાવ્યરૂપ લક્ષ્મી તેને, (સમુપૈતિ કે૦) પામે છે. હવે તે સ્તોત્ર રૂપસ્વ
જ કેહવી છે ? તો કે માનતુંગાચાર્યનામક એવો (મયા કે૦) હું જે તેણે (જક્ત્યા
કે૦) જક્તિ જે શ્રદ્ધા, અથવા પુષ્પમાલાપદે જક્તિ જે વિચિત્ર રચના તેણે
કરીને અને (ગુણૈઃ કે૦) પ્રજ્ઞાના ગુણે કરીને અથવા પુષ્પમાલાપદે ગુણ જે
સૂત્ર તેણે કરીને (નિવધ્નં કે૦) વાંધેલી છે, ગુંથેલી છે. વલી કહેવી
છે તો કે (રુચિર કે૦) મનોહર એવાં (વર્ણ કે૦) વાવન અદ્ધર તેજ છે
(વિચિત્રપુષ્પાં કે૦) ચિત્ર વિચિત્ર પુષ્પો જેને વિષે અને પુષ્પમાલા પદમાં
મનોહર છે વર્ણ જેના એવાં વિચિત્રપુષ્પો છે જેમાં એવી છે. આ સ્તોત્રના
અંતમાં પુષ્પસ્વજ શબ્દ જે છે તે અઙ્ગીષ્ટ શકુનપણાયે કરી મહોત્સવનાં
આનંદનો કારણજૂત છે અને લક્ષ્મી શબ્દ જે છે, તે માંગલ્યવાચી છે, તેણે
કરી આ સ્તોત્રના પાઠ કરનાર તથા શ્રવણ કરનાર પુરુષને આ સ્તોત્રની
સમાપ્તિ પર્યંત કલ્યાણ પરંપરા થાશે, એવો જ્ઞાવ છે ॥૪૪॥ इति जक्तामर
स्तोत्रनामक सप्तमस्मरणस्य वाचावबोधः समाप्तः ॥ ૭ ॥

॥ अथ ॥

॥ श्री कल्याणमंदिरस्तोत्रनामक अष्टमस्मरणं लिख्यते ॥

॥ अमंततिलकावृत्तम् ॥

कल्याणमंदिरमुदारमवधजेदि. श्रीताजयप्रदम
निंदितमंधिपद्मं ॥ संसारसागरनिमज्जदशोपजंतु.
पोतायमानमज्जिनम्य जिनेश्वरस्य ॥ १ ॥ यस्य स्व
यं सुरगुरुगारिमांशुराशेः, स्तोतुं सुविस्तृतमतिर्न
विजुर्विधानुम् ॥ तीर्थेश्वरस्य कमठस्मयधुमकेतो,स्त
स्यादमेप किल संस्तवनं करिष्ये ॥ २ ॥ युग्मम् ॥

अर्थः—(एपः के०) आ प्रत्यहं मूर्ख एवो (अहं के०) तुं सिद्धसेन दिवा
करनामा आचार्य ते (तस्य के०) ते श्रीपार्श्वनाथ (तीर्थेश्वरस्य के०)
तीर्थ जे चतुर्विध संघ तेना ईश्वर तेनुं (किल के०) निधे (संस्तवनं के०)
स्तवन जे तेने (करिष्ये के०) करीश, हवे ते श्रीपार्श्वनाथ तीर्थेश्वर केह
या ठे? तो के (कमठ के०) दश जन्मनो ठे घेरजाय जेने एवो जे कमठ
नामा दैत्य तेनो (मय के०) अहंकार तेने धिपे (धूमकेतोः के०) पूठमी
या तारा सरखा ठे एटखे कमठ दैत्यनो गर्व नाश करवाने धूमकेतु सह
श ठे, बली केहवा ठे? तो के (सुविस्तृतमतिः के०) विस्तार पामी ठे बु
द्धि जेनी एवो (स्वयं के०) पोतें (सुरगुरुः के०) वृद्धस्पति जे ठे, ते पण
(यस्य के०) जे श्रीपार्श्वनाथना (गरिमा के०) महिमा जे तेनो (अंशुरा
शेः के०) समुद्र तेनुं जे (स्तोत्रं के०) स्तवन तेने (विधानुं के०) करवाने
(नविजुः के०) समर्थ यतो नथी, एवा श्रीपार्श्वनाथनी हुं स्तवना करवाने
क्यांथी समर्थ याठं? तथापि स्तवना करुं हुं. ते शुं करीने स्तवना करुं
हुं? तो के (जिनेश्वरस्य के०) ते श्रीजिनेश्वर तेना (अंधिपद्मं के०)
चरणकमल तेने (अज्जिनम्य के०) नमस्कार करीने स्तवना करुं हुं. हवे
ते चरणकमल केहवुं ठे? तो के (कल्याणमंदिरं के०) कल्याण एटखे
मांगलिक तेनुं मंदिर एटखे घर ठे, बली केहवुं ठे? तो के (उदारं के०)

महोदं हे, अथवा जन्म जीवोना मनोवांनिज अर्थ देनासे उचित है. क्या वली केहेवुं ठे? तो के (अथवा के०) ज्ञान जे प्राप्त नेने (जेहि के०) तब नारुं ठे, ते साटें अवश्यजेहि ठे: वली केहेवुं ठे? तो के (नीति के०) संसार जयें त्रास पामता जे जीवो, तेने (अन्तय के०) मोक्ष नेने (प्रदं के०) प्रपे करीने देनारुं एवुं ठे, वली केहेवुं ठे? तो के (अनिदिनं के०) निंदा गहि त ठे अर्थात् जेने विषे आणुमात्र पण दोषनो संभव नथी, वली केहेवुं ठे? तो के (संसारसागर के०) संसाररूप जे समुद्र तेने विषे (निमज्जतु के०) वृकता एवा जे (अशेषजंतु के०) समग्र प्राणीयो तेने (पोनायमानं के०) वहाण सरखु एवुं जिनेश्वरनुं चरणकमल ठे. आ स्तोत्रना श्लोक सर्व वसंततिलकावृत्ते जाणवा. आ वे श्लोकनो एकठो अर्थ बखाण्यो ॥ २ ॥

हवे जगवाननी सर्व प्रकारें विशेषें करीने स्तुति करवाने तो हुं समर्थ नथी, परंतु सामान्यें करीने पण प्रभुनी स्तुति करवाने हुं असमर्थ हुं, एम देखाडे ठे.

सामान्यतोऽपि तव वर्णयितुं स्वरूप, मस्मादृशाः क

थमधीश ! ज्वंत्यधीशाः॥ धृष्टोपि कौशिकशिशुर्यदि

वा दिवांधो, रूपं प्ररूपयति किं किल धर्मरश्मेः ॥ ३ ॥

अर्थ:—(अधीश के०) हे स्वामिन् ! (अस्मादृशाः के०) महारा सरखा मंदमति पुरुषो जे ठे, ते (सामान्यतोपि के०) सामान्यपणे एटले विशेष विरहितत्वे करीने पण (तव के०) तमारुं (स्वरूप के०) स्वरूप जे ठे तेने (वर्णयितुं के०) वर्णन करवाने (कथं के०) केम (अधीशाः के०) समर्थ (ज्वंति के०) थाय ठे? अर्थात् थाता नथी. त्यां दृष्टांत कहे ठे, ते जेम के:—(यदिवा के०) जो पण (कौशिकशिशुः के०) धूरुनो बाल क, ते (धर्मरश्मेः के०) सूर्यविंवना (रूपं के०) स्वरूपने (किं के०) शुं (प्ररूपयति के०) कहि शके? (किल के०) निश्चें. अर्थात् नथी कही श कतो. हवे ते कौशिकशिशु केहवो ठे? तो के (धृष्टोपि के०) दृढ हृदय पणायें करीने प्रगल्भ ठे तो पण (दिवांधः के०) दिवसने विषे अंध ठे ॥ ३ ॥ हवे हुं तो मंदमति हुं, तेथी महारामां स्तुति करवानुं सामर्थ्य न होय ते योग्यज ठे, परंतु केवलज्ञानी पुरुषो, केवलज्ञानें करीने सर्व जाणता ठता पण जिनगुणोने केहेवाने समर्थ थाता नथी, ते कहे ठे.

मोहक्षयादनुजवन्नपि नाथ ! मर्त्यो, नूनं गुणान् गण
यितुं न तव क्षमेत ॥ कल्पांतवांतपयसः प्रकटोऽपि
यस्मा, न्मीयेत केन जलधेर्ननु रत्नराशिः ॥ ४ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! (मोहक्षयात् के०) मोहनीयादिक कर्म
ना क्षय्यकी अथवा अज्ञानक्षय्यकी (अनुजवन्नपि के०) गुणोने अनुजव
करतो एटले तमारा गुणोने जाणतो ठतो पण (मर्त्यः के०) मनुष्य जे ठे
ते, (नूनं के०) निश्चै (तव के०) तमारा (गुणान् के०) गुणो जे ठे तेने
(गणयितुं के०) गणवाने एटले संख्या करवाने (न क्षमेत के०) न सम
र्थ थाय. त्यां दृष्टांत कहे ठे, ते जेम केः—(ननु के०) आशंकाने विपे (यस्मा
त् के०) जे कारण माटें (कल्पांत के०) प्रलयकालने विपे (वांत के०) विद्धि
स थयुं ठे (पयसः के०) जल जेने विपे एवो (जलधेः के०) समुद्र जे ठे
तेनो (प्रकटोऽपि के०) प्रत्यक्ष एवो पण (रत्नराशिः के०) रत्ननो समूह ते
(केन के०) कया पुरुषें (मीयेत के०) मापी शकाय ? अर्थात् कोईशी प
ण माप करी शकाय नहिं ॥ ४ ॥

हवे जो पण जगवानना गुणो तो असंख्य ठे, ते कहेवाने अशक्य हुं,
तो पण जक्तिवशयकी स्वशक्त्यनुसारें हुं स्तुति करूं हुं.

अच्युद्यतोऽस्मि तव नाथ ! जडाशयोऽपि, कर्तुं स्तवं लसद्
संख्यगुणाकरस्य ॥ वालोऽपि किं न निजबाहुयुगं
वितत्य, विस्तीर्णतां कथयति स्वधियांबुराशेः ॥ ५ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे नाथ ! हुं (जडाशयोऽपि के०) जडअंतःकरणवा
लो वा जडना सरखा अजिप्राय वालो हुं तो पण (तव के०) तमारें (स्तवं
के०) स्तवन जे ठे तेने (कर्तुं के०) करवाने (अच्युद्यतोऽस्मि के०) उद्यम
मुक्त थयो हुं, एटले सावधान थयो हुं. ते तमें केहवा ठो ? तो के (लसद्
के०) देदीप्यमान एवा जे (असंख्यगुण के०) अनंतगुणो तेना (आकरस्य
के०) निधानरूप ठो. तेज अर्थने दृष्टांत करीने दृढ करे ठे. (वालोपि के०)
वालक पण (निजबाहुयुगं के०) पोताना वे हाथने (वितत्य के०) विस्ता
रीने (स्वधिया के०) पोतानी बुद्धियें करीने (अंबुराशेः के०) समुद्र जे ठे

तेनी (विस्तीर्णतां के०) विस्तारता जे हे नेने (कि के०) हुं (न कथयति के०) नहिं कहे ठे.यवाति कहे नेज.पदसे जेम वायक पोताना ये ज्ञान सारीने समुझनो विस्तार कहे ठे.जे समुझ आदलो महोदोहे.नेम वायक नी पेरें हुं पण तमारं स्तवन करवाने कय्यो ते उगम तेने एयो हुं ॥१॥

फरी पूर्वं कहेला ये अजोकोनाज अर्थने दृढ करतो ततो कहे ठे.

ये योगिनामपि न यांति गुणास्तवेश, वक्तुं कथं न्व
ति तेषु समावकाशः॥ जाता तदेवमसमीक्षितकारि
तेयं, जल्पंति वा निजगिरा ननु पक्षिणोऽपि ॥६॥

अर्थः—(ईश के०) हे स्वामिन्! (ये के०) जे (तव के०) तमारा (गुणाः के०) गुणो जे ठे, ते (योगिनामपि के०) रत्नत्रयरूप योगाराधने करीने समुत्पन्न ठे ज्ञान जेमने एवा योगींद्र पुरुषोनें पण (वक्तुं के०) कहेवाने (न यांति के०) आवी शकता नथी तो (तेषु के०) ते गुणोने विषे (मम के०) महारी (अवकाशः के०) बोलवानी शक्ति ते (कथं के०) केम (न्वति के०) होय? (तत् के०) ते कारण माटे (एवं के०) ए प्रकारें (इयं के०) आ प्रस्तुतस्तुतिविषय ते (असमीक्षितकारिता के०) अविचार्यकारिता (जाता के०) थइ. केम के? अनवकाशने विषे जे स्तुति करवी ते अविचार्यकारीज कहेवाय ठे.आहिं दृष्टांत कहे ठे.(वा के०) अथवा (ननु के०) निश्चें (पक्षिणोऽपि के०) पक्षियो पण यद्यपि मनुष्य वाणीयें करी बोलवाने असमर्थ ठे तो पण (निजगिरा के०) पोतानी जेवी तेवी वाणीयें करीने (जल्पंति के०) अर्थात् बोलैज ठे? तेम हुं पण स्तुति करवाने प्रवर्त्यो हुं ॥ ६ ॥

हवे जगवत्स्तोत्रनुं तथा जगवन्नामग्रहणनुं माहात्म्य कहे ठे.

आस्तामर्चित्यमहिमा जिन संस्तवस्ते, नामापि पा
ति न्वतो न्वतोजगंति ॥ तीव्रातपोपहतपांथजना
न्निदाधे, प्रीणाति पद्मसरसः सरसोनिवोऽपि॥ ७ ॥

अर्थः—(जिन के०) हे जिनेश्वर ! (अर्चित्यमहिमा के०) नथी चिंतन करवा योग्य महिमा जेनो एवो (ते के०) तमारो (संस्तवः के०) स्तव

जे ठेने तो (आम्नां के०) दूर रहो, परंतु (नवनः के०) तमारे (नामापि के०) श्रीपद्मनाथ एवं नाम जे ठे ते पण (नवनः के०) संसारथकी (ज गति के०) ग्रण जगतने (पाति के०) रहण करे ठे. त्यां दृष्टान्त कहे ठे. (पद्मसरोवरः के०) कमलोपलक्षित एवा तलावनुं जे पाणी ते तो (आम्नां के०) दूर रहो. परंतु ते पद्मसरोवरनो (सरसः के०) सुंदर ठंको जलशीकर शुभः एवो (अनिलोऽपि के०) वायरो पण (निदाघे के०) प्रीप्मकाखने विपे (तीव्र के०) आकरो एवो (आतप के०) तमको तेंगें करीने (उपहत के०) दृष्टाणा एवा (पांयजनान् के०) पथिक जनोने (प्रीणाति के०) संतोष करे ठे. अर्थात् पद्मसरोवरनो वायरो पण पथिकोने प्रसन्न करे ठे, तेवारें जलनुं तो शुंज कहेवुं ? तेम हे प्रजो ! तमारे नाम पण ग्रण जगतने पवित्र करे ठे, तेवारें तमारा स्तोत्र नी तो शीज वार्त्ता कहेवी ? ॥ ७ ॥

द्वे स्वामीना ध्याननुं माहात्म्य कहे ठे.

हृत्तिनि त्वयि विजो! शिथिलीज्वंति, जंतोः क्षणेन
निविडाअपि कर्मबंधाः ॥ सद्योज्जंगममयाइव म
ध्यजाग, मध्यागते वनशिखंडिनि चंदनस्य ॥ ८ ॥

अर्थः—(विजो के०) हे स्वामिन् ! (त्वयि के०) तमो (हृत्तिनि के०) हृदयने विपे वर्त्तते ठते (जंतोः के०) प्राणीना (निविडाअपि के०) दृढ एवा पण (कर्मबंधाः के०) कर्मना जे बंधो ते पण (क्षणेन के०) क्षणमात्रें करी ने (शिथिलीज्वंति के०) शिथिल थइ जाय ठे, एटले निविडताने ठोमीने शिथिलताने नजे ठे. अर्हीं दृष्टान्त कहे ठे. ते जेम केः—(वनशिखंडिनि के०) वननो मयुर ते (मध्यजाग के०) वनना मध्यजागप्रत्ये (अध्यागते के०) आवे ठते (चंदनस्य के०) चंदनना वृक्षना जे (उज्जंगममयाइव के०) सर्प मयबंधनो जे ठे ते जेम (सद्यः के०) तत्काल शिथिल थइ जाय ठे, तेनी पेरें जाणी लेवुं. एटले जेम वनमयुर वनना मध्यजागें आवे ठते चंदनवृक्षनां सर्पवेष्टन शिथिल थइ जाय ठे, तेम तमें पण प्राणीना दृढ कर्मबंध पण शिथिल थइ जाय ठे ॥ ८ ॥

હવે સ્વામીના દર્શનનું માહાત્મ્ય કહે છે.

મુચ્યંતેવ મનુજાઃ સહસા જિનેન્દ્ર , રૌદ્રેરુપઙ્ગવશ
તૈસ્ત્વયિ વીક્ષિતેપિ ॥ ગોસ્વામિનિ સ્ફુરિતતેજસિ
દૃષ્ટમાત્રે, ચૌરૈરિવાશુ પશવઃ પ્રપલાયમાનૈઃ ॥ ૯ ॥

અર્થ:- (જિનેન્દ્ર કેળ) હે સામાન્ય કેવલીના ઇન્દ્ર ! (ત્વયિ કેળ) તમો (વી
ક્ષિપિતે કેળ) જોયે ઠતે પણ (મનુજાઃ કેળ) મનુષ્યો (સહસા કેળ) શીઘ્ર
પણે કરીને (રૌદ્રેઃ કેળ) ઝયાનક વીહામણા એવા (ઉપઙ્ગવશતૈઃ કેળ)
ઉપઙ્ગવોના જે શંકમા તેથકી (મુચ્યંતેવ કેળ) મુકાઈ જાય ઠેજ. આહીં
દૃષ્ટાંત કહે છે. જેમ કે:- (સ્ફુરિતતેજસિ કેળ) દેવીપ્યમાન છે તેજ જેનું એ
ટલે જગત્માં પ્રકાશ કરવે કરીને વિસ્તૃત છે તેજ જેનું એવો (ગોસ્વામિનિ
કેળ) ગો જે કિરણો તેનો સ્વામી જે સૂર્ય અથવા ગો જે પૃથિવી તેનો સ્વા
મી જે રાજા તે પણ સ્ફુરિત છે પ્રતાપ જેમનો એવો છે, અથવા ગો એટલે
પશુઈ તેનો સ્વામી જે ગોવાલીયો તે પણ વલરૂપ સ્ફુરિત છે તેજ જેનું એ
વો છે. એવા એ ત્રણ જે છે તે, (દૃષ્ટમાત્રે કેળ) દૃષ્ટમાત્રે એટલે જોવાયે થકે
(પ્રપલાયમાનૈઃ કેળ) પલાયન કરતા નાસતા એવા (ચૌરૈઃ કેળ) ચોરો થકી
(શ્વ કેળ) જેમ (આશુ કેળ) શીઘ્ર ઉતાવલા (પશવઃ કેળ) પશુઈ જે ગો
મહિષ્યાદિ ચોપગાં જનાવરો જેમ મૂકાય છે, તેમ જીવો પણ તમો જોવાયે
થકે શંકમો ઉપઙ્ગવોથકી મૂકાય છે. એ તાત્પર્ય છે ॥ ૯ ॥

હવે સ્વામીના ધ્યાનનું માહાત્મ્ય કહે છે.

ત્વં તારકોજિન ! કથં જિવિનાં તણ્વ, ત્વામુદ્ઘંતિ હ
દયેન યજ્ઞતરંતઃ ॥ યદ્વા દૃતિસ્તરતિ યજ્ઞલમેષનૂ
ન, મંતર્ગતસ્ય મરુતઃ સ કિલાનુજાવઃ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ:- (જિન કેળ) હે જિનેશ્વર ! (ત્વં કેળ) તમે (જિવિનાં કેળ) સંસારી
જીવોના (કથં કેળ) કેમ (તારકઃ કેળ) તારક ઠો? (યત કેળ) જે કારણ
માટે ઉલટા (તણ્વ કેળ) તે સંસારી જીવોજ (ઉત્તરંતઃ કેળ) સંસાર સ
મુઙ્ગને ઉતરતા ઠતા (હૃદયેન કેળ) હૃદયે કરીને (ત્વાં કેળ) તમોને (ઉ

छहंति के०) वहन करे ठे, माटें तमें केवी रीतें संसारी जीवोना तारक ठो? कारण के बाह्य बाहकमां बाह्यने तारकपणानो असंभव ठे, जेम नाव ठे ते पोताना मध्यमां रहेला पुरुषोने तारे ठे परंतु नावमां रहेला पुरुषो कांश् नावने तारता नथी, तेम जव्य जीवो पण तमोने पोताना हृदयमां राखीने तारे ठे, परंतु तमें ते जव्य जीवोने तारो, ते तो महोदुःख आश्चर्य ठे. हवे एवा तर्कनुं समाधान करे ठे, के हे प्रजो! तमेंज जव्योने तारो ठो. ते (यद्वा के०) युक्त ठे. अहीं दृष्टांत कहे ठे (यत् के०) जे कारणमाटे जेम (इति के०) चर्ममयपात्र एटले चामरानी मसक जे ठे ते (नूनं के०) निश्चें (जलं के०) नद्यादिकना पाणी प्रलें (तरति के०) तरे ठे (सप्य के०) ते आ प्रत्यक्ष (अंतर्गतस्य के०) ते मसकनी मध्यवर्ति यें आब्यो एवो जे (मरुतः के०) पवन तेनोज (किल के०) निश्चें (अनुजावः के०) प्रजाव ठे. एटले चर्मनी मसकना मध्यगत जे वायु ठे ते जेम मसकनो तारक ठे, तेम जव्य जीवोना हृदयस्थ तमें ठो, माटें तमें पण जव्योना तारक ठो, एमां शुं अयुक्त ठे? ॥ १० ॥

हवे त्रण श्लोकें करीने जगवंतनुं राग रूप विरहितपणुं देखाडे ठे.

यस्मिन् हरप्रभृतयोऽपि हतप्रजावाः, सोऽपि त्वया
रतिपतिः कृपितः क्षणेन ॥ विध्यापिता हुतनुजः पय
साथ येन, पीतं न किं तदपि दुर्दरवाडवेन ॥ ११ ॥

अर्थः—(यस्मिन् के०) जे कामदेवने विपे (हरप्रभृतयोऽपि के०) हर हरि विरंचि प्रमुख पण (हतप्रजावाः के०) हृणाणो ठे प्रजाव जेमनो ए वा थाय ठे. अर्थात् जे कामदेवें हरहृद्यादिक देवोने जीत्या ठे, (सोऽपि रतिपतिः के०) ते कामदेव पण (त्वया के०) तमोयें (क्षणेन के०) क्षण मात्रें करीने (कृपितः के०) हाय पमाड्यो. ए अर्थ कस्यो. परंतु दृष्टांत विना प्रतीत थाय नहीं माटे आहीं दृष्टांत कहे ठे (अथ के०) अथ पद दृष्टांत उपन्यासायें ठे. (येन के०) जे (पयसा के०) जलें (हुतनुजः के०) अग्नियो (विध्यापिताः के०) वृजादी दीधा (तदपि के०) तो पण ते पाणी जे ठे ते (दुर्दरवान्वेन के०) दुस्तद्वन्वानलें (किं न पीतं के०) शुं न पीधुं? अर्थात् पीधुंज. एटले जे जलें अन्य अग्नियो वृजा

व्यापुं पण समुद्रगत ते जल, ते चमत्मानये जीवन् नम, जेमान ते का
मदेये हृदय्यादिक जीव्या, तेन कामने तमोये जीवो ते, या प्रजाव
यके श्रीपार्श्वनाचनी मूर्ति प्रगट पड, ते जान नयेत्र प्रसिद्ध ते ॥ ११ ॥

स्वामिन्ननव्यगरिमाणामपि प्रवत्रा, स्वां जंतवः कव
महो हृदये दधानाः ॥ जन्मोदधिं लघुनरंत्यनिज्ञात्र
वेन, चिंत्यो न हंत महतां यदि वा प्रज्ञावः ॥ १२ ॥

अर्थः—(स्वामिन् के०) हे स्वामिन् ! तमोने (प्रपन्नाः के०) नामी
पणायें करी पास्या एवा (जंतवः के०) प्राणीयो (अनव्यगरिमाणमपि
के०) घणुं महोटापणुं ठे जेमनुं एवा पण (स्वां के०) तमोने (हृदये
के०) हृदयने विषे (दधानाः के०) धारण करता थका (अहो के०)
आश्चर्ये (अतिलाघवेन के०) ओमा पण चारना अजावें करीने (जन्मो
दधिं के०) जवसमुद्रने (लघु के०) शीघ्रपणें जेम होय तेम (कयं
के०) केम (तरंति के०) तरे ठे ? अर्थात् अत्यंत चारें करीने युक्त एवा
तमें ठे तेने हृदयने विषे धारण करता ठता जाणे ओमा पण चारें करीने
रहितज होय नहिं ? एवा थका संसार समुद्रथकी जव्यजीवो केम तरे ठे ?
केम के जे अतिचार युक्त होय, ते तो तरवाने असमर्थ होय ठे, अहीं (य
दिवा के०) समाधान अर्थमां ठे माटें समाधान कहे ठे, (हंत के०) निश्चें
(महतां के०) त्रण जगत्मां उत्तम महोटा पुरुषोनो ए (प्रज्ञाव के०)
महिमाज ठे, माटें एमां (न चिंत्यः के०) चिंतवन करवा योग्य कांड पण
नथी, कारण के अत्यंत चार युक्त एवा जीवोने पण पोताना प्रज्ञावथी
जाणे सर्वथा चार रहितज होय नहिं ? तेवी रीतें महोटा पुरुषो करे ठे,
माटें तमो जव्य जीवोने तारो ठो, तेमां आश्चर्य नथी ? ॥ १२ ॥

क्रोधस्त्वया यदि विज्ञो ! प्रथमं निरस्तो, ध्वस्तास्तदा व
त कथं किल कर्मचौराः ॥ श्लोषत्यमुत्र यदि वा शिशिरा
पि लोके, नीलजुमाणिविपिनानि न किं हिमानी ॥ १३ ॥

अर्थः—(विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! (त्वया के०) तमोयें (यदि के०)
ज्यारें (क्रोधः के०) क्रोध जे ठे, ते (प्रथमं के०) प्रथमज (निरस्तः
के०) परास्त कस्यो एटले डुर कीधो, (तदा के०) त्यारें पठी क्रोध विना

(વત કે૦) આશ્ચર્ય છે કે (કર્મચોરા: કે૦) કર્મરૂપ જે ચોરો છે, તે (કથં ધ્વસ્તા: કે૦) કેવી રીતે હણ્યા? (કિલ કે૦) નિશ્ચે. અર્થાત્ તમે ક્રોધ વિનાજ કર્મ ચોરોને હણ્યા એ મહોદ્દ આશ્ચર્ય? (યદિવા કે૦) સમાધાન અર્થમાં જેમ કે:- (અમુત્ર કે૦) આ (લોકે કે૦) લોકને વિપે (શિશિરા પિ કે૦) શીતલ એવી પણ (હિમાની કે૦) હિમસંહતિ જે વરફ તે (નીલ જુમાણિ કે૦) નીલાં છે વૃક્ષો જેને વિપે એવાં (વિપિનાનિ કે૦) વન જે તેને (કિં કે૦) શું (ન છોપતિ કે૦) ન ઘાલે છે? અર્થાત્ ઘાલે છેજ. એટલે જે શીતલ એવી હિમસંહતિ છે, તે નીલાં વૃક્ષનાં વનોને દહન કરે છે, તેમ ક્રોધ રહિત એવા તમો પણ કર્મચોરોને હણો છો, તે યુક્તજ છે ॥ ૧૩ ॥

હવે યોગિયોયે ધ્યાન કરવા યોગ્ય એક જિનસ્વરૂપને કહે છે.

ત્વાં યોગિનો જિન ! સદા પરમાત્મરૂપ, મન્વેપયંતિ હૃદ
યાંબુજકોશદેશે ॥ પૂતસ્ય નિર્મલરુચેર્યદિવા કિમન્ય,
દદ્ધસ્ય સંજવિ પદં નનુ કર્ણિકાયા: ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:- (જિન કે૦) હૈ જિન ! (યોગિન: કે૦) મહર્ષિયો જે છે તે (હૃદયાંબુજકોશદેશે કે૦) હૃદયરૂપ જે કમલ તેના કોશ એટલે કલી તે ના મધ્યપ્રદેશને વિપે (પરમાત્મરૂપં કે૦) સિદ્ધસ્વરૂપ એવા (ત્વાં કે૦) ત મોને (સદા કે૦) નીરંતર (અન્વેપયંતિ કે૦) જ્ઞાનચક્રુયે કરીને જોવે છે, એ અર્થ યુક્ત છે. (યદિવા કે૦) અથવા જેમ (નનુ કે૦) નિશ્ચે (નિર્મલરુ ચે: કે૦) નિર્મલ છે રુચિ એટલે કાંતિ જેમની એવું અને (પૂતસ્ય કે૦) પ વિત્ર એવું (અદ્ધસ્ય કે૦) કમલનું વીજ જે છે તેનું (કર્ણિકાયા: કે૦) કર્ણિકાથકી (અન્યત્ કે૦) વીજું એટલે કમલમધ્યપ્રદેશ ટાલીને વીજું (પ દં કે૦) સ્થાનક (કિં સંજવિ કે૦) શું સંજવે છે? ના સંજવતું નથી. ત્યા રેં શું સંજવે છે? તો કે કમલની કર્ણિકાજ સંજવે છે? તેમ તમે પણ નિર્મલરુચિ યુક્ત તથા સકલ કર્મમલના અપગમયકી પવિત્ર થયેલા એવા છો. એ માટે તમારું પણ યોગીંજોના હૃદયકમલકર્ણિકારૂપસ્થાનકને વિપે રહેવું થાય છે, તે યોગ્યજ છે ॥ ૧૪ ॥

હવે તમારા ધ્યાન કરનારા પણ તમારી જવાજ થાય છે તે કહે છે.

ધ્યાનાજ્ઞિનેશ ! જવતોજવિન દાણેન, દેહં વિદાય

परमात्मदशां व्रजन्ति ॥ नीवानल्लावत्तजायमान्य
लोके, चामीकरत्वमनिगदिव धातुजेदाः ॥ १७ ॥

अर्थः—(जिनेश के०) हे जिनेश ! (जजिनः के०) जज्य प्राणीयो जे ठे, ते ते (जयतः के०) तमारा (ध्यानान के०) ध्यानयकी धायवा म्हा एथकी (कणोन के०) एक कणमात्रे करीने (देह के०) शरीरने (वि हाय के०) त्याग करीने (परमात्मदशां के०) सिद्धावस्थाने (व्रजन्ति के०) पामे ठे. कहेलुं ठे के. “ वीतरागं यतोऽध्यायन, वीतरागोऽनवेदनी ॥ ईक्षिका त्रमरीर्जीता, ध्यायंती त्रमरी यथा ॥ १ ॥ ” एनो अर्थ एम ठे जे वीतरागनुं ध्यान करतो व्रतो जीव, वीतरागरूप थाय ठे, केनी पेतें? तो के त्रमरीथकी वीक पामती एत्री जे ईक्ष. ते त्रमरीनुं ध्यान करती व्रतीज त्र मरीरूप थाय ठे. अहिं दृष्टांत कहे ठे. ते जेम केः—(लोके के०) लोकने विषे (धातुजेदाः के०) मृत्तिकापापाण विशेषो जे ठे ते (तीवानल्लात के०) प्रबलअग्निथकी (उपलजावं के०) पापाणजाव जे ठे, तेने (अपास्य के०) टाढीने (अचिरात् के०) थोमा समयमां (चामीकरत्वमिव के०) सुवर्ण पणानेज जेम (व्रजन्ति के०) पामे ठे, तेम प्राणीयो जे ठे, ते तमारा ध्यानयकी देहने त्याग करीने सिद्धावस्थाने पामे ठे ॥ १५ ॥

अंतःसदैव जिन ! यस्य विज्ञाव्यसेत्वं, जव्यैः कथं
तदपि नाशयसे शरीरम ॥ एतत्स्वरूपमथ मध्यवि
वर्तिनो हि, यद्विग्रहं प्रशमयन्ति महानुजावाः ॥ १६ ॥

अर्थः—(जिन के०) हे जिन ! (जव्यैः के०) जव्य प्राणीयो जे ठे, ते मणें (यस्य के०) जे देह तेना (अंतः के०) मध्यजाग एटले जे हृदय तेने विषे (सदैव के०) निरंतर (त्वं के०) तमो (विज्ञाव्यसे के०) वि शेषें करी विचाराउं ठो, चिंतवन थाउं ठो, (तदपि के०) तो पण तमें ते ज व्यना (शरीरं के०) शरीर जे तेने (कथं के०) केम (नाशयसे के०) डुर क रो ठो? अर्थात् ते जव्य जीवोने मुक्ति पमाकीने शरीर रहित करो ठो, माटे जे स्थानमां जव्य जीव तमोने चिंतवन करे ठे ते स्थान तमारे नाश करुं योग्य नहीं. आहीं दृष्टांत कहे ठे, जेम केः—(अथ के०) अथ शब्द अर्थ उ-

अन्तर्गतने भाटें ठे. (महानुजाया: के०) महोदो ठे प्रजाव जेमनो प्या (म
अविचर्चित: के०) मय्यस्य अपहृतानी पुरुष जे ठे तेनुं (मृतत्वस्य के०)
मयुंज मय्य ठे, मयुंज मय्याव ठे के (यत् के०) जे कारण भाटें (विमहं
के०) कल्याण जे भाटोभाटें घना क्लेश, तेनो परस्पर विवाद तेने (प्रशमयं
ति के०) उपशमावे ठे. तेम तमें पण शरीर अने जीवनो परस्पर विमह
दाखवाने शरीरनो नाश कर्नो ठो, ते (हि के०) निश्चं युक्तज ठे ॥ १६ ॥

आत्मा मनीपिञ्जिरयं त्वदजेदबुद्ध्या, ध्यातो जिनेन्द्र !

जवतीह जवत्प्राजवः॥ पानीयमप्यमृतमित्यनुचित्य

मानं, किं नाम नो विपविकारमपाकरोति ॥ १७ ॥

अर्थ:- (जिनेन्द्र के०) हे जिनेन्द्र ! (मनीपिञ्जि: के०) पंक्तितो जे ठे तेम
गे (अयं के०) आ (आत्मा के०) जीव ते, (त्वदजेदबुद्ध्या के०) तमारी
साधें अजेदबुद्धियें करीने (ध्यात: के०) ध्यान कर्यो ठतो (जवत्प्राजाय:
के०) तमारा सरयो ठे महिमा जेनो प्यो (इह के०) आ संसारनेविषे
(जवति के०) थाय ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठे. जेम के:- (नाम के०) नामशब्द
फोमलामंघ्रणमां ठे. अथवा प्रसिद्ध अर्थमां ठे. (पानीयमपि के०) जल जे
ठे. ते पण (अमृतं के०) अमृत ठे (इति के०) ए प्रकारें (अनुचित्यमानं
के०) चिंतन करुं ठतुं अथवा मणिमंज्रादिकें करी संस्कारित करुं ठतुं
(विपकारं के०) विपना विकारने (किं के०) शुं (नोअपाकरोति के०)
नथी दूर करतुं ? अर्थात् अमृत बुद्धियें चिंतवन करुं अथवा मंत्रित क
रुं प्युं जल पण अमृत तुस्य थडने विपविकारने टाखेज ठे ॥ १७ ॥

हृत्वे अन्यदर्शनीयोयं पण नामांतर कल्पनायें करीने तमो श्रीवीत
रागदेवज ध्यान करेला ठो, ते कहे ठे.

त्वामेव वीततमसं परवादिनोपि, नूनं विज्ञो ! हरिह
रादिधिया प्रपन्नाः॥ किं काचकामलिज्जिरीश ! सितो
पिशंखो, नो गृह्यते विविधवर्णविपर्ययेण ॥ १८ ॥

अर्थ:- (विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! (नूनं के०) निश्चं (परवादिनोपि

કે૦) પરતીર્થિક પણ (હરિહરાદિધિયા કે૦) વિષ્ણુ, મહેશ્વર અને બ્રહ્માદિ
 કની બુદ્ધિયેં કરીને (ત્વામેવ કે૦) તમોનેંજ (પ્રપન્નાઃ કે૦) આશ્રય કરીને
 રહેલા છે, અર્થાત્ અન્યદર્શની જે શેવ, સાંખ્ય, નેયાયિકાદિકો જે છે, તે પણ
 નામાંતર પરાવર્તેં કરીને તમારુંજ આરાધન કરે છે. તે તમેં કહેવા ઠો? તો
 કે (વીતતમસં કે૦) અજ્ઞાન રહિત ઠો. આહીં દૃષ્ટાંત કહે છે, કે (દૈશ કે૦)
 હે દૈશ ! (કાચકામલિન્નિઃ કે૦) કાચકામલિનામેં રોગ છે જેની આંખમાં
 એવા પુરુષો જે છે, તેણેં (સિતોપિ કે૦) શ્વેત એવો પણ (શંખઃ કે૦) શંખ જે
 છે, તે વિવિધવર્ણવિપર્યયેણ કે૦) નીલ, પીતાદિક વિવિધ પ્રકારના વર્ણપરાવ
 ર્તેં કરીને (કિં નો ગૃહ્યતે કે૦) શું નથી ગ્રહણ કરાતો? એટલે ગ્રહણ કરા
 યજ છે. અર્થાત્ જેમ કમલના રોગવાલો પુરુષ ઉજ્જ્વલ શંખને પણ જૂદા
 જૂદા વર્ણેં કરી જૂવે છે, તેમ અન્યતીર્થી પુરુષોયેં પણ વીતરાગ એવા જે તમો
 તે આ હરિ, આ હર, આ બ્રહ્મા, એવી બુદ્ધિયેં કરીને આરાધન કરાઉં ઠો! ૧૭॥
 હવે આઠ કાવ્યોયેં કરી આઠ મહાપ્રાતિહાર્ય સૂચનદ્વારા જગવાનની

સ્તુતિ કરે છે, તેમાં પ્રથમ અશોકવૃદ્ધાતિશયને કહે છે.

ધર્મોપદેશસમયે સવિધાનુજાવા, દાસ્તાં જનો જવ
 તિ તે તરુરપ્યશોકઃ ॥ અચ્યુજ્જતે દિનપતૌ સમહીરુ
 હોપિ, કિં વા વિવોધમુપયાતિ ન જીવલોકઃ ॥૧૯॥

અર્થઃ—હે સ્વામિન્ ! (ધર્મોપદેશસમયે કે૦) ધર્મદેશનાના અવસરને વિ
 પે (તે કે૦) તમારા (સવિધાનુજાવાત્ કે૦) સમીપના પ્રજાવચ્ચકી (જનઃ
 કે૦) લોક જે છે તે તો (દાસ્તાં કે૦) દૂર રહો, પરંતુ (તરુરપિ કે૦)
 વૃદ્ધ જે છે તે પણ (અશોકઃ કે૦) શોક રહિત (જવતિ કે૦) જાય છે.
 હવે એજ વાતને દૃષ્ટાંતેં કરીને સમર્થન કરે છે. (વા કે૦) અથવા (દિનપતૌ
 કે૦) સૂર્ય જે છે તે (અચ્યુજ્જતે કે૦) ઉદય પામે થકે (સમહીરુહોપિ કે૦)
 વૃદ્ધાદિકેં સહિત એવો પણ (જીવલોકઃ કે૦) જીવલોક જે સમસ્ત જગત્
 તે (વિવોધં કે૦) વિકાશત્વને (કિં કે૦) શું (ન ઉપયાતિ કે૦) ન
 પામે ? અર્થાત્ પામેજ છે, એટલે જેમ સૂર્યોદય થયાથી કેવલ લોકજ નિ
 ડ્રાનો ત્યાગ કરીને વિવોધને પામે છે એટલુંજ નહીં પરંતુ વનસ્પતિ જે
 છે તે પણ પત્રસંકોચાદિ લક્ષણ નિડ્રાનો ત્યાગ કરીને વિકાશ પાળાને

पामे ठे, तेम तमारा समीपकी केवल जविक लोकज अशोक थाय ठे
एटलुंज नही, परंतु वृक्ष पण अशोक थाय ठे ॥ १९ ॥

हवे सुरकृत पुष्पवृष्टिलक्षण द्वितीय प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.

चित्रं विज्ञो ! कथमवाङ्मुखतमेव, विष्वक् पतत्य
विरला सुरपुष्पवृष्टिः ॥ त्वज्ञोचरे सुमनसां यदि वा
मुनीश, गच्छन्ति नूनमधएव हि बंधनानि ॥ २० ॥

अर्थः—(विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! अविरला के०) निरंतर (सुरपु
ष्पवृष्टिः के०) देवतालयें करेली जे पुष्पनी वृष्टि ते (विष्वक् के०) चारे
तरफ (अवाङ् के०) नीचु ठे (मुख के०) मुख जेनुं एवुं जे (वृत्तं के०)
चीट ते (एव के०) जेम होय तेमज (कथं के०) केम (पतति के०)
आकाशकी जूमीने विपे पडे ठे. ए (चित्रं के०) आश्चर्य ठे. हवे (य
दिवा के०) एनुं दृष्टांतें करी समाधान करे ठे. अथवा (मुनीश के०) हे
मुनीश ! (त्वज्ञोचरे के०) तमो प्रत्यक्ष ठे तमारा समीपने विपे (सुम
नसां के०) शोभायमान ठे मन जेमनां एवा जव्यजनो तथा देवताळ ते
उंनां (बंधनानि के०) निगमादिक बाह्य बंधन थने ज्ञेहादिक अज्यंतर
बंधन ते (नूनं के०) निश्चें (हि के०) यस्मात् जे कारणमाटें (अधएव
के०) नीचेंज (गच्छन्ति के०) जाय ठे. अर्थात् तमारा समीपें सुमनस जे
फूल तेनां चीट जे बंधन ते अधोमुख थाय ठे, अने सुमनस जे जव्यजी
व, तेनां बाह्याज्यंतर बंधन पण नीचां थाय ठे ॥ २० ॥

हवे दिव्यध्वनिखण तृतीय प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.

स्थाने गञ्जीरहृदयोदधिसंज्ञवायाः, पीयूषतां तव
गिरः समुद्रीरयन्ति ॥ पीत्वा यतः परमसंमदसंगजा
जो, जव्या व्रजन्ति तरसाऽप्यजरामरत्वम् ॥ २१ ॥

अर्थः—हे स्वामिन् ! (गञ्जीर के०) गंजीर एवो जे (हृदयोदधि के०)
हृदयरूप समुद्र तेथकी (संज्ञवायाः के०) अपनी एवी जे (तव के०) त
मारी (गिरः के०) बाणी तेना (पीयुषतां के०) अमृतत्वने श्रोताळ (समुद्रीर

યંતિ કે૦) કહે છે, તે (સ્થાને કે૦) યુક્તજ છે. કારણ કે અમૃતની ઉત્પત્તિ તો સમુદ્રથકીજ છે. અને આ વાણીરૂપ અમૃતની ઉત્પત્તિ તો હે પ્રજો! તમારા હૃદયરૂપસમુદ્રથકી થાય છે. હવે એ વાણીને અમૃતપાનું કેમ થદે? ત્યાં કહે છે. (યતઃ કે૦) જે કારણમાટે (પરમ કે૦) ઉત્કૃષ્ટ (સંમદ કે૦) હર્ષ તેનો (સંગ કે૦) સંયોગ તેના (જાજઃ કે૦) જનનાર એવા (જવ્યાઃ કે૦) જવ્ય પ્રાણીયો જે છે. તે તમારી વાણીને (પીત્વા કે૦) પાન કરીને ઇટલે કળેંડિયેં કરી આદર સહિત સાંજલીને (તરસાપિ કે૦) શીઘ્રપણે ઇટલે વેગેં કરીને પણ (અજરામરત્વં કે૦) અજરામરપણાને (વ્રજંતિ કે૦) પામે છે. અર્થાત્ જેમ અમૃતપાન જે કરે છે, તે અજરામર થાય છે, તેમ તમારી વાણીના શ્રવણથકી પણ અજરામરપણું પ્રાપ્ત થાય છે, માટે તમારી વાણીને અમૃતપણું કહ્યું, તે યોગ્યજ છે ॥ ૨૧ ॥

હવે ચામરલક્ષણ ચોથો. પ્રાતિહાર્યાતિશય કહે છે.

સ્વામિન્ ! સુદૂરમવનમ્ય સમુત્પતંતો, મન્યે વદંતિ શુ
ચયઃ સુરચામરૌઘાઃ ॥ યેઽસ્મૈ નતિં વિદધતે મુનિપુંગ
વાય, તે નૂનમૂર્ધ્વગતયઃ સ્વદુ શુરુજાવાઃ ॥ ૨૨ ॥

અર્થઃ—વહ્ની સ્તુતિ કરતો ઠતો કહે છે, કે (સ્વામિન્ કે૦) હે સ્વામિન્ ! હું (મન્યે કે૦) એમ માનું હું જે (શુચયઃ કે૦) પવિત્ર એવા (સુરચામરૌઘાઃ કે૦) દેવતાઝંયેં વીંજેલા એવા જે ચામરોના સમૂહ, તે (સુદૂરં કે૦) અત્યંતપણે (અવનમ્ય કે૦) નીચા નમીને ફરી (સમુત્પતંતઃ કે૦) ઝંચા ઝલતા ઠતા આ પ્રકારેં (વદંતિ કે૦) કહે છે. કે (યે કે૦) જે મનુષ્યો (અસ્મૈ કે૦) આ પ્રત્યક્ષ એવા (મુનિપુંગવાય કે૦) મુનિયોને વિષે પ્રધાન જે શ્રી પાર્શ્વ નાથ સ્વામી તેને (નતિં કે૦) નમસ્કાર તેને (વિદધતે કે૦) કરે છે, (તે કે૦) તે મનુષ્યો (સ્વદુ કે૦) વાક્યાલંકારમાં છે (નૂનં કે૦) નિશ્ચે (ઊર્ધ્વગતયઃ કે૦) ઝંચી છે ગતિ જેની એવા થાય છે. તથા (શુરુજાવાઃ કે૦) શુરુ છે જાવ જેમનો એવા થાય છે. અર્થાત્ ચામરો કહે છે કે અમો પણ પ્રજા આગલ નીચાં નમીને પઠી ઝંચાં ચમીયેં ઠેયેં, તેમ વીજા પણ જે પ્રજાને નમસ્કાર કરનારા જવ્ય જીવો છે, તે ઊર્ધ્વગતિને પામશે ॥ ૨૨ ॥

हृद्ये पांचमो सिंहासननामा प्रातिहार्यातिशय कहे ठे.
श्यामं गंजीरगिरमुज्ज्वलहेमरत्न, सिंहासनस्थमिदं
ज्व्यशिखंडिनस्त्वाम् ॥ आलोकयंति रत्नसेन नदंत
मुक्त्रे, श्यामीकराद्रिशिरसीव नवांबुवाहम् ॥ १३ ॥

अर्थः—(हे स्वामिन् ! आ संसारक्षेत्रने विपे (ज्व्यशिखंडिनः के०)
ज्व्यरूप शिखंडी जे मोर ठे, ते (इह के०) आ समवसरणनेविपे (त्वां
के०) तमोने (उज्ज्वल के०) निर्मल देदीप्यमान (हेमरत्न के०) सु
वर्ण तथा रत्न तेंगे मिश्रित एवा (सिंहासनस्थं के०) सिंहासनने वि
पे घेठा थका अने (श्यामं के०) श्यामवर्णयुक्त तथा (गंजीरगिरं के०)
गंजीर ठे बाणी जेमनी एवा तमोने (रत्नसेन के०) उत्सुकपणायें
करीने (आलोकयंति के०) जोवे ठे, ते केवी रीतें जोवे ठे? तो के
(श्यामीकराद्रि के०) मेरुपर्वतना (शिरसि के०) शिखर तेने विपे (उ
द्यः के०) उंचे स्वरें करी (नदंतं के०) शब्द करतो एटखे गर्जना करतो
एवो (नवांबुवाहं के०) नवीन मेघनेज (इव के०) जेम. अर्थात् अहिं
मेरुपर्वतने स्थानकें सिंहासन जाणवुं, अने मेघने स्थानकें प्रचुवुं श्याम
शरीर जाणवुं तथा गर्जनाने स्थानकें प्रचुनी बाणी समजवी ॥ १३ ॥

हृद्ये जामंरुलाख्यनामा उष्टो प्रातिहार्यातिशय कहे ठे,
उज्ज्वता तव शितियुतिमंरुलेन, लुप्तवदविरशो
कतरुर्वज्रय ॥ सान्निध्यतोऽपि यदि वा तव वीतराग,
नीरागतां व्रजति कोन सचेतनोपि ॥ १४ ॥

अर्थः—हे स्वामिन् ! (तव के०) तमारुं (उज्ज्वताके०) उंचुं जातुं एवुं
अथवा प्रसरतुं एवुं (शितियुतिमंरुलेन के०) श्याम जे प्रजा तेनुं जे मं
रुल अर्थात् जामंरुल. तेंगे करीने (लुप्त के०) लोपाणी ठे एटखे आ
छादित थइ ठे (वद के०) पानमानी (वधिः के०) वधि एटखे कांति
अर्थात् रक्तता जेनी एवो (अशोकतरुः के०) अशोकवृक्ष ते (वज्रय
के०) होतो हवो. ए अर्थ युक्तज ठे, केम के? (यदिव के०) अथवा
(वीतराग के०) गयो ठे राग अने रूप जेथकी एवा हे वीतराग !

(तव के०) तमारा (सांनिध्यकी के०) सांनिध्यकी पाण एतत्तु तमारे वचनश्रवण तथा तमारे स्पर्शदर्शन तो दूर रह्यो, परंतु तमारा सांनिध्यकी पाण (संचेतनोपि के०) चेतनायें करी सहित एवो पाण एतत्तु चेतन अशोक तो दूर रह्यो, पाण चेतना सहित जे होय ते पाण (कःके०) कोण (नीरागतां के०) नीरागतांने एतत्तु निर्गमत्वने गमगमने (न के०) नहिं (व्रजति के०) पामे? अर्थात् तमारा सांनिध्यकी तीव्र शक्त्य नी रागीज थाय ॥ २४ ॥

हवे देवहुंहुजिन्नकण सातमा प्रातिहार्यातिशयने कहे ठे.
जोजोः प्रमादमवधूय जजध्वमेन, मागत्य निर्वृति
पुरिं प्रति सार्थवाहम् ॥ एतन्निवेदयति देव जग
त्रयाय, मन्ये नदन्नजिनजः सुरहुंहुजिस्ते ॥ २५ ॥

अर्थः—(मन्ये के०) हुं एम मानुं हुं के, (देव के०) हे देव! (ते के०) तमारो (सुरहुंहुजिः के०) देवहुंहुजि जे ठे, ते (अजिनजः के०) आकाशने अजिव्यापीने (नदन् के०) शब्दायमान थयो ठतो (जगत्रयाय के०) त्रण जगत्ने (एतत् के०) आ प्रकारें निवेदयति के०) निवेदन करे ठे, जेम केः—(जोजोः के०) हे जगत्रयजनो! तमें (प्रमादं के०) आ लस तेने (अवधूय के०) त्याग करीने आगत्य के०) आवीने (एनं के०) ए जे श्रीपार्श्वप्रभु तेने (जजध्वं के०) जजो. ते केवा पार्श्वप्रभु ठे? तो के (निर्वृतिपुरिंप्रति के०) निर्वृतिपुरि जे मोक्षपुरि ते प्रत्यं (सार्थवाहं के०) मार्गवाहक एवा ठे. अर्थात् ते सुरहुंहुजि कहे ठे के हे लोको! तमें प्रमाद दूर करीने मोक्षदायक एवा पार्श्वप्रभुने जजो ॥ २५ ॥

हवे उत्रत्रयनामक आठमा प्रातिहार्यातिशयने कहे ठे.
उच्चोतितेषु जवता जुवनेषु नाथ, तारान्वितो विधुर
यं विहताधिकारः ॥ मुक्ताकलापकलितोद्धृतितात
पत्र, व्याजात्रिधा धृततनुर्ध्रुवमन्युपेतः ॥ २६ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे खामिन्! (अयं के०) आ तमारा उपर जे त्रण उत्र ठे, ते त्रण उत्र नथी, परंतु शुं ठे? तो के (मुक्ता के०) मोती

तेना (कलाप के०) समूह, तेणें करी (कथित के०) सहित अने (उद्धृति के०) उद्धृति एवा जे (आतपत्र के०) ग्रण उत्र तेना (व्याजात के०) मीझें करीने (तारान्वितः के०) तारामंडल सहित उतो (ध्रुवं के०) निक्षय्यकी (त्रिधा के०) ग्रण प्रकारुं (धृततनुः के०) धारण कलुं ठे शरीर जेणें एवो (विधुः के०) चंडमा जे ठे, ते तमारी सेवाकर पाने अर्थ जाणियें (अच्युपेतः के०) तमारी पासें आव्यो होय नही ? ते चंडमा केद्वो थको आव्यो ठे ? तो के (विद्वत्ताधिकारः के०) विशेषें करी ने ह्णाणो ठे जगतने विपे विद्योत करवारूप अधिकार गटले व्यापारजेनो एवो ठे. ते व्यापार शा वास्ते ह्णाणो ? तो के (जयता के०) तमोयें (जुवनेपु के०) ग्रण जुवन जे ठे ते (उद्योतितेपु के०) प्रकाशित करे ठे ते गटले तमें जगतनो प्रकाश कस्यो, तेवारें चंडमाने प्रकाश करवानो अ अधिकार विफलीजते थयो ॥ २६ ॥

हवे रत्नादिनिर्मित वप्रत्रयने विपे मध्यस्थायिपणुं तथा देवेंद्रवंध
त्व एवा लोकोत्तर अतिशयद्वयने काव्यद्वयें करीने कहे ठे.

स्वेन प्रपूरितजगत्रयपिंनितेन, कांतिप्रताप
यशसामिव संचयेन ॥ माणिक्यहेमरजतप्रवि
निर्मितेन, साखत्रयेण जगवन्नजितोविज्ञासि ॥२७॥

अर्थः—(जगवन् के०) हे जगवन् ! तमें (अजितः के०) चारे पासें (मा
णिक्य के०) नीख रत्न अने (हेम के०) सुवर्ण तथा (रजत के०) रूपुं, ते
णें करीने (प्रविनीर्मितेन के०) प्रकर्षें करीने वीनिर्मित करेलो एवो जे(सा
खत्रयेण के०) ग्रण गढ, त्रिगडो गढ तेणें करीने (विज्ञासि के०) शोचो
ठो, विराजो ठो, गटले एक गढ रत्नमय, वीजो सुवर्ण मय, अने वीजो रौप्य
मय, एवा ग्रण गढें करीने तमें शोचो ठो, ते केनी पेटें शोचो ठो ? तेनी
उपर कवि उत्प्रेक्षा करे ठे, ते जेम केः—(स्वेन के०) पोतानां ऐटले प्रजु
नां (प्रपूरित के०) प्रकर्षें करीने पूरुं ठे (जगत्रय के०) ग्रण जगत् जेणें
तेणें करी (पिंनितेन के०) पिंनित यज्ञे रत्नां एवा (कांति के०)
शरीरनो वर्ण अने (प्रताप के०) प्रताप तथा (यशसां के०) यश तेमना
(संचयेन के०) संचयें करीनेज गटले समूहें करीनेज (इव के०) जा

णीयें होय नहीं? अर्थात् कांति, प्रताप अने यश तेना समूहेंज जाणे शोत्रं ठे. केम के? नीलरत्नना गढने प्रचुना श्यामवर्णनी सदृशता ठे तथा सुवर्ण ना गढने जगवानना प्रतापनी सदृशता ठे, तथा रूपाना गढने जगवानना यशनी सदृशता ठे, माटें ए उत्प्रेक्षा करी, ते योग्यज ठे ॥ १७ ॥

दिव्यसृजोजिन! नमस्त्रिदशाधिपाना, मुत्सृज्य रत्न
रचितानपि मौलिवंधान् ॥ पादौ श्रयंति ज्वतो यदि
वा परत्र, त्वत्संगमे सुमनसो न रमंत एव ॥ १८ ॥

अर्थः—(जिन के०) हे जिन! (दिव्यसृजः के०) मनोहर एवी जे पुष्पनी मालाउं ठे ते (नमस्त्रिदशाधिपानां के०) तमारा चरणने विपे नमेला एवा जे देवेंद्रो तेमना (रत्नरचितानपि के०) वैकुण्ठ मणिरत्नोयें रचित एवा पण (मौलिवंधान् के०) मुकुटो जे ठे तेने (उत्सृज्य के०) त्याग करीने (ज्वतो के०) तमारा (पादौ के०) चरणारविंदने (श्रयंति के०) आश्रय करे ठे, एटले इंद्रोना मुकुटमां रहेलीयो जे पुष्पमालाउं ठे, ते मुकुटनो त्याग करीने जगवानना चरणारविंदमां पडे ठे. आहीं दृष्टांत कहे ठे.—(यदिवा के०) अथवा (सुमनसः के०) पंक्ति अथवा देवताउं जे ठे, ते (त्वत्संगमे के०) तमारा संगम ठते (परत्र के०) अन्यस्थानकें (न रमंत एव के०) नथीज रमता. कारण के तेउं तमारा संग ठतेज आनंद पामे ठे, तेम पुष्पतुं नाम पण सुमनस ठे माटें पुष्पमालायें जे तमारा चरणारविंदनो आश्रय कस्यो ठे, ते युक्तज ठे ॥ १८ ॥

हवे जिनोक्त मार्गने जे आश्रय करीने रह्या ठे, तेने जिन तारे ठे, ते कहे ठे.

त्वं नाथ! जन्मजलधेर्विपराङ्मुखोपि, यत्तारयस्यसु
मतो निजपृष्ठलक्ष्मणान् ॥ युक्तं हि पार्थिवनिपस्य सत
स्तवैव, चित्रं विज्ञो! यदसि कर्मविपाकशून्यः ॥ १९ ॥

अर्थः—(त्वं के०) तमें (नाथ के०) हे स्वामिन्! (जन्मजलधेः के०) जन्मसमुद्रयकी (विपराङ्मुखोपि के०) विशेषें करी पराङ्मुख थयेला ठो ठता पण (निजपृष्ठलक्ष्मणान् के०) तमारी पोतानी वांसे बलगेला ए वा (असुमतः के०) घ्राणीयो जे ठे, तेने (यत् के०) जे कारण माटें

(तारयसि के०) तारो ठो, ते (पार्थिवनिपस्य के०) विश्वना स्वामी अ
ने (सतः के०) मुझ एवा (तवैव के०) तमोनेज (हि के०) निश्चै (यु
क्तं के०) युक्त ठे. त्यां दृष्टांत कहे ठे. जेम पार्थिव जे पृथिविनी मृत्तिका
तेघकी उत्पन्न थयेलो एवो (निप के०) घट ठेते पण पाणी उपर रहो
वतो तेना पृष्ठदेशमां लागेला जनोने तारे ठे, तेम तमें पण पार्थिवनिप
ठो माटें तमारी पूवें बलगेला जनोने संसारसमुद्रघकी तारो ठो, ते यु
क्तज ठे. परंतु आर्हियां (चित्रं के०) एक आश्चर्य ठे, ते शुं आश्चर्य ठे?
तोके (यत् के०) जे कारण माटें (विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! तमो (कर्म
विपाकशून्यः के०) ज्ञानावरणादिक आठ कर्मना विपाक जे फल तेथी
शून्यः एटले रहित (अस्ति के०) ठो अने पार्थिवनिप जे माटीमय घट ठे
ते तो कुंजकारादिकृत पचनादिक क्रियायें करी युक्त ठे, तेथी ते कर्मवि
पाकशून्य नथी, माटें एटलुंज तमारामां आश्चर्य ठे ॥ २९ ॥

हवे विरोधालंकारगर्जित एवा जिनना अचिंत्यस्वरूपने कहे ठे.

विश्वेश्वरोऽपि जनपालक दुर्गतस्त्वं, किं वाक्षरप्रकृ
तिरप्यलिपिस्त्वमीश ॥ अज्ञानवत्यपि सदैव कथंचि
देव, ज्ञानं त्वयिस्फुरति विश्वविकाशहेतुः ॥ ३० ॥

अर्थः—(जनपालक के०) जन जे लोक तेनुं पालन करे, तेने जनपा
लक कहियें. तेना संबोधनमां हे जनपालक ! (त्वं के०) तमें (विश्वेश्वरो
पि के०) विश्व जे ब्रह्म जगत तेना ईश्वर ठो तो पण (दुर्गतःके०) दरिडी
ठो. अर्हीं जे विश्वनो ईश्वर होय ते दरिडी केम होय? ए विरोधालंकार
ठे, ते विरोधनो परिहार करे ठे, के तमें विश्वेश्वर ठो, तो पण (दुर्गतःके०)
दुःखें करीने ज्ञात ठो जाणवा योग्य ठो. अथवा “जनपालकदुर्गतः” ए
शब्दनां आबी रीतें पद काहामीने अर्थ करवो, जेम केः—(जनप के०) हे
जनप ! तमें (थलक के०) केश तेणें करी (दुर्गतः के०) दरिडी ठो, एट
ले तमारे दीक्षाग्रहणानंतर केशवृत्तिनो अज्ञाव ठे (वा के०) अथवा
पक्षांतरे (त्वं के०) तमें (ईश के०) हे स्वामिन् ! (किं के०) शुं (अक्षरप्रकृ
तिरपि के०) अक्षर एटले मोक्ष स्वभावी ठो, तो पण (अलिपिः के०)
ब्राह्मी आदिक लिपियें करी रहित वत्तो ठो, एटले जे अक्षर स्वभावी

દોય, તેનો લિપિગ્રંથ દોય, એ પણ વિગેષ ને, ને વિગેષનો પરિહાર કરે છે (અદાર કે૦) સિયર ને નિશ્ચય છે (પ્રકૃતિ: કે૦) સ્વાભાવ જેનો ને અદ્ય રપ્રકૃતિ કહિયે. અર્થાત્ શાશ્વતરૂપ નો. સાચા અદ્યર ને મોહ નેત્ર ને પ્રકૃતિ ઇટલે સ્વનાવ જેનો ઇવા તથા (અલિપિ: કે૦) નહીં કર્મરૂપ જેને જેને ઇવા તમે ઠો તથા (અજ્ઞાનવત્યપિ કે૦) અજ્ઞાનનાશા ઇવા પણ (ત્વ યિ કે૦) તમારે વિષે નિશ્ચેયકી (વિશ્વવિકાશદેતુ: કે૦) ત્રણ જગતને પ્રકાશ કરવાનું દેતુચૂત ઇવું જે (જ્ઞાન કે૦) જ્ઞાન ને (મહેવ કે૦) નિરંતર (કથંચિત્ કે૦) કેમજ (ઇવ કે૦) નિશ્ચે (સુકૃતિ કે૦) સુકૃતે છે? ઇટલે જે અજ્ઞાનવાનુ દોય, તેને જ્ઞાન સુકૃતે નહીં, એ વિગેષ છે. તે વિગેષના પરિહારને માટે કહે છે. અજ્ઞાન અને અવતિ એ બે પદ જૂદાં કરીને અર્થ કરવો, ત્યારે (અજ્ઞાન કે૦) જ્ઞાન રહિત ઇવા જે મૂર્ખજન તેને (અવતિ કે૦) સમ્યક્ બોધ કરે ઠટે (ત્વયિ કે૦) તમારે વિષે જ્ઞાન સુકૃતે છે ॥ ૩૦ ॥

હવે જે જિનની અવજ્ઞા કરે છે, તેને તે અવજ્ઞા અનર્થને માટે થાય છે, તે ત્રણ કાવ્યેં કરી કહે છે.

પ્રાગ્જ્ઞારસંજ્ઞતનર્જાસિ રજાસિ રોષા, હઠાપિતાનિ
કમઠેન શઠેન યાનિ॥ ઘાયાપિ તૈસ્તવ ન નાથ ! હતા
હતાશો, યસ્તસ્ત્વમીનિરયમેવ પરં હરાત્મા ॥ ૩૧ ॥

અર્થ:—(નાથ કે૦) હે નાથ ! (કમઠેન કે૦) કમઠાસુર જે તેણે (રોષાત્ કે૦) કોપથકી ઇટલે કપાયના ઉદયથકી (યાનિ કે૦) જે રજાસિ કે૦) રજો, તમારા ઉદ્દેશેં કરીને (હઠાપિતાનિ કે૦) હઠામીયો (તૈ: કે૦) તે રજોયેં કરીને (તવ કે૦) તમારી (ઘાયાપિ કે૦) શરીરની ઘાયા ઇટલે કાંતિ તે પણ (ન હતા કે૦) ન હણાળી, તે રજ કેવીયો છે? તો કે (પ્રાગ્જ્ઞાર કે૦) અધિકપણાયેં કરીને (સંજ્ઞત કે૦) જસ્યાં છે વ્યાપ્યાં છે (નર્જાસિ કે૦) આકાશો જેણેં એવી છે. હવે તૈ કમઠાસુર કેહવો છે? તો કે (શઠે ન કે૦) મૂર્ખ એવો છે. (પરં કે૦) પરંતુ (હતાશ: કે૦) હણાળી છે આશા જેની એવો (હરાત્મા કે૦) હુષ્ટ છે આત્મા જેનો એવો (અયમેવ કે૦) એજ કમઠાસુર તે પોતેંજ (અમીનિ: કે૦) એજ રજોયેં કરીને (યસ્ત: કે૦) વ્યાસ થયો. અર્થાત્ રજ જે પાપરૂપ કર્મ તેણેં કરીને પોતેંજ વ્યાસ થયો ॥ ૩૧ ॥

यज्जलज्जितघनोघमदन्नजीमं, अशयत्तन्निमुसल
मांसलघोरधारम् ॥ दैत्येन मुक्तमथ छस्तरवारि
दध्रे, तेनेव तस्य जिन ! छस्तरवारिकृत्यम् ॥३२॥

अर्थः—(जिन के०) हे जिन ! (दैत्येन के०) कमठासुर जे ठे तेणें
(छस्तर के०) छुःखें तरवा योग्य एटले अस्सल एवुं (वारि के०) पाणी
ते (यत् के०) जे कारणें उपसर्ग करवाने माटें तमारा उपर (मुक्तं के०)
मूक्युं वर्षाव्युं, (अथ के०) एटलायकी अन्तर हवे (तेनेव के०) तेज
पाणीयें (तस्य के०) ते कमठासुरने (छस्तरवारिकृत्यं के०) झूमी तरवा
रनुं कार्य (दध्रे के०) कीधुं एटले माठी तरवारें करी जेम ठेदन जेदन
थाय तेम संसारनें विपे ठेदन जेदनादिक लक्षण जे कार्य ते कसुं, अर्थात्
जगवाननी उपर जलप्रक्षेप जे कस्यो, ते सांसारिक छुःखहेतु ठे माटें
छस्तर तरवारनी परें कमठासुरने पोतानेज ठेदन जेदन वधादिकनो हेतु
थयो, हवे ते छस्तर पाणी वर्षाव्युं ते केहवुं ठे ? तो के (गळीत् के०)
गळीना करतो अने (उज्जित के०) प्रचल चलवत एवो ठे (घनोघं के०)
मेघनो समूह जेने विपे एवुं ठे, तथा बली केहेवुं ठे ? तो के (अदन्नजीमं
के०) घणुं जयंकर एवुं ठे, बली केहेवुं ठे ? तो के (अशयत् के०) आका
शयकी परती एवी (तन्नि के०) विजली ठे जेने विपे एवुं ठे. बली के-
हेवुं ठे ? तो के (मुसल के०) मुशलना सरखी (मांसल के०) पुष्ट ठे अने (घोर
के०) वीहामणी जयंकर एवी ठे (धारं के०) धारा जेने विपे एवुं ठे ॥३२॥

ध्वस्तोर्ध्वकेशविकृताकृतिमर्त्यमुंड, प्रालंबजृम्भय
दवक्त्रनिन्यदक्षिः ॥ प्रेतवजः प्रति ज्वंतमपीरितो
यः, सोऽस्याऽजवत्प्रतिज्वं जवडःखहेतु ॥ ३३ ॥

अर्थः—हे स्वामिन् ! कमठनामा दैत्य जे ठे, तेणें (यः के०) जे (प्रेत
वजः के०) दैत्यनो समूह (ज्वंतं के०) तमारी (प्रति के०) प्रत्यें (ईरितः
के०) प्रेत्यो (सः के०) ते दैत्यसमूह (अपि के०) पण (अस्य के०)
ए कमठासुरनेज (प्रतिज्वं के०) जव जवने विपे (जवडःख हेतुः के०)
संसारनां जे छुःख तेनुं कारण (अजयत् के०) होतो हवो. हवे ते दैत्य-

સમૂહ કેહવો છે? તો કે (ધ્વસ્ત કે૦) નીચે પડ્યા એવા જે (ઝર્ચકેશ કે૦) ઉપરના કેશ તેણે કરીને (વિકૃતાકૃતિ કે૦) વિરૂપ થઈ છે આકૃતિયો જેની એવાં જે (મર્ત્યમુંઠ કે૦) મનુષ્યનાં માથાં તેનું (પ્રાલંબ કે૦) ખૂલતું એટલે હૃદય પર્યંત અવલંબિત થાય એવું જે કુમળું તેને (જૃત્ કે૦) ધારણ કરે છે, એવો પ્રેતવ્રજ છે, વલી કેહવો છે? તો કે (જયદ કે૦) જયને દેનારાં એવાં જે (વક્ત્ર કે૦) મુખ તેથી (વિનિર્યદશ્નિઃ કે૦) નિકલેલ છે અગ્નિ જેને એવો પ્રેતવ્રજ છે ॥ ૩૩ ॥

હવે જે પ્રાણી જિનનું આરાધન કરે છે, તેની પ્રશંસા કરે છે.
 ધન્યાસ્તેવ જુવનાધિપ! યે ત્રિસંધ્ય, મારાધયંતિ વિ
 ધિવદ્વિધુતાન્યકૃત્યાઃ ॥ જત્ત્યોદ્વસત્પુલકપદ્મલદે
 હદેશાઃ, પાદદ્વયં તવ વિજો! જુવિ જન્મજાજઃ ॥ ૩૪ ॥

અર્થઃ—(જુવનાધિપ કે૦) હે ત્રણ જગત્ના અધિપતિ ! તથા (વિજો કે૦) હે સ્વામિન્ ! (તએવ કે૦) તેજ જનો (ધન્યાઃ કે૦) ધન્ય છે એટલે પ્રશંસનીય છે, તે કયા જનો ધન્ય છે? તો કે (યે કે૦) જે (જન્મજાજઃ કે૦) જન્મ જનો (જુવિ કે૦) પૃથિવીને વિષે (વિધિવત્ કે૦) વિધિપૂર્વક એટલે જલે પ્રકારે કરી (ત્રિસંધ્ય કે૦) ત્રણે કાલે (તવ કે૦) તમારું (પાદદ્વયં કે૦) ચરણયુગલ જે છે, તેને (આરાધયંતિ કે૦) આરાધન કરે છે એટલે સેવે છે, તે જન ધન્ય જાણવા. તે કેવા જનો છે? તો કે (વિધુતાન્યકૃત્યાઃ કે૦) વિશેષે કરી ટાલ્યાં છે અન્યકૃત્યો એટલે વીજાં કાર્યો જેમણે એવા છે, વલી કેહવા છે? તો કે (જત્ત્યોદ્વસત્ કે૦) જત્તિયે કરી ઉદ્વાસ પામતો એવો જે (પુલક કે૦) રોમાંચ તેણે કરી (પદ્મલ કે૦) વ્યાસ છે (દેહદેશાઃ કે૦) શરીરના જાગ જેમના એવા છે ॥ ૩૪ ॥

હવે આઠ કાવ્યેં કરીને ગ્રંથકર્તા પોતાની વિજ્ઞાતિને કહે છે.

અસ્મિન્નપારજવવારિનિધૌ મુનીશ !, મન્યે ન મે શ્ર
 વણ્ણોચરતાં ગતોઽસિ ॥ આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્રપવિ
 ત્રમંત્રે, કિં વા વિપદ્વિષધરી સવિધં સમેતિ ॥ ૩૫ ॥

અર્થઃ—(મુનીશ કે૦) હે મુનીશ ! (મન્યે કે૦) હું એમ માનું તું, કે

(अस्मिन् के०) आ (अपारजववारिनिधौ के०) नथी पार जेनो एवो जे संसाररूप पाणीनो समुद्र, तेने विपे तमें (मे के०) महारा (श्रवण गोचरतां के०) कानना विषय ते प्रत्यं (न गतः के०) न प्राप्त थयेला एवा (अस्ति के०) ठो, एटले में आ संसार समुद्रने विपे तमोने कोइ वारें पण सांजल्या नथी. एज वातने समर्थन करे ठे, ते जेम के:- (वा के०) अथवा जो (तव के०) तमारा (गोत्रपवित्रमंत्रे के०) नामरूप जे पवित्र मंत्र ते (आकर्णिते तु के०) श्रवण करे ठते पण (विपक्षिपथरी के०) आ पदारूप जे सर्पिणी ठे ते (किं के०) शुं (सविधं के०) समीप. (समे ति के०) आवे ? अर्थात् तमारु नाम सांजल्या पठी तो आपदा आवे नही अने मने तो आ संसाररूप आपत्तियो आवेली ठे, तेथी एम मानुं हुं, के में पूर्वजवोने विपे क्यारें पण तमारु नाम सांजल्युं नथी ॥ ३५ ॥

जन्मांतरेपि तव पादयुगं न देव !, मन्ये मया महि
तमहितदानदक्षम् ॥ तेनेह जन्मनि मुनीश ! पराज
वानां, जातो निकेतनमहं मथिताशयानाम् ॥ ३६ ॥

अर्थ:- (देव के०) हे देव ! (मन्ये के०) हुं मानुं हुं, संजावना करुं हुं के (मया के०) में (जन्मांतरेपि के०) जन्मांतरने विपे पण (तव के०) तमारु (पादयुगं के०) चरणयुगल जे ठे तेने (न महितं के०) नथी पूज्युं, ते चरणयुगल केद्वं ठे ? तो के (इहित के०) वांछित तेनुं जे (दान के०) देवुं तेने विपे (दक्षं के०) चतुर एवुं ठे, हवे तेज कहे ठे. जे (मुनीश के०) हे मुनीश ! (तेन के०) तेकारण माटें (अहं के०) हुं (इह के०) आ (जन्मनि के०) जन्मने विपे (मथिताशयानां के०) मथन, कस्यो ठे चित्तनो आशय जेमणें एवा (पराजवानां के०) पराजवो जे तेमनुं (निकेतनं के०) स्थानक (जातः के०) थयो, अर्थात् तमारा चरणारविंदनो पूजक, पराजवनुं स्थानक होतो नथी, परंतु में पूर्व जवोने विपे तमारां चरणारविंद क्यारें पण पूज्यां नथी, एम जासे ठे ॥ ३६ ॥

नूनं न मोहतिमिरावृतलोचनेन, पूर्वं विज्ञो ! सकृ
दपि प्रविलोकितोऽसि ॥ मर्माविधो विधुरयंति हि मा
मनर्थाः, प्रोद्यत्प्रबंधगतयः कथमन्यथैते ॥ ३७ ॥

अर्थ:- (विज्ञो के०) हे स्वामिन् ! (नूनं के०) निश्च मे (प्रथं के०) प्रथम (सकृदपि के०) एक बार पण तमो (न के०) नहीं (प्रचिखोकि तोऽसि के०) जोयेला तो, ते हुं केह्यो ? तो के (मादृतिमिगवृत्तजोवनन के०) मोहरूप तिमिर जे अंधकार तेणें आवृत्त ययां ठे नेत्र जेनां एवो हुं. शा माटें नथी जोया ? तो के (हि के०) जे कारण माटें (अन्यया के०) जो तमारुं दर्शन कछुं हत तो (गते के०) आ, (अनर्थाः के०) अनर्थरूप कष्टो (मां के०) मुजने (कथं के०) केम ? (विधुरयंति के०) पीडे ठे, अर्थात् पूर्वे जो तमारुं दर्शन थयुं हत, तो आ अनर्थां मुने पि रूत नहीं. हवे ते अनर्थां केहवा ठे ? तो के (मर्माविधः के०) मर्मस्या नने जेदनारा ठे तथा वली केहवा ठे ? तो के (प्रोद्यत्प्रबंधगतयः के०) प्रकपें करी प्राप्त थइ ठे सविस्तर कर्मप्रबंध तेनी प्रवृत्ति जेने एवाठे ॥ ३७ ॥

आकर्णितोऽपि महितोऽपि निरीक्षितोऽपि, नूनं न चेतसि मया विधृतोऽसि ज्ञक्त्या॥जातोऽस्मि तेन जनवांधव ! दुःख पात्रं, यस्मात्क्रियाः प्रतिफलंति न जावशून्याः ॥ ३८ ॥

अर्थ:- (जनवांधव के०) जन जे लोक तेना वांधव एटले हितकर्ता अर्थात् हे जनहितकारिन् ! (मया के०) हुं जे तेणें कोइ जवने विपे तमो (आकर्णितोऽपि के०) सांजळ्या पण तथा (महितोऽपि के०) पू ज्या पण तथा (निरीक्षितोऽपि के०) दीठा पण परंतु (नूनं के०) निश्चें (ज्ञक्त्या के०) ज्ञक्तियें करीने (चेतसि के०) चित्तने विपे (नविधृतोऽसि के०) धारण करेला नथी. (तेन के०) ते कारण माटें (दुःखपात्रं के०) दुःखनुं पात्र, हुं (जातोऽस्मि के०) उत्पन्न थयेलो हुं. (यस्मात् के०) जे कारण माटें (क्रियाः के०) आकर्णितादिक क्रियाउं जे ठे, ते (जावशून्याः के०) जावें करि रहित एवी ठती (न के०) नहीं (प्रति फलंति के०) विशिष्टफल देवावाली थाय ठे ॥ ३८ ॥

त्वं नाथ ! दुःखजनवत्सल ! हे शरण्य ! कारुण्यपुण्यव सते ! वशिनां वरेण्य ! ॥ ज्ञक्त्या नते मयि महेश ! दयां विधाय, दुःखांकुरोद्दलनतत्परतां विधेहि ॥ ३९ ॥

अर्थः—(नाथ के०) हे स्वामिन्! (दुःखिजनवत्सल के०) दुःख ठे जेने ते दुःखी कहियें, अने दुःखी एवा जे जनो तेने विपे वत्सल एटखे कृपापर तेना संबोधनमां हे दुःखिजनवत्सल! (हिशरण्य के०) शरणें आवेला प्राणीने हितकारक तेना संबोधनमां हे शरण्य! तथा (कारुण्यपुण्यवसते के०) कारुण्य जे दयापणुं तेनी पुण्य एटखे पवित्र वसति एटखे स्थानक तेना संबोधनने बीपे हे कारुण्यपुण्यवसते! अथवा कारुण्य जे दया अने पुण्य जे धर्म अर्थात् दया धर्मनी वसति एटखे घर एवा तथा (वशिनां वरेण्य के०) वश ठे ईद्रियो जेमने एवा जितेंद्रिय पुरुषोमां वरेण्य एटखे श्रेष्ठ तेना संबोधनने विपे हे वशिनां वरेण्य! तथा (महेश के०) महोटा एवा ईश जे स्वामी तेने महेश कहियें तेना संबोधनने विपे हे महेश! (जक्त्या के०) जक्तितें करीने (नते के०) नमस्कार कस्यो ठे जेणें एवा (मयि के०) मारे विपे (दयां के०) कृपा जे तेने (विधाय के०) करीने (दुःखांकुर के०) दुःखनो अंकुर जे उत्पत्तिस्थानक, तेनुं (उद्वलन के०) खं मन तेने विपे (तत्परतां के०) तत्परपणुं तेने (विधेहि के०) करो ॥ ३७ ॥

निःसंख्यसारशरणं शरणं शरण्य, मासाद्य सादि
तरिपुप्रथितावदातम् ॥ त्वत्पादपंकजमपि प्रणिधा
नवंध्यो, वध्योऽस्मि चेज्जुवनपावन! हा हतोऽस्मि ॥ ४० ॥

अर्थः—हे स्वामिन्! तथा (जुवनपावन के०) हे त्रण जगत्ने पवित्र करनार! (त्वत्पादपंकजं के०) तमारा चरणारविंदना (शरणं के०) शरण तेने (आसाद्य के०) पामीने (अपि के०) पण (प्रणिधानबंध्यः के०) प्रणिधान जे तमारं ध्यान करवुं, तेणें करीने वांजियो थयो एटखे शून्य थयो एवो (अस्मि चेत् के०) जो हुं हुं, तो (वध्यः के०) रागादि क शत्रुयें करी हणवा योग्य हुं, ए कारण माटें (हा के०) हा! इति खेदे (हतोस्मि के०) डुंदवं मारेखो ठठं. हवे तमारं पादपंकज केहवुं ठे? तो के (निःसंख्य के०) असंख्य एटखे अनंत एवुं जे (सार के०) बल तेनुं (शरणं के०) घर एवुं ठे तथा (शरण्यं के०) शरण करवा योग्य ठे, बली केहेवुं ठे? तो के (सादित के०) दाय पमाड्या ठे (रिपु के०)

समाधि केरी जेणे, तेने करीने (प्रविष्ट के०) प्रविष्ट हे (यज्ञ के०) प्रताप जेनो एव हे ॥ ४० ॥

देवेंद्रवंश ! विदिताखिलवस्तुसार ! संसारसार !

विज्ञो ! ज्ञानाधिनाथ ॥ त्रायस्व देव ! करुणाशुद्ध

मां पुनीहि, सीदंतमद्य जयदव्यसनांबुराशे ॥ ४१ ॥

अर्थ:- (देवेंद्र के०) देवतानो जे इंद्र तेणें (वंश के०) संवत करीना स्य तत्संबोधने हे देवेंद्रवंश ! वही (विविष्ट के०) जाणुं हे (यज्ञ के०) समग्र (वस्तु के०) वस्तुनुं (सार के०) रस्य जेणें, तेना संशोधन मां हे विदिताखिलवस्तुसार ! तथा (संसारसार के०) हे संसारसमुद्र थकी तारनार ! (विज्ञो के०) हे समर्थ ! तथा (ज्ञानाधिनाथ के०) हे त्रिज्ञवनना नाथ ! तथा (देव के०) हे देव ! तथा (करुणाशुद्ध के०) करुणाना अह, उपलक्षणार्थी हे करुणाना समुद्र ! (अद्य के०) हमारां (सीदंत के०) सीदातो विपादने प्राप्त थयो एवो (मां के०) मुजने (जयद के०) जयनो देनारो एवो (व्यसनांबुराशे के०) व्यसननो जे समुद्र तेथकी (त्रायस्व के०) रक्षण करो अने (पुनीहि के०) पापनो नाश करी पवित्र करो ॥ ४१ ॥

यद्यस्ति नाथ ! ज्वदंब्रिसरोरुहाणां, जक्तेः फलं कि

मपि संततिसंचितायाः ॥ तन्मे त्वदेकशरणस्य शर

ण्य! ज्ञूयाः, स्वामी त्वमेव ज्वनेऽत्र जवांतरेऽपि ॥ ४२ ॥

अर्थ:- (नाथ के०) हे नाथ ! (यदि के०) जो (ज्वदंब्रिसरोरुहाणां के०) तमारां चरणारविंदसंबंधी (जक्तेः के०) जक्तितुं (किमपि के०) कांई पण (फलं के०) फल (अस्ति के०) ठे (तत् के०) तो (शरण के०) हे शरणागतवत्सल ! (त्वदेकशरणस्य के०) जेने तमारुंज एक शरण ठे एवा (मे के०) मने (अत्र के०) आ (ज्वने के०) लोकने विषे तथा (जवांतरेऽपि के०) जवांतरने विषे (त्वमेव के०) तमेज (स्वामी के०) स्वामी (ज्ञूयाः के०) थाऊं. हवे पूर्वोक्त जक्ति केहवी ठे ? तो के (संततिसंचितायाः के०) निरंतर संताननी परंपरायें संचेली

मृदसे वृद्धिगत थद् एवी ठे. तथा आहिं चरणनुं तो युगल ठे तथापि
“अधिसरोरुहाणां” ए वहु वचन खर्युं ठे ते पुण्यत्वज्ञापनने साटें ठे ॥४२॥
हवे कवि स्तवननो उपसंहार करतो ठतो तथा पोताना नाम

ने प्रकाश करतो ठतो कहे ठे.

इष्टं समाहितधियो विधिवज्जिनेन्द्र, सांजोद्धसत्पुल
कंकचुकितांगजागाः ॥ त्वद्विनिर्मलमुखांबुजवद
लक्ष्मा, ये संस्तवं तव विज्ञो रचयंति जव्याः ॥ ४३ ॥
जननयनकुमुदचंद्र, प्रजास्वराः स्वर्गसंपदो जुक्त्वा ॥
ते विगलितमलनिचया, अचिरान्मोक्षं प्रपद्यते
॥ ४४ ॥ युग्मम् ॥ इति श्रीकल्याणमंदिरनामक
अष्टमस्मरणं समाप्तम् ॥ ८ ॥

अर्थः—(जिनेन्द्र के०) हे जिनेन्द्र ! तथा (विज्ञो के०) हे स्वामिन् !
तथा (जननयनकुमुदचंद्र के०) जन जे मनुष्य तेना नेत्ररूप जे चंद्रविक !
सि कमल, तेने विपे चंद्रमा समान तेना संबोधनने विपे हे जननयनकु
मुदचंद्र ! अहिं अन्यंतरमां कवियें श्रीसिद्धसेन दिवाकराचार्यें दीक्षा समय
मां गुरुर्यें दीधेला कुमुदचंद्र एवा पोताना नामनुं पण सूचन कछुं ठे. (ये
के०) जे (जव्याः के०) जव्यप्राणीयो (इष्टं के०) एम पूर्वोक्त प्रकारें (विधि
वत् के०) विधिपूर्वक, (तव के०) तमारा (संस्तवं के०) स्तोत्रने (रचयंति
के०) रचे ठे (ति के०) जव्यप्राणीयो, (अचिरात् के०) थोनाएक कालमां
(मोक्षं के०) अनंतज्ञान, दर्शन, चारित्र, वीर्य, स्वरूप निःश्रेयसने (प्रपद्यं
ते के०) पामे ठे. शुं करीने पामे ठे ? तो के (स्वर्गसंपदः के०) देवलोक
नी संपदा सुखने (जुक्त्वा के०) जोगवीने, ते केवी स्वर्ग संपदा ? तो के
(प्रजास्वराः के०) प्रकर्ष पटले अत्यंत ज्ञास्वर नाम देदीप्यमान एवीयो,
तथा ते जव्यो केहवा ठे ? तो के (समाहितधियः के०) समाधिवाली ध्या
नयुक्त निश्चल ठे बुद्धि जेनी एवा ठे, बली केहवा ठे ? तो के (सांजोद्ध
सत् के०) आकरो, उल्लास पामतो एवो (पुलक के०) रोमांच तेणें (कं
चुकित के०) कंचुकें करी सहित ठे (अंगजागाः के०) शरीरनो देश

जेनो एवा, वली केहेवा ठे? तो के (त्वद्विच के०) तमारं जे प्रतिवि
तेतुं (निर्मल के०) मलरहित एवुं जे (मुखांबुज के०) मुग्धकमल तेने
विषे (वरुलक्षाः के०) बांध्युं ठे लक्षाः एटले ध्यान जेमणें एवा, तथा व
ली केहेवा ठे? तो के (विगलित के०) विशेषें करीने गली गयो ठे (म
लनिचयाः के०) कर्मरजोलक्षण मलसमूह जेमनो एवा ठे. अर्थात् आ
प्रकारना कहेला एवा, जे जव्यप्राणीयो तमारं संस्तवन करे ठे. ते स्व
र्गलोकमां देवताउं अइने त्यां स्वर्ग सुखोने जोगवी फरी मनुष्य जव पामीने
थोराक कालमां शिवसुखने पामे ठे ॥ आ स्तोत्रमां प्रायः दरेक श्लोकमां
मंत्रो ठे, परंतु रूमी रीतें आहीं कहेला नथी, माटें ते गुरुना आम्नायथी जा
एवा ॥ ४४ ॥ इति श्री कल्याणमंदिरनामकं अष्टमं स्मरणं संपूर्णम् ॥ ७ ॥

॥ अथ ॥

॥ बृहन्नांतिस्तवनामकं नवमस्मरणं प्रारभ्यते ॥
जो जो जव्याः शृणुत वचनं प्रस्तुतं सर्वमे
तत्, येयात्रायां त्रिचुवनगुरोर्हतां जक्तिजा
जांः ॥ तेषां शांतिर्भवतु जवतामर्हदादिप्रजावा,
दारोग्यश्रीधृतिमतिकरी क्लेशविध्वंसहेतुः ॥ १ ॥

अर्थः—(जोजोजव्याःके०) जोजो ए संबोधनें करी हे जव्याः एटले हे
मुक्तियोग्य प्राणीयो! तमो (प्रस्तुतं के०) प्रस्ताव एटले अवसरने योग्य
एवुं अने (सर्व के०) साधंत एवुं तथा (एतत् के०) आ समीपतरवर्ति
एवुं (वचनं के०) वचन जे तेने (शृणुत के०) सांजलो. ते समीपतरवर्ति
एवुं कयुं वाक्य? तो के (आर्हतां के०) अर्हत जे वीतराग ते ठे देव
जेने एवा (तेषां के०) प्रसिद्ध (जवतां के०) तमें ते तमारी (शांतिः के०)
शांति, (जवतु के०) हो. ते शांति शेणें करीने थाय? तो के (अर्हदादिप्र
जावात् के०) अर्हत्, सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय साधु, तेमना माहात्म्य
थकी, वली ते केहेवा तमो जव्य प्राणीयो के जेने शांति थाय? तो के (ये
के०) जे जव्यप्राणीयो (त्रिचुवनगुरोः के०) त्रिचुवनना गुरु जे जगवान् ते

मनी (यात्रायां के०) यात्राने विषे (नक्तिनाजः के०) नक्तिना नजना रा ठे. ते नव्य प्राणीयोने शांति थाय. हवे ते शांति केहेवी ठे? तो के(आ शोग्यश्रीधृतिमतिकरी के०) आरोग्य. श्री, धृति अने मति, ए चार वानां ने करनारी एवी ठे, तथा वली (क्लेशविध्यंसहेतुः के०) क्लेशना विध्यंस नी कारणभूत ठे ॥ १ ॥

वली पण कहे ठे.

॥ गद्य ॥ ओ ओ नव्यलोका इह हि भरतेरावतविदेह संनवानां समस्ततीर्थकृतां जन्मन्यासनप्रकंपानंतर मवधिना विज्ञाय सौधर्माधिपतिः सुघोषाघंटाचाल नानंतरं सकलसुराऽसुरैर्जः सह समागत्य सविनय मर्दमद्वारकं गृहीत्वा गत्वा कनकाजिभृंगे विहित जन्माजिपेकः शांतिमुद्घोषयति यथा ततोऽहं कृ तानुकारमिति कृत्वा महाजनो येन गतः स पंथाः इति नव्यजनैः सह समेत्य स्नात्रपीठे स्नात्रं विधाय शांतिमुद्घोषयामि तत्पूजायात्रास्नात्रादिमहोत्सवा नंतरमिति कृत्वा कर्णं दत्वा निशम्यतां निशम्यतां स्वाहा ॐ पुण्याहं पुण्याहं प्रीयतां प्रीयतां जगवंतोऽ हंतः सर्वज्ञाः सर्वदर्शिनस्त्रिलोकनाथास्त्रिलोकमहि तास्त्रिलोकपूज्यास्त्रिलोकेश्वरास्त्रिलोकोद्योतकराः ॥

अर्थः—(ओओनव्यलोकाः के०) हे नव्यलोको ! (हि के०) जेकारण माटे (इह के०) आ (भरतेरावतविदेह के०) भरत, ऐरावत अने म हाविदेह तेने विषे (संनवानां के०) उत्पन्न थया एवा (समस्ततीर्थकृ तां के०) समग्र तीर्थकरो जेठे तेमना (जन्मनि के०) जन्म समयने विषे (आसन के०) सौधर्माधिपतिनां आसन, (प्रकंप के०) प्रकंपित थयां तेनी (अनंतरं के०) पठी (अवधिना के०) अवधिज्ञाने करीने

(વિજ્ઞાન કે૦) જિનજન્મને જાણીને (સુસંગમ્ય કે૦) સુસંગમ્યના પંથ
 ના (નાલનાનંતર કે૦) નાલન પડશે જગત્તા પડી (સૌખ્યભાગિનિ: કે૦)
 સૌધમેંદ્ર જે છે તે, (સકલ કે૦) સમગ્ર (નુર કે૦) પેરના. (અમુર કે૦)
 પાતાસવાસી દેવો નેના (ઉદ્ધમદ કે૦) ઉદ્ધોની સાથે પડશે અનુસરેજા
 યેં શુક્ર થતો (સમાગલ્ય કે૦) ત્યાં આવીને (મચિનય કે૦) ચિનય કે મુ
 તિ તેણે કરીને (અર્હજદારક કે૦) અર્હતરૂપ જદારક નેને (મદ્દીના કે૦)
 કરસંપુટમાં ગ્રહણ કરીને (કનકાદિચંદ્ર કે૦) મંગલવર્તના જિવર ઉપર
 (ગત્વા કે૦) જડને (વિદ્ધિત કે૦) નિર્માણ કર્યો છે (જન્માતિપેક: કે૦)
 ત્વાત્ર મહોત્સવ જેણે એવો થતો તે ત્વાત્રની સમાપ્તિ થયે ત્ને શાંતિમુદ
 ઘોષયતિ કે૦) મહોટા એવા શબ્દ કરીને શાંતિને પઠન કરે છે (તત: કે૦)
 તે કારણ માટે (અર્હ કે૦) હું પણ (કૃતાનુકાર કે૦) તેમજ અનુકૃ
 તિ (યથા કે૦) જેમ થાય, (ઇતિ કે૦) એ પ્રકારે (કૃત્વા કે૦) કરીને ત
 થા વિચારીને, શું વિચારીને? તો કે (મહાજન: કે૦) ઇંદ્રાદિક દેવ સમૂ
 હ (યેન કે૦) જે માર્ગે (ગત: કે૦) પ્રવર્ત્યો (સ: કે૦) તેજ (પંથા: કે૦)
 માર્ગે તેને આપેણે પણ અનુસરવું. અર્થાત્ આપેણે પણ દેવસમૂહને કહ્યું તે
 સ કરવું. (ઇતિ કે૦) એ કારણ માટે (જવ્યજનૈ: કે૦) જવ્ય પ્રાણીયો જિ
 નાલયને વિપે (સહ સમેત્ય કે૦) રૂમી રીતેં એકઠા મલી સાથેં આવીને,
 (સ્નાત્રપીઠે કે૦) સ્નાત્ર પીઠને વિપે (સ્નાત્ર વિધાય કે૦) શ્રીજિનનો સ્નાત્ર
 કરાવીને (શાંતિ કે૦) શાંતિના પાઠને હું જે (ઉદ્ઘોષયામિ કે૦) ઉદ્ઘોષણ
 કરું હું તે (તત્પૂજાયાત્રાસ્નાત્રાદિમહોત્સવાનંતર કે૦) તેની પૂજા, યાત્રા,
 સ્નાત્રાદિ, મહોત્સવાનંતર (ઇતિકૃત્વા કે૦) એ પ્રકારેં કરીને શાંતિના મહો
 ત્સવની ઉદ્ઘોષણને હે જવ્યજનો! તમો (કર્ણ દત્વા કે૦) સાંજલવા માટેં
 કાનને સાવધાન કરીને (નિશમ્યતાં નિશમ્યતાં સ્વાહા કે૦) સાંજલો સા
 જલો. સ્વાહા એ મંત્રાદ્ધર પૂર્વક અહિં ઠિરુક્તિ છે, તે અત્યાદર સ્થાપનને
 માટે છે. (ઉં કે૦) ઉંકાર જે છે, તે પંચ પરમેષ્ઠિવાચક મંગલને માટેં ઉચ્ચારણ
 કરીને કહે છે, કે હે જવ્યપ્રાણીયો! (પુણ્યાહં પુણ્યાહં કે૦) આજ પુણ્યનો
 દિવસ છે, પુણ્યનો દિવસ છે, તથા (જગવંત: કે૦) સમગ્ર ऐश्वर્યયુક્ત એવાં
 (અર્હત: કે૦) તીર્થકરો તે (પ્રીયંતાં પ્રીયંતાં કે૦) અતિસંતુષ્ટ થાઉં, અતિસં
 તુષ્ટ થાઉં. તે અર્હત જગવાન્ કહેવા છે? તો કે (સર્વજ્ઞા: કે૦) સચરાચર

जगत् जे तेने केवलज्ञाने करीने जाणे एवा ठे. बली केहवा ठे? तो के (सर्वदर्शिनः के०) केवल दर्शने करीने सर्वने जोवे ठे, तथा (त्रिलोकनाथाः के०) लोकत्रय जे स्वर्ग, मृत्यु अने पाताल, तेना नाथ एवा, तथा (त्रिलोकमहिताः के०) पूर्वोक्त त्रण लोकें करी अर्चित एवा, अने बली (त्रिलोकपूज्याः के०) त्रण लोकने पूजन करवा योग्य एवा, तथा (त्रिलोकेश्वराः के०) त्रण लोकना ईश्वर एवा, तथा (त्रिलोकोद्योतकराः के०) अज्ञानतिमिरनाशकत्वं करी त्रण लोकना प्रकाशकारक ठे.

ॐ ऋषभ अजित संजव अजिनंदन सुमति पद्मप्रज्ञ
सुपार्श्व चंद्रप्रज्ञ सुविधि शीतल श्रेयांस वासुपूज्य
विमल अनंत धर्म शांति कुंतु अर महि सुनिसुव्रत
नमि नेमि पार्श्व वर्द्धमानांता जिनाः शांताः शांतिकरा
जवंतु स्वाहा ॐ मुनयो मुनिप्रवरा रिपुविजयड
र्जिष्कांतारेपु दुर्गमार्गेपु रक्षंतु वो नित्यं स्वाहा ॥

अर्थः—बली ते केहवा ठे? तो के (शांताः के०) क्रोधादिकना अज्ञात
थकी उपशांत थयेला एवा तथा (जिनाः के०) रागादिकना जय कर
नारा एवा श्री ऋषभदेवजी जेमां आदि ठे तथा (वर्द्धमानांताः के०)
श्रीवीरस्वामी ठे अंतमां जेने एता चोवीश तीर्थकरो ते (शांतिकराः के०)
शांतिना करनारा एवा (जवंतु के०) हो. (ॐ के०) ॐ कार मंगलार्थ
वाचक जाणवो. तथा (मुनिप्रवराः के०) मुनियोने विपे श्रेष्ठ एवा (मु
नयः के०) साधुजं जे ठे ते (रिपुविजय के०) शत्रुकृत पराजय, तथा
(दुर्जिष्ठा के०) दुष्काल तथा (कांतारेपु के०) चोर कंटकादिकें दूषि
तमार्गने विपे तथा (दुर्गमार्गेपु के०) अरण्यमार्गने विपे (यः के०)
तमोने (नित्यं के०) निरंतर (रक्षंतु के०) रक्षण करो ॥

ॐ ह्रीं श्री धृति मति कीर्ति कांति बुद्धि लक्ष्मी
मेधा विद्यासाधनप्रवेशननिवेशनेपु सुगृहीत
नामानो जयंतु ते जिनेजाः ॥

अर्थः—(ॐ के०) ॐकार परमात्मावाचक प्रणव बीज ठे, (ह्रीं के०) ह्रींकार मायाबीज ते वश करनार ठे, (श्रीं के०) श्रींकार लक्ष्मीबीज ते अव्यागमन कारण ठे, तथा (धृति के०) धैर्य, (मति के०) बुद्धि, कीर्ति के०) यश, (कांति के०) शोभा, (बुद्धि के०) वर्तमानें उपजती सांप्रतदर्शिनी बुद्धि, (लक्ष्मी के०) धनादि संपत्ति, (मेधा के०) धारण करवानी बुद्धि, (विद्यासाधन के०) चौद विद्यानुं साधन, तथा (प्रवेशन के०) ग्रहप्रवेश तथा (निवेशनेषु के०) निवेशन जे मुकाम तेने विषे (सुग्रहीतनामानः के०) शोचन ग्रहवा योग्य ठे नाम जेमनुं एवा (ते के०) ते पूर्वोक्त (जिनेन्द्राः के०) तीर्थकरो ते सदैव (जयंतु के०) जयवंता वर्तों ॥

ॐ रोहिणी प्रज्ञप्ति वज्रशृंखला वज्रांकुशी अप्रति
चक्रा पुरुषदत्ता काली माहाकाली गौरी गांधारी
सर्वास्त्रा महाज्वाला मानवी वैरुट्या अद्भुता मानसी
महामानसी षोरुश विद्यादेव्यो रक्षंतु वो नित्यं
स्वाहा ॥ ॐ आचार्योपाध्यायप्रभृति चातुर्वर्ण्यस्य ॥
श्री श्रमणसंघस्य शान्तिर्भवतु तुष्टिर्भवतु पुष्टिर्भवतु ॥

अर्थः—वली रोहिणीथी आरंजीने मूलमां लखेली एवी महामानसी देवी पर्यंत (षोरुश के०) शोल एवी (विद्यादेव्यः के०) विद्याधिष्ठात्री देवीयो (वः के०) तमोने (नित्यं के०) निरंतर (रक्षंतु स्वाहा के०) रक्षण करो. ए ठेकाणें (स्वाहा के०) स्वाहा जणवुं. कारण के ते वृद्धनो आम्राय ठे. कोइ ठेकाणे ॐस्वाहा एवो पण पाठ ठे. वली आहिं (ॐ के०) ॐकार ते मंगलार्थ बोलवो. पठी (आचार्योपाध्यायप्रभृति के०) आचार्य अने उपाध्याय प्रमुख (चातुर्वर्ण्यस्य के०) आचार्य, उपाध्याय, साधु, साध्वी, ए चार प्रकारवाला एवा (श्रीश्रमणसंघस्य के०) सुशोजित एवा श्रमण जे श्रीवीर जगवान् तेना संघने (शान्तिर्भवतु के०) शान्ति हो, (तुष्टिर्भवतु के०) तुष्टि थारु (पुष्टिर्भवतु के०) धर्मनी पुष्टि थारु ॥

ॐ ग्रहाश्रंज सूर्यगारक वृहस्पति शुक्र शनैश्वर
राहु केतु सविताः सलोकपालाः सोम यम वरुण कु

वेर वासवादित्य स्कंद विनायकोपेताः ये चान्येऽपि
ग्रामनगर क्षेत्र देवतादयस्ते सर्वे प्रीयंता प्रीयंतां
अक्षीणकोशकोष्ठागारा नरपतयश्च जवंतु स्वाहा ॥

अर्थः—हवे वली पण पूर्वोक्त श्रीसंघने (ॐ ग्रहाः के०) नव ग्रहोजे ठे
तेनां नाम कहे ठे. चंद्र, सूर्य, अंगारक, बुध, बृहस्पति, शुक्र, शनैश्चर, राहु
अने केतु (सहिताः के०) परस्पर मढ्या ते सोम, यम, वरुण अने कुबेर
ए (सलोकपालाः के०) चार लोकपालें सहित तथा वासव ते इंद्र, आ
दित्य ते वार प्रकारना सूर्य, स्कंद अने विनायक जे गणेश, तेणेंकरी (उ
पेताः के०) मढ्या एवा सर्व देवताउं (ये च अन्येपि के०) वली अनेरा प
ण जे ग्राम, नगर, क्षेत्रना (देवतादयस्ते सर्वे के०) देवतादिक ठे ते सर्वे
(प्रीयंतां प्रीयंतां के०) प्रसन्न थाउं, प्रसन्न थाउं, तथा (अक्षीण के०) नष्टी
हय पाम्या एवा (कोश के०) जंमार जेना तथा (कोष्ठागाराः के०)
धान्यनां गृह जेमनां एवा (नरपतयः के०) राजाउं जे ठे ते प्रसन्न (ज
वंतु के०) थाउं, (स्वाहा के०) स्वाहानो अर्थ पूर्ववत् जाणवो ॥

ॐ पुत्र मित्र भ्रातृ कलत्र सुहृद् स्वजन सं
बंधि बंधुवर्गसहिता नित्यं चामोद प्रमोद
कारिणः अस्मिंश्च भूमंरुद्रायतनानिवासिसाधु
साध्वी श्रावकश्राविकाणां रोगोपसर्गव्याधि
दुःखदुर्निदोर्मनस्योपशमनाय शान्तिर्भवतु ॥

अर्थः—पुत्र एटले सुत, मित्र एटले हितकारक, भ्रातृ एटले सहोदर कलत्र
एटले स्त्री, सुहृद् एटले समान वयवाला, स्वजन एटले ज्ञाति, संबंधी एट
ले श्वशुरपदवाला, बंधुवर्ग एटले सगोत्रीय ते (सहिताः के०) परस्पर
मढ्या, एवा ते सर्वे (नित्यं के०) निरंतर (च के०) वली चामोद ए
टले हर्ष अने प्रमोद एटले चित्तप्रसन्नता तेने कारिणः एटले करनारा हो,
तथा (अस्मिन् के०) आ मृत्युलोकने विपे (भूमंरुद्रायतन के०) पृथि
वीमां पोताना स्थानकोने विपे (निवासि के०) निवास करनारा एवा
साधु, साध्वी, श्रावक अने श्राविका तेमना रोग, उपसर्ग, व्याधि, दुःख, दुर्नि

क्ष अने दुर्मनपाणुं तेमना (उग्रशमनाय के०) उग्रशमने अवे शांति
जे ठे, ते (जवतु के०) हो.

ॐ तुष्टि पुष्टि रुद्धि वृद्धि मांगल्योत्सवाः सदा प्रादुर्भूतानि पा
पानि शाम्यंतु दुरितानि शत्रवः पराङ्मुखा जवंतु स्वाहा ॥

अर्थ—(ॐ के०) ॐ कार जे ठे ते संगल्यार्थज ठे (तुष्टि के०) संतोष,
(पुष्टि के०) शरीरादि तोष, अथवा पुरुषार्थसाधन सामर्थ्य, (रुद्धि के०) संप
त्ति, एटले धनधान्यादिबाहुल्य, (वृद्धि के०) पुत्रपौत्रादिक परिवारनो वि
स्तार, (मांगल्य के०) कल्याण अने (उत्सवाः के०) पुत्रजन्म विवाहादि
महोत्सव ते सर्व थाऊं, तथा (सदा के०) निरंतर (प्रादुर्भूतानिके०) उत्पन्न थ
यां एवां जे (पापनि के०) पापो, ते (शाम्यंतु के०) शांतिने पामो. (दुरिता
नि के०) अशुभफलागमरूप ते पण शांतिने पामो, अने तमारा (शत्रवः
के०) वैरीयो जे ठे, ते सर्व (पराङ्मुखाः के०) अवलुं ठे मुख जेमनुं एवा
जवंतु के०) थाऊं, (स्वाहा के०) सुष्टु एटले रूकुं आह एटले कहे ठे ॥

हवे शांतिने माटें श्री शांतिनाथने नमस्कार करतो ठतो कहे ठे.

श्रीमते शांतिनाथाय, नमः शांतिविधायिने ॥

त्रैलोक्यस्यामराधीश, मुकुटाञ्ज्यर्चिताग्रये ॥ १ ॥

अर्थ—(शांतिनाथाय के०) श्रीशांतिनाथने (नमः के०) नमस्कार
थाऊं, ते श्रीशांतिनाथ केहवा ठे ? तो के (श्रीमते के०) समवसरणादि
रुद्धि ते ठे जेने एवा अने वली केहवा ठे ? तो के (शांतिविधायिने के०)
शांति जे दुःख दुरितोपसर्गनिवृत्तिरूप, तेने करनारा एवा, ते कोने करना
रा ? तो के (त्रैलोक्यस्य के०) त्रणे लोकने, तथा वली ते केहवा ठे ? तो
के (अमराधीश के०) चोशठ इंद्रो तेमना (मुकुट के०) मुकुट तेमणें
(अञ्ज्यर्चित के०) पूजित ठे (अग्रये के०) चरण जेमनुं एवा ठे ॥ १ ॥

शांतिः शांतिकरः श्रीमान्, शांतिं दिशतु मे गुरुः ॥

शांतिरेव सदा तेषां, येषां शांतिर्गृहे गृहे ॥ २ ॥

अर्थ—(शांतिकरः के०) शांतिने करनार एवा (शांतिः के०) श्रीशांति

नाथ. (मि के०) मने (शान्ति के०) दुःखदुःखिनोपशान्तिने (दिशतु के०) प्राप्ते. कारण के (चिपां के०) जमना (एहे के०) घरने विपे (गुरु के०) यथाश्रोत्रदेशना करनार एवा (श्रीमान् के०) सुशोजित एवा (शान्ति के०) श्रीशान्तिनाथनामा जे जिन तेनुं पूजन घाय ठे, (तेपां के०) ते मना (एहे के०) घरने विपे (सदा के०) निरंतर (शान्तिरेष के०) शान्तिज घाय ठे ॥ २ ॥

हवे श्री शान्तिनाथना केवल नामग्रहण मात्रनुं मादात्म्य कहे ठे.

उन्मृष्टरिष्टदृष्ट, ग्रहगतिदुःस्वप्नजर्निमित्तादि ॥

संपादितद्वितसंप, ग्रामग्रहणं जयति शान्तिः ॥३॥

अर्थः—(शान्ति के०) श्रीशान्तिनाथनुं (नामग्रहण के०) नामग्रहण पण (जयति के०) उल्लेख यत्ते ठे. सेवातत्पर सेवकोने सुखश्रेयस्कारक एवुं यत्ते ठे. हवे ते नामग्रहण केद्वुं ठे? तो के (उन्मृष्ट के०) दूर कखां ठे (रिष्टदृष्टग्रहगति के०) उपद्रव तथा दुष्ट एवी श्रंगारकादि ग्रहनी गति, तथा (दुःस्वप्नजर्निमित्तादि के०) खर, उंट, महिषादिकनुं देखवुं तथा ऊह, नदी, समुद्रादिमां परवुं तथा स्वशिरनुं परवुं, इत्यादिक दुःस्वप्न जे दुखोनां कारण ठे तेने, अने वसी केद्वुं ठे? तो के (संपादित के०) संपादन करी ठे (द्वितसंपत् के०) द्वितनी संपत्ति जेणें एवुं ठे ॥ ३ ॥

हवे शान्तिनो उद्घोषविशेष कहे ठे

श्रीसंघजगज्जनपद, राजाधिपराज्यसन्निवेशानाम् ॥

गोष्ठिकपुरमुख्यानां, व्याहरणैर्व्याहरेज्जान्तिम् ॥ ४ ॥

अर्थः—(श्रीसंघजगज्जनपदराजाधिपराज्यसन्निवेशानां के०) ए सर्वना (व्याहरणैः के०) नामग्रहणें करीने तथा (गोष्ठिकपुरमुख्यानां के०) गोष्ठिकपुरप्रमुख जे नगरना मुख्य पुरुष तेना पण (व्याहरणैः के०) उपकरण नामसंग्रह तेणें करीने एतले ए सहुना नाम लख लखने (शान्ति के०) शान्ति जे तेने (व्याहरेत् के०) उंचे स्वरें करीने उद्घोषणा करो॥४॥

હવે પૂર્વે કહેલા શ્લોકમાં નામગ્રહણ કરીને ઉદ્ઘોષ કરવો એમ
જે કહ્યું, તેહીજ નામો કહે છે.

શ્રીશ્રમણસંઘસ્ય શાંતિર્જવતુ, શ્રીપૌરજનસ્ય શાંતિ
ર્જવતુ, શ્રીજનપદાનાં શાંતિર્જવતુ, શ્રીરાજાધિપાનાં
શાંતિર્જવતુ, શ્રીરાજસન્નિવેશાનાં શાંતિર્જવતુ, શ્રી
ગોષ્ઠિકાનાં શાંતિર્જવતુ, શ્રીપુરમુખ્યાણાં શાંતિર્જવ
તુ, શ્રીબ્રહ્મલોકસ્ય શાંતિર્જવતુ, ॐ સ્વાહા ॐ
સ્વાહા ॐ શ્રીપાર્શ્વનાથાય સ્વાહા ॥

અર્થ:—સુશોચિત એવા શ્રમણસંઘની વિઘ્નનિવૃત્તિરૂપ શાંતિ થાઉં, તથા
પુરને વિષે વસનારાં લોકોની વિઘ્નોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં. તથા જનપદ
જે દેશ તેની વિઘ્નોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં. તથા રાજા અને અધિપતિ
તેની શાંતિ થાઉં, તથા રાજાના ઉપદેશનસ્થાનક જે સન્નિવેશ, તેની વિઘ્નો
પશમરૂપ શાંતિ થાઉં, તથા ગોષ્ઠિકાનાં ઇટલે ધર્મસન્નાસ્થજનો તેમની કષાયો
દયોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં, તથા પુરના મુખ્ય જે પુરુષો તેમની વિઘ્નોપશમરૂપ
શાંતિ થાઉં. બ્રહ્મલોક જે છે તેની વિઘ્નોપશમરૂપ શાંતિ થાઉં. પહેલી વાર
નું ॐ સ્વાહા એ પદ જે છે, તે મંગલાર્થ છે, તથા વીજી વારનું ॐ સ્વાહા જે પદ
છે, તે રૂઢે પ્રકારેં દેવોને કહે છે, તથા (ૐ શ્રીપાર્શ્વનાથાય સ્વાહા કેળ)
કુંકુમ, ચંદન, વિલેપન, પુષ્પ, અક્ષત, ધૂપ, દીપાદિક, પૂજાનાં ઉપકરણ
શ્રીપાર્શ્વનાથને સંતોષને માટેં થાઉં ॥

હવે તે શાંતિપાઠ કઈ વખતેં જણવો ? તે કહે છે.

એવા શાંતિપ્રતિષ્ઠા યાત્રાસ્નાત્રાદ્યવસાનેષુ શાંતિકલશં
ગૃહીત્વા કુંકુમચંદનકર્પૂરાગરુધૂપવાસકુસુમાંજલિસ
મેતઃ સ્નાત્રચતુષ્ક્રિકાયાં શ્રીસંઘસમેતઃ શુચિશુચિવપુઃ
પુષ્પવસ્ત્રચંદનાષ્ટરાણાલંકૃતઃ પુષ્પમાલાં કંઠે કૃત્વા
શાંતિમુદ્ઘોષયિત્વા શાંતિપાનીયં મસ્તકે દાતવ્યમિતિ ॥

અર્થ:—(એવા કેળ) યા (શાંતિઃ કેળ) શાંતિપાઠ, તે (પ્રતિષ્ઠા કેળ)

प्रतिष्ठाना तथा (यात्रा के०) यात्राना तथा (स्नात्र के०) स्नात्रना (अथ स्नानेपु के०) अथस्नान जे अंत तेने विषे जणवो. तथाः (आदि के०) आदि शब्दें करी पाक्षिक, सांवत्सरिक प्रतिक्रमणना अंतमां अवश्य पाठ करवो, तथा वीजा पण धर्मकायोंनी समाप्तिमां मंगलार्थ ते शान्तिपाठ अवश्य उद्घोषण करवा योग्य ठे. हवे ते केहवी रीतें उद्घोषण करवुं? ते कहे ठे. कोइ पण विशिष्टशुणवान् श्रावक, उजो यइने (शान्तिकलशं के०) शान्तिने माटे शुरुजलें जरखा शान्तिकलशने नावा हाथने विषे (गृहीत्वा के०) ग्रहण करीने तेनी उपर दक्षिण कर स्थापन करीने (कुंकुमचंदनकर्पूरागरु धूपवासकुसुमांजलिसमेतः के०) कुंकुम, चंदन, कर्पूर, अगरु धूप, वास, कुसुमांजलि, तैणें समेत एटले युक्त ठतो (स्नात्रचतुष्पिकायां के०) स्नात्र मंनपमां (श्रीसंघसमेतः के०) चतुर्विध संघयुक्त ठतो (शुचिशुचिवपुः के०) बाह्यान्तर मखिनतारहित ठे वपु एटले शरीर जेनुं एवो (पुष्प के०) पुष्प, (वस्त्र के०) पवित्र देवपूजायोग्य जे वस्त्र, तथा (चंदन के०) चंदन, (आचरण के०) बलयमुद्रिकादिक, तैमणें (अलंकृतः के०) सुशो जित ठतो (पुष्पमालां के०) पुष्पनी जे माला तेने (कंठे के०) पोताना कंठने विषे (कृत्वा के०) करीने एटले धारण करीने (शान्तिमुद्घोषयित्वा के०) महोटा शब्दें शान्तिने उद्घोष करीने. पठी ते महान् पुरुषें तथा वीजाउयें (शान्तिपानीयं के०) शान्तिकलशनुं जे जल तेने (मस्तके के०) मस्तक नेविषे (दातव्यं के०) क्षेपण करवुं. (इति के०) इति ए समाप्तिना अर्थमां ठे.

हवे फरीने जव्यजनो स्नात्रप्रांतमां शुं करे ठे? ते कहे ठे.

नृत्यंति नित्यं मणिपुष्पवर्प, सृजंति गायंति
च मंगलानि ॥ स्तोत्राणि गोत्राणि पठंति मं
त्रान्, कट्याण्नाजो हि जिनाजिपेके ॥ १ ॥

अर्थः—(जिनाजिपेके के०) जिनना अजिपेकने विषे एटले स्नात्रमहो त्सवने विषे जे जव्यजनो (नित्यं के०) निरंतर (नृत्यंति के०) नृत्य करे ठे, (मणि के०) रत्न, उपलक्षणथी मोतीयो अने (पुष्पवर्प के०) पंच वर्ण युक्त फूलो तैमनी वृष्टिने (सृजंति के०) करे ठे. (च के०) बली (मंगलानि के०) मंगल एवां एवां गीत अने धवल तेने (गायंति के०)

ગાન કરે છે, તથા (સ્તોત્રાણિગોત્રાણિ કેળ) સ્તોત્ર જે તેમને તથા ગોત્ર જે તીર્થકરના વંશ તેમને (પઠંતિ કેળ) પઠન કરે છે, વહી (મંત્રાન્ કેળ) મંત્ર ગર્જિત એવા પાઠોને પઠન કરે છે, અને વહી વીજા જનોયં પઠન કરેલા એવા મંત્રોને સાંજલે છે, તે જલ્ય જીવો, (કલ્યાણનાજ : કેળ) કલ્યાણને જનનારા એવા થાય છે. (હિ કેળ) નિશ્ચં ॥ ૧ ॥

હવે આ ટેકાણે આશીર્વાદ કહે છે.

શિવમસ્તુ સર્વજગતઃ, પરહિતનિરતા જવંતુ જૂતગણાઃ ॥

દોષાઃ પ્રયાંતુ નાશં, સર્વત્ર સુખીજવંતુ લોકાઃ ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—(સર્વજગતઃ કેળ) સમગ્ર જગત્ જે તેનું (શિવમસ્તુ કેળ) કલ્યાણ થાઉં, તથા (જૂતગણાઃ કેળ) પ્રાણિસમૂહ જે છે, તે (પરહિતનિરતાઃ કેળ) પરહિત કરવામાં પ્રીતિયુક્ત (જવંતુ કેળ) સાવધાન થાઉં, તથા (દોષાઃ કેળ) દોષ જે આધિ, વ્યાધિ, દુઃખ દુર્મનપણું તે (નાશં કેળ) વિશેષે કરીને નાશને (પ્રયાંતુ કેળ) પામો, તથા (સર્વત્ર કેળ) સર્વસ્થાનકને વિષે (લોકાઃ કેળ) સમગ્રલોકો, (સુખીજવંતુ કેળ) સુખી થાઉં ॥૨॥

અહં તિઠ્યરમાયા, સિવા દેવી તુમ્હ નયરનિવાસિની ॥ અ

મ્હ સિવં તુમ્હ સિવં, અસિવોવસમં સિવં જવતુ ॥ સ્વાહા ॥ ૩ ॥

અર્થઃ—(અહં કેળ) હું, (તિઠ્યરમાયા કેળ) તીર્થકર જે શ્રી નેમિનાથ તેમની માતા, જે (સિવાદેવી કેળ) શિવા દેવી તું, તે કેવી તું? તો કે (તુમ્હ કેળ) તમારા (નયર કેળ) નગરને વિષે (નિવાસિની કેળ) નિવાસ કરનારી તું, ઇટલે સાન્નિધ્યકારી તું. એ કારણ માટે (અહ્મ કેળ) અમારું (સિવં કેળ) કલ્યાણ હો, અને (તુમ્હ કેળ) નામોચ્ચારમાત્રે કરી તમારું (સિવં કેળ) કલ્યાણ હો. (અસિવોવસમં કેળ) અશિવનો છે ઉપશમ જેમાં એવું (સિવં કેળ) કલ્યાણ (જવતુ કેળ) હો. સ્વાહા એ પદનો અર્થ પૂર્વવત્ જાણવો ॥૩॥

ઉપસર્ગાઃ ક્યં યાંતિ, િઘંતે મિઘવલ્લયઃ ॥

મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે ॥ ૪ ॥

અર્થઃ—(જિનેશ્વરે કેળ) જિનેશ્વર તે (પૂજ્યમાને કેળ) પૂજ્યે ઠતે (વિઘ્ન વલ્લયઃ કેળ) વિઘ્નની વલ્લિયો જે છે, તે િઘંતે કેળ) ઠેદાય છે, અને (મનઃ

के०) मन जे ठे. ते (प्रसन्नतां के०) प्रसन्नताने (गति के०) पामे ठे, अ
ने (उपसर्गाः के०) उपसर्गों (क्षयं यांति के०) क्षयने पामे ठे ॥ ४ ॥

सर्वमंगलमांगल्यं, सर्वकल्याणकारणम् ॥ प्रधानं
सर्वधर्माणां, जैनं जयति शासनम् ॥ ५ ॥ इति ॥ ९ ॥

अर्थः—(सर्वमंगल के०) सर्व लौकिक मंगलपदार्थ तेने विषे (मांगल्यं
के०) मंगल करनारुं तथा (सर्वकल्याणकारणं के०) संपूर्ण आरोग्यतानुं
कारण, (सर्वधर्माणां के०) सर्वधर्मोंने विषे (प्रधानं के०) श्रेष्ठ पदुं (ज
नं के०) जिनसंबंधि (शासनं के०) शासन ते (जयति के०) सर्वोत्कृष्ट
घत्ते ठे ॥ ५ ॥ इति बृहद्वांतिनामकं नवमस्तराणं समाप्तम् ॥ ९ ॥

॥ अथ प्रत्याख्यानाधिकारप्रारंभः ॥

हृवे गुरुवंदनाना अधिकारमध्ये पञ्चकाण घणा विस्तार जणी कक्षां
नहीं, ते जणी हमणां बखाणीयें ठेयें. ते पञ्चकाण वे जेदें ठे, एक मूल
गुण पञ्चकाण, वीजु उत्तरगुण पञ्चकाण. तिहां मूलगुण पञ्चकाण बली
वे जेदें ठे, एक देशथी, वीजुं सर्वथी, तेमां सर्वथी मूलगुण पञ्चकाण जे
पंच महाव्रतरूप, ते तो साधुने होय, अने देशथी मूलगुण पञ्चकाण पंच
आणव्रतरूप आवकने होय, तेमज उत्तरगुण पञ्चकाण पण देशथी अने
सर्वथी एवा वे जेदें ठे, तिहां साधुने सर्वथी उत्तरगुण पञ्चकाण जे ठे, ते
पिंनविशुद्धि, पांच समिति, वार जावना, वार प्रकारनुं तप, वार प्रतिमा
अग्निग्रह, ए आदें देइने अनेक प्रकारें ठे, तथा आवकने देशथी उत्तर
गुण पञ्चकाण जे ठे, ते सात शिद्धाव्रत प्रमुखरूप ठे.

हृवे पहेलुं पन्निक्कमणुं करतां ठ मासी तपना काउस्सगमांहे जे आज
अमुक पञ्चकाण करशुं, पठी चौद नियम यथाशक्तियें लेइ गुरुमुखें पञ्च
काण उचरे, अने जो गुरु प्रत्यक्ष न होय तो स्थापनाचार्य समक्ष, अथ
वा देवपूजा करे, तेवारें देवनी समक्ष पञ्चकाण उचरे, अने जो प्रजातनुं
पन्निक्कमणुं गुरु मांरुले, पोशाखें न कीधुं होय, तो उपाशरे जइ गुरुने पगे
वे बांदणां दइ गुरुमुखें अथवा गुरुने आदेशे कोइ साधुने मुखें पञ्चकाण करे.

अर्हीयां गुरु अने पञ्चकाणना लेनार आवक आश्री चार जांगा उप
जे ठे, ते कहे ठे. एक ती गुरु पण पञ्चकाणनो जाण, अने आवक पण

पञ्चस्काणनो जाण, ए प्रथम जांगो गुरु जाणवो. वीजो गुरु जाण अने
 श्रावक अजाण होय, तेवारे गुरु नेने पञ्चस्काणनं स्वयं सदैव नमस्कार
 ने करावे, तेथी ए जांगो पण गुरु जाणवो. वीजो गुरु अजाण हे. एव एव
 स्काणनो करनार श्रावक जाण हे, माटे ए जांगो पण ज्ञान जाणवो, चोरो
 गुरु अजाण अने श्रावक पण अजाण. ए जांगो अगुरु जाणवो.

हवे ते पञ्चस्काण संकेपी जोड्यें तो जण जेदे हे, एक अस्कापञ्चस्काण,
 वीजुं सांकेतिक पञ्चस्काण अने वीजुं अजिग्रह पञ्चस्काण. हवे तिहां अ
 स्का एटले काल तेनुं पञ्चस्काण. ते पोरिसी, साह्योरिसी, पुग्मिह अवह,
 पद्मकपण, मासकपणादिक, ए सर्व अस्कापञ्चस्काणमां कहेवाय. तथा वी
 जुं सांकेतिक पञ्चस्काण, ते जिहां संकेत कीधो होय, जेम गंठसहियं मु
 छिसहियं, वींटीसहियं प्रमुख एटले ए पञ्चस्काण वीजा पञ्चस्काणनी वच्चे
 थाय ठे. जेम के कोइ एक श्रावकें पोरिसी प्रमुख पञ्चस्काण कीधुं होय, प
 ठी क्षेत्रादिकें गयो, अथवा घेर वेठांज पोरिसी पूर्ण थइ, परंतु हजी जोज
 ननी सामग्री तैयार थइ नथी, तेवारे विचारे जे एटलो काल वचमां अप
 चस्काणी पणे श्रावकने रहेवुं नहीं? माटे अंगुष्ठसहियं पञ्चस्कामि एटले
 ज्यां सुधी मुठिमां अंगुठो राखु तुं, तिहां सुधी महारे वली पण पञ्चस्काण
 नी सीमा ठे, एमज वीजी मूठि बांधी राखे, तेने मुछिसहियं पञ्चस्कामि क
 हियें. वीजुं गांठ बांधवी ते गंठसहियं कहियें, चोथुं घरसहियं, पांचमुं अ
 गना परसेवानो विंडु निकले, त्यां सुधी, ते सेउसहियं कहियें. ठहुं उस्सास
 सहित, सातमुं पाणीना विंडुआ जाजनादिकें शूके त्यां सुधी ते थिवुकसहियं
 कहियें, तथा आठमुं दीवाप्रमुखनी ज्योतिसहित ते, जोइसहियं कहियें. ए
 पञ्चस्काण जेम वीजा पञ्चस्काणनी वच्चे थाय ठे, तेस जो वीजा पोरिसीयादिक
 पञ्चस्काण न करे, अने केवल एवो अजिग्रहज करे, के गांठ प्रमुख न ठोरु,
 तिहां सुधी महारे अमुक पञ्चस्काण ठे, एम अजिग्रहने विषे पण ए पञ्च
 स्काण थाय ठे, तथा साधुने पण कोइक स्थानकें सांख्य्यादिकें गुरु आ
 दिक आव्या नथी, अथवा सागारिकादिकुं कांइ कारण होय, तो पण
 अजिग्रहें सांकेतिक पञ्चस्काण थाय ठे. एने सांकेतिक पञ्चस्काण कहियें.
 अने वीजुं अजिग्रह प्रत्याख्यान ते विगय, नीवी, आयंवल, प्रमुख कर
 वां, ए सर्व अजिग्रह प्रत्याख्यान जाणवां.

हवे विस्तारें जोधयें, तो साधुने अने श्रावकने उनरगुण पञ्चकाण दश जेदें ठे, एक नवकारसहिअ. वीजुं पोरिसी. वीजुं पुरिमह. चोधुं एकासण, पांच मुं एकलगाणं. ठहुं विगइ. सातमुं आयंघिल. आठमुं उपवास, नवमुं दिवस चरिम. दशमुं अचिघट. ए दश पञ्चकाण तथा तेने लगता वीजा पञ्चका णना विचार अने आगारनी युक्ति कहीयें ठेयें. वीजी पञ्चकाण संबंधि स विस्तर बातो प्रवचनसारोद्धार तथा वीजा ग्रंथांतरथी जाणवी.

॥ प्रथम नमुकारसहियनुं पञ्चकाण ॥

जगए सूर नमुकारसहिअं पञ्चकामि चउघिहंपि
आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नवणा
जोगेणं सहसागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १ ॥

अर्थ:- (जगएसूरे के०) सूर्यना उदयथी मांसीने वे घनी प्रमाण एट
ले रात्रिजोजननो दोष निवारवाने अर्थे, वे घनी पठी (नमुकारसहिअं के०)
नवकार कहीने पाठं तिहां सुधी (पञ्चकामि के०) पञ्चकाण करुं तुं, एटले
नियम छठं तुं. अर्होयां नवकार कहीने पञ्चकाण पारवुं ठे, माटें ए पञ्चका
णनु नाम नवकारसी कहेवाय ठे, तथा गुरु पञ्चकाइ कहे, अने शिष्य पञ्च
कामि कहे, एम सर्व पञ्चकाणोने विपे जाणी लेवुं. ए नवकारसीनुं पञ्चका
ण वे घनी प्रमाण काल पर्यंत चउविहारज होय, एवो आम्हाय ठे, एटले
रात्रिना चार पहोर जे रात्रिजोजननो नियम कख्यो हतो, तेना तीरण रू
प एटले शिष्टारूप ए पञ्चकाण ठे, अर्हो कोइ पूठे जे नवकारसीनुं मान
तो एक मुहूर्त्तज लीधुं ठे, तेने बदले जो मुहूर्त्तछयादिक लीधां होय, तो
शी हरकत ठे? कारण के ते काल पण पोरिसी ना कालथी अद्वय ठे.
हवे तेने एम केहवुं जे सर्वथी स्तोक काल अरूपापञ्चकाणनो एक मुहूर्त्त
ज ठे माटें एक मुहूर्त्तज लेवो. ए नवकारसी पञ्चकाण सूर्योदय पहेंलां
करवु अने पंचपरमेष्ठि नमस्कारें करी पारवुं, अन्यथा जंगदोष लागे. ए
नवकारसी कन्या पठी आगले पोरसियादिक थाय, परंतु नवकारसी वि
ना पोरसीयादिक न थाय. तथा कोइ कहेशे के सायंकाल पर्यंतमां गमे
ते वखत नवकार कहिने पारीयें, अथवा एक घनी पठी नवकार कहिने
पारीयें, तो पञ्चकाण पहेंचे किंवा न पहेंचे? तेने कहियें के नव

कारसी ए शब्दनो अर्थज आवो ठे, के वे घनी वीत्यां नवकार जणीयें त्थारेंज प्होचे, परंतु बीजे वखतें न प्होचे, ए पच्चरकाणमां वे घनी सुधी चउव्विहार होय, माटें वे घनी वीत्या पठी नवकार गणे, तो प्होंचे, पण वे घनी वीत्यानी अगाउ नवकार गणे, तो न प्होंचे. तथा जो दिवस उग्याथी पहेलां वे घनी नी अंदर अने पाठली वे घनीनी पठी जमे, तो तेने रात्रिजोजननो दोष लागे.

हवे शानुं पच्चरकाण करे? ते कहे ठे. (चउव्विहंपिआहारं के०) चारप्र कारनो आहार न करवो, तेनुं पच्चरकाण करे, ते आहारनां नाम कहे ठे.

एक (असणं के०) अशन एटले शालि, ज्वार, गोधूम, वंटी प्रमुख तथा सर्व जातिना उदन एटले जात तथा मग, मठ अने तूर प्रमुख सर्व कठोल तथा साथुआदिक सर्व जातना लोट, तथा मोदकादिक सर्व जातिनां पक्वान्न, तथा सूरणादिक सर्व जातिनां कंद, तथा मांडा प्रमुख सर्व जातिनी केलवेली वस्तु, ए सर्वने अशन कहिये. तेमज वेशण, वरियाली, धाणा, सूत्रा आदिक एने पण अशनज कहियें.

बीजुं (पाणं के०) पाणी ते कांजी, यव, चोखा अने काकनी प्रमुख नां धोयण तथा नदी प्रमुख सर्व जलाशयनां पाणी, ए सर्व पाणी कही यें. तथा शाकरवाणी, द्राक्षवाणी, आंविलवाणी अने शेलडीरस प्रमुख ए सर्व, यद्यपि पाणीमांहे आवे ठे. तथापि एने व्यवहारथी अशनज कहियें.

त्रीजुं (खाइमं के०) खादिम ते खारेक, वदाम, शिंगोमां, खजूर, कोप रां, द्राक्ष, तथा अखोरादिक सर्व जातिनो मेवो, तथा काकनी, आंवां, फणस अने नालियेर प्रमुख सर्व जातनां फल, तथा शेकेलां धान्य, ते जेवां के:-धाणी, पहुआप्रमुख तथा पापरु प्रमुख सर्व खादिम कहियें.

चोथुं (साइमं के०) खादिम ते दंतकाष्ठ, शुंठ, हरडे, पींपरी, मरी, अजमो, जायफल, कसेलो, काथो, खसखस, जेठीमध, तज, तमालपत्र, ए लची, लविंग, जावंत्री, सोपारी, पान, वीरुलवण, आजो, अजमोद, कलिंजण, पिंपलीमूल, चिणिकवाव, कचूरो, मोथ, कांटासेलीयो, कपूर, संचल, वेदेडां, आमलां, हिंगलाष्टक, हिंग, त्रिविंसो, पुष्करमूल, जवासामूल, वावची वाउलठाल, धवठाल, खेरठाल, खिजमाठाल, पान, पंचकूल, तुलसी, जीरं, ए जीराने पच्चरकाणजाण्य तथा प्रवचनसारोकारमां खादिम कथुं ठे, अने

સીકરપટ્ટિનાંદે શ્વાદિમ કહ્યું છે. તથા અજમાને પળ કેટલા મ્ક
મ્કદિમ કહે છે. તથા કોતપત્ર. કોતપત્રી, આમત્રગંતી, સિંચુપત્ર. શ્યાં
મોદસી પ્રમુખને શ્વાદિમ કહિયે. ૫ ચાર પ્રકારના આહાર કથા.

૬૬૫ પનાદાર વસ્તુ કહિયે એયે. તેમાં સિંચુનાં પાંચ અંગ. તે મૂલ,
નાલ, પત્ર. ફૂલ, ફાલ. તથા ગોમૂત્ર. ગણો, કદુ. કરિયાનું. અનિવિપ. મુરદ,
નાલ. દસદર. મોદિળી. ઉપસેટ. વજ. પ્રિફાજા. ધમાસો. નાદી. આસંધિ,
સિંગી. મૂલીયો. મુગલ. ઘોળી. ઘદરી. કંધેરમૂલ. કરીરમૂલ પુષ્પાન્. થાત્રી,
મજીઠ, ઘોલ ઘીઠ. કુંઆર, ચિત્રો, કુંદર, તમાકુ. ધાઉસગાલ પ્રમુખ
અનિષ્ટ શ્વાદવાસી વસ્તુ તથા શ્વાદ વિના રોગાદિક કારણે ચતુર્વિધ આહાર
સદિક કહેયે. અપિણ પ્રમુખ પળ પમજ જાણવાં. ૫૬૬ જે વસ્તુ રાતાં
ધવાં જીવને અરુચિ ઇષ્ટ, અલગ્યામળા લાગે. તે સર્વ અનાદાર વસ્તુ
જાણવી. ૫ વસ્તુ અર્દીયાં પ્રસંગે લખી. ૫૬૭ ૫ પૂર્વોક્ત ચારે પ્રકારના આ
દારનો હું નિયમ લઉં છું. ૬૬૮ ૫ નિયમજંગ ધવાના જીવને સીધે અર્દીયાં
નોવારસીના પચસ્કાણને વિષે જે આગાર મોકલાં મૂકે છે. તે કહે છે.

૧ (અમઠાણાનોગેણ કે૦) અન્યઅનાનોગાત્ ૫૬૯ વિસરવા ધકી તે
અર્દીયાં પચસ્કાણનો ઉપયોગ વિસરવાધકી અજાણણે અનુપયોગે કોઈ
વસ્તુ મુખમાં પ્રવેષ કરવાથી પચસ્કાણ જંગ ન ધાય, પરંતુ વચમાં પચસ્કાણ
સાંજે, તેવારે તરત મુખથી ત્યાગ કરે, ધૂંકી નાલે તો પચસ્કાણ ન જાંગે, અ
થવા અજાણણે મુખધકી હેતું ઇતલું પઠી કાલાંતરે સાંજનું, અથવા તુરત
સાંજનું, તો પણ પચસ્કાણ ન જાંગે, પણ શુદ્ધ વ્યવહાર માટેં ફરી નિઃશંક ન
ધાય, તેમાટેં યથાયોગ્ય પ્રાયશ્ચિત્ત લેવું, ૫ રીતે સર્વ આગારોને વિષે જાણી લેવું.

૨ (સહસાગારેણ કે૦) જે પચસ્કાણ કહ્યું છે તેનો ઉપયોગ તો વિસ
ર્યો નથી, પણ કાર્ય કરવામાં પ્રવર્તતાં યોગ્ય લક્ષણ સહસાત્કાર ૫૭૦
સ્વનાવેજ મુખમધ્યે પ્રવેશ થાય, જેમ દધિ મથતાં ઠાંટો ઊઠી મુખમાં પડે,
અથવા ગાય, જંશ પ્રમુખ દોહોતાં ધવાં તથા ઘૂતાદિક મથતાં તથા ઘૂતાદિ
કનો તોલ કરતાં અવાનક ઠાંટો મુખમાં પડે, અથવા ચણવિદાર ઉપવાસેં
વર્ષાકાલે મેથના ઠાંટા મુખમાં પડે, તેથી પચસ્કાણ જંગ ન ધાય. ૫ રીતે
ઉક્ત જે પ્રકારના આગારેં કરી (વોસિરામિ કે૦) જે ધની મુખી ચારે આહાર
રને વોસિરાવું છું, ૫૭૧ અપચસ્કાણી આત્માને ઠાંડું છે. અર્દીયાં 'વોસિરે'
૫ ગુરું વચન છે, અને 'વોસિરામિ' ૫ શિષ્યનું વચન છે ॥ ૧ ॥

॥ अथ नमुकारसहितं मुठिसहितं पञ्चस्कान् ॥

उग्गाए सूरै नमुकारसहितं मुठिसहितं पञ्चस्कान्
चउविदं पि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं ॥
अन्नहणा जोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारेणं स
समादिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ २ ॥

अर्थः—एना अर्थमां (मुठिसहितं के०) मूत्रि सहित, एटवे ज्यां सुधी
मूत्रि होय, त्यां लगे पञ्चस्काण अने नोकार गणी मूत्रि मांफली मुहुं, तेगरे पञ्च
स्काण मोकलुं थाय. एना आगारेनो अर्थ वीजा पञ्चस्काणोधी जाणवा ॥ २ ॥

॥ अथ पोरिसि साहूपोरिसिनुं पञ्चस्काण ॥

॥ उग्गाए सूरै नमुकारसहितं पोरिसिं साहूपोरिसिं
मुठिसहितं पञ्चस्काइ॥ उग्गाए सूरै चउविदं पि आहा
रं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नहणाजोगेणं स
हसागारेणं पञ्चकालेणं दिसामोदेणं साहुवयणेणं
महत्तरागारेणं सवसमादिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ ३ ॥

अर्थः—(पोरिसिं के०) प्रहर दिवस सुधी अने (साहूपोरिसिं के०) सा
हूपोरिसि एटवे अरु प्रहर सहित एक प्रहर अर्थात् दोढ प्रहर सुधी
(पञ्चस्काइ के०) नियम लहुं तुं. इहां पुरुष प्रमाण शरीरनी ठाया ज्यां हो
य, पण अधिक न्यून न होय तेने पोरिसि कहियें, अथवा पुरुष जमणे
काने सूर्यनुं विंव राखीने, दक्षिणायनना प्रथम दिवसें ढीचणीनी ठाया जे
वखतें बे पगलां होय, ते वखतें पोरिसी थाय. जे माटें श्री उत्तराध्ययन
मां कहुं ठे के ॥ आसाढि पुष्णिमाए, दुपया पोसे चउप्पया चित्ता ॥ आ
सुए एसु मासेसु, तिपया हवइ पोरिसि ॥ १ ॥ हवे हानि वृद्धि ते आ प्र
माणें जाणवी, ते जेम केः—अंगुलं सत्त रत्तेणं, पस्केणं तु दु अंगुलं ॥ व
हए हाय एवावि, मासेण चउरंगुलं ॥ १ ॥ अर्थः—वार अंगुलनुं एक पगलुं
कहियें. हवे पुरुषें उन्नो रही जमणे काने सूर्यमंडलनुं विंव राखीने ढीच
णीनी ठाया जोवी. तिहां आषाढी पूर्णिमायें कर्कसंक्रांतिना प्रथम दिवसें जे

वखत ते ठाया वे पगप्रमाण होय ते वखत पोरिसि कहीयें. तेवार पठी महीना पर्यंत मास मासनी संक्रांतियें चार चार आंगुल वधारता जइयें, तेवारें पोप मासनी मकर संक्रांतियें चार पगनी ठायायें पोरिसी थाय. तेवार पठी वली मास मासनी संक्रांतियें चार चार आंगुलनी हानि करियें, तो फरी आपाढ महीने वे पगनी ठाया थाय, तेमज आश्विन अने चैत्रमासें त्रण त्रण पगनी ठाया जाणवी, तथा तेवीज रीतें अपाढनी संक्रांति थकी सात दिवसें एक अंगुल अने पखवाडे वे अंगुल ठायानी वृद्धि करवी, अने पो पमासनी संक्रांतियेकी सात दिवसें एक अंगुल अने पखवाडीये वे अंगुल ठायानी हानि करवी, तेम महिने चार अंगुलनी हानि वृद्धि करवी, एटले पोरिसी एक ग्रहरनी यइ. अने मुठिसहिअनो अर्थ तो पूर्वे लख्यो ठे,

(असणंपाणंखाइमंसाइमं के०) अशन, पान, खादिम अने खादिम, ए चार प्रकारना आहारनो नियम करुं तुं. हवे आगार कहे ठे; एक (अन्नघणानोगेणं के०) अनाजोगें ते अजाणते विसारवा थकी, बीजो (सहसागारेणं के०) सहसात्कारें. बीजो (पञ्चकालेणं के०) कालनी प्रपन्नता ते मेघादि, ग्रहादि, दिग्दाह, रजोवृष्टि तथा पर्वत अने वादल प्रमुखें करी सूर्य ढंकाइ जाय तें फरी वखतनी बराबर खबर न पडे एवां अजाण पणायें करी अधूरी पोरिसियें पण पोरिसि पूर्ण यइ, एवं समजी ने पञ्चकाण पालवामां थावे. तो तेथी जंग नहीं, अने कदापि ए रीतें अधूरी पोरिसियें जमवा वेठा एटलामां तावको जोयो, अने जाण्युं जे हजी सवार ठे, पोरिसिनो वखत पूर्ण थयो नथी, तेवारें जे मुखमां कोलीयो होय, ते राखमां परठवीने वेसी रहे, अने यावत् पोरिसि पूर्ण थया पठी जमवा वेसे, तो पञ्चकाण जंगे नहीं.

चोथो (दिसामोहेणं के०) दिशिने मूढपणे एटले दिशिविपर्यास थ याथी अजाणते पूर्वेने पश्चिम अने पश्चिमेने पूर्व करी जाणे. एम अजाणतां वहेलुं पलाय तो पञ्चकाण जंग नहीं, अने थोडु जम्या पठी कोइ ना कदाथी जाणवामां थावे तो मुखमांनो कोलीयो थूकी नाखे. ए रीतें दिहुमोह टल्या पठी, थरु जम्यो वेसी रहे तो जंग नहीं.

पांचमो (साधुवयणेणं के०) 'उच्चारु पोरिसि' एवा साधुना वचनें करी पोरिसि जणी, सांजलीने पाले, तो पञ्चकाण जंग नहीं, पठी ज्यारें जाणवामां

आवे के साधु तो ठ घमीनी पोरिसी जणे ठे, तेवारें पूर्वली रीतें तेमज वे सी रहे, तो पच्चस्काण जांगे नहीं. ए पाठला वे आगार जमतानां ठे.

ठंठु (सवसमाहिवत्तियागारेणं के०) सर्व प्रकारें शरीरमां असमाधि रहे, एटले पच्चस्काण कस्या पठी तीव्र शूलादिक रोग उपने थके अथवा सर्पादिकें रुझ्यो होय, ते वेदनाथी जीव आर्त्तिमां पडे, अथवा जेवारें अ-कस्मात् कष्ट आय, तेवारें सर्व इंद्रियोनी समाधिने अर्थें अपूर्ण पच्चस्काणे पण पथ्य औषधादिक लेवां पडे तो तेथी पच्चस्काण जंग न आय, अने समाधि थया पठी तेमज पाठलो विधि करे. इहां पण गुरु वोसिरे, कहे अने शिष्य जे पच्चस्काणनो करनार ते वोसिरामि कहे.

ए पच्चस्काणमां मुठिसहिअं साथें लीधुं ठे, तेथी महत्तरागारेणं ए आगार वध्यो ठे, तेनो अर्थ आम ठे, के (महत्तर के०) महोटे कार्ये एटले जेटलो पच्चस्काणमां निर्जरानो लाज आय ठे, ते करतां पण अ-त्यंत महोटे निर्जरानो लाज जे कार्यमां थतो होय, अर्थात् कोइ ग्लान, प्रासाद, संघ अथवा देवना वैयावचने अर्थें कोइ बीजा पुरुषथी ते कार्य न थइ शकतुं होय, त्वारें गुरु तथा संघना आदेशथी मुठिसहियनो वख त पूर्ण थया विना पण जो पालवामां आवे, तो पच्चस्काणजंग न आय. अने ते कार्य पूर्ण थया पठी पाठलोज विधि समजवो ॥ ३ ॥

॥ अथ पुरिमह अवहनुं पच्चस्काण ॥

॥ सूरें उग्गए नमुक्कारसहिअं पुरिमहं मुठिसहिअं पच्चस्काइ. सूरें उग्गए चउविहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नवणान्नेगेणं सहसागरेणं पवन्नकालेणं दिसामोहेणं साहुवयणेणं महत्तरागा रेणं सवसमाहिवत्तियागारेणं वीसिरे ॥ ४ ॥

अर्थः—(सूरेंउग्गए के०) सूर्यना उदयथी मांमीने (पुरिमहं के०) पडे, ला प्रहर सुधी पुरिमारु कहियें, अने जो अवहनुं पच्चस्काण लेवुं होय, तो उपर सूत्रमां अवहनुं नाम कहियें. अवह एटले त्रीजा प्रहर सुधी अशनादि क चार आहार पच्चकुं ठुं, एना आगारोना अर्थ प्रथम लखाइ गया ठे ॥४॥

॥ अथ विगड निविगडनुं पञ्चकाण ॥

॥ विगडुं निविगडुं पञ्चकामि अन्नवणान्नोगेणं
सहसागारेणं खेवाखेवेणं गिहवसंसंछेणं उक्कि
त्तविवेगेणं पट्टुं मक्खिणं पारिछावणियागारेणं
महत्तरागारेणं सघसमाद्वित्तियागारेणं वोसिरे ॥५॥

अर्थः—जीवन करतां जे घकी कामादिक उन्मादरूप विकार घाय.तेने
विगड कहीयें,ते विगड सर्व मली दश ठे.तेमां मांस, मदिरा, माखण अने मध,
ए चार तो अजइयज ठे. बाकी नइय विगड ठ प्रकारनां ठे. एक दूध,चीजुं
दही, घ्रीजुं घृत, चोथुं तेल, पांचमो गोल अने ठठुं पकाय. ए ठ प्रकार
नी विगडमांथी एक पण विगडनुं जे पञ्चकाण करवुं, तेने विगडुं पञ्च
काण कहियें, अने समस्त विगडनुं जे पञ्चकाण करवुं तेने (निविगडुं पञ्च
कामि के०) निवि पञ्चकुं तुं. एट्ठे निविनुं पञ्चकाण कहीयें.

त्वां श्रावकने निविमांहे निविआता लीधा कळपे नहीं, जो लागठ तप
मांळुं होय, तो तेमांहे घण दिवस पठी निवियाता लीधा कळपे.

नया साधुने तो एक निविमांहे निवियाता लीधा कळपे ठे,अने विग
डआता तथा जो निवियातानो नियम लीये तो,तेवारें थायंघिल पञ्चके, तेथी
थायंघिलमांहे जे कळपे, ते वस्तु टालीने चीजी सर्व वस्तुनो नियम लीये.
हवे पञ्चकाण जंगना जयथी जे आगार मोकलां मूके ठे, ते कहे ठे.

एक अन्नवणान्नोगेणं. चीजो सहसागारेणं. ए वेना अर्थ लखाइ गया ठे.
घ्रीजुं (खेवाखेवेणं के०) खेपाखेप ते आवी रीतें के घृत प्रमुख जे वि
गडनो नियम साधुने होय तेवी घृतादिक विगडथी एहस्यनो हाथ खरमा
येखो होय,पठी तेने लुंठी नाग्यो होय,तेवा हाथथी अथवा खरडायेला चाटु
वाने खुंठीने ते चाटुवाथी बहोरावे अथवा पीरसे, तो पञ्चकाण जंग न थाय.

चोथुं (गिहवसंसंछेणं के०) एहस्यनुं जे वाटकी प्रमुख जाजन ते वि
गड प्रमुखें खरड्युं होय, तेवा जाजनथी जे एहस्य अन्न आपे, ते अन्न
विगड प्रमुखें मिश्र होय, अने जो ते अन्न जमे. तो पञ्चकाण जांगे नहीं.
पांचमुं (उक्कित्तविवेगेणं के०)गाढी विगड जे गोल पकाव्नादिक ठे तेना

कटका रोटली जग नारी। जरी पत्नी जगदी वरदा कन्या होय. की न
टली प्रमुख देतां पण पंचस्काण जंग न योग.

वहुं (पञ्चमस्तिष्ठणं के०) रोटका प्रमुखने जगारेक भुंटावा गलवा
ने अर्थ मोण दीवुं होय, अथवा जगारेक हात चोतामी. कीवी होय, ते
रेचवाली रोटली प्रमुख तथा पुनवादिह देतां पंचस्काण जंग न योग.

सातमुं पारिष्ठावणियागारेणं, आनमुं महत्तरागारेणं, ननुं सवसमाहि
वत्तियागारेणं. ए त्रण आगारनो अर्थ, बीजा पंचस्काणोदी जाणवो ॥५॥

॥ अथ वेआसणां तथा एकासणांनुं पंचस्काण ॥

जगए सूरें नमुकारसहिअं पोरिसिं साहपोरिसिं पु
रिमहं मुठिसहिअं पंचस्काइ॥जगए सूरें चनद्विहंपि
आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नवणाजोगे
णं सहसागारेणं पंचनकालेणं दिसामोदेणं साहुवय
णेणं महत्तरागारेणं सवसमाहिवत्तियागारेणं वेआ
सणं पंचस्काइ. तिविहंपि आहारं असणं खाइमं
साइमं अन्नवणाजोगेणं सहसागारेणं सागारियागा
रेणं आजटणपसारेणं गुरुअञ्जुठाणेणं पारिष्ठावणि
यागारेणं महत्तरागारेणं सवसमाहिवत्तियागारेणं
पाणस्स लेवेण वा अलेवेण वा अठेण वा बहुलेवे
ण वा ससिठेण वा असिठेण वा वोसिरो॥एकासणां
नुं पंचस्काण करवुं होय तो वे आसणांने ठामें एका
सणं पंचस्काइ एवो पाठ कहेवो ॥ इति ॥ ६ ॥ ७ ॥

अर्थः—जगए सूरें इत्यादिकनो अर्थ प्रथमनां पंचस्काणोमां लखाइ
गयो ठे. अने ज्यां एक वार (असणं के०) जोजन करवुं तेने एकासणं
कहियें; अथवा ज्यां एकज आसन ठे ते एकासणं कहेवाय ठे, अने वे वार
अशन एटले जोजन करीयें, तेने वेआसणं कहियें, ते (पंचस्कासि के०)

पञ्चकुं तुं, एटले नियम लेउं तुं. इहां जो डुविहंपि आहारं करे तो वे आहार ते एक अशन अने बीजुं खादिम ठांडे, एटले जम्या पठी एक पाणी अने बीजुं सौपारी प्रमुख स्वादिम वस्तु लीये, तेवारें असणं खाइमंनो पाठ कहियें, अने जो तिविहंपि आहारं करे, तो त्रण आहार ते अशन, स्वादिम अने स्वादिम, ए त्रण आहारुं पञ्चस्काण करे, अने जम्या पठी एक पाणी मोकळुं राखे, तेवारें असणं खाइमं साइमंनो पाठ कहियें. तथा च उविहंपि आहारं करे तो जम्या पठी चारे प्रकारना आहारनो त्याग करे. हवे एनां आगार कहे ठे. त्यां एक अन्नत्रणानोगेणं अने बीजो सहसागरा रेणं, ए वे आगारना अर्थ तो प्रथम लखाइ गया ठे.

व्रीजुं (सागारियागारेणं के०) साधु जमवा वेठा पठी त्यां कोइ सागारिक जे गृहस्थ ते आच्यो, पठी ते चाख्यो जतो होय तो क्षण एक सबूर करे, वेशी रहे, अने जो तेने त्यां स्थिर रहेतो जाणे, अने गृहस्थनी नजर पडे तो साधु त्यांची उठीने बीजे स्थानकें जइ आहारलीये. केम के गृहस्थनी देखतां जमे तो प्रवचनोपघातादिक महादोष सिद्धांतमां कह्या ठे, ते लागे. ए साधु आश्री कळुं, अने गृहस्थ आश्री तो गृहस्थ एकासणुं करवा वेठा पठी जेनी दृष्टि पमतां अन्न पचे नहीं, एवा कोइ पुरुषनी दृष्टि पडे, अथवा सर्प आवे, चोर आवे, वंदीवान आवी उजो रहे, अकस्मात् अग्नि लागे, घर पमवा मांडे तथा अकस्मात् पाणीनो रेल आवे, इत्यादिक कारणें ते स्थानकची उठीने बीजे स्थानकें जइ एकासणुं करतां पञ्चस्काण जांगे नहीं

चोथुं (आउट्टणपसारणं के०) जमवा वेठा पठी हाथ पग जंघादिक अंगोपांग पसारतां तथा संकोचतां कांइ आसन चलायमाम थाय तो पञ्चस्काण जंग न थाय. पांचमुं (गुरुअशुष्माणेणं के०) पञ्चस्काणें जमवा वेठां उतां गुरु जे आचार्य, उपाध्याय तथा साधु ते आवे थके तेमनो विनय सा चववाने अथें वे पगने ठामें राखी उठवुं पडे. तो पञ्चस्काण जंग न थाय,

ठठुं (पारिष्ठावणियागारेणं के०) विधियें निर्दोषपणे ग्रहण करेळुं अने विधियें वेहेंची आप्युं जे अन्न तेने साधुयें विधियें चुक्त कऱ्यां थकां कांहिं जगळुं एवुं पारिष्ठापन योग्य जे अधिक अन्न ते स्निग्ध अन्नने परठवतां जीव विराधनादि घणा दोष उपजे ठे, एवुं जाणीने तेवुं अन्न तथा विगयादिकने गुरुनी आज्ञायें एकासणादिकची मांमीने उपवास पर्यंत पञ्च

स्काण वालाने ते वधेला आहारने जमतां पञ्चस्काण जंग न थाय, पण एटलुं विशेष जे चउविहार उपवासमांहे पाणीनुं पारिछावणियागारेणं य, अने तिविहार उपवासना पञ्चस्काणें अन्नादिकनुं पारिछावाणं थाय. ए आगार यतिने होय पण श्रावकने न होय, तथापि त्रूटे माटें गृहस्थने एकज पाठ संलग्न कहेतां दोष नथी. सातमुं रागारेणं, अने आठमुं सबसमाहिवत्तियागारेणं एना अर्थ लखाइ गया.

हवे पाणस्सना आगार कहियें ठैयें. जो तिविहारें तथा चउविहारें एकासणुं प्रमुख पञ्चस्काण कखुं होय, तो अवश्य पाणस्सना आगार यें, तथा जो डुविहारें करी एकासणुं प्रमुख पञ्चस्काण कखुं होय, अने ते मां अचित्त जोजी अचित्तपाणी पीवामां लीये, तो पण पाणस्सना आगार कहियें. अने डुविहार पञ्चस्काणमांहे सचित्त आहार लीये, तथा सचित्त पाणी पीये, तेवारें पाणस्सना आगार न कहियें. (पाणस्स के०) पाणी, ते पाणी केहवुं? तो के (लेवेणवा के०) जे अन्नादिकें करी जाजनादिक खरमाय ते लेपकृत आचाम्ल, तथा उंसामण गलीने पीये. आदिशब्द थकी डाहादिक आम्लकादिक पानकादिक जाणवां. ते पीवाथकी पञ्चस्काण जंग न थाय.

वीजुं (अलेवेणवा के०) अलेपकृत पाणी ते सौवीर, कांजी, धोयण, आदिशब्दथकी गरुलजरवाणी प्रमुखने पीये तो पञ्चस्काण न जांगे.

त्रीजुं (अठेणवा के०) अठ ते ऊक्षजल तथा वीजां पण निर्मल उकाळ्या पाणी, नीतखुं फलादिकनुं धोयण प्रमुख तेने पीये तो पञ्चस्काण जंग न थाय,

चोथुं (बहुलेवेणवा के०) बहुलेप एटले मोहोलुं चोखा प्रमुखनुं धोवण तेने गलीने पीये, तो पञ्चस्काण न जांगे,

पांचमुं (ससिठेणवा के०) सिठसहित अन्नादिक दाणाना स्वाद विना धोवण तथा दाथरादिकनुं धोवण तेने गलीने पीये, तो पञ्चस्काण न जांगे.

ठहुं (असिठेणवा के०) सिठरहित कणक प्रमुखें हाथ खरड्यो होय, तेनुं धोवण गलीने पीये, तो पञ्चस्काण जांगे नहीं, ए ठ आगार पाणीना कह्या, ते टाढी वीजा पाणीने (वोसिरामि के०) वोसिरावुं हुं ॥ ६ ॥ ७ ॥

हवे एकलछाणानुं पञ्चस्काण पण एकासणा प्रमाणें ठे, परंतु तेमां सात आगार ठे, माटें एक आउटणपसारेणं ए आगार न कहेवो ॥ ८ ॥

॥ अथ आयंविदं पञ्चकाण सिध्यते ॥

उग्गए सरे नमुक्कारसद्धिं पोरिसिं साहपोरिसिं मुठिसद्धिं
अं पञ्चकाइ. उग्गए सरे चउव्विदं पि आहारं असणं पाणं
खाइमं साइमं अन्नवण्णजोगेणं सहसागारेणं पव्वन्नकाळे
णं दिसामोद्वेणं साहुवचणेणं महत्तरागारेणं सव्वसमाद्विव
त्तियागारेणं आयंविदं पञ्चकाइ. अन्नवण्णजोगेणं सहसा
गारेणं लेवालेवेणं गिद्वत्तसंसठेणं उक्खित्तविवेगेणं पारिठा
वणियागारेणं महत्तरागारेणं सव्वसमाद्विवत्तियागारेणं ए
गासणं पञ्चकाइ, तिविदं पि आहारं असणं खाइमं साइ
मं अन्नवण्णजोगेणं सहसागारेणं सागारियागारेणं आ
उट्ठणपसारेणं गुरुअञ्जुठाणेणं पारिठावणियागारेणं मह
त्तरागारेणं सव्वसमाद्विवत्तियागारेणं पाणस्स लेवेण वा
अलेवेण वा अठेण वा बहुलेवेण वा ससिठेण वा असि
ठेण वा वोसिरे ॥ इति आयंविदं पञ्चकाण समाप्त ॥ ९ ॥

अर्थः—(आयंविदं पञ्चकाइ के०) आयंविदं पञ्चकुं तुं. एक अन्नवण्ण
जोगेणं धीजुं सहसागारेणं ए वे आगारना अर्थ आगल खखाइ गया ठे.

धीजुं (लेवालेवेणं के०) तेमां जे विगय तथा शाकादिकने सस्नेहलें
आंगुली तथा जाजनादिक खरब्बुं होय, तेने लेप कहियें, पठी तेनेज घणी
सारी रीतें छुंठी नाखीने जेमां विगयादिकना अवयव कांइ पण देखाय
नहीं एवं कथुं होय, तेने अलेप कहियें. एवां लेप अलेपवालां जाजन होय
अथवा हाथ लेपालेपवाला होय, एवा कांइ लेप अलेपवाला जाजनें तथा
हाथे पीरसवाथकी पञ्चकाण जंग न थाय. एने लेपालेप आगार कहियें.

चोथुं (गिद्वत्तसंसठेणं के०) गृहस्थें पोताने अर्थ हाथ तथा चाटुआ
दिकने विगयें करी खरब्बा होय, तेवा हाथे अथवा चाटुवादिकें अन्न
आपे, ते अन्न जमतां थकां आयंविदं जंग न थाय, पांचमुं (उक्खित्तविवेगेणं

के०) गाढी विगय जे गोख पकायादिक ते तेने रोटली उपर मळीने करी परहि करी होय, तेवी रोटली निवि आंघिलमां लेनां पचस्काण जंग न याय.

ठहुं (पारिष्ठावणियागारेणं के०) परवततो आहार लेनां एटखे कोइ सा धुयें अधिक बढोखुं होय परी ते तेने परववानुं होय, ते परववतां तेने घणीज अजयणा लागे, अने तेज विगइ प्रमुखनुं पोताने पचस्काण पण होय, अथवा पोतें उपवासादिक तप करुं होय, तेम ठतां पण, गुरुनी आ झायें तेवा आहारने लेवाथकी पण जंग न याय.

सातमुं (महत्तरागारेणं के०) मढोटी निर्झगने लाजें पचस्काण जां गे नहीं. आठमुं (सवसमाहिवत्तियागारेणं के०) सर्व प्रकारें शरीर अस माधियें पचस्काण जां गे नहीं, वोसिरामि एनो अर्थ सुवज ठे ॥ ए ॥

॥ अथ चउविहार उपवासनुं पचस्काण ॥

॥ सूर उगए अजत्तठं पचस्काइ चउविहंपि आहारं
असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नवणाजोगेणं सदसा
गारेणं पारिष्ठावणियागारेणं महत्तरागारेणं सवसमा
हिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १० ॥

अर्थः—सूर्यना उदयथी मांकीने (अजत्तठंपचस्कामि के०) अजत्तकार्य एट ठे जात पाणीनो नियम लहुं ठुं, (चउविहंपि आहारं के०) चारे आहारनो नियम लहुं ठुं, ते चार आहारनां नाम कहे ठे. एक अशन, वीजो पान, व्र, खादिम, अने चोथो खादिम, हवे एना आगार कहे ठे. एक अन्न, चोगेणं, वीजो सहसागारेणं, वीजो पारिष्ठावणियागारेणं, चोथो गारेणं, अने पांचमो सवसमाहिवत्तियागारेणं, एना अर्थ लखाइ गया ठे

तथापि पारिष्ठावणियागारेणंनुं विशेष एटखुं ठे के, पाणी अने ए वे वानां कोइ परवततो होय तो गुरुनी आझायें आहार कीधो कढे पण एकलो आहारज कोइ परवततो होय तो ते आहार कीधो कढे नहीं. केम के? चउविहार पाणीनो नियम ठे, अने पाणी विना मुख शुद्ध न य माटें पाणी अने आहार ए वे वानां कोइ परवततो होय तो चउविहार उपवासमां लीधा कढे, अने तिविहार उपवासमां तो पाणी मोकखुं ठे. एकलो आहार कोइ परवततो होय तो पण गुरुनी आझायें लीधो कढे ॥ १० ॥

॥ अथ त्रिविहार उपवासतुं पञ्चस्काण्य ॥

॥ सूर्ये उग्राय अजततठं पञ्चस्काइ त्रिविहंपि आहारं अ
सणं खाइमं साइमं अन्नवण्णान्नोगेणं सहसागारेणं पा
रिष्ठावणियागारेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागा
रेणं पाणहार पोरिसिं साहूपोरिसिं मुठिसहिअं घरस
हिअं पञ्चस्काइ. उग्राय सूर्ये पुरिमहं अवहं पञ्चस्काइ.
अन्नवण्णान्नोगेणं सहसागारेणं पञ्चकालेणं दिसामोहे
णं साहुवयणेणं महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं
पाणस्स लेवेण वा अलेवेण वा अन्नेण बहुलेवेण वा
ससिन्नेण वा असिन्नेण वा वोसिरे ॥ इति ॥ ११ ॥

अर्थः—(सूर्ये उग्राय के०) सूर्यना उदयथी आरंजीने (अजततठं के०)
अजकार्य एटले उपवास प्रत्ये (पञ्चस्कामि के०) पञ्चकुं तुं, ए त्रिविहा
रमां एक पाणीनो आहार मोकलो, वाकीना (असणं के०) अशन अने
(खाइमं के०) खादिम, तथा (साइमं के०) स्वादिम ए (त्रिविहंपि आहारं
के०) प्रण आहार न करवा, तेनो नियम खउं तुं. हवे एना आगार कहे ठे.
एक अन्नवण्णान्नोगेणं, बीजो सहसागारेणं, त्रीजो पारिष्ठावणियागारेणं,
चोथो महत्तरागारेणं, पांचमो सबसमाहिवत्तियागारेणं. एना अर्थ लखाणा ठे.
ए पञ्चस्काणमां (पाणहार के०) पाणीनो आहार मोकलो ठे तेनो
अवधि तथा आगार कहे ठे. (उग्राय सूर्ये के०) सूर्यना उदयथी आरंजी
ने (पोरिसिं के०) प्रहर खगे (साहूपोरिसिं के०) नोड प्रहर खगे (मुठि
सहिअं के०) नोकार गणी मूठि मोकली मूके तेवारें पञ्चस्काण मोककुं
थाय. (घरसहिअं के०) पोताने घर जई नवकार गणी पञ्चस्काण पारं
(उग्राय सूर्ये के०) सूर्योदयथी आरंजीने (पुरिमह के०) वे प्रहर खगे
(अवह के०) अवह खगे (पञ्चस्कामि के०) पञ्चकुं तुं. हवे पाणी न
पीवाना वखत सुधीना आगार कहे ठे. एक अन्नवण्णान्नोगेणं, बीजो सह
सागारेणं, त्रीजो पञ्चकालेणं, चोथो दिसामोहेणं, पांचमो साहुवयणेणं,
ठठो महत्तरागारेणं, सातमो सबसमाहिवत्तियागारेणं. एना अर्थ लखाणा ठे.

હવે (પાણસ્સ કે૦) પાણી પીવાના ઠ આગાર છે, તે કહે છે, (લેવેણ વા કે૦) લેપજલ તે खजूरનું તથા આઢણ, વીજું (અલેવેણવા કે૦) અલેપ જલ તે ધોયણ પ્રમુખ, ત્રીજું (અઢેણવા કે૦) નિર્મલ ડળ્ણ પાણી, ચોથું (બહુલેવેણવા કે૦) મહોલું તાંદૂલનું ધોઞ્ણ પ્રમુખ, પાંચમું (સસિઢેણવા કે૦) સીથ સહિત પીઠનું ધોયણ, ડહું (અસિઢેણવા કે૦) સીથરહિત ફાસુ જલ ઇટલાં ટાલી વાકીનાં પાણીને (વોસિરામિ કે૦) વોસિરાવું હું ॥૧૧॥

॥ અથ ચઢઢ ઢઢ જત્તાદિકનું પચ્ચસ્કાણ આવી રીતે કહેવું ॥

સૂરે ડગ્ગા ચઢઢજત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્. સૂરે ડગ્ગા
 ઇ ઢઢજત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્, સૂરે ડગ્ગા અઠમ
 જત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્. ઇત્યાદિપ્રકારે આગાર સ-
 હિત કહેવું. એના અર્થ સુલજ ઠે ॥ ૧૨ ॥

હવે ઇ પચ્ચસ્કાણને પ્રસંગે દશ વિગયમાંહેલા ઢ જઢ વિગય છે, તે પ્ર ત્યેકના પાંચ પાંચ નિવિયાતા કરતાં ત્રીશ નિવિયાતા થાય છે. તે કહે છે.

પ્રથમ દૂધ વિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. ત્યાં એક જે દૂધ ઘણું હોય, અને ચોખા થોડા હોય, તેને પેયા કહે છે, વીજો ખાટી ઢાશ સહિત જે દૂધ અર્થાત્ દૂધમાં ઁટાશ નાલી પચાવીયેં અથવા ત્રણ દિવસની પ્રસૂત ગાયનું દૂધ ડકાલીયેં તેને ડુઝઢી કહે છે. ત્રીજું ડ્રાઢ ટોપરાદિક નાલીને રાંધેલું જે દૂધ, તેને પયસામી કહે છે. ચોથું ચોખાનો થોડો ડોટ નાલીને રાં ધેલું જે દૂધ, તેને અવલેહી કહે છે. પાંચમો ચોખા ઘણા અને દૂધ થોડુ, ઇ રી તે જે રાંધેલું હોય તેને ઁર કહે છે. જેદાંતરેં વલી એના પણ જેદ થાય છે

હવે ઢહીનાં પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક ઢહીને ઘોલીને અથવા ડ કાલીને તેમાં વઢાં નાલે, તેને ઘોલવઢાં કહે છે. વીજું ઢહીં ઘોલીને વલ્લ માંથી ગાલીયેં તેને મથ્યું અથવા ઢાણું ઢહીં કહે છે. ત્રીજું ઢહીંને હાથ થી મથન કરી તેમાં ઁાંડ અથવા સાકર જેલીયેં તેને શિઁરણી અથવા શિઁરુ કહે છે. ચોથું ઢહીં અને રાંધેલા ચોખા એકઢા કરીયેં તેને કરવો કહે છે. પાંચમું ઢ્ણ નાલીને જે ઢહીં મથન કરેલું હોય તેને સલવણ કહે છે.

હવે ઘૃતના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક ઔપથિયેં કરી પકાવેલું ઘૃત તેને ઘૃત કહે છે. વીજું ઘૃતની કીટી જે મેલ થાય છે તે વઘારિ પ્રમુખ, ત્રીજું

જે પૃતમાં કોઈ ઓપધિ પચાવ્યું હોય તેના ઉપરની તરીનું પૃત, ચંદ્રાદિકસ
હિત તેને પચોપધિ પૃત કહે છે. ચોથું પચાવ્ન તપ્તનાં વધેલું પૃત તેને નિગ્રંજ
ન કહે છે. છઠ્ઠું ઘ્રાણ ઘાણ તથ્યા પત્રીનું રહેલું પૃત અથવા સીરાદિક ઉપ
રનું પૃત જાલયું. પાંચમું દહીંની તરીમાં ગઢુંનો લોટ નાચીને જે તાવડે ત
પાધીયે. તેને ધિસંદાણ કહે છે. ઇના પણ જૈદાંતર જેદ ઘણા થાય છે.

દુયે તેલના પાંચ નિવિયાના કહે છે. એક તિલકુટી તે ઘાળીમાંહે તિ
લ પીસેલાની સામી તેમાંહે ચંદ્રાદિક નાચે તે. ઘીજી તેલની મલી, ત્રીજી
લાદાદિક ડગ્યેં કરી પચાવેલું તેલ, ચોથું પાકેલા ઓપધની તરી. પાંચ
મું પણ પઠવાડેનું ઘસેલું તેલ, ઇના પણ જૈદાંતરે જેદ ઘણા થાય છે.

દુયે ગોલ વિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક શ્રઘ્લોં કાઢેલો શેલની
નો રસ, ઘીનું ગોલવાણું. ગોલની રાવ, ગોલના પાળીમાં લોટ નાચે તે,
ત્રીજો શાકરની જાત, ચોથો ચાંચની જાત સર્વે જાણવી, પાંચમો ગોલની
પાતી જાણવી. ઇના પણ જૈદાંતરે જેદ ઘણા થાય છે.

દુયે કઠાવિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. જો એક રક્ષાજાંવડે કમાઈ જ
રાઈ ગઈ હોય તો તેથી ઘીનું ચાણું નિવિયાતું થાય છે, પણ તેમાં માત્ર ઘીનું
પૃત નાચેલું ન જોઈયે, તેજ પૃત વડે પચાવીયે, તેને પ્રથમ નિવિયાતો કહીયે.
ઘીનું પચાવી ઉપર એક નાચીયે એમ ઘ્રાણ ઘાણ ઉપરાંત તેજ પૃતમાં જે ચો
થો પચાવીયે, તે ત્રીજો નિવિયાતો જાણવો. ત્રીજો ગોલધાળી, ગોલપાપની
પ્રમુખનો નિવિયાતો જાણવો. ચોથો પાળી, ગોલ, પૃત, એકઠાં ડકાલી
પત્રી તે પાળીમાં લોટ નાચી રાંધેલી લાપશી કરીયે, તે નિવિયાતો જાણ
વો. પાંચમો નિવિયાતો કરી ચોપડી કાઢાડેલા તાવનાની ઉપર પુરુલા પ્ર
મુખ કરે, તે પાંચમો નિવિયાતો જાણવો. ઇના પણ જૈદાંતર ઘણા થાય છે.

॥ અથ ઠઠ અઠમાદિક તપ કરે અને ઘીજા દિવસાદિકે પાળી વાવ
રું હોય, ત્યારે પાણદારનું પચ્ચસ્કાણ કરે, તે કહે છે.

॥ પાણદાર પોરિસિં મુંઠિસદિચ્ચં પચ્ચસ્કાઈ. અન્નઘ્રાણ
જોગેણં સહસાગારેણં મદત્તરાગારેણં સધસમાદિવત્તિયા
ગારેણં પાણસ્સ લેવેણ વા અલેવેણ વા અઘેણ વા વહુ
લેવેણ વા સસિઘેણ વા અસિઘેણ વા વોસિરે ॥ ૬ત્તિ ॥ ૧૩ ॥

હવે (પાણસ્સ કે૦) પાણી પીવાના ઠ આગાર છે, તે કહે છે, (લેવેણ
વા કે૦) લેપજલ તે સ્વજૂરનું તથા આઠણ, વીજું (અલેવેણવા કે૦) અલેપ
જલ તે ધોયણ પ્રમુખ, ત્રીજું (અઢેણવા કે૦) નિર્મલ ઝળ્ળ પાણી, ચોથું
(વહુલેવેણવા કે૦) મહોલું તાંદૂલનું ધોયણ પ્રમુખ, પાંચમું (સસિઢેણવા
કે૦) સીથ સહિત પીઠનું ધોયણ, ઠઠું (અસિઢેણવા કે૦) સીથરહિત ફાસ
જલ ઇટલાં ટાલી ઘાકીનાં પાણીને (વોસિરામિ કે૦) વોસિરાવું હું ॥૨૧॥

॥ અથ ચઝઢ ઠઠ જત્તાદિકનું પચ્ચસ્કાણ આવી રીતે કહેવું ॥

સૂરે ઝગ્ગાં ચઝઢજત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્. સૂરે ઝગ્ગ
ં ઠઠજત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્, સૂરે ઝગ્ગાં અઠમ
જત્તં અજત્તઠં પચ્ચસ્કાઙ્. ઇત્યાદિપ્રકારે આગાર સ-
હિત કહેવું. એના અર્થ સુલજ્ઞ છે ॥ ૨૨ ॥

હવે એ પચ્ચસ્કાણને પ્રસંગે દશ વિગયમાંહેલા ઠ જઢ વિગય છે, તે પ્ર-
ત્યેકના પાંચ પાંચ નિવિયાતા કરતાં ત્રીશ નિવિયાતા થાય છે. તે કહે છે.

પ્રથમ દૂધ વિગયના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. ત્યાં એક જે દૂધ ઘણું હોય,
અને ચોખા થોમો હોય, તેને પેયા કહે છે, વીજો ટાટી ઠાશ સહિત જે
દૂધ અર્થાત્ દૂધમાં ટાટાશ નાખી પચાવીયેં અથવા ત્રણ દિવસની પ્રસૂત
ગાયનું દૂધ ટકાલીયેં તેને ડુઝઢી કહે છે. ત્રીજું ડાઢ ટોપરાદિક નાખીને
રાંધેલું જે દૂધ, તેને પયસામી કહે છે. ચોથું ચોખાનો થોમો લોટ નાખીને રાં-
ધેલું જે દૂધ, તેને અલેહી કહે છે. પાંચમો ચોખા ઘણા અને દૂધ થોમો, એ રી-
તે જે રાંધેલું હોય તેને સીર કહે છે. જેદાંતરે વલી એના પણ જેદ થાય છે

હવે દહીંનાં પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક દહીંને ઘોલીને અથવા ડ
કાલીને તેમાં વડાં નાખે, તેને ઘોલવડાં કહે છે. વીજું દહીં ઘોલીને વજ્ર
માંથી ગાલીયેં તેને મથ્યું અથવા ઠાણું દહીં કહે છે. ત્રીજું દહીંને હાથ
થી મથન કરી તેમાં ટાંડ અથવા સાકર જેલીયેં તેને શિશરણી અથવા
શિશરું કહે છે. ચોથું દહીં અને રાંધેલા ચોખા એકઠા કરીયેં તેને કરવો કહે
છે. પાંચમું લૂણ નાખીને જે દહીં મથન કરેલું હોય તેને સલવણ કહે છે.

હવે ઘૃતના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક ઓપધિયેં કરી પકાવેલું ઘૃત તેને
પક્કઘૃત કહે છે. વીજું ઘૃતની કીટી જે મેલ થાય છે તે વઘારિ પ્રમુખ, ત્રીજું

તે પૂતળાં કોઈ ઓપધિ પકાવેલું હોય તેના ઉપરની તરીનું ઘૂત. ચંદ્રાદિકસ
હિત તેને પકોપધિ ઘૂત કહે છે. ઘોડું પકાવ તણતાં ઘમેલું ઘૂત તેને નિગ્રંજ
ન કહે છે. પદસં પ્રણ ઘાણ તથા પત્રીનું રહેલું ઘૂત અથવા સીરાદિક ઉપ
રનું ઘૂત જાણવું. પાંચમું દહીંની તરીમાં ગઢુંનો છોટ નાચીને જે તાવડે ત
પાવીયે. તેને વિગંદણ કહે છે. ઘના પણ જેદાંતર જેવ ઘણા થાય છે.

અથે તેલના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક તિલકુટી તે ઘાળીમાંહે તિ
લ પીસેલાની સામી તેમાંહે ચંદ્રાદિક નાચે તે. ઘીજી તેલની મણી, વ્રીજી
લાદાદિક ડચ્ચેં ફારી પકાવેલું તેલ. ઘોડું પાકેલા ઓપધની તરી. પાંચ
મું ઘાણ પદઘાટેલું ઘણેલું તેલ, ઘના પણ જેદાંતરે જેવ ઘણા થાય છે.

અથે ગોલ વિગચના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. એક અઠોં કાઢેલો શેલની
નો રમ, ઘીનું ગોલઘાણું. ગોલની રાય, ગોલના પાળીમાં છોટ નાચે તે,
વ્રીજો શાકરની જાન, ચોથો ચાંકની જાત સર્પ જાણવી, પાંચમો ગોલની
પાતી જાણવી. ઘના પણ જેદાંતરે જેવ ઘણા થાય છે.

અથે કણાવિગચના પાંચ નિવિયાતા કહે છે. જો એક સ્વાજાંવડે કનાઈ ન
રાઈ ગઈ હોય તો તેધી ઘીનું સ્વાનું નિવિયાતું થાય છે, પણ તેમાં માત્ર ઘીનું
ઘૂત નાચેલું ન જોઈયે તેજ ઘૂત ઘડે પકાવીયે, તેને પ્રથમ નિવિયાતો કહીયે.
ઘીનું પકની ઉપર એક નાચીયે એમ પ્રણ ઘાણ ઉપરાંત તેજ ઘૂતમાં જે ચો
થો પકાવીયે, તે ઘીજો નિવિયાતો જાણવો. વ્રીજો ગોલધાળી, ગોલપાપની
પ્રમુગ્ધનો નિવિયાતો જાણવો. ચોથો પાળી, ગોલ, ઘૂત, એકઠાં ડકાલી
પટી તે પાળીમાં છોટ નાચી રાંધેલી લાપડી કરીયે, તે નિવિયાતો જાણ
વો. પાંચમો નિવિયાતે કરી ચોપડી કાઢાડેલા તાવકાની ઉપર પુરુસા પ્ર
મુલ કરે, તે પાંચમો નિવિયાતો જાણવો. ઘના પણ જેદાંતર ઘણા થાય છે.

॥ અથ ઠઠ અઠમાદિક તપ કરે અને ઘીજા દિવસાદિકેં પાળી વાવ
રહું હોય, ત્યારે પાણદારનું પચસ્કાણ કરે, તે કહે છે.

॥ પાણદાર પોરિસિં મુંઠિસદિચં પચસ્કાઈ. અન્નઠણા
જોગેણં સદસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સઘસમાદિવત્તિયા
ગારેણં પાણસ્સ લેવેણ વા અલેવેણ વા અઠેણ વા વહુ
લેવેણ વા સસિઠેણ વા અસિઠેણ વા વોસિરે ॥ ઇતિ ॥ ૨૩ ॥

॥ अथ गंतमहिषं अग्निं अग्निमहोनुं पञ्चस्काण ॥

॥ गंतमहिषं वेदमहिषं दिवमहिषं शिवमहिषं
मुठिसहिषं पञ्चस्काण्. अन्नत्राणाजोगेणं सदमागारे
णं महत्तरागारेणं सवसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥१५॥

॥ अथ चउदनियम धारनारने देसावगासिकनु पञ्चस्काण ॥

देसावगासियं उवजोग परिजोगं पञ्चस्काण् अन्नत्राणाजोगेणं सदमा
गारेणं महत्तरागारेणं सवसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥इति॥१५॥

अर्थः—(देसावगासिअं के०) दिशिना अवकाशनुं व्रत अथवा वस्त्रा नि
यम आश्री तो (देस के०) योनामां अवकाश आणे, तेने देसावकाशिक
व्रत कहियें. एटले इहां जे एकली दिशिनुंज पञ्चस्काण करे, तेवारें उवजोग
परिजोगनो पाठ न कहियें तेने देसावगासिअं पञ्चस्कामिज कहियें. (उव
जोग के०) एकवार जोगवीयें एवा आहार तथा विद्वेपनादिक तेने उप
जोग कहियें. अने (परिजोगं के०) वारंवार जोगवियें एवी वस्तु जे आ
जरण वस्त्रादिक तेनुं प्रमाण करे, एटले जे चौद नियम संजारे, तेने ए
उपजोग परिजोगनो पाठ कहियें, एना आगारोनो अर्थ मुदज ठे ॥ १५ ॥

॥ अथ चउदनियमनी गाथा कहे ठे ॥

॥ सचित्तद्व विगई, वाणह तंवोद वठ कुसुमेसु ॥

वाहण सयण विलेवण, वंज दिसि न्हाण जत्तेसु ॥१॥

अर्थः—पहेलुं (सचित्त के०) पाणी, फल, बीज, दातण, कण प्रमुख
सचित्त चीजनुं प्रमाण करे. बीजु (द्व के०) जे वस्तुनो जिन खद
ते डव्य कहियें, तेनुं मान करे, बीजुं (विगई के०) घृत प्रमुख ठ विगय
मां जेटली खावाने मोकली राखवी होय, तेनुं मान करे, उपरांत निषेध
करे. चोथुं (वाणह के०) उपानह ते पगरखानुं मान करे. पांचमुं (तं
वोल के०) पान सोपारी प्रमुख सर्वने तंभोल कहियें, तेनुं मान करे. वहुं
(वठ के०) वस्त्र जे पोताना शरीरें वापरवानां वस्त्र होय, तेनुं मान करे.
सातमुं (कुसुमेसु के०) फुलनुं मन करे. आठमुं (वाहण के०) वाहन ते
अश्व, पालखी, मोली, गागां प्रमुख जे वाहन, तेनुं मान करे. नवमुं (स

यण के०) शय्या तथा आसन प्रमुखतुं मान करे, दशमुं (विलेपण के०) चंदन तेल प्रमुख विलेपन करवानी वस्तुतुं मान करे. अगीयारमुं (वंज के०) ब्रह्मचर्य पालवाने मैथुननी मर्यादा करे. धारमुं (दिसि के०) दि शिविदिशिनुं मान करे. तेरमुं (न्हाण के०) स्नान कंकोमी प्रमुखें नातुं, तथा अंधोलीनुं मान करे. चौदमुं (जत्तेसु के०) जात पाणीनुं मान करे. अहिंयां वीजा पण नियम ठे, ते प्रसंगें लखीयें ठेयें, पत्तरमुं पृथ्वीकाय आश्री माटी, मीतुं, खडी प्रमुख पोताने निमित्तें वावरे, तो तेनुं प्रमाण करे. शोलमुं श्रप्पकाय आश्री पाणी पीवामां अथवा न्हावा प्रमुखमां वापरवामां आवे, तेनुं प्रमाण करे. सत्तरमुं तेजकाय आश्री पोताना शरी रना जोगोपजोगमां चूला, चाडी, शघमी, अंगीठी प्रमुखतुं रांध्युं, नीपज्युं, तपाव्युं, शेक्युं, तेनुं प्रमाण करे. अठारमुं वायुकायआश्री पंखा, हिंचोला, पन्दा तथा लुगनादिकथी पवन करवानुं प्रमाण करे. उंगणीशमुं वनस्प तिकाय आश्री लीलां फल, फूल, शाक, दातण प्रमुख खावानुं तथा वा वरवानुं प्रमाणकरे. वीशमुं त्रसकाय जे त्रास पामे एवा जीव ते कीनी कीना, विंठी, गाय मत्स्य, पक्षी, मनुष्य, देव नरकादिक मांहेला कोइ जी वने बिना अपराधें संकल्प करी माहं नहीं. तेनो नियम करे. एकवीशमुं अस्ति ते तरवार, जालां, तीर, तुरी, कोश, कोदाल, पावना, धंटी प्रमुख जीवघात करनारी वस्तुनो नियम करे. बावीशमुं मसी ते शाइना खनीया, कलम प्रमुख वापरवानुं प्रमाण करे. त्रेवीशमुं कृपि ते जमीन खोदवादिक घर हाट क्षेत्र प्रमुख तलाव कूपादिकने खोदवा, तथा तेना शस्त्रनो निय म करे, ए चौदे नियमादिक त्रेवीश बोख जे ठे, ते जेवी रीतें पोताथी पले तेवी रीतें अवश्य पाले ॥ १ ॥

॥ अथ सांजनां पञ्चकाण ॥

॥ वेआसण, एकासण, निविगइ, आयंघिल, उपवास, ठछ अछमादि त प करनार जण्णजल वावरे, ते सांजे पाणहारनुं पञ्चकाण लीये ते कहे ठे.

॥ अथ पाणहार दिवसचरिमुं पञ्चकाण ॥

॥ पाणहार दिवसचरिमं पञ्चकाइ अन्नवणाजोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारेणं सधसमादिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १६ ॥

॥ अथ रात्रे चतुर्विहार आरम्भो, तेन पञ्चस्काण ॥

॥ दिवसचरिमं पञ्चस्काइ चतुर्विहंपि आहारं असणं
पाणं खाइमं साइमं अन्नवण्णाजोगेणं सहसागारेणं
महत्तरागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ १॥

अर्थः—(दिवसचरिमं के०) दिवसना तेदानीं मांतीने नवो सुये उगे
त्यां सुधी (पञ्चस्कामि के०) पञ्चकुं तुं. (चतुर्विहंपि आहारं के०) चतुर्वि
हार ते चार प्रकारना आहारने पञ्चकुं तुं. शेग अर्थ सुलज्ज ते ॥ १॥

॥ अथ रात्रे त्रिविहार ते एक पाणी मोकळुं राखे, तेतुं पञ्चस्काण ॥

॥ दिवसचरिमं पञ्चस्काइ त्रिविहंपि आहारं असणं
खाइमं साइमं अन्नवण्णाजोगेणं सहसागारेणं महत्त
रागारेणं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ १८ ॥

॥ अथ रात्रे डुविहार ते पाणी अने स्वादिम मोकळुं राखे, तेतुं पञ्चस्काण ॥

॥ दिवसचरिमं पञ्चस्काइ डुविहंपि आहारं असणं खा
इमं साइमं अन्नवण्णाजोगेणं सहसागारेणं महत्तरागारे
णं सबसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरे ॥ इति ॥ १९ ॥

॥ अथ पञ्चस्काणना आगारनी गाथा ॥

दोचेव नमुक्कारे, आगारा ठचेव पोरिसिए ॥ सतेवय पुरिमडे
एकासणगंमि अठेव ॥ १ ॥ सत्तेगठाणेसु अ, अठेवय अंवि
लंमि आगारा ॥ पंचेव य जत्तठे, ठप्पाणे चरिमचत्तारि ॥ २ ॥
पंचचउरो अज्जिगहे, निवीए अठनव आगारा ॥ अप्पाउ
रणे पंचचउ हवंति सेसेसु चत्तारि ॥ ४ ॥

॥ हवे ठ प्रकारें पञ्चस्काण शुरू थाय ठे, ते कहे ठे. ॥

॥ फासिअं, पादिअं, सोहिअं, तीरिअं, किट्ठिअं, आराहि
अं, जंच न आराहिअं, तस्स मिठामि उक्कडं ॥ इति ॥

अर्थः—पञ्चरत्नाणिविधं करुं, उचित वेषायें जे प्राप्त थयुं, तेने फासिअं कहियें. पञ्चरत्नाण वारं वार उपयोग देइने संचारवुं, तेने पालिअं कहियें. प्रथम गुरुने आह्व पानी देइ आकतुं जोजन करवुं, तथा अतिचार न ल गामवो तेने शोजित कहियें. (तीरिअं के०) पञ्चरत्नाण पूगा पठी पण थो मो अधिक काल थये पालवुं, निर्मल करवुं. (किट्ठिअं के०) जोजन वेषायें अमुक माद्वारे पञ्चरत्नाण ठे, एम संचारवु. (आराहिअं के०) पञ्चरत्नाण जे रीतें कीधुं, ते रीतें आराधवुं. ए ठ मुधी जाणवी. (जंचनाराहिअं के०) जे में पञ्चरत्नाण न आराध्युं होय, अतिचार लगाव्या होय. (तस्तमिष्ठाभिडु धम्मं के०) ते महानं पाप मिथ्या घाठ. एवा पञ्चरत्नाणोने विपेज विवेकी पुरु पें उद्यम करवो: केम के? शुरु धर्मनें प्रजावें जीव मोक्ष प्रमुखनां सुख पामे.

॥ अथ साधुजीने चौद प्रकारना दाननी निमंत्रणा करवी, ते कहेठे ॥

॥ पञ्चरत्नाण कव्या पठी वे ढांचण अने मस्तक चूमियें लगानी, नावे हाथे मुखें मुहपत्ती देइ जमणो हाथ गुरुने पगें लगानी आवी रीतें कहे.

॥ इत्थाकारि जगवन् पसाय करी फासुअं एसणि
ज्जेणं असणं पाणं खाइमं साइमेणं वठ पडिग्गह कं
वद पायपुठणेणं पाडिहारिअ पीढ फलग सिधा सं
थारएणं उंसह जेसज्जेणं जयवं अणुग्गहो कायवो ॥

अर्थः—इत्थाकारि जगवन्, पसाय करी प्राशुक एटले अचित्त(एसणि ज्जेणं के०) ऐपणिक ते सुजतो एटले जे साधुने कल्पे, एवो आधाकर्मादिक दोषें रहित अशन. पाणी, (खाइमं के०) सुखनी, (साइमं के०) श्रुं, हलदर प्रमुख (वठ के०) वस्त्र ते चोलपटादिक, (पणिग्गह के०) पढगा दिक पात्रां प्रमुख, (कंवल के०) कांवली, (पायपुठणेणं के०) वेसवानुं पोठणं, (पाणिहारि के०) अणवहोरी वस्तु जे गृहस्थनी थकां वाव रीने पठी गृहस्थने पाठी अपाय ठे, तेवी वस्तु (पीढ के०) वाजोठ, (फलग के०) पाटीयुं, (सिधा के०) वस्ति, एटले रहेवानो उपाश्रय, (संथारएणं के०) पाट अथवा नाज प्रमुख, वली (उंसह के०) औपध जे काथ, चूर्ण, गोली प्रमुख एकज वस्तु होय ते (जेसज्जेणं के०) त्रिगह,

त्रिफला प्रमुख, ए पूर्वोक्त वस्तुयें करी (जयवं के०) हे जगवन् गुरुजी !
(अणुगहोकायवो के०) अनुग्रह करवो, एतले जे जोश्यें ते बहोरजो.

॥ अथ पञ्चस्काण पारवानो विधि ॥

॥ प्रथम इरियावहियाए पम्किस्सीयें.यावत् जगचिंतामणिनुं चैत्यवन्दन
जयवीयराय सुधी करवुं. पठी सन्हजिणाणंनी सद्याय कही, मुहपत्ती पडि
लेहवी.इठामिण्डवाकाणपञ्चस्काण पारुं,यथाशक्ति इठामिण्डवाकाण पञ्चस्का
ण पाखुं, तहत्ति एम कही जमणो हाथ कटासणां चरवला उपर थापी
एक नवकार गणी पञ्चस्काण कखुं होय ते कही पारवुं, ते लखीयें ठैयें.

॥ जग्गए सूरें नमुक्कारसहिअं पोरिसिं साहूपोरिसिं गंठसहिअं मुठि
सहिअं पञ्चस्काण कखुं चउविहार आंविद,नीवी,एकासणुं वेआसणुं कखुं
तिविहार पञ्चस्काण फासिअं,पालिअं,सोहिअं, तीरिअं, किटिअं,आराहि
अं जं च न आराहिअं तस्स मिठामि डुक्कं एम कही एक नवकार गणवो.

॥ अथ सामायिक लेवानो विधि ॥

॥ प्रथम उंचें आसनें पुस्तक प्रमुख मूकीनें श्रावक, श्राविका कटासणुं,
मुहपत्ती चरवलो लेइ,शुद्ध वस्त्र जग्या पुंजी,कटासणा उपर वेसी,मुहपत्ती
कावा हाथमां मुखपासें राखी,जमणो हाथ थापनाजी सन्मुख राखी, एक
नवकार गणी पंचिंदिय कही,इठामि खमासमण देइ इरियावहिया, तस्स
उत्तरी, अन्नठ उससिएणं कही, एक लोगस्सनो अथवा चार नवकारनो
काउस्सग करी,पारी, प्रगट लोगस्स कही,खमासमण देइ, इठाकारेण सं
दिसह जगवन्,सामायिक मुहपत्ती पम्किलेहुं? इठं एम कहि मुहपत्ती तथा
अंगनी पम्किलेहणना पचास वोल कही,मुहपत्ती पम्किलेहियें. पठी खमास
मण देइ.इठाकारेण संदिसह जगवन्!सामायिक संदिसाहुं? इठं. वली ख
मासमण देइ.इठाणसामायिक ठाउं? इठं. एम कही वे हाथ जोडी एक
नवकार गणी,इठाकारी जगवन्, पसाय करी सामायिक दंमकउच्चरावोजी.
तेवारें वमिल करेसी जंते कहे. पठी खमासमण देइ इठाण वेसणे संदिसा
हुं? ॥ इठं खमाण॥इठाण॥ वेसणे ठाउं? खमाण॥ इठं इठाण ॥ सद्याय सं
दिसाहुं ॥ इठं खमाण ॥ इठाण ॥ सज्जाय करुं ॥ इठं ॥ एम कही त्रण
नवकार गणवा, पठी वे धर्मी सज्जाय धर्म ध्यान करवुं ॥ इति ॥

॥ अथ सामायिक पारवानो विधि ॥

॥ ग्वमासमण देइ इरियावहि पन्निक्कमवाधी जावत् लोगस्स सुधी क
ही ग्वमाण॥इच्छा॥मुहपत्ती पन्निक्केहुं कही, मुहपत्ती पडिलेहि. ग्वमासमण
देइ ॥इच्छा॥सामायिक पारं. यथाशक्ति वली खमासमण देइ. इच्छा० ॥ सा
मायिक पासुं; तद्धि कही,पठी जमणो हाथ चरवला उपर अथवा कटा
सणां उपर थापी,एक नवकार गणी,सामाध्यवयजुत्तो कहियें.पठी जमणो
हाथ थापना सन्मुख सबलो राखीने एक नवकार गणी ऊठवुं ॥ इति ॥

॥ अथ पन्निक्केहण करवानो विधि ॥

॥ नवकार पंचिदिय कही इरियावहि पन्निक्कमी स्थापना होय तो नव
कार पंचिदिय न फहेवुं.पठी तस्सउत्तरी कही, एक लोगस्स अथवा चार
नवकारनो काउस्सगग करी,प्रगट लोगस्स कही उजे पगें वेसी मुहपत्ती,
कटासणुं,चवलो,उत्तरासण,धोतीयुं,कंदोरो,आदे पन्निक्केहवां, पठी काजो का
हामी,जीव कलेवर सचित्त आदे जोवुं.पठी काजो काहामनार थापनाजी
सन्मुख उजो रही इरियावहि पन्निक्कमे,पठी काजो परठववा जग्या शोधी
प्रण वार अणुजाणह जस्सगगो कही.काजो परठवे, पठी व्रण वार वोसिरे
कहे ॥ इति पन्निक्केहण करवानो विधि ॥

॥ अथ देव वांदवानो विधि ॥

॥ प्रथम इरियावहि पन्निक्कमवाधी मांमीने जावत् लोगस्स कही, पठी
उत्तरासण नाखीने चैत्यवंदन नमुत्तुणं कही,आजवमखंडा सुधी अज्झोंजय
वीथराय कहे.वली वीजुं चैत्यवंदन करी, नमुत्तुणं कही जावत् चार थोयो
कहियें,वली नमुत्तुणं कही जावत् बीजी चार थोयो कहियें ठेयें, त्यां सुधी
वधुं कहेवुं, पठी नमुत्तुणं तथा वे जावंती कही, एटले जावंति चेइआइं
तथा जावंत केवि साहु ए वे कही. उवसगगहरं अथवा स्तवन कही अ
ज्झों जयवीयराय आजव मखंनसुधी कही,पठी चैत्यवंदन कही नमुत्तुणं
कही संपूर्ण जयवीयराय कहेवा. प्रजाते देव वांदवा तेमां मन्ह जिणाणंनी स
ज्जाय कहेवी,अने मघ्यान्हें तथा सांजे देव वांदे तेमां सज्जाय न कहेवी॥ इति

॥ अथ देवसि प्रतिक्रमण विधि प्रारंजः ॥

॥ प्रथम सामायिक लीजें.पठी पाणी वावखुं होय तो मुहपत्ती पन्निक्के

हवी, अने आहार वाचव्यो होय तो वांदणां वे देवां, त्यां वीजा वांदणामा
 आवसीयाण, ए पाठ न कहेवो, यथाशक्ति पञ्चग्याण करवुं, खमासमण देव
 इष्टाकारेण कही, वडेरा अथवा पोतें चैत्यवंदन कहीने पठी। जंकिनिनमु
 हुणं कही, उजा यइने अरिहंतचेष्ट्याणं कहीने एक नवकारनो काउस्सग
 करी नमोऽर्हतं कहीने प्रथम थोय कहेवी, पठी लोगस्स, सबलोण, अरिहंत
 चेष्ट्याणं कहीने एक नवकारनो काउस्सग पारीने वीजी थोय कहेवी,
 पठी पुस्करवरदी कही, सुअस्स जगवउं करेमि काउस्सगं वंदणं एक नव
 कारनो काउस्सग पारी वीजी थोय कहेवी, पठी सिद्धाणं बुद्धाणं कही
 वेयावच्च गराणं करेमि काउस्सगं अन्नत्तं कही, एक नवकारनो काउस्सग
 पारी, नमोऽर्हतं कही, चोथी थोइ कहेवी, पठी वेसी हाथ जोडी नमुहुणं क
 हेवुं, पठी चार खमासमण देवा पूर्वक जगवान्, आचार्य, उपाध्याय सर्व
 साधु प्रत्ये थोच वंदन करियें, पठी इष्टाकारेण ॥ देवसि प्रतिक्रमाणे ठा
 उं, एम कही, जमणो हाथ चवला कटासणा उपर थारीने इत्तं सबसवि
 देवसिअं कहेवुं पठी उजा थइ करेमि जंते इष्टामि ठामि काउस्सगं जो
 में देवसिउं तस्सउत्तरीं कही, पठी आठ गाथानो काउस्सग करवो, आ
 ठ गाथा न आवडे तो आठ नवकारनो काउस्सग करवो, ते पारीने, पठी
 लोगस्स कहेवो, पठी वेसीने वीजा आवश्यकनी मुहपत्ती पमी लेहीने
 वांदणां वे देवां, पठी उजा थइने इष्टाकां देवसिअ आलोउं इत्तं आलो
 एमि जो मे देवसिउं कहीने, पठी सात लाख कहेवा, पठी अठार पाप स्था
 नक आलोइने सबसवि देवसिअ कहीने वेसवुं, वेसीने एक नवकारणी
 पठी करेमि जंते इष्टामि पक्कमिउं कहीने, वंदितु कहेवुं, पठी वांदणां वे
 देवां, पठी अप्पुठिउंहं अप्पितर देवसिअ खामीने वांदणां वे देवां, पठी उ
 जा थइ आयरिय उवझाए कहीने, करेमि जंते इष्टामि ठामि काउस्सगं
 जो मे देवसिउं तस्सउत्तरीं कही, पठी वे लोगस्सनो अथवा आठ नवका
 रनो काउस्सग करी लोगस्स प्रगट कहेवो, पठी सबलोए, अरिहंत चेष्ट्या
 णं, वंदणवत्तिआए कही, एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग
 पारीने, पुस्करवरदीं सुअस्स जगवउं करेमि वंदणं एक लोगस्स अथवा
 चार नवकारनो काउस्सग पारीने, सिद्धाणं बुद्धाणं कही सुअदेवयाए
 करेमि काउस्सगं एक नवकारनो काउस्सग पारी नमोऽर्हतं कही,

पुरुषे मुखदेवयानी पहेली थोय कहेवी. अने स्त्रीयें कमलदलनी पहेली थोय कहेवी. पठी खित्तदेवयाण करेमि काउस्सगंगं कही एक नवकारनो काउस्सग पारी नमोऽर्हत् कही क्षेत्र देवयानी वीजी थोय स्त्रीयें तथा पुरुषें घत्तेयें कहेवी. पठी प्रगट एक नवकार गणी वेसीने, ठा आवश्यकनी मुद्दपत्ती पम्हिलेहि, वे वांदणां आपीयें, पठी सामायिक चउविसठो, वंदनक, पम्हिकमाणं, काउस्सग अने पञ्चरंकाण ए ठ आवश्यक संचारवां. पठी इत्रा मि अणुसक्ति कही नमो खमासमणणं कही, नमोऽर्हत् कहीने पुरुष, नमो स्तु वरुमानाय कहे, अने स्त्री संसार दावानी प्रण गाथा कहे. पठी नमुहु एं कही स्तवन कहेवुं. पठी चरकनक कही जगवान् आदें वांदवा. पठी जम णो हाथ उपधी उपर थापी अष्टाश्लोसु कहेवुं. पठी देवसिअ पायवित्तनो काउस्सग चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो करवो. पठी ते काउ स्सग पारी, प्रगट लोगस्स कही, वेसीने खमासमण वे देइ सद्यायनो आ देश मागी एक नवकार गणी, सद्याय कहीयें, पठी वली एक नवकार गणी यें, पठी डुरकरकठं कम्मरकठेनो काउसग चार लोगस्सनो संपूर्ण अथ वा शोल नवकारनो करवो. एक वडेरें अथवा पोतें पारीने नमोऽर्हत् कही खघुशांति कहेवी, पठी प्रगट लोगस्स कहेवो, पठी इरियावही तस्स उत्तरी कही एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग करी प्रगट लोग स्स कहेवो. पठी चउकसाय कही, नमुहुणं, जावेंति वे कही, उवसगगरं, जय वीयराय कही, मुद्दपत्ती पम्हिलेहवी. इत्रामिण॥ इत्राकाण॥ सामायिक पारं. य थाशक्ति इत्रामिण॥ इत्राकाण॥ सामायिक पाखुं तहत्ति कही, पठी जमणोहा थ उपधी उपर थापी एक नवकार गणीने सामाअवयजुत्तो कहेवो. पठी थापना होय तो एक नवकार गणी उठे ॥ ए देवसि प्रतिक्रमणनो विधि कह्यो, वाकी अंतरविधि वडेरायी समजवो॥ इति देवसि प्रतिक्रमण विधि ॥

॥ अथ राह प्रतिक्रमण विधि ॥

॥ प्रथम पूर्वली रीतें सामायिक लीजें, पठी कुसुमिण डुसुमिणनो काउ स्सग चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो करी, पारी, प्रगट लोगस्स कहेवो, पठी खमासमण देइ जगचिंतामणिनुं चैत्यवंदन जयवीयराय सुधी करवुं. पठी चार खमासमण पूर्वक जगवान्, आचार्य, उपाध्याय, सर्व साधु प्रत्यें वांदवा, खमासमण वे देइ, सद्यायनो आदेश मागी एक नवकार ग

णीने जरहेसगनी सझाय कर्दीने करी एक नवकार गणवो. पठी इत्रकार सुहराइनो पाठ कहेवो. पठी इत्राका०रा० प्रतिक्रमणे गात्रं कर्दीने जमणो हाथ उपधी उपर थापीने इतं सवस्सधि गइय कुंचितिय०कही ॥ नमुहुणं तथा करेमि जंते कही. इत्रामि ठामि काउस्सगं० जोमंगइयो नस्सउत्तरी कही एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग पारी प्रगट लोगस्स कही, सवलोए अरिहंत०कही. एक लोगस्स अथवा चार नवकारनो काउस्सग पारी पुस्करवरदी०सुज्यस्स०वंदण कही, अतिचारनी आठ गाथानो अथवा आठ नवकारनो काउस्सग पारी, सिद्धाणं बुद्धाणं कही ने, त्रीजा आवश्यकनी मुहपत्ती पम्हिलेही वांदणां वे देवां. त्यांथी ते अपुठि उ खामि वांदणां वे दीजें, त्यां सुधी देवसीनी रीतें जाणवुं. पण जे ठामें देवसिअं आवे ठे ते ठामें राइयं कहेवुं. पठी आयरिअ उवझाए०करेमि जं ते इत्रामि ठामि काउस्सगं तस्स उत्तरी कही, तप चिंतामणि करतां न आवडे तो चार लोगस्सनो अथवा शोल नवकारनो काउस्सग करवो. ते पारी प्रगट लोगस्स कही, पठी ठठा आवश्यकनी मुहपत्ती पम्हिलेहीने वांदणां वे देवां, ते पठी तीर्थवंदन करवुं. पठी यथाशक्तियें पच्चस्काण करवुं. पठी इत्राकारेण संदिसह जगवन्! सामायिक, चउविसठो, वंदनक, पम्हिक्रमणं, काउस्सग अने पच्चस्काण ए ठ आवश्यक संचारवां. पच्चस्काण कखुं होयतो कखुं ठे जी. कहेवुं, अने धाखुं होय तो धाखुं ठे जी? एम कहेवुं. पठी इत्रामो अणुसठिं नमो खमासमणाणं०नमोऽर्हत्०, विशाल लोचन, नमुहुणं, अरिहंतचेइयाणं एटलां कही एक नवकारनो काउस्सग पारीने नमोऽर्हत्० कही कल्याणकंदनी प्रथम थोइ कहेवी. पठी लोगस्स, पुस्करवरदि, सिद्धाणं बुद्धाणं, कही अनुक्रमें चार थोयो कहीयें ठैयें त्यां सुधी सर्व कहेवुं. पठी न मुहुणं कही, जगवान् आदि चारने चार खमासमणे वांदवा. पठी जमणो हाथ उपधी उपर थापी अट्टाइजोसु कहेवुं. पठी श्रीसीमंधर स्वामीनुं चैत्य वंदन, स्तवन, जयवीयराय, काउस्सग थोय पर्यंत करवुं. पठी खमासमण पूर्व क श्रीसिद्धाचलजीनुं चैत्यवंदन, स्तवन, जयवीयराय, काउस्सग थोय सुधी करवुं. पठी सामायिक पारवाना विधिनी रीतें सामायिक पारवा सुधी कहेवुं ॥ इति ॥

॥ अथ पम्हिक्रमणनो विधि लिख्यते ॥

॥ देवसि प्रतिक्रमणमां वंदितुं कहियें ठैयें त्यां सुधी सर्व कहेवुं, पण चैत्य

पंदन सकलाऽर्दतनुं कहेवुं ने थोयो स्नातस्यानी कहेवी. पठी खमाममाण
 देइने इछाकारेण संदिसह जगवन्. देवसिअ थालोइअ पम्किंता इछा
 का० पस्कि मुहपत्ती पडिलेहुं. एम कही मुहपत्ती पम्किलेहियें. पठी बांदणां
 वे दीजें.पठी इछाका०संबुद्धा खामणेणं अपुछिउंहुं अप्रितर पस्किअं खा
 मेउं इछ खामेमि पस्किअं पन्नरसदिवसाणं पन्नरसराइआणं जंकिंचि अप
 त्तिअ० कही इछाका० कही पस्किअं थालोएमि इछं थालोएमि जो मे प
 स्किउं अइथारोकउं कही इछाका०कही पस्कि अतिचार थालोउं,एम कहीने
 अतिचार कहियें. पठी एवंकारें श्रावक तणे धमें श्रीसमकित मूल वा
 र व्रत एकशो चोवीश अतिचारमांहे जे कोइ अतिहार पद्द, दिवसमांहे
 सूद्ध, वादर जाणतां अजाणतां दुउं होय, ते सवि हुं मनं, वचनं काया
 ये करी मिछामि छुक्कं. सबस्सवि,पस्किअ, छुच्चित्तिअ,छुप्पासिअ, छुच्चि
 अ, इछाकारेण संदिसह जगवन्,तस्स मिछा मि छुक्कंडं. इछाकारि जगवन्
 पसाउं करी पस्कि तपःप्रसाद करोजी. एम उच्चार करीने आवी रीतें क
 हियें. चउठेणं एक उपवास, वे आयंविअ त्रण निवि, चार एकासणां, आठ
 वियासणा, वे हजार सदाय,यथाशक्ति तप करी प्रवेश कस्यो होय तो पइ
 छि कहियें. अने करवो होय तो तहत्ति कहियें. तथा न करवो होय तो अण
 वोढ्या रहियें. पठी वे बांदणां दीजें; पठी इछाका० पत्तेय खामणेणं अपु
 छिउंहुं अप्रितर पस्किअं खामेउं इछं खामेमि पस्किअं पन्नरस दिवसाणं
 पन्नरस राइआणं जंकिंचि अपत्तिअ० पठी वादणं वे दीजें,पठी देवसिअं
 थालोइअ पम्किंता इछाकारेण संदिसह जगवन्, पस्किअं पम्किअं समं
 पम्किमामि इछं एम कही करेमि जंते सामाअं कही,इछामि पम्किमिउं
 जो मे पस्किउं कहा पठी खमासमण देइ इछाकारेण कही पस्किसूत्र पहुं,
 एम कही त्रण नवकार गणी साधु होय तो पस्किसूत्र कहे, अने साधु न
 होय तो त्रण नवकार गणीने श्रावक वंदितुं कहे,तिहां प्रथम सुअदेवयानी
 थोय कहेवी. पठी हेठा वेसी जमणो ढीचण उजो राखी एक नवकार
 गणी करेमि जंते इछामि पम्किमिउं कही, वंदितु, कहेवुं. पठी करेमि जं
 ते.इछामि ठामि काउस्सगं,जो मे पस्किउं,तस्स उत्तरी, अन्नउ०कहीने वार
 खोगस्सनो काउस्सग करवो. ते खोगस्स चंदेसु निम्मखयरा सुधी कहेवा,
 अथवा अमतालीश नवकारनो काउस्सग करीने पारवो. पारीने प्रगट खो

गस्स केहवो. पठी मुहपत्ती पडित्तेहीने, वांदणां वे दीजें. पठी इत्थाका० समास खामणेंणं अपुठित्तं अप्रितर पक्खियं खामेउं इत्थं खामेमि पक्खियं एक परकाणं पन्नरस दिवसाणं पन्नरस राइआणं जं किंनि अपनियं० कही पठी खमासमाण देइने इत्थाका० कही, पक्खि खामणा खामुं? एम कहीने खामणां चार खामवां. पठी देवसि प्रतिक्रमणमां वंदित्तु कथा पठी वांदणां वे देइने त्यांथी सामायिक पारियें, त्यां सुधी देवसिनी पत्ते जाणवुं; पण सुअदेवयानी थोयोने ठेकाणें ज्ञानादिकनी थोयो कहेवी, स्तवन अजितशांतिनुं कहेवुं, सधायने ठेकाणें उवसग्गहरं तथा संसारदावानी चार थोयो कहेवी.अने लघुशांतिने ठेकाणें महोटी शांति कहेवी ॥इति॥

॥ अथ चउम्मासी प्रतिक्रमणविधि ॥

॥ ए उपर लखेला पक्खिना विधि प्रमाणेज ठे, पण एटलो विशेष जे वार लोगस्सना काउस्सग्गने ठेकाणें वीश लोगस्सनो काउस्सग्ग करवो, अने परकीना आगारने ठेकाणें चोमासीना कहेवा. तथा तपने ठेकाणें ठ ठेणं, वे उपवास, चार आंबिल, ठ निवी, आठ एकासणां, शोल वीआसणां, चार हजार सज्जाय, ए रीतें कहेवुं॥इति चउम्मासी प्रतिक्रमणविधि ॥

॥ अथ सांवत्सरी प्रतिक्रमणविधि ॥

॥ ए पण उपर लखेला परकीना विधि प्रमाणें ठे, तथापि वार लोगस्सना काउस्सग्गने ठेकाणें चादीश लोगस्स अथवा एकशो ने शाठ नवकारनो काउस्सग्ग करवो, अने तपने ठेकाणें अठ्ठम जत्तं एटले त्रण उपवास, ठ आंबिल, नव निवि, वार एकासणां, चोवीश वेआसणां, अने ठ हजार सज्जाय, ए रीतें कहेवुं तथा परकीना आगारने ठेकाणें संवत्सरीना आगार कहेवा ॥ इति सांवत्सरी प्रतिक्रमणविधि: ॥

॥ हवे ठ आवश्यकनां नाम कहे ठे ॥

॥ एक करेमि जंतें ए सामायिकनामा पहेलु आवश्यक, वीजुं चउविसव्वो नामा आवश्यक, त्रीजुं मुहपत्ती पडित्तेहीने वांदणां वे देवां, ते वंदनावश्यक चोथुं 'देवसियं आलोइ' ए सूत्रकही यावत् अपुठित्तं खामीयें, ते पक्खिमणा आवश्यक, पांचमुं वे वादणां देइने आयरिय उवघायना त्रण काउस्सग्ग कीधे काउस्सग्ग नामें आवश्यक थाय. ठहुं पच्चस्काणनुं संज्जारवुं. ते पच्चस्काणनामा आवश्यक, ए ठ आवश्यकनां नामा कहां. अहीं परकी, चोमा

સી અને સંવત્સરી એ પન્નિકમણાનામં ચોથા આવશ્યકમાદે અંતર્જૂત થાય છે.

॥ હવે એ ઠ આવશ્યકના સંદેષેં અર્થ કહે છે ॥

॥ જે અવશ્ય કરવું તેહને આવશ્યક કહીયેં, અને સર્વજીવો સાર્યેં જે સ મતાજાવ તથા સર્વ સાવચ વ્યાપારથી વિરમવું, તેને સામાયિક કહીયેં, “સમં આયાતિ સામાયિકે” ઇતિ વચનાત્. વીજું ચોવીશ જિનના સ્તવન ઘી દર્શન મોહનીયકર્મનો ક્યોપશમ થઈને સમકેત શુદ્ધ થાય, તે ચત્ત વિસ્ત્રો. ત્રીજું ગુરુવંદનથી જ્ઞાન, દર્શન નિર્મલ થાય, તે વંદનાવશ્યક. ચોથું પન્નિકમણાથી શ્રાવકને એકશો ને ચોવીશ અતિચારની આલોચના થાય. પાંચમું કાઠસ્તગથી સર્વલ કપાયનું જીતવું થાય, અને જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રાદિકની શુદ્ધિ થાય. ઠહું પચ્ચક્કાણ આવશ્યકથી તપ પચ્ચક્કાણનું સંત્રારવું, તથા પચ્ચક્કાણનું લેવું થાય. એ ઠ આવશ્યકના સંદેષેં અર્થ કહ્યા, વિસ્તારેં અર્થ ધ્યાંતરથી જાણવા.

હવે એ ઠ આવશ્યકે સાત નય ફલાવીયં તેયં.

॥ ત્યાં પ્રથમ સામાયિક આવશ્યકે સાત નય ફલાવે છે ॥

- ૧ નેગમનયે એકજીવ અથવા ઘણા જીવ તેને સામાયિક કહીયેં, અને મોક્ષના કારણ છે તેથી મોક્ષ પળ કહીયેં; કેમ કે? કારણે કાર્યોપચાર છે માટે.
- ૨ સંપ્રહનયે જીવનો ગુણ તેજ સામાયિક, તદન્નેદ આત્મા એ આત્મા જે આત્મા, તેજ સામાયિક.
- ૩ વ્યવહારનયે સમતા અને યદાયે પ્રવર્તે, તેવારેં સામાયિકવંત આત્મા જાણવો.
- ૪ શ્વસૂત્રનયે ઉપયોગરહિત વાહ્ય યજ્ઞા હોય, તે સમયનો જે સામાયિકવંત આત્મા તે સ્થૂલ શ્વસૂત્રનયનો મત છે, અને ઉપયોગયુક્ત વાહ્ય યજ્ઞાવંતને તે સમય જે સામાયિક કહેવું, તે સૂક્ષ્મ શ્વસૂત્રનું મત જાણવું.
- ૫ શ્વદનયે પાંચ સમિતિ તથા ગ્રાણ ગુતિ પાછે, અને સાવચથી નિવર્તે, ક્રોધાદિકનો ત્યાગ કરે. તેવારેં તે આત્માને સામાયિક માને છે.
- ૬ સમજિરુદ્ધ નયમતેં તો જીવને અપ્રમાદિ થકા જે જે ગુણ ઉત્પન્ન થાય છે તે તે ગુણને વાચ્યજેદેં કરી એ નય તિલ્લ સામાયિક માને છે.
- ૭ એવંજૂતનયમતેં ત્રિવિધ ત્રિવિધેં મન, વચન, કાયા ના અશુદ્ધ જાવ જે સાવચયોગ, તેને નિપેધીને જે નિશ્ચલ શુદ્ધસ્વનાય તે સામાયિક જાણવો.

॥ હવે ત્રીજા ચતુર્વિસત્ત્વો નામા આવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે.

૧ નૈગમનયમતે અનુપયોગી સર્વ ડલ્યાત્માની સ્તુતિ કીધે મોક્ષ હોય તે સામાન્ય નૈગમનું મત છે, અને અરિહંતના ચાર નિર્દોષાને સ્તવને મોક્ષ માનવો અથવા ચતુર્વિસત્ત્વો માનવો, તે વિશેષ નૈગમનું મત છે. ૨ સંગ્રહનયનેમતે આત્માનું સ્તવન કીધે મોક્ષપ્રાપ્તિ છે. ૩ વ્યવહારનયમતે જૂત જાવિ જે ચોવીશ જિનમાંહે વ્યક્ત ગુણ છે, માટે તેહની સ્તવનાયે મોક્ષ હોય. ૪ ઋજુસૂત્રનયમતે વર્તમાનકાલે ચોવીશ જિનનાં કીર્તન, વંદન, પૂજન, જે સમય કરવાં તે સમય, મોક્ષનું કારણ છે, એ સ્થૂલ ઋજુસૂત્રનું મત, તથા ચોવીશ જિન જે સમય, મોક્ષે ગયા, તે સમયનું જે કાલદ્રવ્ય, તે સૂક્ષ્મ ઋજુસૂત્રનું મત છે. ૫ શબ્દનયમતે સમવસરેણે વિરાજમાન અરિહંતને અથવા સિદ્ધ અવસ્થા પામ્યા તેહને પણ જાવિજિન કહિયેં માટે તેની સ્તવનાયે ચતુર્વિસત્ત્વો જાણવો. ૬ સમન્નિરૂદ્ધ નયમતે જે જીવ મોક્ષના પર્યાય અનુજવે, તેહની સ્તવના કરવે ચતુર્વિસત્ત્વો જાણવો. ૭ એવં જૂતનય મતે અરિહંતપણું તીર્થંકરની ઋદ્ધિ જોગવી, સંસારથી નીકલી આ ઘાતિ ચાર કર્મ ક્ષય કરી સિદ્ધશિલાઉપર રહ્યા, તેમની સ્તુતિયેં મોક્ષ છે.

॥ હવે ત્રીજા વંદનાવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ અને સંગ્રહ, એ બે નયને મતે સર્વ જીવમાંહે જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રાદિકની સત્તા છે માટે જીવને વાંદવાથીજ મોક્ષ હોય, એ વિનયવાદીનું મત છે. ૨ વ્યવહારનયમતે જેહમાં સાધુની આચારણા દેખીયેં, તેહને વાંદવા. તે વંદન છે. ૪ ઋજુસૂત્રનયમતે તો જે કાયાયેં કરી ચારિત્ર પાલે, તે વાંદવા યોગ્ય. એ સ્થૂલ ઋજુસૂત્રનું મત છે, અને જે સમય શ્રુતજ્ઞાન સહિત ક્રિયા પાલે, તે સમય વાંદવાથી મોક્ષપ્રાપ્તિ થાય, એ સૂક્ષ્મ ઋજુસૂત્રનું મત છે. ૫ શબ્દાદિક ત્રણ નયમતે તો શુદ્ધ જ્ઞાન. દર્શનના અનુજવ કરનારને વાંદવાથી મોક્ષપ્રાપ્તિ છે.

॥ હવે ચોથા પ્રતિક્રમણાવશ્યક ઉપર સાત નય ફલાવે છે ॥

૧ નૈગમ તથા સંગ્રહને મતે જે જીવ, તે પન્નિક્કમણું. ૨ વ્યવહારનયમતે પન્નિક્કમણાની ક્રિયા કરતો હોય, તે જીવને પન્નિક્કમણું કહિયેં ૪ ઋજુસૂત્રનયમતે ઉપયોગ વિના જે સમય દ્રવ્ય પન્નિક્કમણું કરવું, તે સ્થૂલ ઋજુસૂત્રમતે પન્નિક્કમણું છે, અને ઉપયોગસહિત જે સમયેં પન્નિક્કમણાની

क्रिया करवा, ते सूक्ष्म श्जुसूत्रनयमते पञ्चिक्मणुं जाणवुं. ५ शब्दादिक प्रणे नयमते जे शुद्ध ज्ञान, दर्शन, तेज पञ्चिक्मणुं जाणवुं.

॥ हवे पांचमां काउस्तसगनामा आवश्यक उपर सात नय फलावे ठे ॥

१ नैगम तथा संग्रहनयमते जीव ते काउस्तसग. ३ व्यवहारनयमते शुद्ध क्रियायें काया स्थिर मुद्रायें राखची, तेने काउस्तसग कहे ठे. ४ श्जुसूत्रनयमतें जे समयें उपयोग विना काउस्तसग करवो, ते स्थूल श्जुसूत्रनुं मत ठे, अने जे समयें उपयोगसहित काउस्तसग करवो. ते सूक्ष्म श्जुसूत्रनुं मत ठे. ५ शब्दादिक प्रण नयमतें जे ज्ञान तेहीज काउस्तसग जाणवो.

॥ हवे ठठा पंचस्काण आवश्यक उपर सात नय फलावे ठे ॥

१ नैगम तथा संग्रहनयमतें जे आत्मा तेज पंचस्काण. ३ व्यवहार नयमतें अशनादिक चारनुं लोकलाजें जे पंचस्काण करवुं, तेने पंचस्काण कहेवुं. ४ श्जुसूत्रनयमतें जे उपयोग विना पंचस्काण लेवुं, ते स्थूल श्जुसूत्रना मतें पंचस्काण ठे, तथा उपयोगसहित शुद्ध पंचस्काण, ते सूक्ष्म श्जुसूत्रना मतें पंचस्काण ठे. ५ शब्दादिक प्रण नयमतें तो ज्ञान, दर्शनरूप परिणाम, तेने पंचस्काण कहियें.

॥ हवे ए पचावश्यकें कालादिक पांच कारण उतारे ठे ॥

१ जे कालें ठ आवश्यकनी क्रिया करवाची ठ आवश्यक निपजे, ते प्रथम कालकारण. २ जीवने पञ्चिक्मणुं करवानो स्वप्नाव ठे. माटेज पञ्चिक्मणुं करे ठे. ते वीजुं स्वप्नावकारण. ३ जेथकी आवश्यक कार्य थाय, ते वीजुं निश्चयकारण, एटले ए ठ आवश्यक निश्चय थवानां होय तो थाय. ४ पुण्यपापादिक ते कर्म कहेवाय ठे, ते अहीं मोहादिक कर्मनो हयोपशम होय तो ठ आवश्यकनो उदय आवे ते चोथुं कर्मनामा कारण. ५ ते वधां कारण मले पण ए ठ आवश्यक मांहे जे उद्यम फोर ववो, ते उद्यमनामा पांचमुं कारण ठे.

॥ हवे ठ आवश्यकें उत्पाद, व्यय अने धुवुं छार देखाडे ठे ॥

१ सामायिक करवाची सावययोगची विरमवा पणानो गुण उपजे, च उविसठाची सम्यक्त्वगुण उपजे, वंदनाची विनयगुण उपजे, पञ्चिक्मणाची पापची उपरांतो थवारूप गुण उपजे, काउस्तसगची ज्ञान दर्शन रूप शुद्धगुण उपजे, पंचस्काणची आश्रय निरोधगुण उपजे, ए व्यवहारनयें करी गु

ણનું ઉત્પાદકપણું દેખાડ્યું. ૧ એ ઠણે આવશ્યકથી અશુભકર્મનો નાશ થાય છે, તે માટે અહિં અશુભ કર્મનો વ્યય જાણવો. ૩ એ ઠણે આવશ્યકથી જીવ નિર્મલસ્વજાવમાંહે ધ્રુવપણું જાણવું.

॥ હવે પમાવશ્યકેં હેય, જ્ઞેય અને ઉપાદેય દેખાડે છે ॥

૧ ઠ આવશ્યકને વીધે જે નય નિદેશાનું જ્ઞાન તે જ્ઞેય છે. એટલે જાણવા યોગ્ય છે. કેમ કે ? ક્ષપક શ્રેણી ચઢાવાને અનુપયોગી છે, કામ નાવે માટે. ૨ નામ, સ્થાપના અને દ્રવ્ય, એ ત્રણ નિદેશા મોહાર્થેં હેય છે, એટલે ઠાંભવા યોગ્ય છે, ૩ ચોથો જાવનિદેશો તે મોહાર્થેં ઉપાદેય છે, માટે તે આદરવા યોગ્ય છે.

॥ હવે ઠ આવશ્યકેં ષડ્દ્રવ્યનો વ્યવહાર આત્મા સાથેં અશુદ્ધ નિશ્ચયનયમતે યુક્તિ દેખાડે છે.

॥ જે વેલાયેં જીવ ચાલે, તેવારેં ધર્માસ્તિકાય પોતાની સાથેં વાંધ્યો, આયત કીધો, પણ વીજાં દ્રવ્ય ઘૂટાં છે. એમ અધર્માસ્તિકાય, આકાશ તથા કાલ અને પુજલ જાણવા. પણ શુદ્ધ નિશ્ચયનયમતે તો આત્મા વંધાય, ઠોમ્માય નહીં, પુજલ, વંધાય ઠોમ્માય છે.

હવે એ ઠ આવશ્યકમાંહે કયું કયું આવશ્યક, નવતત્ત્વમાંહેલા કયા કયા તત્ત્વમાં છે ? તે દેખામ્વાનું દ્વાર કહે છે.

॥ સામાયિકમાંહે જે શુજ્ઞાશ્રવ થાય, તેહનો સંવર તત્ત્વમાંહે અંતર્જાવ થાય છે, માટે સામાયિક સંવરતત્ત્વ છે. ચઢવિસઠ્ઠો તે મોહતત્ત્વમાં અંતર્જૂત છે, તથા વંદના, પશ્ચિમક્રાણું, કાઠસ્સગ્ગ અને પચ્ચસ્કાણ, એ ચાર આવશ્યકયથાપિ શુજ્ઞાશ્રવમધ્યે છે, તથાપિ વિશેષેં આત્માની પરિણતિયેં પમાવશ્યક સાશવતા નિર્જારાતત્ત્વમાંહે અંતર્જૂત થાય છે.

॥ હવે ઠ એ આવશ્યકેં સત્ત્વજંગી કહે છે ॥

૧ સામાયિક સંવરરૂપેં અસ્તિ છે, ચઢવિસઠ્ઠો કિર્ત્તનરૂપેં અસ્તિ છે, વાંદણાં ગુણવંત પ્રતિપત્તિરૂપેં અસ્તિ છે, પશ્ચિમક્રાણું આલોચણારૂપેં અસ્તિ છે, કાઠસ્સગ્ગ, જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર, આરાધનરૂપેં સ્યાત્ અસ્તિ છે, અને પચ્ચસ્કાણ તે વ્રત ધારણરૂપેં અસ્તિ છે, એ પૂર્વોક્ત ગુણરૂપ પમાવશ્યક સ્યાત્ અસ્તિરૂપેં છે, એ પ્રથમ જંગ જાણવો.

૨ એ પમાવશ્યક અશુભ વંધપણે નથી, માટે એમાં અશુભ વંધની ના સ્તિ છે, તેથી સ્યાત્ નાસ્તિપણું, એ વીજો જંગ જાણવો.

૩ એ પમાવશ્યક સ્વકીય એટલે પોતાને ડબ્બ, ક્ષેત્ર, કાલજાવેં અસ્તિ રૂપેં છે, તે અસ્તિ જાંગો છે, અને ઘડીજ ડબ્બ તે પરડબ્બનાં ડબ્બ, ક્ષેત્ર, કાલ જાવપણે નથી, તે નાસ્તિનામેં જાંગો છે, માટે જે સમયે અસ્તિ છે તે સમયે જ નાસ્તિ જંગ પણ છે; એ સ્યાત્ અસ્તિ નાસ્તિ નામેં વીજો જંગ જાણવો;

૪ એ પૂર્વોક્ત ત્રિજંગીયેં કરી ઠ આવશ્યકનું સ્વરૂપ જાણીયેં, પણ એ સમય સમકાલેં કહેવાય નહીં, કેમ કે? વચનનું તો ક્રમેં પ્રવર્તન છે, તેથી એક સમયમાં સર્વ ધર્મે કહેવાય નહીં, માટે એ અવક્તવ્ય નામા ચોથો જંગ જાણવો.

૫ એ પમાવશ્યકમાંહે એક સમયને વિષે અસ્તિપણાના અનંતા ધર્મ રહ્યા છે, તે જાણે સ્વરો, પણ એક સમયેં કહેવાય નહીં, કેમ કે એક અક્ષરનો ઉચ્ચાર કરતાં પણ અસંખ્યાતા સમય લાગે છે; માટે એ સ્યાત્ અસ્તિ અવક્તવ્ય એવે નામેં પાંચમો જંગ જાણવો.

૬ એ પમાવશ્યકમાંહે એક સમયને વિષે નાસ્તિપણાના અનંતા ધર્મ રહ્યા છે, તે જાણે સ્વરો, પણ એક સમયમાંહે વચનેં કરી કહ્યા જાય નહીં. માટે એ સ્યાત્ નાસ્તિ અવક્તવ્ય નામા ઠઠો જંગ જાણવો.

૭ એ પમાવશ્યકમાં પોતાના રૂપેં અસ્તિપણે એક સમયને વિષે અનંતા ધર્મ છે, અને પરરૂપેં નાસ્તિપણે પણ અનંતાધર્મ એક સમયને વિષે છે, પણ તે એક સમયેં વચનેં કરી કહ્યા જાય નહીં; માટે એ સ્યાત્ અસ્તિ, સ્યાત્ નાસ્તિ યુગપત્ અવક્તવ્ય નામા સાતમો જંગ જાણવો.

હવે એ પ્રત્યેક આવશ્યકેં ચાર નામાદિક નિરૂપા તથા ક્ષેત્ર અને કાલ એ ઠ વાનાં જૂદાં જૂદાં વિવરીને કહે છે.

॥ ત્યાં પ્રથમ સામાયિકાવશ્યકેં ઠ વાનાં કહે છે ॥

૧ સામાયિક ઘટ્ટું નામ. તે નામ સામાયિક, ૨ સામાયિકની ક્રિયા, રચના, વિશેષ, સૂત્રની સ્થાપના, તે સ્થાપના સામાયિક એ બે જોડેં છે. ૩ સૂત્રના શુરૂ અક્ષરનો ઉચ્ચાર તે ડબ્બ સામાયિક. ૪ સંકલ્પ વિકલ્પ રહિત શુભ જાવના જે આત્માના અધ્યવસાય તેહને જાવસામાયિક કહિયેં. ૫ જે ક્ષેત્રે સામાયિક કરિયેં, તે ક્ષેત્ર સામાયિક. ૬ અને ઘનો અંતરમુદ્ગર્ત પ્રમાણ કાલ, તે કાલસામાયિક.

॥ હવે ચતુવિસઘ્ના નામા ત્રીજા આવશ્યક ઉપર ઠ વાનાં ॥

૧ રૂપજાદિક ચોવીશ જિનનાં નામ તે નામ ચતુવિસઘ્નો કહીયે. જી નની કાષ્ઠમય ચિત્રિત પુતલી તથા પિત્તલાદિકની મૂર્તિ તે સ્થાપના નામા ચતુવિસઘ્નો, તેના વે જેદ ઠે. ૨ એક જે સ્થાપનાના અંગોપાંગ તાદૃશ દેસાચ તે સજ્ઞાવસ્થાપના જાણવી, અને ત્રીજી શંકા પ્રમુગ્ધે જે ગુરુની સ્થાપના કરીયે, તે અસદ્જ્ઞાવસ્થાપના. ૩ એ વે જેદે સ્થાપના ચતુવિસઘ્નો જાણવો. ૪ જીવજિન તે દ્રવ્ય ચતુવિસઘ્નો કહીયે. ૫ સમવસરણસ્થ જિન તે નાવ ચતુવિસઘ્નો. ૬ જે ક્ષેત્રે તે ક્ષેત્ર ચતુવિસઘ્નો. ૭ જે કાલે તે કાલ ચતુવિસઘ્નો.

॥ હવે વંદનાવશ્યક નામા ત્રીજાં આવશ્યક ઉપર ઠ વાનાં ॥

૧ વાંદણાં એહવું નામ, તે નામ વાંદણું. ૨ કોણક વાંદણાને કાષ્ઠ ત્રિજાદિકને વિષે સ્થાપે, જે આ મેં વાંદણું સ્થાપ્યું ઠે, તે સ્થાપના વાંદણું. ૩ આવર્ત વાર તથા પચ્ચીશ આવશ્યકાદિક શુરૂ ઉપયોગ વિના કરવાં, તે દ્રવ્યવંદન કહીયે. ૪ જાવપૂર્વક ઉપયોગ સહિત વાંદવું, તે જાવવંદન. ૫ જે ક્ષેત્રે વાંદવું, તે ક્ષેત્રવંદન. ૬ જે કાલે વાંદવું, તે કાલવંદન.

॥ હવે પન્નિક્રમણાં આવશ્યક ઉપર ઠ વાનાં ॥

૧ પન્નિક્રમણ એવું નામ, તે નામ પન્નિક્રમણું. ૨ જીવાજીવનિ ઇચ્છાયે કાષ્ઠાદિક સ્થાપીયે, તે સ્થાપનાપન્નિક્રમણું. ૩ જે ઉપયોગ વિના કરવું, તે દ્રવ્ય પન્નિક્રમણું. ૪ જાવથી ઉપયોગ સહિત કરવું, તે જાવ પન્નિક્રમણું. ૫ જે ક્ષેત્રે પન્નિક્રમણું કરવું. તે ક્ષેત્રપન્નિક્રમણું. ૬ જે કાલે પન્નિક્રમણું કરવું, તે કાલ પન્નિક્રમણું. ૭ પન્નિક્રમણાની પરંજ કાઉસ્સગ્ગ તથા પચ્ચકાણ એ વન્ને આવશ્યકના નામાદિક ઠ એ વોલ જાણી લેવાં.

અથ વરી નીતિ લઘુનીત્યાદિ પરઠવણ, યોગ્ય જગ્યા પ્રતિલેષણ નિમિત્તે પોસહમાં ચોવીશ મંરુલ કરવાં, તે કહે ઠે. ત્યાં પ્રથમ સંચારા પાસેની જગ્યાયે.

૧ આઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૨ આઘાડે આસન્ને પાસવણે અણહિયાસે. ૩ આઘાડે મજ્ઞે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૪ આઘાડે મજ્ઞે પાસવણે અણહિયાસે. ૫ આઘાડે દૂરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૬ આઘાડે દૂરે પાસવણે અણહિયાસે.

॥ હવે ઉપાશ્રયના વારણાંના માંહેની તરફનાં ॥

૧ આઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૨ આઘાડે આસન્ને પા

सवणे अहियासे. ३ आघाडे मळे उच्चारे पासवणे अहियासे. ४ आघाडे मळे पासवणे अहियासे. ५ आघाडे दूरे उच्चारे पासवणे अहियासे. ६ आघाडे दूरे पासवणे अहियासे.

॥ हवे उपाश्रयनां धारणां वाहिर नजिक रहीं करे ॥

१ अणाघाडे आसन्ने उच्चारे पासवणे अणहियायासे. २ अणाघाडे आसन्ने पासवणे अणहियासे. ३ अणाघाडे मळे उच्चारे पासवणे अणहियासे. ४ अणाघाडे मळे पासवणे अणहियासे. ५ अणाघाडे दूरे उच्चारे पासवणे अणहियासे. ६ अणाघाडे दूरे पासवणे अणहियासे.

॥ हवे उपाश्रयणी शो हाथ आशरे दूरें रहे, ते करवां ॥

१ अणाघाडे आसन्ने उच्चारे पासवणे अहियासे. २ अणाघाडे आसन्ने पासवणे अहियासे. ३ अणाघाडे मध्ये उच्चारे पासवणे अहियासे. ४ अणाघाडे मध्ये पासवणे अहियासे. ५ अणाघाडे दूरे उच्चारे पासवणे अहियासे. ६ अणाघाडे दूरे पासवणे अहियासे ॥ इति मंजुल बोल चौवीस समाप्त ॥

अथ

श्री देवेंद्रसूरिविरचितं चैत्यवन्दनादिज्ञाप्यत्रयं
वालावबोधसहितं प्रारब्धते ॥

तत्र प्रथमं

श्री चैत्यवन्दनज्ञाप्यप्रारंभोऽयं,

ग्रंथकर्ता मंगलाचरण माटे गाथा कहे ठे.

वंदितु वंदणिले, सवे चिह्वंदणाइ सुवियारं ॥

बहु-वित्ति-ज्ञास-चुली, सुयाणुसारेण बुढामि ॥१॥

वालावबोध कर्तानुं मंगलाचरण कहे ठे.

प्रणम्य प्रणतानंद, कारकं विघ्नवारकम् ॥ श्रीमद्विजयदेवाहं,

लसल्लावण्यधारकम् ॥ १ ॥ मेरुधीरं स्फुरधीरं, गंजरीरं, नीर-

धीशवत् ॥ ज्ञाप्यत्रयार्थ बोधाय, बालबोधो विधीयते ॥ २ ॥

अर्थ:- (वंदणिये के०) वंदनीयान् एतले वांदवा योग्य एवा जे (सर्व के०) सर्वे श्रीतीर्थकर देव अथवा श्रीअरिहंतादिक (सवे के०) सर्वे

પાંચે પરમેષ્ઠી ભેગને (વેદિનું કેળ) મંદિરના મુખે વાંદીને (વિદ્યવંદના કેળ) ચૈત્યવંદનાદિક મુદ્દલે ચૈત્યવંદન તથા આધિજાત્યર્થી પુસ્તકને અને પચ્ચક્ષાણ પણ લેવાં. તે રૂપ (સુવિચાર કેળ) સુવિચાર મુદ્દલે રૂપા ત્રિવાર પ્રત્યે (વહુ કેળ) ઘણા પૃથા જે (વિનિ કેળ) વૃન્નિ. (જામ કેળ) જાણ્ય અને (નુમ્મી કેળ) નુર્ણિ તથા નિર્ચુત્તિ પ્રમુખ યંત્રો મહાપ (મુળા ગુસારેળ કેળ) શ્રુતને અનુસારે કરીને (વુજામિ કેળ) કહીશ. પરંતુ મ હારી મતિકલ્પનાયે નહીં કહીશ. મુદ્દલે ધર્મરુચિ જીવોને પંચાંગી મમ્મ ત ચૈત્યવંદનાદિકનો વિધિ કહીશ. કારણ કે સમકેતનું વીજ તો શુરુ દેવ, શુરુ ગુરુ અને શુરુ ધર્મનું સ્વરૂપ જાણવું, અને સદહવું તે તે માટે અઘાર દોષ રહિત, નિષ્કલંક પૃથા જે શ્રીઅરિહંત દેવ છે. તે શુરુ દેવ છે તેના સ્થાપનાદિક ચારે નિરૂપા વાંદવા યોગ્ય છે. તો હ્યાં ચૈત્યશ વ્દે શ્રીઅરિહંત તથા શ્રીઅરિહંતની પ્રતિમા તેની જે વંદના કરવી, તે વિધિસહિત કરવી તે વિધિ કહીશ ॥ ઇતિ ॥ ૧ ॥

હવે તે ચૈત્યવંદનનો વિધિ મૂલ તો ચોવીશ દ્વારે સચવાય છે, તે ચોવીશના વલી ઉત્તર જેદ ૨૦૭૪ થાય છે. માટે ચોવીશ દ્વારનાં નામ, પ્રત્યેક દ્વારના ઉત્તરજેદની સંખ્યા સહિત ચાર ગાથાયેં કરી કહે છે.

દહતિગ અદિગમ-પણગં, હુદિસિ તિહુગ્ગદ્ તિદ્દા ઝ વંદણ
યા ॥ પણિવાય-નમુકારા, વણા સોલ-સય-સીયાલા ॥ ૧ ॥ હ
ગસીઈ સયં તુ પયા, સગ-નઝઈ સંપયાઝ પણ દંમ્મા ॥ વાર
અદિગાર ચઝવં, દણિજ્જ, સરણિજ્જ ચઝદ્ જિણા ॥ ૩ ॥ ચ
ઝરો થુઈ નિમિત્તઠ, વારદ્ હેઝઅ સોલ આગારા ॥ ગુણ
વીસ દોસઝસ્સ, ગ્ગ માણ થુત્તં ચ સગવેલા ॥ ૪ ॥ દસ આ
સાયણ ચાઝં, સઘે ચિઈવંદણાઈ ઠાણાઈ ॥ ચઝવીસ હ્વારે
દિં, હસહસ્સા હુંતિ ચઝ સયરા ॥ ૫ ॥ ઇતિદારગાદા ॥

અર્થ:-પ્રથમ દેવ વાંદતાં નૈષેધિક આદિક (દહતિગ કેળ) દશ ત્રિક સાચવવા જોઈયેં, તેનું દ્વાર કહીશ, વીજું (અદિગમપણગં કેળ) અદિગમ પંચક મુદ્દલે પાંચ અદિગમનું દ્વાર કહીશ. ત્રીજું દેવ વંદન કરતાં સ્ત્રીને કયી દશાયેં અને પુરુષને કયી દશાયેં ઝા રહેવું જોઈયેં, તે (હુદિસિ કેળ)

छिदिशि एटले वे दिशाउनुं छार कहीश, चोथुं जघन्य, मध्यम अने उत्कृष्ट एवा (तिउगगह के०) त्रण प्रकारना अवग्रहनुं छार कहीश, पांचमुं (तिहा उवंदणया के०) त्रिधातुवंदनया एटले त्रण प्रकारें वली चैत्यवंदना करवी. तेनुं छार कहीश, ठुं पंचांग एटले पांच अंगें (पणिवाय के०) प्रणिपात करवो, तेनुं छार कहीश, सातमुं (नमुकारा के०) नमस्कार करवानुं छार कहीश, आठमुं देववंदनना अधिकारें जे नवकार प्रमुख नव सूत्रां आवे ठे, तेना (वणा के०) वर्ण एटले अक्षर ते (सोलसयसीयाला के०) शोलशें ने सुन्तालीश थाय. तेने गणी देखामवानुं छार कहीश ॥ २ ॥

नवमुं देववंदनना अधिकारें नवकार प्रमुख नव सूत्रानां (इगसीइसय के०) एकसोने एक्यासी (तु के०) वली (पया के०) पदो थाय ठे, ते देखामवानुं छार कहीश, दशमुं एज नवसूत्रानां (सगनउइ के०) ससनव ति एटले सत्ताणुं (संपयाउ के) शंपदाउ थाय ठे, ते देखामवानुं छार कहीश, अगीयारमुं नमुनुणादिक (पणदंडा के०) पांच दंनकनुं छार कहीश, बारमुं चैत्यवंदनने विपे पांच दंनकमां (वारथद्विगार के०) बार अधिकार आवेठे, तेनुं छार कहीश, तेरमुं (चउवंदणिज्जा के०) चार वांदवा योग्य तेनुं छार कहीश, चौदमुं उपद्रव टालवा निमित्तें एक (सरणिज्जा के०) स्मरण करवा योग्य जे सम्यग्दृष्टि देवो तेमनुं छार कहीश, पन्तरमुं नामस्या पनादिक (चउहजिणा के०) चार प्रकारना जिननुं छार कहीश ॥ ३ ॥

शोलमुं (चउरोधुइ के०) चार स्तुति कहेवानुं छार कहीश, सत्तरमुं देव वांदवामां पापक्षपणादिक (निमित्तछ के०) निमित्त थाठ ठे, तेनुं छार कहीश, (अ के०) वली उगणीशमुं थपवादे काउस्सगना (सोलसथागारा के०) शोल थागारनुं छार कहीश, बीशमुं काउस्सगमां (गुणवीसदोस के०) उगणीश दोष उपजे तेनुं छार कहीश, एकवीशमुं (उस्सगमाण के०) काउस्सगना प्रमाणनुं छार कहीश, बावीशमुं श्रीवीतरागनुं (युत्त के०) स्तवन केवा प्रकारें करवुं ? तेनुं छार कहीश, त्रैवीशमुं (अ के०) वली दिन प्रत्ये चैत्यवंदन (सगवेला के०) सात बेला करवुं तेनुं छार कहीश ॥४॥

चौवीसमुं देववंदन करतां देरासरमां तांबूल प्रमुख (दसथासायणचाउ के०) दश थाशातनानो त्याग करवो, तेनुं छार कहीश, एम (सवे के०) सवे

(चिश्चंदणांङ्गाणां के०) चैत्यवंदननां स्थानक ते (चउवीसडुवारेहि के०)
चोवीशें द्वारें केरीनें (डुसहस्सा के०) वे हजारनी ऊपर (चउसयरा के०) चुम्नो
तेर (हुंति के०) थाय ॥५॥ (दारगाहा के०) ए द्वारनी गाथाउ चार जाणवी॥

चोवीश द्वारनां उत्तरजेदसहित यंत्रनी स्थापना.

अंक मुलद्वारनां नाम. उत्तरजेदनी संख्या. सरवालो.

१ नैषेधिकादिक दशत्रिकनुं द्वार.	३०	३०
२ पांच अजिगम साचववानुं द्वार.	५	३५
३ देववांदतां स्त्री पुरुषने उजा रहेवानीवेदिशाउनुं द्वार.	२	३७
४ जघन्य, मध्यमादि त्रण अवग्रहनुं द्वार.	३	४०
५ त्रण प्रकारें वंदना करवी तेनुं द्वार.	३	४३
६ प्रणिपात पंचांगें करवानुं द्वार.	१	४४
७ नमस्कार करवानुं द्वार.	१	४५
८ नवकार प्रमुख नवसूत्रानां वर्णोनुं द्वार.	१६४७	१६६२
९ नवकार प्रमुख नव सूत्रानां पदसंख्यानुं द्वार	१८१	१८७३
१० नवकार प्रमुख नवसूत्रानी संपदानुं द्वार.	९७	१९७०
११ नमोऽनुणादि पांच दंडकनुं द्वार.	५	१९७५
१२ देव वांदवाना वार अधिकारनुं द्वार	१२	१९८७
१३ चार शुद्ध कहेवानुं द्वार.	४	१९९१
१४ स्मरण करवा योग्यनुं द्वार.	१	१९९२
१५ नामादि चार प्रकारे जिननुं द्वार.	४	१९९६
१६ चार शुद्ध कहेवानुं द्वार.	४	२०००
१७ देव वांदवाना आठ निमित्तनुं द्वार.	८	२००८
१८ देव वांदवाना वार हेतुनुं द्वार.	१२	२०२०
१९ काउस्सग्गना शोल आगारनुं द्वार.	१६	२०३६
२० काउस्सग्गना उंगणीश दोपनुं द्वार.	१९	२०५५
२१ काउस्सग्गना प्रमाणनुं द्वार.	१	२०५६
२२ स्तवन केम करवुं? तेनुं द्वार.	१	२०५७
२३ सात वार चैत्यवंदन करवानुं द्वार.	७	२०६४
२४ दश आशातना त्यागवानुं द्वार.	१०	२०७४

हवे ए चोबीशे छारना उत्तर जेदनुं स्वरूप अनुक्रमें देखामतो थको प्रथम दश त्रिकोनुं छार कहेतो ठतो वे गाथायें करी दश त्रिकोना नाम कहे ठे.

तिन्नि निसिही तिन्निउ, पयाहिणा तिन्नि चेव य पणामा ॥

तिविहा पूया य तहा, अवठ-तिय-जावणं चेव ॥ ६ ॥

तिदिसि-निरक्कण-विरई, पयजूमि-पमज्जाणं च तिरुत्तो ॥

वन्नाइ-तियं मुहा, तियं च तिविहं च पणिहाणं ॥ ७ ॥

अर्थः—प्रथम देरासरें जातां (तिन्निनिसिही के०) त्रणवार नैपिधिकी कहेवी, वीजुं देरासरें (तिन्निउ के०) त्रण वली (पयाहिणा के०) प्रद क्षिणा देवी, वीजी (तिन्नि के०) त्रण वार (चेवय के०) ए निर्धार वाच क शब्द ठे (पणामा के०) प्रणाम करीयें, चोथो (तिविहा के०) त्रण प्रकारनी अंगपूजादिक (पूया के०) पूजा करवी, पांचमी (य के०) वली (तहा के०) तथा प्रजुनी पिंडस्यावस्थादिक (अवठतियजावणं के०) अवस्थात्रयनुं जाववुं जाणवुं, (चेव के०) निश्चें ॥

ठठी चार दिशिमांथी मात्र जगवान् जे दिशियें वेठेला होय तेज एक दिशिनी सामुं जोवुं थने शेष (तिदिसिनिरक्कणविरई के०) त्रण दि शिनी सन्मुख जोवानुं विरमण करवुं, सातमी (पयजूमिपमज्जाणं के०) पग मूकवानी जूमिनुं प्रमार्ज्जन ते (च के०) वली (तिरुत्तो के०) त्र ण वार करवुं, आठमी (वन्नाइतियं के०) वर्णादिकना आलंबन त्रण कहेशे (च के०) वली नवमी (मुहतियं के०) त्रण मुहा कहेशे, दशमी (तिविहं के०) त्रण प्रकारें (च के०) वली (पणिहाणं के०) प्रणिधा न कहेशे, जे त्रण घोलनो समुदाय तेने त्रिक कहीयें ए दश त्रिकनां नाम कहां ॥ ७ ॥

हवेप्रथम निसिही त्रण कये कये स्थानकें करवी? ते कहे ठे.

घर-जिणहर-जिण-पूया, वावारच्चायउं निसिहि-तिगं ॥

अग्ग-दारे मज्जे, तइया चिइ-वंदणा-समए ॥ ८ ॥

अर्थः—जे सावय व्यापारनो मन, वचन थने कायायें करी निपेध करवो तेने निसिही कहीयें, ते एक पोताना (घर के०) घरनां वीजी (जिणह

र के०) जिनघर ते देरासरनां, वीजी (जिनपूजा के०) श्रीजिनभरनी पूजानां जे (वावार के०) व्यापार एटले ग, व्रणना जे व्यापार तेने (वा यल के०) त्यागवाथकी (निसिहीतिगं के०) नैपिधिकीत्रिक वाप ते मां प्रथम निसिहि ते पोताना घर, द्वाट, परिचारादिक संबंधी जे मावय व्यापार ते सर्व निवर्त्ताववा माटें श्रीजिनमंदिरने (अग्गदारे के०) अग्र छारें कहे. एटले देरासरनां मूल वारणे दरवाजामां पेसतांज कहे, पण इहां श्रीजिनघरने पूंजवा समारवा संबंधि तथा पूजा संबंधि सर्व व्यापार आदरे, तथा वीजी निसिही ते जिनघर संबंधी व्यापारयी निवर्त्तवा रूप देरासरनी (मझे के०) मध्य गंजारामां पेसतां कहे, तिहां देरासर पड्या आखड्यानी चिंतानो तथा देरासरमां पूंजवादिकनो त्याग करीने डव्यपूजादिकनो प्रारंज करे, एम सर्व प्रकारनी पूजा विधिसहित साचवी रखा पठी (तइयाके०) वीजी निसिही जे जिनपूजा संबंधि व्यापारना त्याग रूप ठे ते. जिनपूजा व्यापार त्याग तो (चैत्यवंदणासमए के०) चैत्य वंदन करवाना अवसरें कहे, इहां डव्यपूजा व्यापार सर्व निवर्त्तावीने कैवल्य जावपूजारूप चैत्यवंदन स्तवनादिकनो एकाग्र चित्तें करी पाठ करे, ए रीतें त्रण निसिही साचवे.

अथवा मन, वचन अने कायायें करी घरसंबंधी व्यापार निषेधवा रूप त्रण निसिही देरासरना अग्रछारमां कहेवी, अने तेज प्रमाणें मना दिक त्रणे योगें देरासर संबंधी व्यापार त्यागवा आश्रयी त्रण निसिही गंजारामां कहेवी, तथा वली चैत्यवंदनादि कहेवाने अवसरें पण मन वचन कायायें करी जिनपूजा व्यापार त्यागरूप त्रण निसिही कहेवी, ए रीतें दरेक वखतें मन, वचन अने कायाना योगें करी त्रण त्रण निसिही कहेवी, अथवा दरेक वखतें एकज निसिही कहेवी. परंतु घर संबंधी देरा संबंधी अने जिनपूजा संबंधी व्यापार निषेध करीयें ठेयें, एम समजीनें देरासरमां पेसतांज त्रणे निसिही कही देवी नहीं. ए तात्पर्य ठे. ए प्रथम निसिहीत्रिक कछुं ॥ ८ ॥

हवे वीजुं प्रदक्षिणात्रिकुं नाम प्रथम सामान्यें ठही गाथामां कहेलुं ठे, तेनो प्रगट अर्थ ठे, माटें जूंडु वखाणुं नथी. तथापि चैत्यना दक्षिण जागथी त्रण प्रदक्षिणा देवी, एटले संसारना जवत्रमण टालवा रूप जाव

नाचें श्रीप्रतिमाजी महाराजनी जमणी घाजुयी अनुक्रमें ज्ञान, दर्शन अने चारित्र्यनी आराधना रूप त्रण फेरा फरवा. ए वीजुं प्रदक्षिणात्रिक कष्टुं.

हवे वीजुं प्रणामत्रिक कहे ठे.

अंजलि-बंधो अक्षो, एउं अ पंचंगउं अ तिपणामा ॥

सव्व वा तिवारं, सिराइनमणे पणाम-तियं ॥ ९ ॥

अर्थः—श्रीजिन प्रतिमा देखी वे हाथ जोमी निहाडे खगामी प्रणाम करीयें ते प्रथम (अंजलिबंधो के०) अंजलिबंध प्रणाम कहीयें, तथा क दिदेशधी उपरहुं अर्धुं शरीर तेने खगारेक नमामी प्रणाम करीयें, अथ वा ऊर्ध्वादि स्थानकें रयां थकां कांश्च शिर नमामीयें, तथा शिर करादि कें करी भूमिका पादादिकहुं फरसहुं ते एक अंगधी मांमीने चार अंग पर्यंत नमामहुं ते वीजो (अक्षोणउं के०) अक्षोवनत प्रणाम कहीयें, तथा (अ के०) वली वे जानु, वे कर अने पांचमुं उत्तमांग ते मस्तक, ए पांच अंग नमामी खमासमण आपीयें, ते वीजुं (पंचंगउं के०) पंचांग प्रणाम जाणवो. ए (तिपणामा के०) त्रण प्रणाम जाणवा.

(वा के०) अथवा (सव्व के०) सर्वत्र प्रणाम करवासमये (तिवारं के०) त्रण वार (सिराइनमणे के०) मस्तकादिक नमामवे करी एटखे शिर, कर, अंजली प्रमुखें करी जे त्रण वार नमन आवर्त्त करहुं ते (पणामतियं के०) प्रणामत्रिक जाणवुं. ए वीजुं प्रणामत्रिक कष्टुं ॥ ९ ॥

हवे चोथुं पूजात्रिक कहे ठे.

अंगगजावभेया, पुष्पाहार शुद्धिं पूयतिगं ॥

पंचोवयारा अछो, वयार सव्वोवयारा वा ॥ १० ॥

अर्थः—(अंगग के०) अंगने अम एटखे पहेली अंगपूजा अने वीजी आगल ढोवारूप अग्रपूजा, तथा वीजी चैत्यवंदनरूप (जाव के०) जावपूजा ए त्रण (जेया के०) जेदथकी अनुक्रमें (पुष्पाहारशुद्धिं के०) पुष्पाहारस्तुतिजिः एटखे पहेली पुष्प केसरादिके अने वीजी आहार फला दि ढोकनें तथा वीजी स्तुति करवे करीने (पूयतिगं के०) पूजा त्रिक थाय ठे.

तेमां प्रथम अंगपूजा ते श्रीवीतरामनी पूजा अवसरें मनःशुद्धि, वनशुद्धि, कायशुद्धि, वस्त्रशुद्धि, नीतिवृं धनपूजाना उपकरणानी शुद्धि, त्रिमिशुद्धि, ए सातवाना शुरू करी धवल निर्मल सुपोत धोतीयां पुष्प पद्मे, अने जेनो आठपसो मुखकोश आय एह्वी एक सारी उत्तरासंगनी धरे, ए वी रीतें पुरुषें पूजा अवसरें वे वस्त्र राखवां अने स्त्रीनं तां विशेष वस्त्रादिकनी शोजा जोइयें तथापि हमणां संप्रदायें त्रण वस्त्र पद्मेरी पूजा करे, ए रीतें वस्त्र पद्मेरी आशातना टालतो यको प्रथम पुंजाणीयें करी श्रीजिन विंवनें पूजे, पूंजवाथी मांसी पर्वनेविषे त्रण, पांच, सात, कुसुमांजलि प्रक्षेप करे. न्हवण. अंगलूहणां धरतो, विलेपन, जूपण, अंगीरचन, पुष्प चनावतो जिनहस्तमां नारिकेरादिक, धूपाक्षेप, सुगंधवासक्षेपणादिक करतो पूजा करे. ए सर्व अंगपूजा जाणवी.

वीजी अग्रपूजा; तेमां धूप, दीप, नैवेद्यादि शब्दें आहार ढोकन पुष्प प्रकर, गंधिम, वेढिम पूरिम, संघातिमादि जेदें जल, लवणोत्तारण, आरती, मंगलदीपक, अष्टमंगलचरण, ए सर्व वीजी अग्रपूजा जाणवी.

त्रीजी जावपूजामध्यें स्तुति, गीत, गान, नाटक, ठत्र, चामर, विंजवादि तथा देवद्रव्य वधारवा प्रमुख सर्व जावपूजा जाणवी. ए पूजात्रिक कहुं. अथवा करवा, कराववा अने अनुमोदवा रूप ए पण त्रिविध पूजा जाणवी.

अथवा एक विघ्नोपशामिनी, वीजी अच्युदयसाधनी, त्रीजी निवृत्तिदायिनी, ए पूजात्रिक जाणवुं. यडुक्तं ॥ विघ्नोवसायिगेगा, अप्रदयसाहणि जवे वीया ॥ निवृश्करणी तइया, फलयाउ जहठ नामेहिं ॥ १ ॥ इत्यावश्यकनिर्युक्तिवचनात् ॥

(वा के०) अथवा (पंचोवयारा के०) पंचोपचारा पूजा ते १ गंध, २ माल्य, ३ अधिवास, ४ धूप, ५ दीप. अथवा १ कुसुम, २ अक्षत, ३ गंध, ४ धूप, ५ दीप ए पांच प्रकारें पण प्रथम अंगपूजा जाणवी.

वीजी (अष्टोवयार के०) अष्टोपचार एटले १ कुसुम २ रक्कह ३ गंध ४ पर्झ ५ धूव ६ नैवेज्ज ७ जल ८ फलेहि पुणो ॥ अठविह कम्म महणी, अठुवयारा हवइ पूया ॥ १ ॥ इति आवश्यकनिर्युक्तिवचनं ए आठ प्रकारें पूजा जाणवी.

त्रीजी (सबोवयारा के०) सर्वोपचारा ए सर्वोपचार पणे पूजा प्रते

नाम मात्रादिक सर्वे लोकोपचार विनय ते सर्वपूजा जाणवी. अथवा जे
 टली वस्तु मळे तेणें करीने पूजा करवी, ते सर्वोपचारपूजा जाणवी. तिहां
 १ न्द्वण, २ विलेपन, ३ देवदुण्यवत्त, तथा चक्षुयुगल, ४ वासपूजा, ५
 फूलपगर, ६ फूलमाल, ७ वृतां फूल, ८ चूर्णधनसारादि, तथा आंगी रचनादि,
 ९ ध्वजारोपण, १० आचरण, ११ फूलघर, १२ फूलनो मेघ, १३ अष्टमंगल
 रचना, १४ धूप दीप आरती मंगल दीपादिक नैवेद्य डोकन, १५ गीतगान,
 १६ नाटक, १७ वाजित्र. ए सत्तर प्रकारें पूजा, तथा वली २१ प्रकारें पूजा,
 तेनां नाम कहे ठे. १ स्नात्र, २ विलेपन, ३ चूपण, ४ फल, ५ वास, ६ धूप, ७
 दीप, ८ फूल, ९ तंडुल, १० पत्र, ११ पुगी, १२ नैवेद्य, १३ जल, १४
 वस्त्र, १५ ठत्र, १६ चामर, १७ वाजित्र, १८ गीत, १९ नृत्य, २० स्तुति,
 २१ देवद्वयकोशशुद्धि, एवं एकवीश जेद, तथा एकशो आठ प्रकारादि
 ए सर्वे बहुविध पूजा जाणवी. ए रीतें पंचोपचार अष्टोपचार अने सर्वो
 पचार मली व्रण जेदें पूजा जाणवी. ए चोथुं पूजात्रिक कहुं ॥ १० ॥

द्वे पांचमुं, अवस्थात्रिक कहे ठे:-

जाविळ अवव्रतियं, पिंडव पयव खवरहियत्तं ॥

उठमव केवलित्तं, सिद्धत्तं चैव तस्सज्जो ॥ ११ ॥

अर्थ:-हे जव्यजीव! तुं (जाविळ के०) जाव्य. श्रीजगवंतनी (अव
 व्रतियं के०) व्रण अवस्था प्रत्यें एटले व्रण अवस्थानी जावना जावि
 यें, ते कहे ठे. प्रथम (पिंडव के०) पिंमस्यावस्था जावीयें बीजी (पय
 व के०) पदस्थ अवस्था जावीयें, बीजी (खवरहियत्तं के०) रूपवरहितत्वं
 एटले रूपरहित एवी रूपातीत अवस्था जावीयें, तिहां जे पिंमस्यावस्था
 ते (उठमव के०) उठमस्यावस्थायें जाविंयें, तीर्थकर पदनां पिंड जे शरीर
 तीर्थकर नामकर्मयोग्य ठे, ते पिंमस्यावस्था ठे अने पदस्यावस्था ते
 (केवलित्तं के०) केवलज्ञान अवस्थायें जावीयें एटले केवल ज्ञान पा
 म्या पठी प्रभुपदस्थ थया ते, तथा रूपातीतावस्था ते (सिद्धत्तं के०)
 सिद्धत्वं एटले सिद्धपणानी अवस्थायें जाववी, कारण के सिद्धपणुं जे ठे,
 ते रूपथकी अतित ठे, माटे सिद्धरूपपणुं जावतां रूपातीत जावना कही

ये. ए (चेव के०) निश्चं (तस्मिन्ने के०) ते पिंडम्यादिक त्रण अवस्था
नो अर्थ जाणवो ॥ ११ ॥

॥ हवे ए त्रणे अवस्था क्यां क्यां जाववी ? तेनां नाम कहे ते.

एहवणच्चगेहिं ठजम, ठवत्त पडिहार गेहिं केवलियं ॥

पलियं कुस्सग्गेहिय, जिणस्स भाविज्ज सिद्धत्तं ॥ १७ ॥

अर्थ:—(एहवणच्चगेहिं के०) स्वपनार्चकैः एटले न्हवण, पखाल, अर्चादि पूजाना अवसरें, पूजा करनारा पूजक पुरुषोयें (जिणस्स के०) श्रीजिनेश्वरनी (ठजमठवत्त के०) ठवत्तस्थावस्थाने जाववी, ते ठवत्तस्थावस्थाना त्रण जेद ठे, एक जन्मावस्था, बीजी राज्यावस्था अने बीजी श्रमणावस्था, तेमां प्रजुने न्हवण अर्चादिक प्रदालन करतां जन्मावस्था जाववी, अने मेरुपर्वतनी उपर जे जन्म महोत्सव जाववो ते पण जन्मावस्थाज जाणवी.

तथा मालाधारादि, पुष्प, केशर, चंदन अने अलंकारादि चढावतां राज्यावस्था जाववी. वली जगवंतने अपगत शिरकेश, शीर्ष, श्मश्रु कूर्च रहित एवा मुख मस्तकादिक देखीने श्रमणावस्थानी जावना जाववी. ए प्रथम ठवत्तस्थावस्था त्रण जेदें विवरीनें कही.

तथा किंकली, कुसुमवृष्टि अने दिव्यध्वनि प्रमुख (पडिहारगेहिं के०) आठ महाप्रातिहार्यें करीने एटले प्रातिहार्य युक्त जगवानने देखीने बीजी पदस्थावस्था एटले (केवलियं के०) केवली पणानी अवस्था जावीयें.

तथा (पलियं के०) पर्यकासने करी सहित एटले पलोंठी वालीने वेठा एवा (कुस्सग्गेहिं के०) काउस्सग्गीयाने आकारें (य के०) वली (जिणस्स के०) जिननुं बिंव देखवे करीने (सिद्धत्तं के०) सिद्धत्त एटले सिद्धपणानी अवस्था अर्थात् रूपातीतपणानी अवस्था प्रत्यें (भाविज्ज के०) जाववी. केम के ? केटलाएक तीर्थकरो पर्यकासने काउस्सग्ग मुद्रायें मुक्ति गया ठे माटें ज्योतिरूप अवगाहना जाववी. आ गाथामां भाविज्ज ए क्रियापद सर्वत्र संगत करवु, ए पांचमुं अवस्थानिक कह्युं ॥ १२ ॥

હવે ઠહું ગ્રણે દિશિ જોવાથી નિવર્તવાનું ત્રિક કહે છે.

ઠઘાદો તિરિચ્ચાણં, તિદિસાણ નિરક્કણં ચણ્ણહવા ॥

પઠ્ઠિમ દાહિણ વામણ, જિણ મુદ્દ ન્નવ દિઠ્ઠિ જુઠં ॥ ૧૩ ॥

અર્થ:-શ્રીજિનપ્રતિમા જુહારતાં પ્રજુ ઉપર એકાંત ધ્યાન રાખવા તિમિ સેં એક (ઠઘા કે૦) ઝર્ધ્વદિશિ, વીજી (અદો કે૦) અધોદિશિ અને ત્રી જી (તિરિચ્ચાણં કે૦) તીર્થ દિશિ, તે આશું અવસું એ (તિદિસાણ કે૦) ગ્રણ દિશિનું (નિરક્કણં કે૦) જોવું (ચણ્ણ કે૦) ઠાંગવું એટલે વર્જન કરવું. (અદવા કે૦) અથવા (પઠ્ઠિમ કે૦) પાઠલી પૂંઠની દિશિયેં (દાહિણ કે૦) જમણી દિશિયેં તથા (વામણ કે૦) માઘી દિશિયેં એટલે જે દિશાયેં શ્રીજગવંતની પ્રતિમા હોય, તે દિશિ ટાલીને શેષ પૂંઠની ઘાજુ તથા જમણી ઘાજુ અને માઘી ઘાજુ, એ ગ્રણ દિશાયેં જોવાનું વર્જન કરવું, માત્ર (જિણમુદ્દ કે૦) શ્રી જિનેશ્વરના મુઘ્ઘનેવિપે પોતાની (દિઠ્ઠિ કે૦) દૃષ્ટિને (ન્નવ કે૦) ન્યસ્ત એટલે સ્થાપી રાખેલી હોય, તેણે કરી (જુઠં કે૦) યુક્ત એટલે સહિત એવો થકો વંદન કરે. એટલે જિનપ્રતિમા ઉપર પોતાનાં લોચન થાપી એકાગ્ર મન કરે, પરંતુ આશું અવસું અરહું પરહું જૂવે નહીં. એ ઠહું ગ્રણ દિશિ નિરક્કણ વર્જાવાનું ત્રિક કણું ॥ ૧૩ ॥

હવે સાતમું પદજૂમિપ્રમાર્જનત્રિક કહે છે, તે આવી રીતે કે:-શ્રીજિન વંદનાયેં ઇરિયાવહિ પન્નિક્કમતાં તથા ચેલ્યવંદન કરતાં જીવયલને અયેં રુઢે પ્રકારેં દૃષ્ટિવઢે જોડ્ઢને પદ સ્થાપવાની જૂમિ ગ્રણ વાર પૂંજવી. તિહાં ઘટ્ઢસ્થ હોય તો વઘ્ઘાંચલેં કરી પૂંજે, અને સાધુ હોય તો રજોદ્ઢરણેં કરી પૂંજે. એ સાતમું ત્રિક અયું.

હવે આઠમું આલંબનત્રિક અને નવમું મુઝાત્રિકનું સ્વરૂપ કહે છે.

વન્નતિયં વન્નઠ્ઠા, લંબણમાલંબણં તુ પઢિમાઈ ॥

જોગ જિણ મુત્તસુત્તી, મુદ્દાનેણ મુદ્દતિયં ॥ ૧૪ ॥

અર્થ:-(વન્નતિયં કે૦) વર્ણત્રિક એટલે વર્ણત્રિક તે, કયું તે કહે છે. (વન્નઠ્ઠાલંબણં કે૦) વર્ણાર્થાલંબન એટલે એક વર્ણાલંબન, વીજું અર્થાલંબન, તિહાં નમોહુંણાદિક સૂત્ર જણતાં તેમાં આવેલા જે હલવા નારે અક્ષર તે

न्यूनाधिकरहित पणो यथास्थित चोखवां. तथा संग्रहा प्रमुखं वगावा नि
तन राखवुं. ते प्रथम वर्णाखंडन जाणवुं. अने जे नमोऽर्ण प्रमुख मुखो
अणतां तेना अर्थ हृदयमां जाववा. ते वीजुं अर्थाखंडन जाणवुं. तथा
(आखंडनं तु के०) आखंडन ते वली शुं कहीये? तोंके (प्रतिमादे के०)
प्रतिमादि एटले जिनप्रतिमा तथा आदिशब्दयकी जाव अरिहंतादिकनुं
तथा स्थापनादिकनुं पण ग्रहण करवुं. तेनुं जे स्वरूप आखंडन जाववुं. ते
वीजुं प्रतिमाखंडन जाणवुं. ए आगमुं आखंडनत्रिक कचुं.

हवे नवमुं मुद्रात्रिक कहे ठे. एक (जोग के०) योगमुद्रा, वीजी
(जिण के०) जिनमुद्रा अने वीजी (मुत्तमुत्ती के०) मुक्ताशुक्ति मुद्रा
ए (मुद्धानेएण के०) योग मुद्रादिकना जेदें करीने (मुदितियं के०) मु
द्रात्रिक जाणवुं ॥ १४ ॥

हवे प्रथम योगमुद्रानुं स्वरूप कहे ठे:-

अनुसंतरिअंगुलि, कोसागारेहिं दोहिं हवेहिं ॥

पिटोवरि कुप्परि सं, ठिएहिं तह जोगमुदत्ति ॥ १५ ॥

अर्थ:- (अनुसंतरिअंगुलि के०) अन्योन्यांतरितांगुलि एटले वे हाथ
नी दशे अंगुलिने अन्योन्य ते मांहोमांहे अंतरित करीठे जिहां एवी अने
(कोसागारेहिं के०) कमलना डोडाने आकारें जोडीने कीधा एवा (दो
हिं हवेहिं के०) वे हाथे करीने, ते वेहु हाथ केहवा? तो के (पिटोवरि के०)
पेट उपरें (कुप्परि के०) कोणी ते (संछिएहिं के०) संस्थित एटले रही ठे
जेनी एवा प्रकारें रहेवे करी (जोगमुदत्ति के०) योगमुद्रा इति एटले
योग मुद्रा एम होय. ए पहेली योगमुद्रानुं स्वरूप कह्युं ॥ १५ ॥

हवे वीजी जिनमुद्रानुं लक्षण कहे ठे.

चत्तारि अंगुलाइं, पुरउं ऊणाइं जठ पडिमउं ॥

पायाणं उस्सग्गो, एसा पुण होइ जिणमुदा ॥ १६ ॥

अर्थ:- (जठ के०) यत्र एटले जिहां (पायाणं के०) पगना जे (पुरउं
के०) आगलना अंगुलिनी वाजु तरफना पहोचाने मांहोमांहे (चत्तारि
अंगुलाइं के०) चार आंगुलनो आंतरो राख्यो होय, अने पगना (पडिमउं

के०) पाठसनी पानीनी वाजुना जागमां मांहेमांहे चार आंगुलथी कांइक (काण्ड के०) ऊणो आंतरो राख्यो होय. ए रीतें पग राखीने (उस्सगो के०) काउस्सग करीयें (एसा के०) ए प्रकारें (पुण के०) बली (जिणमुद्दा के०) जिनमुद्दा (होइ के०) होय ॥ १६ ॥

हवे व्रीजी मुकाशुक्तिमुद्दा कहे ठे.

मुत्ता सुत्ती मुद्दा, जठ समा दोवि गप्पिआ ह्वा ॥

ते पुण निलाम्देसे, लग्गा अन्ने अलग्ग ति ॥ १७ ॥

अर्थ:—(जठ के०) जिहां (दोवि के०) वेहुए पण (ह्वा के०) हाथ ते (समा के०) सरखा बराबर (गप्पिआ के०) गर्जित पणे राखी (ते के०) ते चे हस्त (पुण के०) बली (निलाम्देसे के०) ललाटना देश एटले ललाटनां मध्य जागने विपे (लग्गा के०) लगाढ्या होय, बली (अन्ने के०) अन्य एटले बीजा केटलाएक आचार्यों कहे ठे के (अलग्गति के०) अलग्गत्या होय एटले ललाटदेशथी दूर राख्या होय. इति एटले ए प्रकारें (मुत्तासुत्तीमुद्दा के०) मुक्ताशुक्तिनामे मुद्दा कह्यौं. एमां अंगुलिनां ठिड बिना जेम मोतीना ठीपनो जोमो मखेलो होय, तेवा आकारें हाथ राखवा, ए मुद्दाहुं ए लक्षण ठे ॥ १७ ॥

हवे ए त्रण मुद्दा मांहेली कइ मुद्दायें क्रिया करवी. ते कहे ठे.

पंचंगो पणिवाउं, थयपाढो होइ जोगमुद्दाए ॥

वंदण जिणमुद्दाए, पणिहाणं मुत्तसुत्तीए ॥ १८ ॥

अर्थ:—एक इष्टामि खमासमणनो पाठ तेने (पंचंगो पणिवाउं के०) पंचांग प्रणिपात कह्यौं. बीजो (थयपाढो के०) स्तवपाठ ते श्रीजिने श्रवना गुणनी स्तुति जे स्तवनादिकनो पाठ करवो ते (जोगमुद्दाए के०) योगमुद्दायें करीने (होइ के०) होय, तथा (वंदण के०) वांदणा देवां अने काउस्सग जे अरिहंतचेइयाणं इत्यादि सर्व (जिणमुद्दाए के०) जिनमुद्दायें करीने थाय, तथा जावंति चेइआइं, जावंत. केवि साहु अने जयवीयराय ए त्रणे (पणिहाणं के०) प्रणिधान संज्ञामां आबे. पण इहां ते संप्रदायगत एकज जयवीयरायने कह्यौं ठेयें, ते (मुत्तसुत्तीए के०) मुक्ताशुक्ति मुद्दायें कह्यौं ॥ १८ ॥ इहां श्रीसंघाचार

જાણ્યમધ્યે મુક્તાશુક્તિ મુદ્રાયેં સ્ત્રીને સ્તનાદિક અવયવો પ્રગટ દેતાપ
તેમ ન થવું જોઈયે, એવા હેતુ માટે સ્ત્રીને ઝંચાલલાટદેશેં હાથ લગાડવા
કહ્યા નથી. એ નવમું મુદ્રાત્રિક કહ્યું ॥

હવે દશમા પ્રણિધાનત્રિકનું સ્વરૂપ કહે છે.

પણિહાણતિગં ચેશ્ય, મુણિવંદણ-પઢણા-સરૂવં વા ॥

મણ-વય-કાણગત્તં, સેસ-તિયઢો ઝ પયડુત્તિ ॥ ૧૯ ॥ દારાં ॥ ૧ ॥

અર્થ:- (પણિહાણતિગં કેળ) પ્રણિધાનત્રિક, તે કયું? તે કહે છે. તિ
હાં જાવંતિ ચેશ્યાં એ ગાથા (ચેશ્ય કેળ) ચૈત્યવાંદવા રૂપ તે પ્રથમ
પ્રણિધાન જાણવું. તથા જાવંત કેવિ સાહુ એ ગાથા (મુણિવંદણ કેળ)
મુનિ વાંદવા રૂપ, તે વીજું પ્રણિધાન જાણવું. તથા જયવીયરાય આ જવ
મલંકા પર્યંત એ ગાથા (પઢણાસરૂવં કેળ) પ્રાર્થનાસ્વરૂપ તે ત્રીજું પ્રણિ
ધાન જાણવું. (વા કેળ) અથવા એક (મણ કેળ) મનનું વીજું (વય
કેળ) વચનનું અને ત્રીજું (કાય કેળ) કાયાનું (ણગત્તં કેળ) એકત્વ
એટલે એકાગ્ર પણું તે પણ પ્રણિધાનત્રિક કહીયેં. ઇહાં શિષ્ય પૂછે છે કે
ચૈત્યવંદનાયેં પ્રણિધાન આવે છે, અને વીજી શેષ વંદના તો પ્રણિધાન
વિનાજ થાય છે, તિહાં એ વોલ સચવાતા નથી તે કેમ? તેને ગુરુ કહે
છે, કે તિહાં મન, વચન અને કાયાની એકાગ્રતા છે એ મુખ્ય પ્રણિધાન
છે એ દશમું પ્રણિધાન ત્રિક કહ્યું.

હવે (સેસ કેળ) શેષ રહ્યા જે (તિય કેળ) ત્રિક એટલે આહીં ગાથાયેં
કરી જેનું સ્વરૂપ નહીં વચાણ્યું એવું વીજું અને સાતમું ત્રિક, તેનો (અઢો
કેળ) અર્થ તે (તુ કેળ) વલી (પયડુત્તિ કેળ) પ્રકટ છે, માટે તેનું સ્વરૂ
પ મૂલ ગાથામાં લખ્યું નથી, એમ જાણવું. તથાપિ વાલાવબોધકર્તાયેં તે
ત્રિકોના અનુક્રમેં સંક્ષેપ અર્થ તે તે સ્થાનકેં લખ્યા છે, એટલે દશત્રિકનું
એ પ્રથમ મૂલ દ્વાર થયું અને ઉત્તર વોલ ત્રીશ થયા ॥ ૧૯

હવે વીજું પાંચ પ્રકારના અજિગમનું દ્વાર કહે છે.

સચિત્ત દવ મુજ્જણ, મચિત્ત મણુજ્જણં મણેગત્તં ॥ ઇગ

સાદિ ઉત્તરાસં, ગ અંજલિ સિરસિ જિણ દિઠે ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:- ચૈત્યાદિકને ત્રિપે પ્રવેશ કરવાનો વિધિ તેને અજિગમ કહીયેં. તે

पांच प्रकारें ठे. तिहां देहरे जातां (सचित्तद्वयं के०) सचित्तद्रव्य जे पोताना
अंगे आश्रित कुसुमादिक, फलादिक, होय, तेनुं (उज्जाणं के०) ठांगवुं, ते प्रथ
म अजिगम, तथा (अचिन्तं के०) अचित्त पदार्थ जे इन्द्रियनाणादिक तथा
आत्तरणादिक वस्त्रादिक वस्तु तेनुं (अणुज्जाणं के०) अणुठांगवुं एटले
पोतानी पासें राखवानी अनुहा ते बीजो अजिगम. तथा (मणोगत्तं के०)
मननुं एकामपणुं करवुं, ते बीजो अजिगम. तथा (इगस्तानि के०) एकप
नुं वस्त्र वेहु ठेढायें सहित होय तेनो (उत्तरासंग के०) उत्तरासंग करवो,
ते चोघो अजिगम. तथा (जिणदिष्ठे के०) श्रीजिनेश्वरने दूरथकी नजरें
दीठे थके (अंजलि के०) वे हाथ जोनीने (सिरसि के०) मस्तकने विपे लगा
रवा एटले अंजलिबरू प्रणाम करवो, ते पांचमो अजिगम जाणवो ॥२०॥

इय पंचविहाजिगमो, अहवा मुञ्चंति रायचिन्हाइं ॥ खग्गं
वत्तोवाणह, मउडं चमरे अ पंचमए ॥ २१ ॥ दारं ॥ २ ॥

अर्थ:- (इय के०) पूर्वेली गाथामां कहा जे (पंचविहाजिगमो के०)
पांच प्रकारें अजिगम ते देव तथा गुरु पासें आवतां साचववा (अहवा
के०) अथवा चंदना करनार आवक जो पोतें राजादिक होय तो ते ए पांच
अजिगम साचवे, अने वली बीजां (रायचिन्हाइं के०) राजानां पांच चि
न्ह ठे ते प्रत्ये (मुञ्चंति के०) मूके एटले ठांडे तेनां नाम कहे ठे, एक
(खग्गं के०) खड्ग, बीजुं (उत्त के०) ठत्र, बीजुं (उवाणह के०) उपा
नह, एटले पगनी मोजडी, चोथो माथानुं (मउडं के०) मुकुट अने (पंचमए
के०) पांचमुं (चमरेअ के०) चामर, ए पण पांच अजिगम जाणवा ॥२१॥
एटले पांच अजिगमनुं बीजुं द्वार पूर्ण थयुं ॥ उत्तर वोळ पांत्रीश थया ॥
॥ हवे वे दिशिनुं बीजुं द्वार, तथा त्रण अवग्रहनुं चोथुं द्वार कहे ठे ॥

वंदंति जिणे दाहिण, दिसिष्ठिआ पुरिस वा
मदिसि नारी ॥ दारं ॥ ३ ॥ नवकर जहन्नु सठि,
करजिष्ठ मकुग्गहो सेसो ॥ २२ ॥ दारं ॥ ४ ॥

अर्थ:- (जिणे के०) श्रीजिनने (दाहिण दिसिष्ठिआ के०) दक्षिणदिशि
स्थिता एटले मूल नायकनी जमणी दिशाचें रह्या थका (पुरिस के०) पुरुषो

(वंदंति के०) वांटे एटले चैत्यवंदना करे, अने मूल नायकने (वामदिशि के०) मावे पासं रही थकी (नारी के०) स्त्री जनवांटे, एटले चैत्यवंदना करे. इहां चैत्यवंदना पूजाना अधिकार माटे प्रसंगस्त्री जमणी पासं दीपक थापवो, अने मावी पासं धूपादिक नाणुं, फलादिक, जिन आगलें तथा हस्तें आपीयें, वे दिशिनुं त्रीजुं द्वार थयुं. अने उत्तर बोल साकत्रीश थया.

हवे त्रण अवग्रहनुंचोथुं द्वार कहे ठे. तिहां जगवंतयकी (नवकार के०) नव हाथ वेगला रहीने चैत्यवंदना करवी, ते प्रथम (जहन्नु के०) जघन्य थ वग्रह जाणवो, तथा जगवंतयकी (सठिकर के०) पठिकर एटले शाठ हाथ वेगला रहीने चैत्यवंदना करवी, ते बीजो (जिठ के०) ज्येष्ठ एटले उत्कृष्ट थ वग्रह जाणवो, अने (सेसो के०) शेप जे नव हाथथी उपर अने शाठ हाथनी मांहेली कोरें एटली वेगलाईयें रही चैत्यवंदना करवी, ते सर्व त्रीजुं (मद्युग्ग हो के०) मध्यम अवग्रह जाणवो. तथा केटला एक आचार्य वार प्रकारना थ वग्रह कहे ठे के ॥ उक्कोस सठि पन्ना, चत्ता तीसा दसठ पणदसगं ॥ दस नव ति डु एगळुं, जिणुगहं वारस विज्ञेयं ॥ १ ॥ एटले ६०, ५०, ४०, ३०, २०, १५, १०, ९, ३, २, १, ० ॥ ए वार अवग्रह थया एटले अर्द्धा हाथथी मांकीने शाठ हा थ पर्यंत श्रीजिनगृहें तथा गृहचैत्यादिकें श्वासोद्वासादि आशातना वर्जवा निमित्तें ए अवग्रह जाणवां ॥ २१ ॥ ए चोथुं त्रण अवग्रहनुं द्वार कहुं, इहां सुधी सर्व मली उत्तर बोल ४० थया ॥ २२ ॥

हवे त्रण प्रकारें चैत्यवंदना करवी, तेनुं पांचमुं द्वार कहे ठे

नमुक्कारेण जहन्ना, चिश्वंदण मच्च दंरु थुइ जुअला ॥

पण दंरु थुइ चउक्कग, थय पणिदाणेहिं उक्कोसा ॥ २३ ॥

अर्थः—(नमुक्कारेण के०) एक नमस्कार श्लोकादिक रूप तथा नमो अरिहंताणं कहीनिं अथवा हाथ जोमी मस्तक नमामवे करी अथवा नमो जिनाय कही नमवे करी अथवा एक श्लोकादि केहेवे करी अथवा हमणां देहरे चैत्यवंदन कहियें ठैयें, इत्यादि रूपें सर्व प्रथम (जहन्ना के०) ज घन्य (चिश्वंदण के०) चैत्यवंदन जाणवुं. तथा (दंडथुइजुअला के०) दंडक युगल ते अरिहंत चेइयाणंनुं युगल तथा स्तुतियुगल ते चार थुइ एटले एक नमस्कार श्लोकादिरूप कही, शक्रस्तव कही, उजा थइ, अरि

हंत चेष्टपाणं कही काठस्सग करी, थुइ कहेथी, ते वीजी (मद्य के०)
मध्यम चैत्यवंदना जाणवी. तथा (पणदंरु के०) पांच नमोमृणा रूप
पांच दंरुके करी अने (थुइचउक्क के०) स्तुतिचतुष्क एटले थ्याठ थुइयें
करीने, (थय के०) स्तवने करीने तथा जावंति चेष्ट्याइ, जावंत केवि
साहु अने जयवीरगाय, ग व्रण (पणिहाणेहिं के०) प्रणिधाने करीने वीजी
(उक्कोसा के०) उत्तुष्टी चैत्यवंदना जाणवी ॥ २३ ॥

अन्ने विति गेणं, सकच्चएणं जहन्न वंदणया ॥ तहुग तिगे
ए मज्जा, उक्कोसा चउहिं पंचहिं वा ॥ २४ ॥ दारं ॥ ५ ॥

अर्थ:- (अन्ने के०) अन्य एटले वीजा वली केटला एक आचार्य एम
(विति के०) वुवंति एटले कहे ठे के (इगेणं के०) एकेन एटले एक (सकच्च
एणं के०) शकस्तवें करीने देव वांदीयें ते (जहन्न के०) जघन्य (वंद
णया के०) चैत्यवंदना जाणवी. अने (तहुगतिगेण के०) तद्धिकत्रि
केण एटले तेहीज वे तथा व्रण शकस्तवें करी (मद्या के०) मध्यम चैत्य
वंदना जाणवी. तथा (चउहिं के०) चार शकस्तवें करी (वा के०) अ
थवा (पंचहिं के०) पांच शकस्तवें करीने प्रणिधान युक्त करीयें ते (उ
क्कोसा के०) उत्तुष्ट चैत्यवंदना जाणवी, अने जाण्यादिकने विषे स्तुती
युगल कहां ठे, ते व्रण थुइ स्तुतिरूप एक गणीयें ठेयें. अने चोथी थुइ
शिष्टारूप समकेतवटिनी सहायरूप जूदी गणी ते माटें स्तुति युगल
कहे ठे, तेनो विचार आवश्यकवृत्तियकी जाणवो ॥ २४ ॥ एटले व्रण
जेदे चैत्यवंदनानुं पांचमुं छार कथुं. सर्व मली उत्तर धोल त्रेंतालीश थया ॥

हवे ठुं प्रणिपातछार तथा सातमुं नमस्कार छार कहे ठे.

पणिवाउं पंचंगो, दो जाणू करइगुत्तमंगं च ॥ दारं ॥ ६ ॥ सुम
हव नमुकारा, इग इग तिग जाव अछसयं ॥ २५ ॥ दारं ॥ ७ ॥

अर्थ:- जिहां प्रकपें करी जकि बहुमानपूर्वक नमवुं तेने (पणिवाउं
के०) प्रणिपात कहीयें ते (पंचंगो के०) पांच अंग जूमियें लगामवा
रूप जाणवो, तेनां नाम कहे ठे (दोजाणू के०) दो जानु, एटले वे
दींचण, अने (करइग के०) वे हाथ, (च के०) वली पांचमुं

दीना सुग्रससगतवर्त लगे २१६. तथा मिहारां बुद्धाणां वेदाङ्गमयानां
संतिगराणां, सम्मदिति समाहिगराणां लगे २१७. ए सर्व मल्ली पांच रेक
ना २१०० अक्षर अवा. तथा २११२ अक्षर जावनि वेठ गार्डे, जावनि व
वि साहु अने जयत्रीयराय सेवणा आनय मनीना लगे ए वण (पणिधानसु
के०) प्रणीधानने विपे जाणवा.ए रीते ए नव सूत्रांना अक्षरां एकदा करि
त्यारे (अष्टरुक्त के०) अष्टरुक्त एटले वीजी वार अण उवाच्या एता (३
आ के०) वर्ण एटले अक्षर ते सर्व मल्ली (सोलसयसीगाला के०) शं
लशे ने सुमतालीश आय ॥ २७ ॥

हवे पदसंख्या कहे ठे.

नव वत्तीस तित्तीसा, तिचत्त अडवीस सोल वीसपया ॥

मंगल इरिया सक, वयाइसु इगसीइ सयं ॥ २८ ॥

अर्थ:-नवकारनां (नव के०) नव पद ठे, इरियावहिनां (वत्तीस
के०) वत्रीश पद, नमोबुणंनां (तित्तीसा के०) तेव्रीश पद, अरिहंतचे
इयाणंना (तिचत्त के०) त्रेंतालीश पद, लोगस्सनां (अडवीस के०)
अष्टावीश पद, पुस्करवदीनां (सोल के०) सोल पद, सिद्धाणंबुद्धाणंनां
(वीसपया के०) वीश पद, एम (मंगल के०) नवकार, (इरिया के०)
इरियावहि अने (सकवयाइसु के०) शक्रस्तवादिक पांचे दंरुक ए सात
सूत्रांने विपे सर्व मल्ली (इगसीइसयं के०) एकशे ने एक्याशी पंदनी संख्या
जाणवी. अने प्रणीपातनां पद तो वांदणां जेलां गुरु वंदनमां कहेसे. तथा
प्रणिधानत्रिकनी पद संपदा अनुक्रमें ठे, तेमाटे न कळुं “ वारिज्जाइ ” इ
त्यादि गाथा जक्तिनी योजना ठे, ते इहां गणी नही ॥ २८ ॥

हवे संपदानी संख्या कहे ठे.

अठठ नवठय अठ वी,स सोलसय वीस वीसामा ॥

कमसो मंगल इरिया, सकवयाइसु सगनउई ॥ २९ ॥

अर्थ:-प्रथम नवकारनी (अठ के०) आठ संपदा, तथा इरियावहिनी
(अठ के०) आठ संपदा, तथा नमोबुणंनी (नव के०) नव संपदा, तथा अरिहंत

चेष्ट्याणंनी (अष्ठ के०) आठ संपदा, (य के०) बली लोगस्सनी (अष्टावीस के०) अष्टावीस संपदा, तथा पुस्करवरदीनी (सोलस के०) शोलस संपदा, (य के०) बली सिद्धाणंबुद्धाणंनी (बीस के०) बीस संपदा जाणवी. ए लगारेक रत्नेवानुं स्थान तथा अर्थनो (बीसामा के०) बीसामो लेवानुं स्थान तेने संपदा कह्यीं. ते (कमसो के०) अनुक्रमें (मंगल के०) नवकारने विषे, (इरिया के०) इरियावहिनेविषे अने (सकय याईसु के०) शक्रस्तवादिक पांच दंभकनेविषे ए सर्व मली सात सूत्राने विषे सर्व संपदा (सगनजई के०) सप्तनवती एटले सत्ताणुं थाय ॥ २९ ॥

हवे नवकारना अक्षर तथा पद अने संपदा विवरी देखाडे ठे.

वसुष्ठसष्ठि नव पय, नवकारे अष्ठ संपया तव॥सग संपय पय तुल्ला, सतरस्कर अष्ठमी डुपया ॥३०॥ “नवस्करअष्ठमीडुपयठ्ठी” इत्यन्ये

अर्थः—(नवकारे के०) नवकारने विषे (वसुष्ठसष्ठि के०) अमरशठ वर्ष होय, तथा नमोअरिहंताणं आदिक (पय के०) पद तें (नव के०) नव होय, अने (संपया के०) संपदा तो (अष्ठ के०) आठ होय, (तठ के०) तिहां ते आठ संपदामांहे प्रथमनी “ सबपावप्पणा सणो ” सुधीनी जे (सगसंपय के०) सात संपदा ठे, ते तो (पयतुल्ला के०) पदने तुल्य जाणवि एटले जेटला पद तेंटली संपदा पण जाणवी. तथा (अष्ठमी के०) आठमी संपदा तो “मंगलाणं चसवेसिं” पढमं हवइ मंगलं ए वे पदने एकठां कह्यीं माटे ए (डुपया के०) वे पदनी जाणवी, तथा अन्य केटलाण्क आचार्य एम कहे ठे, के “पढमं हवइ मंगलं ” ए (नवस्करअष्ठमी के०) नव अक्षरनी आठमी संपदा तथा “ एतोपंच नमुक्कारो, सबपावप्पणासणो ” ए (डुपय के०) वे पदनी अने शोल अक्षरनी (ठ्ठी के०) ठ्ठी संपदा जाणवी ॥ ३० ॥

हवे प्रणिपात खमासमणना अक्षर तथा पद अने संपदा विवरी देखाडे ठे.

पणिवाय अस्कराई, अष्टावीसं तहाय इरियाए ॥ नव

नव अ मस्कर सयं, डुतीस पय संपया अष्ठ ॥ ३१ ॥

अर्थः—(पणिवाय के०)प्रणिपात दंडकने विषे (अष्टावीसं के०) अष्टावीस

(अस्कराई के०) अक्षर ठे, (तहाय के०) तथाच एटले तेमज वली
 (इरियाए के०) इरियावहिने विषे (नवनउअमस्करसयं के०) नवनव
 ति अक्षरशतं एटले नवाणुयें अधिक एकशो अक्षर जाणवा अर्थात् एक
 शो ने नवाणुं अक्षर जाणवा, तथा (दुतीस के०) ठत्रीश (पय के०) पद
 जाणवां अने (संपया के०) संपदा (अठ के०) आठ जाणवी ॥ ३१ ॥

ए आठ संपदाना पदनी संख्या तथा संपदाना आदि पद कहे ठे.

डुग डुग इग चउ इग पण, इगार ढग इरिय संपयाइ पया ॥

इठा इरि गम पाणा, जे मे एगिंदि अजि तस्स ॥ ३२ ॥

अर्थः—पहेली संपदा (डुग के०) वे पदनी, वीजी संपदा पण (डुग
 के०) वे पदनी, त्रीजी (इग के०) एकपदनी, चौथी (चउ के०) चार
 पदनी, पांचमी (इग के०) एकपदनी, ठछी (पण के०) पांच पदनी, सातमी
 (इगार के०) अगीयारपदनी, आठमी (ढग के०) ठ पदनी जाणवी ॥

हवे ए (इरिय के०) इरियावहीनी सर्व (संपया के०) संपदाना (आ
 इपया के०) आदिपद एटले प्रथमना पद जे संपदाना धुरियां ते कहे ठे.
 तिहां प्रथम (इठा के०) इठामि ए पहेली संपदानुं पहेलुं पद, (इरिके०)
 इरियावहियाए ए वीजी संपदानुं पहेलुं पद, (गम के०) गमणागमणे ए
 त्रीजी संपदानुं पहेलुं पद, (पाणा के०) पाणक्रमणे ए चौथी संपदानुं प
 हेलुं पद, (जेमे के०) जेमेजीवाविराहिआ ए पांचमी संपदानुं पहेलुं पद,
 (एगिंदि के०) एगिंदिया ए ठछी संपदानुं पहेलुं पद, (अजि के०) अ
 जिहया ए सातमी संपदानुं पहेलुं पद, (तस के०) तस्सउत्तरी करणेणं
 ए आठमी संपदानुं पहेलुं पद जाणवुं ॥ ३२ ॥

॥ हवे ए इरियावहिनी आठ संपदानां नाम कहे ठे ॥

अप्पुवगमो निमित्तं, उहे अरहेउ संगहे पंच ॥

जीवविराहण पडि, क्रमण जेयउतिनि चूलाए ॥ ३३ ॥

अर्थः—अन्युपगम एटले अंगीकार करवुं ते आहीं पापना हयनुं जे
 आलोचना लक्षण कार्य तेनो अंगीकार करवो ते स्वरूप एटला माटे इठामि
 पक्कमिउं ए वे पदनी प्रथम (अप्पुवगमो के०) अन्युपगम संपदाजाणवी.

२ ते श्रंगीकार कृत वस्तुनें उपजाववाना कारण रूप इरियावहियाण विराहणाण वे पदनी वीजी (निमित्तं के०) निमित्त संपदा जाणवी.

३ सामान्य प्रकारें प्रायश्चित्त उपजाववा रूप गमणागमणे ए एक पदनी वीजी (उहे के०) उध एटले सामान्य हेतु संपदा जाणवी. ए जीव हिंसा उपजाववानो सामान्य हेतु गमनागमन ठे.

४ जीवहिंसाना विशेष हेतु रूप एटले विशेषपणे प्राण वीजादिक आक्रमण रूप ते पाणक्रमणे, वीयक्रमणे, हरियक्रमणे, उसा उत्तिंग पण ग दगमटीमक्रमा संताणा संक्रमणे, ए चार पदनी चोथी (इअरहेउके०) इतरहेतु एटले विशेष हेतु संपदा जाणवी. जे सामान्यथी इतर ते विशेष प होय; माटे विशेष हेतु एवुं नाम जाणवुं.

५ समस्त जीवना परिताप रूप जीवविराधना संग्रह रूप ते जे मे जीवा विराहिया ए एकपदनी (पंच के०) पांचमी (संगहे के०) संग्रह संपदा.

६ एकेंद्रियादिक पांच जीवने देखाडवा रूप जीवजेद ५६३ प्रमुख कथन रूप एगिंदिया, वेइंदिया, तेइंदिया, चउरिंदिया, पंचिंदिया, ए पांच पदनी ठाठी (जीव के०) जीव संपदा जाणवी.

७ ते जीवादिक जेदने परितापना विराधना रूप ते अजिह्याथी सां नीनें तस्त मिद्यामि डुकुनं लगें श्रंगीयार पदनी सातमी (विराहण के०) विराधना संपदा जाणवी.

८ प्रायश्चित्तविशोधनकरण रूप ते तस्तउत्तरी करणेणंथी मांमीने ठा मि काउस्तगं लगें ठ पदनी आठमी (पनिक्रमण के०) प्रतिक्रमण संपदा.

(जेयठ के०) ए जेदथकी. ए मांहे प्रथमनी पांच संपदा ते इरियावहिनी मूल संपदा जाणवी, अने पाठवनी (तिस्त्रि के०) त्रण संपदा ते इरियावहिनी (चूलाण के०) चूलिकारूप जाणवी ॥ ३३ ॥

हवे नमुहुणंती प्रत्येक संपदाना पदनी संख्या तथा आदिपद कहे ठे. छति चउ पण पण पणड, चउ तिपय सकथय संपयाइपया ॥

नमु आइग पुरिसो, लोग अजय धम्मऽप्प जिण सधं ॥ ३४ ॥

अर्थ:-पहेली (डु के०) वे पदनी, वीजी (ति के०) त्रण पदनी, वीजी (चउ के०) चार पदनी, चोथी (पण के०) पांच पदनी, पांचमी (पण

के०) पांच पदनी, ठही (पण के०) पांच पदनी, साममी (हु के०) वे पदनी, आठमी (चउ के०) चार पदनी अने नवमी (निय के०) प्रण पदनी ए (सवथय के०) नमुहुणंने विपे संपदानां पद कणांतें सर्वे सही तंत्रीज जाणवां.

हवे नमुहुणंनी (संपया के०) संपदाना (आइपया के०) आदिना एटले पहेला धुरियांनां पद कहे ठे. (नमु के०) नमोहुणं ए पदेली (संपदानुं प्रथम पद जाणवुं, (आइग के०) आइगराणं ए वीजी संपदानुं प्रथम पद, (पुरिसो के०) पुरिसुत्तमाणं ए वीजी संपदानुं प्रथम पद, (लोग के०) लो गुत्तमाणं ए चोथी संपदानुं प्रथम पद, (अजय के०) अजयदयाणं ए पांचमी संपदानुं प्रथम पद, (धम्म के०) धम्मदयाणं ए ठही संपदानुं प्रथम पद, (अप्प के०) अप्पकिह्यवरनाणदंसणधराणं ए सातमी संपदानुं प्रथम पद, (जिण के०) जिणाणं जावयाणं ए आठमी संपदानुं प्रथम पद, अने (सव के०) सवहुणं सवदरिसिणं ए नवमी संपदानुं प्रथम पद.

हवे ए शक्रस्तवनी नव संपदाउंनां नाम कहे ठे.

थोअव संपया उह, ईयरहेऊ वउंग तहेऊ ॥ सविसेसु
वउग सरूव, हेउ नियसमफलय मुक्के ॥ ३५ ॥

अर्थः—श्रीअरिहंत जगवंत ते विवेकी जनोयें स्तववा योग्य ठे एटला माटे नमुहुणं अरिहंताणं, जगवताणं ए वे पदनी पहेली (थोअव संपया के०) स्तोतव्य संपदा जाणवी. पठी ते स्तववा योग्यनुं सामान्य हेतु कहेवा माटे आइगराणंथी मांमीने सयंसंबुद्धाणं लगें त्रण पदनी वीजी (उह के०) उंघ एटले सामान्यहेतु संपदा जाणवी. पठी ए वीजी संपदाना अर्थने विशेषें दीपावे तेमाटे सामान्यहेतुथी (इयरहेऊ के०) इतरहेतु ते विशेषहेतुरूप वीजी संपदा जाणवी, पठी आद्य संपदाना अर्थने विशेषे दीपावे एटले सामान्य स्तवनानो उपयोग तेनुं कहेवुं ते चोथी (उवउंग के०) उपयोग संपदा जाणवी. पठी ए उपयोग संपदा नाज अर्थ ने हेतु सझावें करी दीपावे ते पांचमी (तडेऊ के०) तत् हेतु संपदा जाणवी, अथवा उपयोग हेतु संपदा जाणवी, पठी एज उपयोग हेतु संपदाना अर्थ गुण दीपाववा निमित्तें अर्थ विशेषें जणावे एटले कारण सहित स्तववा योग्यनुं स्वरूप कहेवुं ते ठही (सविसेसुवउग के०)

सविशेष उपयोग हेतु संपदा जाणवी.पठी यथार्थ पोताना स्वरूपनुं हेतु प्रकटार्थ देखाववा रूप सातमी (सरुवहेड के०) स्वरूप हेतु संपदा जाणवी, तथा पोताने समान फलदायक प्रकटार्थ रूप एटले स्तवना करता रने आपतुल्य करे एवी परम फलदायिनी एटले पोतानी समान परने फलनुं करण एटला माटे आठमी (नियसमफलस्य के०) निज समफलदनामे संपदा जाणवी. तथा मोक्ष स्वरूप प्रकटार्थ रूप मोक्षपदनुं स्वरूप, एटला माटे नवमी (सुखे के०) मोक्ष संपदा जाणवी. जे माटे कहुं ठे के " सब ब्रूआइं पढमो, वीठं सिधमयल माइ आलावो ॥ तइल नमोजिणाणं जिय जयाणं तन्निदिछो ॥ १ ॥ इत्यावश्यके ॥ ३५ ॥

हवे नमोनुणंना अकरादिकनी एकंदर सरवाले संख्या कहे ठे.

दो सगनऊआ वणा, नवसं पय तितीस सकथए ॥

चेइयथयठ संपय, तिचत्त पय वण डसयगुणतीसा ॥ ३६ ॥

अर्थः—(सकथए के०) शक्रस्तव जे नमोनुणं तेने विपे सर्व मलीने (दोसगनऊआ के०) वशेने सत्ताणुं (वणा के०) वर्ण जाणवा अने (नवसंपय के०) नव संपदा जाणवी, तथा (पयतितीस के०) पद तेत्रीश जाणवां.

हवे (चेइयथय के०) चैत्यस्तव एटले अरिहंत चेइयाणंने विपे सर्व मली (अठसंपय के०) आठ संपदा जाणवी अने (तिचत्तपय के०) तें ताळीश पद जाणवां, तथा (वण के०) वर्ण एटले अकर ते (डसयगुणतीसा के०) वशे ने उगणत्रीश जाणवा ॥ ३६ ॥

हवे चैत्यस्तव जे अरिहंत चेइयाणं तेनी प्रत्येक संपदाना पदनुं मान तथा प्रत्येक संपदाना आदिपद एटले धुरियां कहेठे.

ड ठ सग नव तिय ठ चउ, ठप्पय चिइ संपया पया पढमा ॥

अरिहं वंदण सिंश, अन्न सुहुम एव जा ताव ॥ ३७ ॥

अर्थः—पहेली (ड के०) वे पदनी, वीजी (ठ के०) ठ पदनी, वीजी (सग के०) सात पदनी, चौथी (नव के०) नव पदनी, पांचमी (तिय के०) त्रण पदनी, ठठी (ठ के०) ठ पदनी, सातमी (चउ के०) चार पदनी, आठमी (ठप्पय के०) ठ पदनी जाणवी.

हवे ए (चिह्न के०) चैत्यस्तवनी प्रत्येक (संपदा के०) संपदानां (पद मा के०) प्रथमना एटले आदिनां धुरीयांनां (पदा के०) पद कहे ने. नि हां (अरिहं के०) अरिहंत चैद्याणां ए पदेवी संपदानुं प्रथम पद (वंदन के०) वंदनवन्तियाण ए वीजी संपदानुं प्रथम पद (निष्ठाण के०) निष्ठाण ए वीजी संपदानुं प्रथम पद, (अन्न के०) अन्नन्नसमीपणं ए चोथी संपदानुं प्रथम पद, (सुहुम के०) सुहुमेहिं अंगसंचालेहिं ए पांचमी संपदानुं प्रथम पद, (एव के०) एवमाश्एहिं आगारेहिं ए ठठी संपदानुं प्रथम पद, (जा के०) जाव अरिहंताणं ए सातमी संपदानुं प्रथम पद, (ताव के०) तावकायं ए आठमी संपदानुं प्रथम पद ॥ ३५ ॥

हवे ए चैत्यस्तवनी संपदाउनां नाम कहे ठे.

अध्वगमो निमित्तं, हेउ इग बहु वयंत आगारा ॥

आगंतुग आगारा, उस्सग्गावहि सरुवठ ॥ ३६ ॥

अर्थः—जे अंगीकार करवुं तेने अच्युपगम कहीयें माटे इहां अरिहंत वांदवानी अंगीकाररूप प्रथम (अध्वगमो के०) अच्युपगम संपदा जाणवी, तथा काउस्सग कया निमित्तें करी करीयें? ते वीजी (निमित्त के०) निमित्त संपदा जाणवी. तथा श्रद्धादिक हेतु वधते वधते करी करीयें, केम के श्रद्धादिक कारण विना निष्फल थाय माटें वीजी (हेउ के०) हेतु संपदा जाणवी. तथा आगार राख्या विना निरतिचारपणे काउस्सग न थाय, एटला माटें आगार राखवानी अन्नन्नसमीपणं इत्यादि उद्वासादिकने करवे करी चोथी (इगवयंत के०) एकवचनांत आगार संपदा जाणवी. तथा “सुहुमेहिं अंगसंचालेहिं” एटले सूक्ष्मनेत्रादिकफुरकवादि मात्र आदिकें करी पांचमी (बहुवयंत आगारा के०) बहुवचनांत आगार संपदा जाणवी. इहां आगारा पद वेहुने जोरवुं, तथा एक सहज वीजो अल्पवाहुद्वय एटले एवमाश्एहिं एणे करी अग्निस्पर्श, पंचेंद्रिय वेदन, चौ रादिज्ञय, सर्पादि, कदाचित् आवी मळे तो इत्यादि आगार कहां, माटें बहुहेतु आगंतुक जावरूप अथवा अग्न्यादिक उपघात रूप ठठी (आगंतुग आगारा के०) आगंतुकागार संपदा जाणवी. तथा जाव अरिहंताणं इत्यादिक काउस्सगनो अवधि मर्यादा रूप जे संपदा, ते सात

मी (उस्तगावहि के०) कायोत्सर्गावधि संपदा जाणवी, तथा कायोत्सर्गनुं यथावस्या रूप स्वरूप ते आठमी (सरुव के०) स्वरूप संपदा जाणवी. ए (अष्ठ के०) आठ संपदानां नाम कहां ॥ ३७ ॥

हवे नामस्तव एटले लोगस्तादिकने विपे पद आदिकनी संख्यादिक कहे ठे.

नामययाइसु संपय, पयसम अम्बीस सोल वीस कमा ॥

अडुरुत्त वण दो सठ, डसय सोलठ नउअ सयं ॥ ३९ ॥

अर्थ:- (नामययाइसु के०) नामस्तवादिकने विपे एटले नामस्तव ते लोगस्त तथा आदिशब्दथकी पुस्करवरदी ते श्रुतस्तव जाणवुं अने सिद्धस्तव ते सिद्धाणं बुद्धाणं जाणवुं. ए त्रण सूत्रने विपे (पयसम के०) पद समान (संपय के०) संपदा जाणवी. एटले जेटलां ए सूत्रोनां पद ठे, तेटलां विशामानां स्थानक जाणवां. तिहां लोगस्तनां पद पण (अम्बीस के०) अष्टावीश अने संपदा पण अष्टावीश जाणवी. अने पुस्कर वरदीनां पद पण (सोल के०) शोल अने संपदा पण शोल जाणवी. तथा सिद्धाणं बुद्धाणंना पद पण (वीस के०) वीश अने संपदा पण वीश जाणवी. ए (कमा के०) अनुक्रमें संपदा तथा पद कहेवां, तथा लोगस्तने विपे (अडुरुत्त के०) वीजी वार अणउच्चत्या एवा, (दोसठ के०) वशे ने शाठ (वण के०) वर्ण एटले अक्षर जाणवा. तथा पुस्करवरदीना सुअस्स जगवउं पर्यंत (डसयसोल के०) वशे ने शोल अक्षर जाणवा, अने सिद्धाणं बुद्धाणंना करेमि काठस्सगं पर्यंत (अठनउअसयं के०) एकशो ने अष्टाणं अक्षर जाणवा ॥ ३९ ॥

पणिदाण डवन्नसयं, कमेण सग ति चउवीस तित्तीसा ॥ गुणतीस अठवीसा, चउतीसिगतीस वार गुरु वणा ॥ ४० ॥ दारं ॥ ४१ ॥ २०

अर्थ:- हवे जावंतिचेइयाइं तथा जावंत केवि साहू अने सेवणा आ जवमगंवा लगे जयवीयराय, ए त्रण (पणिदाण के०) पणिधान सूत्र ठे, तेने विपे (डवन्नसयं के०) एकशो ने वावन अक्षर जाणवा.

हवे (कमेण के०) अनुक्रमें संयोगीया गुरु एटले नारे अक्षर सयं सु.

त्रांना कहे ठे. तिहां प्रथम नवकारने विषे झा. प्रा. व. झ. वा. व. य. य.
(सग के०) सात अक्षर गुरु पटले चारे जाणवा.

तथा खमासमाणने विषे झा. झा. व. ग (ति के०) त्रण अक्षर गुरु
जाणवा. तथा ध्रियावहिने विषे झा. क. क. क. क. नि. दि. क. नि. दि.
द. स्स, छा, क. स्स, त, त्रि, त, द्वी. म्म. ग्या. हा. म्म. ग्यं. ए (चउ
वीस के०) चोवीश अक्षर गुरु जाणवा.

तथा नमुहणने विषे जु. व. झा. त, त्रि, त, ज्ञो. सु. ग्य. म्म. म्म.
म्म, म्म, म्म, क. टी. प्य, द, त्रा, झा, ता, व. जु. व. र्क. वा. नि. कि.
त्ता, झा, स्सं, द, वे, ए (तितीसा के०) तेत्रीश अक्षर गुरु जाणवा. कंट
ला एक वउमाण पदना ठकारने गुरु कहेता नथी अने कंटलाएक द व.
म्म, ए त्रणने गुरु गणीने तेत्रीश गुरु अक्षर करे. तिहां चूविकानी गाथा
गुरु नथी गणता. इत्यादिक बहु मतांतर ठे, पण इहां तो संप्रदायागत
एक टकार चारे गणीयें ठेयें.

तथा अरिहंत चेइयाणं रूप चैत्यस्तवने विषे स्स, ग्यं, ति, ति, का.
त्ति, म्मा, ति, ति, ग्य, ति, झा, प्ये, द, स्स, ग्य, त्र, व, रु, ग्ये, त, वा.
छि, ग्यो जि, स्स, ग्यो, का, प्या, ए (गुणतीश के०) उगणतीश अक्षर गुरु ठे.

तथा लोगस्सरूप नामस्तवने विषे स्स, ज्ञो, म्म, व, त, स्सं, प्य, प्य,
प्फ, ज्ञं, ज्ञं, म्मं, लिं, व, ठ, ऊ, व, ति, स्स, त, झा, ग्य, त, म्म, वे,
झा, छि, व, ए (अठवीसा के०) अठावीश अक्षर गुरु जाणवा.

तथा पुस्करवरदीरूप श्रुत स्तवने विषे र्क, द्वे, म्मा, ऊं, स्स, स्स, स्स,
प्फो, स्स, स्स, द्वा, र्क, स्स, चि, स्स, म्म, स्स, प्र, ऊं, त्र, त्र, स्स,
प्रू, चि, व, छि, क, चा, म्मो, द, म्मु, त, द, स्स, ए (चउतीस के०)
चोत्रीश अक्षर गुरु जाणवा.

तथा सिद्धाणं बुद्धाणंरूप सिद्ध स्तवने विषे झा, झा, ग्य, व, झा, को,
का, स्स, द, स्स, जि, र्का, स्स, म्म, क, टिं, छ, ता, छ, वी, छ, छि, छा,
झा, छि, च, म्म, दि, छि, स्स, ग्यं, ए (इगतीस के०) एकत्रीश अक्षर गुरु ठे.

तथा प्रणिधान त्रिकनेविषे द्वे, वा, व, वे, ग्या, द, छि, ऊ, चा, व,
व, ए (वार गुरुवणा के०) वार गुरुवर्ण एटले चारे अक्षर जाणवा ॥

पटले घणं संग्या. पदसंग्या अने संपदा मल्ली घण छार कक्षां, तेनी भाषें पुर्वे कहेलां सात छार मेलवतां मूल दश छार कहेयाणां, अने उ छर जेद १९७० घया. ए सूत्रांना अर्थ सवे श्रीआवश्यकनिर्युक्तिनी वृत्ति श्री जाणजो. इहां घणो ग्रंथ वधे माटे अर्थ लग्यो तथी ॥ ४० ॥

ए आठमो, नवमो अने दशमो मल्ली घणो छारना यंत्रनी स्थापना.

सूत्र.	सूत्रांना नाम.	पदसंग्या.	संपदा	सर्वाक्षर.	गुरुअ	लघुअ
नवकार.	पंचमंगलसूत्र०	९	८	६८	७	६१
इष्टामिग्वमासम०	प्रणिपातद्योजसूत्र		०	२८	३	२५
इरियावहि.	पट्टिकमणसूत्र.	३२	८	१९९	२४	१७५
नमोद्युणं.	शक्रस्तव.	३३	९	२९७	३३	२६४
अरिहंतचेष्टयाणं.	चैत्यस्तवाध्ययन.	४३	८	२२९	२९	२००
सोमस्त.	नामस्तव.	२८	२८	२६०	२८	२३२
पुस्करवरदीवदे.	श्रुतस्तव.	१६	१६	२१६	३४	१०२
सिद्धाणंयुद्धाणं.	सिद्धस्तव.	२०	२०	१९८	३१	१६७
जावंतिचेष्टयाणं.	प्रणिधानत्रिक.	अनुक्रमं.	अनु०			
जावंतकेविसादु.					
जयवीरराय.			१५२	१२	१४०

सर्वमल्ली सरवाले..... १८१ ९७ १६४७ २०१ १४४६

इरियावहिनीसंपदा	संपदानां पद.	धुरियांनां पद.
१ अन्युपगमसंपदा.	२	इष्टामि.
२ निमित्तसंपदा.	२	इरियावहियाण.
३ उधसंपदा.	१	गमणागमणे.
४ इतरहेतुसंपदा.	४	पाणक्रमणे.
५ संग्रहसंपदा.	१	जेमेजीवाविराहिया.
६ जीवसंपदा.	५	गर्गिंदिया.
७ विराधनासंपदा.	११	अजिह्या.
८ पट्टिकमणसंपदा.	६	तत्स उत्तरि.

चैत्यस्तवनीसंपदा.	संपदानांपदसंख्या.	धुरियांनां पद.
१ अज्युपगमसंपदा.	१	अरिहंतचेइयाणं.
२ निमित्तसंपदा.	६	वंदणवत्तिआए.
३ हेतुसंपदा.	७	सिद्धाए.
४ एकवचनांतसंपदा.	ए	अन्नवजससीएणं.
५ बहुवचनांतसंपदा.	३	सुहुमेहिंअंगसंचालेहिं.
६ आगंतुगागारसंपदा.	६	एवमाइएहिंआगारेहिं.
७ कायोत्सर्गावधिसंपदा.	४	जावअरिहंताणं.
८ स्वरूपसंपदा.	६	तावकायं.

शक्रस्तवनी संपदा.	संपदानां पद.	धुरियांनां पद.
१ स्तोतव्य संपदा.	१	नमोवुणं.
२ उधसंपदा.	३	आइगराणं.
३ इतरहेतुसंपदा.	४	पुरिसुत्तमाणं.
४ उपयोगसंपदा.	५	लोगुत्तमाणं.
५ तद्धेतुसंपदा.	५	अजयदयाणं.
६ सविशेषोपयोगसंपदा.	५	धम्मदेसियाणं.
७ स्वरूपहेतुसंपदा.	१	अप्पमिहयवर०
८ निजसमफलदसंपदा.	४	सवन्नूणं०
९ मोक्षसंपदा.	३	जिणाणंजावयाणं.

हवे अगीयारमुं पांच दंडकनुं द्वार अने वारमुं पांच दंमकने
विपे देव वांदवाना जे वार अधिकार ठे, तेनुं द्वार कहे ठे.

पणदंडा सकवय, चेइअ नाम सुअ सिद्धवय इव ॥द्वारं॥११॥
दो इग दो दो पंच य, अहिगारा वारस कमेण ॥ ४१ ॥

अर्थ:- (पणदंमा के०) पांच दंमकनां नाम कहे ठे. तेमां पहेलुं न
मोवुणंने (सकवय के०) शक्रस्तव दंमक कहियें. वीजुं अरिहंत चेइ
याणंने (चेइअ के०) चैत्यस्तव दंमक कहियें. त्रीजुं लोगस्सने (नाम
के०) नामस्तव दंमक कहियें. चोथुं पुस्करवरदीने (सुअ के०) श्रुतस्तव

दंरु कन्हिये. पांचमुं सिद्धाणं बुद्धाणं ने (सिद्धव्य के०) सिद्धस्तव दंरु क कहिये. ए पांच दंरुकना नामनुं अगीयारमुं छार कह्युं. सर्व मली उ त्तर बोले १९७५ थया ॥

हवे (इव के०) ए पांच दंरुकने विपे देव वांदवाना वार अधिकार ठे, तेमनुं वारनुं छार कहे ठे.

तिहां प्रथम शक्रस्तव मध्ये (दो के०) वे अधिकार ठे, तथा वीजा अरिहंतचेइयाणंरूप चैत्यस्तवमध्ये (इग के०) एक अधिकार ठे, तथा त्रीजा नामस्तव एटले लोगस्सने विपे (दो के०) वे अधिकार ठे, तथा चोथा श्रुतस्तव मध्ये (दो के०) वे अधिकार ठे, पांचमा सिद्धस्तवमध्ये (पंचव्य के०) पांच अधिकार ठे. ए (कमेण के०) अनुक्रमें कहेवा. सर्व मली चैत्यवन्दनने विपे (वारसअहिगारा के०) वार अधिकारो ठे. ॥ ४१ ॥

हवे ए वार अधिकारनां धुरियानां पद एटले आद्यनां पद कहे ठे.

नमु जेइअ अरिहं, लोग सब पुक्क तम सिद्ध जो देवा ॥

उयिं चत्ता वेअ्रा, वच्चग अहिगार पढम पया ॥ ४२ ॥

अर्थ:- (नमु के०) नमोबुद्धं ए पहेला अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं. (जेइअ के०) जेअ अरिहं सिद्धा ए वीजा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं. तथा (अरिहं के०) अरिहंत चेइयाणं ए त्रीजा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं. (लोग के०) लोगस्स उल्लोयगरे ए चोथा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं. (सब के०) सबलोए अरिहंत चेइयाणं ए पांचमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (पुक्क के०) पुक्करवरदीवहे ए ठछा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (तम के०) तमतिमिर पक्क विद्धसणस्स ए सातमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (सिद्ध के०) सिद्धाणं बुद्धाणं ए आठमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (जोदेवा के०) जो देवाणविदेवो ए नवमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (उयिं के०) उयित सेलसिद्धरे ए दशमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं (चत्ता के०) चत्तारि अछ दस दोय, ए अगीयारमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (वेअ्रावच्चग के०) वेअ्रावच्चगराणं ए वारमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं ए वार (अहिगार के०) अधिकारोना (पद मपया के०) पहेलां पद एटले आद्यिनां पद धुरियां जाणवां ॥ ४२ ॥

ए वार अधिकार मांहेला कया अधिकारें कोने वांदवा? ते कहे ठे.

पढम अहिगारे वंदे, जावजिणे वीयएउ दवजिणे ॥

इगचेइय ठवणजिणे, तइय चउठंमि नामजिणे ॥४३॥

अर्थ:—નમુહુણંથી માંનીને જિયજયાણં પર્યંત (પઢમઅહિગારે કે૦) પ હેલા અધિકારને વિષે જે તીર્થંકર થયા, કેવલજ્ઞાન પામ્યા છે. એવા (જાવ જિણે કે૦) જાવજિનને એટલે જાવતીર્થંકરને (વંદે કે૦) હું વાંડું તું, તથા જે અઈઆ સિદ્ધા એ ગાથાયેં (વીયએઉ કે૦) વીજો અધિકાર છે, તેને વિષે વલી જે આગલ થાશે એવા (દવજિણે કે૦) દવ્યજિનને હું વાંડું તું. એ વે અધિકાર નમુહુણંના જાણવા. તથા (તઇય કે૦) ત્રીજા અધિકારેં (ઇગચે ઇય ઠવણજિણે કે૦) એક ચૈત્યના સ્થાપનાજિનને હું વાંડું તું, એટલે એક દેરાસર માંહેલી સર્વ પ્રતિમાર્જને વંદન કરવું એ અરિહંત ચેડ્યાણંને પાઠેં જાણવો. એ સૂત્રાંમાં એકજ અધિકાર છે. તથા લોગસ્સ ઉક્કોયગરે રૂપ (ચઉઠંમિ કે૦) ચોથા અધિકારને વિષે (નામજિણે કે૦) શ્રીઋષજ્ઞાદિક નામ જિનને હું વાંડું તું ॥ ૪૩ ॥

તિહુઅણ ઠવણજિણે પુણ, પંચમણ વિહરમાણ જિણ ઠઠે ॥

સત્તમણ સુયનાણં, અઠમણ સવ્વ સિદ્ધ યુઈ ॥ ૪૪ ॥

અર્થ:—(પુણ કે૦) વલી સવ્વલોએ અરિહંતચેડ્યાણંરૂપ (પંચમણ કે૦) પાં ચમા અધિકારને વિષે સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાલ રૂપ (તિહુઅણ કે૦) ત્રણ જીવનને વિષે જે શાશ્વતા અને અશાશ્વતા એવા (ઠવણજિણે કે૦) સ્થાપના જિન છે તે પ્રત્યેં હું વાંડું. તથા પુસ્કરવરદીવદેની પહેલી ગાથા રૂપ(ઠઠે કે) ઠઠા અધિકારને વિષે અઢી ઢીપમધ્યેં શ્રીસીમંધર સ્વામ્યાદિ (વિહરમાણ-જિણ કે૦) વિચરતા જાવ જિનપ્રત્યેં વાંડું તું. તથા તમતિમિરપફલ શ્હાંથી માંનીને સુઅસ્સ જગવર્ણં પર્યંત (સત્તમણ કે૦) સાતમા અધિકારને વિષે (સુઅનાણં કે૦) શ્રીશ્રુતજ્ઞાનપ્રત્યેં હું વાંડું. તથા સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં એ ગાથા રૂપ (અઠમણ કે૦) આઠમા અધિકારને વિષે તીર્થં અતીર્થાંદિક પત્તર જેદ વાલા એવા (સવ્વસિદ્ધયુઈ કે૦) સર્વ સિદ્ધની સ્તુતિ જાણવી ॥ ૪૪ ॥

तिष्ठाहिव वीरथुइ. नवमे दसमे य उज्जयंत थुई ॥ अष्ठवा
याइ इगदिसि, सुदिठि सुर समरणा चरिमे ॥ ४५ ॥

अर्थः—तथा जो देवाणविदेवो अने इक्कोवि नमुकारो ए वे गाथा रूप
(नवमे के०) नवमा अधिकारने विपे आ वर्त्तमान (तिष्ठाहिव के०) तीर्थना
अधिपति ठाकुर जे श्री (वीर के०) वीर जगवान् तेनी (थुइ के०) स्तु
ति जाणवी. तथा उज्जितसेलसिहरे ए गाथा रूप (दसमे के०) दशमा
अधिकारने विपे (अ के) वली (उज्जयंत के०) श्रीरेवतकाचल' पर्व
तने विपे श्रीनेमिनाथ जगवाननी (थुई के०) स्तुति जाणवी. तथा “च
त्तारि अष्ठदस दोय वंदिया” ए गाथा रूप (इगदिसि के०) अगीयारमा
अधिकारने विपे (अष्ठवायाइ के०) अष्टपादादिकने विपे श्रीजरतेश्वरें
करावेली चोवीश जिन प्रतिमानी स्तुति जाणवी. तथा वेयावच्चगराणं ए
गाथारूप (चरिमे के०) ठेला चारमा अधिकारने विपे (सुदिठि के०) सम्य
गृहष्टि (सुर के०) देवताने (समरणा के०) म्मरवारूप स्तुति जाणवी ॥४५॥

आ ठेकाणें अगीयारमा अधिकारने विपे चत्तारि अष्ठदस इत्यादि गा
थामां घणां प्रकारें देव बांध्या ठे ते मांहेला केटला एक इहां लखीयें ठेयें.
संज्ञवादिक चारजिन दक्षिणदिशें, तथा सुपार्श्वादिक आठ जिन पश्चिमदि
शें, तथा धर्मादि दशजिन उत्तरदिशें, तथा श्रीरूपज अने अजित ए वे
जिन पूर्वदिशें. एवं चोवीश जिन बांध्या ठे, तथा बीजे अर्थें प्रथमना चार
ने आठ गुणा करीयें, तेवारें वन्नीश थाय. अने वचला दशने वे गुणा क
रियें, त्वारें वीश थाय, ए वे आंक मेलवीयें तेवारें वावन थाय, ते. वावन
चैत्य, नंदीश्वरछीपें ठे, तेने बांध्या ठे.

तथा बीजे अर्थें (चित्त के०) ठांय्या ठे (अरि के०) वेरी जेणें ए
वा अष्ठदस णटले अठार अने वे पाठला मेलवीयें त्वारें वीश तीर्थकर
थाय ते श्रीसमेतशिखरें सिरू थया तेने बांध्या. अथवा विचरता जिन
उत्कृष्टे कालें एक समयें जन्मथी वीश होय तेमने बांध्या.

तथा चोये अर्थें आठने दश अठार थाय, तेनी साथें वीशनो चोथो
जाग पांच थाय, ते मेलवीयें, तेवारें त्रेवीश थाय. ते एक श्रीनेमीश्वर वि
ना त्रेवीश जिन श्रीशत्रुंजयें समवसखा ठे, माटें तेने बांध्या.

પાંચમે અર્થે દશને આઠ ગુણા કરીયે, તેવારે પંચી થાય, તેને વમણ કરતાં એકશો ને સાઠ થાય, તે ઉત્કૃષ્ટકાલે પાંચ મહાવિદેહે વિચરે, તેને વાંચા.

ઠઠે અર્થે આઠ અને દશ મલી અઠાર થાય, તેને ચાર ગુણા કરતાં વહોતેર થાય. એ ત્રેકાલિક ત્રણ ચોવીશી જગતાદિક કેત્રની વાંદી.

સાતમે અર્થે ચારને આઠ યુક્ત કરીયે, તેવારે વાર થાય તેને દશ ગુણા કરીયે, તેવારે એકશોને વીશ થાય, તેને વમણ કરતાં વશે ને ચાલીશ થાય તે જરતાદિક દશ કેત્રની દશ ચોવીશી વાંદી.

આઠમે અર્થે મૂલ ચાર ઠે, તથા વલી આઠને આઠ ગુણા કરતાં ત્રાશવ થાય, તથા દશને દશ ગુણા કરતાં એકશો થાય. સાથે પાઠલા વે મેલવતાં ૧૭૦ જિન થાય. તે ઉત્કૃષ્ટ કાલે વિચરતા જિનને વાંચા.

નવમે અર્થે અનુત્તર, ઐવેયક, વિમાનવાસી અને જ્યોતિર્ષી એ ચાર સ્થા નક ઝર્ધ્વલોકે ઠે તિહાનાં ચૈત્ય તથા આઠ વ્યંતરનિકાય, દશ જવનપતિ, એ અધોલોકનાં ચૈત્ય તથા મનુષ્યલોકમાં તો શાશ્વતી અને અશાશ્વતી પ્રતિમા એ ત્રણ લોકનાં ચૈત્ય વાંચાં. એવી રીતે એ ગાથા મધ્યે સર્વ તીર્થ વંદના લક્ષણ અર્થ ઘણા ઠે, તે સર્વ વસુદેવ હિંમ પ્રમુખ ગ્રંથોથી જોઈ લે વા. અહીંયાં વિસ્તાર ઘણો થાય માટે લખ્યા નથી ॥ ૪૫ ॥

નવ અહિગારા હ્રહ લલિ, અવિઠરા વિત્તિઆહ આણુસારા ॥

તિષ્ઠિ સુયપરંપરયા. વીયઝ દસમો હગારસમો ॥ ૪૬ ॥

અર્થ:—(હ્રહ કે) એ વાર અધિકારમાંથી પહેલો, ત્રીજો, ચોથો, પાંચમો, ઠઠો, સાતમો, આઠમો, નવમો, અને વારમો, એ (નવ અહિગારા કે) નવ અધિકાર તે (લલિઅવિઠરા કે) લલિતવિસ્તરા નામે જાણ્ય ની (વિત્તિઆહ કે) વૃત્તિ આદિકના (આણુસારા કે) અનુસારથી જાણવા. અને (વીયઝ કે) વીજો અધિકાર, જે અર્ધઆ સિદ્ધા તથા (દસમો કે) દશમો અધિકાર ઝજિંતસેલ એ ગાથોક્ત તથા (હગારસમો કે) અગીયારમો અધિકાર ચત્તારિ અઠદસ એ ગાથોક્ત એટલે જે અર્ધઆ, ઝઘંત અને ચત્તારિ, એ (તિષ્ઠિ કે) ત્રણ અધિકાર, તે (સુયપરંપરયા કે) શ્રુતની પરંપરાથી એટલે જેમ સિદ્ધાંતનું વ્યાખ્યાન ઠે, તેમ તથા ગીતાર્થ સંપ્રદાયથી જાણવા ॥ ૪૬ ॥

आवस्सय चुणीए, जं जणियं सेसया जहिष्ठाए ॥
तेणं उद्यंताइवि, अहिगारा सुयमया चेव ॥ ४७ ॥

अर्थः—(जं के०) जेम (आवस्सयचुणीए के०) आवश्यक सूत्रनी चूर्णीने विपे तथा प्रतिक्रमण चूर्णीमध्ये (जणियं के०) कह्युं ठे. जे उर्ध्वं तादिक (सेसया के०) शेष अधिकार ते (जहिष्ठाए के०) यथेष्टायें जाणवा. (तेणं के०) ते कारण माटें ए (उद्यंताइवि के०) उद्यंतसेलसिद्धरे इत्यादिक गाथायें जे पण (अहिगारा के०) अधिकारो ते सर्व (सुयमया के०) श्रुतमय जाणवा. (चेव के०) चकार पादपूर्णार्थ ठे अने एव शब्द निश्चयवाचक ठे ॥ ४७ ॥

वीजं सुयव्याइ, अठ्ठं वन्निजं तहिं चेव ॥ सक
जयते पडिजं, दवारिहवसरि पयडठो ॥ ४८ ॥

अर्थः—अने “जे अइआसिद्धा जे जविस्संति” इत्यादि गाथायें जे उच्च जिव वंदन रूप (वीजं के०) वीजो अधिकार ते पण (सुयव्याइ के०) श्रुतस्तवादि एटले श्रुतस्तवनी आदिमां आवेदी पुस्करवरदी नामनी गाथाने विपे ठे ते (अठ्ठं के०) अर्थयकी तो (तहिं के०) ते श्रुतस्तव मांहेज (चेव के०) निश्चै श्रीआवश्यकचूर्णीने विपे (वन्निजं के०) वर्णितो एटले वर्णव्यो ठे. जेम के उक्तोसेणं सत्तरिएणंजिणयर सयं जहन्न एणं वीसं तिठयरए, एताय एगकालेणं जवंति अइआ अणागया अणंता ते तिठयरा नमंसंति ॥ ए पाठ ठे. अही कोइ शंका करे के त्यां जले तेम जणो, परंतु आंही लखेला पाठें करीने शुं ? तो त्यां कहे ठे, के (सकज यंते के०) शक्रस्तवना अंतने विपे जे (पडिजं के०) पठितः एटले कह्यो ठे अर्थात् पूर्वाचार्योयें शक्रस्तवना अंतमां स्थापन करेलो ठे, ते (दवारिहव सरि के०) उच्चअरिहंत वांदवाना अवसरें एटले जाव अरिहंत वंदना नंतर उच्च अरिहंत वंदनानुं अनुक्रमें प्राप्तपणुं ठे, माटें ए आद्य अधिकार मां पण नवमी संपदाने विपे कांइक जणवाथकी तेनुं विस्तारार्थपणुं ठे तेम (पयडठो के०) प्रकटार्थो एटले प्रगटार्थ जाणवो माटे ए पण श्रुतमय जाणवो. आ प्रकारें निर्युक्ति अने चूर्णीनां वचन ते प्रमाणज ठे, जे माटें कह्युं ठे ॥ ४८ ॥

અસદાશ્નણ વજ્જં, ગીઅત્ત અવારિયંતિ મજ્ઞાના આ
યરણા વિહુ આણ, તિ વયણંતં સુ વહુ મન્નંતિ ॥૪૯॥

અર્થ:-જે આચારણા (અણવજ્જં કે०) અનવચ્ચ દોય ઘટલે પાપ
હિત હોય, અને વલી તે (ગીઅત્તઅવારિયંતિ કે०) ગીનાયે અવાગ્તિ દોય
ઘટલે વીજા કોઈ ગીતાર્થ પુરુષે તેને વારી નહીં દોય (ઇતિ કે०) ણ્વા
(મઘઞ્ઞા કે०) મધ્યસ્થ રાગ ઠેપ રહિત (અસદાશ્ન કે०) અશન પંચિ
ત, ગીતાર્થ, પુરુષો તેણે જે આચર્યો હોય તો તેવા ગીતાર્થની કરેલી
જે (આયરણાવિ કે०) આચારણા તે પણ (હુ કે०) નિશ્ચં શ્રીચગવંતની
(આણ કે०) આજ્ઞાજ કહીયે (ઇતિ વયણંતં કે०) ણ્વું વચન ઠે, તે
માટે (સુ કે०) સુપ્પ ઘટલે જલા અથવા સુવિહિત અશન ગીતાર્થની ક
રેલી આચરણાને પણ (વહુમન્નંતિ કે०) ગીતાર્થ જન ઘણું માને ॥ ૪૯ ॥
એ વાર અધિકારનું વારમું દ્વાર કહ્યું, इहां सुधी उत्तर वोल् १९७७ થયા ॥
હવે ચાર વાંદવા યોગ્યનું તેરમું આદે દેશ્ને વીજાં પણ દ્વાર કહે ઠે.

ચત્ત વંદણિજ્ઞા જિણ મુણિ, સુય સિદ્ધા ॥ દારં ॥ ૧૩ ॥

इह सुराश् सरणिज्जा ॥ दारं ॥ १४ ॥ चउह

जिणा नाम ठवण, दव जाव जिण जेएणं ॥ ५० ॥

અર્થ:- (ચત્તવંદણિજ્ઞા કે०) ચાર વંદનીયક ઘટલે ચાર વાંદવા યોગ્ય
કહ્યા ઠે, તે કયા કયા? તેનાં નામ કહે ઠે. એક (જિણ કે०) જિન તીર્થક
ર અરિહંત, વીજા (મુણિ કે०) મુનિરાજ સાધુ, ત્રીજો (સુય કે०) શ્રુત
સિદ્ધાંત પ્રવચન અને ચોથા (સિદ્ધા કે०) સિદ્ધ જગવાન જે મોક્ષ
પ્રાપ્ત થયા તે જાણવા. એ ચાર વંદનીકેનું તેરમું દ્વાર કહ્યું. उत्तर वोल् १९९१ થયા ॥ ૧૩ ॥

હવે એક સ્મરવા યોગ્યનું ચૌદમું દ્વાર કહે ઠે. (इह के०) એ શ્રીજિન
શાસનમાંહે સમ્યગ્દષ્ટિ અધિષ્ઠાયિક (सुराश् के०) દેવતાપ્રમુખ (सर
णिज्जा के०) સ્મરણીય ઠે ઘટલે સ્મરવા યોગ્ય જાણવા. એ સ્મરવા યોગ્ય
નું ચૌદમું દ્વાર કહ્યું. उत्तर वोल् १९९२ થયા ॥ ૧૪ ॥

इत्थे चार प्रकारना जिननुं पन्नरमुं छार कहे ठे.

(चन्द्रजिणा के०) चार प्रकारना जिन कहे ठे ते कहे ठे. एक (नाम के०) नामजिन, धीजा (व्यण के०) स्थापना जिन, त्रीजा (द्व के०) इत्यजिन, चोथा (जाव के०) नावजिन ए चार (जिणजेणं के०) जिनना नेहें करीने चार जिन जाणवा ॥ ५० ॥

इत्थे ए चार प्रकारना जिननुं स्वरूप चार निदेशे कहे ठे.

नामजिणा जिणनामा, व्यणजिणा पुण जिणंद पमिमाउं ॥ दव जिणा जिणजीवा, जावजिणा समवसरणत्त ॥ ५१ ॥ दारं ॥ १५ ॥

अर्थः—प्रथम (जिणनामा के०) श्रीश्रपनादिक जिननां जे नाम ठे ते, मने ते ते नामें बोलावीये ठेयें तेने (नामजिणा के०) नाम यकी जिन कहियें, (पुण के०) बली धीजा (जिणंदपमिमाउं के०) श्रीजिनंइनी जे शाश्वती अशाश्वती प्रतिमाउं ठे तथा पगलां ठे ते सर्वेने (व्यणजिणा के०) स्थापना जिन कहियें, त्रीजा जेणे तीर्थंकर नाम कर्म वांछुं ठे ए या श्रीश्रृण, श्रेणिकादिक ए सर्वे तथा जे तेज जयमां तीर्थंकर पदवी पामशे पण दीक्षा लइने ज्यां सुधी केवलज्ञान नथी पाम्या त्यां सुधी तेपण (जिणजीवा के०) जिनना जीव कहेवाय, तेने (दवजिणा के०) इत्ययकी जिन कहियें, चोथा जे केवल ज्ञान पामीने (समवसरणत्ता के०) श्रीसमवसरणने विषे स्थित थया, वेठा यका धर्मापदेश थापे तेने (जावजिणा के०) जावयकी जिन जाणवा ॥ ५१ ॥ (दारं के०) ए चार प्रकारे जिन ना नामनुं पन्नरमुं छार कहुं. उत्तर घोल १९९६ थया ॥

इत्थे चार थोयोनुं शोलमुं छार कहे ठे.

अहिगय जिण पढमयुई, वीया सधाण तइअ नाणस्स ॥

वेयावच्च गराणत्त, उवलंगत्त चत्त थुई ॥ ५२ ॥ दारं ॥ १६ ॥

अर्थः—जेनी आगल देव वांदीयें एवी जे नामे मूलनायकनी प्रतिमा होय एटले प्रस्तुत अंगीकन्यो जे चोधीश जिन मांहेखो कोइ श्रीश्रपना दिक एक जिन तेने (अहिगयजिण के०) अधिकृतजिन कहियें तेनी (पढमयुई के०) प्रथम स्तुति ते एक जिननीज जाणवी. तथा (वीया

के०) वीजी स्तुति तो (सद्भाण के०) सर्व तीर्थकरोंनी साधारण तर्क रूप जाणवी. तथा (तद्व्य के०) वीजी स्तुति ने (नागस के०) ज्ञान नी एटले श्रुत सिद्धांत प्रवचननी जाणवी. तथा श्रीजिनज्ञासनना गव वाला (वेयावच्चगराण के०) वेयावत्त्यना कस्तार गवा सम्यगदृष्टि देवता उनी (तु के०) वली (उवउगहं के०) उपयोग मनःस्मरणने अर्थ (चउ वथुई के०) चौथी स्तुति जाणवी ॥ ५२ ॥ ए चार शुद्धुं शोलमुं हार कहुं ॥ उत्तर बोल २००० थया ॥

हवे आठ निमित्तनुं सत्तरमुं हार कहे ठे.

पाव खवणठ इरिआई, वंदणवत्तिआइ ठ निमित्ता ॥ पवयण सुर सरणठं, उस्सग्गो इअ निमित्तठं ॥ ५३ ॥ दारं ॥ १७ ॥

अर्थः—गमनागमनथी उपना जे (पाव के०) पाप ते (खवणठ के०) खपाववाने अर्थ (इरिआई के०) इरियावहि प्रथम पम्भिकसवी ते प्रथम निमित्त जाणवुं. तथा श्रीतीर्थकरने (वंदणवत्तिआइ के०) वंदणवत्ति यादि (ठ के०) ठ (निमित्ता के०) निमित्तें काउस्सग्ग करवो, जेम के प्रथम वंदणवत्तिआए एटले श्रीजिनराजने वांदवाथी जे लाज थाय, ते काउस्सग्गमां मुजने लाज थारुं. वीजो पूअणवत्तिआए एटले केशर चं दनादिक धूप प्रमुखें परमेश्वरने पूजवाथी जे लाज थाय, ते मुजने काउ स्सग्गमां लाज थारुं. त्रीजो सक्कारवत्तिआए एटले सत्कार ते श्रीजिनेश्व रने आचरणादि चढाववाथी जे लाज थाय, ते मुजने काउस्सग्गमां लाज थारुं. चौथो सम्माणवत्तिआए एटले सन्मान ते श्रीजिनना स्तवनगुण कहेवाथी जे लाज थाय, ते मुजने काउस्सग्गमां लाज थारुं, पांचमो वो हिवाज वत्तिआए एटले आगले जवें समकेतनो लाज थाय, ते निमित्तें काउस्सग्ग करुं. ठहुं निरुवसग्ग एटले निरुपसर्ग ते जन्म जरा मरणादि उपसर्ग टालवा निमित्तें काउस्सग्ग करुं. ए ठ निमित्त अने एक प्रथम कहुं एवं सात थयां. तथा आठमुं (पवयणसुर के०) प्रवचनना अधिष्ठा यक सुर एटले देवता तेने (सरणठं के०) स्मरणने अर्थ (उस्सग्गो के०) एक नवकारनो काउस्सग्ग चैत्यवंदनने विषे करवो (इअ के०) ए (नि

निमित्त के०) निमित्त आठ जाणवां. ते देववन्दनने विपे होय. ए आठ निमित्तनुं सत्तरमुं द्वार पूर्ण थयुं. उत्तर बोल २००० थया ॥ ५३ ॥

हवे वार हेतुनुं अठारमुं द्वार कहे ठे.

चउ तस्स उत्तरीकरण, पमुह सखाइ आय पण हेउ ॥ वेया वच्चगरताइ, तिन्नि इअ हेउ वारसंगं ॥ ५४ ॥ दारं ॥ १८ ॥

अर्थ:-तिहां प्रथम देव वांदतां पाप टले ठे (तस्स के०) ते पाप टा लवाना (उत्तरीकरण के०) उत्तरीकरण (पमुह के०) प्रमुख (चउ के०) चार ठे. ते कहे ठे. एक तस्सउत्तरी करणेणं एटले पापने आलोववे करीने अर्थात् पापकर्म नीर्घातन करवे करी, वीजो पायधित्तकरणेणं एटले अजिह्या पदथी उपन्धुं जे प्रायश्चित्त ते लेवे करी, वीजो विसोहिकरणेणं एटले राग छेपनुं टालवुं अतिचार टालवानी विमुक्ति करवे करी, चो थो विसद्धी करणेणं एटले माया मात्सर्यादि वर्जवे करी मन वचन का यानी निःशब्दत्व त्रिकाल अतीत अनागत वर्त्तमानने विपे अरिहंतादि क पद पद साथे पापकर्म टालवे काउस्सगनुं फल आपे ए चार उत्तरी करणादि निमित्त कथां तथा (सखाइया के०) श्रद्धादिक (य के०) वली (पणहेउ के०) पांच हेतु ठे तेनां नाम कहे ठे, सखाए, मेहाए धिईए, धारणाए, अणुप्पेहाए एटले एक श्रद्धा, वीजी मेधा एटले बुद्धि, वीजी धृति एटले चित्तस्वस्थता, चोथी धारणा ते यथा किंचित् शिद्धा ग्रहणता पांचमी अनुपेक्षा ते तदेकाग्रता, ए सर्व पांचे वानां वधते थके पांचहेतु जाणवा तथा (वेयावच्चगरताइ के०) वेयावच्चकरत्वादिक वेयावच्चगराणं संतिगराणं, सम्महिठिसमाहिगराणं ए (तिन्नि के०) त्रण हेतु करे, ते कहे ठे. एक वेयावच्चकर सम्यग्दृष्टि देव, वीजो संतिगराणं एटले सम्यग्दृष्टिने रोगादिकनी शांति करवे करीने, वीजो समाहिगराणं एटले सम्यग्दृष्टिने समाधि उपजाववे करीने ए त्रण हेतुयें देव संजारवा एटले चार उत्तरीकरण तथा पांच श्रद्धादिक थने त्रण वेयावच्चकर (इअ के०) ए (वारसंगं के०) द्वादशकं एटले वार (हेउ के०) हेतु देववन्दनने विपे जाणवा एटले वार हेतुनुं अठारमुं द्वार पूर्ण थयुं थने उत्तर बोल २०२० थया ॥ ५४ ॥

हवे शोल आगारनुं उंगणीशमुं द्वार कहे ठे.

अन्नठयाइ वारस, आगारा एवमाइया चउरो ॥ अगणि
पणिंदि विंदण, वोही खोजाइ रुकोय ॥५५॥ द्वारं ॥ १९ ॥

अर्थः—(अन्नठयाइ वारस आगारा के०) अन्नठयादि वार आगार एट
ले अन्नठउससिएणंथी मांकीने सुहुमेहिंदिठिसंचालेहिं पर्यंत वार आगार
जाणवां. तेनां नाम कहे ठे. पहेलो उंचो आस लेवे, वीजुं नीचो आस
लेवे, वीजुं खांसी ऊधस आवे, चोथुं ठीक आवे, पांचमुं वगामुं आवे, ठुं
उरुकार ते ऊर्ध्ववात आवे, सातमुं अधोवात आवे, आठमुं जमरि आवे, नवमुं
वमन पित्त मूर्छा आवे, दशमुं सूक्ष्म अंगस्फुरकणथी, अगीयारमुं खेदसिंघाण
नामक मेल संचारथी, वारमुं दृष्टि प्रमुख संचारथी काउस्सग न जांगे.

तथा (एवमाइया चउरो के०) एवमादिक चार आगार कहे ठे एक
(अगणि के०) अग्निनो उपडव उपने थके तिहांथी पूंजतो अलगो जाय
अथवा दीवा प्रमुखनी उजेई थातां तथा अग्निनो स्पर्श यतो होय तेवारें
काउस्सगमांहे कपकाथी शरीर ढांके, अथवा पूंजतो अलगो जइ रहे,
वीजुं (पणिंदिविंदण के०) पंचेंद्रियविंदन पंचेंद्रियनुं वेदन थतुं होय अ
थवा मूषकादिक पंचेंद्रिय जीव, ते स्थापनाचार्य अने पोतानी वचमां
जाता होय, तेवारें पूंजतो अलगो जइ रहे, तो काउस्सगजंग न थाय.
वीजुं (वोहीखोजाइ के०) वोधिद्वोजादि ते जिहां राजा अथवा चो
रादिक मनुष्य तेना पराजवें करी पठी धर्मेनी द्वोजणा थाय माटें काउ
स्सगमांहे तिहांथी अलगो जइ रहे तो काउत्सग जंग न थाय, चोथुं
(रुकोअ के०) रुक ते साप प्रमुखना रुकना जयें करी अथवा साप प्र
मुख पासें आवतो होय तो तेना जयथी अलमुं जतुं पडे, तेथी काउ
स्सग जंग न थाय, ए शोल आगारनुं उंगणीशमुं द्वार थयुं. उत्तर
बोल २०३६ थया ॥ ५५ ॥

हवे काउस्सगना उंगणीश दोष त्यागवा, तेनां नामनुं वीशमुं द्वार कहे ठे.

घोडग लय खंजाई, माळु धी निअल सवरि खलिण वट्ट ॥

लंवुत्तर थण संजइ, जमुहंगुलि वायस कविठे ॥ ५६ ॥

अर्थः—प्रथम घोडानी परें एक पग उंचो राखे, बांको, पग राखे, ते (घोमन के०) घोटक दोप, धीजो जेगवायराथी बेलमी कंफे तेम शरीर ने भूणावे, ते (लय के०) लता दोप, प्रीजो घांजा प्रमुखने उगिगे रहे, ते (मंजारी के०) स्तनादि दोप, चोचो मेडा उपरने माखे मायुं लगावी रहे ते (माल के०) माल दोप, पांचमो गानानी ऊधिनी परें थंगुला तथा पानी मेलवी पग राखे, ते (उल्ली के०) उधि दोप, ठाठो नेउसमां पग नाग्यानी परें पग मोकला राखे, ते (नियल के०) निगन दोप, स्नानमो नार्गी जिछुडीनी परें शुद्धस्थानके हाथ राखे ते (सचरि के०) हाथरि दोप, आठमो घोमाना चोकगानी परें हाथ रजोहरणें राखे, ते (खलिण के०) खलिण दोप, नवमुं नवपरिणीत बहूनी परें मायुं नीचुं राखे ते (बहू के०) बहूदोप, दशमो नाजिनी उपरें थने ढीचणथी नीचे जानुं उपरें लोचुं बन्ध राखे ते (लंचुत्तर के०) लंचुत्तर दोप, ए दोप यति आश्रयी जाणवो, केमके कुटीधी चार थंगुल नीचें थने ढीचणथी चार थंगुल उपर यतिने चोलपट पहरेवो कसो ठे. थगीयारमुं हास मसाना जयें अथवा अज्ञानथी लज्जाथी स्त्रीनी परें ह्युं डांकी राखे, हृदय आछादे, ते (थण के०) स्तनदोप, धारमो शीतादिकने जयें साधवीनी परें बेहु खंजा डांकी राखे एटले समग्र शरीर आछादी राखे ते (संजइ के०) संयतिदोप, तेरमो आछावो गणवाने अयें संख्या करवाने थंगुली तथा पांपणना चाला करे, ते (जमुहंगुलि के०) जमुहंगुली दोप, चउद मो वायसनी परें आंखना मोला फेरवे, ते (वायस के०) वायस दोप, पंदरमो पहरेलां बन्ध ते सूका तथा प्रस्वेदें करी मलिन थवाना जयने लीधे कोठनी परें लुगहुं गोपवी राखे ते (कधिठे के०) कपिष्ठ दोप ॥५६॥

सिरकंप मूथ वारुणि, पेहत्ति चइल्ला दोस उस्सग्गे ॥ लंचुत्तर

थण संजइ, न दोस समणीण सवहु सहीण ॥५७ दारं २१

अर्थः—शोलमो यक्षावेशितनी परें मायुं भूणावे, ते (सिरकंप के०) शिरःकंपदोप, सत्तरमो मुंगानी परें हू हू करे, ते (मूथ के०) मूकदोप, अठारमो आछावो गणतो थको मदिरानी परें बन्धमाट करे, ते (वारुणि के०) मदिरा दोप, उगणीशमो वानरनी परें अरहुं परहुं जोवे, उंठ पुट

चलावे, ते (पेहू के०) प्रेण्य दोष (इति के०) ए प्रकारें ए उगणीश दोष ते (उस्सग्गो के०) काउस्सग्गाने विपे जाणवा. तेने (चउळ के०) ठांडे. ए उगणीश दोषमां केटलाएक जमूद् अने अंगुली वे जुदा दोष करे ठे, तेवारें वीश थाय, तथा एक (लंबुत्तर के०) लंबुत्तर, वीजो (अण के०) स्तन अने वीजो (संजइ के०) संयति ए वण (दोस के०) दोष ते (समणीण के०) श्रमणीने (न के०) न होय, केम के गनुं वच्चावत शरीर होय, पण एटलुं विशेष जे साध्वी प्रतिक्रमणादि क्रिया करते मस्तक उघाडुं राखे एटले शोल दोष साधवीने लागे, अने ए वण दोषने (वधू के०) वधू दोषें करी (स के०) सहित करियें तेवारें लंबुत्तरादि चार दोष थाय. ते (सहीण के०) श्राविकानें न होय, शेष पंदर दोष श्राविकाने लागे ए सर्व दोष टाळीने काउस्सग्ग करवो एटले काउस्सग्गना दोषनुं वीशमुं द्वार अयुं. उत्तर बोल २०५५ अथा ॥ ५७ ॥

हवेकाउस्सग्गना प्रमाणनुं एकवीशमुं द्वार तथा स्तवननुं बावीशमुं द्वार कहेठे

इरि उस्सग्ग पमाणं, पणवीसुस्सास अठ सेसेसु ॥ दारं ॥ ५१ ॥

गंजीर महुर सदं, महच्चुत्तं हवइ थुत्तं ॥ ५८ ॥ दारं ॥ ५२ ॥

अर्थः—(इरिउस्सग्ग के०) इरियावहिना काउस्सग्गनुं (पमाणं के०) प्रमाण (पणवीसुस्सास के०) पच्चीश श्वासोद्वासनुं जाणवुं. एटले संप्रदायें “चंदेसु निम्मलयरा” पर्यंत यावत् पच्चीश पदनुं काउस्सग्ग कराव ठे, अने (सेसेसु के०) शेष काउस्सग्ग जे देव वांदता स्तुति काउस्सग्ग ते (अठ के०) आठ श्वासोद्वास प्रमाण जाणवो. केम के संप्रदायें एक नवकारनी संपदा आठ ठे माटें. ए काउस्सग्ग प्रमाणनुं एकवीशमुं द्वार अयुं. उत्तर बोल २०५६ अथा.

हवे श्रीवीतरागनु स्तवन केहवा प्रकारें कहेवुं ? तेनु बावीशमुं द्वार कहे ठे, (गंजीर के०) मेघनी पेरें गंजीर अने (महुरसदं के०) महुर शब्द ठे जिहां अने वली (महच्चुत्तं के०) महाअर्थयुक्त चक्ति, ज्ञान, वैराग्य अने आत्मानंदादि दशायुक्त एवुं श्रीवीतरागनुं (थुत्त के०) स्तुत एटले स्तवन (हवइ के०) होय. ए स्तवन जणवानुं बावीशमुं द्वार अयुं. उत्तर बोल २०५७ अथा ॥ ५८ ॥

हवे चैत्यवन्दन एक दिवसमां केटलीवार करवुं ? तेनुं त्रेवीशमुं द्वार कहे ठे
पडिकमणे चेइय जिमण, चरिम पन्निक्मण सुअण पडिवो
हे ॥ चिइवंदण इअ जइणो, सत्तउ वेला अहोरत्ते ॥ ५ए ॥

अर्थः—एक (पन्निक्मणे के०) प्रजातने पन्निक्मणे पच्चरकाण करतां
देव वांदवाने विषे विशाललोचन कही चैत्यवन्दन करे, वीजुं (चेइअ
के०) चैत्यगृहमां जगवंत आगळे चैत्यवन्दन करे, वीजुं (जिमण के०)
जमती वखत पच्चरकाण पारे, तेवारें चैत्यवन्दन करे, चोथुं (चरिम के०) ठेहे
लो जमीने उठ्या पठी एटलेआहार करी रह्या पठी दिवसचरिम पच्चरकाण
करतां चैत्यवन्दन करे, पांचमुं (पन्निक्मण के०) संध्याने पन्निक्मणे न
मोस्तु वर्द्धमानादि चैत्यवन्दन करे, ठहुं (सुअण के०) सूती वखतें शयन
संधारा पोरिसी जणावतां चैत्यवन्दन करे, सातमुं (पन्निवोहे के०) पा
ठली रात्रे जाग्या पठी कुसुमिण डुसुमिणकाउस्सग कख्या पठीकिरियानी
वेलायें चैत्यवन्दन करे, (इअ के०) ए कख्या जे (सत्तउवेला के०) सात
वखतना (चिइवंदण के०) चैत्यवन्दन करवां ते (अहोरत्ते के०) एक अ
होरात्रमध्ये (जइणो के०) यतिने होय ॥ ५ए ॥

हवे श्रावकने एक अहोरात्रमां केटलां चैत्यवन्दन होय ? ते कहे ठे.

पन्निक्मिउ गिहिणोवि हु, सगवेला पंचवेल इअरस्स ॥

पूआसु ति संजासु अ, होइ ति वेला जहन्नेणं ॥ ६० ॥

अर्थः—एक प्रजाते अने वीजो सांजे ए वे वार (पन्निक्मिउ के०)
पन्निक्मणुं करता एवा (गिहिणोवि के०) गृहस्थने पण (हु के०) निश्चै
यतिनी पेरें (सगवेला के०) सात वार चैत्यवन्दन थाय. तथा जे एक वार
पडिकमणुं करता होय एवा गृहस्थने (पंचवेल के०) पांचवार चैत्यवन्द
न थाय, तेमां एक पोरिसि सांजसतां, एक क्रिया करतां अने त्रणवार दे
व वांदता मली पांच थाय. अने तैथी (इअरस्स के०) इतर एटले जे
पन्निक्मणुं नथी करता एवा गृहस्थने तो प्रजात, सांज अने मध्यान्हे ए
(तिसंजासुअ के०) त्रण संध्यायें (पूआसु के०) पूजाने विषे (जहन्ने
णं के०) ए जघन्यथी पण गृहस्थने माटें (तिवेला के०) त्रणवार चे

त्यवदना (होइ के०) होय. ए सात प्रकारना चैत्यवदननुं जरीशमुं द्वार
पूर्ण थयुं. उत्तर बोल २०६४ थया ॥ ६० ॥

हवे ए पूर्वोक्त सर्व बोल जो आशातनानो परिहार करे, तो सफस
थाय, माटे शोवीशमुं दश आशातनानुं द्वार कहे ते.

तंबोल पाण ज्ञोयण, वाणह मेहुन्न सुअण निठवण ॥

मुत्तुच्चारं जूअं, वज्जे जिणनाह जगई ए ॥ ६१ ॥

अर्थः—प्रथम आशातना शब्दनो अर्थ करे ते. जे ज्ञान, दर्शन अने
चारित्रनो आय एटले लाज तेनी शातना एटले खंमना करवी, तेने आशा
तना कहीयें ते जिनघरमां न करवी ते आशातना जघन्यथी दश प्रकारें
ठे, तेनां नाम कहे ठे. प्रथम (तंबोल के०) तांबूल ते सोपारी, नागरव
ह्वीना पान अने पंचसुगंधादिकनुं, खावुं, बीजी (पाण के०) पाणी पीवुं,
त्रीजी (ज्ञोयण के०) ज्ञोजन करवुं, चोथी (उवाणह के०) उपानह
एटले मोजमी पगरखादिक पहेरवां, पांचमी (मेहुन्न के०) मैथुन ते का
मचेष्टा करवी, ठठी (सुअण के०) सुवुं ते शयन करवुं, सातमी (निठव
ण के०) थूंकवुं, श्लेष्म नाखवुं आठमी (मुत्त के०) मात्रा एटले लघु
नीत करवी, नवमी (उच्चारं के०) उच्चार ते वमीनीतिनुं करवुं, दशमी
(जूअं के०) जूवटे रमवुं, ए दश आशातना ते (जिणनाह के०) जिन
नाथ एटले जगवानना देरासरनी (जगईए के०) जगतीनेविषे एटले देरा
सरनी कोटमीमांहे पेसतां ए दशवानां (वज्जे के०) वर्जवां ए जघन्यथी
दश आशातना महोटी ठे, तेनां नाम कहां ॥ ६१ ॥

हवे उत्कृष्टथी चोराशी आशातना लजवी जोइयें तेनां नाम इहां प्रसंगें
लखीयें ठैयें. १ खेलश्लेष्म, २ द्यूतादिक्रीडा, ३ कलह, ४ धनुर्वेदादिक क
ला. ५ कोगला नाखवा, ६ तांबूल पूगीफल पत्रादि जक्षण, ७ तांबुल
खावाना कूचा, तथा उज्जर नाखवो, ८ गालो देवी; विरुद्ध बोलवुं,
ए लघुनीत वमीनीत करवी, वातनिर्गमनादि पवित्र करणादि, १० शरीर
धोवन, ११ केश समारवा, १२ नख समारवा, १३ रुधिरादि नाखवा,
१४ शेकेला धान्य प्रमुख खावां, १५ त्वचाचाठादिक नाखवां, १६ औषधा
दिकें करी पित्त वमन करे, १७ वमन करे, १८ दंतधावनादिकरे, १९ बीसा

मण करावे, २० घकरी, गज, अने अश्वदिकनुं दमन बंधन करे, २१ दांत, २२ आंग, २३ नख, २४ गंठस्यल, २५ नासिका, २६ कान, २७ मस्तकादिक, ते सर्वतो मेल ठांडे, २८ सूवे, २९ मंत्र झूतादि ग्रह तथा राजादि कार्यना आलोच विचार करे, ३० घृऊ पुरुषनो समुदाय तिहां आवी मले, ३१ नामां लेखां करे, ३२ धनना जाग प्रमुख मांढोमांढें वहेंचे, ३३ पोतानुं अव्यजंमार करी तिहां थापे, ३४ पग उपर पग चमावीने वेसे, ३५ ठाणां थापे, ३६ वस्त्र सुकवे, ३७ दाख ढंडणीयादिक जगवे, ३८ पा पन शालेवां करे, ३९ वनीआदि देइ कचर चीजनी प्रमुख सर्व शाक जाति जगवे, ४० राजादिकना जयथी देरासर मध्यें नासीने ठुपी रहे, ४१ शोकादिकें रुदन आक्रंद करे, ४२ स्त्री, जक्त, राज्य, देशादिकनी विकया करे, ४३ शर, वाण, तथा बीजा पण अधिकरण शस्त्र घडे, ४४ गाय, बलद, प्रमुख थापे, ४५ टांडें पीड्यो अग्नि सेवे, ४६ अन्नादिकनुं रांधवुं करे, ४७ नाणादिक पारखे, ४८ अविधियें निसिद्दी कक्षा विना प्रवेश करे, ४९ उत्र, ५० उपानह, ५१ शस्त्र, ५२ चामर न मूके. एटले ए चार वानां साथें खड्ग प्रवेश करे, ५३ मननी एकाग्रता न करे, ५४ अच्यंग एटले शरीरें तैलादिक चोपडे, ५५ सचित्त पुष्पफलादिक न मूके, ५६ अजीव वस्तु जे हार मुद्रादिक वस्त्रादिक ते वाहेर मूकी कुशोचावंत थड देरासरमां प्रवेश करे, ५७ जगवंत दीठे अंजलि न जोडे, ५८ एक शाटक उत्तरासंग न करे ५९ मुकुट मस्तकें धरे, ६० मैली पाघनी उपर वस्त्र वो कानी घोस पेच प्रमुख न ठोडे, ६१ कुसुमना सेहरा, ठोगां प्रमुख माथाथी न मूके, ६२ होड पाके, ६३ गेनीदडे रमत करे, ६४ प्राहुणादिकने जु हार करे, ६५ जांरु चेष्टा, गाल; काख पूंठ वजावे, ६६ रेकार तुकारादि तिरस्कारनां वचन बोले, ६७ लेवा देवा आश्रयी धरणुं मांडे, ६८ रण संग्राम करे. ६९ बाल वृद्धा होय ते समा करे जूथ्या करे, माथुं खणे, ७० पलांगी पग बांधे, ७१ चांखनीयें चडे, ७२ पग पसारी वेसे, ७३ पुरु पुढी देवरावे, ७४ पगनो मेल जाटके, ७५ वस्त्रादिक जाटके, ७६ माकन धुकादिक वीणे, तथा तेने त्यांज नाखे, ७७ मेथुनक्रीडा करे, ७८ जमण करे, ७९ व्यापार क्रयविक्रय करे, ८० वेडुं करे, ८१ शय्या समारे, ८२ गुह्य लिंगादिक उघाडे, तथा समारे, ८३ बाहुयुद्ध करे तथा कुक्कादिकना

शुरू करावे, ८४ वर्षाकाळादिकने विषे प्रणादीर्घ्या पाणी संपन्न अंगोष्ठ
खान करे, तथा पाणी पीवाना जाजन मुक्ते, ए उत्कृष्ट्या चौराशी आशा
तना जिन जुवनमां वर्जवी.

हवे मध्यम वहेतालीश आशातना वर्जवी तेनां नाम कहे ठे. १ मंत्र,
२ पुरीष, ३ पाणी, ४ उपानह, ५ शयन, ६ अशन, ७ स्त्रीप्रसंग, ८ तंबोळ
ए थुंकवुं, १० जूवटुं रमवुं, ११ जूवटादिकनुं जोवुं, १२ पलांगी वाखवी,
१३ पग पसारवा, १४ परस्पर विवाद, १५ परिहास, १६ मत्सर, १७
सिंहासन परिजोग, १८ केश शरीर विचूपा, १९ ठत्र, २० खड्ग, २१
मुकुट, २२ चामरनुं राखवुं २३ धरणं करवुं, २४ हास्यादि विलास परि
हास, २५ विटसाथें प्रसंग करवो, २६ मुखकोश न करवो, २७ मलिन
शरीर राखे, २८ मलिन वस्त्र पहेरे, २९ अविधियें पूजा करे, ३० मननुं
एकाग्रपणुं न करे, ३१ सचित्त ड्रव्य बाहिर न मूकी आवे, ३२ उत्तरो
संग न करे, ३३ अंजलि न करे, ३४ अनिष्ट, ३५ हीन, कुसुमादि पूजा
पकरण राखे, ३६ अनादर करे, ३७ जिनेश्वरना प्रत्यनीकने वारे नही,
३८ चैत्यड्रव्य खाय, ३९ चैत्यड्रव्यनी उपेक्षा करे, ४० ठती सामर्थ्य
पूजावंदनादिकें मंदता करे, ४१ देवड्रव्यादि जडक साथें व्यापार मित्राड
सगाड करे, ४२ तेहवा वडेरांनी मुख्यता करे, तथा तेनी आज्ञायें प्रवर्त्ते,
ए वहेतालीश मध्यम आशातना वर्जवी. एटले ए चोवीशमुं आशातनानुं
छार थयुं ॥ उत्तर बोल १०७४ पूर्ण थया ॥

हवे देव वांदवानो विधि कहे ठे.

इरि नमुक्कार नमुहुण, अरिहंत थुई लोग सब थुइ पुस्क ॥

थुइ सिंधा वेआ थुइ, नमुह जावंति थय जयवी ॥ ६७ ॥

अर्थः—प्रथम (इरि के०) इरियावहि संपूर्ण पस्किमि पठी चैत्यवंदननो
आदेश मागी (नमुक्कार के०) नमस्कार कही पठी (नमुहुण के०) नमु
हुणं कहे. पठी उजो थइ (अरिहंत के०) अरिहंत चेइयाणं कही काउ
स्सगग करी एक तीर्थकरनी (थुई के०) स्तुति कहे. पठी (लोग के०)
लोगस्स कहीयें पठी (सबथुइ के०) सबलोए अरिहंत चेइयाणं कही
काउस्सगग करी सर्व तीर्थकरनी बीजी स्तुति कहियें, पठी (पुस्क

के०) पुरकरवरदी कही काउस्सग करी श्री सिद्धांतनी त्रीजी (युद्ध के०) स्तुति कहेवी पठी (सिद्धा के०) सिद्धाणं युद्धाणं (वेद्या के०) वेद्याश्च शगराणं इत्यादिक कही काउस्सग करी अधिष्ठायिक देवोनी चोथी (युद्ध के०) स्तुति कही पठी नीचें वेसीने (नमुनु के०) नमुनुणं शंपूर्ण कहीने (जावन्ति के०) जावन्ति चेइयाइं जावन्त केवि साहु कही नमोईत् सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुन्यः कही (यय के०) स्तवन कहीने, संपूर्ण (जयवी के०) जयवीयराय कहीयें. ए देव वांदवानो विधि कखो ॥ ६२ ॥

ह्वे यद्यपि कोइ प्राणी एटला घोळ तथा एवो विधि न जाणतो होय तो पण आ कहेला आठ घोळ तेमां होय तेने जक्तिवंत कहीयें. जेमाटे सं घोध प्रकरणमध्ये कखुं ठे ॥ जत्ति बहुमाणोवण, संजलण आसायणाइ परिहारो ॥ परिणीय संगवज्जण, सइ सामठे तज्जणणं ॥१॥ विहिजुंजण मस्त वण, मवही वायाण विहि पडिसेहो ॥ सिद्धाए इय अरुगुण, जुत्तो संपुण विहिजुत्तो ॥ २ ॥

ए वे गाथानो जावार्थ कहे ठे. एक जक्ति ते अंतरंग राग, वीजुं बहु मान ते वाए लोकोपचार विनयादि गुण. त्रीजो वर्णवाद यशोवादनुं घो लजुं. चोथो आशातनादिकनो परिहार, पांचमो तेमना प्रत्यनीकनी साथें संग वर्ज्जवो, ठठो ठती सामर्थ्ये विघ्ननुं टाळवुं, सातमो आगलाने विधि मां जोरुवुं, आठमो अवर्णवाद न सांजलवापूर्वक अविधिनो निषेध क रवो अने विधिनो प्रतिसेवन करवो, एवा आठ गुण विशुद्धयुक्त ते सर्वो पाधि विशुद्ध संपूर्ण विधि युक्त कहीयें ॥ २ ॥

सद्योवाहि विसुद्धं, एवं जो वंदए सया देवे ॥

देविंदविंद महिअं, परमपयं पावइ लहुसो ॥६३॥

अर्थः—एम (सद्योवाहिविसुद्धं के०) सर्वोपाधि विशुद्ध जेम होय (एवं के०) एम एटले सर्व श्रीजिनधर्म संबंधिनी चिंता तेणे करी निर्दोष प्रकारें शुद्ध श्रद्धायें करी (जो के०) जे जव्य प्राणी (देवे के०) श्रीदे वाधिदेवने (सया के०) सदा सर्वदा (वंदए के०) वांदे ते जव्य प्राणी जवन्नयरूप पद जिहां नथी एवो (परमपयं के०) परमपद एटले मोक्ष रूप पद ते प्रत्ये (लहुसो के०) शीघ्र उतायलो (पावइ के०) पामे. ते

परम पद कहेनं ते? तो के (वैविह के०) पैकना डंड तेमना (सिर के०)
 समूह एटले डंडोने समूह जेने (मडिने के०) जमिने गुरुने पुता ला
 वे. एमां ग्रंथकर्ता श्रीदेवेन्द्रसूरिने पोताने नाम पद भाववत् ए ए श्री
 त्वंदन ज्ञाप्यतुं चार्त्तिक संकेपनी कचुं. जेने विष्णुमूर्त्ती जो श्रीगुरु
 कनिर्युक्ति तथा प्रवचनसारोद्धारनी पुष्पाविकर्षी ज्ञाप्य- इति अंग ॥
 इति श्रीदेवचंदनज्ञाप्यं बालावबोधसहितं संपूर्णम् ॥ ३३ ॥

हवे ए श्रीदेवाधिदेवने विधि बंदवाना फलना कहेबाबाबा ते वीज
 ठे माटे तेमने पण जक्ति विनयं करी विधि पुतेक वंदना कम्पा करी
 सकल आगमनां रहस्य पामीयें. ए श्रीगुरुने बंदवानां पण चणां पड
 आगममांहे कहां ठे ॥ यदुक्तं ॥ वंदणएणं जंते जीवे किं जणड, गोयमा
 वंदणएणं जीवे नीयागोयं खवेइ, उवागायं एिवंधड, साहसगंनणं अण-
 णिहियं आणाफलं निवित्तेइ दाहिण जावच जणय इति ॥ तेणे प्रसंगे
 आव्योजे गुरुवंदनाधिकार ते हवे कहे ठे.

अथ

बालावबोध सहित श्रीगुरुवंदन ज्ञाप्य प्रारंभः

गुरुवंदण महं तिविहं, तं फिट्टा ठोभ वारसावत्तं ॥

सिर नमणाइसु पढमं, पुण खमासमण डुगित्रीअं ॥१॥

अर्थः—(अह के०) अथ शब्द ते मंगलादिकारें ठे, तथा प्रथम
 प्रारंभने कारणे अथ शब्दें करी चैत्यवंदनज्ञाप्य कहा पठी हवे गुरुवंदन
 ज्ञाप्य कह्यीयें ठैयें. (तं के०) ते (गुरुवंदणं के०) गुरुवंदन (तिविहं
 के०) त्रण प्रकारें ठे तेमां पहेलुं (फिट्टा के०) फेटा वंदन, वीजुं (ठोभ
 के०) थोभवंदन, त्रीजुं (वारसावत्तं के०) द्वादशावत्तं वंदन, तिहां
 (सिरनमणा इसु के०) मस्तक नमस्कारादिकने विपे आदि शब्द थकी
 अंजलिकरण ते हाथ जोरुवादिक जाणवा. ते (पढमं के०) पहेलुं फेटा
 वंदन जाणवुं. तथा (पुणखमासमणडुगि के०) पूर्ण पंचांग वे खमास-
 मणा देवे करीने एटले वे हाथ, वे गोठण अने एक मस्तक ए पांच अंग
 नमाववा रूप ते (वीयं के०) वीजुं थोभवंदन जाणवुं ॥ १ ॥

इहां शिष्य पुछे के थोजवन्दनं तथा छादशावर्त वंदने प्रथम एक बार बांदीने फरी बीजी बार शे हेतुयें बांदीयें ठैयें? त्यां आचार्य उत्तर आपे ठे.

जह दूळ रायाणं, नमिउं कज्जं निवेइउं पढा ॥

बीसज्जिउंवि वंदिअ, गहइ एमेव इउं डुगं॥१॥

अर्थ:- (जहदूळ के०) जेम इतपुरुष ठे ते (रायाणं के०) राजाने. (नमिउं के०) नमिने (कज्जनिवेइउं के०) कार्य निवेदन करे बली (पछा के०) पाठो राजायें (बीसज्जिउंवि के०) विसर्ज्यां थको पण (वंदिअ के०) बांदीने (गहइ के०) जाय (एमेव के०) एनी पेरें (इउं के०) इहां गुरुवन्दनने विपे पण वंदननुं (डुगं के०) छिक जाणवुं ॥ १ ॥ अने छादशावर्त वंदनं तो बेहु बांदणे मलीने आवश्यक आवर्त्तादि घोस नीप जे ठे, ते माटे बेहु बांदणानी जोनीयें एकज वंदन कहेवाय ठे ॥

हवे बांदणां देवानुं कारण शुं ? ते कहे ठे.

आयरस्सउ मूलं विणउं सो गुणवउं अ पडिवत्ती ॥

सा य विहि वंदणउं, विही इमो वारसावत्ते ॥ २ ॥

अर्थ:- जे माटे श्रीतर्वङ्गप्रणीत जे (आयरस्स के०) आचार तेनो (उ के०) बली (मूलं के०) मूल जे ठे, ते (विणउं के०) विनय ठे (सोके०) ते विनय केवी रीतें होय ? ते कहे ठे. (गुणवउं के०) गुणवंत गुरुनी (अ के०) बली (पडिवत्ती के०) प्रतिपत्ति एटले सेवा करवी जाणवी (सा के०) ते जक्ति (च के०) बली (विहिवंदणउं के०) विधियें करीने बांदवाचकि थाय ते (विही के०) विधि (इमो के०) आथागल (वारसावत्ते के०) छादशावर्त वंदनने विपे कहेसे ॥ २ ॥

हवे ए त्रीजुं छादशावर्त वंदन केम होय ? ते कहे ठे.

तश्यं तु वंदण डुगे, तव मिहो आइमं सयल संघे ॥

वीयं तु दंसणीण य, पयछिआणं च तश्यं तु ॥ ४ ॥

अर्थ:- (तश्यं के०) त्रीजुं छादशावर्त वंदन ते (तु के०) बली (वंदणडुगे के०) वे बांदणां देवे करीने होय, एटले वे बांदणां देवे करी थाय, इहां वंदण शब्द वंदनवाचक जाणवो. (तव के०) ते पूर्वोक्त त्रण बांदणां

માં (આદ્યમં કે૦) આદિમ એટલે પદ્મેશ્વર કેટાવંદન જે છે તે સાધુ, સાગ્રી, શ્રાવક અને શ્રાવિકારૂપ ચતુર્વિધ (સયત્તસંઘે કે૦) સમસ્તશ્રીસંગે મલી (મિહો કે૦) મિથો એટલે માંહોમાંહે પરસ્પર તેવા તેવા અવસરને વિષે કરવું હોય ત્યારેં યાય, અને (વીયં કે૦) વીજું જે યોગ્યવંદન છે, તે (તુ કે૦) નિશ્ચેં વલી સુસાધુ એવા (દંસણીણ કે૦) દર્શનીયનેજ અર્થે હોય, એટલે એક ગહગત, વીજો અનુયોગી, ત્રીજો અનિયતવાસી, ચોથો ગુરુસેવી, પાંચમો આયુક્ત જે સંયમમાર્ગમાં સાવધાન એવા ગુણવંત યતિને એ વાંદણું દેવાય, તથા (ય કે૦) ચકારથી, તથા વિધિવિશિષ્ટ કાર્યને વિષે લિંગમાત્રધારી પણ જો સમ્યક્ત્વદર્શનવંત હોય, તો તે પણ યોગ્યવંદને વંદનીય હોય. તથા (તદ્યં કે૦) ત્રીજું દ્વાદશાવર્ત વંદન જે છે તે (તુ કે૦) વલી આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, ગુણવંત ગીતાર્થાદિક એવા (પચઠ્ઠિઆ ણં કે૦) પદપ્રતિષ્ઠિત જે હોય તેમને (ચ કે૦) નિશ્ચેં હોય ॥ ૪ ॥

હવે એ વાંદણાંનાં પાંચ નામ છે, તે કહે છે.

વંદણ ચિઙ્ કિઙ્ કમ્મં, પુઆકમ્મં ચ વિણયકમ્મં ચ ॥

કાયવં કસ્સ વ કે, ણ વાવિ કાદેવ કઙ્ કુત્તો ॥ ૫ ॥

અર્થ:—એક (વંદણ કે૦) વંદન કર્મ અને અજિવાદન સ્તુતિરૂપ, અર્ચાવન તકાય કરવી, તે શરીર મસ્તકાદિકેં અવનત તથા કર્મથકી જલાં કર્મ બંધાય એટલા માટેં વીજું (ચિઙ્ કે૦) ચિતિકર્મ, ત્રીજું (કિઙ્કમ્મં કે૦) કૃતિકર્મ વાંદણું, (ચ કે૦) વલી જલાં મન, વચન અને કાયાની ચેષ્ટાનું જે કર્મ કરવું, તે માટેં ચોથું (પૂઆકમ્મં કે૦) પૂજાકર્મ કહીયેં, તથા વિનયનું કરવું તેમાટેં પાંચમું (વિણયકમ્મં કે૦) વિનયકર્મ કહીયેં, એ પાંચ પ્રકારેં વંદન (ચ કે૦) વલી (કાયવં કે૦) કરવું એટલે પાંચ પ્રકારેં વાંદણાં દેવાં તે (કસ્સ કે૦) કેને અર્થે દેવાં? (વ કે૦) વલી (કેણવાવિ કે૦) કેહને વાદણાં દેવાં? અપિ શબ્દ નિશ્ચયાર્થમાં છે. (કાદેવ કે૦) કેવારેં વાંદણાં દેવાં? (કઙ્કુત્તો કે૦) કેટલી વાર વાંદણાં આપીયેં? ॥૫॥

કઙ્ઞણયં કઙ્સિરં, કઙ્હિ વ આવસ્સણ્હિં પરિસુહં ॥

કઙ્દોસવિપ્પમુક્કં, કિઙ્કમ્મં કીસ કિરઙ્વા ॥ ૬ ॥

અર્થ:—વાંદણાને વિષે (કઙ્ઞણયં કે૦) કેટલા અવનત કરવા, (ક

इसिरं के०) केटली वार मस्तक नमामुं, (कइहि के०) केटला (व के०) वली (आवस्सएहि के०) आवश्यकें करीने (परिसुख के०) प रिखुख थको तथा (कइहोसविप्पमुं के०) केटला दोपें करी विप्रमुक्त एटले रहित थके (कीस के०) किशामाटें (किरई के०) करी (किइक म्मं के०) कृतिकर्म वांदणां दिजें? वा शब्द पुनर्वाचक ठे ॥ ६ ॥ ए पां चमी अने ठी वे गाथा आवश्यक निर्युक्तिमां कही ठे ते इहां कही ॥

हवे त्रण गाथायें करी वंदनानां वावीश छार कहे ठे.

मूलदार गाहा ॥ पण नाम पणाहरणा, अजुग्गपण जुग्गप ण चउअदाया ॥ चउदाय पणनिसेहा, चउअणिसेहठ कार णया ॥ ७ ॥ आवस्सय मुहणंतय, तणुपेह पणिस दोस व तीसा ॥ ८ ॥ गुण गुरु ठवण डग्गह, डव्वीसकर गुरु पणीसा ॥ ९ ॥ पय अम्वन्न ठाणा, ठ गुरु वयणा, आसायण ति तीसं ॥ उविहि उवीसदारेहि, चउसया वाणउछाणा ॥ १० ॥

अर्थ:- (मूलदारगाहा के०) मूलछारनी गाथाउं जाणवी. पहेलुं वांदणां नां (पणनाम के०) पांच नाम कहेशे, वीजुं वांदणां नां (पणाहरणा के०) पांच आहरण एटले वांदणां नां पांच उदाहरण दृष्टांत डव्व अने जावथी कहेशे; वीजुं वांदणां देवाने (अजुग्गपण के०) अयोग्य एवा पांच पास णादिक कहेशे, चोयुं वांदणां देवाने (जुग्गपणके०) योग्य एवा आचार्या दिक पांच कहेशे, पांचमुं जेनी पासं वांदणां न देवरावीयें एवा (चउअ दाया के०) चार जण वांदणां ना अदाता कहेशे, ठुं जेनी पासं वांद णां देवरावीयें एवा (चउदाय के०) चार वांदणां ना दातार कहेशे, सा तमु (पणनिसेहा के०) पांच स्थानकें वांदणानो निपेध करवो एटले वांद णां न देवां ते कहेशे, आठमुं (चउअणिसेह के०) चार स्थानकें वांदणां नो अतिपेध करवो एटले चार स्थानकें वांदणां देवां ते कहेशे, नवमुं वांदणां देवानां (अछकारणया के०) आठ कारण कहेशे ॥ ७ ॥

दशमुं वांदणाने विपे (आवस्सय के०) आवश्यक सावधयां, अग्यारमुं (मुहणंतय के०) भुवनंतक एटले मुहपत्तिनी पण्णिसेहणा करवी, बारमुं (तणुपेह के०) शरीरनी पण्णिसेहणा करवी, ए त्रणे वानां (पणिस के०)

पञ्चीश पञ्चीश करवां ते कहेशे. पणिम शब्द सर्वाने ज्ञानता. त्रयम् वाक्यां ते तां (दोसवत्तीसा के०) वञ्चीश दोष दाखवा ते कहेशे. चोदमुं वांदाणां देतां (ठगुण के०) ठ गुण उपजे ते कहेशे. पञ्चरमुं वांदाणां देवामां साक्षात् गुरु न होय तेवारें सज्ञाव अने असज्ञाव रूप (गुरुगण के०) गुरुनी व्यापना करवी ते कहेशे, शोलमुं वांदाणां देतां (दुग्गद के०) वे अवयव साचववा, ते कहेशे, सत्तरमुं वांदाणांना सूत्रने विपे (दुग्गीसकर के०) वगे ते ठवीश अक्षर ठे, तेम (गुरुपणीसा के०) गुरु अक्षर पञ्चीश ठे ते कहेशे ॥

अठारमुं वांदाणांना सूत्राने विपे (पचअक्षरवत्र के०) पद अष्टावन ठे ते कहेशे, उगणीशमुं वांदाणां देतां शिष्यने प्रश्न पूठवाळकाण वीशामांना (ठगणा के०) ठ स्थानक ठे ते कहेशे, वीशमुं वांदाणां देतां प्रश्नोत्तर रूप (ठगुरुवयणा के०) ठ गुरुनां वचन ठे, ते कहेशे, एकवीशमुं वांदाणां देतां गुरुनी (आसायणतित्तीसं के०) तेवीश आशातना न करवी तेनां नाम कहेशे, वावीशमुं वांदाणाने विपे (दुविहि के०) वे प्रकारनो विधि कहेशे. एम वांदाणांना (दुवीसदारेहिं के०) वावीशद्वारें करीने सर्व मली (चउसयावाणउड्ठाणा के०) चारशेने वाणुं स्थानक आय ॥ ए ॥

अंक	मूलधारनां नाम.	उत्तर शेद	शर वालो	अंक	मूलधारनां नाम.	उत्तर शेद	शर वालो.
१	वंदननाम,	५	५	१२	शरीरपक्षिहण.	२५	१२०
२	दृष्टांत.	५	१०	१३	वांदाणांना दोष.	३२	१५२
३	वांदवानेअयोग्य.	५	१५	१४	वांदाणांना गुण.	६	१५८
४	वांदवानेयोग्य	५	२०	१५	गुरु स्थापना.	१	१५९
५	वांदाणांना अदाता.	४	२४	१६	अवग्रह.	२	१६१
६	वांदाणांना दाता.	४	२८	१७	अक्षरनी संख्या.	२२६	३८७
७	निषेधनां स्थानक.	५	३३	१८	पदनी संख्या.	५८	४४५
८	अनिषेधनांस्थानक.	४	३७	१९	स्थानक.	६	४५१
९	वांदाणांनां कारण.	८	४५	२०	वांदाणांमांगुरुवचन.	६	४५७
१०	आवश्यक.	२५	७०	२१	गुरुनी आशातना.	३३	४९०
११	मुहपत्तिपक्षिहण.	२५	९५	२२	विधि.	२	४९२

हवे पूर्वोक्त वाचीश छारमां पदेसुं पांच नामनुं छार कहे ठे.

पदिदार गाढा ॥ वंदणयं चिइकम्मं, किइकम्मं विणयकम्म पुअ
कम्मं ॥ गुरु वंदण पण नामा, दवे जावे छद्दोदण ॥१०॥ दारं ॥१॥

अर्थ:- (पदिदारगाढा के०) प्रतिछारनी गाथा कहे ठे. प्रथम (वंदणयं
के०) वंदनकर्म ते अजिवादन स्तुति रूप जाणवुं. वीजुं (चिइकम्मं के०)
चितिकर्म ते रजोहरणादि उपकरण विधि सहितपणे कुशलकर्मनुं करवुं जा
णवुं. वीजुं (किइकम्मं के०) कृतिकर्म ते शरीर मस्तकादिकं श्रवणमन क
खुं. चोथुं (पुअकम्मं के०) पूजाकर्म ते प्रशस्त मन, वचन अने काय
चेष्टा रूप जाणवुं. पांचमुं (विणयकम्म के०) विनयकर्म ते पूर्वोक्त चार
प्रकारें विशेष उद्यमपणुं जाणवुं. ए (गुरुवंदण के०) गुरु वांदणानां (प
णनामा के०) पांच नाम ते वंदनानां पर्याय जाणवा. ए (दवेजावे
के०) एक अव्ययकी वांदणां अने वीजां जावयकी वांदणां एम (छद्द
के०) वे प्रकारें (उद्वेण के०) उवेन एटखे सामान्यप्रकारें जाणवां ॥१०॥

हवे पांच दृष्टांतोनुं वीजुं छार कहे ठे.

सीयलय खुडए वीर, कन्ह सेवग ड पालए संवे ॥

पंचेए दिठंता, किइकम्मे दध जावेहिं ॥११॥ दारं ॥१॥

अर्थ:- प्रथम वंदन कर्मउपर अव्यवंदन अने जाववंदन आश्रयी (सीय
लय के०) शीतलाचार्यनो दृष्टांत, वीजा चितिकर्म उपर (खुडए के०)
खुडकाचार्यनो दृष्टांत जाणवो. वीजा कृतिकर्म उपर (वीरकन्ह के०)
वीरा शाखवीनो अने कृष्ण महाराजनो दृष्टांत जाणवो. चोथा पूजाकर्म
उपर (सेवग ड के०) राजाना वे सेवकोनो दृष्टांत जाणवो. पांचमा विनयकर्म
उपर (पालए संवे के०) श्रीकृष्णमहाराजना पुत्र पालक अने साम्यनो
दृष्टांत जाणवो (ए के०) ए (पंचे के०) पांच (दिठंता के०) दृष्टांत ते
(किइकम्म के०) कृतिकर्म एटखे वांदणाने विपे (दधजावेहिं के०) अव्य
जावें करीने जाणवा ॥११॥ हवे ए पांचे दृष्टांतोनी कथा कहे ठे.

दृष्टिणाउर नयरना वज्रसिंह राजानी सौजाग्यमंजरी राणीने शीतलना
मा पुत्र हतो, अने शृंगारमंजरी नामे पुत्री हती. कंचनपुर नगरें विक

मत्सेन राजाने परमार्थी. अनुक्रमें शीतलपुत्र राजा यथा. तैसे धर्मयोग
सूरि पासंथी दीक्षा लीधी. पत्नी विज्ञान विस्तार गीतार्थ वृद्ध. आचार्य
पास्या. हवे तेनी जगिनीने चार पुत्र सकलकलामां निपुण योग राजा
तेमनी माता निरंतर पोताना पुत्र आगल जाउनी प्रशंसा करे अने क
हे के धन्य कृतपुण्य पृथिवीमांहे एक तमारे मातुल ने. के जेणे रात्र
चार ठांसी दीक्षा लीधी? पत्नी प्रशंसा सांजली ते चारे पुत्र संवेग पण
पास्या. पत्नी स्थविरपासें दीक्षा लई बहुश्रुत यइ गुरुने पत्नी पोताना मा
मा शीतलाचार्यने एक पुरे आव्या सांजली तेने वांदवाने अये गया. तिहा
जातां विकाल बेलायें गाम बाहेर एक देवदमां रखां. मांहे पसतां एक
श्रावकने जणाव्युं के अमारा मातुलने कहेजो जे जाणेज साधु आव्या
ठे. हवे ते चारे जाणेजने रातें शुजध्यानशी केवलज्ञान उपज्युं. प्रजातें ते
मनुं अनागमन जाणी मातुल आव्या, तेहने अनादर करता जाणी कपा
य दंडकमां आवते दंरुक थापी इरिया पथिका प्रतिक्रमी डव्यशी वंदनक की
धुं, तेवारें ते बोल्या अहो डव्यवंदने कपाय कंरुक वधते बांध्या, परंतु जा
ववंदने कपायोपशान्तियें वांदो, ते सांजली मामोजी बोल्या तमें केम जा
एयुं? तेवारें जाणेज बोल्या के अमें अप्रतिपाती ज्ञानें करी जाण्युं. ते सां
जली मामोजी मनमां विचारवा लाग्या के अहो में केवलीनी आशातना
करी, एम विचारी कपायस्थानकथी निवर्त्या अने ते चारे केवलीने वांदवा
लाग्या, अनुक्रमें चोथा केवलीने वांदतां मामाने पण केवलज्ञान उपनुं. ए शी
तलाचार्यने प्रथम डव्यवंदन पठी जाववंदनकर्म थयुं. ए प्रथम उदाहरण ॥

हवे बीजा चितिकर्म उपर कुल्लकनो दृष्टांत कहे ठे. जेस एक कुल्लक
जला लक्षणवालांन, आचार्यें अंत समयें पोताने पदें स्थाप्यो, गीतार्थ
साधु पासं जणे, ते पण विशेषशी जक्ति साचवे. एकदा समयें मोहनीय
कर्मना उदयशी जगपरिणामी थयो; पठी साधु जिद्दायें गये थके बाहेर
झूमिनेविषे निकट्यो पठी एक वनने विषे एक दिशें जातां थकां, तिलक,
अशोक चंपकादि विविधवृद्ध तिहां हता तेम ठतां एक शमी एटले खी-
जमीनो वृद्ध तेनुं कोशक पूजन करतो हतो ते देखी पूजक प्रत्यें पूव्युंके
तमे ए कंटक वृद्धानें केम पूजो ठो? तेणे कछुं के अमारा वसिलोयें पूर्व
ए वृद्धाने पूज्युं ठे माटें अमें पण पूजीये ठैयें. ते वचन सांजलीने कुल्लकें

विचार्युं जे आ शमी एटले जांखगंना वृक्ष सरिख्यो हुं हुं; तेने उत्तम वृक्ष समान गुणवंत लोक पूजे ठे. अने महारामां श्रमणपणुं नथी; मात्र नजोदरणादि चित्तिकर्मगुणो करी मुकने पूजे ठे, एम विचारी. पात्रो आधी-भाधुनी, पातें आलोचना लहे, उजमाख थयो एम एने पुर्वे अव्य चित्त, यर्म हतुं. पठी जावचित्तिकर्म उत्पन्न थयुं. ए वीजुं उदाहरण जाणवुं.

हवे प्रीजा कृतिकर्म उपर वीरा शाखवी अने श्रीकृष्णनुं उदाहरण कहे ठे. श्रीनेमिनाथ जगवान् छारिकायें समोसखा तेवारें श्रीकृष्ण सर्वसाधुउर्ने छद्दशावर्त बांदणे बांदा, एने जावकृतिकर्म कहीये, अने श्रीकृष्णने खुं मनावचानें अर्थे वीरा शाखवीयें पण बांदा एने अव्यकृतिकर्म कहीये. एना संबंधनो विस्तार आवश्यकवृत्तिथी जाणवो. ए वीजुं उदाहरण जाणवुं.

हवे चोथा पूजाकर्म उपर वे सेवकनो दृष्टांत कहे ठे. जेम एक राजा ना वे सेवक हता ते गामनी सीमा निमित्तें विवाद करता राजपंथें जातां हता, मार्गमां साधु देखीने प्रशस्त मन, वचन अने कायायें करी एकें क ह्युं के "साधो दृष्ट धुवा सिद्धि;" एटले साधु दिठे ठते निश्चयें कार्यसिद्धि थाय, एमां संशय नथी, एम कही एकाम चित्तें साधुने बांदा. अने वीजे सेव कें छलटी हांसी रूपें व्यवहार मात्रें तेने श्रवणमन कस्युं. पठी राजछारें गये थकें पहेला सेवकनो जय थयो, अने वीजानो पराजय थयो एम एकनें अव्यथी पूजाकर्म अने वीजानें जावथी पूजाकर्म थयुं; ए चोथुं उदाहरण.

हवे पांचमा विनयकर्मने त्रिपे पालक श्रव्य अने सांवनो दृष्टांत कहे ठे. श्रीनेमिनाथ जगवान् छारिका नगरीयें समोसखा, तेवारें श्रीकृष्ण बोख्या के जे श्रीनेमीश्वर जगवाननें सर्वथी पहेलुं जई वंदन करशे, तेने महारो पट तुरंगमविशेष आपीश, ते सांजली तुरंगमने लोचें प्रथम रात्रि ठतां पण पालकें आधीने बांदा, ते अव्यथकी वंदन जाणवुं. अने त्यां सां व कुमारें जावथकी बांदा ठे, ते जाववंदन जाणवुं. ए पांचमुं उदाहरण कस्युं. ए पांच दृष्टांतनुं वीजुं छार थयुं, उत्तर बोल दश थया ॥ ११ ॥

हवे पासठाटिक पांच अवंदनीयनुं वीजुं छार कहे ठे.

पासठो उस्सन्नो, कुसील संसत्तज अहावंदो ॥ डग डग
ति डगणेग विहा, अवंदणिजा जिण मयंमि ॥ १२ ॥ दारां ॥ ३ ॥

अर्थ:-जे ज्ञान, दर्शन अने चारित्रनी पासं रहे ते प्रथम (पासवो के०) पासवो जाणवो तथा जे साधु सामाचारीने विषे प्रमाद करे ते बीजो (उस्सन्नो के०) उस्सन्नो जाणवो. तथा जे ज्ञान, दर्शन अने चारित्रनी विराधना करे ते बीजो (कुशील के०) कुशीलीयो जाणवो. तथा जे वैरागी मले तो तेनी साथें पोतें पण वैरागी जेवो वनी वेसे अने जो अनाचारी मले तो तेनी साथें पोतें पण अनाचारी वनी वेसे, ते चोथो (संसत्तु के०) संसत्तु जाणवो तथा जे श्रीतीर्थकरनी आज्ञा विना पोतानी इत्थायें प्रवर्त्ते, पोतानी इत्थायें प्ररूपणा करे, ते पांचमो (अथाठंदो के०) यथाठंदो जाणवो. ए पोताने ठंदे प्रवर्त्ते माटे एने ठंदो कहीयें. तिहां एक देशथी बीजो सर्वथी मली (दुग के०) वे जेद पासवना, तथा एक देशथी बीजो सर्वथी मली (रुग के०) वे जेद उस्सन्नना, तथा ज्ञानकुशील, दर्शनकुशील अने चारित्रकुशील मली (ति के०) त्रण जेद कुशीलीयाना, तथा संक्लिष्ट चित्त अने असंक्लिष्ट चित्त मली (दुग के०) वे जेद संसक्तना, तथा (अण्णगविहा के०) अनेक प्रकार, ठंदाना जाणवा, एटले यथाठंदा अनेक जेदना थाय ठे ए पासवनादिक पांच जे क्हा ते (जिणमयंमि के०) श्रीजिनमतने विषे (अवंदणिज्जा के०) अवंदनीय जाणवा ॥ १२ ॥

हवे ए पांचेनुं कांश्च विशेष स्वरूप लखीयें ठैयें. तिहां मिथ्यात्वादिक बंध हेतुरूप पास तेने विषे जे रहे, तेने पासवो कहीयें. अथवा ज्ञानादिकने पोतानी पासं करी मिथ्यात्वादिक पासमां रहे एटले ज्ञानादिकने पासं राखे पण सेवे नही, अथवा पासनी परें पोतानुं पासुं मलिन राखे ते पासवो कहीयें. तेना वे जेद ठे:-एक देशपासवो अने बीजो सर्वपासवो. तेमां जे कारणविना शय्यांतर पिंरु, अज्याहत एटले साहामो आण्यो पिंरु, राज्यपिंरु, नित्यपिंड अने अग्रपिंरुादिक जुंजे. तथा गाम, देश, कुल आवकनी ममता मांडे, जेम के “आ महारा वासित जाव्या ठे” ते कुलादिकनी निश्चायें विचरे, तथा गुर्वादिकने जे विशेष चक्तियोग्य रहस्यभूत थापना कुल ठे, ते कुलमांहे निष्कारणे प्रवेश करे, तथा “नित्यप्रत्यें तमने एटलुं देशुं तमें नित्य आवजो” एवी रीतनी जे निमंत्रणा करे तेनी पासं ते पिंरु लीये तेने नित्य पिंरु कहीये. तथा जाजनमांहेथी वापस्या विना उदन चक्कादिकनी शिखा उपरितन जाग लक्षण लीये, ते

ने अग्रपिंक कहियें. केटसाएक एम कहे ठे के कारण विना प्रधान सरस आहार लीये तेने अग्रपिंक कहियें. तथा घहेंतालीश दोष आहारना न राखे, वारं वार आहार लीये तथा जमणवार, विवाह अने प्राहुणामां शि खंकि जोतो फरे, आहारनी लालचें मुखें कहे. तिहां निमित्त दोष न होय, सूजतो होय ते माटे. तथा सूर्य आयमता उगताथी मांकी जमे, मांक लीये आहार न करे, सन्निधि राखे, पोतानी निश्रायें औषधादिक अलशुं गृहस्थने घरे मूकावे, ड्रव्यादिक सहित विचरे, तथा ज्ञानड्रव्यादिक मिपें करी स्वनिश्रायें ज्ञानादि जंकारनां नाम लेई, पुस्तकादि संग्रहे, ड्रव्यादि सहित विचरे, मुखें कहे अर्मं निर्यथ ठैयें पूर्व साधु समान गर्व राखे. इत्यादिक अनेक प्रकारें साधु लक्षणथी विपरीत होय ते देश पासवो जाणवो.

तथा जे सर्वथा ज्ञान, दर्शन अने चारीत्रथी अलगो रहे, केवल लिंगधारी, वेपविगंवक, गृहस्थाचार धारी होय, ते सर्वथी पासवो जाणवो.

बीजो जे क्रियामार्गने विपे शिथिलता करे, अथवा खेद पामे तेने उस्तवो कहियें; तेना वे जेद ठे. एक देशथी अवसन्नो अने बीजो सर्वथी अवसन्नो. तिहां जे आवश्यक, प्रतिक्रमण, देववंदनादि, सज्जाय ते पठन पाठनादि, पडिखेहण, मुखवस्त्रिका, वस्त्रपात्रादि, जिह्वा तें गोचरी कालादि, ध्यान ते धर्मेध्यानादि, अजक्तार्थ ते तप नियम अजिग्रहादि, आगमन ते वाहेरथी उपाश्रयमां प्रवेशलक्षण, निसिहिया ते पग पूंजवादि निर्गमन ते प्रयोजनविना उपाश्रयथी वाहेर निकलवा लक्षण, स्थान ते कायोत्सर्गादि, निपीदन ते बेसवुं, लुपटण ते त्वग्वर्तन एटखे शयन इत्यादिक, दश विध चक्रवाल साधु समाचारी, तथा उंघ पद विज्ञाग सामाचारी प्रमुख विधि संयुक्त न करे, अथवा उंठी अधिकी करे अथवा कपाय कंकक सहित करे, अथवा राजवेठनी परें करे जय मानीने करे तथा गुर्वादिकना वचन सांजखे, डुमणो यज्ञे वचन खंनन करे, आक्रोश करे, इत्यादिक लक्षणें करी देश अवसन्नो जाणवो.

अने सर्वथकी अवसन्नो तो चोमासा विना शेषकालें पाठ, वाजोठ, निष्कारण संथारे, सेवे, स्थापना पिंक जमे. संथारो पायखो राखे, प्राजृ-तिकादि दोष जमे. इत्यादिक लक्षणें सर्व अवसन्नो जाणवो.

त्रीजो जेनुं कुत्सित, निंदनीय मातुं शीख एटखे आचार होय, तेने कु

શીલ કહીયે. તેના ત્રણ જોડ છે. જ્ઞાનકુશીલ, ચરિત્રકુશીલ અને ચારિત્રકુશીલ. તિહાં જ્ઞાનકુશીલ તે અકાલ, અપિતૃપ, અપરહુમાન, પુરનિન્દ્યતા, યોગ ઉપધાન દીન સૂત્ર, અર્થ અને તદુત્તર દીન, ઇત્યાદિક આજ્ઞાનાયુક્ત થકો જ્ઞાન જાણે તથા આજીવિકાદેતે પતન પાતન સંતસાવવા, ઝાલવું, લગાવવું, જંમાર કરાવવા, નંદી સમારવનાદિ માર્યના અપદેશ વગેરે તથા આજીવિકા હેતે ધર્મકથા કહે, જાણે, ધર્મચર ધર્મ સંતસાવવા જાણ, પોતાના થવાને હેતે સ્ત્રીલાલકાદિકને જાણાવે, અનેગ જ્ઞાનના તંદાવે ઝલવે જ્ઞાનને ઝલવે, લગવાં, લગાવવાં, કયવિકય પુસ્તકાદિકોનો કરાવે, ઇત્યાદિક લક્ષણે જ્ઞાનકુશીલ જાણવો.

વીજો દર્શનકુશીલ તે શંકા કાંઠા વિચિકિત્સા વ્યાપન્ન, દર્શનનિન્દવ, અહાઠંદા, કુશીલિયા વેષવિંકવનાદિક સાથે પરિચય કરે. પરંતુ તેની સાથે આલાપ સંલાપ પઠનાદિક કરે, તે દર્શનકુશીલ જાણવો.

ત્રીજો ચારિત્રકુશીલ તે જ્યોતિષ, નિમિત્ત, અદ્ધરકર્મ, યંત્ર, મંત્ર, જૂત કર્મ, વલિપિંક, ઝલ્લેળી, દાનાદિ, સૌજાગ્ય દોર્જાગ્યકારી, જરી, મૂલી, વીચારોહણાદિક, પાદલેપ, આંખ અંજન, ચૂર્ણ, સ્વપ્નવિદ્યા, ત્રિપુટીદાન પ્રમુખ, અતીત અનાગત વર્તમાન નિમિત્તકથન, પોતાની જાતિ કુલ વિજ્ઞાનાદિક સ્વાર્થકાર્યે પ્રકાશ કરે, નલ, કેશ, શરીર, શોજા કરે, વસ્ત્ર પાત્ર દંડાદિક વહુમૂલ્યવાલા સુંદર સુકોમલની વાંઠા કરે, શિષ્યાદિક પરિગ્રહની વિશેષ તીવ્રતા ધરે, નિષ્કારણ અપવાદ પદ સદૂપણ માર્ગ પ્રકાશે, તથા સેવે, ઇત્યાદિક લક્ષણે ચારિત્રકુશીલ જાણવો.

ચોથો સંસક્ત, તે પાસઠા અથવા સંવિજ્ઞાદિક જન જેવાની સાથે મલે ત્યાં તેવો થઈ પ્રવર્તે, અથવા મૂલોત્તર ગુણ દોષ સર્વે એકઠા પ્રવર્તીવે, જેમ ગાયની આગલ સુંકલો મૂક્યો હોય તેમાં સરસ, નીરસ, કપાશિયા, ખોલ, ઘૂત, ડુગ્ધાદિક એકતું મેલ્યું હોય તો તે સર્વને એકઠાંજ ખાઈ જાય પણ તેતું વિવેચન ન કરે. તેમ જ પણ ગુણ અને દોષ સર્વને એકઠા પ્રવર્તીવી દેખાડે તેને સંસક્તો કહીયે, તે એક સંક્લિષ્ટચિત્ત સંસક્તો અને વીજો અસંક્લિષ્ટચિત્તસંસક્તો એવા બે જોડે જાણવો.

તિહાં જે પ્રાણાતિપાતાદિક પાંચ આશ્રવનો સેવનાર, રૂઝિગારવ, રસ ગારવ અને શાતાગારવ જ ત્રણ ગારવે કરી સહિત, સ્ત્રીગૃહાદિક સેવનને

विपे प्रसक्त, अप्रधानशील, परगुणमत्सरी, इत्यादि गुण युक्त ते संक्लिष्ट चित्तसंसक्तो जाणवो. तथा पोताना आत्माने जेवारें जेवो प्रसंग मळे ते वारें तेवो थाय एटले प्रियधर्मी साधु मळे तेवारें साधुना आचार पाखे अने अप्रियधर्मी पासवो मळे तेवारें तेवो थाय लिंबूना पाणीनी पेरें त डुप थड जाय ते असंक्लिष्टचित्तसंसक्तो जाणवो. इति ॥

पांचमो यथाछंदो ते थया रुचियें प्रवर्त्तें, यथा तथा लवे, उत्सूत्र जाये, पोताना स्वार्थना उपदेश आपे, स्वमति विकटिप्त करे, परजातिने विपे प्रवर्त्तें, पारकी तांत करे, उपकारी धर्माचार्यादिकनी हेलना करे, आचार्य उपाध्यायना अर्घ्यवाद बोखे, जेनाथी ज्ञानादिक पामे तेवा बहुश्रुतनी निंदा करे, गारव प्रतिबंधी होय, कारणविना विगय खाय, इत्यादिक अनेक जेदें यथाछंदो जाणवो. ए पांचेनां विशेष लक्षण श्रीप्रवचनसारो छारवृत्ति तथा आवश्यकवृत्ति तथा उपदेशमालावृत्ति प्रमुख ग्रंथोथी जा एवा. ए पांचेने अवंदनीय जाणवा. एमने वांदवाथी कर्मनिर्झरा न थाय, केवल क्लेश अने कर्मबंध उपजे तथापि ए कहेलां लक्षणवालो जो ज्ञान, दर्शन अने चारित्रना सहाय कारणे सेव्यो होय तो वंदनीय जाण वो. जे माटे श्रीआगममांहे कळुं ठे के पासठादिक चारित्रना असंजवी होय पण दर्शनना असंजवी न होय ते कारणे ते सेव्य जाणवो पण इ हां तो चारीत्रीयो वंदनीय कह्यो ठे ते अधिकार माटे चारित्रवंत ते वं य ठे अन्यथा जो अचारित्रीयाने वंद्य कहीयें तो जेटला तेना प्रमादनां स्यानक ठे ते सर्व अनुमोदनीय थाय तेथी तेने वांदतो थको प्रवचन बाधाकारी थाय. ए रीतें वांदणां देवाने पासठादिक पांच अयोग्य तेमनुं त्रीजुं छार कळुं. उत्तर बोल पन्नर थया ॥ १२ ॥

हवे पांच वांदवाने योग्य तेमनुं चोथुं छार कहे ठे.

आयरिअ उवज्राए, पवत्ति थेरे तहेव रायणिए ॥ किइ
कम्मनिज्जरछा, कायव मिमेसि पंचन्हं ॥ १३ ॥ दारं ॥ ४ ॥

अर्थ: पहेला ज्ञानादिक पांच आचारें करी युक्त ते (आयरिय के०)
श्रीआचार्य कहीयें, बीजा (उवज्राए के०) श्रीउपाध्यायजी, त्रीजा जे
तप संयमने विपे प्रवर्त्तावे, गछनी चिंता करे ते (पवत्ति के०) प्रवर्त्तक

कहीयें, चौथा जे चारित्र्यी पन्ना होत तेने प्रतिपत्ति आनीच सत्ता
तेकाणें आणे तेने (चरे के०) शिविर कहीयें (गद्गद के०) तेंच पद
हे तेमज वली पांचमा गठने अर्थें देवत्र जीवा माटे विद्याम करे, सूत्र
अर्थना जाण तेने (रायणिण के०) रत्नाधिक गणापिष कहीयें, (जं
सिपंचन्हं के०) ए कथा जे आचार्यादिक पांच जण तेने (किञ्चकम्
के०) कृतिकर्म एटले वादणानुं कर्म (कायत्र के०) करवुं एटले वादणां दे
वां ते केवल (निज्जरहा के०) कर्मनिज्जराने अर्थें जाणवुं ॥ १३ ॥ ए
आचार्यादिक पांचनुं कांश्च विशेष स्वरूप नीचें लखीयें तेयें.

आचार्य ते सूत्र अने अर्थ उजयना वेत्ता, प्रशस्त समस्त लक्षणें लक्षि
त, प्रतिरूपादि गुणयुक्त शरीर होय, जाति कुल गांतीर्य धेर्यादि अनेक
गुणमणियुक्त, आठ प्रकारनी गणिसंपदायें करी युक्त, पंचाचार पादक,
पलाववाने समर्थ, ठत्रीश ठत्रीशी गुणें करी विराजमान, आर्य पुरुषें
सेववा योग्य, गहमूलस्तंजचूत गहचिंतारहित अर्थजापी, एटले जेमां
गहचिंता न उपजे एवा अर्थ जापे एवा गुण युक्त ते आचार्य जाणवा.

तथा उपाध्याय ते जेनी पासें अगीयार अंग, वार उपांग, चरणसित्तिरी,
करणसित्तिरी जणीयें, आचार्यने युवराज समान, ज्ञान, दर्शन अने चारित्र
रूप रत्नत्रयी युक्त, सूत्र अर्थना जाण, आचार्यने हितचिंतक, ते उपाध्याय
तथा प्रवर्तक ते यथोचितप्रशस्त योग जे तप संयम तेनेविपे साधुसमुदा
यने प्रवर्तवि, गहने योगदेम करवानी योग्यतानी संचालना करनार जाणवा.

तथा शिविर ते ज्ञानादिकगुणोने विपे सीदाता साधुने इहलोक तथा
परलोकना अपाय दृष्टांत देखामी संयममार्गमां स्थिर करे, ते स्थविर
त्रण प्रकारें ठे. एक शाठवर्षना ते वयःस्थविर, बीजा बीश वरसदीक्षा प
र्याय जेने थया होय ते पर्यायस्थविर, बीजा जे निशीथादिक ठेदग्रंथना
रहस्य जाणे, जघन्यथी समवायांगादि श्रुत जाणे, ते श्रुत स्थविर पण
इहांतो जेने आचार्यादिकें स्थविर कीथा होय ते स्थविर जाणवा.

तथा रत्नाधिक ते गहने कायें शिष्य उपधि प्रमुख लाजनें अर्थें विहारक
रणशील सूत्रार्थवेत्ता एनुं गणावहेदक एवुं पण नाम कहीयें एवा गुणवंत
ते पर्यायें ज्येष्ठ अथवा लघु होय तो पण तेने रत्नाधिक कहीयें. एटले पां
च वंदनिकनुं चोथुं द्वार थयुं. उत्तर बोल बीश थया ॥

हृद्ये वाग जण पावें वांदणां न देवरावां तेनुं पांचसुं छार तथा वाग ज
ण पावें प्रायः वांदणां देवरावां, तेनुं ठहुं छार. ए दे छार साथें कहे ठे-

माय पिछ्र जिष्ठ जाया, अठमावि तलेयसधरायणिम् ॥ किष्क
म्म न कारिळा, अठसमणाई कुणांति पुणो ॥ १४ ॥ दारं ॥ १५ ॥

अर्थः—एक (माय के०) पोतानीं माना. वीजो (पिच्र के०) पोतानीं
पिता. वीजो (जिष्ठजाया के०) पोतानीं ज्येष्ठ जाद. एटले महोदो जाद,
वांदो (अठमावि के०) दयादिकें सपु हांय एटले यय प्रमुनें तो यद्यपि
पोताथी न्हानो होय नो पाण (तलेय के०) तेनज ए प्राणेंनी परें ते (सधराय
णिम् के०) सधरायधिक एटले सधरा पयांचें करी ज्येष्ठ होय ज्ञान, दर्श
न अने चारित्र्य करी अधिक होय ए चारनीं पावें प्रायः (किष्कम्म के०) वां
दणां देवरायवाहुं (न कारिळा के०) न करावे. ए विधि साधुने जाणवो. अने
एटले पावें तो घंदन देवरावे. ए पांचसुं छार ययुं. उत्तर पोख गोवीश यया ॥

तथा (अठसमणाई के०) चार भ्रमणादिक एटले साधु, साध्वी. आ
यक अने श्राविका ए चार जण ते कृतिवर्त्मने (पुणो के०) वसी (कुणं
ति के०) करे एटले ए चार जन वांदणां थापे. ए ठहुं वांदणां देवा योग्य
चार जण तेनुं छार ययुं. उत्तर पोख अछावीश यया ॥ १४ ॥

हृद्ये पांच स्थानकें वांदणां न देवांतेनुं सातसुं छार कहे ठे.

विस्मिन्न पराहुत्त, पमत्त मा कयाइ वंदिळा ॥ आदारं

नीहारं, कुणमाणे काउ कामे छ ॥ १५ ॥ दारं ॥ १७ ॥

अर्थः—एक (विस्मिन्न के०) विस्मिन्न गुरुपके एटले जेवारें धर्मकया
करवामां व्यग्रचित्त होय, वीजो कार्यादिकें करीने (पराहुत्ते के०) पर,
ह्मुख होय एटले संमुख वेठा न होय पण उपरांता वेठा होय, वीजुं
(पमत्ते के०) प्रमादी यका होय एटले क्रोधादिकें थयवा संघारवादिकें
प्रमाद संवता होय, निजालु थका होय, चोथुं (आहारं के०) आहार
पांचसुं (नीहारं के०) नीहार एटले सपुनीति थयवा वनीनीति
प्रत्यें (कुणमाणे के०) करता होय, थयवा (काउ के०) करवानी
(कामे के०) कामना एटले वांठना करता होय (छ के०) वसी करवा

जता होय एटले स्थानके (कयाह के०) केवारे पण गुरुजे (मा रीज
जा के०) वांदवा नही. आदीं मासन्द निर्गयानन्द वे ॥ १५ ॥
सातमुं द्वार थयुं. उत्तर वोळ तेप्रीश थया ॥ ३३ ॥

हवे चार स्थानके वांदणां देवां, तेनुं आठमुं द्वार कहे वे.

पसंते आसण्हे अ, उवसंते उवठिए ॥ अणुन्नवि तु
मेहावी, किष्कम्मं पउज्झइ ॥ १६ ॥ द्वारं ॥ ८ ॥

अर्थः—एक (पसंते के०) प्रशांतचित्त व्याक्षेपरहित गुरु होय. वीजुं
(आसण्हे के०) आसनस्य एटले पोताने आसने वेगा होय. (अ के०)
वली वीजुं (उवसंते के०) उपशांतचित्त एटले क्रोधादिकें रहित होया
चोथुं (उवठिए के०) उपस्थित होय एटले वंदेण इत्यादिक कदेवानें सं
मुख उजमाल थया होय, एवा गुरुआदिकने वांदणां देवानी (अणुन्नवि
के०) अनुज्ञा मागीने (तु के०) वली वांदणां देवाना विधिना जाण एवा
(मेहावी के०) मेधावी एटले पंन्तजनो ते (किष्कम्मं के०) कृतिकर्म
एटले वांदणां देवाप्रत्ये (पउज्झइ के०) प्रयुंजे एटले उद्यम करे ॥ १६ ॥
ए आठमुं द्वार थयुं. उत्तर वोळ सामग्रीश थया ॥

हवे आठ कारणे वांदणां देवां, तेनुं नवमुं द्वार कहे वे.

पडिक्कमणे सज्जाए, काउस्सग्गे वराह पाहुणए ॥ आलो
यणसंवरणे, उत्तमठे य वंदणयं ॥ १७ ॥ द्वारं ॥ ९ ॥

अर्थः—एक (पडिक्कमणे के०) प्रतिक्रमणने विषे सामान्य प्रकारें वां
दणां देवाय, वीजा (सज्जाए के०) स्वाध्यायवाचनादि लक्षण तथा स
ज्जाय पढाववाने विषे विधिवांदणां देवाय, वीजा (काउस्सग्गे के०) पञ्च
स्काण करवाना कायोत्सर्गने विषे एटले आचाम्लादियोगादि पारणे परि
मितविगय विसर्जामणी विगयपरिजोगनी आज्ञा रूपें वांदणां देवाय, चो
था (अवराह के०) अपराध एटले गुरुनो विनय उलंघवा रूप पोतानो
अपराध खमावतां वांदणां देवाय, पांचमा (पाहुणए के०) प्राहुणो
महोदो यति आवे तेवारे तेमने वांदणां देवाय एटले महोदोना समागमने
वांदणां देवाय. ठठा गुरुनी पासें (आलोयण के०) आलोचना ले
वाने अर्थे एटले आलोचना विहारादि समाचारीपदजिन्न हुंते थके वांद

णां देवाय, सातमा पञ्चस्काण करतां अथवा मासखमणादिक विशेष तप रूप (संवरणे के०) संवरने विपे वांदणां देवाय आठमा (उत्तमठे के०) उत्तमार्थे एटले अंतसमये अनशन करवाने विपे संलेपणाने विपे (य के०) वली वांदणां देवाय, अथवा वांदुं थाय. ए आठ कारणे (वंदणयं के०) वांदणां देवाय, तेनुं नवमुं छार थयुं. उत्तर बोल पिस्तालीश थया ॥१९॥ हवे अवश्य साचववा भाटे आवश्यक कहीयें, ते वांदणां देतां पच्चीश

आवश्यक सचवाय, तेनुं दशमुं छार कहे ठे

दोवणय महाजाय, आवत्ता वार चउसिरतिगुत्तं ॥

उपवेसिग निस्कमणं, पणवीसावसय किङ्कम्मे ॥२०॥

अर्थः—(दोवणयं के०) वे अवनत वांदणाने विपे जाणवां एटले वे वार उपरितन शरीर जाग नमाम्बो तिहां एक तो जेवारें “छामि खमा समणो वंदितं जावणिज्जाए निसीहिआए” एम कहीने नमे तेवारें ठंदेणनी अणुजाणह एटले आझा मागतो शरीरनो उपरितन जाग नमाडे त्यारे गुरु ठंदेण कहे. एएक. अवनत थयुं, एम बीजी वार वांदणां देतां बीजुं अवनत थाय. ए वे अवनत रूप वे आवश्यक थयां.

तथा (अहाजाय के०) एक यथाजात एटले जे रूपें दीक्षानो जन्म थयो हतो अर्थात् रजोहरण, मुहपत्ति चोलपट्टमात्रपणे श्रमण थयो हतो तेटलाज जेला थई हाथ जोडे अथवा योनिथी बालक निकलते जेम रचितकर संपुट होय तेम करसंपुट कख्या हाथ जोडेलाने ललाटे लगाडे ते यथाजात कहीयें एम वे अवनत अने बीजुं यथाजात मली त्रण आवश्यक थयां.

हवे शरीरना व्यापार रूप (वार के०) वार (आवत्ता के०) आवर्त्त सूत्राजिधान गर्जित कायव्यापारविशेष जाणवां. तेमां प्रथम वांदणे ठ आवर्त्त थाय, ते आवी रीतिः—प्रथम त्रण आवर्त्त तो “अहो ” “कायं ” “काय ” ए वे वे अक्षरें नीपजे एटले पोताना हाथनां तलां वे उंधा गुरु चरणे लगाडे तथा उत्तान हाथें पोतानो ललाटदेश फरसे अने “ १ अहो २ कायं ३ काय संफासं ” कहेतो मस्तक नमाडे तेवार पठी “खमणिज्जोथी मांमीने वड्कंतो ” पर्यंत यावत् कर संपुटे कहीने वली त्रण आवर्त्त त्रण त्रण अक्षरना कहे तेमां एक अक्षर गुरुचरणे हाथ

લગામનાં કહે, વીજી અક્ષર નનાન દાવે ગચાહે વિજામા ચાપ કહે અનેત્રી
જો અક્ષર લલાતદેશે હાથ લગામનાં કહે, જેમ “જ ના જે” “ત્રી
ણિ” “હાં ન જે” એવા ત્રણ આવર્ત ત્રણ ત્રણ આક્રમના કહેતાં ચાપ
મિ સ્વમાત્મમણો કહી વીજી ચાર મસ્તક નમાવે. એ રીતે એ પ્રવચન વાંદળે
ઠ આવર્ત થયાં તેમ વલી વીજી વાંદળે પણ એજ રીતે ઠ આવર્ત થાય.
વે વાર મલી ચાર આવર્ત રૂપ ચાર આવશ્યક થાય. મને મલી પંદર થયાં.

તથા (ચતુસિર કેળ) ચતુઃશિરઃ એટલે ચાર ચાર શિર નમારુવું તિહાં
પહેલે વાંદળે વે વાર મસ્તક નમારુવું અને વીજી વાંદળે પણ વે વાર મસ્તક
નમારુવું મલી ચાર ચાર શિર નમન થાય. એવું ઝંગણીશ આવશ્યક થયાં.

તથા (તિગુત્ત કેળ) ત્રણ ગુપ્તિ તે મન, વચન અને કાયા એ ત્રણ
ને અન્યવ્યાપારથી ગોપવી રાખે એ ત્રણને દ્રવ્યથી તથા જાવથી અચત્વાયં
ન પ્રવર્તવે, એવું વાવીશ આવશ્યક થયાં.

તથા (હુપવેસ કેળ) દ્વિપ્રવેશ એટલે વે વાર આવશ્યકે વે વાર ગુરની
આજ્ઞા માગી અવગ્રહમાંહે પ્રવેશ કરવા રૂપ વે આવશ્યક અને (શ્વ
નિક્રમણ કેળ) એક વાર અવગ્રહથી વાહેર નિકલે એટલે પહેલે વાંદળે
આજ્ઞા માગી નિસીહિ કહેતો પગ પૂંજતો થકો એકવાર અવગ્રહ માંહે
પ્રવેશ કરે અને પઠી આવસ્તિયાએ કહેતો પાઠલ પૂંજતો એકવાર પહેલે
વાંદળે અવગ્રહથી વાહેર નિકલે, અને વીજા વાંદળામાં પ્રવેશ કરે પણ ફ
રી પાઠો વાહેર નિકલે નહીં માટે વે વાર પેસવું અને એકવાર નિકલવું
મલી ત્રણ આવશ્યક થયાં તે પૂર્વોક્ત વાવીશ સાથે મેલવતાં (પણવીસા
કેળ) પચ્ચીશ (આવસય કેળ) આવશ્યક તે (કિશ્કમ્મે કેળ) કૃતિકર્મ
એટલે વાંદળાંને વિષે થાય ॥ ૨૭ ॥

કિશ્ કમ્મંપિ કુણંતો, ન હોશ્ કિશ્કમ્મ નિજ્જરા જાગી ॥

પણવી સામન્નયરં, સાહુ ઠાણં વિરાહંતો ॥ ૨૮ ॥ દારં ॥ ૨૦ ॥

અર્થ:- હવે એ (પણવીસાં કેળ) પચ્ચીશ આવશ્યક જે છે, તેમાં (અ
ન્નયરં કેળ) અનેરું એક પણ (ઠાણં કેળ) સ્થાનક પ્રત્યે (વિરાહંતો કેળ)
વિરાધતો એવો જે (સાહુ કેળ) સાધુ તેમજ સાધવી શ્રાવક, શ્રાવિકા હોય,
તે (કિશ્કમ્મંપિકુણંતો કેળ) કૃતિકર્મને કરતો ઠતો પણ એટલે વાંદળાં

देनो दनो पण (किष्कम्भ के०) कृतिकर्म थकी जे कर्मपरिशादनरूप (नि
हारा के०) निर्झाग धाय तेनो (जार्गी के०) संविजार्गी (न होइ के०)
न थाय एटले ते पांढणांनुं जे निर्झारारूप फल, ते न पामे ॥ १९ ॥ ए
दगमुं छार थयुं उत्तर घोस सिस्तेर थया ॥

यंत्र स्थापना.

अवतत नमयुं.	यथाजान मुजा.	आवर्त्त.	शिरो नमन.	गुति.	प्रवेश.	निकलवुं.
२	१	१२	४	३	२	१

ह्वे मुद्पत्तिनी पद्मीश पन्निसेहणांनुं अगीयारमुं छार कहे ठे.

दिठि पन्निसेह एगा, ठ उट्टपप्फोम तिग ति अंतरिआ ॥

अस्कोम पमळाणया, नवनव मुद्पत्ति पणवीसा ॥ २० ॥

अर्थ:-प्रथम मुद्पत्तिने पहेले पासें सूत्र अने धीजे पासें अर्थ तेनुं
तत्त्व, सम्पत् प्रकारें हृदयने धिये धरुं एमर्चितवीने मुद्पत्ति उखेली तेना
पेट्ट पासं सवेग्र दृष्टियें करी जोयां ते (दिठिपन्निसेह के०) दृष्टि पडिले
हणा (एगा के०) एक जाणवी. तेवार पठी (ठ के०) ठ (उट्टपप्फोम के०)
उंचा पखोमा करवा एटले मुद्पत्तिने फेरवी ये हाथें साहीने एकेका हाथें
नचाववा रूप ग्रण ग्रण उंचा पखोमा करवा तिहां भावे हाथें करतां स
म्यक्त्व मोहनीय, मिश्रमोहनीय अने मिष्यात्वमोहनीय ए ग्रण मोहनीय
परिदरुं एम चिंतवीयें तथा जमणे हाथे करतां कामराग, स्नेहराग अने
दृष्टिराग, ए ग्रण राग परिदरुं. एम चिंतवीयें ए ठ खंखेरवा रूप ठ पन्निसेह
णा थइ तेनी साथें प्रथमनी एक दृष्टि पन्निसेहणा मेलवीयें तेवारें सात थाय.

तेवार पठी (तिग के०) ग्रण (अस्कोम के०) अस्कोमा अने (ति के०)
ग्रण (पमळाणया के०) प्रमार्जना एटले पूंजवुं ते अनुक्रमे एक धीजा
केडे ग्रणवार (अंतरिआ के०) एकेकने अंतरे करवा एटले मुद्पत्तियें
एक पन् वाळी मुद्पत्तिना ग्रण बधूटक करी जमणा हाथनी अंगुलीना
आंतरानी वचमां जरावीने ग्रण अस्कोमा पसली जरीयें ग्रणवार मुद्
पत्ति उंची राखी भावा हाथना तळाने अण खागते खंखेरीयें पण हाथने
तले खगानीयें नहीं पठी ग्रण प्रमार्जना पशलीमांहेथी घसी काहा

હીયેં એમ એકેકને આંતરે ત્રણવાર ત્રણ ત્રણ અસ્કોમા કરવા અને ત્રણ વાર ત્રણ પ્રમાર્જના કરવી. એવી રીતે ત્રણ વાર કરતાં (નવ કેળ) નવ અસ્કોડા ધ્રુવેરવા રૂપ થાય. અને (નવ કેળ) નવ પસ્કોમા પ્રમાર્જના એટલે પૂંજવા રૂપ થાય. મલી અઢાર પન્દિલેહણા થાય તેની સાથેં પૂર્વોક્ત સાત મેલવીયેં, તેવારેં સર્વ મલી (મુહપત્તિ કેળ) મુહપત્તિની પન્દિલેહણા (પળવીસા કેળ) પચ્ચીશ થાય ॥ ૨૦ ॥ હવે અઢાર પન્દિલેહણા કરતાં એકેકા ત્રિકેં શું શું મનમાં ચિંતવિયેં? તે કહે છે.

પહેલા ત્રણ અસ્કોમામાં સુદેવ, સુગુરુ અને સુધર્મ, એ ત્રણ તત્ત્વ આદરું, પઠી ત્રણ પ્રમાર્જનામાં કુદેવ, કુગુરુ અને કુધર્મ, એ ત્રણ પરિહરું, વીજા ત્રણ અસ્કોમામાં જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર, એ ત્રણ આદરું, પઠી ત્રણ પ્રમાર્જનામાં જ્ઞાનવિરાધના દર્શનવિરાધના અને ચારિત્રવિરાધના એ ત્રણ પરિહરું, ત્રીજા ત્રણ અસ્કોમામાં મનોગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ અને કાયગુપ્તિ એ ત્રણ ગુપ્તિ આદરું, પઠી ત્રણ પ્રમાર્જનામાં મનોદંરુ, વચનદંરુ, અને કાય દંરુ, એ ત્રણ દંરુ પરિહરું, એવી રીતે મનમાં ચિંતવવું, એ ક્રિયા કરવાની મુહ પત્તિ એક વેંતને ચાર અંગુલ આત્મ પ્રમાણની જોડ્યેં અને રજોહરણ તથા ચરવલો વત્રીશ અંગુલનો જોડ્યેં તેમાં ચોવીશ અંગુલની ઢાંની અને આઠ અંગુલની દશી જોડ્યેં અથવા ન્યૂનાધિક કરી હોય તો પણ સરસાલે વત્રીશ અંગુલ જોડ્યેં, એ પચ્ચીશ પન્દિલેહણા સ્ત્રી પુરુષ વેહુયેં કરવી. એ અગીઆરમુ દ્વાર થયું, અને ઉત્તર વોલ પચ્ચાણું થયા ॥

હવે શરીરની પચ્ચીશ પન્દિલેહણાનું વારમું દ્વાર કહે છે.

પાયાહિણેણ તિઅ તિઅ, વામેઅર વાહુ સીસ મુહ હિય
એ ॥ અંસુદ્ધાહો પિઠે, ચઝ ઠપ્પય દેહ પળવીસા ॥ ૨૧ ॥

અર્થ:- (પાયાહિણેણ કેળ) પ્રદક્ષિણાયેં એટલે પ્રદક્ષિણાવર્તેં કરી એક (વામ કેળ) માવે (વાહુ કેળ) વાહુયેં અને વીજું (શ્ચર કેળ) શ્ચર તે જમણે વાહુયેં તથા ત્રીજું (સીસ કેળ) મસ્તકેં, ચોથું (મુહ કેળ) મુખેં અને પાંચમું (હિય કેળ) હીયાને વિપે એ પાંચ ઠામે (તિઅતિઅ કેળ) ત્રણ ત્રણ વાર પન્દિલેહણા કરવી એટલે મુહપત્તિને વધૂતકની પેરેં ગ્રહણ કરીને વામ મહુજાદિક પાંચ સ્થાનકેં ફેરવવી તેવારેં પત્તર પન્દિલેહણ થાય, અને (અં

सुझाहो के०) अंसुद्ध एटले वे खंजानी उपर अने ते वे खंजानी अहो एट
ले नीचें काखमां पिछ (के०) पिछ एटले बांसानी बाजुयें (चउ के०)
चार पन्डिलेहण करवी एटले वे खंजा उपर अने वे काखने विपे. एमज
(ठप्पय के०) ठ पन्डिलेहण वे पगनी उपर करवी तेमां त्रण वाम पगे अने
त्रण दक्षिण पगे करतां ठ थाय, एवी रीतें सर्व मली (देह के०) शरीरनी
पन्डिलेहणा (पणवीसा के०) पच्चीश थाय ॥ २१ ॥

इहां यद्यपि श्रीआवश्यक वृत्ति तथा प्रवचनसारोद्धारादिकें पन्डिलेहणा
नो विशेष विचार कह्यो नथी तो पण इहां परंपरायी संप्रदाय समाचारीयें
स्त्रीनुं शरीर वस्त्रें आश्रित होय माटें एने शरीरनी पन्डिलेहणा पच्चीशमां
थी त्रण मस्तकनी, त्रण हृदयनी अने वे पासाना खंजानी चार, एवं दश
पन्डिलेहणा न होय शेष पत्रर होय तथा वली साध्वीने तो उधाडे माथे
क्रिया करवानो व्यवहार ठे माटें तेने मस्तकनी त्रण पन्डिलेहणा होय
शेष सात न होय बाकी अठार पन्डिलेहणा होय.

ए पन्डिलेहणा जे ठे, ते यद्यपि जीवरक्षानी कारणभूत जव्य जीवनें
ठे एम तीर्थकरनी आझा ठे तो पण मनरूप मांकमाने नियंत्रवा सारु
घोल धारीयें ते यद्यपि आवश्यकवृत्ति तथा प्रवचनसारोद्धारादि ग्रंथें कहुं
नथी तोपण अल्पमतिने मन स्थिर राखवा माटें “ सुत्तठ तत्तदिद्धि ”
इत्यादि पांच गाथानुं कुलक कहुं ठे, ते इहां वांदणामां अधिकार नथी
तोपण ते पांच गाथानो अर्थ लखीयें ठेयें.

जमणा फेरथी मुहपत्तिने वधूटकनी परें ग्रहण करीने पन्डिलेहण करी
यें ते कहे ठे. डाया हाथनी जुजायें. त्रण वार पुंजीयें त्यां हास्य, रति
अने अरति, ए त्रण परिहरूं. एम चित्तवीयें. जमणा हाथनी जुजायें त्रण
वार पुंजीयें त्यां जय, शोक अने दुगंठा, ए त्रण परिहरूं, एम चित्तवीयें.
मस्तक त्रण वार पुंजीयें तेमां कृष्ण, नील अने कापोत ए त्रण माठी
लेश्या ठांडुं, एम चित्तवीयें. मुखनी त्रण पन्डिलेहण करीयें त्यां रुद्धिगारव,
रसगारव अने शातागारव, ए त्रण परिहरूं, एम चित्तवीयें. हृदयनी त्रण
पन्डिलेहणा करीयें त्यां मायाशल्य, नियाणाशल्य अने मिथ्यात्वशल्य ए त्रण
शल्य ठांडुं, एम चित्तवीयें. नाया खंजा अने जमणा खंजानी नीचें उपर
वेपासानी पन्डिलेहणा चार करीयें त्यां क्रोध, मान, माया अने लोभ ए चार

कपायने नाहुं एग जीतरीयें. जेने जमजे दों मनुकतें पण पस्विलेहणा करीयें, निदां अनुक्रमें पयरीकाय, पायकाय, पायकाय, पायकाय, वनप तिकाय अने वनकाय, ए ठ काय जीतरीनी म्हा काय, एग जीतरीयें ॥

तथा वली पस्विलेहणना अधिकार माटे नख, पात्र, पाट, पात्रांग, पाण वाला, पाटला, पाटली, रथापनाना कवा, दाकणां. जेने राजन प्रमुखनी प चीश पडिलेहण तथा कणदोरा, मांका अने मांकीनी दश पस्विलेहण तथा थापनानी तेर, पायानी तेर इत्यादिक सर्व परंपरागतें जाणवी ॥

आवस्सएसु जह जह, कुणइ पयत्तं अहीण महरित्तं ॥

तिविह करणोवउत्तो, तह तह से निज्जारा होई ॥ ३२ ॥

अर्थः—ए (आवस्सएसु के०) आवश्यकने विषे तथा मुहपनि अने शरीरनी पस्विलेहणाने विषे (जहजह के०) जेम जेम उजमाल चित्त यको (पयत्तं के०) प्रयत्न एटले उद्यमप्रत्ये (अहीण के०) हीन हीन परंतु जेम कह्यो ठे तेमज करे, पण तेथकी उठो करे नही तेमज (अहरित्तं के०) अतिरिक्त ते तेथकी जूदो एटले जेम हीन न करे, तेम अधिक पण न करे एवी रीतें नली बुझियें सहित यको (तिविहकरण के०) त्रिविध करण ते मन, वचन अने काया, ए त्रण करणे करी (उवउत्तो के०) उपयुक्त यको एटले शुरू उपयोगी थयो यको एकाग्रचित्त ठतो (कुणइ के०) करे (तहतह के०) तेम तेम (से के०) ते उद्यम करनार पुरुषने (निज्जारा होई के०) विशेषें कर्मोनी निज्जारा थाय अने जो अविधियें प्रतिलेखना दिक करे तो ते ठ कायनो विराधक कह्यो ठे. एटले पस्विलेहणानुं वारसुं द्वार थयुं. उत्तर वोल एकशो बीश थया ॥ ३२ ॥

हवे चार गाथायें करी वत्रीश दोष त्यागवानुं तेरसुं द्वार कहे ठे.

दोस अण्णाहिअ अहिअ, पविअ परिपिंडिअं च ठो लगई ॥ अंकुस कञ्ज रिंगिअ, महुवत्तं मणपउठं ॥ ३३ ॥ वेइयवअ जयंतं, जय गारव मित्त कारणा तिन्नं ॥ पडिणीय रुठ तज्जिअ, सठ हिलिअ विप लिय चिअयं ॥ ३४ ॥ दिठमदिठं सिंगं, कर तम्मो

अण अणि ५ णालि ५ ॥ ऊण उत्तर चूलिअ, मूअं
ढहर चुडलिअं च ॥ १५ ॥ वत्तीस दोस परिमुद्धं,
किङ्कम्मं जो पउंजई गुरुणं ॥ सो पावइ निघाणं,
अचिरेण विमाणवासं वा ॥ १६ ॥ दारं ॥ १३ ॥

अर्थः—जे अनादार पणे संज्ज्ञांत थको वांदे, ते पहेलो (अणाद्विय के०)
अनादृत (दोस के०) दोप. तथा जे जात्यादिकें करी धीमो थको स्तब्ध
पाणु राखतो वांदे, अथवा उच्च जावादिक चउजंगीयें करी स्तब्ध थको
वांदे ते वीजो (अद्विय के०) स्तब्ध दोप. तथा जे वांदणां आपतो जासु
तनी परें तुरत नासे, अथवा वांदणां देतो अरहो परहो फरे ते वीजो
(अपविरु के०) अपविरु दोप. तथा जे घणा साधु प्रत्यें एकज वांदणे
वांदे अथवा आचरत, जंजन, अने आलाप ए सर्वे एकठा करे, ते चोत्रो
(परिपिंडिय के०) परिपिंडित दोप. (च के०) वली जे तीकनी परें उठल
तो पटले उपरी उपरी विसंगुल वांदे, ते पांचमो (दोलगई के०) दोल
गति दोप. तथा जे अंकुशनी परें रजोदरणे वे हाथे ग्रहीने वांदे ते ठ
ठो (अंकुस के०) अंकुश दोप. तथा जे काठवानीपरें रिंगतो रिंगतो
वांदे, ते सातमो (कठजरिंगिय के०) कठजरिंगित दोप. तथा जे उजो
थइ वेसीने जलमांहेला माठवानी परें एकने वांदीने उतावलो ठपी फरी
वीजाने वांदे, अथवा पाठ प्रवृत्त करे अथवा रेचकावतें अनुलोम प्रति
लोम वांदे, ते आठमो (मधुवृत्त के०) मत्स्योद्धत दोप. तथा कोइ साधु
पोताथी एकादें गुणें हीन होय ते दोपने मनमां चिंतवतो ईर्ष्यासहित
थको वांदे, ते नवमो (मणपठं के०) मनःप्रजुष्ट दोप जाणवो ॥ १३ ॥

तथा जे वे ढींचणी उपर तथा हेठे हाथ राखीने अथवा वे हाथ वि
चालें वे ढींचण राखीने अथवा वे हाथनी वचमां एक ढींचण राखीने
अथवा खोले हाथ मूकीनं वांदे, ते दशमो (विश्ववद्ध के०) वेदिकावद्ध
दोप जाणवो. तथा ए कांश्क अमने नजशे पटले विद्यामंत्रादिक शीख
वशे इत्यादिक लालचनी बुद्धियें वांदे, अथवा नही वांदीश तो रीश करशे
एवुं जाणीने वांदे, ते अगीयारमो (जयंत के०) जयंत दोप जाणवो.

તથા એમને નદી વાંદીશ તો મુજને મનાવિકની પાતિર કારીમુખને, અથવા શાપાદિક આક્રોશ કરશે, ક્યાદિક તથે કરી વાંદે, તે વારમો (રાજ કે૦) જયદોષ જાણવો. તથા જો હું ખલી મીને વાંદીશ તો મારે એમ જાણશે જે એ સામાચારીમાં કુશલ છે, માતો છે, વિવિધવીણ છે, ભૂતી રીતે જાણપણના મારવે કરી વાંદે, તે તેમનો (ગામ્બ કે૦) ગામ્બ દોષ જાણવો. તથા એમની સાથે મદારે પૂર્વે મિત્રાદ છે, એવું જાણી મિત્રાદિકની અનુવૃત્તિયે વાંદે, તે ચોદમો (મિત્ર કે૦) મિત્રદોષ જાણવો. તથા જે જ્ઞાનદર્શનાદિક કારણ વિના વીજા અન્ય કારણ જે વસ્ત્રાદિક પદાદિક મુજને દેશે, એમ ઉદ્દેશીને જે વાંદે, તે પચ્ચરમો (કારણ કે૦) કારણદોષ જાણવો. તથા જે ચોરની પરં ઠાનો રહ્યો થકો વાંદે એટલે પરચી પોતાની આત્માને ઠાનો રાખે, રહે કોઈ મુજને ઊંઘલી દેશે તો મદારી લઘુતા થશે, એવી રીતે પોતાને ટુપાવતો વાંદે, તે શોલમો (તિલ કે૦) સ્તેન્યદોષ જાણવો. તથા આહારાદિકની વેલાયે પ્રત્યનીકપણે અનવસરે વાંદે, તે સત્તરમો (પન્નિણીય કે૦) પ્રત્યનીક દોષ જાણવો. તથા કોયે ધમધમ્યો થકો વંદના કરે, અથવા ક્રોધાંતપ્રત્યે વાંદે, તે અઢારમો (રુઠ કે૦) રુઠદોષ જાણવો. તથા જે ઘણીયે વાર વાંચ્યા, તો પણ પ્રસન્ન થતા નથી તેમ કોપમાં પણ થતા નથી કાઠની પરં દેખાય છે, એમ તર્જી ના કરતો વાંદે, અથવા તર્જીની અંગુલિયાદિકે તર્જીના દેતો થકો વાંદે, એટલે કહેકે એને રૂપેથી શું? અને તુઠેથી પણ શું? એમ તર્જીતો થકો વાંદે, તે ઊંગળીશમો (તર્જીય કે૦) તર્જીત દોષ જાણવો. તથા જે માયાદિક કપટ કરી વાંદે, અથવા ગ્લાનાદિક વ્યપદેશ કરી સમ્યક્પ્રકારે ન વાંદે, તે વીશમો (સઠ કે૦) શઠ દોષ જાણવો. તથા હે ગણિ ! હે વાચક ! તમને વાંદવાથી શું ફલ થાય ? એવી રીતે જાત્યાદિકની હેલના કરતો થકો વાંદે, તે એકવીશમો (હિલિય કે૦) હિલિત દોષ જાણવો. તથા અર્જી વાંદણાં દેહને વચમાં વલી દેશકથાદિક વિકથાઈ કરતો કરતો અજિયાને વાંદે, તે વાવીશમો (વિપલિયચિચ્ચયં કે૦) વિપલિતચિત્તકં એટલે વિપલિતચિત્ત દોષ જાણવો ॥ ૨૪ ॥

જે મુંગો રહી ઠાનો માનો વેસે તેને કોઈ વીજો જાણી જાય જે આ ઠાનો વેસી રહ્યો છે તો વાંદે તથા કોઈ અપરનું વચમાં અંતર ઠટે ન વાંદે, એ

म दीतुं अणदीतुं करे, एटले कोइयें दीतुं कोइयें न दीतुं एम वाजतोथको
अंधारामां वांदणां आपे, ते त्रेवीशमो (दिष्ठमदिष्ठं के०) दृष्टादृष्ट दोष जा
णवो. तथा जे पोताना मस्तकने एक देशें करी एटले मस्तकतुं एक पासुं
गुरुने पगे लगाडे तथा मुझाहीनपणे धर्मोपकरणादिक विपरीत पणे रा
खतो ठतो वांदे, ते चोवीशमो (सिंगं के०) शृंग दोष जाणवो. तथा जे
राजादिकना कर वेठनी पेरें जाणीने वांदे, पण कर्मनिर्झाराने अर्थें वांदे न
ही, ते पच्चीशमो (कर के०) करदोष जाणवो. तथा जे गुरुने वांदणां दिधां
बिना ठुटको नथी, केवारें एथी ठुटशुं ? एम चिंतवतो वांदे, ते ठवीशमो (त
म्मोश्चण के०) तन्मोचन दोष जाणवो. तथा सत्तावीशमा आश्रिष्टाना
श्रिष्टदोषनी चउजंगी थाय ते आवी रीतें के, हाथें करी रजोहरण अने
मस्तक फरसे ए प्रथम जांगो ते शुद्ध जाणवो तथा रजोहरणने हाथ लगाडे
पण मस्तकें हाथ न लगाडे. ए वीजो जांगो, तथा मस्तकें हाथ लगाडे पण
रजोहरणे हाथ न लगाडे ते त्रीजो जांगो, तथा रजोहरण अने मस्तक
वेहुने हाथ फरसे नही एटले लगाडे नहिं आश्लेषे नही, ते चोथो जंग
जाणवो. ए चार जागामां प्रथम जांगो शुद्ध ठे अने पाठला त्रण जांगा
अशुद्ध दोषावतार जाणवा ए त्रण जांगे करी वंदन करे ते सत्तावीशमो (अ
णिर्दुष्णादिर्दुष्णं के०) आश्रिष्टानाश्रिष्ट दोष जाणवो. तथा जे आवश्यक
कादिकें पाठ आलावा असंपूर्ण कहेतो थको वांदे, ते अष्टावीशमो (ऊणं
के०) ऊण दोष जाणवो. तथा जे वांदणे वांदीने पठी महोटे शब्दें करी
'मठएण वंदाभि' एम कहे, ते उगणत्रीशमो (उत्तरचूलिअ के०) उत्तरचू
लिका दोष जाणवो. तथा जे आलाप आवर्त्तादिकने मूकनी परें अणठ
घरतो वांदे, ते त्रीशमो (मृश्रं के०) मूकदोष जाणवो. तथा जे आला
वाने अत्यंत महोटे खरे उच्चार करतो वांदे, ते एकत्रीशमो (ढहुर के०)
ढहुर दोष जाणवो. तथा जे अंबुअमानी परें रजोहरण ठेठे प्रहण करी
रजोहरणने जमाडतो थको वांदणां आपे, ते (च के०) वत्ती वत्रीशमो
(चुनलियं के०) चुनलिक दोष जाणवो ॥ २५ ॥

ए पूर्वोक्त (वत्तीसदोस के०) वत्रीश दोष तेणे करीने रहित थको
(परिसुद्धं के०) परिशुद्ध निर्दोषपणे (किष्कम्भं के०) कृतिकर्म जे वांद
णां तेने (गुरुणं के०) गुरुना चरणप्रत्यें (जो के०) जे जव्यप्राणी (पठंजइ

तथा एमने नही बांदीश तो मुऊने गवायिकरी वादिर कारी मुऊने. अथ
वा शापादिक आक्रोश करणे, इत्यादिक जयें करी वांदे, ते गारमो (रज
के०) जयदोष जाणवो. तथा जो हुं जसी रीतें बांदीश तो गार एम
जाणवो जे ए. सामाचारीमां कुशल ठे, मावो ठे. विधिप्रवीण ठे, एवी
रीतें जाणपणाना गारवें करी वांदे, ते तैरमो (गारव के०) गारव दोष
जाणवो. तथा एमनी माथें महारे पुर्वे मित्राद् ठे, एवं जाणी मित्रादिक
नी अनुवृत्तियें वांदे, ते चौदमो (मित्र के०) मित्रदोष जाणवो. तथा
जे ज्ञानदर्शनादिक कारण विना बीजा अन्य कारण जे वस्त्रादिक पदा
दिक मुऊने देशे, एम उद्देशीने जे वांदे, ते पञ्चरमो (कारण के०) कारण
दोष जाणवो. तथा जे चोरनी परें ठानो रह्यो थको वांदे एटले पर्यी
पोतानी आत्माने ठानो राखे, रखे कोइ मुऊने उलखी देशे तो महारी
लघुता थरो, एवी रीतें पोतानें ठुपावतो वांदे, ते शोलमो (तिष्ठ के०)
स्तैन्यदोष जाणवो. तथा आहारादिकनी वेलायें प्रत्यनीकपणे अनवसरें
वांदे, ते सत्तरमो (परिणीय के०) प्रत्यनीक दोष जाणवो. तथा क्रोधें
धमधम्यो थको वंदना करे, अथवा क्रोधांतप्रत्यें वांदे, ते अष्टारमो
(रुष्ठ के०) रुष्टदोष जाणवो. तथा जे घणीये वार बांध्या, तो पण प्रसन्न
थता नथी तेम कोपमां पण थता नथी काष्टनी परें देखाय ठे, एम तर्ज
ना करतो वांदे, अथवा तर्जनी अंगुलियादिकें तर्जना देतो थको वांदे, एटले
कहे के एने रूपेथी शुं? अने तुठेथी पण शुं? एम तर्जतो थको वांदे, ते
उंगणीशमो (तर्जिय के०) तर्जित दोष जाणवो. तथा जे मायादिक कपटें
करी वांदे, अथवा ग्लानादिक व्यपदेश करी सम्यक्प्रकारें न वांदे, ते
वीशमो (सष्ठ के०) शठ दोष जाणवो. तथा हे गणि ! हे वाचक ! तमने
वांदवाथी शुं फल थाय ? एवी रीतें जाल्यादिकनी हेलना करतो थको
वांदे, ते एकवीशमो (हिलिय के०) हिलित दोष जाणवो. तथा अर्द्धा
वांदणां देइने वचमां वली देशकथादिक विकथाउं करतो करतो अजि
याने वांदे, ते बावीशमो (विपलियचिअयं के०) विपलितचित्तकं एटले
विपलितचित्त दोष जाणवो ॥ २४ ॥

जे मुंगो रही ठानो मानो वेसे तेने कोइ बीजो जाणी जाय जे आ ठा
नो वेसी रह्यो ठे तो वांदे तथा कोइ अपरनुं वचमां अंतर ठते न वांदे, ए

म दीतुं अणदीतुं करे, एतसे कोइयें दीतुं कोइयें न दीतुं एम खाजतोयको
 अंधारामां वांदणां आपे, ते प्रेयीशमो (दिष्ठमदिष्ठं के०) दृष्टादृष्ट दोष जा
 णवो. तथा जे पोताना मस्तकने एक देशें करी एतसे मस्तकनुं एक पासुं
 गुम्ने पंगे लगाडे तथा मुझादीनपणे धर्मोपकरणादिक विपरीत पणे रा
 खतो ठनो वांदि, ते चोयीशमो (सिंगं के०) शृंग दोष जाणवो. तथा जे
 राजादिकाना कर घंठनी परें जाणीने वांदि, पण कर्मनिर्झाराने अर्थ वांदि न
 ही. ते पर्वाशमो (कर के०) करदोष जाणवो. तथा जे गुरुने वांदणां दिधां
 दिना लुटको नथी, केवारें एथी लुटशुं ? एम चिंतवतो वांदि, ते वरीशमो (त
 म्मोअण के०) तन्मोचन दोष जाणवो. तथा सत्तावीशमा आश्रिष्टाना
 श्रिष्टदोषनी चत्तजंगी घाय ते आवी रीतें के, हाथें करी रजोहरण अने
 मस्तक फरसे म प्रथम जांगो ते शुरू जाणवो तथा रजोहरणने हाथ लगाडे
 पण मस्तकें हाथ न लगाडे. म घीजो जांगो, तथा मस्तकें हाथ लगाडे पण
 रजोहरणे हाथ न लगाडे ते घीजो जांगो, तथा रजोहरण अने मस्तक
 वेष्टुने हाथ फरसे नही एतसे लगाडे नहि आश्रेपे नही, ते चोथो जंग
 जाणवो. म चार जागामां प्रथम जांगो शुरू ठे अने पाठला ण जांगा
 अशुरू दोषावतार जाणवा म ण जांगे करी वंदन करे ते सत्तावीशमो (अ
 णिरूणाखिरुं के०) आश्रिष्टानाश्रिष्ट दोष जाणवो. तथा जे आवश्यक
 पादिकें पाठ आलावा असंपूर्ण कहेतो थको वांदि, ते अष्टावीशमो (ऊणं
 के०) ऊण दोष जाणवो. तथा जे वांदणे वांदीने पठी महोटे शब्दें करी
 'महणण घंदासि' एम कहे, ते उगणत्रीशमो (उत्तरचूलिअ के०) उत्तरचू
 लिका दोष जाणवो. तथा जे आलाप आवर्त्तादिकने मूकनी परें अणउ
 घरतो वांदि, ते त्रीशमो (मूथं के०) मूकदोष जाणवो. तथा जे आला
 वाने अत्यंत महोटे स्वरे उच्चार करतो वांदि, ते एकत्रीशमो (दहुर के०)
 दहुर दोष जाणवो. तथा जे अंधुअमाना परें रजोहरण ठेहडे ग्रहण करी
 रजोहरणने जमाडतो थको वांदणां आपे, ते (च के०) वली वत्रीशमो
 (चुनलियं के०) चुनलिक दोष जाणवो ॥ २५ ॥

म पूर्वोक्त (वत्तीसदोस के०) वत्रीश दोष तेणे करीने रहित थको
 (परिमुखं के०) परिशुरू निर्दोषपणे (किङ्कर्म के०) कृतिकर्म जे वांद
 णां तेने (गुरुणं के०) गुरुना चरणप्रत्ये (जो के०) जे नव्यप्राणी (पंजंज

के०) प्रयुंजे, एटले आपे ठे (सो के०) ते प्राणी (अचिरेण के०) योमा
कालमां (निव्वाणं के०) निर्वाण एटले कर्मरूप दावानलनो उपशम जे मोक्ष
ते प्रत्ये (पावइ के०) पामे (वा के०) अथवा (विमाणवासं के०)
वैमानिक देवपणाना वासप्रत्ये पामे ॥ १६ ॥ एटले ए तेरमुं वत्रीश दोप
नुं द्वार पूरुं थयुं, उत्तर वोळ १५१ थया ॥

हवे वांदणां देतां ठ गुण उपजे, तेनुं चौदसुं द्वार कहे ठे.

इह ठच्च गुणा विणउ, वयारमाणाइजंग गुरुपूआ ॥ तिठ
यराणाय आणा, सुअधम्माराहणा किरिया ॥ १७ ॥ द्वारं ॥ १४ ॥

अर्थ:- (इह के०) ए वांदणाने विषे (ठच्च के०) ठ वली (गुणा
के०) गुण उपजे ते कहे ठे. तेमां एक तो (विणउवयारं के०) विनयो
पचार करवो ते गुण उपजे एटले जे विशेषे करी सर्वकर्मनो नाश करे ते
ने विनय कहीयें. तेहिज उपचार एटले आराधवानो प्रकार जाणवो.

वीजो (माणाइजंग के०) पोताना अजिमानादिकनो जंग आय एटले
पोताना माननुं गालवुं थाय- त्रीजो (गुरुपूआ के०) गुरु जे पूज्यजन
तेमनी पूजा सेवा जक्तिनुं साचववुं थाय- चोथो समस्त कल्याणनुं मूल
रूप एवी (तिठयराणय के०) श्रीतीकर्थर देवनी (आणा के०) आज्ञा
तेनुं आराध न थाय एटले आज्ञानुं पालवुं थाय केम के जगवंते विनय
मूल धर्म कह्यो ठे, तथा पांचसो. (सुअधम्माराहणा के०) श्रुतधर्मनी
आराधना थाय, केम के श्रुतज्ञान जे गुरु पासंथी जणवुं ते पण वंदन
पूर्वक जणवुं कछुं ठे. तथा ठठो गुण तो परंपरायें एथी (अकिरिआ
के०) अक्रियारूप फल एटले सिद्धपणुं पामीयें ए ठ गुण वांदणां दे
वाथी उपजे, तेनुं चौदसुं द्वार पूर्ण थयुं, उत्तर वोळ १५० थया ॥ १७ ॥

हवे त्रण गाथायें करी गुरुस्थापनानुं द्वार कहे ठे.

गुरुगुणजुत्तं तु गुरुं, ठविज्ज अहव तच्च अस्काइं ॥
अवहा नाणाइतिअं, ठविज्ज सस्कं गुरुअजावे ॥ १८ ॥
अस्के वराडए वा, कठे पुठेअ चित्तकम्मे अ ॥ स
आवमसज्जावं, गुरुठवणा इत्तराव कहा ॥ १९ ॥ गुरु

विरहंमि उवणा, गुरुवएसोव दंसणवें च ॥ जिणवि
रहंमि जिणविं, व सेवणा मंतणं सहलं ॥ ३० ॥ दारं ॥ २५ ॥

अर्थः—(गुरु के०) महोटा विशेष प्रतिरूपादि ठत्रीश (गुणजुत्तं के०)
गुणें करी युक्त एवा (तु के०) निश्चें (गुरु के०) गुरुने (वविज्जा के०)
स्थापन करीने तेनी आगल प्रतिक्रमणादि क्रिया करीयें (अहवा के०)
अथवा (सखं के०) साक्षात् पूर्वोक्त गुणयुक्त एवा (गुरुअज्ञावे के०)
गुरुनो अज्ञावठते (तव के०) तत्र एटले ते गुरुने स्थानकें (अस्काइं
के०) अक्षादिक स्थापीने तेनी आगल क्रिया करीये ते अक्षादिक
स्थापनाचार्य न होय तो (नाणाइतियं के०) ज्ञानादिक त्रण एटले एक
ज्ञान, वीजुं दर्शन, वीजुं चारित्र, ए त्रणेना उपकरण जे पोथी नोकरवा
ली प्रमुख ठे तेने (वविज्जा के०) स्थापीने तेनी आगल क्रिया करीयें.
परंतु अगुरुने विपे जे गुरुबुद्धि आणीने तेनी आगल क्रिया करवी नहीं.
केमके आगममां अगुरुने विपे जे गुरुबुद्धि आणवी तेने अत्यंत आकरं
लोकोत्तर मिथ्यात्व कह्युं ठे ॥ २७ ॥

हवे अक्षादिक जे कया ते कहे ठे. एक (अस्के के०) अक्ष ते चंदन
प्रसिद्ध मालानी स्थापना जाणवी, तेना अज्ञावे (वरारुण के०) वराटके
एटले त्रण लीटीना कोडानी स्थापना करवी, (वा के०) अथवा (कठे
के०) काष्ठ डांवा डांवी प्रमुख चंदनादिकनी पाटी आदिकनी स्थापना
करवी, (पुठे के०) पुस्तकनी स्थापना करवी, (अ के०) वली तेना
अज्ञावें (चित्तकम्मे के०) चित्रकर्म ते गुरुनी मूर्तिनां चित्राम आलेख,
अथवा गुरुनी काष्ठनी प्रतिमा ए पाठ श्रीअनुयोगद्वार सूत्रयी लखीयें ठेयें,
'ते किंतं उवणाणुणा जणं वा अस्के वा वरारुण वा कठकम्मे वा पोठकम्मे
वा लेपकम्मे वा चित्तकम्मे वा गंधिकम्मे वा वेढिकम्मे वा पूरिकम्मे वा
संघातिकम्मे वा एगे अणेगे वा सप्पाउ वा असप्पाउ वा उवणा उविज्जात्ति॥
एवी रीतें गुरुनी स्थापना करवी. ते बे प्रकारें जाणवी ते कहे ठे, (सप्पाव
असप्पाव के०) एक सप्पावस्थापना अने वीजी असप्पाव स्थापना तिहां
गुरुनी मूर्ति तथा प्रतिमादिकनी आकार सहित जे स्थापना ते सप्पाव
स्थापना जाणवी, अने आकारविना अक्षादिकनी जे स्थापना करवी ते

असज्जाव स्थापना जाणवी, वली (गुरुनवणा के०) गुरुनी स्थापना ते ० क (इतर के०) इतर अने वीजी (यावकदा के०) यावन कथिका तेमां इतर ते थोडा काल लगे स्थापना रहे, जेस नोकरवाली अने पुस्तकादिक नी जे स्थापना ठे, ते स्थापना क्रिया करवाने बखनें पावे ठे, माटे ज्यां मुधी ते क्रिया करीयें, तिहां मुधी ते स्थापना रहे, जो दृष्टि तिहांनी तिहां गम्भीरें, तो रहे, नही तो वली फरी वीजी स्थापना स्थापवी पडे ते इतर का लनी स्थापना जाणवी. अने वीजी यावतकथिक स्थापना ते वणा काल पर्यंत रहे, ते प्रतिमादिक तथा अक्षादिकनी वे प्रकारनी स्थापना करीयें ठेयें. ए स्थापनानी आशातना पण गुर्वादिकनी पेरें टाळवी ॥ २९ ॥

हवे स्थापना शा कारण माटे स्थापवी ? ते कहे ठे. जेवारें साक्षात् गुणवंत (गुरुविरहंमि के०) गुरुनो विरह एटले अज्ञाव होय, तेवारें (गुरुवदेसोवदंसणवें के०) गुरुपदेशोपदर्शनने अर्थ एटले गुरुनो उपदेश देखाववाने माटे (ठवणा के०) स्थापना स्थापवी जोड्यें (च० के०) इहां जावार्थ ए ठे जे, स्थापनानी आगल क्रिया करतां ते एवुं जाणे जे गुरुज मुजने आदेश आपे ठे, ते महारे इत्ताकारि कही प्रमाण करवुं. केम के ? गुरुना अज्ञावें जे धर्मानुष्ठान करवुं, ते शून्यज्ञाव गणाय. हवे दृष्टांत कहे ठे. जेस (जिणविरहंमी के०) हसणां श्रीजिनेश्वरनो विरह ठतां (जिण विंव के०) श्रीतीर्थकरना विंव एटले प्रतिमानी (सेवण के०) सेवन करीने (आमंतणं के०) आमंत्रण करवुं. जे हे जगवंत ! तमें मुजेनें संसार स मुझथकी तारो, मोक्ष आपो इत्यादिक जे कहेवुं, ते (सहलं के०) सकल थायठे. ए दृष्टांतें इहां पण श्रीगुरुना विरहें गुरुनी स्थापना पण सफल होय ठे. ए गुरु स्थापनाना एकज बोलनुं पन्नरमुं द्वार थयुं. उत्तर बोल १५९ थया ॥ ३० ॥

हवे वे प्रकारना अवग्रहनुं शोलमुं द्वार कहे ठे.

चउदिसि गुरुगहो इह, अहुठ तेरस करे सपरपस्के ॥

अणणुन्नायस्ससया, न कप्पए तव पविसेउ ॥ ३१ ॥ १६ ॥

अर्थ:- (इह के०) ए श्रीजिनशासनमाहे (गुरुगहो के०) गुरुथकी अवग्रह (चउदिसि के०) चारे दिशाने विषे (सपरपस्के के०) स्व अने पदपद् आश्रयी अनुक्रमें केटलो केटलो होय, ते कहे ठे. तिहां एक (अ

हुठ के०) साना त्रण अने वीजो (तेरस के०) तेर (करे के०) हाथनुं जा
णनुं. तेमां स्वपक्ष ते पोतामां साधु साधुमां अने वीजा श्रावक जाणवा. त
था परपक्ष ते साधु अने साध्वी तथा श्राविका जाणवी. तेमां साधु साधुने
तथा श्रावकने मांहीमांहे साना त्रण हाथ वेगलो अवग्रह होय अने गुर्वा
दिकषी साध्वी तथा श्राविकाने तेर हाथ वेगलो अवग्रह होय. तेमज सा
ध्वी तथा श्राविकाने मांहीमांहे साना त्रण हाथनो अवग्रह होय (तठ
के०) तेठला अवग्रहमांहे (अणुनायस्स के०) गुरुनी अनुज्ञा लीधा विना
(सया के०) सदा निरंतर (पविसेउं के०) प्रवेश करवाने वली (नकप्पण
के०) न कल्पे. ए वे अवग्रहनुं शोलमुं छार थयुं. उत्तर वोल १६१ थया॥३१॥

ह्वे बांदणांना सूत्रांना अक्षरानी संख्यानुं सत्तरमुं छार तथा
पदनी संख्यानुं अठारमुं छार कहे ठे.

पण तिग वारस डग तिग, चजरो ठाण पय इगुणतीसं ॥ गुण
तीस सेस आव, स्सयाइं सधपय अडवन्ना॥३१॥ दारं ॥२७॥२८॥

अर्थ:-प्रथम वंदनक सूत्रना अक्षर (१२६) ठे. तेमां लघु अक्षर
(२०१) ठे, अने गुरु अक्षर तो इजामिथी मांनीने वोसिरामि पर्यंत पच्चीश
ठे ते लखे ठे, ठा, ज्ञा ग्ग ज्ञो प्प क्क ना ज्ञं क्क की न्न छा क्क क्क
व्व व्वो व्व म्मा क्क स्स क्क प्पा. ए पच्चीश अक्षर गुरु जाणवा एटले सत्त
रमुं वंदनक सूत्रना अक्षरोनुं छार थयुं. उत्तर वोल (३०७) थया.

ह्वे अठारमुं वंदनक सूत्रना पदनी संख्यानुं छार गाथाना अर्थे कहे ठे.
तिहां 'विजक्त्यंतं पदं' एटले विजक्ति जेना अंतमां होय तेने पद कहीयें ते
इहां वंदनक सूत्रना ठ स्थानक मध्ये सर्व मली अछावन पदनी संख्या
ठे, तिहां प्रथम स्थानकमां इठामि, खमासमणो, वंदितं, जावणिज्जाण,
निसीहियाए, ए (पण के०) पांच पद जाणवां.

तथा वीजा स्थानकमां अणुजाणह, मे, मिउग्गहं, ए (तिग के०)
त्रण पद जाणवां. तथा त्रीजा स्थानक मध्ये निसीहि, अहो, कायं, काय
संपासं, खमणिज्जो, जे किलामो, अप्पकिलंताणं, बहुसो जेण, जे. दिवसो, वंहे
कंतो, ए (वारस के०) वार पद जाणवां, तथा चौथा स्थानकमां जत्ता, जे,
ए (डग के०) वे पद जाणवां. तथा पांचमा स्थानकमां जवणिज्जं, च, जे,

ए (तिग के०) त्रण पद जाणवां, तथा ठठा स्थानकमां खामेमि, खमास मणो, देवसियं, वइक्रमं, ए (चउरो के०) चार पद जाणवां, एम (ठठाण के०) ठ स्थानकने विषे (पय इगुणतीसं के०) उंगणत्रीश पद जाणवां.

तथा (सेस के०) शेष रह्यां जे (गुणतीस के०) उंगणत्रीश पद ते (आवस्सियाइ के०) आवस्सिआएथी मांकीने वोसिरामि पर्यंत आय, तेवारें (सव के०) सर्वे मलीने (पय के०) पद (अरुवन्ना के०) अठा वन्न आय ठे. हवे ए पाठवा उंगणत्रीश पद कही देखाडे ठे. आवस्सि याए पक्किरुमामि खमासमणाणं देवसियाए आसायणाए तिच्चीसन्नयराए जं किंचि मिठ्ठाए मण्डुकराए वयडुकराए कायडुकराए कोहाए माणाए मायाए लोच्चाए सवकालियाए सवमिठ्ठोवयाराए सवधम्माइक्रमणाए आसायणाए जो मे अइयारो कडं तस्स खमासमणो पक्किरुमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि. ए उंगणत्रीश पद थयां. आ ठेकाणें केट लाएक जंकिंचिमिठ्ठाए ए एक पद माने ठे तथा केटलाएक आवस्सियाए ए अनिष्ठित पद ठे माटे नथी गणता. तेमाटे बहुश्रुत कहे ते प्रमाण जाणवुं. ए अठावन पदनुं अठारमुं द्वार थयुं. उत्तर वोळ ४४५ थया ॥ ३१ ॥

हवे वांदणांना दायकना स्थानकनुं उंगणीशमुं द्वार कहे ठे.

इत्ताय अणुन्नवणा, अद्वावाहं च जत्त जवणा य ॥अवराह
खामणावि य, वंदण दायस्स ठठाणा ॥३३॥ द्वारं ॥ १९ ॥

अर्थ—(इत्ताय के०) इत्तामि खमासमणो वंदितं जावणिज्जाए नि सीहिआए लगें पांच पदनुं प्रथम स्थानक जाणवुं, तथा (अणुन्नवणा के०) अणुजाणह मे मिउग्गहं ए त्रण पदनुं वीजुं स्थानक, तथा (अद्वा वाहं च के०) अव्यावाध एटले निरावाध पणुं पूठ्ठा अर्थे निसीहिथी मां डीनें दिवसो वइकंतो पर्यंत वार पदोनुं त्रीजुं स्थानक जाणवुं, तथा (जत्त के०) जत्ता जे ए वे पदोनुं चोथुं स्थानक, तथा (जवणाय के०) जव णिज्जं च जे ए त्रण पदनुं पांचमुं स्थानक, तथा (अवराहखामणाविय के०) अपराधनुं खमाववुं एटले खामेमि खमासमणो देवसियं वइक्रमं ए चार पदोनुं ठठुं स्थानक जाणवुं. अपिच एटले वली ए (वंदणदायस्स के०) वांदणानो जे देवावालो तेनां (ठठाणा के०) ठ स्थानक जाणवां.

॥ ३३ ॥ ए ठ स्थानकतुं उगणीशमुं छार थयुं ॥ उत्तर बोल ४५१ थया.
हवे ए ठ स्थानकमां ठ गुरु वचन होय तेनुं वीशमुं छार कहे ठे.

उंदेणणुज्जाणामि, तदस्ति तुभं पि वट्टए एवं ॥ अहम
वि खामेमि तुमं, वयणाइं वंदणरिदस्स ॥ ३४ ॥

अर्थ:-जिहां इष्टामि खमासमाणो वंदितुं जावणिज्जाण निसीहिआण
एटलो पाठ शिष्य कहे, तेवारें गुरु जो वांदणां देवरावे तो (उंदेण के०)
उंदेण ए पाठ कहे, अने वांदणां न देवरावे तो “तिविहेण” एवो पाठ कहे,
ए प्रथम गुरुवचन जाणवुं, तथा ‘अणुजाणद् मे मिउग्गहं’ ए पाठ शि
ष्य कहे, तेवारें गुरु कहे (अणुज्जाणामि के०) आइहा आणुं तुं. ए वीजुं
गुरुवचन जाणवुं, तथा निसीहि इत्यादिक जेवारें शिष्य कहे, तेवारें गुरु
कहे (तदस्ति के०) तथेत्ति ए त्रीजु गुरुवचन जाणवुं, तथा जेवारें
जत्ता जे इत्यादि शिष्य कहे, तेवारें गुरु कहे (तुभं पि वट्टए के०) तुम
ने काजें पण वतें ठे. ए चोथुं गुरुवचन जाणवुं, तथा जेवारें जवणिज्जां
च जे शिष्य कहे तेवारें गुरु कहे (एवं के०) एमज, तुं पूठे ठे तेमज. ए
पांचमुं गुरुवचन जाणवुं, तथा जेवारें खामेमि खमासमाणो शिष्य कहे, ते
वारें गुरु कहे (अहमविखामेमितुमं के०) हुं पण खमावुं हुं तुम प्रत्ये. ए
ठहुं गुरुवचन जाणवुं. ए ठ (वयणाइं के०) वचन ते (वंदण के०)
वांदणां देवा योग्य (आरिदस्स के०) आचार्यादिकनां जाणवां, एटले
वीशमुं ठ गुरुना प्रतिवचननुं छार पूर्ण थयुं. उत्तर बोल ४५२ थया ॥३४॥

हवे त्रण गाथायें करी ते त्रीश आशातनानुं एकवीशमुं छार कहे ठे. तिहां
प्रथम आशातना शब्दनो अर्थ करे ठे. जिहां ज्ञान, दर्शन अने चारित्र तेनो
(आय के०) छाज थाय ते छाजने (शातना के०) पारवुं नाश करवो तेने
आशातना कहियें ते इहां शिष्यादिक जो अविनयथी प्रवर्तता होय, गुरु आ
दिकनी आशातना करे, ते त्रीश प्रकारें ठे तेनां नाम गाथाना अर्थथी कहे ठे.

पुरउं पस्कासन्ने, गंता चिठ्ठण निसीअणायमाणे ॥ आलोय
ण पन्सुणणे, पुद्दालवणे अ आलोए ॥ ३५ ॥ तद् उवदंस
निमंतण, खद्दा ययणे तद्दा अपडिसुणणे ॥ खदस्ति य त

उगए, किं तुम तज्जाय तो सुमाणे ॥ ३६ ॥ नां समसि कर
 नित्ता, परिसंचित्ता अणुठिवाइ कहं ॥ गंधार पायवट्ठा,
 चिहु व्र समासणे आवि ॥ ३७ दासं ॥ ३८ ॥

अर्थः—प्रथम गुरुने (गुरु के०) आगल चालतां शिष्यने विनयत्रंगादिक
 लागे माटे ए अकारणें आशातना थाय परंतु जो मार्गादिकनी विषमता
 होय अथवा गुरुने मार्ग देखाववा माटे जो गुरुची आगल चालतुं पने
 तो ते अकारणमां गणाय नही. वीजी (पस्क के०) गुरुने पस्के वेहु
 पासें गमन करे गुरुनी वरावर चाले तो आशातना थाय. वीजी (आसत्र
 गंता के०) एमज गुरुने आसत्रे एटले अरुकतो गंता एटले चाले पठवाडे हु
 कनो चाले तो आस, ठीक, श्लेष्म, उधसादि दोष रूप आशातना थाय,
 एम ए व्रण आशातना जेटले जूमिनागें गुरुनी साथें चालतां थकां थाय,
 तेटलेज जूमिनागें गुरुनी पासें (चिठण के०) उचा रद्देवाथकी पण
 पूर्वोक्त व्रण आशातना थाय, एम व्रणे स्थानकें गुरुनी पासें (निसिअ
 णा के०) वेसता थकां पण पूर्वोक्त व्रण आशातना थाय. एवं नव अइ द
 शमी (आयमणे के०) आचमने एटले गुरुनी साथें उचार जूमियें गथां थ
 कां शिष्य जो आचार्यथकी पहेला आचमन लीये अथवा गुरुनी पहेलां च
 लु करे अथवा हाथवाणी लीये तो आशातना थाय. अगीयारमी उचारा
 दिक वहिर्दिशीगुर्वादिक साथें आव्या पठी गमणागमणाथी जो गुरुथकी प्र
 थम (आलोयण के०) आलोये, तो आशातना थाय, वारमी गुर्वादिक
 वडेरा तथा रत्ताधिक जे होय ते रात्रियें बोलावे जे कोण सूतो ठे? कोण
 जागे ठे? एम वचन सांचलतो जागतो थको पण (अपमिसुणणे के०)
 अण सांचलतानी पेरें पाठो प्रत्युत्तर नहीं आपे तो आशातना थाय. ते
 रमी गुरुआदिकने आलाववा बोलाववा योग्य एवा कोइ श्रावकादिक आ
 व्या होय अथवा आवेला जे तेने आवर्ज्जवा माटे गुरु बोलाव्यानी (पु
 बालवणेय के०) पूर्वेज पोते बोलावे तो आशातना थाय, (अ के०) वली
 चौदमी अशन पान खादिम स्वादिम ए चारे आहार रूप जे जिह्वा
 आणी होय ते प्रथम कोइ बीजा शिष्यादिक आगल आलोईने पठी गुरु
 आगले (आलोए के०) आलोचे तो आशातना थाय ॥ ३५ ॥

पक्षमी (नष्ट के०) तेमज वली प्रमानादिक चार जे साध्या होय ते प्रथम बीजा प्रतिने देव्यामीने पत्नी गुरुने (अवदंस के०) देखाटे तो आ साधना थाय. मोक्षमी तेमज प्रमानादिक चार साध्या होय तेनी प्रथम बीजा प्रतिने निमंत्रणा करे के त्या ज्ञान पाणी लेणो ? पत्नी गुरुने (निमंत्रण के०) निमंत्रणा करे तो प्रजापतिना थाय. मनरमी श्रवणादिक चार गुरि प्रमुख साधे निहाये आनीने पत्नी गुर्वादिकने वृत्त्या विना जेनी साधे पोतातुं मन माने तेने मधुर जाणीने (मधुर के०) स्वयंसे तो प्रजापतिना लागे. प्रह्लादमी गुर्वादिक तथा रक्षाधिक साधे जमनां चको (आशोण के०) श्रवणादिक क्षिप्र गरम होय ते पोतेंज वायरे. ते प्रजापतिना जाणवी. यक्षुके दद्याधुतस्केधसूत्रे ॥ महेश्वरमाने वा गङ्गाणि पतिं पुंजमाणे तत्र सहे स्वले स्वले साधे साधे उमडूं उमडूं मगुलं मगुलं मगा मं मगामं निरुंनिलं लुगं लुगं आहारिमा द्रव्य प्रमापना संहर्गना ॥ (नष्ट के०) तेमज ठेगणीजमी गुरु जेवारे साद करे तेवारे (अपमिगुण के०) अप्रतिभ्रवणे पटसे प्राणसांजखतामी पें गुरुने पावो नुसाय प्रापे नही, ते प्रजापतिना जाणवी. ए प्रजापतिना पूर्व कही ने, परंतु ते गप्रिसंबंधी घयन परषा पठीनी जाणवी. अने आ ते शिपसनेबंधि थिठाइ पणे तथा ग्रनाजोग पणे जाणवी. धीशमी रक्षाधिक तथा गुर्वादिक जे वारें साद करे तेवारे तेने (मधुरादि के०) मर पटसे आयंत फरेश महोटे वरें पत्नी पगुत्तर पणा पासे, कहे के अरे साइ ग्रापो रे साइ ग्रापो ! केत केत मृकता नथी. इत्यादिक कतिन घयन पोसे, अथवा आशोश गादस्वरादिक गुरुने कराये. ते आशातना जाणवी, वली एकधीशमी गुर्वादिकें घोसाव्यो चको (नष्टगण के०) त्यांथीज पटसे पोताने ठेराणें घेवो चकोज उत्तर थापे, परंतु गुरुनी समीपें थावीने जयाप न थापे तो आशातना थाय. धावीशमी वली गुर्वादिकें घोसाव्यो चको कहे के (किं के०) शुं ठे ते ? (तुम के०) तमें कहो. कोण कहेपरावे ठे ? शुं कहो ठो ? इत्यादिक विनयहीन घयन पोसे. ते आशातना जाणवी, तथा त्रैवीशमी वली गुर्वादिकें घोसाव्यो चको कहे के तूंज कां नथी करतो ? पवी रीतें पोताना पूज्यने एक यचनांत घोसावे अथवा कहे के तमें कोण थका मुजने प्रेरणा करो ठो ? इत्यादिक घयन कहे ते आशातना जाणवी. चौवीशमी

गुर्वादिक तथा रत्नाधिक शिष्यने कहे के तमें समर्थ ठो, पर्यायें लघु ठो, माटे वृद्धनुं तथा ग्लाननुं वैयावच्च करो तेवारें ते पाठो जवाप आपे के जो तमेंज लाज जाणो ठो, तो तमे पोतें केम नथी करता? तथा तमारो बीजो पण शिष्यादिकनो बहु परिवार ठे ते शुं लाजनो अर्थी नथी? तो तेमनी पासें करावो. तेवारें वली गुर्वादिक तेने कहे के हे शिष्य! तमेंआ लसु न थाउं. तेवारें वली गुरुने कहे के तमे ते शुं अमनेज दीठा ठे? एवी री तनां वचन बोलीने गुरुनी (तज्जाय के०) तज्जना करे ते आशातना जा एवी. पच्चीशमी गुर्वादिक धर्मकथा कहेता होय तेवारें शिष्य डुमणो थाय परंतु (नोसुमणे के०) सुमनो न थाय, गुर्वादिकना गुणनी प्रशंसा करे नही अने कहे के तमें गृहस्थने विशेष प्रकारें समजावो ठो, कहो ठो, तेरीतें अमने समजावता नथी अथवा गुर्वादिक तथा रत्नाधिकनो जे रागी होय तेने देखीने डुमणो थाय ते आशातना जाएवी ॥ ३६ ॥

ठबीशमी जेवारें गुरु कथा करता होय तेवारें कहे के तमने ए अर्थ (नोसरसि के०) नथी सांचरतो? आ अमुकनो अर्थ एम न होय एवी रीतें कहेतां आशातना लागे. सत्तावीशमी गुर्वादिक कथा करतां होय तेनी व चमां पोतानुं माहापण जणाववाने अर्थें सज्य लोकने कहे के ए कथा हुं तमने पठी समजावीश एम कही (कहवित्ता के०) कथानो छेद करे, ते आशातना जाएवी, अठावीशमी गुरु कथा कहेता थका होय अने तेने सज्य लोक हर्षवंत हृदयथी सांचलतां होय ते सज्यजनोने देखतां ठतां गुरुने कहे के एवमी शी कथा कहो ठो? हमणां जिद्वानो अवसर ठे, जोज नवेला पोरिसि वेला ठे, एम कही (परिसंजित्ता के०) पर्षदानो जंग करे तो आशातना थाय, उगणत्रीशमी गुर्वादिक धर्मकथा कही रह्या पठी पर्षदा (अणुठिया के०) अणुठे थके तेज कथाने पोतानुं माहापण जणाववाने हेतुयें जे गुरुयें अर्थ कह्यो होय तेहिज अर्थ वली विशेषथी विस्तारी चर्ची देखामीने (कहि के०) कहे तो आशातना थाय, त्रीशमी (संथारपायघट्टण के०) गुरुनी शय्या तथा संथाराने पोताना पादादिकें करी संघटे तेने खमावे नही तो आशातना थाय, इहां शय्या ते सर्वांग प्रमाण जाएवी, अने संथारो ते अढी हाथ प्रमाण जाणवो, अथवा श य्या ते ज्ञाणदिवस्त्रमय जाएवी, अने संथारो ते दर्जादिक तृणमय जाण

बो. एकत्रीशमी गुरुनी शय्या संधारो तथा वेसणादिकने विवे(चिष्ठ के०) तिष्ठेत् एटले वेसे, अथवा आलोटे असन्यशरीरनें अवयवे करी फरसे, तो आशातना थाय, वत्रीशमी गुरुधी (उच्च के०) उंचे आसनें वेसे; अथ वा अधिक वेसणे वेसे तथा गुरु जेवां वस्त्र पहरे, तेथकी अधिक मूढ्य वालां वस्त्रादिकनो परिजोग करे, तो आशातना थाय, तेत्रीशमी (समा सणेयावि के०) गुरुने समान आसने वेसे, अथवा गुरुना जेवां वस्त्रा दिक होय, तेवांज समान वस्त्रादिकनो परिजोग करे तो आशातना थाय ठे. इहां अपिशब्द निश्चयवाचक ठे, तथा गुरुने आगल अने पांवल तथा वे वाजुयें वेसबादिकनी आशातना तो पूर्वे कहेली ठे. ए तेत्रीश आशा तना टालतो थको शिष्य विनयी कहेवाय, ते शिष्य वांदणां देवा देवरा ववाने योग्य जाणवो, ए प्रवचनपात्र थाय ॥३॥ ए तेत्रीश आशातनातुं एकवीशमुं द्वार संपूर्ण थयुं. सर्व बोल (४९०) थया ॥

हवे वे विधितुं वावीशमुं द्वार कहे ठे. एटले पम्कमणुं करवानी सा मयीना अजावें तथा वे प्रतिक्रमण करणादि पर्यासिने अजावें प्रजातें अ ने संध्यायें वांदणां वे देवां, ते वेहु विधिनो अनुक्रम जाणवो ते कहे ठे.

इरिया कुसुमिणुस्सग्गो, चिश्चंदण पुत्ति वंदणालोयं ॥

वंदण खामण वंदण, संवर चउ चोउ उ सज्जाउ ॥ ३८ ॥

अर्थ:-तिहां प्रथम प्रजातनो वंदनक विधि कहे ठे. इहां पहेली १(इ रिया के०) इरियापथिकी प्रतिक्रमीने, पठी २ (कुसुमिणुस्सग्गो के०) कुसुमिण उसुमिणि उम्माविणी निमित्तें चार लोग्गस्सनो काउस्सग्ग करे, ते वार पठी ३ आदेश मागीने, (चिश्चंदण के०) चैत्यवंदन करे. पठी ४ आदेश मागीने, (पुत्ति के०) मुहपत्ति पम्किलेहे, पठी (वंदण के०) वांदणां वे थापे, तेवार पठी ६ (आलोयं के०) राइयं आलोए, तेवार पठी ७ (वं दण के०) वे वांदणां थापे. पठी ८ (खामण के०) अप्पुठ्ठिउमि अप्पिं तर राइउ खामवुं, पठी ९ (वंदण के०) वे वार वांदणां थापे, पठी १० (संवर के०) पच्चरकाण करे, पठी ११ (चउचोउ के०) चार ख मासमण पूर्वक जगवन् आचार्यादिक चारने चोउ वंदन करे, पठी १२ (उसज्जाउ के०) सथायसंदिसाहुं, सथाय कहुं, ए वे खमासमणें वे था

દેશ માર્ગી સજ્જાય સંદિસાઉં સજ્જાય કરે. ૧ પ્રતાનવંદનકવિધિ જાણવો ॥ ૩૬ ॥
દ્વે સંધ્યાવંદનકવિધિ અથવા લઘુપ્રતિક્રમણકવિધિ કહે છે.

હરિયાં ચિદ્વંદણ પુ, નિ વંદણાં ચરિમવંદણાલોચં ॥ વંદણાવા
મણ ચઠઠો જ, દિવસુસ્સગ્ગો હુસપ્રાઉ ॥ ૩૭ ॥ દારં ॥ ૩૭ ॥

અર્થ:-પ્રથમ ૧ (હરિયા કે૦) હરિયાવન્તિ પદિક્કમીને પઠી આદેશમાર્ગી ૨
(ચિદ્વંદણ કે૦) ચૈત્યવંદન કરે, તૈવાર પઠી ૩ (પુનિકે૦) મુદ્રપનિ પદિ
લેહે, પઠી ૪ (વંદણ કે૦) વે વાંદણાં દીયે, તે દેહને પઠી ૫ (ચરિ
મ કે૦) દિવસચરિમ પદ્યરૂપ કરે, પઠી ૬ (વંદણ કે૦) વે વાંદણાં દે
હને ૭ (આલોચં કે૦) દેવસિયં આલોચ, પઠી ૮ (વંદણ કે૦) વે વાંદ
ણાં દેહને, ૯ (સ્વામણ કે૦) દેવસિયં સ્વામણું કરે, પઠી ૧૦ (ચઠઠોજ કે૦)
ચાર સ્વામણાં દેહ જગવાનાદિક ચારને વાંદી પઠી આદેશ માર્ગીને
૧૧ (દિવસુસ્સગ્ગો કે૦) દેવસિયપાયઘિત્તવિસોહણતં ચાર લોગસ્સનો કા
ઉસ્સગ્ગ કરી આદેશ માર્ગીને ૧૨ (હુસપ્રાઉ કે૦) વે સ્વામણે સદાય
કરે, ૧૩ એક સ્વામણે સિદાય સંદિસાઉં, વીજે સ્વામણે સદાય ક
રું. ૧૪ સંધ્યાવંદનકવિધિ: સમાપ્ત: ૧૫ વાવીશમું દ્વાર પ્રાજ્ઞાતિકવંદન તથા સં
ધ્યાવંદન મલી વે વિધિયં કરી વે પ્રકારનું કહ્યું. ઉત્તર જ્ઞેદ ૪૯૨ થયા ॥ ૩૭ ॥

અયં કિદ્કમ્મવિહીં, જુજંતા ચરણ કરણ માઉત્તા ॥

સાહૂ સ્વંતિ કમ્મં, અણેગજ્ઞવસંચિયમણંતં ॥ ૪૦ ॥

અર્થ:-(અયં કે૦) ૧ પૂર્વે કહી આવ્યા જે વોલ, તેણે કરી (કિદ્ક
મ્મ કે૦) કૃતિકર્મ જે વાંદણાં, તેનો જે (વિહિં કે૦) વિધિ જે વ્યવહાર
તે પ્રત્યે (જુજંતા કે૦) પ્રયુજતાં થકાં (ચરણકરણં કે૦) ચરણસિત્તરી
અને કરણસિત્તરી તેના ગુણે કરી (આઉત્તા કે૦) આયુક્ત એટલે સહિત
થકા એવા જે (સાહૂ કે૦) સાધુ નિર્ઘય ચારિત્રીયા તે (અણેગજ્ઞવસંચિ
યં કે૦) અનેક જવનાં સંચિત એટલે કોટિ જન્મનાં ઉપાર્જન કરેલાં
અને જેનાં (અણંતં કે૦) ધુરંત વિપાક છે એટલે અનંતા કાલ પર્યંત જો
ગવાય એવાં અઢેહપણે રહેનારાં જે કર્મ અથવા અનંત કાલનાં ઉપાર્જન
કરેલાં એવાં જે (કમ્મં કે૦) કર્મ છે તે કર્મો પ્રત્યે તુરંત શીઘ્રપણે (સ્વંતિ
કે૦) દેપવી નિરાકરણ કરે છે, અર્થાત્ કાય પમાડે છે ॥ ૪૦ ॥

अप्पमइ जव्वोद्वं, जासियं विवरियं च जमिह
मण॥ तं सोदंतु गीयत्ता, अणज्जिनिवसि अमव
रिणो ॥ ४१ ॥ इति गुरु वंदनकजाप्यं समाप्तम् ॥

अर्थः—आ वांदणांनो विचार ते (अप्पमइ के०) अरूप ठे मति जेहनी
एवा जे (जव्व के०) जव्वप्राणी तेमना (वोद्वं के०) बोध ज्ञानने अर्थ
(जासियं के०) जाण्यो परंतु आवश्यक बृहद्भूत्यादिक ग्रंथने विषे एतो
अत्यंत विस्तार ठे त्वांथी विशेषें जोवुं, इहां संक्षेपथी कखो ठे. तेमांहे जे
अनाजोगें (विवरियं के०) विपरीतपणे (च के०) बली (जं के०) जे (इह
के०) ए जाप्यमांहे (मण के०) महाराथी कहेवाणुं होय (तं के०)
तेने बली (अणज्जिनिवसि के०) अकदाग्रही एटले हठवादरहित एवा
अने (अमवरिणो के०) मत्सरपणाना परिणामें रहित, गुणना रागी
एवा जे (गीयत्ता के०) गीतार्थ एटले गीतना अर्थ तेना जाण अर्था
तु सूत्रार्थना जाण तथा निश्चय व्यवहारने विषे कुशल होय ते (सोदं
तु के०) शोधजो, अर्थात् शुद्ध करजो. ए ४९२ घोले करी श्रीगुरुने वांदणां
देवानो विधि कखो ॥ आहीं “ इछामि खमासमणो वंदितं जावण्डिजा
ए निस्सीहिआए ” इत्यादिक गुरुवंदन सूत्र जो पण ग्रंथकारें मूल पाठ
मां गाथारूपें कणुं नथी, तो पण प्रसंगथी तेनो अर्थ लखवो जोइ
यें, परंतु आ प्रतिक्रमणने विषे प्रथम सुगुरु वांदणांमां ते अर्थ सविस्तर
लखाइ गयेखो होवाथी आ ठेकाणें लख्यो नथी. इति श्रीगुरुवंदनक
जाप्य अर्थ सहित संपूर्ण ॥ ४१ ॥

हवे एवा गुणवंत गुरुप्रत्ये वांदणां देइने तेमना मुखथी यथाशक्तियें
पंचस्काण लेवुं, केम के ‘ज्ञानस्य फलं विरतिः’ एवुं वचन ठे. बली आगम
मध्ये कणुं ठे के, “पंचस्काणेणं जंते जीवे किं जणयइ पंचस्काणेण यथासंव
दाराइनिरुजंति” तेमाटें पंचस्काण करवानो महोदो लाज ठे. ते पंचस्काण
शु? अने ते केटला प्रकारनां पंचस्काणो ठें? इत्यादिक जाणवा माटें त्रीजुं
पंचस्काण जाप्य कहे ठे.

॥ અથ ॥

॥ તૃતીયપચ્ચસ્કાણજ્ઞાપ્યપ્રારંભઃ ॥

તિહાં પ્રથમ પચ્ચસ્કાણનાં નવદ્વાર એક ગાથાએ કરી કહે છે.

દર પચ્ચસ્કાણ ચત્તવિહિ, આહાર હુવીસગાર અહુરુત્તા ॥

દસ વિગઈ,તિસ વિગઈ, ગય હુહજંગા ઠ સુધ્ધિ ફલં ॥૧॥

અર્થ:-પ્રથમ (દસપચ્ચસ્કાણ કેળ) પચ્ચસ્કાણના દશ જોડ છે, તેનું દ્વાર કહેશે. વીજું પચ્ચસ્કાણ કરવાને વિષે પાઠ વિશેષરૂપ (ચત્તવિહિ કેળ) ચાર પ્રકારનો વિધિ છે તેનું દ્વાર કહેશે. ત્રીજું ચાર પ્રકારના (આહાર કેળ) આહારના સ્વરૂપનું દ્વાર કહેશે, ચોથું પચ્ચસ્કાણમાં (અહુરુત્તા કેળ) અદ્વિરુક્ત એટલે વીજી વારનાં અણ ઉચ્ચત્ત્યાં અર્થાત્ એકવાર કહ્યાં તેનાં તે ફરી જુદાં જુદાં પચ્ચસ્કાણમાં આવે, તે ન લેવાં એવા (હુવીસગાર કેળ) વાવીશ આગારનું દ્વાર કહેશે, પાંચમું (દસ વિગઈ કેળ) દશ વિકૃતિ એટલે દશ વિગયની સંખ્યાનું દ્વાર કહેશે, ઠહું (તિસવિગઈગય કેળ) ત્રીશવિકૃતિગત એટલે ઠ મૂલ વિગયના ત્રીશ નિવીયાતા થાય તેની સંખ્યાનું દ્વાર કહેશે, સાતમું એક મૂલ ગુણ પચ્ચસ્કાણ તથા વીજું ઉત્તરગુણ પચ્ચસ્કાણ એમ (હુહજંગા કેળ) બે પ્રકારના જાંગા પચ્ચસ્કાણના થાય, તેનું દ્વાર કહેશે. આઠમું પચ્ચસ્કાણની (ઠ સુધ્ધિ કેળ) ઠ શુદ્ધિનું સ્વરૂપ નિશ્ચેષી, કહેવું તેનું દ્વાર કહેશે. નવમું પચ્ચસ્કાણ કસ્યાથી હહલોક તથા પરલોક મલી બે ઠેકાણે (ફલં કેળ) ફલ થાય તેનું દ્વાર કહેશે ॥ ૧ ॥ એ મૂલ નવદ્વારનાં નામ કહ્યાં. એનાં ઉત્તરદ્વાર આહીં વિવચ્ચાં નથી, પણ ગ્રંથાંતરેં નેવું કહ્યાં છે, અને આહીં પણ શરવાલો આપતાં નેવું થાય છે, તે આગલ વિસ્તારેં કહેશે.

હહાં પ્રથમ પચ્ચસ્કાણ શબ્દનો અર્થ કરે છે. તિહાં એક પ્રતિ, વીજું આ, અને ત્રીજું આખ્યાન, એ ત્રણ પદ મલીને પ્રત્યાખ્યાન શબ્દ થયો છે. તેમાં અવિરતિપણનાં સ્વરૂપપ્રત્યેં પ્રતિ એટલે પ્રતિકૂલપણે કરી આ એટલે આગાર મર્યાદાકરણસ્વરૂપેં કરી આખ્યાન એટલે કહેવું કથન કરવું તે છે જેને વિષે, તેને પ્રત્યાખ્યાન કહીયેં.

अथवा प्रति एटले आत्मस्वरूप प्रत्ये आ एटले अजिव्यापीने करण एटले करतुं एटले अनाशंसारूप गुण आत्माने उपजे एम करे तेनुं जे आख्यान एटले कथनरूप ते ठे जेने विपे तेने प्रत्याख्यान कहीयें.

अथवा (प्रति के०) परलोकें (आ के०) क्रिया योगार्थे शुभाशुच फल कथनरूप जेने विपे ठे तेने प्रत्याख्यान कहीयें. एम घणां व्याख्यान ठे.

ते प्रत्याख्यान एक मूलगुणरूप अने वीजुं उत्तरगुणरूप एवा वे जेदें ठे. तेमां मूलगुणनुं पञ्चकाण यतिने पंचमहाव्रतादि रूप ठे अने. उत्तरगुण प्रत्याख्यान तो यतिने पिंमविशुद्ध्यादिक ठे तथा आवकने मूल गुण तो पांच अणुव्रतादिकनुं ठे अने उत्तर गुण तेशिद्धाव्रतादिकनुं ठे. तथा सामान्य प्रकारें जे अविरतिपणानुं प्रतिपक्ष ते सर्व पञ्चकाण कहीयें.

हवे प्रतिदिन उपयोगीपणा माटे उत्तरगुण प्रत्याख्यान दश प्रकारें

होय, ते आ ग्रंथना प्रथम छारना जेद रूपें कहे ठे.

अण्णागय मझ्कंतं, कोडीसहियं नियंति अण्णगारं ॥

सागार निरवसेसं, परिमाणकडं सके अ-हा ॥ १ ॥

अर्थ:-प्रथम जे कारण विशेषें आगलथी करे पण ते दिवसें न करी शके ते (अण्णागयं के०) अनागत पञ्चकाण ते पर्युपणादिक पर्वे आख्या नी पहेलांज एवुं विचारे जे गुरु, ग्लान, शिष्य तपस्वी प्रमुखनुं वेया वच्च महारे करतुं पन्थो, तेवारें व्याकुलताने लीधे महाराथी अष्टम्यादिक तपश्चर्या थइ शकशे नही, तो मने छाजनी हानि थशे माटें ते पर्वे आख्या नी पहेलांज गुरुपासें पञ्चकाण लइने तप करे ते अनागत जावी पञ्चकाण.

वीजुं (अझ्कंतं के०) अत्तिक्रान्त पञ्चकाण ते पूर्वोक्त रीतें पर्युपणादि क पर्वे अतिक्रम्या पठी तेहिज कार्यादिकने हेतुयें जे पाठलथी अष्टम्यादि क तप गुरुपासें पञ्चकाण लइने करे तेने अत्तिक्रान्त अतीत पञ्चकाण कहीयें.

वीजुं (कोडीसहियं के०) कोटिसहित पञ्चकाण ते प्रजातें उपवास प्रमुख व्रत करीने वली वीजा दिवसना प्रजात समये पण तेहिज उपवा सादिकनुं पञ्चकाण करे, एम ठछादिकनी पण कोटि एटले संधि मेखवे एटले ठछादि एक पञ्चकाण पूर्ण थयानी वखतें वीजुं पञ्चकाण पञ्चके. एवा कोटिकर्म जे तप करतुं, ते कोटिसहित तप अथवा नीवी, एकाशनादि

कने विपे पञ्चस्काण पाश्चा पदेजां आंविश्यादिक करवुं ते, एतले एकने अंत अने बीजा पञ्चस्काणनी आदि ते कोटिसंविन पञ्चस्काण जाणवुं.

चोथुं (नियंति के०) नियंत्रित तप ने पुष्ट नीमोगी तथा ग्लानपणे होय तो पण एवुं चिंतवे जे अमुक दिवसें सहारे अमुक नष्ट अह्नादिक तप करवुं. पठी गमे तेवुं कारण उपजे तो पण ते निर्धारेला दिवसें ते तप अवश्य करे, पण मूके नही. एम नियतकालें ते पञ्चस्काण चौदपूर्वा हमणां व्युष्टिन्न थयुं ठे. अगिर पण ते वेलायें ते तप करता हुता, परंतु हमणां ते पञ्चस्काण नथी. ए नियंत्रित पञ्चस्काण जाणवुं.

पांचमुं (अणगारं के०) अनागार तप ते “अन्नवृणाभोगेणं” तथा “सहसागरेणं” ए वे आगार तो सर्वत्र होयज ठे, परंतु महत्तरागारादिक आगार जे पञ्चस्काणने विपे न होय, ते आगार रहित पञ्चस्काण कहीयें. ए पण पहेला संघयणनी साथें व्युष्टेद थयुं.

ठठुं (सागार के०) आगार सहित ते महत्तरागारादि आगारसहित पञ्चस्काण करवुं, ते आगार सहित पञ्चस्काण जाणवुं.

सातमुं (निरवसेसं के०) निरवशेष तप ते समस्त अशनादिक चार आहार वस्तु अने अनाहार वस्तु प्रमुख सर्वेनुं पञ्चस्काण करीयें. चउ विहार प्रमुख करीयें अनशन करियें ते निरवशेष पञ्चस्काण जाणवुं

आठमुं (परिमाणकडं के०) परिमाणकृत तप पञ्चस्काण ते दातीनी संख्या करे तथा कवलनी संख्या करे तथा घरनी संख्या करे, एतले दातीनुं परिमाण तेमज कोलीयानुं परिमाण तथा घरनुं परिमाण जे जिज्ञादिकें करवुं, अथवा मग अरुद प्रमुख ड्रव्यादिकें जे जिज्ञानो परित्याग ते सर्व परिमाणकृत पञ्चस्काण जाणवुं.

नवमुं (सके के०) सांकेतिक पञ्चस्काण ते इहां (केत के०) गृह तेणें करी जे सहित वत्तें तेने गृहस्थ कहीयें, ते संवंधी प्रायः ए पञ्चस्काण गृहस्थने होय अथवा (संकेत के०) चिन्ह जे अंगुष्ठादिक तेणें करी होय ते संकेत कहेवाय एतले कोष्पक श्रावक पोरिसी आदिक पञ्चस्काण करीने बाहेर कोइ कामें अथवा क्षेत्रादिकें गयो होय तिहां पोरिसीनो काल पूर्ण थयो अथवा घरमांज वेगो ठे अने पोरिसीनो काल पूर्ण थयो.

वे, परंतु जोजन सामग्री तैयार थइ नथी ते वखत विचार करे जे एटलो काल वचमां महारो अपञ्चस्काणपणे रहेशे, ते श्रावकने योग्य नथी. एम चिंतवी एक अंगुष्ठ सहिअं पञ्चस्कामि एटले जिहां सुधी मुठीमां अंगुठो राखुं त्यांसुधी महारे पञ्चस्काणनी सीमा ठे. एमज वीजुं मुष्ठसहियं पञ्चस्का मि एटले मुठी बांधी. राखुं तिहां सुधी. त्रिजुं गंठसहियं पञ्चस्कामि एटले गां ठ बांधी राखुं तिहां सुधी. चोथुं घरसहिअं पञ्चस्कामि, पांचमुं प्रस्वेदसहियं ते ज्यां सुधी अंगना परसेवाना विंदु निकले, त्यां सुधी. ठहुं उस्सासस हियं पञ्चस्कामि. सातमुं धिबुकसहियं पञ्चस्कामि एटले स्तिबुक ते ज्यां सुधी पाणीना विंदूआ जाजनादिकें तथा करादिक सूकें तिहां पर्यंत जाणवुं. आठ मुं जोश्रकसहियं पञ्चस्कामि एटले ज्योतिष्क जे दीवा प्रमुखनी ज्योति रहै तिहां सुधी संकेत करे. ए आठ प्रकारें नवमुं सांकेतिक पञ्चस्काण कहेवाय ठे जेमाटें कहुं ठे के ॥ अंगुष्ठ मुठी गंठी, घर सेठ उस्सास धिबुक जो श्रको ॥ पञ्चस्काण विचाले, किंच मणजिग्गहे सुचियं ॥ १ ॥ तथा कोइ पोरिसी आदि पञ्चस्काण न करे अने केवल अजिग्रहज करे तो गांठ प्रमुख न ठोडे त्यां लगें पञ्चस्काण तेने थाय, तेथी ए पञ्चस्काण जेम वीजा पञ्च स्काणोनी वचमां थाय ठे, तेम अजिग्रहने विपे पण थाय ठे. तथा साधुने पण कोइक स्थानकें ज्यां सुधी मंनल्यादिकें गुर्वादिक न आव्या होय त्यां लगें अथवा सागारिकादिकुं कांइ कारण होय, तेवारें पण ए अजिग्रह शंकेत पञ्चस्काण थाय.

दशमुं (अस्त्रा के०) अस्त्रा ते काल मुहूर्त पौरुष्यादिक प्रमाणने पण उपचारथी जाणी लेवो. ते काल पञ्चस्काण जाणवुं ॥ २ ॥

हवे ए दश पञ्चस्काण कक्षां, तेमां ठेहलुं अस्त्रा पञ्चस्काण कहुं, तेना दश जेद ठे, ते एक गाथायें करी कहे ठे.

नवकार सहिअ पोरिसि, पुरिमहे गासणेगठाणे अ ॥

आयंविळ अजतत्ते, चरिमे अ अजिग्रहे विगई॥३॥दारां॥१॥

अर्थः—प्रथम (नवकारसहिअ के०) नवकारसहित एटले नवकार क हीने पारीयें ते वे घमी प्रमाण नोकारसी पञ्चस्काण कहीयें, वीजुं प दोर दिवससुधी पञ्चस्काण ते (पोरि के०) पोरिसि कहीयें, एमां साह

पोरिसी सारक एटले दोह पद्योन्नु पञ्चस्काण पण जाणवुं. जीव (पुरिमा
के०) पुरिमादि, ते वे पद्योन् प्रमाणनुं पञ्चस्काण. योन् (एनास्का के०)
काशननुं पञ्चस्काण (अ के०) अनेयांननुं (एनास्का के०) एनास्काण. एना
नुं वे पद्योन् प्रमाण पञ्चस्काण जाणवुं. वुं जिवां एक वाय विना जीव
श्रंग हल्ले नही ते (आयंविद के०) आयंविद पञ्चस्काण. सानमुं (अननवे के०)
अजक्तार्थे एटले उपवासनुं पञ्चस्काण. आनमुं (नमि अ के०) दिवसनमि
अथवा नवचरिमादिरूप जाणवुं. नवमुं (अजिगदे के०) अजिगदे
पञ्चस्काण ते अमुक वस्तु तेवारेंज खातुं जेवारें अमुक कने? इत्यादिक अति
ग्रह करे ते. तथा दशमुं (विगई के०) विगई निविगईनुं पञ्चस्काण जाणवुं.
ए दशे पञ्चस्काणोने कालनी मुख्यता ठे माटे अरु पञ्चस्काण कदीयां॥

इहां शिष्य पूठे ठे के पोरिसी प्रमुखने काल पञ्चस्काण कळुं ते नव
पण नोकारसीनुं कालमान न कळुं माटे नोकारसी जे ठे. ते अजिगदे
पञ्चस्काण कहेवाय पण कालपञ्चस्काण अइ शके नहीं ?

त्यां गुरु उत्तर कहे ठे. नवकारसहियं एमां सहित शब्द आव्यो माटे सहि
त शब्दें कालप्रमाण जाणवुं, अने अदप आगार ठे माटे अदपकाल जाणवो.

तेवारें शिष्य पूठे ठे के पोरिसी तो एक प्रहरकाल प्रमाण ठे माटे ए
नवकारसीने विपे मुहूर्तछयादिक काल केम न लीधो? केम के मुहूर्त छ
यादिक काल पण पोरिसीथी अदप ठे माटे वे बनीनुंज मान शा वास्ते लीधुं?

गुरु उत्तर कहे ठे, के हे शिष्य ! तें कळुं ते सत्य ठे, परंतु सर्वथी
स्तोक काल अरु पञ्चस्काणो एक मुहूर्तज ठे, मुहूर्तअरु अरु इति
वचनात् तेमाटे एनुं एक मुहूर्त कालमान जाणवुं.

हवे ए नवकारसी पञ्चस्काण, सूर्योदय पहेलांज करवुं अने नमस्कारें
करी पारवुं, अन्यथा जंग लागे, नोकारसी कख्या पठी आगल पोरिसी
यादिक थाय, परंतु ते विना न थाय अने यद्यपि नोकारसी विना पोरि
सीयादिक करे तो काल संकेत रूप जाणवो. तथा वली वृद्ध संप्रदायें
एम कहे ठे जे नोकारसी पञ्चस्काण जे ठे, ते रात्रें चउविहारादिक पञ्चस्का
णना तारण रूप ठे एटले शिक्षा रूप ठे. इत्यादिक घणो विचार ठे ते
प्रवचनसारोद्धारग्रंथनी वृत्तिथी जाणवो. अहींयां विशेषें करी लख्यो नथी.

हृवे पुरुष प्रमाणं तथा जेहने विषे थाय ते पोरिसी जाणवी "आसा
हमासे डुपया" इत्यादिक पाठ श्रीउत्तराध्ययनादि सूत्राणी जाणवो.

ए रीतं नोकारसी, पोरिसी, दिननुं पूर्वाह्णं ते पुरिमह, एकासण, एक
सठाणुं. आर्यंविष, उपवास, दिवसचरिम, अजिग्रह अने विगइ एव दश
पञ्चरत्नाष्टकना नामनुं ए प्रथमद्वार थयुं. उत्तर जेद दश थया ॥ ३ ॥

हृवे बीजे द्वारें पञ्चरत्नाष्टक करवानो पाठरूप विधि चार प्रकारें कहे ठे.

उग्गए सुरे अ नमो, पोरिसि पञ्चरत्न उग्गए सुरे ॥

सुरे उग्गए पुरिमं, अजत्तठं पञ्चरत्नाष्टक इति ॥ ४ ॥

अर्थः—प्रथम नोकारसीनुं पञ्चरत्नाष्टक उच्चरीयें तेवारें (उग्गए सुरे के०)
उग्गए सुरे (अ के०) वली (नमो के०) नमुकार सहिअं पञ्चरत्नाष्टक
चउविहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नघणान्नोगेणं सहस्सा
गारेणं वोसिरई ए उच्चार करवानो प्रथम विधि जाणवो.

बीजो (पोरिसि के०) पोरिसीनुं (पञ्चरत्न के०) पञ्चरत्नाष्टक उच्चरीयें,
तेवारें (उग्गए सुरे के०) उग्गए सुरे पोरिसियं पञ्चरत्नाष्टक, उग्गए सुरे
चउविहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नघणान्नोगेणं सहस्सा
गारेणं ए उच्चार करवानो बीजो विधि जाणवो.

त्रीजो पुरिमारुनुं पञ्चरत्नाष्टक उच्चरीयें तेवारें (सुरेउग्गएपुरिमं के०)सुरे
उग्गए पुरिमह पञ्चरत्नाष्टक चउविहंपिआहारं ए उच्चार करवानोत्रीजोविधि.

चोथो अजत्तठं एटले उपवासनुं पञ्चरत्नाष्टक उच्चरीयें तेवारें (अज
त्तठं पञ्चरत्नाष्टक के०) अजत्तठं पञ्चरत्नाष्टक तिविहंपि आहारं. चउविहंपि
आहारं (इति के०) एम उच्चार करीयें, ए चोथो विधि जाणवो

अर्हीयां पुरिमारु ते दिवसनुं पूर्वाह्णं समजबुं एटले नोकारसी आदि
पञ्चरत्नाष्टक जो पूर्वें सूर्योदयथी न कखुं होय तो पण पुरिमह थाय, एम
उपवासादिक पण थाय. तथा सूर्योदयथी मांझीने यावत् आगला दिव
सनो सूर्योदय थाय, त्यां सुधी अजत्तठं एटले उपवासनुं पञ्चरत्नाष्टक कहेवाय
ठे, एम जणाववाने तथा रात्रिनो चउविहार कखो होय अने बीजे दिवसें
एक उपवासनुं पञ्चरत्नाष्टक करे, तेहने चोथजत्तठं पञ्चरत्नाष्टक थाय. तथा
रात्रियें चउविहारनुं पञ्चरत्नाष्टक न कखुं होय अने बीजे दिने उपवास करे,

તેને અનનતરનું પચ્ચસ્કાણ કરીયે. પણ ચોથનનનું પચ્ચસ્કાણ ન કરીયે. અને ઉત્તયકોટિ એકાસનાદિકે નો ચોથનનનું પચ્ચસ્કાણ હોયજ. હયા દિક જણાવવા માટે ચારે વિધિ દેસ્વાહ્યા ॥ ૪ ॥

હવે વીજા પણ ચાર વિધિ ઠે. તે દેસ્વાહે ઠે.

જાણઈ ગુરુ સીસો પુણ, પચ્ચસ્કામિત્તિ એવ વોસિરઈ ॥

ઉવર્ણગિઠ પમાણં, ન પમાણં વંજણઠલણા ॥ ૫ ॥

અર્થ:—પ્રથમ (ગુરુ કે૦) ગુરુ જે પચ્ચસ્કાણનો કરાવનાર હોય, તે પચ્ચસ્કાઈ એમ (જાણઈ કે૦) જાણે, એટલે કહે; એ પ્રથમ વિધિ જાણવો. (પુણ કે૦) વલી (સીસો કે૦) શિષ્ય જે પચ્ચસ્કાણનો કરનાર હોય તે (પચ્ચસ્કામિ કે૦) પચ્ચસ્કામિ (ઈતિ કે૦) એમ કહે એ વીજો વિધિ જાણવો. અને (એવ કે૦) એમ સંપૂર્ણ પચ્ચસ્કાણે ગુરુ (વોસિરઈ કે૦) વોસિરઈ કહે. એ વીજો વિધિ જાણવો અને શિષ્ય જે પચ્ચસ્કાણનો કરનાર હોય તે વોસિરામિ કહે, એ ચોથો વિધિ જાણવો. ચાર વિધિ કહ્યા.

(ઈઠ કે૦) ઇહાં પચ્ચસ્કાણને વિષે કરતાં તથા કરાવતાં થકાં પોતાના મનનો જે (ઉવર્ણ કે૦) ઉપયોગ એટલે મનની ધારણા ઠે તેજ (પમાણ કે૦) પ્રમાણ ઠે એટલે મનમાંહે જે પચ્ચસ્કાણ ધાચું હોય તેજ પ્રમાણ ઠે. પરંતુ (વંજણ કે૦) અક્કર તેની (ઠલણા કે૦) ઠલના ઠે એટલે સ્વલના ઠે. અર્થાત્ અનાત્તોગને લીધે ધારેલા ત્રિવિહાર પચ્ચસ્કાણથી વીજો કોઈ ચતુર્વિહાર પચ્ચસ્કાણનોજ પાઠ ઉચ્ચરીયે, તે વંજણ ઠલના જાણવી તે (ન પમાણં કે૦) પ્રમાણ નથી ॥ ૫ ॥

હવે તેહીજ ઉચ્ચારનો વિશેષ વિધિ કહે ઠે.

પઢમે ઠાણે તેરસ, વીએ તિન્નિઈ તિગાઈ તઈચંમિ ॥

પાણસ્સ ચઝઠંમિ, દેસવગાસાઈ પંચમએ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—હવે એનાં પાંચ સ્થાનક ઠે તેમાં (પઢમેઠાણે કે૦) પ્રથમ સ્થાનકને વિષે કાલપચ્ચસ્કાણરૂપ નોકારસી પ્રમુખ (તેરસ કે૦) તેર પચ્ચસ્કાણ જાણવાં, તેનાં નામ આગલી ગાથાયેં કહેશે, તથા (વીએ કે૦) વીજા સ્થાનકને વિષે વિગઈ, નીવી અને આયંવિલ એ (તિન્નિઈ કે૦) ત્રણ પચ્ચસ્કાણ જાણવાં. તથા (તઈચંમિ કે૦) ત્રીજા સ્થાનકને વિષે (તિગાઈ

के०) प्रिकादिक गृह्ये एकान्ता, धीयागण ने एकलठानादिक ए प्रण पञ्चकाण जाणयां, तथा (चउठमि के०) चोथा ग्यानकने विपे (पाणम्य के०) पाणम्य खेवण वा असेवण वा इत्यादि अचिस पाणीनां न आगार जाणयां, तथा (पंचमम के०) पांचमा ग्यानकने विपे (देस वगासाइ के०) देसावकाशिकादि पञ्चकाण करवा जाणयां ॥ ६ ॥

ए पांचग्यानक मांहेला प्रथमादि ग्यानकना पृथक् पृथक् जेद कहे ठे.

नमु पोरिसीसहा, पुरिमवह अंगुष्ठ माइ अठ तेर ॥ निवि

विगइ अंघिस तिय, तिय छ इगासण एगठाणाई ॥ ७ ॥

अर्थः—प्रथम ग्यानकें तेर जेदनां नाम कहे ठे. एक (नमु के०) नमु गारसी, धीजुं (पोरिसी के०) पोरिसि, धीजो (सहा के०) सारूपोरिसि ने दोढ पहोर पर्यंत, चोथो (पुरिम के०) पुरिमइ ते व पहोर, पांचमो (अवह के०) अवह ते प्रण पहोरनुं पञ्चकाण. ए पांचनी साथें पुर्वोक्त (अंगुष्ठमाइ के०) अंगुष्ठ सहितादिक (अन के०) आठ जेद मेलवीयें तेयारें (तेर के०) तेर जेद थाय. तथा धीजा ग्यानकें एक (निवि के०) निवी, धीजो (विगइ के०) विगइ अने धीजो (अंघिस के०) अयंघिस ए (तिय के०) प्रण पञ्चकाण जाणयां, तथा धीजा ग्यानकने विपे एक (छु के०) वेआसण, धीजुं (इगासण के०) एकासण अने धीजुं (एगठाणाई के०) एकलठानादिक ए (तिय के०) प्रण पञ्चकाण जाणयां ॥ ७ ॥

हवे धली प्रकारांतरें उपवासादिक विधियें उपवासने दिवसें

पांच स्थानक केवी रीतें करवां ? ते कहे ठे.

पढमंमि चउठाई, तेरस वीयंमि तइय पाणस्त ॥

देसवगासं तुरिए, चरिमे जहसंजवं नेयं ॥ ८ ॥

अर्थः—(पढमंमि के०) पहेले स्थानकें (चउठाई के०) चोथादिक गृह्ये एक उपवासथी मांमीने चोथ ठछ इत्यादि यावत् चोत्रीश जक्त पर्यंत पञ्चकाण करवां, तथा (वीयंमि के०) धीजा ग्यानकने विपे नौका रसी, पोरिसी, सारूपोरिसी, पुरिमइ, अवह अने गंठसहियं, मुष्ठसहियं, अंगुष्ठसहियं, घरसहियं, प्रस्वेदसहियं, आसोछाससहियं, जसविंछु सहियं, दीपसहियं, ए (तेरस के०) तेर पञ्चकाण मांहेलुं हर कोइ पञ्च

स्काण करवुं, तथा (तइय के०) वीजा स्थानकने विषे (पाणम के०) पाणीना ठ आगारनुं पञ्चस्काण करवुं तथा (तुमिण के०) सोना स्थानकने विषे (देसावगास के०) देसावगासिकनुं पञ्चस्काण करवुं तथा पाँच मा स्थानकने विषे (चरिमे के०) वेदेसानुं पञ्चस्काण जे विषम चरिम एटले रात्रिनुं छविहार, त्रिविहार, चउविहार पाणहार प्रमुखनुं पञ्चस्काण ते (जहसंजव के०) यथासंजवे जे पोताने करवानी इहा होय ते यथाशक्तिये करवुं तथा जवचरिमादि जे ठे, ते पण यथासंजवे करवुं, पण (नेयं के०) जाणवुं. ए पांच मांहेखुं जे कोइ करवुं ते पञ्चस्काण कदीयांण.

वली ए पञ्चस्काण करवाना पाठनोज विशेष कहे ठे.

तह मध्य पञ्चस्काणे, सु न पिहु सूरुग्गयाइ वोसिरई ॥

करण विहीउ न जन्नइ, जदावसीयाई विअठंदे ॥ ए ॥

अर्थः—(तह के०) तथा ए पद विशेष देखानुवा वाची ठे (मध्य पञ्चस्काणेषु के०) मध्यनां वे स्थानक जे विगइ, नीवी अने आयंविहनुं तथा एकासण, वियासण अने एकलगाणानुं ए वेनां ठ पञ्चस्काणोने विषे पृथग् पृथग् पञ्चस्काणे (सूरुग्गयाइ के०)सूरे उगए विगइउ पञ्चस्काइ इत्यादिक पाठ (नपिहु के०) वारंवार न कहेवो, एटले प्रथम जे पञ्चस्काण मांडे, तिहां सूरे उगए कहेवो, परंतु पञ्चस्काण पञ्चस्काण प्रत्ये न कहेवो, तेमज (वोसिरई के०) वोसिरइ तथा वोसिरामि ए पाठ पण अंत ने विषे एक वार कहीयें, पण वारं वार न कहीयें ए (करणविहीउ के०) करवानो विधि एटले पूर्वाचार्य परंपरायें एमज कहेता आव्या ठे करवानो एहज विधि ठे. माटे महोटा पुरुष पण (नजणइ के०) नथी जणता. (जहा के०) जेम (आवसीयाई के०) आवस्सियाए ए पाठ (विअठंदे के०) वीजा वांदणाने विषे कहेता नथी, ए पण पूर्वाचार्यनी परंपरा ठे तेम इहां पण जाणी लेवुं ॥ ए ॥

तह तिविह पञ्चस्काणे, जन्नंति अ पाणग ठ आगारा ॥

छविहाहारे अचित्त, जोइणो तहय फासु जले ॥ २० ॥

अर्थः—(तह के०) तेमज वली (तिविहपञ्चस्काणे के०) त्रिविहारना

पञ्चरूपाणने विपे तथा एकासणादिक पञ्चरूपाणे प्रासुक निर्जीव जलपान संबंधि (पाणक के०) पानक एटले पाणीना (४ आगारा के०) ठ आगार (जणंतिअ के०) जणे ठे कहे ठे. तेनां नाम कहे ठे. पाणस्स लेवेण वा, अले वेण वा, अलेण वा, बहुलेवेण वा, ससिणेण वा. असिणेण वा. ए ठ आगारनां नाम जाणवां. तथा (दुविहाहारे के०) द्विविधाहार पञ्चरूपाणने विपे (अचित्तजोइणी के०) अचित्तजोजी होय सचित्तजोज्य परिहारें तेने तथा (तह्य) के०) तेमज जे एकासणा वियासणाविना (फासुजले के०) फासु पाणी लेतो. होय एवा सचित्त परिहारीने पण पञ्चरूपाणने विपे पाणीना ठ आगार कहेवा. ए प्रथम विकल्प.

तथा अचित्तजोजी होय अने फासु निर्जीव पाणी पीतो न होय तेने पाणस्सना आगार न कहेवा. ए द्वीजो विकल्प. तथा जे सचित्तजोजी होय पण फासु पाणी पीये ठे तो तेने पाणस्सना आगार ठ कहेवा. ए त्रीजो विकल्प तथा सचित्तजोजी ठे अने फासु पाणी पीतो नथी तो तेने पाण स्सना ठ आगार न कहेवा. तथा सचित्तजोजी ठे अने केवल खादिम, अशन अने स्वादिम रूप व्रण आहारना पञ्चरूपाणने उद्देशें रात्रिप्रमुखें तिविहार करे ठे, तिहां पण पाणस्सना आगार न कहेवा. ए चोथो विकल्प ए चार विकल्प आगारना कक्षा, अर्ही तथा शब्दार्थी विशेष जाणवुं॥१०॥

इत्तुच्चिय खवणंविअ, निवियाइसु फासुयं चिय जलं तु ॥

सहावि पियंति तद्वा, पञ्चस्कंति य तिविहारं ११ ॥

अर्थः—(इत्तुच्चिय के०) एटलाज माटें अचित्तजोजी होय तेने (खवण के०) क्षण एटले उपवासने विपे (अंविअ के०) आयंविअने विपे, तथा (निवियाइसु के०) निवि आदिक एटले निवि एकासणादिक तिविहार पञ्चरूपाण तथा आदिशब्दार्थी सचित्त परिहारने विपे (चिय के०) निश्चययत्की (फासुयं के०) फासुक अचित्त (जलं के०) जल ते (तु के०) जेम यति फासुक निर्जीव पाणी पीये (तद्वा के०) तेनी परं (सहावि के०) श्रावक पण फासुक पाणी (पियंति के०) पीये तेने पण एहिज आगार कहीयें, परंतु ते (य के०) बली (तिविहारं के०) तिविहार पञ्च रूपाण (पञ्चस्कंति के०) पञ्चस्के तैवारेंज होय पण दुविहारें न होय. सचित्तजोजीने पण उपवास, आयंविअ, निविनुं पञ्चरूपाण तिविहारें

होय ते ऊष्ण पाणी पीवे अने एकासणादि पञ्चस्काणो नियम नवी.
एसां तो डुविहार, त्रिविहार, चउविहार यथासंजवे होय ॥ ११ ॥

चउहाहारं तु नमो, रत्तिपि मुणीण येस निद चउहा ॥

निसि पोरिसि पुरिम गा, सणाइ मझाण इतिचउहा ॥ १२ ॥

अर्थः—(नमो के०) नोकारसीतुं पञ्चस्काण तथा (रत्तिपि के०) रा
त्रिनुं पञ्चस्काण (मुणीण के०) मुनिने, यतिने (तु के०) चउही निय
मा (चउहाहारं के०) चउविहारज होय अने (येसके०) शेष पोरिसी
आदिक पञ्चस्काण ते मुनिने (तिदचउहा के०) त्रिविहारा तथा चउवीहारा
यथासंजवे होय. हवे श्रावक आश्रयी कहे ठे. (निसीके०) रात्रिनुं पञ्च
स्काण, (पोरिसिके०) पोरिसीतुं पञ्चस्काण, (पुरिम के०) पुरिमहुनुं
पञ्चस्काण अने (एकासणाइ के०) एकासणादिक पञ्चस्काण जे ठे, ते
(सझाण के०) श्रावकने अर्थ (डु ति चउहा के०) डुविहार त्रिविहार
अने चउविहार, ए त्रण प्रकारें यथायोग्यें होय, तिहां नवकारसी अने
पोरसी तो श्रावकने चउविहार पञ्चस्काणेज होय, अने शेष पुरिमझादि पञ्च
स्काण तथा रात्रिनुं दिवस चरिमादि पञ्चस्काण ते डुविहार त्रिविहार अने
चउविहारें यथायोग्यें होय, परंतु ग्रंथांतरें एटलोविशेष ठे जे एकासणादि
त्रिविहार पञ्चस्काणीने रात्रें पाणहार होय अने डुविहार पञ्चस्काणे एका
सणादिकने विषे रात्रें चउविहार होय तथा केटलेएक स्थानकें श्रावकने
पण पोरिसी त्रिविहारें बोली ठे. अने डुविहार पञ्चस्काणे रात्रें त्रिविहार
होय परंतु ते कारणिक जाणवुं, व्यवहारें समजवुं नही. इत्यादि बीजी
विशेष वात ग्रंथांतरर्थी जाणवी, एटले चार विधिनु बीजुं द्वार पूर्ण ययुं
उत्तर बोल चौद थया ॥ ११ ॥ १ ॥

हवे चार प्रकारना आहारनुं बीजुं द्वार कहे ठे.

खुहपसम खमेगागी, आहारिव एइ देइ वा सायं ॥

खुहिज वि खिवइ कुठे, जं पंकुवम तमाहारो ॥ १३ ॥

अर्थः—प्रथम सामान्य प्रकारें आहारनुं लक्षण कहे ठे. जे (खुहपस
म के०) कुधाने उपशमाववाने अर्थ (खम के०) समर्थ होय एवोजे

(गङ्गागी के०) गङ्गाकी डव्य होय तथा बली (आहारिव के०) आहार
मे (जरे पण (गङ्गा के०) गति गट्ठे आये गया खवग हिंयादिक जे आह
गमाहे (गाय के०) गाय प्रत्ये (द्वेष्ट के०) आपे ते, (वा के०) बली (जं के०)
जे (पंचकम के०) पंचोपम गट्ठे कादवनी परे असार होय कादवनी उपमा
धातु कते गयुं कादव्य गरगुं डव्य होय परंतु (सुदितिव के०) कुधितोपि
गट्ठे कुधिन पयो पण (कुंठ के०) कोनामां उदरमां (गिर्य के०) क्षिपति गट्ठे
ऐपयं ते तां (तं के०) ते नवे (आहारो के०) आहार जाणवो ॥१३॥

एवे ए आहारना मूख चार भेद ते, ते कहे ते.

असणे मुग्गोयण स, तु मंरु पय खळा रव्य कंदाई ॥

पाणे कंजिय जय कयर, ककोडोदग मुराइजलं ॥१४॥

अर्थः—तिहां एक (अतणे के०) अशन ते, आशु गट्ठे शीघ्र जे
कुधाने उपशमायी नाखे तेने अशन कहीयें, तेने विपे (मुग्ग के०) मगादि
सर्व ककोड जाति जाणवी. तथा (उंण के०) उंदन ते चावल जात
प्रमुख सर्व उंदन जाति जाणवी. तथा (सत्तु के०) सायुठ (मंरु के०)
मांसा, रोटली, पकाअ, रोटला पूगा प्रमुख. (पय के०) दूध, दही,
घृत, तैल. मावण विगयादि प्रमुख (खळा के०) खाजलां पकाअ खीर
सुकुमारिका सापसी दहीयरां प्रमुख पकाअ. (रव्य के०) रात्रमी घेंस
प्रमुख (कंदाई के०) कंदादिक ते सूरणकंदादिक जाणवां. तथा तेमज,
तुखसी नागरवल्यादि पत्र विना सर्व जातिनां फल फूल पत्र सर्वकंद सर्व
वनस्पतिविकार शाकादि कूखरी चूरिम पर्पिटिकादि सर्व वस्तुनी जाति
अशनमांहे आये, तथा खवण, हिंंग, सूया, अजमो, बरीयाली, धाणादिकें
तल्यां एक वेसण पण अशनमांआये, इत्यादि सर्व अशन जाति समजवी

एवे बीजो (पाणे के०) पानने विपे तिहां जेने पीजीयें ते पाणी
कहीयें तेमां अपकाय ते नदी, तलाव, ऊह, समुद्र इत्यादि पाणीना
आश्रय संबंधि सर्व स्थलानुं पाणी जाणवुं. तथा (कंजिय के०) कांजीनुं
पाणी ठासनी आठ, तथा (जव के०) यवनुं धोयण, (कयर के०)
करनुं धोयण, आमलादिकनुं धोयण, झाडनुं धोयण, तथा (कककोदग

के०) काकनी प्रमुख सर्व फलनां धोयणुं उदक एटले पाणी, तथा (सुराश्जलं के०) सुरादि जल ते मदिरादिकनां पाणी जाणवां, ए अन्न द्यमां जले ठे. एमां आदिशब्दथी डाहादिकना आसव, नातिकेरादि कनां पाणी, इक्षुरस, सौवीर, तक्र ते ठाश इत्यादि सर्व पदार्थ पाणीने विषे कटपे ठे, तथापि इक्षुरस, तक्र ते ठास अने मदिरादि तथा नातिके रादिकनां जलने सांप्रत जितव्यवहारें अशनमां गणीयें ठेयें ॥ १४ ॥

खाइमे जत्तोस फलाइ, साइमे सुंठि जीर अजमाइ ॥ महु गुड तंबोलाई, अणाहारे मोय निंवाई ॥ १५ ॥ दारं ॥ ३ ॥

अर्थः—हवे त्रीजो खादिम आहार कहे ठे. (ख के०) आकाश एटले मुखनुं विवर कहियें. तेने पूरवाने लगारेक जूख मात्र जांजे, पण अन्ना दिकनी परें तृप्ति न करे, परंतु कांश्एक अशनसमान थाय ते खादिम वस्तु कहीयें. ते (खाइमे के०) खादिमने विषे तिहां प्रथम (जत्तोस के०) जत्तोष एटले शेकेलां धान्य चणा प्रमुख तथा अखोरु सुखाशिका सर्व जाणवा, तथा आंवा केलां प्रमुख सर्व (फलाइ के०) फलादिक जा णवां, तथा फलजातिनी सुखनी मेवा सर्व कयरी पाकादिकनी जातियो, गुंदपाकादिक, डाह, चारोली प्रमुख मेवा जातिनुं सर्व पकान्न खांन शाकरादि तेना विकार जे खांन कातली प्रमुख ते सर्व खादिमने विषे लीधा कटपे. परंतु जीतव्यवहारें प्रसिद्ध पणे अशन मध्ये लेपकृत्य उत्तम द्रव्यमां गण्ठा ठे. परंपरायें इत्यादिक सर्व खादिम “जत्तासं” दंताइ, खजुर नातिकेर आइं दरकाइ ॥ कककि अंबग फणसाइ, बहुविहं खाइमे नेयं ॥ १ ॥ इत्यादिक विचार सर्व प्रवचनसारोद्धार ग्रंथथी जाणवो ॥ ए त्रीजो खादिम आहार कह्यो ॥

हवे चोथो (साइमे के०) खादिमने विषे शुं कटपे? ते कहे ठे. तिहां प्रथम ते जे आखादें करी लश्यें अथवा आहारादिक जे कीधां होय ते सर्व तेना खादमां विनाश पामे, लयलीन थाय ते खादिम कहीयें तेमां (सुंठि के०) सुंठ, (जीर के०) जीरं, (अजमाइ के०) अजमादिक, आदि शब्दथकी पीपर, मरिच, हरडे, वेहेमां, आमलां, मरी पीपली, पीपर, अजमोद, आजो, काजो काथो, कुलिंजर, कसेलो, कयसेलि, मोथ, जेठीमध, पुष्करमूल, एलची, वावची, चिणिकवाव, कर्पूर, तज,

तमालपत्र, नागकेसर, केशर, जायफल, लवंग, हिंगुलाष्टक, हिंगुत्रेवीसो, संचल, सेंधव, यवखार, खयरसार, कोठवली, गोली सर्व जातिनी अशना दिमां न जले तेवी जाणवी, सर्व जातिनां दातण, तुलसी पत्र, श्रीपत्र, खार, सोया, मेथी, गोमूत्रादिकना कीधा अन्नमेलादिकनी गोलीयो, चित्रो, पिं नार्थ, कोइएक तो पिंडार्थने खजुर कहे ठे. परंतु ग्रंथांतरें एने सूरणा दि कंदनां खारचूदां करे ठे, तेने कहे ठे. कर्पूर, कचूरो, त्रिगडुं, पंच प टोल, चिन्मलवण, इत्यादिक अनेक जातिना स्वादिम आहार जाणवा.

तथा (मधु के०) मधु एटले मध अने (गुरु के०) गोल, खांड, साकर तथा (तंवोलाई के०) तंवोलाईक ते विविध जातिनो तंवोल नाग रवेलीनां पान तथा सोपारी प्रमुख ए पण स्वादिम जाणवा.

हवे अणाहार वस्तु कहे ठे. अने पूर्वे कहेला चारे आहारमांहेला कोइ पण आहारमां न आवे, परंतु चउविहार उपवासें तथा रात्रिने चउ विहारें वावरी कल्पे, ते अणाहार वस्तु जाणवी. तेनां नाम कहे ठे.

(अणाहारे के०) अनाहारने विषे कल्पे ते वस्तु कहे ठे. (मोयं के०) लघु नीति जाणवी, अने (निंवाई के०) निंवाईक ते निंवनी शली पानना प्रमुख पांचे श्रंग ए सर्व अनाहार वस्तु जाणवी, आदि शब्दथकी त्रिफला, कडू, करियातुं, गजो, नाहि, धमासो, केरनामूल, चोरतालि मूल, चावलतालि, कंथेर मूल, चित्रो, खयरसार, सूखरु, मलयगरु, अग्ररु चीरु, अंवर, कस्तूरी, राख, चूनो रोहिणी वज, हलिड, पातली, आस गंधी, कुंदरु, चोपचीनी, रिंगणी, अफिणादिक सर्वजातिनां विष, साजी खार, चूनो, जाको, उपलोठ, गूगल, अतिविष, पुंयारु, एलीउं, चूणीफल सूरुखार, टंकणखार गोमूत्र आदें देइने सर्व जातिनां अनिष्ट मूत्र, चोल, मंजीठ, कणघरमूल, कुंआर, थोहर, अर्कादिक पंचकूल, खारो, फ टकमी, चिन्मेरु इत्यादिक वस्तु सर्व अनिष्ट खादवान् ठे, अने इमा विना जे चीज मुखमां प्रदोष करीयें ते सर्व अणाहार जाणवी. ए उपवासमां पण हेवी सूजे, अने आयंघिल मध्ये पाणहार पञ्चस्काण कस्या पठी सूजे ए आहारतुं त्रीजुं द्वार थयुं, उत्तर जेद अहार थया ॥ १५ ॥

हवे नवकारासी प्रमुखाया आगारसी मन्त्रानुं चोदुं हार कहे ठे.

दो नवकार ठ पोरिसि, सग पुरिमहे इगासणे अठ ॥

सत्तेगठाण अंविद, अठ पाण चउत्ति ठ प्पाणे १६॥

अर्थ:- जे मूलगुण उत्तरगुण रूप पञ्चस्काण गमवाने विपे जाण रूप होय ते आगार जाणवा. तिहां अपवाद पदे इत्य. केप्र. याव अने जावादिकें विचारतां मूलगुण पञ्चस्काणने विपे अक्षरगुणादिक जा आगार जाणवा. अने उत्तरगुण पञ्चस्काणने विपे नव्यांक नीतें आगार कहेशे ते प्रमाणें सर्वत्र आगार जाणवा. ते सर्व मली एकवार उवायां यकां वावीश आगार आय. यद्यपि अन्नन्नउससिपणादिक दोस आगार काउस्सगना ठे तथा समकितना रायाजिउगेणादिक न आगार ते, तेमज एक चोलपट्टागारेणं ठे, एवं सर्व मली (४५) आगार आय ठे, परंतु अरी यां तो दश पञ्चस्काणने विपे वावीश आगारनुंज काम ठे, मादें ते कहे ठे.

(नवकार के०) नोकारसीना पञ्चस्काणने विपे (दो के०) दो आगार जाणवा. (पोरिसि के०) पोरिसीना पञ्चस्काणने विपे (ठ के०) ठ आगार तेम सार्द्ध पोरिसिना पञ्चस्काणे पण ठ आगार, (पुरिमहेके०) पुरिमहे ना पञ्चस्काणने विपे (सत्त के०) सात आगार, (इगासणे के०) एकाम णाना पञ्चस्काणने विपे (अठ के०) आठ आगार, (एगठाण के०) एकलठाणाना पञ्चस्काणने विपे (सग के०) सात आगार, (अंविदअठ के०) आयंविदना पञ्चस्काणने विपे आठ आगार जाणवा. (चउत्ति के०) चो यन्नक्तें एटले उपवासना पञ्चस्काणने विपे (पण के०) पांच आगार, (प्पा णे के०) पाणस्सना पञ्चस्काणने विपे (ठ के०) ठ आगार जाणवा ॥१६॥

चउ चरिमे चउजिग्गहि, पण पावरणे नवठ निवीण॥

आगारुक्खित्तविवेग, मुत्तु दव्व विगइ नियमिठ॥१७॥

अर्थ:- (चरिमे के०) दिवसचरिमना पञ्चस्काणने विपे (चउ के०) चार आगार जाणवा, (अजिग्गहि के०) अजिग्रहना पञ्चस्काणने विपे (चउ के०) चार आगार जाणवा. (पावरणे के०) प्रावरण एटले वव्व मूकवाना पञ्चस्काणने विपे (पण के०) पांच आगार जाणवा, (

निर्दीष्ट के०) निर्दीना पञ्चकाणने विपे नव आगार पण होय अने आठ आगार पण होय, तिहां जे पिंम अने ड्रव्य रूप वेदु विगइनुं पञ्चकाण करे तेहने नव आगार जाणवा, अने जे एकली (द्वविगइ के०) ड्रव्यविगइमात्रनो (नियमि के०) नियम करे तेने (उत्कित्तविगेण के०) उत्कित्तविगेणं ए (आगार के०) आगार तेने (मुत्तु के०) मूकीने चाकीना (अष्ट के०) आठ आगार होय ॥ १७ ॥ तेना यंत्रनी स्थापना आगल करी ठे.

ह्वे प्रत्येक आगार संबंधी आगारोनां नाम कही देवाडे ठे.

अन्न सद ड नमुकारे, अन्न सद पठ दिसय साहु सव ॥

पोरिसि ठ सहपोरिसि, पुरिमह सत्त समहत्तरा ॥ १८ ॥

अर्थ:- (नमुकारे के०) नवकारसिना पञ्चकाणने विपे एक (अन्न के०) अन्नछणानोगेणं, बीजो (सद के०) सदस्सागारेणं ए (डु के०) द्वे आगार जाणवा. तथा एक (अन्न के०) अन्नछणानोगेणं, बीजो (सद के०) सदस्सागारेणं, त्रीजो (पठ के०) पठन्नकालेणं, चोथो (दिसय के०) दिसामोद्देणं, पांचमो (साहु के०) साहुवयणेणं, ठष्ठो (सव के०) सवसमाहिवत्तियागारेणं ए (ठ के०) ठ आगार ते (पोरिसि के०) पोरिसिना पञ्चकाणने विपे जाणवा. तेमज (सहपोरिसि के०) सार्द्ध पोरिसिना पञ्चकाणने विपे पण एहिज ठ आगार जाणवा. तथा वली एज पोरिसिना ठ आगारने एक (महत्तरा के०) महत्तरांगारेणं ए आगारें करी (स के०) सहित करीयें तेवारें (सत्त के०) सात आगार थाय ते (पुरिमह के०) पुरिमह तथा अवहना पञ्चकाणने विपे जाणवा ॥ १८ ॥

ह्वे एकासणा तथा एकलठणाना आगार कहे ठे.

अन्न सदस्सागारिय, आउंटण गुरुअ पारि मह सव ॥

एगविआसणि अष्टउ, सग इगठाणे अउट विणा ॥ १९ ॥

अर्थ:- एक (अन्न के०) अन्नछणानोगेणं, बीजो (सदस्सा के०) सदस्सागारेणं, त्रीजो (सागारिय के०) सागारियागारेणं, चोथो (आउंटण के०) आउंटणपसारेणं, पांचमो (गुरुअ के०) गुरुअ पारि (पारि के०) पारिछावणियागारेणं, सातमो (

शारंग, आनना, (सव के०) सव सप्तसिद्धिआगारेण, ए (सव के०)
 आननागारेण (पञ्चविंशति के०) एकसप्तसिद्धि आननागारेण
 विषे जाणवा, तथा एत आननागारेण एत (सप्तसिद्धि के०) आननागारेण
 रेण ए आगार विना शेष ए आननागारेण विषे जे कथा दे शीत (सप्त के०) एत
 आगार ते (इगताणे के०) एकसप्तसिद्धि आननागारेण विषे हीन ॥ १७ ॥
 जसाणा द्वार्ये जमे, मात्र कोटीया खेवनेत द्वार्ये जमे, पञ्चु जमेनागारेण
 खरज खणवादिक्के कामे पण दलावे नदी ने एतसगारेण जाणव ॥ १८ ॥

हवे विगड, नीवि तथा आयंविजना आगार कहे ठे.

अन्न सह लेवा गिद, उरिक्त पडुन्न पारि सह मय ॥

विगड निविगए नव, पडुन्न विणु अंविदे अठा ॥ १९ ॥

अर्थ:-एक (अन्न के०) अन्नवणानोरेण, बीजो (सह के०) सह
 स्तागारेण, बीजो (लेवा के०) लेवालेवेण, चोथो (गिद के०) गिद
 संसठेण, पांचमो (उरिक्त के०) उरिक्तविषेगेण, ठठो (पडुन्न के०)
 पडुन्नमस्किण, सातमो (पारि के०) पारिठावणियागारेण, आठमो
 (सह के०) सहतरागारेण नवमो (सवे के०) सवसमादिवन्तियागारेण,
 ए (नव के०) नव आगार ते (विगड के०) विगड तथा (निविगए के०)
 निविगड मदी वे पञ्चस्काणने विषे जाणवा, तथा ए नवमांहेथी एक
 (पडुन्नविणु के०) पडुन्नमस्किण ए आगार विना शेष (अठ के०) आठ
 आगार जे विगड अने नीविना कथा तेज (अंविदे के०) आयंविजना पत्र
 स्काणने विषे जाणवा. जिहां आम्ल एटले खाटो चोथो रस तेहथी निव
 र्तवुं ते आयंविज कहियें, तेना त्रण प्रकार ठे, एक उदन, बीजो कुट्माप,
 बीजो साथुआदिक ए त्रण जेदें ठे. अथवा (आचाम्ल के०) उंसामणनी
 पेरें जिहां अन्नादिक नीरस थइ निकले तेने आयंविज कहियें ॥ २० ॥

हवे उपवासना आगार कहे ठे.

अन्न सह पारि

पंच

णि लेवाई ॥

चउ चि

वे ॥ २१ ॥

अर्थ:

रेण, बीजो (

के०)

के

गारेणं, पाचमो (सब के०) सबसमाहिवतियागारेणं, ए (पंच के०) पांच
 आगार (खवणे के०) उपवासना पञ्चखाणनेविपे जाणवा. तथा एमां
 अचित्त पाणी पीचे माटे (पाणि के०)पाणस्सना पञ्चखाणने विपे लेवेणवा
 अलेवेणवा, अलेणवा बहुलेवेणवा, ससिठेणवा, असिठेणवा, ए (लेवाई
 के०) लेपादिक (ठ के०)ठ आगार जाणवा, तथा एक (अन्न के०) अन्न
 घणाजोगेणं, वीजो (सह के०) सहस्सागारेणं, त्रीजो (मह के०) महत्तरा
 गारेणं, चोथो (सबे के०) सबे समाहिवतियागारेणं ए (चउ के०) चार आगा
 र ते (चरिम के०)दिवस चरिमना पञ्चखाणने विपे तथा (अंगुठाइ जिग्गहि
 के०) अंगुष्ठमुष्ठिसहियादिक अजिग्रहना पञ्चखाणने विपे जाणवा ॥२१॥

पञ्चखाणना आगारोनी संख्याना यंत्रनी स्थापना.

अंक.	पञ्चखाणनाम.	संख्या.	आगारोनां नाम.
१	नोकारसी.	१	अन्न० ॥ सह० ॥
२	पोरिस्ती.	६	अन्न० ॥ सह० ॥ पञ्च० ॥ दिसामो० ॥ साहु०सब०
३	साहुपोरिस्ती.	६	" " " " " " " " " "
४	पुरिमह.	७	अन्न० सह० पञ्च० दिसा० साहु० सब० महत्त० ॥
५	अवह.	७	" " " " " " " " " "
६	एकासणं.	८	अन्न० सह० सागा० आउं० गुरु० पारि० मह०सब०
७	वियासणं.	८	" " " " " " " " " "
८	एकलवाणं	७	अन्न० सह० सागारि० गुरु० पारि० मह० सब०
९	नीत्री.	९	अन्न० सहस्सा० लेवा० गिह० उक्कि० पञ्च०
१०	विगइ.	९	पारि० महत्त०सब०
११	आयंघिख.	८	अन्न० सह० लेवा०गिह० उक्कि० पारि० मह०सब०
१२	उपवास.	५	अन्न० सह० पारि० मह० सब०चोखपद्दागारयतिने.
१३	पाणहार.	६	लेवे० अले० अले० बहु० ससिठे० असिठे०
१४	अजिग्रहसंकेत	४	अन्न० सह० मह०सब०
१५	दिवसचरिमं.	४	" " " "
१६	जवचरिमं.	४	" " " "
१७	देसावगासिक.	४	" " " "
१८	समकेतना.	६	राया० घणा० घला० देवा० गुरुनि० विसि०

ગારેણ, આઠમો, (સઘ કે૦) સઘ સમાહિવત્તિયાગારેણ, એ (અઠ્ઠ કે૦) આઠઆગારતે(એગવિઆસણિ કે૦) એકાસણ અને વિયાસણના પચ્ચસ્કાણને વિષે જાણવા. તથા એજ આઠમાંથી એક (અઠ્ઠવિણા કે૦) આઠવિણપસારેણ એ આગાર વિના શેષ એકાસણને વિષે જે કહ્યા છે તેજ (સગ કે૦) સાત આગાર તે(ઇગઠાણે કે૦) એકલઠાણના પચ્ચસ્કાણને વિષે હોય ॥૧૯॥ જિહાં જમણા હાથેં જમે, માત્ર કોલીયા લેવાનેજ હાથ ફેરવે, પરંતુ અંગોપાંગને તો સ્વરજ સ્વણવાદિકને કામે પણ હલાવે નહીં તે એકલઠાણું જાણવું ॥ ૧૯ ॥

હવે વિગડ, નીવિ તથા આયંવિલના આગાર કહે છે.

અન્ન સહ લેવા ગિહ, ઉસ્કિત્ત પડુચ્ચ પારિ મહ સઘે ॥

વિગડ નિવિગએ નવ, પડુચ્ચ વિણુ અંવિલે અઠા ॥૨૦॥

અર્થ:—એક (અન્ન કે૦) અન્નઢળાજોગેણ, વીજો (સહ કે૦) સહ સ્સાગારેણ, ત્રીજો (લેવા કે૦) લેવાલેવેણ, ચોથો (ગિહ કે૦) ગિહવ સંસઠેણ, પાંચમો (ઉસ્કિત્ત કે૦) ઉસ્કિત્તવિવેગેણ, ષઠો (પડુચ્ચ કે૦) પડુચ્ચમસ્કિણેણ, સાતમો (પારિ કે૦) પારિઠાવણિયાગારેણ, આઠમો (મહ કે૦) મહત્તરાગારેણ નવમો (સઘે કે૦) સઘસમાહિવત્તિયાગારેણ, એ (નવ કે૦) નવ આગાર તે (વિગડ કે૦) વિગડ તથા (નિવિગએ કે૦) નિવિગડ મલી વે પચ્ચસ્કાણને વિષે જાણવા, તથા એ નવમાંહેથી એક (પડુચ્ચવિણુ કે૦) પડુચ્ચમસ્કિણેણ એ આગાર વિના શેષ (અઠ્ઠ કે૦) આઠ આગાર જે વિગડ અને નીવિના કહ્યા તેજ (અંવિલે કે૦) આયંવિલના પચ્ચસ્કાણને વિષે જાણવા. જિહાં આમ્લ એકલે સ્વાટો ચોથો રસ તેહથી નિવર્તવું તે આયંવિલ કહીયેં, તેના ત્રણ પ્રકાર છે, એક ઉદન, વીજો કુલ્માપ, ત્રીજો સાથુઆદિક એ ત્રણ જોડે છે. અથવા (આચામ્લ કે૦) ઉસામણની પેરેં જિહાં અન્નાદિક નીરસ થઈ નિકલે તેને આયંવિલ કહીયેં ॥ ૨૦ ॥

હવે ઉપવાસના આગાર કહે છે.

અન્ન સહ પારિ મહ સઘ, પંચ સ્વણ ઠ પાણિ લેવાઈ ॥

ચ્ચુ ચરિમંગુઠાઈ, ત્રિગ્ગહિ અન્ન સહ મહ સઘે ॥૨૧॥

અર્થ:—એક (અન્ન કે૦) અન્નઢળાજોગેણ, વીજો (સહ કે૦) સહસ્સાગારેણ, ત્રીજો (પારિ કે૦) પારિઠાવણિયાગારેણ, ચોથો (મહ કે૦) મહત્તરા

गारेणं, पाचमो (सव के०) सवसमाहिवत्तियागारेणं, ए (पंच के०) पांच
आगार (स्वणे के०) उपवासना पञ्चरत्नानेविषे जाणवा. तथा एमां
अचित्त पाणी पीये भाटे (पाणि के०) पाणस्सना पञ्चरत्नाने विषे लेवेणवा
अलेवेणवा. अग्नेणवा बहुलेवेणवा. ससिन्हेणवा, असिन्हेणवा, ए (लेवाई
के०) लेपादिक (उ के०) उ आगार जाणवा, तथा एक (अन्न के०) अन्न
छणाजोगेणं, धीजो (सह के०) सहस्सागारेणं, व्रीजो (मह के०) महत्तरा
गारेणं, चोथो (सवे के०) सवे समाहिवत्तियागारेणं ए (चउ के०) चार आगा
र ते (चरिम के०) दिवस चरिमना पञ्चरत्नाने विषे तथा (अंगुष्ठाद् जिग्गहि
के०) अंगुष्ठमुठिसहियादिक अजिग्रहना पञ्चरत्नाने विषे जाणवा ॥२१॥

पञ्चरत्नाना आगारोनी संख्याना यंत्रनी स्थापना.

अंक.	पञ्चरत्नानाम.	संख्या.	आगारोनां नाम.
१	नोकारसी.	१	अन्न० ॥ सह० ॥
२	पोरिसी.	६	अन्न० ॥ सह० ॥ पञ्च० ॥ दिसामो० ॥ साहु० सव०
३	साहुपोरिसी.	६	" " " " " " " "
४	पुरिमह.	७	अन्न० सह० पञ्च० दिसा० साहु० सव० महत्त० ॥
५	अवह.	७	" " " " " " " "
६	एकासणं.	८	अन्न० सह० सागा० आउं० गुरु० पारि० मह० सव०
७	दियासणं.	८	" " " " " " " "
८	एकलठाणं	७	अन्न० सह० सागारि० गुरु० पारि० मह० सव०
९	नीवी.	९	अन्न० सहस्सा० लेवा० गिह्व० उक्कित्त० पञ्च०
१०	विगड.	९	पारि० महत्त० सव०
११	आयंविख.	८	अन्न० सह० लेवा० गिह्व० उक्कि० पारि० मह० सव०
१२	उपवास.	५	अन्न० सह० पारि० मह० सव० चोलपद्मागारयतिने.
१३	पाणहार.	६	लेवे० अले० अग्ने० बहु० ससिन्हे० असिन्हे०
१४	अजिग्रहसंकेत.	४	अन्न० सह० मह० सव०
१५	दिवसचरिमं.	४	" " " "
१६	जवचरिमं.	४	" " " "
१७	देसावगासिक.	४	" " " "
१८	समकेतना.	६	राया० घणा० धला० देवा० गुरुति० विसि०

इहां उक्त्तिविवेगेणं ए जे आगार जे, ते आगार पिंरुविगइ आश्रयी ते, ते पिंरु विगय जणाववा माटे विगयना जेद कही देखाडे ते. परंतु विगयना जेदो कहेवानुं द्वार तो आगल आवये दाल अंहीयां तो मात्र पिंरु विगय उलखाववाने निमित्तज कहे ते.

इधमहु मय तिलं, चउरो दवविगइ चउर पिंरुदवा ॥

घय गुल दहियं पिसियं मरुण पक्कन्न दो पिंरु ॥२७॥

अर्थ:-एक (छरू के०) छुग्ध, वीजो (मधु के०) मधु वीजो (मय के०) मय एटले मदिरा अने चोथो (तिलं के०) तैल ए (चउरो के०) चार (दवविगइ के०) डव्य विगय ते ए चार ते ढीळुं विगय होय रस रूप होय, माटे एने रसविगय कहीयें अने एक (घय के०) घृत, वीजो (गुल के०) गोल, वीजो (दहियं के०) दधि एटले दही अने चोथो (पिसियं के०) पिशितं ते मांस ए (चउर के०) चार विगय जे ते ते (पिंरुदवा के०) पिंरुडव्यरूप रसरूप जाणवा. ए चार पिंरु होय एनुं डव्य कोइ वेला डव्य होय, तथा कोइ वेला पिंरु रूप श्रीणो पिंरु होय. तथा एक (मरुण के०) माखण, वीजो (पक्कन्न के०) पक्कन्न ए (दो के०) दो कम्माविगय जाणवां. ते स्वजावें करीने (पिंरु के०) पिंरु रूप होय कठिन होय, माटे एने पिंरुविगय कहीयें. ए दस विगय कहां. इहां उक्त्तिविवेगेणं ए आगार जे ते ते पिंरुविगयनो ते ते जणाववा माटे आ गाथा कही ॥ २७ ॥

हवे केटलांएक पञ्चकाण मांहोमांहे आगार तथा पाठ उच्चार विशेषें करी सरखा ठे एटले तेना आगार पण मांहो मांहे सरखा ठे, अने पाठ पण सरखो ठे, ते कहे ठे.

पोरिसि सडमवडं, डुजत्त निविगइ पोरसाइ समा ॥

अंगुठ मुठि गंठी, सचित्त दवाइं जिग्गहिअं ॥ २८ ॥

अर्थ:- (पोरसाइसमा के०) पोरिसि आदि देइने पञ्चकाण जे ठे, ते सरखां जाणवां, एटले एक पोरिसि अने वीजी (पोरिसिसड के०) सार्द्ध पोरिसि ए वे सरखां जाणवां एटले पोरिसीने सार्द्ध पोरिसीના પંચકાણના પા

वनो उचार तथा आगार पण सरखा ठे तेमज पुरिमह ने (अचहं के०)
अचहं पञ्चकाण पण सरखु जाणवुं, तथा एकासणुं अने (छुजत्त के०)
छिजत्त एटले वीआसणानुं पञ्चकाण अने आगार पण सरखा जाणवा. तथा
विगइ ने (निविगइ के०) नीविनुं पञ्चकाण अने आगार पण सरखा जाणवा.
तथा (अंगुष्ठ के०) अंगुष्ठसहियं, (मुठि के०) मुठिसहियं, (गंठी के०)
गंठिसहियं, (सचित्तदवाइ के०) सचित्त अव्यादिकनुं पञ्चकाण एटले स
चित्त अव्यादिक एटले सचित्त अव्यादिकना पञ्चकाण जे देसावगासिक
तेमज दिवसचरिमादिनां पञ्चकाण ए सर्वे (अजिगहियं के०) अजिग्रह प
ञ्चकाण कहेवाय, तेना पण मांढोमांढे पाठ तथा आगार सरखा जाणवा.
परंतु कालप्रमाणादिकें तथा स्थानकें तो फेर फार होयज ॥ २३ ॥

हवे ए सर्वे आगारोना अर्थ कहे ठे.

विस्तरण मणानोगो, सहस्सागारो सय सुहपवेसो ॥

पञ्चकाल मेदाई, दीसि विवज्जासु दिसिमोहो ॥ २४ ॥

अर्थः—जे (विस्तरण के०) विस्तरण यह जाय ते (अणानोगो के०)
अणानोगधी थाय एटले पञ्चकाणनो उपयोग अणानोग थकी वीसरि जाय
तेवारें अजाणपणे कांइ मुखमां प्रक्षेप करे तो तेथी पञ्चकाण जंग न थाय.
ए प्रथम अणानोगेण आगार कलुं एनी सायें अन्नन्न शब्द जोकीयें ते
वारें अन्नन्नानोगेण एवुं नाम थाय माटें तेनुं कारण समजवाने नीचें
अर्थ सखीयें ठेयें, अन्नन्नानोगेण एटले अन्यत्र अने अणानोगात् तिहां
अन्यत्र एटले जे आगार कक्षां होय ते आगार वर्जिने वीजा सर्वत्र
स्थानकें पञ्चकाण पालवानी यत्ना राखवी. अन्नन्न ए पद सर्वे आगारें
जोरवुं, एम जाणवुं तथा अणानोगात् एटले वीसरवायकी अर्थात् पञ्च
काणनो उपयोग वीसरते अजाणतां कांइ मुखमां प्रक्षेप कराइ जाय पठी
पञ्चकाण सांजरी थावे तेवारें तरत मुखथकी त्याग करे तेथी पञ्चकाण
जंग थाय नही अथवा अजाणे मुखथकी हेठे उतलुं पठी कालांतरें अ
थवा तुरत स्मरणमां थावे तो पण पञ्चकाणनो जंग थाय नही परंतु शु
रुव्यवहार ठे तेथी फरी निःशंक न थाय ते माटें यथायोग्य प्रायश्चित्त
लेवुं. ए बात सर्वे आगारोने विषे जाणवी. माटें आहीं पीठिकारूपें सखी.

बीजो (सहसागारो के०) सहसात्कार ते (सयमुह के०) पोतानी
मेढें आवी मुखमांहे (पवेसो के०) प्रवेश करे ते जाणवुं. एटले पच्चरकाण
कीधुं ठे तेनो उपयोग तो बीसख्यो नथी पण कार्य करवाना प्रवर्तनयोग
लक्षण सहसात्कारें खजावेंज पोताना मुखमां कांइ प्रवेश थइ जाय जेम
दधि मथतां थकां ठांटो उनीने मुखमां पनी जाय अथवा अन्नादिकनो
कण मुखमां पनी जाय तथा चउविहार उपवास होय अने वर्षाकालमां
मेघनो ठांटो मुखमां पनी जाय तो पच्चरकाण जांगे नही.

त्रीजो (पञ्चकाल के०) प्रवृत्तकाल ते कालनी प्रवृत्तता जाणवी.
जेम (मेहाइ के०) मेघादि एटले मेघना वादले करीने ठंकाइ गयेला
सूर्यनी खबर न पडे तथा आदिशब्दथकी दिग्दाह, ग्रहादिक, रजोवृष्टि,
पर्वत प्रमुख सर्वत जाणी लेवुं. तिहां पर्वत अने वादला प्रमुखें अंतरिक्ष,
सूर्य देखाय नही अथवा रज उरुवे करी न देखाय तेवारें पोरिसीयादि
कना कालनी खबर न पढतां अपूर्ण थयेलीने संपूर्ण थयेली जाणीने ज
मवा बेसी जाय तो पच्चरकाण जंग न थाय परंतु जाणवामां आवे तो
पठी अर्द्धो जम्यो थको होय तो पण एमज वेशी रहे, अने पोरिसी आदि
पूर्ण थाय पठी जमे तो जंग न थाय, परंतु हजी पूर्ण थइ नथी एवुं जाण
वामां आवे तो पण पढखे नही अने जमे तो पच्चरकाण जंग थइ जाय ॥

चोथो (दिसिमोहो के०) दिसामोहेण ते (दिसिविवज्जासु के०)दिशिना
विपर्यासपणाथकी जेवारें दिङ्मूढ थइ जाय तेवारें पूर्वने पश्चिम करी
जाणे अने पश्चिमने पूर्व करी जाणे एम खबर न पढवाथी अपूर्ण पच्च
रकाणे पूर्णकाल थयो जाणीने जमे तो पच्चरकाण जंग नही अने दिङ्
मोह मटी गयां पठी जेवारें जाणवामां आवे तेवारें पूर्वनी पेठें अर्द्धो
जम्यो थको होय तो पण पच्चरकाण पूर्ण थाय तिहां सुधी एमज वेशी
रहे अने काल पूरो थया पठी जमे ॥ २४ ॥

साहुवयण उग्घाडा, पोरिसि तण सुठया समाहित्ति ॥

संवाइ कळा मदत्तर, गिदठ वंदाइ सागारी ॥२५॥

अर्थ:-पांचमुं (उग्घामापोरिसि के०) उग्घाम पोरिसी एवो (साहु
वयण के०) साहुतुं वचन एटले बहुपडिपुणा पोरिसि एवुं सांजदीने जो

अपूर्ण पञ्चकाणे जमे तो पण पोरिसी जंग न थाय, पठी कोइकना क हेवा उपरथी जाणवामां आवे के हजी लगण पोरिसीनो काल पूर्ण थयो नथी तेवारें पूर्वोक्त रीतें अर्कजुक्त रहे अने पोरिसीनो काल पूर्ण थया पठी जमे ए साहुवयणेणं नामें आगार जाणवो.

ठठो (तणु के०) शरीर तेनुं (सुखया के०) स्वस्थता जे निराबाध पणुं तेने (तणु के०) समाधि (इति के०) एम कहीयें. एटला माटे ए सबसमाहिवत्तियागारेणं कहेवाय इहां तीव्रशूलादिक रोग उपने थके; आर्त्त रौझनी सर्वथा निराशें जे शरीरनी स्वस्थता ते सर्व समाधि कहीयें तत्पात्ययिक जे कारण ते सर्वसमाधिवर्तिताकार कहीयें. ते समाधिने निमित्तें जे औपध पध्यादिकनी प्रवृत्तिने विषे अपूर्ण प्रत्याख्याने जमतां पण पञ्चकाण जंग थाय नहीं.

सातमुं (संघाइकळा के०) संघादिकनुं कोइ कार्य उपने थके वडेरानी आझा पावे तेने (महत्तर के०) महत्तरागार कहीयें, ते आची रीतें के जे पञ्चकाण कीधुं ठे तेनी अनुपालनाथकी पण जो निर्झरानी अपेक्षायें विचारीयें तो महोदुं निर्झरा वाज हेतु कार्य ठे, अने अन्य पुरुषांतरें ते कार्य असाध्य ठे, धीजा कोइ पुरुषयी थाय तेम नथी एवुं कोइ संघनुं तथा आदि शब्दथकी चैत्य ग्लानादिकना कार्यें प्रयोजन ठे तेहिज आकार ते महत्तराकार कहीयें. तिहां अपूर्ण कालें जमतां पञ्चकाण जंग न थाय.

आठमुं (गिहृष्ठ के०) गृहस्थनी नजर पडे तथा (धंदाइ के०) सर्प धंदि वानादिकनी नजर पडे तेने (सागारी के०) सागारिआगारेणं कहीयें. तिहां आगार एटले घर तेणे करी सहित ठे जे तेने सागारिकहीयें तेनी नजरें देखतां साधुने आहार करवो कल्पे नहीं. केम के एचकी प्रवचनोपघातादिक बहु दोषनो संजव थाय माटें साधुने जमतां थकां जो सागारी थायी पडे अने ते जो चस होय एटले तरत जवावालो होय तो दण्णक बेसी रहे अने तेने स्थिर रहेतो जाणे तो स्वाध्यायादिकना जंग पातकना जयथकी अन्यत्र जइने तेहिज आसने जमे तो पञ्चकाण जंग न थाय. ए जेम गृहस्थने सागारिक कहीयें तेमज जेदनी हट्टे देखतां थय्न खाइयें ते पचे नहीं. तेने पण सागारिक कहीयें तथा उपपदणें आदि शब्दथकी सर्प, अग्नि, प्रदीप, नरेसी, पाणीनी रेस आवे तथा गृहपातादिक एटले घर पणुं होय

ए आगार पण लेवा. इत्यादिक उपद्रवोना कारणे अन्यस्यानके जड मतां पण पञ्चस्काण जंग न थाय ॥ २५ ॥

आउंटण मंगाणं, गुरु पाहुण साहु गुरुअजुठाणं ॥
परिठावण विहि गहिए, जइण पावरण कडिपट्टो ॥ २६ ॥

अर्थ:-नवमो (अंगाणं के०) पण प्रमुख अंग तेनुं (आउंटण के०) आकुंचन एटले संकोचवुं तथा पसारवुं ते अणखमते करवुं पडे एटला माटे एने आउट्टणपसारेणं आगार कहीयें तेथी जमतां यकां कांडक पोतानां आसनादिक चलायमान थाय तो पञ्चस्काण जंग न थाय.

दशमो (गुरु के०) पोताना दीक्षागुरु आवे अथवा कोइ महोदो पा हुणसाहु के०) प्राहुणो साधु आवे थके जमतां उठवुं पडे तो (गुरुअजुठाणं के०) गुरुअजुठाणेणं आगार थाय एटले ते आवेला आचार्यादिक गुरुनां विनयादिक करवा माटे अज्युठानादिक साचववा सारु उठवुं पडे, फरी तेमज बेसीने जमे तो पञ्चस्काण जंग न थाय ॥

अगीयारमो (पारिठावण के०) जे अन्न परठवातुं होय ते (विहिगहिए के०) विधियें ग्रहण करेलु होय ते उपवासादिक पञ्चस्काणमां पण लेवुं पडे तेने पारिठावणियागारेणं कहीयें एटले जे विधियें करी निदोंप पणे ग्रहण कखुं अने विधियें वहेंची आप्युं होय पठी अन्य साधुयें विधियें जुक्त कख्या थकी कांडक आहार उगखो ते पारिष्ठापन योग्य थयुं परंतु ते अधिक आहारने परठवतां दोष उपजे ठे एवुं जोणीने तेहवुं अन्न तथा विगयादिकने गुरुनी आज्ञायें आहारतां पञ्चस्काण जंग न थाय. तिहां एटलुं विशेष जे चउविहार उपवासमांहे पाणीनुं पारिठावणियागारेणं थाय तथा तिविहार उपवासना पञ्चस्काणमां अन्नादिकनुं पारिठावणियागारेणं थाय, परंतुविगयादिकनुं पारिठावणियागारेणं न थाय, अने वीजा सर्व पञ्चस्काणोने विषे थाय. ए आगार यतिने होय परंतु पाठ संलग्न ठे माटे गृहस्थने पण पाठमां कहेवाय ठे.

बारमो (जइण के०) यतिने अर्थे आगार जाणवो ते यतिने अर्थे (पावरण के०) प्रावरणना पञ्चस्काणे (कडिपट्टो के०) चोदपट्ट तेहनो आगार जाणवो, एटले वस्त्र मूकी नग्न थइ वेगो होय अने गृहस्थ आवे

एटले लज्जाने माटे उठीने चोखपट पहरे, तेने चोखपटागारेण कहीयें एथी पञ्चस्काणजंग न थाय. ए आगर पण यतिने होय ॥ २६ ॥

खरडिय लुहिअ मोवा, इ लेव संसठ मुच मंमाई ॥ उरि
त पिंम विगई, एं मरिअं अंगुलीहिं मणा ॥ २७ ॥

अर्थ:-तेरमो, प्रथम (खरडिय के०) खरड्यो ते लेप अने पठी तेने लुहिअ के०) लुंठी नाख्यो होय एटले खरड्यो ते लेप अने लुठयुं ते अलेप एवो (मोवाइ के०) मोयो चाटुवो प्रमुख होय ते (लेव के०) लेवालेवेण आगर जाणवो, एटले जोजननुं जाजन अथवा चाटुवा प्रमुख होय ते अकल्पनीय एवा विगय अने शाक प्रमुख अन्नादिकें खरड्या होय, पठी ते कम्ठी प्रमुखने लुंठीने अलेप कीधां होय तो पण कांडक विगयादिक अवयवना सज्जावें सहित ठे तेवा जाजने करी आयंघिलादिक पञ्चस्काण वालाने जमतां पञ्चस्काण जंग थाय नही.

चौदमो गिह्वसंसठेण एटले जक्तदायक गृहस्थसंबंधि विगयादिकें वचारादिकें (संसठ के०) संसठ एटले मिश्र कीधुं एवुं (मुच के०) शाकादिक केरंवादिक तथा (मंमाई के०) मांडादिक ते लगारेक हाथे गोल प्रमुखें चोपड्या कीधा होय तेने गृहस्थसंसठ कहीयें ते निविना पञ्चस्काणे लेवा कट्पे तथा आयंघिलमां पण किंचिन्मात्र तैलादिकें स्निग्ध हाथे लगडेल एवा मंडकादिक होय ते पण यतिने लेतां पञ्चस्काण जंग न थाय.

पन्नरमो (पिंम विगईण के०) पिंमरूप विगयनुं (ऊरिक्त के०) उत्तिष्ठ एटले पातुं लेवुं एटला माटे एने उरिक्तविवेगेण नामें आगर कहीयें. एटले ए जाव जे मांमां प्रमुख अन्न तथा पूषिकादिक ऊपर गोल प्रमुख तथा माखणादिक मूक्यां होय, ते फरी पाठा तेना उपरथी उपासी पण लीधा होय एटले ए गोल माखणादिक जे पिंम विगय ठे ते एवां ठे के जे पदार्थ उपर राखेलां होय तेने फरी जेवारें तेना उपरथी पाठां उरूरी लइयें तेवारें ते निःशेषपणे एटले वधां पाठां लेवाइ शकाय नही कांडक पण रोटला प्रमुखने लागेलां थकांज रही जाय माटे जेना उपरथी पिंमविगई अलगी करी लीधी होय एवा रोटलाप्रमुखने विगईना पञ्चस्काणे वालो, जो गृहस्थना घरथी बहोरीने जुंजे, तो पञ्चस्काणजंग न थाय.

शोलमो (सस्त्रियं के०) मसद्वयुं (अंगुलीदिं के०) अंगुलीयं करीने
 (मणा के०) लगारेक एटले ए जाव जे अंगुलिये वृतादिक चोपडी ते
 अंगुलीयें चोपडीने मांन प्रमुख करे तेने परुचमस्त्रिण कहीयें. ते सर्व
 था रूढ एवा मंरुकादिक होय तेने लगारेक स्नेहवंत मुकुमारता उपजा
 ववाने अर्थे लहुचूइ प्रमुख स्तंगुलीयें करी अक्षित कीधुं होय ते नीवि प
 च्चरकाणमां लेतां पच्चरकाण जंग न आय, परंतु वृतादिकनी धारायें करी अ
 क्षित करे, तो लेवुं कदपे नही. ए शोल आगार अशन आश्री कदा॥१३॥

हवे पाणस्सना ठ आगारनो अर्थ कहे ठे

लेवाडं आयमाई, इअर सोवीरमठ सुसिणजलं ॥ धोअण
 बहुल ससिठं, उस्सेइम इअर सिठविणा ॥१४॥ दारं ॥ ४ ॥

अर्थः—प्रथम (लेवाडं के०) लेपकृत पाणी ते कोने कहीयें? के (आ
 यमाई के०) आचाम्वादि उंसामण आदिशब्द थकी आंवली तथा झाडनुं
 पाणी पण जाणवुं एटला माटे ए आगारनुं नाम लेवेणवा कहीयें.

बीजो (इअर के०) इतर एटले पूर्वोक्त लेपथकी जलटु अलेपकृत
 पाणी लेवुं ते माटे ए आगारनुं नाम अलेवेण वा जाणवुं. ते (सोवीरं के०)
 सौवीर कांजी धोयण आदिशब्दथी गडूल जरवाणी प्रमुख जाणवुं

त्रीजो (अठं के०) अठ ते निर्मल पाणी (उसिणजलं के०) ऊण
 पाणी एटले त्रिदंदोत्कालित ऊण जल अथवा बीजुं पण निर्मल पाणी
 नितखुं फलादिकनुं धोयण जाणवुं एटला माटे अठेणवा नाम कहीयें.

चोथो (धोअण के०) चोखा प्रमुखना धोयण प्रमुखनुं पाणी तेने (व
 हुल के०) बहुलेप कहीयें एटला माटे एनुं बहुलेवेणवा एवुं नाम ठे ए
 तंडुलधावनादिक गंरुल पाणी जाणवुं.

पांचमो (ससिठं के०) सीथ सहित पाणी ते (उस्सेइम के०) आ
 टाथी खरड्या हाथनुं धोयण एटले उत्सेदिम एवुं पिष्टजलनुं नाम ठे
 एटला माटे ससिठेणवा एवुं ए आगारनुं नाम ठे.

ठठो ए पूर्वोक्त पांचमा ससिठेण वा ए आगारथी (इअर के०) इतर ते
 आटावाला हाथनुं धोयण तेने वस्त्रादिकें करी गड्युं होय तेथी ते (सिठवि
 णा के०) सीथ विनानुं जाणवुं, एटले अन्नादिक आटाना दाणाना खाद

विनातुं धाय, एटला भाटे तेनुं नाम असिष्ठेण वा कहेवाय. ए ठ आगार पाणीना कद्या. तेनी साथें पूर्वे कहेला शोल आगार मेलवीयें, तेवारें सर्व मली चावीश आगारोनी संख्या थाय ॥ १७ ॥

आंहीयां प्रत्येक आगारें वा शब्द मूकेलो ठे ते एक एकथी बीजा बी जामां विशेष देखामचाने भाटे ठे, एटले लेपथी अलेप विशेष, अलेपथी अन्न विशेष, अम्रथी बहुलेप विशेष, बहुलेपथी ससिठ विशेष, ससिठथी असिठ विशेष जाणवो, परंतु लेपादिकनुं पाणी लीये तो पण उपवासादि कनो जंग धाय नही. इति जावः ॥ ए प्रकारें अपुनरुक्त एटले फरी न उच्चरीयें एवा चावीश आगारोना अर्थनुं व्याख्यान लेशथी देखाव्युं. ए आगारोना अर्थनुं चोखुं. द्वार पूर्ण थयुं उत्तर वोल चालीश थया ॥

हवे दश विगइना स्वरूपनुं पांचमुं द्वार कहे ठे.

पण चउ चउ चउ उ उविह, उ जरकउझाइविगइ इगवीसं ॥

ति उ ति चउविह अजरका, चउ महुमाई विगइ वार ॥१८॥

अर्थः—जे इंद्रियादिकने पुष्ट करे, मन, वचन अने कायाना योगने अप्र शस्त विकार उपजावे, ते विगइ कहीयें, ते विगइ दश जेदें ठे. तेमांथी चार विगइ तो साधु अने श्रावक वेहुने अन्नद्वयज ठे एटले नक्षण करवा योग्य नथी, अने ठ नक्षयविगइ साधु अने श्रावक वेहुने नक्षय करवा योग्य ठे भाटे एने नक्षय विगइ कहीयें, तेना उत्तर जेद वार थाय ते कहे ठे.

प्रथम दुध विगइ (पण के०) पांच जेदें ठे, बीजी दधि विगइ (चउ के०) चार जेदें ठे, बीजी घृतविगइ (चउ के०) चार जेदें ठे, चोथी तेल विगइ (चउ के०) चार जेदें ठे. पांचमी गोलविगइ (दु के०) वे जेदें ठे. ठणी पक्वान्नविगइ (दुविह के०) द्विविध एटले वे जेदें ठे, ए (दुझाइ के०) दुग्धादिक (ठ के०) ठ (जरक के०) नक्षण करवा योग्य (विगइ के०) विगइ ठे तेना सर्व मली उत्तरजेद (इगवीसं के०) एकवीस थाय ठे.

हवे चार अन्नद्वय विगइना उत्तर जेद कहे ठे. प्रथम मधु विगइ (ति के०) त्रण जेदें ठे, बीजी मदिरा विगइ (दु के०) वे जेदें ठे, बीजी मांस विगइ (ति के०) त्रण जेदें ठे, चोथी माखणविगइ (चउविह के०) चार जेदें ठे. ए (महुमाई के०) मधु आदिक (चउ के०) चार (अजरका के०)

अजदय (विगइ के०) विगइ ठे, तेना सर्व मली उत्तर जेद (वार के०) वार थाय ते सर्व नामपूर्वक आगल कहेशे ॥ २९ ॥

हवे प्रथम ठ जदय विगइना एकवीश जेद व्यक्तें करी कहे ठे.

खीर घय दहि अ तिह्वं, गुड पकन्नं ठ जरक विगईउ ॥

गो महिसि उंठि अय ए, लगाण पणइ-६ अह चउरो ॥ ३० ॥

अर्थः—प्रथम ठ जदय विगयनां नाम कहे ठे. एक (खीर के०) दूध, बीजो (घय के०) घृत, त्रीजो (दहि के०) दधि, (अ के०) वली चो थो (तिह्वं के०) तैल, पांचमो (गुरु के०) गोल, ठठो (पकन्नं के०) प कन्न, ए (ठ के०) ठ (जरकविगईउ के०) जदयविगय जाणवा. एटले ए ठ विगई जे ठे ते साधु तथा श्रावकने जक्षण करवा योग्य ठे माटे एने जदय विगय कह्या, हवे ए ठ जदय विगयना उत्तर जेदनां नाम कहे ठे.

तिहां प्रथम दूधविगयनुं नाम कह्युं ठे माटे दूधना उत्तर जेद कही दे खाडे ठे. एक (गो के०) गायनुं दूध, बीजुं (महिसी के०) जेपनुं दूध, त्रीजुं (उंठि के०) उंठनीनुं दूध, चोथुं (अय के०) अजा एटले ठालीनुं दूध, पांचमुं (एलगाण के०) एरुका ते गारुनीनुं दूध ए (पण के०) पांच जातिनां (डुरु के०) दूध ते सर्व विगई जाणवां, अने शेष मनुष्यणी तथा बीजा पशुआदिकनां जे खीर थाय ठे ते विगइमां गणाय नही. (अह के०) अथ एटले हवे (चउरो के०) चार जातिनुं घृत तथा चार जातिनुं दही कहे ठे ॥ ३० ॥

घय दहिआ उट्टि विणा, तिल सरिसव अयसिलट तिह्व चऊ ॥
दवगुड पिंरुगुडा दो, पकन्नं तिह्व घय तलियं ॥ ३१ ॥ दारं ॥ ५ ॥

अर्थः—प्रथम (घय के०) घृत जाणवुं, बीजी (दहिआ के०) दधिजा णवुं, ए वे विगइना एक (उट्टिविणा के०) उंठनीना दूध विना बाकी चार चार जेद जाणवा. केम के उंठडीनुं दूध जमाय नही माटे ते विना बाकी चार, एक गायना दहीनुं घी, बीजुं जेपना दहीनुं घी, त्रीजुं ठालीना दहीनुं घी, अने चोथुं गारुना दहीनुं घी, ए चार जेद घृतना जाणवा तथा दहीना पण एज चार जेद. एक गायना दूधनुं दही, बीजुं जेपना

દૂધનું દહી, ત્રીજું ઠાલીના દૂધનું દહી અને ચોથું ગામરના દૂધનું દહી, ૫ ચાર દહીના જૈદ વિગડરૂપ જાણવા.

હવે તેલ વિગડના ચાર જૈદ કહે છે. ૧૬૦ (તિલ કે૦) તિલનું તેલ, વીજું (સરિસવ કે૦) સરસવનું તેલ ત્રીજું (અયસિ કે૦) અલસીનું તેલ અને ચોથું (લટ કે૦) કાવરી કસુંબા ધાન્ય સસસના ઢાણાનું તેલ, ૫ (તિલ કે૦) તેલ વિગડના (ચઝ કે૦) ચાર જૈદ વિગડયાતા રૂપે જાણવા. અને વીજા ઇરંમીયાનાં ફૂલાં, દિમોલ, મધુકફલ, નાલિયેર, લદિર, શિંશ પાદિક યાવત્ લાદ્યાપાકાદિક સર્વ જાતિનાં તેલ તે નીવિયાતાં જાણવાં.

હવે ગોલ વિગડના ચાર જૈદ કહે છે. ૧૬૦ (દવગુરુ કે૦) દવગુરુ તે ઢીલો રાવનીયો રસરૂપ ગોલ જાણવો, વીજો (પિંનુગુરુ કે૦) પિંનુ રૂપ ગોલ તે કાઠો વિવિધ જાતિનો ગોલ જાણવો. ૫ (દો કે૦) બે પ્રકારના ગોલ જાણવા.

હવે (પકાન્ન કે૦) પકાન્ન વિગડના ચાર જૈદ કહે છે, તેમાં ૧૬૦ તે પૂર્વે જે ચાર જાતિનાં તેલ કહ્યાં છે, તેમાં તલ્યું હોય તેને (તિલ્લતલિય કે૦) તેલમાં તલેલું પકાન્ન કહિયેં વીજું પૂર્વે જે ચાર જાતિના ઘૂત કહ્યાં છે, તેમાં તલ્યું હોય તેને (ઘયતલિય કે૦) ઘૂતમાં તલેલું પકાન્ન કહીયેં. તલિય શબ્દ બે સ્થાનકેં જોમ્તો. ૧ રીતેં દૂધના પાંચ, ઘૂતના ચાર, દહીના ચાર તેલનાં ચાર, ગોલના ચાર અને પકાન્નના ચાર, મલી ૧૬૦ જૈદ જદ્ય વિગડના કહ્યા. ૫ વિગડના નામનું પાંચમું ધાર પૂર્ણ થયું. ઉત્તર બોલ પચાસ થયા. હવે ૧ જદ્ય વિગડના નિવિયાતા ત્રીશ કરાય છે તેના જૈદોનું ઠહુ ધાર કહેવે.

પયસાડિ ચિર પેયા, વલેદિ હૃદિ હૃદિ વિગડગયા ॥

દરક વહુ અપ્પ તંડલ, તચ્ચન્નવિલ, સહિઅ હૃદે ॥ ૩૧ ॥

અર્થ:-પ્રથમ દૂધના પાંચ નિવિયાતા થાય તે કહે છે. ૧૬૦ (દરક કે૦) દ્રાક્ષ અને ટોપરાદિક નાલીને દૂધ રાંધ્યું હોય તેને (પયસાડિ કે૦) પય સાની કહીયેં, વીજું (વહુતંડલ કે૦) ઘણા ચોલા નાલીને દૂધ રાંધ્યું હોય તેને (ચીર કે૦) ચીર કહીયેં, ત્રીજું (અપ્પતંડલ કે૦) અપ્પતંડલ ઇટલે થો ઢા ચોલા નાલીને દૂધ રાંધ્યું હોય તેને (પેયા કે૦) પેયા કહિયેં, ચોથું (તચ્ચન્ન કે૦) તે ચોલાના ચૂણેં કરી સહિત ઇટલે તે ચોલાનો આટો લોક જાપાયેં ફૂકરણું કહે છે, તે નાલીને, દૂધ પચાવ્યું હોય, રાંધ્યું હોય

तेने (अवलेहि के०) अवलेहिका कहियें, पांचमुं (अंवलसहिअडुके के०) खाटो रस करी आठ कांजी प्रमुख खटाशें सहित दुध जण करे, अथवा एलोक जापायें दूधमां खटाश होय तेमाटें एने फेदरी कहे ठे अथवा त्रण दिवस प्रसूत गोदुग्ध बलही बलहटां ते (डुळ्ढी के०) डुळ्ढी कहियें. ए पांच (डुळ्ढ के०) दुग्धना (विगड्गया के०) विकृतिगता एटले निवीयाता जाणवा. जेदांतरें एनां पण बीजा जेदो आय ठे ॥ ३२ ॥

हवे घृतविगड् तथा दहीविगड्ना पांच पांच निवीयाता कहे ठे.

निप्रंजण विसंदण, पक्कोसहि तरिय किट्टि पक्कघयं ॥ द
हिए करंव सिंहरीणि, सलवण दहि घोल घोलवडा ॥ ३३ ॥

अर्थः—एक पक्कान्न तड्यापठी उत्तुं जे बलेलु घृत तेने (निप्रंजण के०) निप्रंजण एटले निर्जनघृत, पक्कान्ननुं तलण घृत कहियें, बीजुं दहीनी तरी अने धान्यनी कणक वेहु एकठा मेलवीने नीपजाव्युं जे डव्य विशेष कुद्वर इतिजाषा सपादलक्ष देशप्रसिद्ध ते (विसंदण के०) विसं दन एटले विसंपंदन कहियें, त्रीजुं (पक्कोसहितरिय के०) पक्कोपधितरित एटले औपधिने घृत साथें पचावीयें तेनी उपर जे घृतनी तरिका बले ठे, एवुं कूरिया सरिखु घृत पचीने आय ते घीनी उपरली तरी कहियें, चोथुं घृतनो मेल उतरे तेने (किट्टि के०) घृतनो मेल ते कीटुं कहियें, पांचमुं (पक्कघय के०) पाकुं घृत ते औपधियें पचावेळुं घृत जाणवुं, खयर आमलादिक ब्राह्मी प्रमुख औपधियें करी पचाव्युं होय ते जाणवुं एना जेदांतर घणा आय.

हवे दहीना पांच निवीयाता कहे ठे. प्रथम (दहिए के०) दहीने विपे उंदन एटले कूर एकतुं मेलवीने कीधुं ते दधि सीधोरो इत्यादि लोक जापायें कहे ठे, तेने (करंव के०) करंवो कहियें, बीजुं खांम नाखीने हाथशी मथन करेळुं दही तथा खांमयुक्त वांधेळुं दही तेने (सिंहरीणि के०) सिंहरीणि कहियें, त्रीजुं लूणना कण नाखीने मथेळुं वस्त्रे अणगड्युं जे दही, ते (सलवणदहि के०) लवणसहित दधि कहिये, चोथुं लुगमार्थी ठाणेळुं मथेळुं दही तेने (घोल के०) घोलेळुं दही कहियें, पांचमुं दहीना घोलयुक्त बटक करवां कांजीवसां, दहीवसां तथा दही नाखीने तपावे, पठी मांहे वसां नाखे, तेने (घोलवमा के०) घोलवमां क

हीये. हां विवेकीने गटसुं विरोप के जिहां विदलयुक्त करवुं पडे. तिहां एही तथा नाम जे ब्रह्मांड नावधी होय तेने जाण करी नावधीये तेषारें धावयने जहाण करवा योग्य थाय. अन्यथा घोलयमां वाचीश अजह्यमां गणाय ने जहाण करवा योग्य नथी. अकल्पनीय जाणवां ॥ ३३ ॥

हवे तेस तथा गोल विगडना पांच पांच नीवियाता कहे ठे.

तिलकृष्टि निप्रंजण, पकतिल पकुसदितरिय तिल मली ॥

साकर गुलवाणय पाय, खंम अधकडिय इगुरसो ॥ ३४ ॥

अर्थः—प्रथम (तिलकृष्टि के०) तिल तथा गोल कृष्टिने खांमीने एकठां करिये, ते तिलकृष्टि कह्यीये. श्रीजुं तथा पकासधी उतरेसुं दजेसुं यजेसुं तेस गटसे पकासनुं तलण जाणवुं. अथवा केरी प्रमुखादिकना सरसीया दिक तेस ते (निप्रंजण के०) निप्रंजन गटसे निप्रंजन जाणवुं. श्रीजुं सपे ओपधवाला तेस गटसे लाष्टादिक अव्ययी पकावेलां तेसने (पकतिल के०) ओपधपक तेस कह्यीये, चोसुं तेसमांडे नारायणादिक ओपधी पचाव्या पठी ओपध उपर तरी वसे ते (पकुसदितरिय के०) पकोपधिची तरिय तेस गटसे पकोपधिची वसेली तरि कह्यीये. पांचसुं (तिलमलीके०) तेसनी मली गटसे तेसनी मेस कीटी जाणवी. ए पांच नीवियाता तेसना जाणवा. गना पण जेदांतरें घणा जेदो थाय.

हवे गोलना नीवियाता कहे ठे. एक (साकर के०) साकर मिथ्री, बी जो (गुलवाणिय के०) गोलवाणी तथा रांधेसुं गुलवाणुं अखात्रीजें कराय ते देशप्रसिद्ध ठे, श्रीजो (पाय के०) गोलनी पांति ते पाकयुक्त जेणें करी खाजादिक खेपीये ठेये एने मासवादिक देशने विपे काकयपांति एम जापायें कहे ठे, चोथो (खंम के०) खांमनी सर्वजाति, पांचमो (अधक डिय इगुरसो के०) अर्द्ध काढेलो इहु गटसे सेसनी तेनो रस, ए पांच नीवियाता गोलना जाणवा. गना पण जेदांतरें घणा थाय ठे ॥ ३४ ॥

हवे कनाविगडना पांच नीवियाता कहे ठे.

पूरिअ तव पूआ विय, पूअ तनेह तुरिय घाणाई ॥ गुल

हाणी जल लप्पसि, य पंचमो पूत्तिकय पूज ॥ ३५ ॥

अर्थः—(पूरिअतवपूआ के०) पूर्यो गटसे बांधयो सर्व तावडो ठे ते

(पिंमगुल के०) पिंमगुल एटले काडी मांस माये (मयमाय के०) मसदुं जे चूरुं प्रमुख तेमांहे (अयमाय के०) यातांमयक एटले शण पीवना मद्योर ते समान नहाना कापीयाना लेया प्रमाणवाडा एवा गोलना बहु खंक रहे तो पण तेने (च के०) वली (मयमठ के०) संखट्ट डव्य कहियें. ते नीवीयातामांहे लेया कव्ये परंतु एवी मद्योरा खंड गोलना रहे तो ते विकृतिगत जाणवा. ते कव्ये नदी ॥ ३३ ॥

हवे वली एहिज नीवीयातानुं स्वरूप दर्शाववा कांडक विशेष कहे ठे.

द्वहयविगइ विगइ, गयं पूणो तेण त हय दवं ॥

उधरिए तत्तमिय, उक्किठ दवं इमं चन्ने ॥ ३४ ॥

अर्थ:—(दव के०) डव्य जे कलम शाल जोखा प्रमुख तेणे (हय के०) हणी निर्वीर्य करी एवी जे क्षीरादिक (विगइ के०) विगइ तथा वणिका दिकें हणी एवी जे घृतादिक विगइ तेने (विगइगयं के०) विकृतिगत एटले नीवीयातुं कहीयें. (तेण के०) ते कारण माटे (पुणो के०) वली ते तंडुला दिकें हण्युं एवुं जे विकृतिगत (तं के०) तेने (हयं दवं के०) हत डव्य कहीयें. तथा सूखडी तावनामांहेथी (उद्धरिए के०) उद्धर्या पठी एटले सूखनी कहाडी लीधा पठी उगखुं जे घृत (तत् के०) ते टाहाडुं थया पठी तेमां लोट नाखीने हलावियें (तम्मिय के०) ते घृत तावडो हेगो उताख्या पठी (उक्किठदवं के०) उत्कृष्ट डव्य कहेवाय एटले विगय जाणवुं (इमं चन्ने के०) एम अनेरा आचार्य कहे ठे. इति गाथार्थः ॥ ३४ ॥

इहां जावार्थ ए ठे जे अन्न प्रमुख डव्यें विगइना पुजल हण्वा तेवारें विगयनो खाद फरी गयो तेथी ते नीवीयातु कहेवाय, परंतु विगइ तथा नि वृत्तिक न कहेवाय, एटला माटे ते नीवीना पचस्काण वाढाने लेवी कव्ये.

अने सुकुमारिकादिक सुखडीने तावडामांहेथी काढ्या पठी उगखुं जे घृतादिक तेने विषे चूला उपर ठते अग्निसंयोगथी तपे थके तेमांहे क्षेपण्युं जे कणिकादिक दल प्रमुख तेने उत्कृष्ट डव्य कहीयें, ते विकृतिगत जाणवुं. ते केम के? चूरिम पूर्वे कडाह विगइ थई जन्न कणिका कीधी ते ऊण्ण घृत गोल परस्परें डव्य हत थइने पठी ते कणिका क्षेप करी मोदक बांध्या एवुं जे चूरमादिक ते विकृतिगत जाणवुं, पण विगय समजवी

नहिं, एतुं नाम उत्कृष्ट इत्य जाणवुं. एम कंटलाएक आचार्य कहे ठे. नामां नरे गीमार्थाजिप्राये तो एम के जो बुद्धाना मायाधी उत्तमा पत्री शीत थया येनें, जे कणिकादिक केपरीये, ते तथाविध पाकानाथी विकृतिगत कट्टीये अन्यथा परिपक्व विशेष थये इत्यगत कट्टीये पण विगइ तथा निर्विकृतिक न कट्टीये एवुं व्याख्यान प्रवचनसारोक्तारवृत्तिना अजिप्राय थी लग्युं ठे, पण तिहां एम काणुं ठे जे सुधिये नली परं विचारवुं, जे माटे निर्विकृतिक अनेक जेदुं ठे. ते बहुश्रुतनी आचरणा परंपराची जाणवां॥३॥
हवे कंटलीएक वस्तुनां नाम उत्तम इत्य कथां ठे, ते देखाडे ठे.

तिल सकुलि धरसोलाई, रायणांवाइ दखवाणाई ॥

मोली तिह्वाईया, सरसुत्तम दध खेवकडा ॥ ३७ ॥

अर्थ:- (तिल के०) तेलथी नीपनी पत्री (सकुलि के०) तिल सांकली तथा ग्यारेक, टोपरां, सिंगोमां प्रमुख नाहोखाना हारका तेने (धरसोलाई के०) धरसोलां कट्टीये अने आदिशब्दथकी साकर खांमना विकार सावरीया पापन, नाखिकेर, खांम कातली, पाक, सये मेवा प्रमुख, राजदना आदिक, तथा (रायण के०) रायण (अंवाइ के०) आंवादिक पटखे आम्नादिक फल सये अचित्त कथां पाकादिके नीपजाव्यां मधुका दिकनां, नाखिकेरादिकनां, (दखवाणाई के०) दखवाणी प्रमुख, नाखेरवाणी प्रमुख (मोलीतिह्वाईया के०) मोली तेल आदि शब्दथकी नाखिकेर सरशव प्रमुखनुं तेल, एरंड प्रमुखनुं तेल जाणवुं. अस्कोनादिक मेवा हखवा प्रमुख ए सये (सरसुत्तमदध के०) सरस उत्तम इत्य कट्टीये तथा एने (खेवकना के०) खेपकृत पण कट्टीये. ए नीवीमां कल्पनीय जाणवां ॥ ३७ ॥

हवे ए सये पदार्थ कारणे लेवां कळेपे, पण सहज पणे रसप्रताये लेवां कळेपे नहीं, ते कहे ठे.

विगइगया संसठा, उत्तमदवाइ निधिगइयंमि ॥

कारणजायं मुत्तुं, कप्पंति नजुत्तुं जे बुत्तं ॥ ३९ ॥

अर्थ:- एक (विगइगया के०) विकृतिगता पटखे दूध प्रमुख विगइथी उत्पन्न थया जे नीवीयाता जे संख्याये त्रीश पूर्वे कथा ठे ते, बीजा (संसठा के०) संसृष्ट इत्य जे करंवादिक, मगदल, पापनी पिंकादिक, त्रीजी (उत्तम

दमाइ के०) उत्तम इव्यादिकने निजनांकती, साकर, मेवादिप्रमाणोवय
इव्य जे पूर्वे कही आख्या ते ए वण प्रदार्सी। मस्तु ते (विगिगइगंनि के०)
नीवीना पञ्चस्काणने वीपे कोइ (कारणजाय के०) कारणजायें एटले
पुष्टालंवन वीशेष प्रयोजनरूप वातादिक कारण (मुत्तु के०) मुत्तुनि. मा
धुने (जुत्तु के०) जोगवयुं लेवुं (न के०) नही। (कारणनि के०) कले
जेने जावजीव सुधी ठ विगयनां पञ्चस्काण होय, किं वा तथाविध विशेष
तपें उजमाल होय, किंवा वैयावच्च करवाने उजमाल होय, ज्ञानादिकनो
उद्यमी होय, तेवारें शरीरें ग्लानादिक निमित्तें श्रोत्रादिक कारणें लेवां
कदपे, अन्यथा कारणविना लेवां कदपे नही, (जंके०) जेमाटे (जुत्तु के०)
कलुं ठे ते आगली गाथायें कहेठे ॥ ३९ ॥

विगइं विगइं जीउ, विगइगयं जो अ जुंजए साहू ॥

विगइ विगई सहावा, विगई विगइं बला नेई ॥ ४० ॥

अर्थः—(वीगइं के०) दूध प्रमुख जे विगइ ठे ते प्रत्ये अने (विगइगयं
के०) विकृति गत जे क्षीरादिक त्रिविध इव्य नीवीयाता कल्या ठे ते प्रत्ये
(विगइं के०) विगति एटले विरुद्धगति ते नरक, तिर्यच, कुदेवो कुमाणसत्त्व
रूप जे माठी गतियो ठे तेनाथकी (जीउके०) जीती राखतो एटले वीहीतो
अथवा संयम ते गति अने तेनो प्रतिपदी जे असंयम ते विगति जाणवी.
तेवी विरुद्धगतिथकी वीहितो एवो (जो के०) जे (अ के०) बली (साहू
के०) साधु ते (जुंजए के०) जुंजे एटले खाय ते साधुने (विगई के०)
विगइ ते (विगइं के०) विगति जे नरकादिकनी विरुद्धगति तेने विपे
(बला के०) बलात्कारें एटले ते साधु जो पण दुर्गतिमां जवाने नश्री
वांढतो तो पण बलात्कारें तेने माठी गति प्रत्ये (नेई के०) पहुँचाडे. ते
(विगइ के०) विगइ केहेवी ठे? तो के (विगइसहावा के०) विकृतिस्वभाव,
एटले विकार उपजाववानो ठे स्वभाव जेने एवी ठे. केम के ए विकृत ते
अवश्य शब्दादिक कामजोगने बधारे एवी ठे माटें कारण विना विगया
दिक न लेवां, अने श्रावकने पण निवी प्रमुखने पञ्चस्काणे कोइ महोटा
कारण विना तथा विशेष तप विना नीविता लेवा कदपे नहीं, एनो
विस्तार श्रीआवश्यकनिर्युक्तिनी वृत्तिथी तथा प्रवचनसारोद्धारनी

वृत्तिश्चादिक ग्रंथयी जाणवो. आंहीं संक्षेप मात्र खख्यो ठे ॥ ४० ॥

हवे चार अज्जइय विगय ठे, तेना उत्तरजेद कहे ठे.

कुत्तिय मन्निय जामर, महु तिहा कठ पिठ मद्य डुहा ॥ जलथल खग मंस तिहा, धयव मखण चउ अज्जस्का ॥ ४१ ॥ दारं ॥ ६ ॥

अर्थ:-तिहां प्रथम मधुविगयना जेद कहे ठे. एक (कुत्तिय के०) कुत्तां वगतरां जंगलमध्ये थाय ठे. तथा वर्षाकालें विशेष थाय ठे, तेहनुं मध,वीजुं (मन्निय के०) माखीनुं मध, अने व्रीजुं (जामर के०) जमरानुं मध एवं (तिहा के०) ग्रण प्रकारनुं (महु के०) मधु एटले मध जाणवुं तथा एक (कठ के०) काष्ठ ते धाउनी प्रमुख काठयी महुनादिकयी नीपनुं मद्य,वीजुं (पिठ के०) पिष्ट ते ज्वारप्रमुखना आटादिकयी नीपनी मदिरा ए (मद्य के०) मद्य एटले मदिरा ते (डुहा के०)वे प्रकारनी जाणवी. हवे मांसना जेद कहे ठे. एक (जल के०) जलचर जीव जे मत्स्यादिक तेनुं, (थल के०) थलचर जीव जे छिपदचतुष्पदादिक तेनुं, व्रीजुं (खग के०) खेचर जीव जे पक्षीयादिक तेनुं, ए (तिहा के०) त्रिधा एटले ग्रण प्रकारनुं (मंस के०)मांस जाणवुं,तथा (धयव के) घृतवत् एटले जेम घृत, गाय ज्ञेय गांमरी अने ठाली ए चार प्रकारें कहुं तेम (मखण के०) माखण पण एहज चार प्रकारनुं जाणवुं,पण एटलुं विशेष ठे जे माखण ठे ते सर्व (चउअज्जस्का के०)चारे प्रकारनुं अज्जइयज ठे अने घृत जे ठे ते चारे प्रकारनुं ज्जइय विगयमां कहुं ठे,जेमाटें वोद थइ खटासैं चलित रसपणुं पामीयें एवी एक मदिरा,वीजुं ठासयी बाहेर नीकट्युं एवुं माखण,व्रीजुं जीवित शरीरयी अलगुं थयुं एवुं मांस,रुधिर तेपण एमज जाणवुं, तथा चोथुं मधुपुनायी उपनुं मधु, ए चारे पदार्थोने विपे अंतर मुहूर्तमध्ये असंख्याता वे इंद्रिय जीव उपजे, तेमां मांसपेशी मध्ये तो पक तथा अपक तथा अग्नि उपरें पच्यमान एवो थको पण तेमांहे अ संख्य वैदिय तथा पंचैदिय तथा निगोद जीव अनेता पण पोतें पोतानी मेले उपजता कहा ठे, तेमाटें ए चार विगय जे ठे, ते सर्वथा अज्जइय वर्ज्ज नीय कहां ठे.ए व्रीश निविगइनुं ठहुं द्वार पूर्ण थयुं. उत्तर वोळण्ठ थया४१

हवे पञ्चस्काणना वे जांगानुं सातमुं द्वार कहे ठे.

पञ्चस्काण वे जेदें ठे, एक मूलगुणरूप अने वीजुं उत्तर गुणरूप तिहां

साधुने मूलगुण ते पांच महाव्रत अने उत्तरगुण ते पिंरुविशुद्ध्यादिक जाणवां, तथा श्रावकने मूलगुण ते पांच अणुव्रत अने उत्तरगुण ते त्रण गुणव्रत अने चार शिक्षाव्रत जाणवां, तिहां सर्व पञ्चस्काणादिक तेहना जांगा जे रीतें थाय, ते रीतें कहे ठे.

तेमां सर्व उत्तरगुण पञ्चस्काण अनागतादिक दश प्रकारें पूर्वे कहां, अने देशोत्तर गुण पञ्चस्काण सात प्रकारें ते त्रण गुणव्रत अने चार शिक्षाव्रत मली थाय, तथा वली एक इत्वर अने वीजुं यावत्कथिक, ए वे जेदें उत्तरगुण प्रत्याख्यान तेमां साधुने इत्वरगुण पञ्चस्काण ते कांश्क अजिग्रहादिक जाणवां अने यावत्कथिक ते पिंरुविशुद्ध्यादिक तथा अजियंत्रितादिक जे दुर्जिह्वादिकें पण अजग्न होय जंग न थाय ते सर्व यावत्कथिक जाणवां अने श्रावकने तो इत्वर ते चार शिक्षाव्रतादिक ठे अने यावत्कथिक त्रण गुणव्रतादिक ठे. ते श्रावक वे जेदें ठे, एक अविरति सम्यग्गृह्णति ते केवल सम्यग्दर्शन युक्त कृष्ण श्रेणिकादिकनी परें जाणवा अने वीजा विरति सम्यग्दर्शन युक्त कृष्ण श्रेणिकादिकनी परें जाणवा अने वीजा विरति सम्यग्गृह्णति ते वली वे जेदें एक साजिग्रही अने वीजा निरजिग्रही.

ते वली विजज्यमान थका आठ जेदें थाय, ते केवी रीतें? तो के एक दुविध, त्रिविध, वीजो द्विविध द्विविध, त्रीजो द्विविध एकविध, चोथो एक विध त्रिविध, पांचमो एकविध द्विविध, ठठो एकविध एकविध, एठ जांगा पांच व्रत आश्रयी थाय अने कोइएक उत्तरगुणमांहेलुं कोइएक व्रत लीये ते सातमो जांगो जाणवो, अने आठमो जांगो कोइ नियम मात्र नज लीये ते जाणवो. ए रीतें पूर्वोक्त पांच अणुव्रतादिकने तेने ठ जांगे गुणी ये तेवारें त्रीश जंग थाय तेनी साथें एक उत्तरगुणनो जांगो मेलवीयें, तेवारें एकत्रीश जांगा थाय, तेनी साथें वली कोइ नियम मात्र व्रत न लीये. तेनो एक जांगो मेलवीयें तेवारें वत्रीश जेदें श्रावक सम्यग्दर्शनी शंका कांक्षादिरहित अमूढदृष्टिपणे जाणवा. इत्यादिक जेदनी वक्तव्यता बहु ठे, पण इहां मुख्यतायें उगणपच्चास जांगा थाय, ते जांगा गाथाना अर्थें कहे ठे.

वयण काय मणवय, मणतणु वयतणु तिजोगि सग सत्त ॥
कारणुमइ इ ति जुय, तिकालि सीयाल जंगसयं ॥ ४९ ॥

अर्थः—एक प्राणातिपातादिकने (मण के०) मने करी न करूं, वीजो (व

अन्य के०) वचनं करी न करं, धीजो (काय के०) कायायें करी न करं, चोथो (मणवय के०) मन अने वचनं करी न करं. पांचमो (मणवय के०) मन अने कायायें करी न करं. ठहो (वयतण के०) वचन अने कायायें करी न करं, सातमो (निजोगि के०) मन, वचन अने काया, मन्त्रणे धोनें करी न करं, ए एक संयोगी (सग के०) सात जांगा (थया,

ते पान जांगा (कर के०) करवा आश्रयी जाणवा. तेमज (सन के०) पान जांगा (कार के०) करवा आश्रयी जाणवा. अने सात जांगा (अणुमद के०) अनुमति आपवाना एटखे अनुमोदन देवाना पण जाणवा

ते आधी रीतें के:-प्राणातिपातादिकने एक मने करी न करावुं. धीजो वचनं करी न करावुं. धीजो कायायें करी न करावुं. चोथो मन अने वचनं करी न करावुं. पांचमो मन अने कायायें करी न करावुं, ठहो वचन अने कायायें करी न करावुं. सातमो मन, वचन अने कायायें करी न करावुं. ए सात करवावाना जांगा कथां. हवे सात अनुमोदवाना कहे ठे. एक प्राणातिपातादिकने मने करी न अनुमोडुं, धीजो वचनं करी न अनुमोडुं. धीजो कायायें करी न अनुमोडुं, चोथो मन अने वचने करी न अनुमोडुं, पांचमो मन अने कायायें करी न अनुमोडुं, ठहो वचन अने कायायें करी न अनुमोडुं सातमो मन वचन अने कायायें करी न अनुमोडुं, ए सात जांगा अनुमोदन देवाआशी कथा, एम सात करवाना, सात कराववाना अने सात अनुमोदवाना मली एकवीश जांगा थया.

हवे (हुति जुअ के०) द्विक त्रिक योग सहित सात सात जांगा करी यें, ते आधी रीतें के एक प्राणातिपातादिकने मने करी न करं, न करावुं. धीजो वचनं करी न करं, न करावुं, धीजो कायायें करी न करं न करावुं. चोथो मन अने वचने करी न करं न करावुं, पांचमो मन अने कायायें करी न करं, न करावुं, ठहो वचन अने कायायें करी न करं, न करावुं, सातमो मन, वचन अने काया, ए त्रणे करी न करं, न करावुं ए करवा कराववा आशी सात जेद कथा. तथा एक प्राणातिपातादिकने मने करी न करं, न अनुमोडुं धीजो वचनं करी न करं, न अनुमोडुं, धीजो कायायें करी न करं, न अनुमोडुं, चोथो मन अने वचनं करी न करं न

अनुमोडुं, पांचमो मन अने कायायें करी न करूं, न अनुमोडुं, उठो वचन अने कायायें करी न करूं, न अनुमोडुं, सातमो मन वचन अने काया, ए त्रणें करी न करूं, न अनुमोडुं, ए सात जंग, न करवा, तथा न अनुमोदवा आश्री कहा, तथा एक प्राणातिपातादिकने मनें करी न करावुं न अनुमोडुं, बीजुं, वचनें करी न करावुं न अनुमोडुं, त्रीजो कायायें करी न करावुं, न अनुमोडुं, चोथो मनें करी वचनें करी न करावुं, न अनुमोडुं, पांचमो मनें करी कायायें करी न करावुं, न अनुमोडुं, ठठो वचनें करी कायायें करी न करावुं, न अनुमोडुं, सातमो मन, वचन अने कायायें करी न करावुं, न अनुमोडुं, ए न कराववा न अनुमोदवा आश्री सात जंग कहा. एस सात न करवा न कराववा आश्री अने सात न करवा न अनुमोदवा आश्री तथा सात न कराववा न अनुमोदवा आश्री. एवं सर्व मली द्विकसंयोगें ए बीश जंग थया. तेनी साथें पूर्वोक्त एक संयोगना एकवीश मेलवतां, वहेतालीश जांगा थया.

हवे त्रिक संयोगें सात जंग थाय, ते कहे ठे. एक प्राणातिपातादिकने मनें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोडुं, बीजो, वचनें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोडुं, त्रीजो कायायें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोडुं, चोथो मन अने वचनें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोडुं, पांचमो मन, अने कायायें करी न करूं, न करावुं, अने न अनुमोडुं, ठठो वचन अने कायायें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोडुं. सातमो मन, वचन अने कायायें करी न करूं, न करावुं अने न अनुमोडुं. ए त्रिकसंयोगी सात जांगा थया. ते पूर्वोक्त वहेतालीश साथें मेलवतां सर्व मली उगणपचास जांगारूप ते अणुव्रत, गुणव्रत अने अजिग्रहादिक ना जेद उपजे, तेने (तिकालि के०) त्रण काल ते अतीत, अनागत अने वर्तमान, ए त्रण कालें करी गुणीयें, तेवारें (सीयालजंगसयं के०) एकशो ने सुरुतालीश (१४५) जांगा थाय. माटें जे एटला जांगा जाणे, ते पच्च खाणनो कुशल कहियें. यहुक्त ॥ सीयालं जंगसयं, जस्स विसुद्धि होइ उ वलरू ॥ सो खलु पच्चखाणे, कुशलो सेसा अकुसलाय ॥ १ ॥ इति ॥ एना विशेषें जांगा परुजंगीना श्रावकनाव्रतसंबंधी थाय ते कहे ठे. गाथा ॥ तेर सकीमी सयाइ, बुलसी जुयाइ, बारसय लखा ॥ सत्तासीइ सहस्सा, दोय

सया तह दुरप्रहिया ॥ १ ॥ तेरशें कोडाकोडी, चोरासी कोडी, वारलाख सत्यासी हजार वशेंने वे थाय. एमज नवजंगीना नवाणुं हजार नवशे ने न वाणुं कोडी, उपर नवाणुं लाख नवाणुं हजार, नवशें ने नवाणुं एटला जांगा थाय एण ए एण एण एण ए एण एमज एकवीश जंगी तथा जंगणप चास जंगीना विशेष जांगा थाय, तेसर्व आवश्यकवृहद्वृत्तिथी, तथा दीपि काथी तथा प्रवचनसारोद्धारवृत्तिथी, तथा श्रावकव्रतजंगप्रकरणवृत्तिथी तथा देवकुलिकाथकी जाणवा. ते पञ्चस्काणनो कुशल होय तेणे विचारवा.

हवे ए पञ्चस्काणनुंज स्वरूप कहे ठे.

एयं च उत्तकाले, सयं च मण वयण तण्हिं पालणियं ॥ जा
एगजाणग पासि, तिजंग चउगे तिसुअणुणा ॥४३॥दरं॥५॥

अर्थः—(एयं च के०) एपूर्वोक्तं वली (उत्तकाले के०) उत्तकाल जे पोरिस्तीयादिक काल प्रमाण रुप ते(सवी च के०) पोतानी मेलें जेवी रीतें बोव्युं होय यथोक्तरुपें जे जंगदिक्कें लीधुं होय ते जंगदिक्कें (मणवयणत ण्हिं के०) मन, वचन अने कायायें करी (पालणियं के०) पालवा यो ग्य ते (जाणगजाणग पासि के०) जाणगजाणग पासें करी एटले जाण अजाणा पासें करे (इत्ति के०) एम (जंगचउगे के०) जंगचउण्के ए टले चार जांगाने विपे करे तेमां (तिसुअणुणा के०) पहेला त्रण जांगाने विपे अनुज्ञा एटले आज्ञा ठे एटले पञ्चस्काणने करवा कराववा रुप च उजंगी थाय ते कहे ठे. एक पञ्चस्काणनो करनार शिष्य पण जाण होय, अने वीजो पञ्चस्काण करावनार गुरु पण जाण होय, ए प्रथम जंग गुरु जाणवो. वीजो पञ्चस्काण करावनार गुरु जाण होय अने पञ्चस्काण कर नार शिष्य अजाण होय, ए वीजो जांगो पण गुरु जाणवो. वीजो पञ्च स्काण करनार शिष्य जाण होय अने पञ्चस्काणनो करावनार गुरु अजाण होय, ए वीजो जांगो पण गुरु जाणवो. चोथो पञ्चस्काण करनार शिष्य अने पञ्चस्काण करावनार गुरु, ए वेहु अजाण होय ते चोथो जांगो अगुरु जाणवो. ए रीतें चार जांगामांहेथी त्रण जांगे पञ्चस्काण करवानी आज्ञा ठे, अने चोथा जांगाने विपे आज्ञा नथी ॥ ए मूलगुण, उत्तरगुणरूप प ञ्चस्काणनुं सातमुं द्वार थयुं. उत्तर जेद व्याशी थया ॥ ४३ ॥

हवे पूर्वोक्त जंगादिकें विचारिने पण जेस संयमयोग हीन थाय
नहीं, ते रीतें पञ्चस्काण कीधुं थकुं पण ठ प्रकार्नी शुद्धियें करी
सफल थाय, माटें पञ्चस्काणनी ठ विशुद्धिनुं आवसुं द्वार कहेते.

फासिय पालिय सोहिय, तिरिय किट्टिय आराहिय ठ सुद्धं ॥

पञ्चस्काणं फासिय, विहिणोचिय कालि जं पत्तं ॥ ४४ ॥

अर्थ:-एक (फासिय के०) फासित एटले पञ्चस्काण फरश्युं, बीजुं
(पालिय के०) पालित एटले पञ्चस्काण पाव्युं, बीजुं, (सोहिय के०) शो
जित एटले पञ्चस्काण शोजाव्युं, चोथुं (तिरिय के०) तीर्ण एटले पञ्चस्काण
तीखुं, पांचसुं (किट्टिय के०) कीर्तित एटले पञ्चस्काण कीर्त्युं, ठहुं (आ
राहिय के०) आराधित एटले पञ्चस्काण आराध्युं ए (ठ सुद्धं के०) ठ प्र
कारें शुद्धं करी शुद्ध एवुं (पञ्चस्काणं के०) पञ्चस्काण, फलदायक, होय.
हवे ए ठ विशुद्धिना अर्थ कहे ठे.

तिहां प्रथम सम्यक् प्रकारें (विहिणोचियकालि के०) विधियें करी उ
चित कालें एटले उचितवेलायें (जं पत्तं के०) पञ्चस्काण प्राप्त थयुं
एटले सूर्योदयथी पहेलां पञ्चस्काण उचितकालें जे पाम्युं एटले जे पञ्चस्का
ण कीधुं ते यावन्मात्र जेटला काल लगण ग्रहण कखुं, तावन्मात्र तेटला
काल लगें पहाँचारुवुं तेने (फासिय के०) फरश्युं कहीयें ॥ ४४ ॥

पालिय पुण पुण सरियं, सोहिय गुरुदत्त सेस ज्ञोयणउ ॥

तिरिय समहिय कालो, किट्टिय ज्ञोयण समय सरणे ॥ ४५ ॥

अर्थ:-बीजुं ज्यां लगें पञ्चस्काण पूरुं न थाय, तिहां लगें (पुणपुण के०)
वारं वार उपयोग देइने सावधानतायें (सरियं के०) संज्ञाखुं जे महारे अ
मुक् पञ्चस्काण आजे ठे, ए रीतें पञ्चस्काणने स्मरणमां राखवुं, ते (पालिय
के०) पाखुं कहीयें.

बीजुं (सोहिय के०) शोजित एटले शोजाव्युं, ते आहारादिक लाव्या हो
इयें ते प्रथम (गुरुदत्त के०) गुर्वादिकने निमंत्री आपीने पठी (सेस के०)
शेष रखुं होय जे (ज्ञोयणउ के०) ज्ञोजन तेने पोतें लेवाथकी एटले पञ्च
स्काण कीधुं ठे ते पूरण थया पठी ते वस्तु लावी पहेला गुरुने आपी पठी

पोसैं आवरे ते (सोदियं के०) पञ्चस्काण शोचावुं कहीयें. चोयुं (समहि पकासो के०) समधिकवाक ते पञ्चस्काणनो काल पूर्ण थया पठी पण थो गोसो अधिक काल लगे पडस्कीने सवुर करीने पठी पञ्चस्काण पारे, तेने (तिरिथ के०) पञ्चस्काण तिरित पटले तीयुं कहीयें. पांचसुं (जोयणस मय के०) जोजनना समयने विपे जोजननी वेलायें (सरणे के०) संजा रवुं जे फलाणुं अमुक पञ्चस्काण हतुं, ते आज महारुं पूर्ण थयुं ठे. हवे अ नान करुं ? आरोयुं ? निस्तारुं ? इत्यादिक विनय जापा साचवीने जमवुं, तेने (किट्टिय के०) पञ्चस्काण कीर्तुं कहीयें ॥ ४५ ॥

इअ पडिअरिअं आरा, हियं तु अहवा ठ सुद्धि सदहणा ॥
जाणण विणयणु जासण, अणुपालण जावसु वत्ति ॥ ४६ ॥ दारां ॥ ७

अर्थ:- ठहुं (इअ के०) ए सर्व प्रकारें करी (पक्कियरियं के०) प्रतिचरितं पटले आचयुं जे पञ्चस्काण पटले ए सर्व प्रकारें संपूर्ण निआयें पमाळुं निराशंसपणे श्रीजिनाइा पालन पूर्वक संयमयात्रा निर्वाहक पट्कारण साधनपूर्वक अप्रमादपणे महोदो कर्मदायने कारणे थयुं तेने (आराहि यं के०) आराधितं पटले आराधुंकहीयें (अहवा के०) अथवा प्र कारांतरें करी (तु के०) वली पण पञ्चस्काणनी (ठसुद्धि के०) ठ शुद्धि प्रकारांतरें वीजी ठे ते कहे ठे. प्रथम सम्यग्दर्शनी श्रद्धावंतना मु खयी पञ्चस्काण करवुं अने निःशंकता आचारयुक्त शुद्ध सदहणा पूर्वक क रवुं पटले करेला पञ्चस्काण उपर शुद्ध जाव होय ते (सदहणा के०) सद हणा शुद्धि जाणवी, वीजी पञ्चस्काणने उच्च, क्षेत्र, काल अने जावयी जाणीने तथा मूल उत्तरगुणे जेद जंगादिकें जाणीने वली जाणनी पासैं पञ्चस्काण करे, ते (जाणण के०) जाणवापणुं ए वीजो अधिकार शुद्ध जाणवो. वीजी सुझानादिक आचारसंयुक्त अतिचार अविधि र हित गुरुनी पासैं वांदणां देवा प्रमुख विनय साचवीने पञ्चस्काण करवुं, ते (विणय के०) विनयशुद्धि जाणवी. चोथी गुर्वादिक कहेता होय ते प्रत्यें आगारादिकनुं पोतें जांखवुं, पटले गुरु पञ्चस्काण करावे, अने पावसयी पोतें आगार उचरे, ते (अणुजासण के०) अनुजापणशुद्धि जाणवी. पांचमी निराशंसपणे रुकी रीतें पासे जो विपम जय कष्ट आवी उपजे

તો પણ દહ રહે પરંતુ પચ્ચસ્કાણ જંગ ન કરે, પચ્ચસ્કાણથી નુકે નથી. તે (અણુપાલણ કે0) અનુપાલણા શુદ્ધિ જાણવી. ઠહી પ્રવાંત મનેપ્રકાર થી નિર્જારારૂપ શ્વલોક પરલોકની વાંતારહિતપણે આશંકાદિ ઘોરે કરી રહિત તે (જાવસુરુત્તિ કે0) જાવશુદ્ધિ તે જ્ઞાતિ ઇટલે એમ જાણવું. એ ઠ શુદ્ધિ પણ સમસ્ત સર્વે પચ્ચસ્કાણોનેવિષે જાણવી. એમ જંગાદિ વિ શુદ્ધિના વિસ્તારનાં વીજક ગ્રંથાંતરથી જાણવાં. ઇટલે એ આગમું ઠ શુદ્ધિનું દ્વાર થયું ॥ ઉત્તર વોલ અઠાશી થયા ॥ ૪૬ ॥

હવે પચ્ચસ્કાણનું ફલ વે પ્રકારેં આય, તેનું નવમું દ્વાર કહે તે.

પચ્ચસ્કાણસ્સ ફલં, શ્વ પરલોએય હોશ હવિહંતુ ॥

શ્વલોએ ધમ્મિહ્વાઈ, દામન્નગમાશ પરલોએ ॥૪૭॥દારં ॥૯॥

અર્થ:- (પચ્ચસ્કાણસ્સફલં કે0) પચ્ચસ્કાણનું ફલ તે (શ્વપરલોએય કે0) શ્વ લોક તથા પરલોક આશ્રી (હવિહં તુ કે0) વે પ્રકારનું વલી (હોશ કે0) હોય, તેમાં કોઈએક પ્રાણીને શ્વલોકેં એજ જવમાં તુરત ફલ આય, અને કોઈએકને પરલોકેં ઇટલે પરજવેં ફલ આય, તિહાં (શ્વલો એ કે0) આ લોકઆશ્રયી તો (ધમ્મિહ્વાઈ કે0) ધમ્મિહ્વાદિકનો દ દષ્ટાંત વસુદેવહિંમીગ્રંથથી જાણવો, ઇટલે ધમ્મિહ્વેં ઉત્તરગુણ પચ્ચસ્કાણ ચા રિત્રરૂપ ઠ મહીનાપર્યંત આયંવિલ પ્રમુખ તપ કચું, તેથી તેહીજ જવેં ધ ણી લવિધે ઉપની, શરીરના મલ મૂત્ર સર્વ ઔષધરૂપ થયાં, રાજસંપદાઓ ગવી મોક્ષપદવી પામ્યો. અને (પરલોએ કે0) પરલોકનેવીષે ઇટલે પર જવમાં (દામન્નગમાશ કે0) દામન્નકાદિ પ્રમુખના ઇટલે દામનક નામેં વ્ય વહારીયાના બેટાનો દષ્ટાંત શ્રીઆવશ્યકનિર્યુક્તિપ્રમુખ ગ્રંથથકી જાણવો. ઇટલે પચ્ચસ્કાણ ફલનું નવમું દ્વાર થયું. ઉત્તર વોલ નેવું થયા ॥ ૪૭ ॥

આમાં આજવ આશ્રયી પચ્ચસ્કાણના ફલસંવંધી ધમ્મિહ્વકુમારાદિકનો દષ્ટાંત કહ્યો છે, તેની કથા સંક્ષેપથી લખવી જોઈયેં, પરંતુ એ ધમ્મિહ્વનો રાસ ઠપાઈ ગયો છે, તેમાં એમની સંપૂર્ણ કથા ઘણા સજ્જાનોને વાંચવામાં આવી ગયેલી છે, માટે આંહી લખી નથી, જે સજ્જાનોને વાંચવાની અજિલાષા હોય તેમણેં રાસ વાંચી લેવો.

અને પરજવેં દામન્નકાદિકને ફલ થયું છે તે દામન્નકનો દષ્ટાંત સંક્ષેપ

मांघ्रं धर्मीयें ठेयें:-राजपुर नगरें एक कुलगर रदेतो हतो तेनो जिनदास
 धायक भिन्न हतो तेनी संगतथी कोइक दिवसें साधु पारें. गयो, त्यां मत्स्य
 ना मांसना नियम लीधो, अनुक्रमें पुर्जिहू थयु तेवारें घणा लोक मत्स्या
 हारी घके शासिकादि पुरुषें घलात्कारें अहू समीपें आण्यो, तिहांते जाळ
 मां नान्वेस्ता मत्स्यने जोइने मूकी आपे. एम घण दिवस सुधी घलात्कार
 कराव्यो, तेवारें एक मत्स्यनी पांख घुटी देखी घलात्कारें तेथी निवर्त्यो,
 पठी आणसण लेइ मरण पामी राजशुह नगरें शेठनो पुत्र थयो, दामघक नाम
 दीधुं, ते आठ वर्षनो थयो तेवारें तेनुं कुल मरफीना रोगथी मरण पाम्युं, उ
 छिन्न थयुं, तेवारें ते दामघक कोइ सागरदत्त व्यवहारीने घरे दुःखित थको
 रावो. एकदा साधुनुं युगल जिहाने अर्थे ते व्यवहारीने घेर आव्युं, तिहां
 ते घालकने देखीने परस्पर साधु बोल्या जे ए घालक ए घरनो स्वामी थ
 शे. ते प्रघघ्नप्रवृत्ति घरना अर्थीशें जाणी तेवारें अमर्षणो करी ते घाल
 कने मारया जणी अंत्यजने आप्यो, तेणें अजिहान देखाम्या निमित्तें ते
 नी टचली अंगुली छेदी परं तेने नीर्विषय जय देखामी परहो काव्यो, पठी
 ते घालक अनुक्रमें नागो थको ते शेठनुं जिहां गोकुल ठे, ते ग्रामें आव्यो,
 तिहां ते गोकुलना स्वामीयें तेने स्वरूपवान् तथा विनीत देखी पुत्रपणे आप्यो,
 यौवन पाम्यो. पठी अनुक्रमें केटलाएक वर्षांतरें तिहां सागरदत्त शेठ आ
 व्यो, तेणें तेने देखीने उलख्यो, तेवारें कोइ कार्यनुं निमित्त करी लेख लखी
 ने आप्यो, तेमां शेठें पोताना पुत्रने लख्युं जे एने विष आपजो. एवो
 लेख आपी पोताने नगरें मोकव्यो, ते आंत थयो थको उद्यानमांहे का
 मदेवना प्रासादें आवी सूतो, तिहां वरार्थिनी एवी शेठनी पुत्री कामदे
 व पूजवा आवी, तिहां तेणें तेने सूतो देखी कागलमां पोताना पिताना
 अहार देखी कागल बांच्यो, तेमां विष देवानुं लख्युं जोइने पोतानुं नाम
 विषा ठे तेथी तेनी इठक थइ मनमां विचाखुं जे महारा पितायें सुंदर स्वरूप
 वान् जाणी वर मोकव्यो ठे, पण विष देजो एवुं लख्युं ठे ते महारा पिता
 कागल लखतां जूही गया ठे विषाने स्थानकें विष लखाइ गयुं ठे, अने
 कामदेवें पण महारा उपर प्रसन्न थइने ए वर मुऊने आप्यो, मांटे काग
 लमां विष लख्युं हतुं तिहां विषा देजो. एम कन्यायें अंजनशलाकायें ल
 खीनं पाठो लेख तेने ठेकाणे मूकी दीधो. अनुक्रमें ते घेर आव्यो, तिहां त

रत लग्न द्वेष्ट कन्या परणावीने जामाता कीधो. एवी वात सांजलीने जेव
 वरे आव्यो क्रोधाच्यांत थको कडेवा लागो जे मातृपूजन निमित्त जाणि
 ग्रहण सांगलिक वधाववा जाणी जमाइने मोकळो अने शेठें मागवां मात
 अत्यंजने संकेत कराव्यो हतो. इवे ते मातृपूजन निमित्त जाय एटलामां
 वीकालवेला जाणी नवपरणीत हतो माटे शेठनो पुत्र कडेवा लाग्यो के
 तमारीवती हुं मातृपूजन करवा जाळं हुं, एम कही ते गयो एटलामां
 वच्चे रस्तामां अंत्यजे तेनो संकेत जाणी ते शेठना पुत्रने जमाइ समजी
 मारी नाख्यो. जवितव्यताथी बलवत्तर कोइ नयी. पठी ते पुत्रमरणनुं इ
 तांत सांजलीने हृदयस्फोट थइ शेठ पण मरण पाम्यो. अनुक्रमें वरनो
 स्वामी दामन्नक थयो. रुपिजापित वचन अन्यथा न थाय.

अनुक्रमें एकदा पाठले पहोरेपाहरी देतो तेणे एक मंगल पाठक गाथा
 कहि. तद्यथा ॥ अणुपुंखमावहंतावि, अन्नत्रा तस्स बहु गुणा हुंति ॥ सुह
 डुरककम्म पुढंतो, जस्स कयंतो बहइ परकं ॥ १॥ ए गाथानो अर्थ सांजली
 एक लक्षनुं दान दीधुं, एमत्रण वार गाथा सांजली त्रण लक्ष दान दीधुं रा
 जायें ते वात सांजलीने पोतानी पासें तेकाव्यो. पठी सर्व वीतक वात राजा
 आगल कही, राजा हर्ष पाम्यो थको तेने नगरशेठनी पदवीचें स्थाप्यो.
 एकदा गुरु आव्या सांजलीवांदवा गयो, तिहां धर्मदेशना सांजली अने पुरा
 तन जव मत्स्य मांस पच्चरकाणादिक सर्व सांजखुं, बोधिलाज पाम्यो, धर्मानु
 ष्ठान साचवी देवलोके गयो. तिहांथी महावीदेहमां सुकुलमां उपजशे, तिहां
 बोधिलाज पामी चारित्र लही केवलदान पामी परंपरायें मोक्षसुख पा
 मशे, अने केटलाएक तेहीज जवें सिद्धि पामे. ए वे प्रकारें फलनुं नवमुं
 द्वार थयुं ॥

एटले सर्व मूलगुण प्रत्याख्यान सर्व उत्तरगुण प्रत्याख्यान तथा अजिग्र
 हादिक देशउत्तरगुण पण होय अने श्रावकनें देश मूलगुण प्रत्याख्यानते
 अणुव्रत तथा देश उत्तर गुणप्रत्याख्यान ते गुणव्रतअने शिक्वाव्रत जाणवां.
 ते वली वे वे जेदें एक इत्वर ते अद्वपकालि अनागतादि पच्चरकाण मूल उ
 त्तर गुण पच्चरकाण अने उत्तरगुणपच्चरकाण तेशिक्वाव्रतादि तथा देशे
 मूलगुण पच्चरकाणअने सर्वेथी उत्तरगुण पच्चरकाण अने मूलगुण कियारुपें
 एवुं पच्चरकाण धम्मिद्धादिकने जाणवुं. इत्यादिक पच्चरकाणना जंग विकल्प

ઘણા ઠે, તે ગુરુના વિનયથી જાણીયે, માટે વચાવહીત જંગે પચ્ચસ્કાણ આ
રાધવાં, તેનું ગમન સંપૂર્ણદ્વારાર્યે કહે ઠે ॥ ૪૭ ॥

હવે ગ્રંથ સમાપ્તિ અર્થે ગાથા કહે ઠે.

પચ્ચસ્કાણમિણં સે, વિઝ્ઞણ જાવેણ જિણવરુ હિઠં ॥

પત્તા અણંત જીવા' સાસય સુક્કં આણાવાહં ॥ ૪૮ ॥

॥ ઇતિ પ્રત્યાખ્યાનજ્ઞાપ્ય સંપૂર્ણમ્ ॥

અર્થ:- (પચ્ચસ્કાણં કે૦) પચ્ચસ્કાણ તે (ઇણં કે૦) એ યથોક્ત કહ્યું
તે પ્રત્યે (જાવેણ કે૦) જાવેં કરીને એટલે જાવસહિત, શ્રદ્ધાર્યે કરી
નિઃશંકિત સમ્યગ્દર્શન સહિત જે રીતે (જિણવરુ કે૦) જિનેશ્વર જગવાને
જ્ઞાન ક્રિયા સહિત ઝગ્ગયનયસમ્મત (હિઠં કે૦) કહ્યું ઠે, પ્રકાશ્યું ઠે તે
પ્રકારેં એવા ગુણધારણ રૂપ પચ્ચસ્કાણને (સેવિઝ્ઞણ કે૦) સેવીને, આદ
રીને, પાલીને, ત્રિકાલાપેક્ષાર્યે (અણંત જીવા કે૦) અનંત જીવ જવ્યપ્રાણી
તે (સાસયસુક્કં કે૦) શાશ્વતં સુખ (આણાવાહં કે૦) અનાવાધ અવ્યા
વાધ નિરાવાધ, એટલે નથી કોઈ વાધા જિહાં એવું જે મોક્ષસ્થાનક તે
પ્રત્યે (પત્તા કે૦) પામ્યા, પામે ઠે, અને પામશે ॥ ૪૮ ॥

એ અર્થ સંક્ષેપમાત્રથી લખ્યો ઠે, વહી જે વિશેષાર્થના રૂપી હોય
તેણે આવશ્યકનિર્યુક્તિની વૃત્તિ, પ્રવચનસારોદ્ધારવૃત્તિ, કલ્પાકલ્પશતક
પ્રકરણ, ઇત્યાદિ ગ્રંથ જોવા. આ વાલાવબોધ શ્રીજ્ઞાનવિમલ સૂરિ મહા
રાજેં કરેલો હતો, પણ તેનું લખાણ સંકોચમાં હોવાને લીધે વીજી કેટલી
એક ટવા પ્રમુખની પ્રતો સાથે મેલવી પદોના અર્થ કાંઈક સુલાસા પૂર્વક
લખેલા ઠે, તથાપિ મહારી મંદમતિને લીધે તથા ઠાપવાની ઊતાવણને લીધે
જે ખૂલો રહી ગયેલીયો હોય તે ચતુર પુરુષોયે શોધીને વાંચવી. હું મહારાથી
થયેલી અશુદ્ધતાનું મિથા મિ ડુકરુ સર્વ વાંચનાર સાહેબોની સાથે કરું.
ઇતિ પ્રત્યાખ્યાનજ્ઞાપ્ય વાલાવબોધસહિત સમાપ્તમ્ ॥ શુભં જવતુ ॥

॥ अथ चैत्यवंदनानि विन्यसे ॥

॥ तत्र प्रथम सिद्धाचल चैत्यवंदनं ॥

विमल केवल ज्ञान कमला, कलित त्रिनुवन दिनकरम् ॥ सुरगज सं
स्तुत चरण पंकज, नमो आदिजिनेश्वरम् ॥ १ ॥ विमल गिरिवर शृंग
मंरुन, प्रवर गुणगणचूधरम् ॥ सुर अमुर किन्नर कोनि सेविन ॥ नमो०
॥ २ ॥ करित नाटक किन्नरीगण, गाय जिनगुण मनहरम् ॥ निर्झरा
वली नेम अहोनिश ॥ नमो० ॥ ३ ॥ पुंरुरीक गणपति सिद्धि साधी, को
नी पण मुनि मनहरम् ॥ श्री विमल गिरिवर शृंगसिद्धा ॥ नमो० ॥ ४ ॥
निज साध्य साधन सुर मुनिवर, कोनिनंत ए गिरिवरम् ॥ मुक्ति रमणी
वस्त्रा रंगें ॥ नमो ॥ ५ ॥ पाताल नर सुरलोकमांही, विमल गिरिवर
तोपरम् ॥ नहिं अधिक तीरथ तीर्थपति कहे ॥ नमो ॥ ६ ॥ एम विमल
गिरिवर शिखरमंरुन, दुःखविहरण ध्याश्यें ॥ निजशुद्ध सत्ता साधनाथ
परम ज्योतिने पाश्यें ॥ ७ ॥ जित मोह कोह विठोह निद्रा, परमपद स्थित ज
यकरम् ॥ गिरिराज सेवा करण तत्पर, पद्मविजय सुहितकरम् ॥ ८ ॥ इति ॥ १ ॥

अथ श्रीशत्रुजयचैत्यवंदनं ॥

श्री शत्रुंजय सिद्ध क्षेत्र, दीठे दुर्गति वारे ॥ जावधरीने जे चढे, तेने
जव पार उतारे ॥ १ ॥ अनंत सिद्धनुं एह ठाम, सकल तीर्थनो राय ॥ पूर्व
नवाणुं रिखजदेव, ज्यां ठविया प्रजु पाय ॥ २ ॥ सूरजकुंरु सोहामणो, कविरु
यद्ध अजिराम ॥ नाजिराया कुलमंरुणो, जिनवर करुं प्रणाम ॥ ३ ॥ इति ॥ १ ॥

॥ अथ पंचतीर्थी चैत्यवंदनं ॥

॥ आज देव अरिहंत नमुं, समरुं तारुं नाम ॥ ज्यां ज्यां प्रतिमा जिन
तणी, त्यां त्यां करुं प्रणाम ॥ १ ॥ शत्रुंजय श्रीआदिदेव, नेम नमुं गिरिना
र ॥ तारंगे श्री अजितनाथ, आवू रिखज जुहार ॥ २ ॥ अष्टापद गिरि
ऊपरें, जिनचोवीशी जोय ॥ मणिमय मूरति मानशुं, जरतें जरावी सोय
॥ ३ ॥ समेत शिखर तीरथ वरु, ज्यां वीशे जिन पाय ॥ वैजार्कगिरि ऊप
रें, श्री वीरजिनेश्वर राय ॥ ४ ॥ मारुवगढनो राजियो. नामें देव सुपास
॥ रिखज कहे जिन संमरतां, पढोंचे मननी आश ॥ ५ ॥ इति ॥ ३ ॥

॥ अथ चोवीश जिननुं चैत्यवंदन ॥

॥ पद्मप्रज ने वासुपूज्य, दोय राता कहीयें ॥ चंद्रप्रज ने सुविधिनाथ, दोय

उज्ज्वल लहीयें ॥१॥ मल्लीनाथ ने पार्श्वनाथ, दो नीला निरख्या ॥ मुनि
सुव्रत ने नेमनाथ, दो अंजन सरिखा ॥२॥ शोले जिन कंचन समाए, एवा
जिन चोवीश ॥ धीरविमल पंक्ति तणो, ज्ञानविमल कहे शिष्य ॥३॥ इति॥४॥

॥ अथ श्रीचोविश जिन समकितजवगणतीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ प्रथम तीर्थंकर तणा हुवा, जव तेर कहीजें ॥ शांतितणा जव वार
सार, नव जव नेम लहीजें ॥ १ ॥ दश जव पासजिणंदने, सत्तावीश श्री
वीर ॥ शेष तीर्थंकर त्रिहुं जवें, पाम्या जवजल तीर ॥ २ ॥ ज्यांथी सम
कित फरसियुं, त्यांथी गणीयें तेह ॥ धीरविमल पंक्ति तणो, ज्ञानविमल
गुणगेह ॥ ३ ॥ इति ॥ ५ ॥

॥ अथ चउदशें वावन गणधरनुं चैत्यवंदन ॥

॥ गणधर चोराशी कह्या, वली पंचाणुं ठेक ॥ दोय अधिक इग सय ग
णा, शोल अधिक शत एक ॥१॥ शत सुमति ने गणधरा, एकसय अधि
का सात ॥ पंचाणुं त्राणुं तथा, अरुसी इगसी वात ॥ २ ॥ ठोहोंतेर ठा
शठ सगवन, पचास त्रेतावीश ॥ ठत्तिस पणत्तिस कुंथुने, अर गणधर ते
त्रीश ॥ ३ ॥ अढवीस अष्टादश कह्या, नमि सत्तर गणधार ॥ एकादश
दश शिव गया, वीर तणा अगीयार ॥ ४ ॥ रिखजादिक चोवीशना, एक
सहस सय चार ॥ अधिकेरा वावन कह्या, सर्व मली गणधार ॥ ५ ॥ अ
क्षय पद बरिया सवे ए, सादि अन्नंत निवास ॥ करियें शुज चित्त वंदना,
जव लग घटमां श्वास ॥ ६ ॥ इति ॥ ६ ॥

॥ अथ पंच परमेष्ठिचैत्यवंदनं ॥

॥ वार गुण अरिहंत देव, प्रणमीजें जावें ॥ सिद्ध आठ गुण समरतां, दुःख
दोहग जावे ॥१॥ आचारज गुण ठत्रीस, पंचवीश उवद्याय ॥ सत्तावीश
गुण साधुना, जपतां सुख थाय ॥ २ ॥ अष्टोत्तर सय गुण मली ए, एम
समरो नवकार ॥ धीरविमल पंक्ति तणो, नय प्रणमे नित सार ॥३॥ इति॥७॥

॥ अथ सीमंधरजिन चैत्यवंदनं ॥

॥ श्री सीमंधर वीतराग, त्रिजुवन तुमें उपगारी ॥ श्री श्रेयांसपिताकुलें,
बहु शोभा तुमारी ॥१॥ धन्य धन्य माता सत्यकी, जेणें जायो जयकारी ॥
वृषज संठनें विराजमान, वंदे नर नारी ॥२॥ धनुष पांचशें देहरी ए, सो
हीयें सोवन वान ॥ कीर्त्तिविजय उवद्यायनो, विनय धरे तुम ध्यान ॥३॥

॥ अथ वीशस्थानकतपना काठस्तग्गनुं चैत्यवंदन ॥

॥ चोवीश पंदर पिसतालीशनो, ठत्रीशनो करीयें ॥ दश पचवीश सत्ता
पीशनो, काठस्तग्ग मन धरीयें ॥ १ ॥ पंच सनसठ दश वली, सीत्तेर
नव पाणवीश ॥ चार अमवीस खोगस्त तणो, काठस्तग्ग धरो गुणीश ॥ २ ॥
वीश सत्तर इगवन, छादश ने पंच ॥ एणी परें काठस्तग्ग जो करे, तो जाये
जव संच ॥ ३ ॥ अनुक्रमें काठस्तग्ग मन धरो, गुणी खेजो वीश ॥ वीश
स्थानक एम जाणीयें, संक्षेपणी खेज ॥ ४ ॥ जाव धरी मनसां घणो ए,
जो एकपद आराधे ॥ जिन उत्तम पदपदने, नमी निज कारज साधे ॥ ५ ॥

॥ अथ रोहिणीतपचैत्यवंदनं ॥

रोहिणी तप आराधीयें, श्रीश्री वासुपूज्य ॥ दुःख दोह्य दूरें टले, पू
जक होये पूज्य ॥ १ ॥ पहेला कीजें वासुदेव, प्रह ऊठीने प्रेम ॥ मध्यान्हें
करी धोतीयां, मन वच काया हेम ॥ २ ॥ अष्ट प्रकारनी रचीयें, पूजा नृ
त्य वाजित्र ॥ जावें जावना जावीयें, कीजें जन्म पवित्र ॥ ३ ॥ त्रिहु कालें
खेज धूप दीप, प्रभु आगल कीजें ॥ जिनवर केरी जकिशुं, अविचल सुख
खीजें ॥ ४ ॥ जिनवर पूजा जिनस्तवन, जिननो कीजें जाप ॥ जिनवर
पदने ध्याइयें, जिम नाचे संताप ॥ ५ ॥ कोड कोरु गुण फल दिये, उत्तर
उत्तर जेद ॥ मान कहे ए विध करो, ज्युं होवे जवनो ठेद ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥ अथ विचरता जिननुं चैत्यवंदन ॥

॥ सीमंधर प्रमुख नमुं, विहरमान जिन वीश ॥ रिखजादिक वली वंदीयें,
संपइ जिन चोवीश ॥ १ ॥ सिखाचल गिरनार आयु, अष्टापद वलि सार ॥
समेतशिखर ए पंचतीर्थ, पंचमी गति दातार ॥ २ ॥ ऊर्ध्व लोकें जिनहर
नमुं, ते चोराशी लाख ॥ सहस सत्ताणुं उपरें, त्रेवीश जिनवर जांख ॥ ३ ॥
एक शो वावन कोरु वली, लाख चोराणुं सार ॥ सहस चुम्माळी सात
शें, शाठ जिन पन्निमा उदार ॥ ४ ॥ अधोलोकें जिनजवन नमुं, सात कोरु
दोहोंतेर लाख ॥ तेरदों कोरु नेव्याशी कोरु, शाठलाख चित्त राख ॥ ५ ॥
व्यंतर ज्योतिपीमां वली ए, जिनजवन अपार ॥ ते जवि ! नित्य वंदन
करो, जेम पामो जवपार ॥ ६ ॥ तिर्था लोकें शाश्वतां, श्रीजिनजवन वि
शाल ॥ वत्रीशशें ने उगणशाठ, वंदूं थइ उजमाल ॥ ७ ॥ लाख त्रण ए
काणुं सहस, त्रणशें वीश मनोहार ॥ जिनपन्निमा ए शाश्वती, नित्यनित्य

करुं जुहार ॥ ८ ॥ जगत्तु युवनगांधी वस्ती ए. नाजानिक जिय सा ॥
सिद्ध अनंता वंदीयें, महोदय पद दातार ॥ ९ ॥ इति ॥ १४ ॥

॥ अथ बीजनुं चैत्यवंदन ॥

॥ हुविध धर्म जिणे उपदिश्यो, चोया अतिनंदन ॥ बीजें जन्मा ने
प्रभु, जवहुःख निकंदन ॥ १ ॥ हुविध ध्यान तुम्हें परिदुरो, आरगें योग
ध्यान ॥ एम प्रकाश्युं सुमति जिनें, ते चविया बीज दिन ॥ २ ॥ दोय वं
धन राग द्वेष, तेहनें जवि तजीयें ॥ मुक्त परें जीनल जिन कहे, बीजदि
न शिव जजीयें ॥ ३ ॥ जीवाजीव पदार्थनुं, करो नाण मुजाण बीज दिनें
वासुपूज्य परें, लहो केवल नाण ॥ ४ ॥ निश्चय नय व्यवहार दोय, एकां
त न ग्रहियें ॥ अर जिन बीज दिनें चवी, एम जन आगल कदियें ॥ ५ ॥
वर्तमान चोवीशीयें, एम जिन कल्याण ॥ बीजदिनें केइ घामीया, प्रभु
नाण निर्वाण ॥ ६ ॥ एम अनंत चोवीशीयें ए, हुआं बहु कल्याण ॥ जिन
उत्तम पदपद्मने, नमतां होय सुख खाण ॥ ७ ॥ इति ॥ १५ ॥

॥ अथ ज्ञानपंचमीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ त्रिगडे वेठा वीरजिन, जांखे जविजन आगें ॥ त्रिकरणशुं त्रिहुं लोक
जन, निसुणो मन रागें ॥ १ ॥ आराहो जली जातसें, पांचम अजुवा
ली ॥ ज्ञान आराधन कारणें, एहज तिथि निहाली ॥ २ ॥ ज्ञान विना
पशु सारिखा, जाणो इण संसार ॥ ज्ञान आराधनथी लक्षुं, शिवपद
सुख श्रीकार ॥ ३ ॥ ज्ञान रहित किरिया कही, काशकुसुम उपमान ॥ लो
कालोक प्रकाशकर, ज्ञान एक परधान ॥ ४ ॥ ज्ञानी श्वासोवासमें, करे
कर्मनो खेह ॥ पूर्व कोसी वरसां लगें, अज्ञानें करे तेह ॥ ५ ॥ देश आरा
धक क्रिया कही, सर्व आराधक ज्ञान ॥ ज्ञान तणो महिमा घणो, अंग पांच
मे जगवान ॥ ६ ॥ पंच मास लघु पंचमी, जावज्जीव उत्कृष्ट ॥ पंच वरस
पंच मासनी, पंचमी करो शुभदृष्टि ॥ ७ ॥ एकावनही पंचनो ए, काठ
स्सग लोगस्स केरो ॥ उजमणुं करो जावशुं, टाळे जव फेरो ॥ ८ ॥
एणी पेरे पंचमी आराहीयें ए, आणी जाव अपार ॥ वरदत्त गुणमंजरी
परें, रंगविजय लहो सार ॥ ९ ॥ इति ॥ १६ ॥

॥ अथ अष्टमीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ माहा शुदी आठमने दिनें, विजयासुत जायो ॥ तेम फागुणशुदि

आममें, संजव यदि आयो ॥ १ ॥ चेन्न वदनी आठमें, जनम्या श्पज
जिणंद ॥ दीक्षा पण ए दिन लही, दुआ प्रथम मुनिचंद ॥२॥ माधव शु
दि आठम दिन, आठ कर्म कर्या दूर ॥ अजिनंदन चोथा प्रनु, पाम्या सु
त्त चरपूर ॥ ३ ॥ एहीज आठम ऊजली, जन्म्या सुमति जिणंद ॥ आठ
जाति कलशें करी, नवरावे सुरविंद ॥ ४ ॥ जन्म्या जेठ वदि आठमें मु
ति सुवतम्यामी ॥ नेम थापाड शुदि आठमें, अष्टमी गति पामी ॥ ५ ॥
आवण वदनी आठमें, नमि जन्म्या जगनाण ॥ तिम आवणशुदि था
ठमें, पासजीनुं निर्वाण ॥ ६ ॥ जाडवा वदि आठमदिन, चविया सामी
नुपास ॥ जिन उत्तमपद पद्धनें, सेव्याधी शिववास ॥ ७ ॥ इति ॥ १७ ॥

॥ अथ एकादशीनुं चैत्यवंदन ॥

॥ शासन नायक वीरजी, प्रनु केवल पायो ॥ संघ चतुर्विध स्थापवा,
महसेन घन आयो ॥ १ ॥ माधव सीत एकादशी सोमल छिज यझ ॥
इंद्रजुति आदें मध्या, एकादश विझ ॥ २ ॥ एकादशसें चउ गुणा, तेहनो
परिवार ॥ वेद अर्थ अवलो करे, मन अजिमान अपार ॥ ३ ॥ जीवा
दिक संशय हरी ए, एकादश गणधार ॥ वीरें स्याप्या वंदीयें, जिन शासन
जयकार ॥ ४ ॥ मल्ली जन्म अर मल्ली पास, वर चरण विखासी ॥ श्पज
अजित सुमति नमी, मल्ली घनघाति विनाशी ॥ ५ ॥ पद्मप्रज शिववास
पास, जवजावना तोडी ॥ एकादशी दिन थापणी, रुद्धि सघली जोमी ॥६॥
दश क्षेत्र त्रिहुं कालनां, त्रणशें कल्याण ॥ वरस अग्यार एकादशी, आराधो
वर नाण ॥ ७ ॥ अगीयार अंग लखावीयें, एकादश पाठां पूजणी ठवणी
विंढणी, मपी कागल काठां ॥७॥ अगीयार अवत ठांगवां ए, व्हो पन्निमा
अगीयार ॥ विमाविजय जिनशासनें, सफल करो अवतार ॥ ८ ॥ १८ ॥

॥ अथ चोवीश तीर्थकरनी राशियोनुं चैत्यवंदन ॥

॥ शांति नमी मल्ली मेप ठे, कुंथु अजित वृष जाति ॥ संजव अजिनंदन
मिथुन, धर्म करक सिंह सुमति ॥ १ ॥ कन्या पद्मप्रज नेम वीर, पास
नुपास तुळा ए ॥ शशी वृश्चिक धन श्पजदेव, सुविधि शीतल जिनराय ॥२॥
मकर सुवत श्रेयांसने ए, वारमा घट मीन लील ॥ विमल अनंत अर
नामधी, सुखीया श्री शुजवीर ॥ ३ ॥ इति ॥ १९ ॥

॥ अथ श्रीपरमात्मानुं चैत्यवंदन ॥

॥ परमेश्वर परमात्मा, पावन परमिष्ठ ॥ जय जगगुरु देवाधिदेव,
नयणें में दिष्ट ॥ १ ॥ अचल अकल अविकार सार, करुणारससिंधु ॥
जगतीजन आधार एक, निःकारण बंधु ॥ २ ॥ गुण अनंत प्रभु ताहरा ए, कि
मही कदया न जाय ॥ राम प्रभु जिन ध्यानथी, चिदानंद सुख थाय ॥ ३ ॥ ॥ १ ॥

॥ अथ श्रीजिनपूजानुं चैत्यवंदन ॥

॥ निजरूपें जिननाथके, डव्यें पण तिमही ॥ नाम थापना जेदशी,
प्रगट जगमांही ॥ १ ॥ अध्यातमथी जोडीयें, निरकेपा चार ॥ प्रभुरूप
समान जाव, पामे निरधार ॥ २ ॥ पावन आतमनें करे ए, जन्म जरादि
दूर ॥ ते प्रभु पूजा ध्यानथी, राम कहे सुख पूर ॥ ३ ॥ इति ॥ २१ ॥

॥ अथ श्रीचंदकेवलीना रासमांथी चैत्यवंदन.

॥ अरिहंत नमो जगवंत नमो, परमेश्वर जिनराज नमो ॥ प्रथम जि
नेसर प्रेमें पेखत, सिद्धां सधलां काज नमो ॥ अ० ॥ १ ॥ प्रभु पारंगत
परम महोदय, अविनाशी अकलंक नमो ॥ अजर अमर अद्भुत अतिश
यनिधि, प्रवचन जलधिमयंक नमो ॥ अ० ॥ २ ॥ तिहुयण जवियणजन
मन वंठिय, पूरण देव रसाल नमो ॥ ललि ललि पाय नमुं हुं जालें, कर
जोमीने त्रिकाल नमो ॥ अ० ॥ ३ ॥ सिद्ध बुद्ध तूं जग जन सज्जन, नय
नानंदन देव नमो ॥ सकल सुरासुर नर वर नायक, सारे अहोनिश सेव
नमो ॥ अ० ॥ ४ ॥ तूं तीर्थकर सुखकर साहिव, तुं निःकारण बंधु नमो ॥
शरणागत जविने हितवत्सल, तुंही कृपारससिंधु नमो ॥ अ० ॥ ५ ॥
केवलज्ञानादर्शें दर्शित, लोकालोक स्वप्नाव नमो ॥ नाशितसकलकलंकक
लुपगण, डुरित उर्पडवजाव नमो ॥ अ० ॥ ६ ॥ जगचिंतामणि जगगुरु
जगहित, कारक जगजननाथ नमो ॥ घोर अपार जवोदधितारण, तूं
शिवपुरनो साथ नमो ॥ अ० ॥ ७ ॥ अशरण शरण नीराग निरंजन,
निरुपाधिक जगदीश नमो ॥ बोधि दीयो अनुपम दानेसर, ज्ञानविमल
सूरीश नमो ॥ अ० ॥ ८ ॥ इति ॥ २२ ॥

॥ अथ श्री शंखेश्वर पार्श्वजिनवंद ॥

॥ सेवो पास संखेसरो मन्न शुद्धें, नमो नाथ निश्चें करी एक बुद्धें ॥
देवी देवलां अन्यने शुं नमो ठो, अहो जव्यलोको जुलां कां नमो ठो ॥ १ ॥

प्रिलोकना नायने शुं तजो ओ, पट्या पाशमां जूतने कां जजो ओ ॥
 गुन्धेनु ठंगी अजा शुं अजो ओ, महापंथ भूकी कुपंथं वजो ओ ॥ १ ॥
 तजे कोण चिंतामणि पाचमाटे, ग्रहे कोण रासजने हस्ति साटे ॥ सुर
 डम उपासी कुण आक वावे, महामूढ ते आकुला अंत पावे ॥ ३ ॥
 किहां पांकारो ने किहां मेरुशृंगं, किहां केशरी ने किहां ते कुरंगं ॥ किहां
 विश्वनाथ किहां अन्य देवा, करो एकचित्तं प्रभु पास सेवा ॥ ४ ॥ पूजो
 देव प्रनायती प्राणनाथं, सह जीवने जे करे ठे सनाथं ॥ महा तत्व
 जाणी सदा जेह ध्यावे, तेनां दुःख दारिद्र्य दूरें पलावे ॥ ५ ॥ पामी मानु
 पोने पृथा कां गमो ओ, कृशीलं करी देहनें कां दमो ओ ॥ नहीमुक्तवांस
 विना धीतरांगं, जजो जगवंतं तजो दृष्टिरांगं ॥ ६ ॥ उदयरत्न जांखे सदा
 हेत आणी, दयाजाय कीजें प्रभु दास जाणी ॥ आज माहरे मोतीढे मेह
 बुछा, प्रभु पास शंखेश्वरो आप तूरा ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ पार्श्वजिनस्तोत्रं लिख्यते ॥

॥ कल्याणकेलिसदनाय नमोनमस्ते, श्रीमत्सरोजवदनाय नमोनम
 स्ते ॥ रागारिवारकदनाय नमोनमस्ते, वज्राजिरामरदनाय नमोनमस्ते
 ॥ १ ॥ अंजोभराजकरणाय न० ॥ लोकातिरिक्तवरणाय न० ॥ संसारवा
 र्हितरणाय न० ॥ त्रैलोक्यसारशरणाय न० ॥ २ ॥ सन्निर्मितांघ्रिमहनाय
 न० ॥ रागोरुदारुदहनाय न० ॥ विध्वस्तकृत्तकुरुदनाय न० ॥ पुण्यजुमा
 खिगहनाय न० ॥ ३ ॥ संसारतापशमनाय न० ॥ निर्दाह्यदाह्यदमनाय
 न० ॥ सुव्यक्तमुक्तिगमनाय न० ॥ रूपाजिज्ञूतकमनाय न० ॥ ४ ॥ पा
 पौघपांसुपवनाय न० ॥ सेवापरत्रिभुवनाय न० ॥ क्रोधाशुशुक्ष्णिवनाय
 न० ॥ संसृत्युदन्वदवनाय न० ॥ ५ ॥ नेत्राजिज्ञूतकमलाय न० ॥ शक्रा
 चिंतांघ्रियमलाय न० ॥ निर्नाशिताखिलमलाय न० ॥ पद्मोद्भूतसत्परिम
 लाय न० ॥ ६ ॥ श्री अश्वसेनतनयाय न० ॥ सर्वाङ्गुतेकविनयाय न० ॥
 विख्यातनिश्चितनयाय न० ॥ निर्णीतचर्युपनयाय न० ॥ ७ ॥ श्रीसंधर्षः
 सुविनेयकधर्मसिंहः, पादारविंदमधुखिण्मुनिरत्नसिंहः ॥ पार्श्वप्रजोर्जगव
 तः परमं पवित्रं, स्तोत्रं चकार जनताजिमतार्थसिद्धये ॥ ८ ॥

॥ अथ श्री महावीरजिन छंद ॥

॥ सेवो वीरने चित्तमां नित्य धारो, अरि क्रोधने मग्नधी दूर वारो ॥

संतोष वृत्ति धरो नितमोक्षि, गग द्वेपरी हर जाने जगति ॥१॥ गगन मा
 ना पासमां जेह प्राणी, गुरुतात्परनी जान केने न जानी ॥ मनु जगम गमो
 वृथा कां गमो हो, जेनमाने तेनी जुड़ा कां नमो ना ॥२॥ शरीरानी जगमारी
 नीरागी तजो हो, सजोनी नमानी सगरी नजो हो ॥ इति नमस्त्रिपुण्य
 श्री शुं रमो हो, नदी गंग मूर्का गलीनां पनो हो ॥३॥ केड देव दाने दानि
 चक्रधारा, केड देव बाजे गले रुंदमाळा ॥ केड देव उत्संगे रागे ते जगमा
 केड देव साथे रमे वृंद रामा ॥ ४ ॥ केड देव जगे खेड जापमाळा, केड
 मांसजकी महार्दीकराळा ॥ केड योगिणी योगिणी जोग रागे, केड मद्राणी
 ठागनो होम मागे ॥५॥ इस्या देव देवी तणी आश राखे, नदा मुक्तिनां सु
 खने केम चाखे ॥ जदा लोचना थोकनो पार नाव्यो, तदा मधनो विंडुठ
 मन्न जाव्यो ॥ ६ ॥ जेह देवलां आपणी आश राखे, तेह पिमने मन्नगुं
 लेय चाखे ॥ दीन हीननी जीरु ते केम जांजे, फुटो ढोल हांये कदो के
 म वाजे ॥ ७ ॥ अरे! मूढ त्राता नजो मोहदाता, अलोनी प्रभुने नजो
 विश्वख्याता ॥ रत्न चिंतामणि सारिखो एह साचो, कलंकी काचना पिन
 शुं मत्त राचो ॥८॥ मंदबुद्धिशुं जेह प्राणी कहे ठे, सवि धर्मे एकत्व जू
 लो जमे ठे ॥ किहां सर्पवा ने किहां मेरु धीरं, किहां कायरा ने किहां शूरवी
 रं ॥९॥ किहां स्वर्णथाळं किहां कुंजखंडं, किहां कोडवा ने किहां खीर
 संकं ॥ किहां क्षीरसिंधु किहां क्षारनीरं, किहां कामधेनु किहां ठागखीरं
 ॥ १० ॥ किहां सत्यवाचा किहां क्रूरवाणी, किहां रंकनारी किहां राय
 राणी ॥ किहां नारकी ने किहां देवजोगी, किहां इंद्र देही किहां कुष्ठरोगी
 ॥ ११ ॥ किहां कर्मघाती किहां कर्मधारी, नमो वीरस्वामी नजो अन्य
 वारी ॥ जिसी सेजमां स्वप्नथी राज्य पामी, राचे मंदबुद्धि धरी जेह स्वा
 मी ॥१२॥ अथिर सुख संसारमां मन्न माचे, ते जना मूढमां श्रेष्ठ शुं इष्ट
 ठाजे ॥ तजो मोह माया हरो दंजरोपी, सजो पुण्य पोपी नजो ते अ
 रोपी ॥१३॥ गति चार संसार अपार पामी, आव्या आश धारी प्रभु पाय
 स्वामी ॥ तुहीं तुहीं तुहीं प्रभु परमरागी, नव फेरनी शृंखला मोह चांगी
 ॥१४॥ मानियें वीरजी अर्ज ठे एक मोरी, दीजें दासकुं सेवना चरण तोरी ॥
 पुण्य उदय हुठ गुरु आज मेरो, विवेकें लह्यो में प्रभु दर्श तेरो ॥१५॥ इति॥

॥ अथ श्री गौतमाष्टक ठंढ ॥

॥ धीर जिणेसर केरो शिष्य, गौतम जपो निशदित ॥ जो कीजें गो
नमनु ध्यान, तो घर धिलसे नवे निधान ॥ १ ॥ गौतम नामें गिरिवर चढे,
मनोवांठित ह्वाला संपजे ॥ गौतम नामें नावे रोग, गौतम नामें सर्व संयो
ग ॥ २ ॥ जे वैरी विमृथा वंक्रमा, तस नामें नावे टूकडा ॥ जूत प्रेत
नवि ग्येंडे प्राण, ते गौतमनां करुं वखाण ॥ ३ ॥ गौतम नामे निर्मल
काय, गौतम नामें वाधे आय ॥ गौतम जिनशासन शणगार, गौतम
नामें जयजयकार ॥ ४ ॥ शाल दाख सुरहा घृत गोल, मनोवांठित का
पर संयोल ॥ घर सुगृहिणी निर्मल चित्त, गौतम नामें पुत्र विनीत ॥ ५ ॥
गौतम लढयो अचिचल जाण, गौतम नाम जपो जग जाण ॥ महोटां मं
दिर मेरु समान, गौतम नामें सफल विद्याण ॥ ६ ॥ घर मयगल घोसा
नी जोग, वारू पढोंचे वांठित कोरु ॥ महियल माने महोटा राय, जो तू
ठे गौतमना पाय ॥ ७ ॥ गौतम प्रणम्यां पातक टले, उत्तम नरनी संग
त मले ॥ गौतम नामें निर्मल ज्ञान, गौतम नामें वाधे वान ॥ ८ ॥ पुण्य
वंत, अवधारो सद्गुरु, गुरु गौतमना गुण ठे वहु ॥ कहे लावण्यसमय कर
जोड गौतम तूठे संपति कोरु ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ नवकारनो ठंढ ॥

॥ हुदा ॥ वांठित पूरे विविध परें, श्री जिनशासन सार ॥ निशें श्री
नवकार नित्य, जपनां जयजयकार ॥ १ ॥ अडशष्ट अक्षर अधिक फल,
नव पद नवे निधान ॥ वीतराग स्वयंमुख वदे, पंच परमेष्ठि प्रधान ॥ २ ॥
एकज अक्षर एक चित्त, समख्यां संपत्ति थाय ॥ संचित सागर सातनां,
पातक दूर पलाय ॥ ३ ॥ सकल मंत्र शिर मुकुटमणि, सजुरु जापि
त सार ॥ सो जवियां मन शुळुं, नित्य जपीयें नवकार ॥ ४ ॥ ठंढ ॥
नवकारथकी श्रीपाल नरेश्वर, पाम्यो राज्य प्रसिद्धा ॥ स्मशान विपे शिवनाम
कुसरने, सोवन पुरिस्तो सिद्ध ॥ नव लाख जपंतां नरक निवारे, पामे
जवनो पार ॥ सो जवियां जत्तें चोखे चित्तें, नित्य जपीयें नवकार ॥ ५ ॥
वांघि वरुशाखा शिंके वेसी, ह्वाळ कुंरु हुताश ॥ तस्करने मंत्र समप्यो
श्रावकें, ऊढ्यो ते आकाश ॥ विधिरीतें जपंतां विपधर विप टाळे, ढाळे
अमृत धार ॥ सो ॥ ६ ॥ वीजोरा कारण राय महाबल, व्यंतर हुष्ट

विरोध ॥ जेणें नवकारें हत्या टाळी, पाम्यो यक्ष प्रतिबोध ॥ नव लाख
 जपतां थाये जिनवर, इस्यो ठेअधिकार ॥ सो० ॥ ७ ॥ पद्मीपति शिष्यो
 मुनिवरपासें, महामंत्र मन शुद्ध ॥ परजव ते रायसिंह पृथिवीपति,
 पाम्यो परिगल रिद्ध ॥ ए मंत्रथकी अमरापुर पहीतो, चारुदत्त सुविचार ॥
 सो० ॥ ८ ॥ संन्यासी काशी तप साधंतो, पंचाग्नि परजाळे ॥ दीगो
 श्रीपासकुमारें पन्नग, अधवलतो ते टाळे ॥ संज्ञलाव्यो श्रीनवकार स्वयंमुख,
 इंद्रजुवन अवतार ॥ सो० ॥ ९ ॥ मनशुद्ध जपतां मयणासुंदरी, पामी
 प्रिय संयोग ॥ इण ध्यानथकी कष्ट टढ्युं उंवरनुं, रक्तपित्तनो रोग ॥
 निश्चेशुं जपतां नवनिधि थाये, घर्मतणो आधार ॥ सो० ॥ १० ॥ घटमांहे
 कृष्ण जुजंगम घाढ्यो, गृहिणी करवा घात ॥ परमेष्टि प्रजावें हार फूलनो
 वसुधामांहे विख्यात ॥ कमलावतीयें पिंगल कीधो, पाप तणो परिहार ॥
 सो० ॥ ११ ॥ गयणांगण जाति राखी ग्रहीनें, पाडी वाण ग्रहार ॥
 पद पंच सुणंतां पांरुपति घर, ते थड कुंता नार ॥ ए मंत्र अमूलक
 महिमा मंदिर, जवडुःख जंजणहार ॥ सो० ॥ १२ ॥ कंवळ संवळें कादव
 काढ्यां, शकट पांचशें मान ॥ दीधे नवकारें गया देवलोकें, विलसे अमर
 विमान ॥ ए मंत्रथकी संपत्ति वसुधामां लही, विलसे जैनविहार ॥
 सो० ॥ १३ ॥ आगें चोवीशी हुड् अनंती, होशे वार अनंत ॥ नवकार
 तणी कोड् आदि न जाणे, एम आंखे अरिहंत ॥ पूरव दिशि चारे आदि
 प्रपंचें, समरे संपत्ति थाय ॥ सो० ॥ १४ ॥ परमेष्टि सुरपद ते पण पामे,
 जे कृत कर्म कठोर ॥ पूरुगिरि उपर प्रत्यक्ष पेख्यो, मणिधर ने एक मोर ॥
 सह गुरु सन्मुख विधें समरंतां, सफल जनम संसार ॥ सो० ॥ १५ ॥ शूद्धि
 कारोपण तस्कर कीधो, लोहखरो परसिद्ध ॥ तिहांशेतें नवकार सुणाव्यो, पाम्यो
 अमरनी रिद्ध ॥ शेठने घर आवी विघ्न निवास्या, सुरें करी मनोहार ॥ सो० ॥ १६ ॥
 पंच परमेष्टि ज्ञानज पंचह, पंच दान चारित्र ॥ पंच सदाय महाव्रत पंचह, पंच
 समिति समकित ॥ पंच प्रमाद विषय तजो पंचह, पालो पंचाचार ॥ सो०
 ॥ १७ ॥ कलश ॥ ठप्पय ॥ नित्य जपीधें नवकार, सार संपत्ति सुखदायक ॥ सिद्ध
 मंत्र शाश्वतो, जपे एम श्री जगनायक ॥ श्री अरिहंत सुसिद्ध, शुद्ध आचार्य
 गणीजें ॥ श्री उवद्याय सुसाधु, पंच परमेष्टी शुणीजें ॥ नवकार सार संसार ठेकु
 जल लाज वाचक कहे ॥ एक चितें आराधतां, विविध रुद्धि वांछित लहे ॥ १८ ॥

॥ अथ श्री शोल सतीनो वंद ॥

॥ आदि नाथ आदें जिनवर वंदी, सफल मनोरथ कीजियें ए॥प्रजातें
ठही मांगलिक कामें, शोल सतीनां नान लीजिये ए ॥ १ ॥ बाल कुमारी
जग दिनकारी, प्राप्ती जरतनी बहेनमी ए ॥ घट घट व्यापक अक्षर रूपें,
शोल सतीमांहे जे बर्मी ए ॥ २ ॥ बाहुबल जगिनी सतीयशिरोमणि,
सुंदरी नामें रुपनसुता ए ॥ अंक स्वरूपी त्रिभुवनमांहे जेह अनुपम
गुणसुता ए ॥ ३ ॥ चंदनवासा बालपणाधी, शीयलवती शुरू श्राविका ए ॥
अरुदना बाकुला वीर प्रतिज्ञान्या, केवल सही व्रत नाविका ए ॥ ४ ॥
उमसेन धुआ धारिणी नंदनी, राजिमती नेम बल्लजा ए ॥ जोवन वेशें कामने
जीत्यो, संयम खेइ देव दुल्लजा ए ॥ ५ ॥ पंच जरतारी पांनव नारी, दुपद
सनया बखाणीयें ए ॥ एक शो आठे वीर पूराणां, शीयलमहिमा तस
जाणीयें ए ॥ ६ ॥ दशरथ नृपनी नारी निरुपम, कौशल्या कुलचंद्रिका
ए ॥ शीयल सलूणी राम जनेता, पुण्य तणी परणासिका ए ॥ ७ ॥ कोशं
धिक नामें संतानिक नामें, राज्य करे रंग राजीयो ए ॥ तस घर रहिणी
मृगायती सती,सुरभुवनें जस गाजीयो ए ॥ ८ ॥ सुखसा साची शीयलें न
काची, राची नहि विषयारसें ए ॥ मुखसु जोतां पाप पलाये, नाम खेतां
मन उल्लसे ए ॥ ९ ॥ राम रघुवंशी तेहनी कामिनी, जनकसुता सीता सती
ए ॥ जग सहृ जाणे धीज करंतां, अनल शीतल थयो शीलथी ए ॥ १० ॥
काचे तांतणे चालणी बांधी,कूबायकी जल काढीयुं ए ॥ कलंक उतारवा
सती सुजडा, चंपा धार उधानीयुं ए ॥ ११ ॥ सुरनर वंदित शीयल अखंमिंत,
शिवा शिवपदगामिनी ए ॥ जेहने नामें निर्मल थइयें,बलिहारी तस नामनी
ए ॥ १२ ॥ हस्तिनागपुरें पांडुरायनी, कुंता नामें कामिनी ए ॥ पांनव माता
दसे दसारनी,बहेन पतिव्रता पद्मिनी ए ॥ १३ ॥ शीयलवती नामें शीलव्रतधारि
णी, त्रिविधें तेहने वंदीयें ए ॥ नाम जपंतां पातक जाये, दरिसण दुरित नि
कंदीयें ए ॥ १४ ॥ निपिधा नगरी नलह नरिंदनी, दमयंती तस गेहिनी ए ॥ सं
कट पमतां शीयलज राख्युं, त्रिभुवन कीर्ति जेहनी ए ॥ १५ ॥ अनंग अजीता
जगजन पूजिता, पुष्पचूला ने प्रजावती ए ॥ विश्वविख्याता कामितदाता,
शोलमी सती पद्मावती ए ॥ १६ ॥ वीरें जांखी शाखें साखी, उदयरतन जांखे
मुदा ए ॥ बहाणुं वातां जे नर जणशे, ते लहेशे सुख संपदाए ॥ १७ ॥ इति॥

॥ अथ मंगल चार ॥

॥ सिद्धार्थ ज्ञपति सोढे कवियकृते, तस येर विजया कामिनी ॥
 गजवर गामिनी पौढिय जामिनी, चउद सुपन लहे जामिनी ॥ चुटक ॥
 जामिनी मध्ये शोचतां रे, सुपन देखे वाल ॥ मयगल वृषभ ने केसरी, कमला
 कुसुमनी माल ॥ इंद्र दिनकर ध्वजा सुंदर, कलश मंगल रूप ॥ पद्ममा
 जलनिधि उत्तम, अमरविमान अनूप ॥ रत्नो अंवार उज्ज्वल, वन्दि
 निर्धूम ज्योत ॥ कल्याण मंगलकारी माहा, करत जग उद्योत ॥ चोद
 सुपन सूचित विश्वपूजित, सकल सुखदातार ॥ मंगल पदेहुं बोलीयें
 ए, श्री वीर जगदाधार ॥ १ ॥ भगध देशमां नयरी राजगृही, श्रणिक
 नामें नरेशरू ए ॥ धनवर गोवर गाम वसे तिहां, वसुज्जति विप्र मनोहर ए
 ॥ वृटका ॥ मनोहर तस मानिनी, पृथ्वी नामें नार ॥ इंद्रज्जति आदें अत्रे, व्रण
 पुत्र तेहने सार ॥ यज्ञकर्म तेणें आदखुं, बहु विप्रने समुदाय ॥ तेणें समे
 तिहां समोसस्या, चोवीशमा जिनराय ॥ उपदेश तेहनो सांजली, लीथो
 संयम चार ॥ अगीयार गणधर आपीया, श्री वीरें तेणी वार ॥ इंद्रज्जति
 गुरुजगतें थयो, महा लब्धिनो जंमार ॥ मंगल बीजुं बोलीयें, श्री गौतम
 प्रथम गणधार ॥ २ ॥ नंद नरिंदनो पारुली पुरवरें, सकलाल नामें मंत्री
 सरू ए ॥ लाठलदे तस नारी अनुपम, शीयलवती बहुसुखकरू ए ॥ वृटका ॥
 सुखकरू संतान नव दोय, पुत्र पुत्री सात ॥ शीयलवंतमां शिरोमणि,
 थूलिजड जग विख्यात ॥ मोहवशें वेश्यामंदिर, वस्या वर्षज वार ॥
 जोग जली पेरें जोगव्या, ते जाणें सहु संसार ॥ शुद्ध संयम पामी वि
 षय वामी, पामी गुरु आदेश ॥ कोश्याआवासें रह्या निश्चल, रुग्यो
 नहिं लवलेश ॥ शुद्ध शीयल पाळे विषय टाळे, जगमां जे नर नार ॥
 मंगल त्रीजुं बोलीयें, श्री थूलिजड अणगार ॥ ३ ॥ हेम मणि रूप मय घ
 रित अनुपम, जडित कोशीसां तेजें जगे ए ॥ सुरपतिनिर्मित व्रण गढ
 शोजित, मध्ये सिंहासन जगमगे ए ॥ वृटका ॥ जगमगे जिन सिंहासनेए, वा
 जित्र कोरा कोरू ॥ चार निकायना देवता, ते सेवे वेहु कर जोरू ॥ प्रातिहा
 रज आठशुं रे, चोत्रीश अतिशयवंत ॥ समवसरणें विश्वनायक, शोभे
 श्री जगवंत ॥ सुर नर किन्नर मानवी, वेठी ते पर्षदा वार ॥ उपदेश देअ
 रिहंतजी, धर्मना चार प्रकार ॥ दान शीयल तप जावना रे, टाळे सघलां

कर्म ॥ मंगल चोथुं वोलीयें, जगमांहे श्री जिनधर्म ॥ ए चार मंगल गावशे
जे, प्रजातें धरी प्रेम ॥ ते कोनि मंगल पामशे, उदयरल जांखे एम ॥ ४ ॥

॥ अथ श्री वीतरागाष्टकं ॥ जुजंगप्रयात छंद ॥

॥ शिवं शुद्धं बुद्धं परं विश्वनाथं, न देवो न बंधुर्न कर्म न कर्ता ॥
न अंगं न संगं न चेष्टा न कामं, चिदानंदरूपं नमो वीतरागं ॥ १ ॥ न वं
धो न मोक्षो न रागादि लोके, न योगं न जोगं न व्याधिर्न शोकं ॥ न क्रो
धं न मानं न माया न लोभं ॥ चि० ॥ २ ॥ न हस्तो न पादो न घ्राणं न
जिह्वा, न चक्षुर्न कर्णं न वक्त्रं न निद्रा ॥ न स्वामी न भृत्यं न देवो न
मर्त्यं ॥ चि० ॥ ३ ॥ न जन्मं न मृत्युर्न मोदं न चिंता, न ह्युजो न जी
तो न कृश्यं न तुंजा ॥ न स्वेदं न खेदं न वर्णं न मुद्रा ॥ चि० ॥ ४ ॥
त्रिदंडे त्रिखंडे हरे विश्वनाथं, हृषीकेश विध्वस्त कर्मारिजालं ॥ न पुण्यं
न पापं न चाक्षादि प्रायं ॥ चि० ॥ ५ ॥ न वालो न वृद्धो न तुष्टो न
मूढो, न खेदं न जेदं न भूर्तिर्न मेहा ॥ न कृष्णं न शुक्लं न मोहं न तंजा ॥
चि० ॥ ६ ॥ न आद्यं न मध्यं न अंतं न मन्या, न डव्यं न क्षेत्रं न दृष्टो
न जावा ॥ न गुरुर्न शिष्यो न हीनं न दीनं ॥ चि० ॥ ७ ॥ इदं ज्ञान
रूपं स्वयं तत्त्ववेदी, न पूर्णं शून्यं न चैत्यस्वरूपी ॥ न चान्योऽन्य
जिह्वं न परमार्थमेकं ॥ चि० ॥ ८ ॥ शार्दूलविक्रीकितं धृतं ॥ आत्माराम
गुणाकरं गुणनिधिं चैतन्यरत्नाकरं, सर्वे भूतगतागते सुखदुःखे ज्ञाते
त्वया सर्वे ॥ त्रेलोक्याधिपते स्वयं समनसा ध्यायंति योगी श्वरा, वंदे तं
हरिवंशहर्षहृदयं श्रीमान् हृदान्जल्युद्यतम् ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ स्तुतयोत्तरियंते ॥

॥ तत्र प्रथम श्री सीमंधर जिनयोय ॥

॥ सीमंधर जिनवर, सुखकर साहेब देव ॥ अरिहंत सकलनी, जाव
धरी करुं सेव ॥ सकल आगम पारग, गणधर जांखित वाणी ॥ जयवंती
आणा, ज्ञानविमल गुणखाणी ॥ १ ॥ ए चोय चार वखत पण कहेचाय ठे.

॥ अथ सीमंधरजिननी थोय ॥

॥ श्रीसीमंधर देव सुहंकर, मुनि मनपंकज हंसा जी ॥ कुंथु अर जिन
अंतर जनम्या, तिहुथण जस परशंसा जी ॥ सुव्रत नमि अंतर वरी दीहा,
शिखा जगत निरासे जी ॥ उदय पेढाल जिनांतरमां प्रभु, जाशे शिवबद्ध

पासें जी ॥१॥ वत्रीश चउसहि चउमहि मलिया, डगसहि उरिहा जी ॥
 चउ अरु अरु मली मध्यम काळे, वीश जिनेश्वर दिहा जी ॥२॥ चउ चार
 जघन्य दश जंतु, धायइ पुस्कर मोऊारें जी ॥ पूजो प्रणमो आचारंगि, प्र
 चनसार उऊारें जी ॥ २ ॥ सीमंभर वर केवल पामी, जिनपद स्वर्ण
 निमित्तें जी ॥ अर्थनिदेशन वस्तु निवेशन, देतां सुणन विनीतें जी ॥ हा
 दश अंग पूरवयुत रचियां, गणधर लब्धि विकसियां जी ॥ अपज्जवसिय
 जिनागम वंदो, अक्षर पदना रसियां जी ॥ ३ ॥ आणारंगी समकितसंगी,
 विविध अंग व्रतधारी जी ॥ चउविह संघ तीरथ सखवाली, सह उषडव
 हरनारी जी ॥ पंचांगुली सूरि शासनदेवी, देती तस जस रुद्धि जी ॥
 श्रीशुचवीर कहे शिव साधन, कार्य सकलमां सिद्धि जी ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ आदिजिनस्तुति प्रारंभः ॥

॥ आदि जिनवर राया, जास सोवन्न काया, मरुदेवी माया, थोरी लंठन
 पाया ॥ जगत स्थिति निपाया शुरू चारित्र पाया, केवल सिरीराया मोक्ष
 नगरें सिधाया ॥ १ ॥ सवि जन सुखकारी, मोह मिथ्या निवारी, डुरगति
 दुःख चारी, शोक संताप वारी ॥ श्रेणि कृपक सुधारी, केवलानंतधारी,
 नमियें नर नारी, जेह विश्वोपकारी ॥२॥ समवसरण वेठा, लागे जे जिन
 मीठा, करे गणप पइछा, इंद्र चंडादि दिहा ॥ द्वादशांगी वरिछा, गुं अतां टाढे
 रिछा, जविजन होय हिछा, देखि पुण्यें गरिछा ॥ ३ ॥ सुर समकितवंता,
 जेह रुद्धें महंता, जेह सुजनसंता, टावियें मुऊ चिंता ॥ जिनवर सेवतां,
 विघ्न वारे डुरंता, जिन उत्तम शुणंता, पद्मनें सुख दिंता ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ शाश्वतजिनस्तुति ॥

॥ कृषज चंडानन वंदन कीजें. वारिपेण दुःख वारे जी ॥ वर्द्धमान जि
 नवर वली प्रणमो, शाश्वत नाम ए चारे जी ॥ जरतादिक द्वेत्रें मली होवे,
 चार नाम चित्त धारे जी ॥ तेणें चार ए शाश्वत जिनवर, नमीयें नित्य
 सवारें जी ॥ १ ॥ ऊर्ध्व अधो तीर्थें लोकें थइ, कोमी पन्नरशें जाणो जी ॥
 उपर कोमी वहेंतालीश प्रणमो, अरुवन्न लख मन आणो जी ॥ ठत्रीश
 सहस्र एंशी ते उपर, विंव तणो परिमाणो जी ॥ असंख्यात व्यंतर ज्योति
 पीमां, प्रणमुं ते सुविहाणो जी ॥ २ ॥ रायपश्रेणी जीवानिगमें, जगवती
 सूत्रें जांखी जी ॥ जंबूद्वीपपन्नत्ती ठाणांगें, विवरीने घणुं दाखी जी ॥ वलीय

महाश्वरी, ज्ञानाकल्पमां, व्यवहार प्रमुखें आखी जी ॥ ते जिन प्रतिमा
कोयें पारी. जिहां बहुत नूत्र ठें सान्नी जी ॥ ३ ॥ ए जिन पूजाथी आरा
धक, ईशानहंज कदाया जी ॥ तिम सूरियाज प्रमुख बहुत सुरवर, देवी तणा
समुदाया जी ॥ नंदीश्वर अछाई महोत्सव, करे अति हर्ष जराया जी ॥
जिन उत्तम कल्याणक दिवसें, पद्मविजय नमे पाया जी ॥ ४ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धचक्रस्तुति ॥

॥ जिन शासन धंरित, पूरण देव रसाल ॥ जावें जवि जणीयें, सिद्धचक्र
गुणमाल ॥ त्रिहुं कालें एहनी, पूजा करे उजमाल ॥ ते अमर अमर पद,
सुख पामे सुविशाल ॥ १ ॥ अरीहंत सिद्ध बंदो, आचारिज उवज्जाय,
मुनि दरिसण नाण, थरण तप ए समुदाय ॥ ए नवपद समुदित, सिद्धचक्र
सुखदाय ॥ ए ध्यानं जविनां, जव कोटि दुःख जाय ॥ २ ॥ आसो चैत्रीमां,
शुद्धि सातमर्थी सार ॥ पूनम लगे कीजें, नव आंखिल निरधार ॥ दोय
सहस्र गणोबुं, पद सम साक्षा चार ॥ एकाशी आंखिल तप, आगमने अनु
सार ॥ ३ ॥ सिद्धचक्रनो सेवक, श्री विमलेसर देव ॥ श्रीपालतणी परें,
सुख पूरे नयमेव ॥ दुःख दोहग नावे, जे करे एहनी सेव ॥ श्रीसुमति
सुगुरुनो, राम कहें नित्यमेव ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ सिद्धचक्रस्तुति ॥

॥ अरिहंत नमो बलि सिद्ध नमो, आचारज वाचक साहु नमो ॥ दर्शन
ज्ञान चारित्र नमो तप, ए सिद्धचक्र सदा प्रणमो ॥ १ ॥ अरिहंत अनंत
थया आशे, बलि जाव निरकेपे गुण गाशे ॥ पन्निकमणां देवचंदन विधिहुं
आंखिल तप गणणुं गणो विधिहुं ॥ २ ॥ ठरिपाली जे तप करशे, श्रीपाल
तणी परें जव तरशे ॥ सिद्धचक्रने कुण थावे तोलें, एहवा जिन आगम
गुण बोले ॥ ३ ॥ साक्षाचारे वरसें तप पूरूं, ए कर्म विदारण तप शुरू ॥
सिद्धचक्र मनमंदिर थापो, नयविमलेसर वर थापो ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ बीज तिथिनी स्तुति ॥

॥ दिन सकल मनोहर, बीज दिवस सु विशेष ॥ राय राणा प्रणमे, चंद्र
तणी ज्यां रेख ॥ तिहां चंद्रविमानें, शाश्वत जिनवर जेह ॥ हुं बीज तणे
दिन, प्रणमुं आणी नेह ॥ १ ॥ अजिनंदन चंदन, शीतल शीतलनाथ ॥
अरनाथ सुमति जिन, वासुपूज्य शिव साथ ॥ इत्यादिक जिनवर, जन्म

ज्ञान निर्वाण ॥ हुं बीजनणे दिन, प्रणमुं ते सुविदाण ॥ २ ॥ पराकाशो
बीजें, दुविध धर्म जगवंत ॥ जेम विगळा कमळा, विगुळ नयनविकर्षन
॥ आगम अति अनुपम, जिहां निश्चय व्यवहार ॥ बीजें मविक्रीजें, पातक
नो परिहार ॥ ३ ॥ गजगामिनी कामिनी, कमल सुकोमल चीर ॥ नके
सरी केशरी, सरस सुगंध शरीर ॥ कर जोडी बीजें, हुं प्रणमुं तम पाय ॥
एम लब्धिविजय कहे, पूरो मनोरथ माय ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ पंचमीनी स्तुति ॥

॥ श्रावण शुद्धि दिन पंचमी ए, जनम्या नेम जिणंद तो ॥ श्यामवर्णा
तन शोचतुं ए, मुख शारदको चंद्र तो ॥ सहस्र वरस प्रभु आठमुं ए, ब्रह्मचा
री जगवंत तो ॥ अष्ट करम हेळें हणी ए, पहोता मुक्ति सहंत तो ॥ १ ॥ अष्टा
पद आदि जिन ए, पहोता मुक्तिमजार तो ॥ वासुपूज्य चंपापुरी ए, नेम
मुक्ति गिरनार तो ॥ पावापुरी नगरीमां वलि ए, श्री वीरतणुं निर्वाण तो ॥
समेत शिखर वीश सिद्ध हुआ ए, शिर बहु तेहनी आण तो ॥ २ ॥ नेमनाथ
ज्ञानी हुवा ए, जांखेसार वचन तो ॥ जीवदया गुणवेलमी ए, कोजें तास जत
न तो ॥ मृषान बोलो मानवी ए, चोरी चित्त निवार तो ॥ अनंत तीर्थंकर एम
कहे ए, परहरियें परनार तो ॥ ३ ॥ गोमेद नामें यक्ष जलो ए, देवीश्रीअं
विका नाम तो ॥ शासन सांनिध्य जे करे ए, करे वलि धर्मनां काम तो ॥ त
पगठनायक गुणनिलो ए, श्री विजयसैन्य सूरिराय तो ॥ रूपचदास पाय
सेवतां ए, सफल करो अवतार तो ॥ ४ ॥ इति श्री पंचमीस्तुति संपूर्णा ॥

॥ अथ अष्टमीनी स्तुति ॥

॥ मंगल आठ करी जस आगल, जाव धरी सुरराजजी ॥ आठजातिना
कलश करिने, न्हवरावे जिनराज जी ॥ वीर जिनेश्वर जन्म महोत्सव, कर
तां शिवसुख साधे जी ॥ आठमनुं तप करतां अस घर, मंगल कमळा बाधे
जी ॥ १ ॥ अष्ट करम वैरी गजगंजन, अष्टापदपरें वलीया जी ॥ आठमे आठ
सुरूप विचारी, मद आठे तस गलीया जी ॥ अष्टमी गतिपरें पहोता जि
नवर, फरस आठ नहिं अंग जी ॥ आठमनुं तप करतां अस घर, नित्य
नित्य बाधे रंग जी ॥ २ ॥ प्रातिहारज आठ विराजे, समवसरण जिन राजे
जी ॥ आठडे आठ शो आगम जांखी, जवि मन संशय जांजे जी ॥ आठे
जे प्रवचननी माता, पाळे निरतिचारो जी ॥ आठमने दिन अष्ट प्रकारें,

जीवदया चित्त धारो जी ॥ ३ ॥ अष्टप्रकारी पूजा करीने, मानव जवफल
तीजें जी ॥ सिद्धाद् देवी जिनवर सेवी, अष्ट महासिद्धि दीजें जी ॥ आठ
मनुं तप करतां लीजें, निर्मल केवल ज्ञान जी ॥ धीर विमल कवि सेवक
नय कहे, तपधी कोडि कल्याण जी ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ एकादशीनी स्तुति ॥

॥ एकादशी अति रुश्रमी, गोविंद पूठे नेम ॥ कोण कारण ए पर्ये महो
हुं, कहो मुकशुं तेम ॥ जिनवर कल्याणक अति घणां, एकशो ने पंचास ॥
तिण कारण ए पर्ये महोहुं, करो मोन उपवास ॥ १ ॥ अगियार श्रावक
तणी प्रतिमा, कहे ते जिनवर देव ॥ एकादशी एम अधिक सेवो, वनगजा
जिम रेव ॥ चोवीश जिनवर सयल सुखकर, जेसा सुरतरु चंग ॥ जेम गंग
निर्मल नीर जेह्युं, करो जिनशुं रंग ॥ २ ॥ अगीयार अंग लखावियें,
अगीयार पाठां सार ॥ अगियार कवली विंढणां, ठवणी पूंजणी सार ॥
चावखी चंगी विविधरंगी, शाख तणे अनुसार ॥ एकादशी एम ऊजवो,
जेम पामियें जवपार ॥ ३ ॥ वर कमलनयणी कमलवयणी, कमल सुकोम
ल काय ॥ जुजदंड चंड अखंड जेहने, समरंतां सुख थाय ॥ एकादशी
एम मन वसी, गणि हर्ष पंक्ति शिष्य ॥ शासनदेवी विघन निवारो,
संघ तणां निश दिस ॥ ४ ॥ इति स्तुति ॥

॥ अथ वीश स्थानकना तपनी स्तुति ॥

॥ पूठे गौतम वीरजिणंदा, समवसरण वेठा सुखकंदा, पूजित अमर
सूरिंदा ॥ केम निकाचे पद जिनचंदा, किणविध तप करतां जवफंदा, टाळे
फुरितह दंदा ॥ तव जांखे प्रजुजी गतनिंदा, सुण गौतम वसुजूतिनंदा, नि
र्मल तप अरविंदा ॥ वीश थानक तप करत महिंदा, जिम तारक समुदायें
वृंदा, तिम ए सवि तप इंदा ॥ १ ॥ प्रथम पदें अरिहंत नमीजें, वीजे
सिद्ध पवयण पद व्रीजे, आचारज थेर ठवीजें ॥ उपाध्याय ने साधु ग्रही
जें, नाण वंसण पद विनय ग्रहीजें, अगीयारमे चारित्र लीजें ॥ वंचवयधा
रिणं गणीजें, किरियाणं तवस्त करीजें, गोयम जिणाणं लहीजें ॥ चारित्र
नाण श्रुत तिष्ठस्स कीजें, व्रीजे जव तप करत सुणीजें, ए सवि जिन
तप लीजें ॥ २ ॥ आदि नमो पद सघले ठवीश, वार पन्नर वार वली
ठवीश, दश पणवीस सगवीस ॥ पांच ने सकुशठ तेर गणीश, सत्तर नव कि

रिया पञ्चवीश, वार अठावीश चतुर्वीश ॥ सीनेर इगवत पीमालीगयान
 लोगस्स काउस्सग रह्नीश. नोकरवावी वीश ॥ एक एक परें उपवासन
 वीश, मास खटें एक उर्ली करीश, इस सिद्धांत जर्गीश ॥ ३ ॥ शकें ग
 कासणुं तिविहार, ठठ अठम मास खमण उदार, पक्किमणां दोय वार
 ॥ इत्यादिक विधि गुरुगम धार, एक पद आगधन जव पार, उजमणुं वि
 विध प्रकार ॥ मातंग यद्द करे मनोहार, देवी सिद्धाई शासन खवाड, मं
 घविघन अपहार ॥ खिमाविजय जस ऊपर प्यार, शुज चवियण धर्मा
 आधार, वीरविजय जयकार ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ पर्यूपण स्तुति ॥

॥ सत्तरजेदी जिनपूजा, रचीने, स्नात्र महोत्सव कीजें जी ॥ दोद ददा
 मा जेरी नफेरी, ऊह्वरी नाद सुणीजें जी ॥ वीरजिन आगल जावना जा
 वी, मानवजव फल दीजें जी ॥ पर्व पजूसण पूर्व पुण्यें, आव्यां इम जा
 णीजें जी ॥ १ ॥ मास पास वली दसम डुवालस, चत्तारी अठ कीजें जी ॥
 उपर वली दश दोय करीने, जिम चोवीश पूजीजें जी ॥ वडा कट्पनो ठठ
 करीने, वीर वखाण सुणीजें जी ॥ पडवेने दिन जन्म महोत्सव, धवल मं
 गल वरतीजें जी ॥ २ ॥ आठ दिवस लगें अमारि पलावी, अठमनुं तप
 कीजें जी ॥ नागकेतुनी परें केवल लहीयें, जो शुजजावें रहीयें जी ॥
 तेलाधर दिन त्रणय कट्याणक, गणधर वाद वदीजें जी ॥ पास नेमीसर
 अंतर त्रीजे, रूपज चरित्र सुणीजें जी ॥ ३ ॥ वारशें सूत्रने सामाचारी,
 संवत्सरी पक्किमियें जी ॥ चैत्यप्रवामी विधिजुं कीजें, सकल जंतुने खामी
 जें जी ॥ पारणाने दिन साहम्मीवत्सल, कीजें अधिक वरुई जी ॥ मानवि
 जय कहे सकल मनोरथ, पूरो देवी सिद्धाई जी ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ रोहिणीतपनी स्तुति ॥

॥ नद्धत्र रोहिणी जेदिन आवे, अहोरत पौषध करी शुज जावें, च
 उविहार मन लावे ॥ वासुपूज्यनी जक्ति कीजें, गणणुं पण तस नाम जपी
 जें, वरस सत्तावीश दीजें ॥ थोरी शकें वरस ते सात, जावजीव अथवा
 विख्यात, तप करी करो कर्म घात ॥ निजशक्ति ऊजमणुं आवे, वासुपू
 ज्यनुं विव जरावे, लाल मणिमय ठावे ॥ १ ॥ इम अतीत अने वर्तमा
 न, अनागत वंदे जिन बहुमान, कीजें तस गुण गान ॥ तपकारकनी

जक्ति आदरीयें, साधर्मिक बली संधनी करियें, धर्म करी जव तरीयें॥रोग
सोग रोहिणीतपें जाय, संकट टले तसु जस बहु थाय, तस सुर नर गुण
गाय ॥ नीराशंस पणें तप गेह, शंका रहित पणें करो तेह ॥ नवनिधि
होय जिम गेह ॥ २ ॥ उपधान थानक जिनकट्याण, सिद्धचक्र शत्रुंजय
जाण, पंचमी तप मन आण ॥ पडिमातप रोहिणी सुखकार, कनकावली
रत्नावली सार,मुक्तावली मनोहार ॥ आठम चउदश ने वर्कमान, इत्यादिक
तपमांहे प्रधान, रोहिणी तप बहु मान ॥ ण्णीपरें जांखे जिनवर वाणी,
देशना मीठी अमिय समाणी, सूत्रें तेह गुंथाणी ॥३॥ चंभा यक्षाणी यक्ष
कुमार, वासुपूज्य शासन सुखकार, विघ्न मिटावन हार ॥ रोहिणीतप क
रता जिन जेह, इह जव परजव सुख लहे तेह, अनुक्रमें जवनो वेह ॥
आचारी पंक्ति उपकारी, सत्य वचन जांखे सुखकारी, कपूरविजय व्रत
धारी ॥ खिमाविजय शिष्य जिन गुरु राय, तस शिष्य गुरु मुऊ उत्तम
थाय, पद्मविजय गुण गाय ॥ ४ ॥ इति ॥

॥ अथ स्तवनोनो समुदाय लिख्यते ॥

॥ तत्र श्री सीमंधरजिन स्तवन ॥ इमर आंवा आंवाली रे ॥ ए देशी ॥

॥ पुरकलवड विजयें जयो रे, नयरी पुंनरीगिणी सार ॥ श्री सीमंधर सा
हिवा रे, राय श्रेयांस कुमार ॥ जिणंदराय ॥ धरजो धर्म सनेह ॥ १ ॥ ए
आंकाणी ॥ महोटा न्हाना अंतरो रे, गिरुआ नवि दाखंत ॥ शशि दरिसण
सायर वधे रे, कैरव वन विकसंत ॥ जिण ॥ २ ॥ ठाम कुठाम न लेखवे रे,
जग वरसंत जलधार ॥ कर दोय कुसुमें वासियें रे, ठाया सवि आधार ॥
जिण ॥ ३ ॥ रायने रंक सरिखा गणे रे, उद्योतें शशी सूर ॥ गंगाजल ते
विहुं तणा रे, ताप करे सवि दूर ॥ जिण ॥ ४ ॥ सरिखा सहुने तारवा रे,
तिम तुमें ठो महाराज ॥ मुऊशुं अंतर किम करो रे,वांहे ग्रहानी लाज ॥
जिण ॥ ५ ॥ मुख देखी टीहुं करे रे, ते नवि होय प्रमाण ॥ मुजरो माने
सवि तणो रे, साहिब तेह सुजाण ॥ जिण ॥ ६ ॥ वृषजलवन माता
सत्यकी रे, नंदन रुकमिणी कंत ॥ वाचकजस एम वीनवे रे, जयजंजन
जगवंत ॥ जिण ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सीमंधरजिन स्तवन ॥

॥ सुणो चंदाजी, सीमंधर परमात्म पासें जाजो ॥ मुज विनतनी, प्रेम

धरीने एणी परें तुमें संतलावजो ॥ ए आकाणी ॥ जे जण दुखननो नायक
 ठे, जस चोशफ इंद्र पायक ठे, नाण दरिसण जेदने खायक ठे ॥ सुणो ॥
 ॥ १ ॥ जेनी कंचन वरणी काया ठे, जस धोरी बंठन पाया ठे, पुंनरी
 गिणि नगरीनो राया ठे ॥ सुणो ॥ २ ॥ चार पर्यदासांदि विराजे ठे,
 जस चोत्रीश अतिशय ठाजे ठे, गुण पांत्रीश वाणीयें गाजे ठे ॥ सुणो ॥
 ॥ ३ ॥ जविजननें ते पक्रिवोहे ठे, तुम अधिक शीतल गुण सोहे ठे, रूप
 देखी जविजन मोहे ठे ॥ सुणो ॥ ४ ॥ तुम सेवा करवा रसीयो तुं, पण
 जरतमां दूरें वसीयो तुं, महामोहराय कर फसीयो तुं ॥ सुणो ॥ ५ ॥
 पण साहिव चित्तमां धरियो ठे, तुम आणाखड्ग कर ग्रहियो ठे, पण
 कांश्क मुऊथी डरीयो ठे ॥ सुणो ॥ ६ ॥ जिन उत्तम पुंन दूवें पुरो,
 कहे पद्मविजय थाउं शूरो, तो बाधे मुऊ मन अति नूरो ॥ सुणो ॥ ७ ॥

॥ अथ श्री तीर्थमालास्तवनं लिख्यते ॥

॥ शत्रुंजे रूपज समोसख्या जला गुण जख्या रे ॥ सिद्धा साधु अनंत ॥
 तीरथ ते नमुं रे ॥ तीन कल्याणक तिहां अयां, मुगतें गया रे ॥ नेमीश्वर
 गिरनार ॥ तीण ॥ १ ॥ अष्टापद एक देहरो, गिरि सेहरो रे ॥ जरतें जराव्यां
 विंव ॥ तीण ॥ आबु चौमुख अति जलो, त्रिजुवन तिलो रे ॥ विमल वसे वस्तु
 पाल ॥ तीण ॥ २ ॥ समेतशिखर सोहामणो, रलियामणो रे ॥ सिद्धा तीर्थ
 कर वीश ॥ तीण ॥ नयरी चंपा निरखीयें, हेंये हरखीयें, रे ॥ सिद्धा श्री वासु
 पूज्य ॥ तीण ॥ ३ ॥ पूर्वदिशें पावापुरी, ऊळें जरी रे ॥ मुक्ति गया महावीर
 ॥ तीण ॥ जेसलमेर जुहारीयें, दुःख वारीयें रे ॥ अरिहंत विंव अनेक ॥ तीण
 ॥ ४ ॥ विकानेरज बंदीयें, चिर नंदीयें रे ॥ अरिहंत देहरां आठ ॥ तीण ॥
 सोरिसरो संखेश्वरो पंचासरो रे, फलोधी अंजण पास ॥ तीण ॥ अंतरिक
 अंजावरो, अमीऊरो रे ॥ जीरावलो जगनाथ ॥ तीण ॥ त्रैलोक्य दीपक
 देहरो, जात्रा करो रे ॥ राणपुरें रिसहेस ॥ तीण ॥ ६ ॥ श्रीनामुलाई जाद
 वो, गोफी स्तवो रे ॥ श्रीवरकाणो पास ॥ तीण ॥ नंदीश्वरनां देहरां, वावन
 जलां रे ॥ रुचककुंमलें चार चार ॥ तीण ॥ ७ ॥ शाश्वती अशाश्वती,
 प्रतिमा ठती रे ॥ स्वर्ग मृत्यु पाताल ॥ तीण ॥ तीरथ यात्रा फल तिहां,
 होजो मुऊ इहां रे ॥ समयसुंदर कहे एम ॥ तीण ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री सिद्धाचलजीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ आंगवनीयें रे मैं आज शत्रुंजय दीगो रे, सवा लाख टकानो दाहागो रे, लागे मुने मीगो रे ॥ सफल घयो रे महारा मननो उमाहो, बाहाला महारा जवनो संशय जांग्यो रे ॥ नरक तिर्यंच गति दूर निचारी, चरणे प्रभुजीने लाग्यो रे ॥ शत्रुंजय दीगो रे ॥ १॥ ए आंकणी ॥ मानव जवनो लाहो लीजें ॥ वा० ॥ देहडी पावन कीजें रे ॥ सोना रूपाने फूलडे बधावी, प्रेमें प्रदक्षिणा दीजें रे ॥ शत्रुं ॥ २॥ छुधडे पखाळीने केशरें धोली ॥ वा० ॥ श्रीआदीश्वर पूज्या रे ॥ श्री सिद्धाचल नयणें जोतां, पाप मेवासी धुज्या रे ॥ शत्रुं ॥ ३ ॥ श्रीमुख सैधर्मा सुरपति आगें ॥ वा० ॥ वीर जिणंद एम बोळे रे ॥ ग्रण्य जवनमां तीरथ महोटुं, नहिं कोइ शत्रुंजय तोळें रे ॥ शा० ॥ ४॥ इंद्रसरीखा ए तीरथनी ॥ वा० ॥ चाकरी चित्तमां वाहे रे ॥ कायानी तो कायर काढी, सूरजकुंममां नाहे रे ॥ शा० ॥ ५ ॥ कांकरे कांकरे श्री सिद्धदेवें ॥ वा० ॥ साधु अनंता सिद्धा रे ॥ ते माटें ए तीरथ महोटुं, उद्धार अनंता कीधा रे ॥ शा० ॥ ६॥ नाजिराया सुत नयणें जोतां ॥ वा० ॥ नेह अमीरस्त वृग रे ॥ उदयरल कहे आज महारे पोतें, श्री आदीश्वर तृग रे ॥ शा० ॥ श्रुं ॥ सवा० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीसिद्धाचल स्तवन ॥

॥ विमलाचल नित्य बंदीचें, कीजें एहनी सेवा ॥ मानुं हाथ ए धर्मनो, शिवतरुफल लेवा ॥ वि० ॥ १ ॥ उज्जाल जिनएहमंरली, तियां दीपे उत्तं गा ॥ मानुं हिमगिरि विभ्रमें, आई अंबरगंगा वि० ॥ २ ॥ कोइ अनेरुं जग नही, ए तीरथ तोळें ॥ एम श्रीमुख हरि आगळें, श्रीसीमंधर बोळे ॥ वि० ॥ ३॥ जे सधलां तीरथ कस्यां, यात्रा फल कहीयें ॥ तेहथी ए गिरि जेटतां, शतगणुं फल लहीयें ॥ वि० ॥ ४ ॥ जनम सफल होय तेहनो, जे ए गिरि बंदें ॥ मुजस विजय संपद लहे, ते नर चिर नंदे ॥ वि० ॥ ५॥

॥ अथ श्रीसिद्धाचलजीनुं स्तवन ॥ देशी लालननी ॥

॥ सिद्धगिरि ध्यावो जविका, सिद्धगिरि ध्यावो ॥ घेर वेठां पण बहु फल पावो जविका, बहु फल पावो ॥ ए आंकणी ॥ नंदीसर यात्रायें जे फल होवे, तेथी धमणेरुं फल पुंडरगिरि होवे ॥ ज० ॥ पुं ॥ १ ॥ तिगणुं रुचकगिरि चोगणुं गजवंता, तेथी धमणेरुं फल जंबु महंता ॥ ज० ॥

ज० ॥ खटगणुं धानकी चैत्य जुद्धारें, तत्रीन गणें फल पुण्य विहारें ॥
 ज० ॥ पु० ॥ २ ॥ तेथी तीरशगणुं फल मंग चैत्य जुद्धारें, सहस गणें फल
 समेतशिखरे ॥ ज० ॥ स० ॥ लाख गणें फल अंजन गिरि जुद्धारें, दस
 लाख गणें फल अष्टापद गिरनारें ॥ ज० ॥ अ० ॥ ३ ॥ कोडि गणें फल
 श्रीसिद्धाचल जेटें, जेम रे अनादिनां दुरित उमटें ॥ ज० ॥ दु० ॥ ताव
 अनंतें अनंत फल पावे, ज्ञानविमल सूरि एम गुण गावे, ॥ ज० ॥ ए० ॥ ४ ॥

॥ अथ श्री समेतशिखर गिरिनुं स्तवन ॥ कीडा करी घेर
 आवियो ॥ ए देशी ॥

॥ समेत शिखर जिन चंद्रियें, सहोदुं तीरथ एह रे ॥ पार पमाडे जव
 तणो, तीरथ कहीयें तेह रे ॥ स० ॥ १ ॥ अजितश्री सुमति जिणंद लगें,
 सहस मुनि परिवार रे ॥ पद्मप्रभु शिव सुख बग्या, त्रणशें अड अणगार रे ॥
 स० ॥ २ ॥ पांचशें मुनिपरिवारशुं, सुपास जिणंद रे ॥ चंद्रप्रभु श्रेयांस
 लगें, साथें सहस मुणिंद रे ॥ स० ॥ ३ ॥ ठ हजार मुनिराजशुं, विमल
 जिनेश्वर सिद्धां रे ॥ सात सहसशुं चउदमा, निज कारज वर कीधारे ॥
 ॥ स० ॥ ४ ॥ एकशो आठशुं धर्मजी, नवशेंशुं शांतिनाथ रे ॥ कुंशु अर
 एक सहसशुं, साचो शिवपुर साथ रे ॥ स० ॥ ५ ॥ महिनाथ शत पांच
 शुं, मुनि नमि एक हजार रे ॥ तेत्रीश मुनियुत पासजी, वरिया शिव
 सुख सार रे ॥ स० ॥ ६ ॥ सत्तावीश सहस त्रणशें, उपर उंगणपंचास रे ॥
 जिन परिकर बीजा केइ, पाम्या शिवपुर वास रे ॥ स० ॥ ७ ॥ ए बीशे
 जिन एणें गिरि, सिद्धा अणसण लेई रे ॥ पद्मविजय कहे प्रणमीनें, पास
 शामलनुं चेई रे ॥ स० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ समेतशिखरजीनुं स्तवन ॥

॥ जइ पूजो लाल, समेत शिखरगिरि उपर पासजी शामला ॥ जिन ज
 क्ति लाल, करतां जिनपद पावे टले जव आमला ॥ ए आंकणी ॥ ठरी पाळी
 दर्शन करीयें, जव जव संचित पातक हरियें, निज आतम पुण्यरसें जरि
 यें ॥ जइ ॥ १ ॥ ए गिरिवर नित्य सेवा कीजें, जिम शिव सुखडां करमां
 दीजें, चिदानंद सुधारस नित्य पीजें ॥ जइ ॥ २ ॥ जिहां शिवरमणी
 वरवा आव्या, अजितादिक बीशे जिनराया, बहु मुनिवर युत शिव व
 धू पाया ॥ जइ ॥ ३ ॥ तेणें ए उत्तम गिरि जाणो, करो सेव आतम

करी टाणो, ए पारी फनी नहिं आये टाणो ॥ ज६० ॥ ४ ॥ तुमें भन कण
नेचननी माया, कर्तां अशुचि कीनी काया, किम तरशो विण ए गिरिगया
॥ ज६० ॥ ५ ॥ एम शुजमति वचन शुणी ताजां, ए जजो जगगुरु आतम
नाजा, गिरि फारो धरी मन शुचि गाजा ॥ ज६० ॥ ६ ॥ संवन सररिपि
बल बंद सये, फागुणशुद्धि प्रीज वृषभार गमे, गिरिदर्शने कर्तां चित्त
मे ॥ ज६० ॥ ७ ॥ प्रनु पदपद्म तणी सेवा, कर्तां नित्य सहियें शिव
नेवा, कहे रूपविजय मुकु ने देवा ॥ ज६० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री गिरिनारक्ष्ण नेमनाथजीनुं स्तवन ॥

॥ गो पाठरनां चारवां, आदिरनो अवनार ॥ नुरु गोकुलीयुं ॥ ए देशी ॥
॥ राजुल उजी मालीये, जये जोमी दायासादेव शामलीया ॥ कामलगरा
कंधजी, उरा आयो नाथ ॥ सा० ॥ १ ॥ मुख मदकाहुं ताहरं, अणियासां
खोचन ॥ सा० ॥ मोहनगारी मूरतें, मोशुं माहरं मद्र ॥ सा० ॥ २ ॥ पहाला
केम गया घेगला, तोरण उजा आयासा० ॥ पुरय पुरय पुण्यें में लखो, एवो आज
पनाय ॥ सा० ॥ ३ ॥ एहवे सह पशुयें मली, कीधो सयलो शोर ॥ सा० ॥ ठोकावी
पाठा पट्या, राजुल चित्तकुं चोर ॥ सा० ॥ ४ ॥ सहसा वनमांहे जह, सहज पुरुष
संपात ॥ सा० ॥ सयें विरति नारी वरी, आषण सरस्वी जात ॥ सा० ॥ ५ ॥ पंचा
वनमें दहागले, पान्या केवल नाण ॥ सा० ॥ लोफालोकप्रकाश तुं, जाणे
ऊग्यो जाण ॥ सा० ॥ ६ ॥ राजुल आची रंगशुं, लागी प्रनुने पाय ॥ सा० ॥ मुजने
मृको एकली, केम शिवमंदिर जाय ॥ सा० ॥ ७ ॥ वीतराग जावें वखा, संयम
सह जिनदाय ॥ सा० ॥ शिवमंदिर जेलां घयां, अविचल वेहुनो साथ
॥ सा० ॥ ८ ॥ वाचक रामविजय कहे, सुण स्वामी अरदास ॥ सा० ॥
राजुल जेम तारी तुमें, तेम तारो हुं दास ॥ सा० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीअष्टापदजीनुं स्तवन ॥ कुंअर गंचारो नजरें ॥

देखतां जी ॥ ए देशी ॥

॥ चउ थठ दस दोय वंदीयें जी, वर्तमान जगदीश रे ॥ अष्टापद गीरी
ऊपरें जी, नमतां वाघे जगीश रे ॥ च० ॥ १ ॥ जरत जरतपति जिनमुखें जी,
उछरियां घत धार रे ॥ दर्शन शुद्धिने कारणें रे, चोवीश प्रनुनो विहार रे
॥ च० ॥ २ ॥ उंचपणे कोश तिग कणुं जी, योजन एक विस्तार रे ॥ नि
ज निज मान जरावीयां जी, विंव खपर उपगार रे ॥ च० ॥ ३ ॥ अजि

तादिक चउ दाहिणें जी, पछिमे पउमाइ आठ रे ॥ अनंत आठें दश
उत्तरें जी, पूर्वे रिखज वीर पाठ रे ॥ च० ॥४॥ रिखज अजित पूर्वे रखा
जी, ए पण आगम पाठ रे ॥ आत्म शक्तें करे जातरा जी, ते जवि मुक्ति करे
हणी आठ रे ॥ च० ॥५॥ देखो अचंचो श्री सिद्धाचलें जी, हुवा असंख्य
उद्धार रे ॥ आज दिनें पण इणें गिरि जी, जगमग चैत्य उदार रे ॥ च०
॥ ६ ॥ रहेशे उत्सर्पिणी लगे जी, देवमहिमा गुण दाखि रे ॥ सिंहनि
षयादिक थिरपणें जी, वसुदेव हिंरुनी साख रे ॥ च० ॥७॥ केवली जिन
मुख में सुण्युं जी, इणे विधें पाठ पठाय रे ॥ श्री शुजवीर वचन रसें जी,
गायो रिखज शिवठाय रे ॥ च० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीआवुजीनुं स्तवन ॥ चित्त चेतो रे ॥ ए देशी ॥

आदि जिणेसर पूजतां, दुःख भेटो रे ॥ आवू गढ दृढचित्त ॥ जवि
जइ जेतो रे ॥ देलवाडे देहरां नमी ॥ दु० ॥ चार परिमित नित्य ॥ ज० ॥
॥ १ ॥ बीश गज बल पद्मावती ॥ दु० ॥ चक्रेसरी ड्रव्य आण ॥ ज० ॥
शंख दिये अंबी सुरि ॥ दु० ॥ पंच कोश बहे वाण ॥ ज० ॥ २ ॥ वार
पातसा जींतीने ॥ दु० ॥ विमलमंत्री आह्लाद ॥ ज० ॥ ड्रव्य जरी धरती
कीयो ॥ दु० ॥ रूपज देव प्रसाद ॥ ज० ॥ ३ ॥ विहुंतर अधिकां आवशें
॥ दु० ॥ विंव प्रमाण कहाय ॥ ज० ॥ पन्नरशें कारीगरें ॥ दु० ॥ वर्ष
त्रिकें ते थाय ॥ ज० ॥ ४ ॥ ड्रव्य अनुपम खरचियुं ॥ दु० ॥ लाख त्रेपन
वार कोरु ॥ ज० ॥ संवत दश अव्याशीयें ॥ दु० ॥ प्रतिष्ठा करी मन
होरु ॥ ज० ॥ ५ ॥ देराणी जेठाणीना गोखरु ॥ दु० ॥ लाख अठार
प्रमाण ॥ ज० ॥ वस्तुपाल तेजपालनी ॥ दु० ॥ ए दोइ कांता जाण
॥ ज० ॥ ६ ॥ मूल नायक नेमीश्वरु ॥ दु० ॥ चारशें अरुशठ विंव ॥ ज० ॥
रूपज धातुमयी देह रे ॥ दु० ॥ एकशो पीस्तालीश विंव ॥ ज० ॥ ७ ॥
चौमुख चैत्य जूहारियें ॥ दु० ॥ काउस्सग्गीया गुणवंत ॥ ज० ॥ वाणुं मित
तेहमां कहुं ॥ दु० ॥ अगन्यासी अरिहंत ॥ ज० ॥ ८ ॥ अचल गढें प्रजुजी
वणा ॥ दु० ॥ यात्रा करो हुशियार ॥ ज० ॥ कोमितपें फल जे लहे ॥ दु० ॥
ते प्रजु जक्ति विचार ॥ ज० ॥ ९ ॥ सालंवन निरालंवनें ॥ दु० ॥ प्रजु
ध्यानें जव पार ॥ ज० ॥ मंगललीला पामियें ॥ दु० ॥ वीरविजय जय
कार ॥ ज० ॥ १० ॥ इति ॥

॥ अथ श्री अर्जुनगिरिनुं स्तवन ॥

॥ आओ आओ ने राज, गिरिधर रमया जइयें ॥ १ ॥ देवी

॥ आओ आओ ने राज, अर्जुन गिरि जइयें ॥ श्री जिनवरनी नक्ति
करीने, आतन निर्मल अइयें ॥ आ० ॥ १ ॥ आकापी ॥ विमल वसहिना प्रथम
जिणेनर, मुख निरखे मुख पइयें ॥ चंपक कंतकी प्रमुख कृमुमवर, कंत दो
भर नदीयें ॥ आ० ॥ १ ॥ जमणे पासं खण्ण वसहि, श्री नैसीश्वर नमीयें ॥
राजिमती घर नयणें निरखी, दुःख दोहग सवि गमीयें ॥ आ० ॥ २ ॥
निष्ठावल श्री शृंगर जिनेश्वर, रघत नेम समरीयें ॥ अर्जुन गिरिनी यात्रा
करतां, चिहं तीर्थ चित्त धरीयें ॥ आ० ॥ ३ ॥ मंगल मंगल विविध कोरणी
निरखी द्विपदे ठरीयें ॥ श्रीजिनवरनां विघ निहाली, नर नव सफलो करीयें
॥ आ० ॥ ४ ॥ अविचल गढ आदीश्वर प्रणमी, अशुभ कर्म सवि हरीयें ॥
पास शांति निरखी जय नयणें, मन मोहं हुंगरीयें ॥ आ० ॥ ५ ॥ पाजें
चहतां उजम बाधे, जेम घोडे पायरीयें ॥ सकल जिनेश्वर पूजी केसर,
पाप पगल सवि हरियें ॥ आ० ॥ ६ ॥ एकज प्याने, प्रभुने प्यातां, मनमांहीं नचि
गरियें ॥ ज्ञानधिमल कहे प्रभु सुपसायें, सकल संघ मुख करियें ॥ आ० ॥ ७ ॥
॥ अथ श्री राणकपुरजीनुं स्तवन ॥

॥ श्री राणकपुर रत्नीयामणुं रे ॥ ला० ॥ श्री आदीश्वर देव ॥ मन मोहं
रे ॥ उत्तम तोरण देहं रे ॥ ला० ॥ नीरखीजें नित्यमेव ॥ म० ॥ १ ॥ चउ
विश मंगल चिहं दिशें रे ॥ ला० ॥ चउमुख प्रतिमा चार ॥ म० ॥ त्रिभुवन
दीपक देहं रे ॥ ला० ॥ समोवरु नहिं संसार ॥ म० ॥ श्री० ॥ २ ॥ देहरी
चोराशी दीपती रे ॥ ला० ॥ मांडयो अष्टापद मेर ॥ म० ॥ नखें जुहाव्यां जो
यरां रे ॥ ला० ॥ सूता उठी सवेर ॥ म० ॥ श्री० ॥ ३ ॥ देश जाणीतुं देहं
रे ॥ ला० ॥ महोदो देश मेवान ॥ म० ॥ लख नवाणुं खगावीयुं रे ॥ ला० ॥
धन धरणें पोरवान ॥ म० ॥ श्री० ॥ ४ ॥ खरतर वसइ खांतयुं रे ॥ ला० ॥
निरखंतां मुख थाय ॥ म० ॥ पांच प्रासाद बीजां वलीरे ॥ ला० ॥ जोतां पा
तक जाय ॥ म० ॥ श्री० ॥ ५ ॥ आज कृतारथ हुं थयो रे ॥ ला० ॥ आज
थयो आनंद ॥ म० ॥ यात्रा करी जिनवर तणी रे ॥ ला० ॥ दूरें गयुं दुःख
दंद ॥ म० ॥ श्री० ॥ ६ ॥ संवत शोल ने ठोंतेर रे ॥ ला० ॥ मागशिर मास
मजारा ॥ म० ॥ राणकपुरें यात्रा करी रे ॥ ला० ॥ समयसुंदर सुखकार ॥ म० ॥ ७ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धचक्रजीनुं स्तवन ॥ आठेलावनी देवी ॥

॥ समरी शारदा माय, प्रणमी निजगुरु पाय ॥ आठे लाव ॥ सिद्ध
चक्र गुण गायशुं जी ॥ ए सिद्धचक्र आधार, नवि उतरे नव पार ॥ आ० ॥
ते जणी नवपद ध्यायशुं जी ॥ १ ॥ सिद्धचक्र गुणगेह, जस गुण अनंत
अठेह ॥ आ० ॥ समस्यां संकट उपशमे जी ॥ लहियें वांछित जोग, पामी
सवि संजोग ॥ आ० ॥ सुर नर आवी बहु नमे जी ॥ २ ॥ कष्ट निवार
एह, रोगरहित करे देह ॥ आ० ॥ मयणासुंदरी श्रीपालने जी ॥ ए सि
द्धचक्र पसाय, आपदा दूरें जाय ॥ आ० ॥ आपे मंगल मालनें जी ॥ ३ ॥ ए
सम अवर नहिं कोय, सेवे ते सुखीयो होय ॥ आ० ॥ मन वच काया वश
करी जी ॥ नव आंखिल तप सार, पक्रिमणुं दोय वार ॥ आ० ॥ देववंदन
त्रण टंकनां जी ॥ ४ ॥ देव पूजो त्रण वार, गरणुं ते दोय हजार ॥
आ० ॥ स्नान करी निर्मल पणे जी ॥ आराधे सिद्धचक्र, सांझिय करे ते
नी शक्र ॥ आ० ॥ जिनवर जन आगे जणे जी ॥ ५ ॥ ए सेवो निश दीस,
कहियें वीशवा वीश ॥ आ० ॥ आल जंजाल सवि परिहरो जी ॥ ए चिंता
मणि रत्न, एहनां कीजें यत्न ॥ आ० ॥ मंत्र नहिं एह उपरें जी ॥ ६ ॥
श्री विमलेश्वर यक्ष, होजों मुक्त प्रत्यक्ष ॥ आ० ॥ हुं किंकर तुं ताहरो जी ॥
पाम्यो तुंहीज देव, निरंतर करुं हवे सेव ॥ आ० ॥ दिवस बढ्यो हवे
माहरो जी ॥ ७ ॥ विनति करुं तुं एह, धरजो मुक्तुं नेह ॥ आ० ॥
तमनें शुं कहीयें वली वली जी ॥ श्रीलक्ष्मीविजय गुरु राय, शिष्य केसर
गुण गाय ॥ आ० ॥ अमर नमे तुज लली लली जी ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीसंजवनाथजीनुं स्तवन ॥

॥ साहिव सांजलो रे, संजव अरज हमारी ॥ जवोजव हुं जम्यो रे,
न लहि सेवा तुमारी ॥ नरय निगोदमां रे, तिहां हुं बहु जव जमियो ॥ तुम
विना दुःख सखां रे, अहोनिश क्रोधें धमधमियो ॥ सा० ॥ १ ॥ इंद्रिय
वश पड्यो रे, पाढ्यां व्रत नवि सुसें ॥ त्रस पण नवि गण्था रे, हणीया
थावर हुंशे ॥ व्रत चित्त नवि धखुं रे, वीजुं साचु न वोढ्युं ॥ पापनी गो
ठनी रे, तिहां में हश्कलुं खोढ्युं ॥ सा० ॥ २ ॥ चोरी में करी रे, चढवि
ह अदत्त न टाढ्युं ॥ श्री जिन आणशुं रे, में नवि संयम पाढ्युं ॥ मधु
कर तणी परें रे, शुद्ध न आहार गवेख्यो ॥ रसना लालचें रे, नीरस

पिंड उवेख्यो ॥ सा० ॥ ३ ॥ नर जब दोहिलो रे, पामी मोह बश. पनी
 यो ॥ परखी देखीने रे, मुऊ मन तिहां जई अडियो ॥ काम न को सखां
 रे, पापें पिकु में जरीयो ॥ सुध बुध नबि रही रे, तेणें नबि आतम तरीया
 ॥ सा० ॥ ४ ॥ लक्ष्मीनी खालचें रे, में बहु दीनता दाखी ॥ तोषण नबि
 मली रे, मली तो नबि रही राखी ॥ जे जन अजिखसे रे, तेतो तेहथी
 नासे ॥ तृणसम जे गणे रे, तेहनी नित्य रहे पासें ॥ सा० ॥ ५ ॥ धन
 धन ते नरा रे, एहनो मोह बिठोडी ॥ विषय निवारीने रे, जेहने धर्ममां
 जोनी ॥ अजह्य ते में जख्यां रे, रात्रिजोजन कीधां ॥ व्रत ठ नबि पाखि
 चां रे, जेहवां मूलथी लीधां ॥ सा० ॥ ६ ॥ अनंत जब हुं जम्यो रे, जम
 तां साहिव मखियो ॥ तुम बिना कोण दिये रे, बोध रयण मुऊ बखियो ॥
 संजव थापजो रे, चरण कमल तुम सेवा ॥ नय एम बीनवे रे, सुणजो
 देवाधिदेवा ॥ सा० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री शंखेश्वरजीनुं स्तवन ॥

॥ सहजानंदी शीतल सुख जोगी तो, दुःख हरियें सतावरी ॥
 केशर चंदन घोली पूजो रे कुसुमें ॥ अमृतवेखिना बेरीनी बेटी तो, कंत
 हार तेहनो अरि ॥ के० ॥ १ ॥ तेहना स्वामीनी कांतानुं नाम तो, एक
 वरणें लक्षण जरी ॥ के० ॥ ते धुर थापीने आगल ठवियें तो, ऊष्माण
 चंद्रक खंधारी ॥ के० ॥ २ ॥ फरसनो वरण ते नयन प्रमाणे तो, मात्रा सुंदर
 शिर धरी ॥ के० ॥ बीसराज सुत दाहक नामें तो, तिगवरणादि दूरें करी
 ॥ के० ॥ ३ ॥ एकबीशमे फरसे धरी करण तो, अर्थाजिध ते सम हरी
 ॥ के० ॥ अंतस्थें बीजो स्वर टाली तो, शिवगामी गति आचरी ॥ के० ॥
 ॥ ४ ॥ बीश फरस बली संयम माने तो, आदिकरण धरी दिख धरी ॥
 के० ॥ ईणें नामें जिनवर नित्य ध्याउं तो, जिनहर जिनकुं परिहरी ॥ के० ॥
 ॥ ५ ॥ त्र्यंबकें दाखो वृष जन घोखे तो, वात ए दिलमें न उतरी ॥ के० ॥
 अज ईश्वर पण सीतानी आगें तो, जास विवश नटता धरी ॥ के० ॥ ६ ॥
 ते जिनतस्कर तूं जिनराजा तो, हरि प्रणमे लुऊ पाउं परी ॥ के० ॥ वाख
 पणे उपगारें हरिपति, सेवन ठल खंछन हरि ॥ के० ॥ ७ ॥ प्रभु प्रत्य
 यिक जशलीहोत रहियें तो, जब जबमां नहीं शली कली ॥ के० ॥ मन
 मंदिर महागज पधारे तो, हरि उदयें न बिजावरी ॥ के० ॥ ८ ॥ सा

रंगमां संपा जीउं करकन, ध्यान अनुभव देखरी ॥ से० ॥ श्री गुरुवरी
विजय शिववहूने तो, घर तेइतां दोय वरी ॥ से० ॥ ए इति ॥

॥ अथ श्री शंखेश्वरजीनुं स्तवन ॥

॥ अंतरजामी सुण अलवेसर, महिमा विजय तुमारो ॥ सांतवनी
आव्यो हुं तीरें, जनम सरण दुःख वारो ॥ १ ॥ सेवक अरज करे ते रात,
अमने शिवसुख आपो ॥ ए आंकणी ॥ सदुकोनां मनवांछित पुगे, चिता
सहुनी चूरो ॥ एहवुं विरुद ठे राज तुमारुं, केम राखो तो दुसो ॥ से० ॥ २ ॥
सेवकने बलबलतो देखी, मनमां महेर न धरशो ॥ करुणासागर केम कहे
वाशो, जो उपकार न करशो ॥ से० ॥ ३ ॥ छटपटनुं दवे काम नही
ठे, प्रत्यक्ष दरिसण दीजें ॥ धुंआडे धीजुं नही साहिव, पेट पड्यां पती
जें ॥ से० ॥ ४ ॥ श्री शंखेश्वर संकण साहिव, वीनतकी अवधारो ॥ कहे
जिनहर्ष मया कर मुजने, जवसावरश्री तारो ॥ से० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्रीपार्श्वनाथजीनुं स्तवन ॥

॥ सजनी मोरी पास जिणेसर पूजो रे ॥ से० ॥ जगमां देव न दूजो रे
॥ से० ॥ सारंग पूर शणगार रे ॥ से० ॥ पूजा दोय प्रकार रे ॥ १ ॥ से० ॥
जिनपडिमा जयकार रे ॥ से० ॥ वारी जाउं वार हजार रे ॥ ए आंकणी ॥
॥ से० ॥ गणधर सूत्रें वखाणी रे ॥ से० ॥ सिद्धनी उपमा आणी रे ॥ से० ॥
समकितनी वृद्धिकारी रे ॥ से० ॥ ते केम जाशे निवारी रे ॥ से० ॥ २ ॥
॥ से० ॥ जगवइ अंगें धारो रे ॥ से० ॥ चारण मुनि अधिकारो रे ॥ से० ॥
जिनपडिमा जिनसरखी रे ॥ से० ॥ सूत्र उववाई निरखी रे ॥ से० ॥ ३ ॥
॥ से० ॥ रायपसेणी जांखी रे ॥ से० ॥ जीवाजिगमें दाखी रे ॥ से० ॥
व्यवहारें पण आखी रे ॥ से० ॥ शुद्धि पडिमा साखी रे ॥ से० ॥ ४ ॥
॥ से० ॥ जंबूपन्नति ठाणांग रे ॥ से० ॥ बोले दशमुं अंग रे ॥ से० ॥ माहा
निशीथें विचारो रे ॥ से० ॥ पूजानो अधिकारो रे ॥ से० ॥ ५ ॥ से० ॥
सातमे अंगें विख्यात रे ॥ से० ॥ आणंद श्रावक वात रे ॥ से० ॥ अन
उठी पडिमा वारी रे ॥ से० ॥ सूधा समकित धारी रे ॥ से० ॥ ६ ॥ से० ॥
ज्ञाता पाठ देखावे रे ॥ से० ॥ कुमति जरम न जावे रे ॥ से० ॥ एम अने
क सूत्र साख रे ॥ से० ॥ कहो हवे केहनो वांक रे ॥ से० ॥ ७ ॥ से० ॥
अर्चा अरोचक शाशे रे ॥ से० ॥ नव दंरुकमां जाशे रे ॥ से० ॥ जीव

करम वश जाणो रे ॥ स० ॥ कृष्ण कुमक कृष्ण राणो रे ॥ स० ॥ ८ ॥
 स० ॥ जिनवर सेवा सारो रे ॥ स० ॥ विषय करो परिहारो रे ॥ स० ॥
 सेवा श्रयंधक जाव रे ॥ स० ॥ जयजल तरवा नाव रे ॥ स० ॥ ९ ॥ स० ॥
 मणि उद्योत प्रभु साचो रे ॥ स० ॥ जेहूचो हीरो जाचो रे ॥ स० ॥ शंका
 मन नवि लावो रे ॥ स० ॥ शुं काजुं कहेवराचो रे ॥ स० ॥ १० ॥ इति ॥

॥ अथ श्री दीवालीनुं स्तवन ॥

॥ वाल्हाजीनी वाटनी श्रमें जोतां रे ॥ ए देशी ॥

॥ जय जिनवर जग हितकारी रे, करे सेवा सुर श्रवतारी रे, गौतम
 पमुद्दा गणधारी ॥ १ ॥ सनेही वीरजी जयकारी रे ॥ अंतरंग रिपुने आसे
 रे, तप कोपाटोपें वासे रे, लहुं केवल नाण उल्लासैं ॥ स० ॥ २ ॥ कटि
 लंकें वाद वदाय रे, पण जिनसाथें न घटाय रे, तेंणें हरिलंठन प्रभु पाय
 ॥ स० ॥ ३ ॥ सवि सुरवदू येइ येइकारा रे, जलपंकजनी परें न्यारा रे,
 तजी तृष्णा भोग विकारा ॥ स० ॥ ४ ॥ प्रभुदेशना श्रमृतधारा रे, जिन
 धर्म विषे रथकारा रे, जेणें ताख्या मेघकुमारा ॥ स० ॥ ५ ॥ गौतमने
 केवल आली रे, वखा स्वांतियें शिव वरमाली रे, करे उत्तम लोक दीवा
 ली ॥ स० ॥ ६ ॥ अंतरंग अलछ निवारी रे, शुभ सज्जनने उपगारी
 रे, कहे वीर विभु हितकारी ॥ स० ॥ ७ ॥ इति समाप्तम् ॥

॥ अथ श्रीमहावीर स्वामीनी जन्म कुंदलीनुं स्तवन ॥ देसीकेरवानी ॥
 ॥ सेवधी संचळ घेरियां, अलवेलें सांडें, क्युं रे लगाळ अति घेरियां
 ॥ ए श्रांकणी ॥ दीये विनां न चले. ठोरु न पीठे बळे, वाचत आप उठेरियां
 ॥ अलवे० ॥ क्युं० ॥ जाग्य अतुल वली, मागत अटकली, जन्म वलि ग्रह
 चारीयां ॥ अ० ॥ क्युं० ॥ १ ॥ संवत पास ईश, दो शत अडतालीश ॥
 उज्ज्वल चेतरे तैरशें ॥ अ० ॥ क्युं० ॥ शाठ घमी न ऊणी, उत्तराफाल
 गुणी, मंगल वार निशावशें ॥ अ० ॥ क्युं० ॥ २ ॥ सिद्धियोग घमी, पद्म
 र चारें चरी, वेला मुहूर्त त्रेवीशमे ॥ अ० ॥ क्युं० ॥ लग्न मकर वहे,
 स्वामी जनम लहे, जीव सुखी सहु ते समे ॥ अ० ॥ क्युं० ॥ ३ ॥ त्रिशला
 राणीयें जायो, देव देवीयें गायो, सुत सिद्धारथ चूपको ॥ अ० ॥ क्युं० ॥
 मंगल केतु लसें, रवि बुध चोथे जवनें, दशमे शनिश्वर उच्चको ॥ अ० ॥ क्युं०
 ॥ ४ ॥ पंचमे जीव राहु, सातमे वेद साहु, केंद्र पुवन ग्रह मंमली ॥ अ० ॥

॥क्युं॥जाग्य जुवन शशी,शुक्र संतान वसी,मेघ धुआ एक बीजली
 क्युं ॥५॥ चंद्रदिशा विपाकी, मास जुवन वाकी, जन्म दशा शनी
 मी ॥अ॥क्युं ॥गुरु महादशामें, केवल ज्ञान पामे, तामुख वानी मेरे
 रमी ॥ अ॥ ॥ क्युं ॥ ६ ॥ थावर विगलमें, काल अनंत जमे, मँवी
 कलीया साथमें ॥अ॥क्युं॥ नारक तिरि गति, सुख न एक रति
 निगमियो अनाथमें ॥ अ॥ ॥ क्युं ॥ ७॥ बहोत में नाच नचे,
 चोक बिचें, नेक न मेलियें नाथ जी॥अ॥क्युं॥ पोतप्रकाश दिये,
 निराश किये,अलग किया में आजथी ॥अ॥क्युं॥॥ मानव गण लही,
 तुम सन्मुख रही, बेर बेर शिव मागते ॥अ॥ क्युं ॥ वात न उर कहूं,
 लीये बिना न रहूं, बाल हल्यो रस लागते ॥ अ॥ ॥ क्युं ॥ ९ ॥ नाथ
 नजर करी, बेर न एक घमी, सदा मगन सुख लहेरसैं ॥ अ॥क्युं॥ मं
 गल तुरवरा, गावत अपहरा, श्री शुजवीर प्रभु महेरसैं ॥अ॥क्युं॥१०॥

॥ अथ श्री सिद्धजगवाननुं स्तवन ॥

॥ सिद्धनी शोभा रे शी कहूं ॥ए आंकणी ॥ सिद्ध जगत शिर शोभता
 रमता आतमराम॥लक्ष्मी लीलानी लहेरमां, सुखीया ठे शिव ठाम ॥ सि॥
 ॥१॥ महानंद अमृतपद नमो, सिद्धिकैवल्य नाम ॥ अपुनर्जव ब्रह्मपद बली,
 अक्षय सुख विशराम ॥ सि॥ ॥२॥ संश्रेय निश्रेय अक्षरा, दुःख समस्तनी
 हाण ॥ निर्वृत्ति अपवर्गता, मोक्षमुक्ति निर्वाण ॥ सि॥ ॥ ३ ॥ अचल
 महोदय पद लखुं, जोतां जगतना ठाठ ॥ निज निज रूपें रे जूजुआ,
 वील्यां कर्म ते आठ ॥सि॥ ॥४॥ अगुरु लघु अवगाहना, नामें विकसे बढ
 न्न ॥ श्री शुजवीरने बंदतां, रहियें सुखमां मगन्न ॥ सि॥ ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ वर्द्धमान स्वामीजीनुं स्तवन ॥

॥ राग धन्याथ्री ॥ गीरुआ रे गुण तुम तणा, श्री वर्द्धमान जिनरायारे ॥
 सुणतां श्रवणें अमी ऊरे, महारी निर्मल थाये काया रे ॥गी॥१॥ तुम गुण
 गण गंगाजलें, हुं जीली निर्मल थाउं रे ॥ अवरन धंधो आदरुं, निशि दिन
 तोरा गुण गाउं रे ॥गी॥२॥ जील्या जे गंगाजलें, ते ठीह्वरजल नवि पेसे
 रे ॥ जे मालतीफूलें मोहिया, ते बावल जइ नवि वेसे रे ॥ गी॥ ॥ ३ ॥
 एम अमें तुम गुण गोठगुं ॥ रंगें राच्या ने बली माच्या रे ॥ ते किम पर
 सुर आदरुं, जे परनारी वश राच्या रे ॥ गी॥ ॥४॥ तुं गति तुं मति आ

शरो, तुं अवलंबन मुऊ प्यारो रे ॥ वाचक जस कहे माहरे, तुं जीवन जीव आधारो रे ॥ गी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री समकितनुं स्तवन ॥

॥ ढाल पहेली ॥ ते मुऊ मिठामि छुकनं ॥ ए देशी ॥

॥ सांजल रे तुं प्राणीया, सदगुरु उपदेशो ॥ मानव जव दोहिलो लह्यो, उत्तमकुल एसो ॥ १ ॥ सां० ॥ देवतत्व नवि उलख्यो, गुरुतत्व न जा एयो ॥ धर्मतत्व नवि सह्यो, हियडे ज्ञान न आययो ॥ २ ॥ सां० ॥ मि थ्यात्वी सुर जिनप्रत्ये, सरखा करी जाण्या ॥ गुण अवगुण नवि उल ख्या, वयणें बखाण्या ॥ ३ ॥ सां० ॥ देव थया मोहें ग्रह्या, पासें रहे ना री ॥ कामतणे वशें जे पढ्या, अवगुण अधिकारी ॥ ४ ॥ सां० ॥ केइ क्रोधी देवता, बली क्रोधना वाह्या ॥ कै कोईथी वीहता, हथीयार सवाह्या ॥ ५ ॥ सां० ॥ क्रूर नजर जेहनी घणुं, देखंतां गरियें ॥ मुझा जेहनी एहवी, तेहथी शुं तरीयें ॥ ६ ॥ सां० ॥ आठ करम सांकल जड्यां, जमे जवही मजारो ॥ जन्म मरण जव देखीयें, पाम्या नहिं पारो ॥ ७ ॥ सां० ॥ देव थइ नाटक करे, नाचे जण जण आगें ॥ वेप करी राधा कृष्णनो, बली जिह्या मागे ॥ ८ ॥ सां० ॥ मुखें करी वाये वांसली, पहेरे तन वाघा ॥ जायंतां जोजन करे, एहवा भ्रम लागा ॥ ९ ॥ सां० ॥ देखो दैत्य संहा रवा, धयो उद्यमवंतो ॥ हरि हिरणाकश मारीयो, नरसिंह बलवंतो ॥ १० ॥ सां० ॥ मत्स्य कछ थवतार लइ, सहु असुर विदाह्या ॥ दश थवतारें जूजु थ्या, दश दैत्य संहाह्या ॥ ११ ॥ सां० ॥ माने मूढ मिथ्यामति, एहवा प ण देवो ॥ फरि फरि थवतार ले, देखो कर्मनी देवो ॥ १२ ॥ सां० ॥ स्वामी तोहे जेहवो, तेहवो परिवारो ॥ एम जाणीने परिहरो, जिनहर्ष विचारो ॥ १३ ॥ सां० ॥ इति ॥

॥ ढाल वीजी ॥ उंधव माधवने कहेजो ॥ ए देशी ॥

॥ जगनायक जिनराजने, दाखवियें सही देव ॥ मूकाणा जे कर्मथी, सारे सुरपति सेव ॥ १ ॥ ज० ॥ क्रोध मान माया नहिं, नहिं लोच थ ज्ञान ॥ रति थरति वेदे नहिं, ठांड्यां मद स्यान ॥ २ ॥ ज० ॥ निझा शोक चोरी नहिं, नहिं वयण थलीक ॥ मत्सर जय वध प्राणनो, न करे तहकीक ॥ ३ ॥ ज० ॥ प्रेमक्रीडा न करे कदी, नहिं नारी प्रसंग ॥ हा

॥क्युं॥जाग्रु जुवन शशी, शुक्र संतान वसी, मेघ धुआ एक बीजक्षी ॥अ॥
 क्युं ॥५॥ चंद्रदिशा विपाकी, मास जुवन वाकी, जन्म दशा शनी संय
 मी ॥अ॥क्युं॥ ॥गुरु महादशामें, केवल ज्ञान पामे, तामुख बानी मेरे मित्र
 रमी ॥ अ॥ ॥ क्युं ॥ ६ ॥ थावर विगलमें, काल अनंत जमे, मंत्री नि
 कलीया साथमें ॥अ॥क्युं॥ नारक तिरि गति, सुख न एक रति काल
 निगमियो अनाथमें ॥ अ॥ ॥ क्युं ॥ ७ ॥ बहोत में नाच नचे, चिहुंगति
 चोक बिचें, नेक न मेलियें नाथ जी ॥अ॥क्युं॥ पोतप्रकाश दिये, आश
 निराश किये, अलग किया में आजथी ॥अ॥क्युं॥ ८ ॥ मानव गण लही,
 तुम सन्मुख रही, बेर बेर शिव मागते ॥अ॥ क्युं ॥ वात न उर कहूं,
 लीये बिना न रहूं, बाल हल्यो रस लागते ॥ अ॥ ॥ क्युं ॥ ९ ॥ नाथ
 नजर करी, बेर न एक घमी, सदा मगन सुख लहेरसें ॥ अ॥क्युं॥ मं
 गल तुरवरा, गावत अपहरा, श्री शुजवीर प्रभु महेरसें ॥अ॥क्युं॥ १० ॥

॥ अथ श्री सिद्धजगवाननुं स्तवन ॥

॥ सिद्धनी शोभा रे शी कहूं ॥ए आंकणी ॥ सिद्ध जगत शिर शोभता
 रमता आतमराम ॥ लक्ष्मी लीलानी लहेरमां, सुखीया ठे शिव ठाम ॥ सि॥
 ॥१॥ महानंद अमृतपद नमो, सिद्धिकैवल्य नाम ॥ अपुनर्जव ब्रह्मपद बली,
 अक्षय सुख विशराम ॥ सि॥ ॥१॥ संश्रेय निश्रेय अक्षरा, दुःख समस्तनी
 हाण ॥ निर्वृत्ति अपवर्गता, मोक्षमुक्ति निर्वाण ॥ सि॥ ॥ ३ ॥ अवल
 महोदय पद लखूं, जोतां जगतना ठाठ ॥ निज निज रूपें रे जूजुआ,
 वील्यां कर्म ते आठ ॥ सि॥ ॥४॥ अगुरु लघु अवगाहना, नामें विकसे वद
 न्न ॥ श्री शुजवीरने वंदतां, रहियें सुखमां मगन्न ॥ सि॥ ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ वर्द्धमान स्वामीजीनुं स्तवन ॥

॥ राग धन्याश्री ॥ गीरुआ रे गुण तुम तणा, श्री वर्द्धमान जिनरायारे ॥
 सुणतां श्रवणें अमी ऊरे, महारी निर्मल थाये काया रे ॥ गी॥ ॥१॥ तुम गुण
 गण गंगाजलें, हुं जीली निर्मल थाउं रे ॥ अवर न धंधो आदरूं, निशि दिन
 तोरा गुण गाउं रे ॥ गी॥ ॥१॥ जील्या जे गंगाजलें, ते ठीह्वरजल नवि पेसे
 रे ॥ जे मालतीफूलें मोहिया, ते बावल जइ नवि वेसे रे ॥ गी॥ ॥ ३ ॥
 एम अमें तुम गुण गोठशुं ॥ रंगें राच्या ने वली माच्या रे ॥ ते किम पर
 सुर आदरूं, जे परनारी वश राच्या रे ॥ गी॥ ॥४॥ तुं गति तुं मति आ

शरो, तुं अवलंबन मुक्त प्यारो रे ॥ वाचक जस कहे साहरे, तुं जीवन
जीव आधारो रे ॥ गी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री समकितनुं स्तवन ॥

॥ ढाल पहेली ॥ ते मुक्त मित्रामि दुकनं ॥ ए देशी ॥

॥ सांजल रे तुं प्राणीया, सदगुरु उपदेशो ॥ मानव जव दोहिलो लहो,
उत्तमकृष्ण एसो ॥ १ ॥ सां० ॥ देवतत्व नवि उंखल्यो, गुरुतत्व न जा
एयो ॥ धर्मतत्व नवि सदस्यो, हियडे दान न आएयो ॥ २ ॥ सां० ॥ मि
ध्यात्वी मुर जिनप्रत्ये, सरखा करी जाएया ॥ गुण अवगुण नवि उंख
ल्या, वयणें वखाएया ॥ ३ ॥ सां० ॥ देव घया मोहें मद्या, पासं रहे ना
री ॥ कामतणे वशें जे पढ्या, अवगुण अधिकारी ॥ ४ ॥ सां० ॥ केड
क्रोधी देवता, वली क्रोधना वाद्या ॥ के कोदंभी वीहता, हथीयार सवाद्या
॥ ५ ॥ सां० ॥ क्रूर नजर जेहनी घणुं, देखंतां नरियें ॥ मुझा जेहनी एहवी,
तेहवी शुं तरीयें ॥ ६ ॥ सां० ॥ आठ करम सांकल जड्यां, जमे जवही
मजारो ॥ जन्म मरण जव देखीयें, पाम्या नहिं पारो ॥ ७ ॥ सां० ॥ देव
घड नाटक करे, नाचे जण जण आगें ॥ वेप करी राधा कृष्णनो, वली
जिह्वा भागे ॥ ८ ॥ सां० ॥ मुखें करी वाये वांसली, पहेरे तन वाद्या ॥
जावंतां जोजन करे, एहवा भ्रम लाग्या ॥ ९ ॥ सां० ॥ देखो देव्य संहार
खा, घयो उद्यमवंतो ॥ हरि हिरणाकश मारीयो, नरसिंह बलवंतो ॥ १० ॥
सां० ॥ मत्स्य कछ अवतार लड, सह्य असुर विदाख्या ॥ दश अवतारें जूजु
आ, दश देव्य संहार्या ॥ ११ ॥ सां० ॥ माने मूढ मिथ्यामति, एहवा प
ण देवो ॥ फरि फरि अवतार ले, देखो कर्मनी देवो ॥ १२ ॥ सां० ॥
स्वामी सोहे जेहवो, तेहवो परिवारो ॥ एम जाणीने परिहरो, जिनहर्ष
विचारो ॥ १३ ॥ सां० ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥ उंख माधवने कहेजो ॥ ए देशी ॥

॥ जगनायक जिनराजने, दाखवियें सही देव ॥ मुकाणा जे कर्मथी,
सारे मुरपति सेव ॥ १ ॥ ज० ॥ क्रोध मान माया नहिं, नहिं लोन अ
द्वान ॥ रति अरति वेदे नहिं, ठांड्यां मद स्थान ॥ २ ॥ ज० ॥ निडा
शोक चोरी नहिं, नहिं वयण थलीक ॥ मत्सर जय वध प्राणनो, न करे
तहकीक ॥ ३ ॥ ज० ॥ प्रेमफ्रीका न करे कदी, नहिं नारी प्रसंग ॥ हा

स्यादिक अढार ए, नहिं जेहने अंग ॥ ४ ॥ ज० ॥ पद्यासन पुनीकरी
वेग अरिहंत ॥ निश्चल लोचन तेहनां, नामाय रहंत ॥ ५ ॥ ज० ॥
जिनमुद्रा जिनराजनी, दीनां परम उद्गास ॥ समकित वाच निर्मल, न
ज्ञान उजास ॥ ६ ॥ ज० ॥ गति आ गति सह जीवनी, देखे लोक
लोक ॥ मनः पर्याय सवी तणा, केवल ज्ञान आलोक ॥ ७ ॥ ज० ॥ मूर्ति
श्रीजिनराजनी, समताजंकार ॥ शीतल नयन मुद्रामणां, नहिं वांक लगार ॥ ८ ॥ ज० ॥
हसत वदन हरखे हेयुं, देखि श्रीजिनराय मुद्रा
ठवि प्रचुदेहनी, शोभा वरणी न जाय ॥ ९ ॥ ज० ॥ अवर तणी एहवी
ठवि, किहां एम दीसंत ॥ देवतत्व ए जाणीयें, जिनहर्ष कहंत ॥ १० ॥ ज० ॥
॥ ढाल श्रीजी ॥ जत्तणीनी देशी ॥

॥ श्री जिनवर प्रवचन जांख्या, कुगुरु तणा गुण दाख्या ॥ पासवादि,
क पांचेइ, पाप श्रमण कहा साचेइ ॥ १ ॥ गृहीना मंदिरा श्री आणी,
आहार करे जात पाणी ॥ सुवे उंवे निश दीस, प्रमादी विशवा वीश ॥ २ ॥
किरिया न करे किणि वार, पम्किमणुं सांज सवार ॥ न करे पञ्चस्काण
सचाय, विकथा करतां दिन जाय ॥ ३ ॥ घृत दूध दहीं अप्रमाण, खाये न
करे पञ्चस्काण ॥ ज्ञान दर्शन ने चारित्र, मूकी दीधां सुपवित्र ॥ ४ ॥ सुवि
हित मुनि सामाचारी, पाळे नहिं ते अणगारी ॥ आहारना दोष वायाल,
टाळे नहिं किणही काल ॥ ५ ॥ धव धव धसमसतो चाले, काचे जलें
देव पखाळे ॥ अर्चा रचना वंदावे, वस्त्रादिक शोभा वनावे ॥ ६ ॥ परि
ग्रह वली जाजा राखे, वली वली अधिकाने धाखे ॥ माठी करणी जे
कहीयें, ते सघली जिणमें लहियें ॥ ७ ॥ एहवा जे कुगुरु आरंजी, मुनि
साधु कहेवाये दंजी ॥ किष्कम्म प्रशंसा करीयें, जवजव गृहमां अवतरियें
॥ ८ ॥ लोहानी नावा तोळे, जवसायरमां जे वोळे ॥ जिनहर्ष जलो
अहि कालो, पण कुगुरुही संगति टालो ॥ ९ ॥

॥ ढाल चौथी ॥ कर जोनी आगल रही ॥ ए देशी ॥

॥ गुण गुरुआ गुरु उलखो, हियडे सुमति विचारी रे ॥ गुरु सुपरीक्षा दो
हिलें, जूल पडे नर नारी रे ॥ १ ॥ गुण ॥ पांच इंद्रिय जे वश करे, पांच महा
व्रत पाळे रे ॥ चार चार कषाय तजी जेणें, पांचे किरिया टाळे रे ॥ २ ॥ गुण ॥
पांच समिति समिता रहे, तिन गुति जे धारे रे ॥ दोष वहेतालीश दीटाने,

पाणीजात आहारे रे ॥३॥ गुण॥ ममता ठांजी देहनी, निलोंजी निर्मायी रे॥
नवविध परिग्रह परिहरे, चित्तमें चिते न कांइ रे ॥ ४ ॥ गुण॥ धर्मतणां
उपकरण धरे, संयम पालवाकाजें रे ॥ जूमि जोई पगलां जरे, लोक वि
रोधयी लाजें रे ॥ ५ ॥ गुण॥ पन्निहण निरति विधें, करे प्रमाद निवा
री रे ॥ कालें शुद्धक्रिया करे, इष्टा जोग निवारी रे ॥ ६ ॥ गुण॥ ब्रह्मा
दिक शुरू एपणी, ले देखी सुविशेषें रे ॥ काल प्रमाणें खप करे, दूषण टल
तां देखे रे ॥ ७ ॥ गुण॥ कुरकी संवल जे कलां, सांनिध्य केमही न राखे
रे ॥ दे उपदेश यथास्थितें, सत्यवचन मुख जांखे रे ॥ ८ ॥ गुण॥ तन
महेलां मन ऊजलां, तप करी खीणी देही रे ॥ बंधन वे ठेदी करी, विचरे
जन निःशेही रे ॥ ९ ॥ गुण॥ एहवा गुरु जोई करी, आदरीयें गुन
जावें रे ॥ वीजुं तत्त्व सुगुरुतणुं, ए जिनहर्ष कहावे रे ॥ १० ॥ गुण॥

॥ ढाल पांचमी ॥ कर्म न वृटे रे प्राणीया ॥ ए देशी ॥

॥ जवत्तायर तरवा जणी, धर्म करे हो सारंज ॥ पठर नावें रे वेसीने,
तरवो समुझ डुलंज ॥ १ ॥ ज० ॥ आपे गोकुल गायनां, आपे कन्या रे
दान ॥ आपे क्षेत्र पुण्यायें, ब्राह्मणने देइ मान ॥२॥ ज० ॥ लूटावे घाणी
वली, पृथिवी दान सुप्रेम ॥ गोला कलशा रे मोरिया, आपे हल तिल हे
म ॥३॥ ज० ॥ वली खणावे रे खांतशुं, कृथा सुंदर वात्र ॥ पुष्करिणी क
रणी जली, सरोवर सखर तलाव ॥ ४ ॥ ज० ॥ कंद मूल मूकें नहीं, अ
ग्यारशने हो दीस ॥ आरंज ते दिन अति घणो, धर्म किहां जगदीश
॥ ५ ॥ ज० ॥ याग करे होमे तिहां, घोना नर ने रे ठाग ॥ होमे जलचर
मीनकां, धर्म किहां वीतराग ॥६॥ ज० ॥ करे सदावे रे नोरतां, जीवतणा
आरंज ॥ हणें महिप ने बोकना, जेहथी नरक सुलंज ॥ ७ ॥ ज० ॥ सारे
सरावे ब्राह्मण कने, पूर्वजनां रे शराध ॥ तेनी पोपे रे कागना, देखो एह
उपाधि ॥८॥ ज० ॥ तीरथ जाय गोदावरी, गंगा गया प्रयाग ॥ न्हाये अण
गल नीरमें, धर्म तणो नहिं लाग ॥९॥ ज० ॥ इत्यादिक करणी करे, परजत्र सु
खने रे काज ॥ कहे जिनहर्ष मले नहीं, एहथी शिवपुरराज ॥१०॥ ज० ॥

॥ ढाल ठही ॥ रे जाया लुऊ विण घनी रे ठ मास ॥ ए देशी ॥

॥ धर्म खरो जिनवर तणो जी, शिव सुखनो दातार ॥ श्री जिनराजें प्रका
शियो जी, जेहना चार प्रकार ॥१॥ जविक जन, ज्ञान विचारी रे जोय ॥

दुर्गति पडता जीवने जी, धारे ते धर्म होय ॥ ज० १ ॥ आंकणी ॥ पंच
महाव्रत साधुनां जी, दशविध धर्म विचार ॥ हित करीने जिनवर कथा जी,
आवकनां व्रत वार ॥ २ ॥ ज० ॥ पंचुंवर चारे विगय जी, विष सद्गु माटी
रे हीम ॥ रात्रिजोजनने कक्षां जी, बहुवीजांनो नीम ॥ ३ ॥ ज० ॥
घोलवनां वली रींगणां जी, अनंतकाय वत्रीश ॥ अणजाण्यां फल कृष
कां जी, संधाणां निश दीस ॥ ४ ॥ ज० ॥ चक्षित अन्न वासी ययुं जी,
तुष्ट सद्गु फल दक्ष ॥ धर्मि नर खाये नहीं जी, ए वावीश अन्नदय ॥ ५ ॥
ज० ॥ न करे निरुंधसपणे जी, घरना आरंज धीर ॥ जीवतणी जयणा
घणी जी, न पिये अणगल नीर ॥ ६ ॥ ज० ॥ घृत परें पाणी वावरे जी,
वीये करतां पाप ॥ सामायिकव्रत पोषधें जी, टाळे जवना ताप ॥ ७ ॥
ज० ॥ सुगुरु सुदेव सुधर्मनी जी, सेवा जक्ति सदीव ॥ धर्मशास्त्र सुणतां
थकां जी, समजे कोमल जीव ॥ ८ ॥ ज० ॥ मास मासने आंतरे जी,
कुश अग्र जुंजे वाल ॥ कला न पहोंचे शोलमी जी, श्री जिनधर्म विशा
ल ॥ ९ ॥ ज० ॥ जिनधर्म मुक्तिपुरी दीये जी, चउगति त्रमण मिथ्यात्व ॥
एम जिनहर्ष प्रकाशियेंजी, त्रीजुं तत्त्व विख्यात ॥ १० ॥ ज० ॥ इति ॥

॥ ढाल सातमी ॥ मधुकर आज रहो रे मत चलो ॥ ए देशी ॥

॥ श्रीजिनधर्म आराधियें जी, करी निज समकित शुद्ध ॥ जवियण ॥
तप जप किरिया कीधली जी, लेखे पडे विशुद्ध ॥ १ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ कंचन
कशी कशी लीजीयें जी, नाणुं लीजें परीख ॥ ज० ॥ देव धर्म गुरु जोडनेंजी,
आदरियें सुणि शीख ॥ २ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ कुगुरु कुदेव कुधर्मने जी, पर
हरियें विष जेम ॥ ज० ॥ सुगुरु सुदेव सुधर्मनें जी, ग्रहीयें अमृत तेम
॥ ३ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ मूलधर्म तो जिन कह्यो जी, समकित सुरतर एह
॥ ज० ॥ जव जव सुख संपत्तिकी जी, समकितशुं धरि नेह ॥ ४ ॥
॥ ज० ॥ श्री० ॥ सत्तरशें ठत्रीश समे जी, नज शुदि दशमी दीस ॥ ज० ॥ स
मकितसीत्तरी ए रची जी, पुर पाटण सुजगीश ॥ ५ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ जण
जो गुणजो जावशुं जी, देशो अविचल श्रेय ॥ ज० ॥ शांतिहर्षवाचक तणो
जी, कहे जिनहर्ष विनेय ॥ ६ ॥ ज० ॥ श्री० ॥ इति समकितसित्तरी संपूर्णा ॥

॥ अथ श्री आराधनानुं स्तवन प्रारंजः ॥

॥ दोहा ॥ सकल सिद्धिदायक सदा, चोवीशे जिनराय ॥ सहगुरुसा

मिनी सरस्वती, प्रेमें प्रणमं पाय ॥१॥ त्रिनुवनपति त्रिशला तणो, नंदन गुण
 गंजीर ॥ शासननायक जग जयो, परमान बड धीर ॥२॥ एक दिन बी
 न जिणंदने, चरणे करी प्रणाम ॥ जदिक जीवना हित जणी, पूने गौतम
 नामि ॥ ३ ॥ मुक्तिमार्ग आराधियें, कदो कंणी परें अरिहंत ॥ सूधा स
 रस तय वचन रस, जांखे श्री जगवंत ॥ ४ ॥ अतिचार आखोइयें, व्रत ध
 रीयें गुरु साख ॥ जीव स्वभावो सपस जे, योनि चोराशी लाख ॥ ५ ॥
 पिथिजुं बली बोसिरावियें, पापस्थान अढार ॥ चार शरण नित्य अनुस
 रो, निंदो छुरित आचार ॥ ६ ॥ शुजकरणी अनुमोदियें, जाव जखो
 मन आणि ॥ अणसण अवसर आदरी, नवपद जपो सुजाण ॥ ७ ॥
 शुजगति आराधन तणा, ए ठे दश अधिकार ॥ चित्त आणीने आदरो,
 जिम पामो जवपार ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ दाख पहेली ॥ ए ठिनी किहूं राखी ॥ ए देशी ॥

ज्ञान दरिस्सण चारित्र तप वीरज, ए पांचे आचार ॥ एह तणा इह
 जव परजवना, आखोइयें अतिचार रे ॥ १ ॥ प्राणी ज्ञान जणो गुणखा
 गी ॥ वीर वदे एम याणी रे ॥ प्रा० ॥ गुरु जंखीयें नहिं गुरु बिनयें,
 कालें धरी बहुमान ॥ सूत्र अर्थ तजुजय करि सूधां, जणीयें वही उप
 धान रे ॥ २ ॥ प्रा० ॥ ज्ञानोपकरण पाटी पोथी, ठवणी नोकरवाली
 ॥ तेह तणी कीधी आशातना, ज्ञान जक्ति न संजाली रे ॥ ३ ॥ प्रा० ॥
 इत्यादिक विपरीतपणाधी, ज्ञान विराध्युं जेह ॥ आ जव परजव बलिय
 जवोजयें, मिछाडुकरु तेह रे ॥ ४ ॥ प्राणी ॥ समकित ल्यो शुद्ध जाणी ॥
 जिनवचनं शंका नवि कीजें, नवि परमत अजिखाप ॥ साधुतणी निंदा परिह
 रजो, फलसंदेह म राख रे ॥ ५ ॥ प्रा० ॥ स० ॥ मूढपणुं ठमो परशंसा, गुणवं
 तने आदरियें ॥ साहज्मी धमें करी स्थिरता, जक्ति प्रजावना करीयें रे ॥ ६
 प्रा० ॥ स० ॥ संघचेत्य प्रासादतणो जे, अवर्णवाद मन लेख्यो ॥ इव्य
 देवको जे वणसाड्यो, विणसंतां जवेख्यो रे ॥ ७ ॥ प्रा० ॥ स० ॥ इत्यादिक
 विपरीतपणाधी, समकित खंड्युं जेह ॥ आजवणा ॥ मिछा० ॥ प्राणी ॥ चारित्र
 ल्यो चित्त आणी ॥ पांच समिति त्रण गुप्ति विराधि, आठे प्रवचन माय
 ॥ साधुतणे धमें परमादे, अशुद्ध वचन मन काय रे ॥ ८ ॥ प्रा० ॥ चा० ॥
 आवकने धमें सामायिक, पोसहमां मन वाखी ॥ जे जयणापूर्वक जे आठे

प्रवचननाय न पायी दे ॥ १० ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 चारित्र रहोव्युं जेह ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 वारें जेहें तप नवि कीपुं, नवे मोने विचारें ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 वीरज, नवि फोरविमुं नमने दे ॥ ११ ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 इणी परें, विविध विगल्पां जेह ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 वलीय विशेषें चाग्रि केग, जतिवार सातोडप ॥ १२ ॥ ज्ञान ॥
 सुणीने, पाप मयज सवि जेहये ॥ १३ ॥ ज्ञान ॥ ज्ञान ॥
 ॥ ज्ञान नीची ॥

॥ पृथिवी पाणी तेज नाउ, वनस्पति ॥ ए पावे पारा ॥
 कर्पण आरंज, क्षेत्र जे सेंहीयां ॥ ज्ञान नमन नमनीया ॥
 आरंज अनेक, धातुं जांयसं मेनी मात नमनीया ॥
 काज, एणीपरें परपरें ॥ पृथ्वी, जेही करी कृत्यां ॥
 पाणी, जीवण अपकाय ॥ ओती धातु ॥ सुग ॥
 लोह सोवनगरा ॥ जामुंजा ॥ लिहाल ॥
 वस्त्र निखारण ॥ रंगण रांधण रसवती ए ॥ एण्य जविय
 केलवी ॥ तेज वाज विराधीया ए ॥ ४ ॥ वाडी वन आराम ॥ कंचन
 पान फूल फल चूटीयां ए ॥ पहोंक पापकी शाक, शेक्यां जूकेजी,
 हुंयां आशीयां ए ॥ ५ ॥ अलसीने एरंरु, घाणी घालीनें ॥ घणा
 पीलिया ए ॥ घाली कोहुं मांहि, पीली शेलकी ॥ कंद मूल फल वे
 ॥ ६ ॥ एम एकेंद्रिय जीव, हण्या हणावीया ॥ हणतां जे अनुमोदी
 आ जव परजव जेह ॥ वक्षिण ॥ ते मुज ॥ ७ ॥ कमी सरमीयां कीमा,
 गंमोला, श्यल पूरा अक्षशीयां ए ॥ वाला जलो चूडेल, विचलित
 वली अथाणां प्रमुखनां ए ॥ ८ ॥ एम वेइंद्रिय जीव, नेमें दूहव्या ॥ ते
 ऊण ॥ उदेही जू लीख, मांकन मंकोना ॥ चांचरुकीडी कंथुआ ए ॥
 हीयां धीमेल, कानखजूरका गींगोडा धनेडीयां ए ॥ एम
 दुहव्या ॥ ते मुज ॥ १० ॥ माखी मत्सर डांस
 कोलियावडा ए ॥ ठीकण वींहु तीड, जमरा
 मांकनी ए ॥ ११ ॥ एम चौरिंद्रिय जीव ॥ जे
 नाखी जाळ, जलचर दूहव्या ॥ वनमां मृग

पंढी जीव, पानी पाशमां ॥ पोपट घाल्या पांजरे ए ॥ एम पंथेडिय जीव,
जे में दूदव्या ॥ ते मुऊ ॥ इति ॥ १३ ॥

॥ ढाल त्रीजी ॥ वाणी वाणी हितकरी जी ॥ ए देशी ॥

॥ क्रोध सोज जय हास्यची जी, बोख्यां वचन असत्य ॥ क्रूर करी धन
पारकां जी, लीधां जेह् अदत्त रे ॥ जिनजी ॥ १ ॥ मित्राडुक्कड आज ॥
तुम साखें महाराज रे ॥ जिनजी ॥ देह साहं काज रे ॥ जिनजी ॥ मि०
॥ ए आंकणी ॥ देव मनुज तिर्यचनां जी, मैथुन सेव्यां जेह् ॥ विषयारस
लंपटपणे जी, घणुं धिक्वो देह रे जि० ॥ २ ॥ मि० ॥ परिग्रहनी ममता
करी जी, जव जव मेली आद्य ॥ जे जिह्वांनी ते तिह्वां रही जी, कोइ न
आवी साय रे जी० ॥ ३ ॥ मी० ॥ रयणीजोजन जे कर्यां जी, कीधां जइय
अजइय ॥ रसनारसनी खालचें जी, पाप कर्यां प्रत्यक्ष रे ॥ जि० ॥ ४ ॥
॥ मि० ॥ व्रत लेहं विसारीचां जी, बली चांग्यां पद्यकाण ॥ कपट हेतु
किरिया करी जी, कीधां आप वखाण रे ॥ जि० ॥ ५ ॥ मि० ॥ व्रण ढाल
आठे छुहे जी, आलोया अतिचार ॥ शिवगति आराधनतणो जी, ए
पहेलो अधिकार रे ॥ जि० ॥ ६ ॥ मि० ॥ इति ॥

॥ ढाल चोधी ॥ साहेलडीनी देशी ॥

॥ पंचमहाव्रत आदरो ॥ साहेलनी रे ॥ अथवा ल्यो व्रत वार तो ॥ यथा
शक्ति व्रत आदरी ॥ सा० ॥ पालो निरतिचार तो ॥ १ ॥ व्रत लीधां संजारी
यें ॥ सा० ॥ हिचढे धरिय विचार तो ॥ शिवगति आराधनतणो सा० ॥ ए
धीजो अधिकार तो ॥ २ ॥ जीव सवे खमावियें ॥ सा० ॥ योनि चोराशी खाल
तो ॥ मन ॥ शुद्ध करो खामणां ॥ सा० ॥ कोइशुं रोप न राख तो ॥ ३ ॥ सर्व मित्र
करी चितवो ॥ सा० ॥ कोइन जाणो शत्रु तो ॥ राग छेप एम परिहरो ॥
सा० ॥ कीजें जन्म पवित्र तो ॥ ४ ॥ साह्ममी संचलमावियें ॥ सा० ॥ जे उपनी
अप्रीति तो ॥ सज्जन कुटुंब करी खामणां ॥ सा० ॥ ए जिनशासन रीति तो
॥ ५ ॥ खमियें थने खमावियें ॥ सा० ॥ एहज धर्मनो सार तो ॥ शिवगति
आराधन तणो ॥ सा० ॥ ए त्रीजो अधिकार तो ॥ ६ ॥ मृपावाद हिंसा चोरी
॥ सा० ॥ धनमूर्खां मेहुन्न तो ॥ क्रोध मान माया तृष्णा ॥ सा० ॥ प्रेम छेप
पेशुन्य तो ॥ ७ ॥ निंदा कलह न कीजीयें ॥ सा० ॥ कूडां न दीजें आल
तो ॥ रति अरति मिथ्या तजो ॥ सा० ॥ माया मोस जंजाल तो ॥ ८ ॥ त्रिविध

त्रिविध वोसिरावियें ॥ स० ॥ पापस्थान अहार तो ॥ शिवगति आराधना
तणो ॥ सा० ॥ ए चोयो अधिकार तो ॥ ए ॥

॥ ढाल पांचमी ॥ हवे निसुणो इहां आवीया ए ॥ ए देशी ॥

॥ जन्म जरा मरणें करी ए, ए संसार असार तो ॥ कस्यां कर्म सदुत्थनु
जवे ए, कोइ न राखणहार तो ॥ १ ॥ शरण एक अग्रिहंतनुं ए, शरण सिकु
जगवंत तो ॥ शरण धर्म श्रीजैननो ए, साधु शरणगुणवंत तो ॥ २ ॥
अवरमोह सवि परीहरी ए, चार शरण चित्तधारतो ॥ शिवगति आराधन
तणो ए, ए पांचमो अधिकार तो ॥ ३ ॥ आ जव परजव जे कस्यां ए,
पापकर्म केइ लाख तो ॥ आत्मसाखें निंदीयें ए, पडिक्रमियें गुरु साख
तो ॥ ४ ॥ मिथ्यामति वर्त्तावियां ए, जे जांख्यां उत्सूत्र तो ॥ कुमति क
दाग्रहने वशें ए, वली उत्थाप्यां सूत्र तो ॥ ५ ॥ घड्यां घडाव्यां जे घ
णां ए, घरटी हल हथीयार तो ॥ जव जव मेढी मूकीयां ए, करतां जी
व संहार तो ॥ ६ ॥ पाप करीने पोपियां ए, जनम जनम परिवार तो ॥
जन्मांतर पढोता पढी ए, कोइ न कीधी सार तो ॥ ७ ॥ आ जव परजव
जे कस्यां ए, एम अधिकरण अनेक तो ॥ त्रिविधें त्रिविधें वोसिरावियें
ए, आणी हृदय विवेक तो ॥ ८ ॥ दुःकृत निंदा एम करीए, पाप कस्यां
परिहार तो ॥ शिवगति आराधनतणो ए, ए ठठो अधिकार तो ॥ ए ॥

॥ ढाल ठठी ॥ आदि तुं जोइने आपणी ॥ ए देशी ॥

॥ धन्य धन्य ते दिन माहरो, जिहां कीधो धर्म ॥ दान शियल तप आद
री, टाव्यां दुष्कर्म ॥ ध० ॥ १ ॥ शत्रुंजादिक तीर्थनी, जे कीधी यात्र ॥
युगतें जिनवर पूजीया, वली पोख्यां पात्र ॥ ध० ॥ २ ॥ पुस्तक ज्ञान
लाखावियां, जिणहर जिणचैत्य ॥ संघ चतुर्विध साचव्या, ए साते क्षेत्र ॥
॥ ध० ॥ ३ ॥ पम्किमणां सुपरें कस्यां, अनुकंपा दान ॥ साधु सूरि उवद्या
थनै, दीधां बहुमान ॥ ध० ॥ ४ ॥ धर्मकारज अनुमोदियें, इम वारं वार ॥
शिवगति आराधनतणो, सातमो अधिकार ॥ ध० ॥ ५ ॥ जाव जलो म
न आणीयें, चित्त आणी ठाम ॥ समताजावें जावियें, ए आतमराम
॥ ध० ॥ ६ ॥ सुख दुःख कारण जीवने, कोइ अवर न होय ॥ कर्म आ
प जे आचख्यां, जोगवियें सोय ॥ ध० ॥ ७ ॥ समता विण जे अनुसरे,
आणी पुण्यकाम ॥ ठार उपर ते दीपणुं, जांखर चित्राम ॥ ध० ॥ ८ ॥

जाव जली परें जावियें, ए धर्मनो सार ॥ शिवगति आराधन तणो, ए
आठमो अधिकार ॥ ४० ॥ ए ॥ इति ॥

॥ ढाल सातमी ॥ रेवतगिरि ऊपरें ॥ ए देशी ॥

॥ ह्वे अवसर जाणी, करिय संक्षेपण सार ॥ अणसण आदरियें, पञ्चस्त्री
चार आहार ॥ लघुता सवि मूकी, ठांमी ममता श्रंग ॥ ए आतम खेजे,
समता ह्यान तरंग ॥१॥ गति चारें कीधा, आहार अनंत निःशंक ॥ पण
तृप्ति न पाम्यो, जीव छालचियो रंक ॥ छुलहो ए वली वली, अणसणनो
परिणाम ॥ एधी पामीजें, शिवपद सुरपद ठाम ॥ २ ॥ धन धना शाखि
जड, खंधो मेघकुमार ॥ अणसण आराधी, पाम्या जवनो पार ॥ शिवर्म
दिर जाशे, करी एक अवतार ॥ आराधन केरो, ए नवमो अधिकार ॥३॥
दशमे अधिकारें, महामंत्र नवकार ॥ मनधी नवि मूको, शिवमुख फल
सहकार ॥ ए जपतां जाये, दुर्गति दोष विकार ॥ सुपरें ए समरो, चउद
पूरवनो सार ॥४॥ जन्मांतरें जातां, जो पामे नवकार ॥ तो पातक गाली,
पामे सुर अवतार ॥ ए नव पद सरिखो मंत्र न कोई सार ॥ इह जवने
परजवें, मुख संपत्ति दातार ॥ ५ ॥ जुठ जील जीलडी, राजा राणी धाय
॥ नवपद महिमाधी, राजसिंह माहाराय राणी रतनवती वेहु, पाम्यां
ठे सुरजोग ॥ एक जवधी खेजे, सिद्धिवधू संयोग ॥६॥ धीमती ने ए व
ली, मंत्र फढ्यो ततकाल ॥ फणिधर फीटीने, प्रगट थई फुलमाल ॥
शिवकुमरें योगी, सोवनपुरिसो कीध ॥ एम एणे मंत्रें, काज घणानां सीध
॥ ७ ॥ ए दश अधिकारें, धीर जिणेसर जांख्यो ॥ आराधन केरो, विधि
जेणें चित्तमां राख्यो ॥ तेणें पाप पलाढी, जवजय दूरें नाख्यो ॥ जिन
विनय करंतां, मुमति अमृतरस चाख्यो ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ ढाल आठमी ॥ नमो नवि जावशुं ॥ ए देशी ॥

॥ सिद्धारथ राय कुलतिलो ए, त्रिशला मात मल्हार तो ॥ थवनीतलें
तुमं थवतख्या ए, करवा थम उपगार ॥ १ ॥ जयो जिन वीरजी ए ॥ में
अपराध कख्या घणा ए, कहेतां न लहुं पार तो ॥ तुम चरणें आव्या जणी
ए, जो तारो तो तार ॥ २ ॥ ज० ॥ आश करीने आवीयो ए, तुम चरणें
महाराज तो ॥ आव्याने उवेखशो ए, तो केम रहेशो लाज ॥ ३ ॥ ज० ॥
कर्म थलूजण आकरां ए, जन्म मरण जंजाल तो ॥ हुं हुं एहधी ऊजग्यो

ए, ठोक्व देवदयाल ॥ ४ ॥ ज० ॥ आज मनोरथ मुक्त कल्याण, नागं दुःख
दंदोल तो ॥ तूगो जिन चोवीशमो ए, प्रगट्या पुण्य कल्लोल ॥ ५ ॥ ज० ॥ नव
नव विनय तुमारको ए, जाव नक्ति तुम पाय तो ॥ देव दया करी दीजिये
ए, बोधवीज सुपसाय ॥ ६ ॥ ज० ॥ इति अथ कलश ॥ इय तरण तारण,
सुगति कारण, दुःखनिवारण. जग जयो ॥ श्रीवीर जिनवर, चरणशुणतां,
अधिक मन, ऊलट थयो ॥ १ ॥ श्री वीजयदेव, सूरिंद पटधर, तीर्थ जंगम,
इणे जगें ॥ तपगठपति श्री, विजयप्रज्ञ सूरि, सूरि तेजें जगमगे ॥ २ ॥
श्रीहीरविजय सूरि, शिष्य वाचक, कीर्तिविजय सुरगुरु समो ॥ तस
शिष्य वाचक, विनयविजयें, शुण्यो जिन, चोवीशमो ॥ ३ ॥ सइ सत्तर
संवत, उगणत्रीशें, रही रांदेर, चोमास ए ॥ विजयदशमी, विजय कारण,
कियो गुण, अज्यास ए ॥ ४ ॥ नरनव आराधन, सिद्धि साधन, सुकृत
लील, विलास ए ॥ निर्जराहेतें, स्तवन रचियुं, नामें पुण्य, प्रकाश ए ॥ ५ ॥
इति श्रीवीरजिन आराधनारूप पुण्य प्रकाश स्तवन संपूर्ण ॥ श्लो० ॥ सं० ॥ १२९ ॥

॥ अथ श्री ज्ञानपंचमीनुं स्तवन ॥

॥ पुण्य प्रशंसीयें ॥ ए देशी ॥ सुत सिद्धारथ जूपनो रे, सिद्धारथ
जगवान ॥ बारह परखदा आगलें रे, जाखे श्री वर्द्धमानो रे ॥ १ ॥ नवि
यण चित्त धरो ॥ मन वच काय अमायो रे, ज्ञान नक्ति करो ॥ ए आं
कणी गुण अनंत आत्म तणा रे, मुख्यपणे तिहां दोय ॥ तेमां पण ज्ञा
नज वझूं ॥ रे, जिणथी दंसण होय रे ॥ २ ॥ ज० ॥ ज्ञानें चारित्र गुण वधे
रे, ज्ञानें उद्योत सहाय ॥ ज्ञानें शिविरपणुं लहे रे, आचारिज उवजाय
रे ॥ ३ ॥ ज० ॥ ज्ञानी आसोव्वासमां रे, कठिण कर्म करे नाश ॥ वहि
जेम इंधण दहे रे, कणमां ज्योति प्रकाशो रे ॥ ४ ॥ ज० ॥ प्रथम ज्ञान
पठें दया रे, संवर मोह विनाश ॥ गुणठाणंग पग आलीयें रे, जेम चढे मो
ह आवासो रे ॥ ५ ॥ ज० ॥ मइ सुअ उंहि मण पज्जावा रे, पंचम केवल
ज्ञान ॥ चउ मूंगा श्रुत एक ठे रे, खपरप्रकाश निदान रे ॥ ६ ॥ ज० ॥ तेह
नां साधन जे कद्यां रे, पाटी पुस्तक आदि ॥ लखे लखावे साचवे रे, ध
र्मी धरी अप्रमादो रे ॥ ७ ॥ ज० ॥ त्रिविध आशातना जे करे रे, जणतां
करे अंतराय ॥ अंधा बहेरा चोवडा रे, मूंगा पांगुल थाय रे ॥ ८ ॥ ज० ॥
जणतां गुणतां न आवडे रे, न मळे वद्वज चीज ॥ गुणमंजरी वरदत्त परें

रे ज्ञान विराधन बीज रे ॥ ९ ॥ ज० ॥ प्रेम पुठे परखदा रे, प्रणमी जगगु
र पाय ॥ गुणमंजरी वरदत्तनो रे, करो अधिकार पसायो रे ॥ १० ॥ ज० ॥

॥ दास बीजी ॥ कपूर होये अति ऊजलो रे ॥ ग देशी ॥

॥ जंबुछीपना जरतमां रे, नयर पदमपुग ग्यास ॥ अजितसेन राजा
तिहां रे, राणी यशोमती तास रे ॥ १ ॥ प्राणी ॥ आराधो वर ज्ञान ॥ एहज
मुक्तिनिदान रे ॥ प्राणी आ० ॥ पश्यांकणी ॥ वरदत्तकुंवर तेहनो रे, विनया
दिक गुणवंत ॥ पितरें जणाया मृकियो रे, आव वरस जय हुंतरे ॥ २ ॥
प्रा० ॥ पंक्ति यल करे घणो रे, ठात्र जणावण हेत ॥ अक्षर एक नश्चाव
हे रे, ग्रंथ तणी शी चेतरे ॥ ३ ॥ प्रा० ॥ कोटें व्यापी देहडी रे, राजा राणी स
चित्त ॥ श्रेष्ठी तेहिज नयरमां रे, सिद्धदास धनवंत रे ॥ ४ ॥ प्रा० ॥ कपूर
तिलका गेहिनी रे, शीखेंशोजितश्रंग ॥ गुणमंजरी तस बेहडी रे, मूंगी
रोगें व्यंग रे ॥ ५ ॥ प्रा० ॥ शोल वर्षनी सा घईरे, पामी यौवनवेश ॥
जुर्जग पण परणे नही रे, मात पिता धरे खेद रे ॥ ६ ॥ प्रा० ॥ तेणें अवस
रें उद्यानमां रे, विजयसेन गणधार ॥ ज्ञानरयण रयणायरू रे, चरण
करण व्रतधार रे ॥ ७ ॥ प्रा० ॥ वनपालक जूपाखने रे, दीध वधाई जाम ॥
चतुरंगी सेना सजी रे, बंदन जावे ताम रे ॥ ८ ॥ प्रा० ॥ धर्मदेशना सां
जले रे, ॥ पुरजन सहित नरेश ॥ विकसितनयन वदन मुदा रे, नहिं प्र
माद प्रवेश रे ॥ ९ ॥ प्रा० ॥ ज्ञान विराधन परजवें रे, मूरख पर आधी
न ॥ रोगें पीड्या टखवले रे, दीसे दुःखीया दीन रे ॥ १० ॥ प्रा० ॥ ज्ञान
सार संसारमां रे, ज्ञान परम सुख हेत ॥ ज्ञान विना जग जीवना रे,
न खहे तत्त्वसंकेत रे ॥ ११ ॥ प्रा० ॥ श्रेष्ठी पुठे मुण्डिने रे, जांखो करु
णावंत ॥ गुणमंजरी मुज श्रंगजा रे, कवण कर्म विरतंत रे ॥ १२ ॥ प्रा० ॥

॥ दास बीजी ॥ सूरती महिनानी देशीमां ॥

॥ धातकी खंरुनाजरतमां, खेटक नयर सुगम ॥ व्यवहारी जीनदेव
ठे, घरणी सुंदरी नाम ॥ १ ॥ श्रंगज पांच सोहामणा, पुत्री चतुराचार ॥
पंक्ति पासें शीखवा, तातें मूक्या कुमार ॥ २ ॥ बालखजावें रामतें, करतां
दहामा जाय ॥ पंडित मारे तारें, मा आगल कहे आय ॥ ३ ॥ सुंदरी सुखि
णी शीखवे, जणवानुं नहिं काम ॥ पंड्यो आवे जो तेकवा, तो तस हणजो
ताम ॥ ४ ॥ पाटी खनिया खेखणो, वाली कीधां राख ॥ शठने विद्या

नवि रुचे, जेम करदाने जाय ॥ ५ ॥ पाठा परें मडोटा वता, कस्यो न
 दिये कोय ॥ शेंठ कंदे सुण सुंदरी, ए नुक्त करणी जाय ॥ ६ ॥ प्रदकी नाम
 जामिनी, वेटा वापना होय ॥ पुत्री होये माननी, जाणे ते मडु कोय ॥ ७ ॥
 रे रे पापिणी! सापिणी, सामा बोल म बोल ॥ सीमासी कंदे नाटरो, पा
 पी वाप निटोल ॥ ८ ॥ शेंठें मारी सुंदरी, काळ करी नन सेव ॥ ए नुक्त वे
 टी उपनी, ज्ञानविराधन देव ॥ ९ ॥ मूर्त्तागत गुणमंजरी, जातिमरण पा
 मी ॥ ज्ञानदिवाकर साचो, गुरुने कंदे शिर नामि ॥ १० ॥ शेंठ कंदे सुणो
 स्वामी, केम जाये ए रोग ॥ गुरु कंदे ज्ञान आराधो, साधो, वांछित को
 ग ॥ ११ ॥ उज्ज्वल पंचमी सेवो, पंच वरस पंच मास ॥ नमो नागसा
 गणणुं गणो, चोविहार उपवास ॥ १२ ॥ पूरव उत्तर सन्मुख, जपियें दोय द
 जार ॥ पुस्तक आगल दोश्यें, धान्य फलादि उदार ॥ १३ ॥ दीवो पंचदीव
 ट तणो, साथियो मंगलगेह ॥ पोसह मान करी शके, तिणिविध पारण एह
 ॥ १४ ॥ अथवा सौत्तग्यपंचमी, उज्ज्वल कार्तिक मास ॥ जावजीव लगे
 सेवियें, उजमणां विधि खास ॥ इति ॥ १५ ॥

॥ ढाल चोथी ॥ एकवीशानी देशीमां ॥

ढाल ॥ पांच पोथी रे, ठवणी पाठां विटांगणां ॥ चावखी दोरा रे, पा
 टी पाटला वतरणां ॥ मशी कागल रे, कांवी खडीया लेखणी ॥ कवली ना
 वली रे, चंडुवा ऊरमर पुंजणी ॥ १ ॥ झुटक ॥ प्रासाद प्रतिमा, तास चूख
 ण, केसर चंदन, सावली ॥ वासकूपी, वालाकूंची, अंगलुहणां, ठावडी ॥
 कलश थावी, मंगलदीवो, आरती ने, धूपणां चरवला मुहपत्ति, साहम्मी
 वळल, नोकरवाली, थापना ॥ २ ॥ ढाल ॥ ज्ञान दरिसण रे, चरणनां साध
 न जे कहां ॥ तपसंयुत रे, गुणमंजरीयें सदह्यां ॥ नृप पूठे रे, वरदत्त कुं
 रने अंग रे ॥ रोग उपनो रे, कवण कर्मना जंग रे ॥ ३ ॥ झुटक ॥ मुनि
 राज जासे, जंबुद्वीपें, जरतसिंहपुर, ग्राम ए ॥ व्यवहारी वसु, तास नं
 दन, वसुसार वसुदेव, नाम ए ॥ वनमांहे रमतां, दोय वांधव, पुण्ययोगें,
 गुरु मदया ॥ वैराग्य पामी, जोग वामी, धर्मधामी, संवख्या ॥ ४ ॥ ढाल ॥
 लघुवांधव रे, गुणवंत गुरु पदवी लहे ॥ पणसय मुनिनी रे, सारण वारण
 नितु दिये ॥ कर्मयोगें रे, अशुज उदय थयो अन्यदा ॥ संथारे रे, पोरिस्ती
 जणी पोढ्यो यदा ॥ ५ ॥ झुटक ॥ सर्वघाती, निंद व्यापी, साधु मागे, वां

धना ॥ उपमां श्रुतराय धातां, सूरि ह्वा दमणा ॥ ज्ञान उपर, द्वेष जाग्यो
 जाग्यो मिथ्या, ज्ञतडो ॥ पुण्य श्रमृत, दोली नारयुं, जग्यो पाप, तणो घनो
 ॥ ६ ॥ ढाल ॥ मन चिंतये रे, कां मुज लायुं पाप रे ॥ शुन श्रन्यासो रे,
 नो एवगो संताप रे ॥ मुज धांधय रे, जोयण सयण सुखं करे ॥ मूरखना
 रे, आठ गुण मुख उचरे ॥ ७ ॥ धार वासर, कोइ मुनिने, वायणा, दी
 धी नदी ॥ श्रशुन ध्यानं, आयु पूरी, जूप तुज नंदन सही ॥ ज्ञानविराध
 न, मृदजरुपणुं, कोढनी वेदन लही ॥ पृथ्व्यांधय, मानसरवर, हंसगति,
 पान्यो सही ॥ ८ ॥ ढाल ॥ वरदत्तनं रे, जातिसमरण उपनो ॥ जब दीगो
 रे, गुरु प्रणमी कहे शुभमनो ॥ धन्य गुरुजी रे, ज्ञान जगत्रय दीवडो ॥ गु
 ण श्रवण रे, जासन जे जग परवडो ॥ ९ ॥ ज्ञान पावन, सिद्धि
 साधन, ज्ञान कटो केम, आबडे ॥ गुरु कहे तपधी, पाप नासे, टाढ जेम,
 घन तावडे ॥ जूप पजणे, पुत्रने प्रनु, तपनी शक्ति, न एवडी ॥ गुरु कहे
 पंचमी, तप आराधो, संपदा ल्यो, वेवमी ॥ १० ॥ इति ॥

॥ ढाल पांचमी ॥ मंदी रंग लागो ॥ ए देशी ॥

सकुरु वयणां सुधारसें रे, जेदी साते धात ॥ तपशुं रंग लागो ॥ गुणमंज
 री वरदत्तनो रे, नागो रोग मिथ्यात्व ॥ त० ॥ १ ॥ पंचमी तप महिमा घ
 णो रे, पसखो महियलमांहि ॥ त० ॥ कन्या सहस सयंवरा रे, वरदत्त
 परणयो त्यांहि ॥ त० ॥ २ ॥ जूपें कीधो पाटवी रे, थाप थयो मुनिजूप
 ॥ त० ॥ जीम कांति गुणें करी रे, वरदत्त रवि शशिरूप ॥ त० ॥ ३ ॥ राजरमा
 रमणी तणारे, जोगवे जोग श्रखं ॥ त० ॥ वरसें वरसें ऊजवे रे, पंचमी
 तेज प्रचं ॥ त० ॥ ४ ॥ शुक्तजोगी थयो संयमी रे, पाळे व्रत पटकाय ॥ त० ॥
 गुणमंजरी जिनचंडने रे, परणावे निजताय ॥ त० ॥ ५ ॥ सुख विलसी
 थइ साधवी रे, वैजयंतं दोय देव ॥ त० ॥ वरदत्त पण उपनो रे, जिहां
 सीमंधर देव ॥ त० ॥ ६ ॥ श्रमरसेन राजायरं रे, गुणवंत नारी पेट ॥ त० ॥ ल
 ढणलक्षित रायने रे, पुण्यं कीधो जेट ॥ त० ॥ ७ ॥ शूरसेन राजा थयो
 रे, सो कन्या जतरि ॥ त० ॥ सीमंधर स्वामी कने रे, सुणी पंचमी श्रधि
 कार ॥ त० ॥ ८ ॥ तिहां पण ते तप आदखुं रे, लोक सहित जूपाळ ॥ त० ॥
 दश हजार वरसां लगे रे, प्राळे राज्य उदार ॥ त० ॥ ९ ॥ चार महाव्रत
 चांपशुं रे, श्रीजिनवरनी पास ॥ त० ॥ केवल धरि मुक्तं गयो रे, सादि श्र

नंत निवास ॥ त० ॥ १॥ रमणीविजय शुजापुरी रे, जंबु विदेह मजार ॥ त० ॥
 अमरसिंह महिपालने रे, अमरावती घर नार ॥ त० ॥ २१ ॥ वैजयंत
 थकी चवी रे, गुणमंजरीनो जीव ॥ त० ॥ मानसरस जेम हसलो रे, नाम
 धखुं सुग्रीव ॥ त० ॥ २२ ॥ वीशे वरसं राजवी रे, सहस चोराशी पुत्र
 ॥ त० ॥ लाख पूरवसमता धरे रे, केवलज्ञान पवित्र ॥ त० ॥ २३ ॥ पंचमी
 तप महिमाविषे रे, जांखे निज अधिकार ॥ त० ॥ जेणें जेह्शी शिव पद
 लखुं रे तेहने तस उपकार ॥ त० ॥ २४ ॥ इति ॥

॥ ढाल ठठी ॥ करकंठुने करुं वंदणां ॥ ए देशी ॥

चोवीश दंरुक वारवा ॥ हुं वारी लाल ॥ चोवीशमो जिनचंद रे ॥ हुं वारी
 लाल ॥ प्रगढ्यो प्राणांत स्वर्गशी ॥ हुं ॥ त्रिशला उर सुखकंद रे ॥ हुं
 ॥ १ ॥ महावीरने करुं वंदना ॥ हुं ॥ ए आंकणी ॥ पंचमी गतिने
 साधवा ॥ हुं ० ॥ पंचम नाण विलास रे ॥ हुं ॥ महानिशीथ सिद्धांतमां
 ॥ हुं ॥ पंचमी तप प्रकाश रे ॥ हुं ॥ अपराधी पण उद्धत्यो ॥ हुं ॥ चंरु
 कोशीयो साप रे ॥ हुं ॥ यज्ञ करंता वांजणा ॥ हुं ॥ सरखा कीधा आप
 रे ॥ हुं ॥ ३ ॥ देवानंदा ब्राह्मणी ॥ हुं ॥ रिखजदत्त वली विप्र रे ॥ हुं
 व्याशी दिवस संबंधशी ॥ हुं ॥ कामित पूख्यो क्षिप्र रे ॥ हुं ॥ ४ ॥
 कर्म रोगने टालवा ॥ हुं ॥ सवि औषधनो जाण रे ॥ हुं ॥ आदख्यो
 में आशा धरी ॥ हुं ॥ मुळ ऊपर हित आणी रे ॥ हुं ॥ ५ ॥ श्रीविजय
 सिंह सूरिशनो ॥ हुं ॥ सत्यविजय पंन्यास रे ॥ हुं ॥ शिष्य कपूरविजय
 कवि ॥ हुं ॥ चंद्रकिरण यश जास रे ॥ हुं ॥ ६ ॥ पास पंचासरा सान्निध्यें ॥ हुं ॥
 खिमाविजय गुरुनाम रे ॥ हुं ॥ जिनविजय कहे मुळ हजो ॥ हुं ॥ पं
 चमी तप परिणाम रे ॥ हुं ॥ ७ ॥ कलश ॥ इय वीर लायक, विश्वनायक,
 सिद्धिदायक, संस्तव्यो ॥ पंचमी तप सं, स्तवन टोरर, गूंशी निज, कंठें
 ठव्यो ॥ पुण्यपाटण, क्षेत्रमांहे, सत्तर त्राणुं, संवत्सरें ॥ श्रीपार्श्वजन्म,
 ॥ ८ ॥ दिवसें; सकल जिवि, मंगल करे ॥ ७ ॥ इति श्रीपंचमीदिनस्तवनं ॥

॥ अथ आदिजिनस्तवनं ॥ गरवानी देशीमां ॥

आदिजिणंद अरिहंत जी ॥ प्रभु अमनं रे ॥ तुमें द्यो दरिसन महाराज
 ॥ शुं कहुं तुमनं रे ॥ आठ पहोरमां एक वकी ॥ प्र० ॥ लागुं तमारुं ध्या
 न ॥ शुं ॥ १ ॥ मधुकरने मन मालती ॥ प्र० ॥ जिम मोराने मन मेह

॥ शुं० ॥ मीताने मन रामजी ॥ प्र० ॥ नेम थाप्यो तुमहुं नेह ॥ शुं॥ २ ॥
 रोहिणीने मन चंदजी ॥ प्र० ॥ बली देवायें गजराज ॥ शुं० ॥ सनय सनय
 प्रनु म्नांजे ॥ प्र० ॥ मनसामां महाराज ॥ शुं० ॥ ३ ॥ निखेही यज्ञ न
 पि हृदीयें ॥ प्र० ॥ कल्याणेंद कदाठ ॥ शुं० ॥ गुण अवगुण जाता रखे,
 ॥ प्र० ॥ तो तारक केस कदाठ ॥ शुं० ॥ ४ ॥ रत्न लागी प्रनु रूपनी ॥ प्र० ॥
 मुने न गमे धीजी घान ॥ शुं० ॥ आदे बात बने नहिं ॥ प्र० ॥ सखियें मूकी
 जांति ॥ शुं० ॥ ५ ॥ नैवे चिंतामणि फलें ॥ प्र० ॥ तुं तो त्रिभुवननाथ
 ॥ शुं० ॥ सो घानें ठोनु नहिं ॥ प्र० ॥ हृये ध्याव्या भूज हाथ ॥ शुं० ॥ ६ ॥
 मुदनी घात मूको परी ॥ प्र० ॥ जिम जाणो तिम तार ॥ शुं० ॥ सदगुरु
 सुंदर कविरायनो ॥ प्र० ॥ पद्यने प्रनुगुं प्यार ॥ शुं० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सिद्धचक्रस्तवनं ॥

अवसर पामिने रे, कीजें नव आंधिलनी उंली ॥ उंली करतां आपद जाये,
 रुद्धि सिद्धि लहियें चहुली ॥ अ० ॥ १ ॥ आशो ने चेंत्रं आदरगुं, सात
 मधी संजाहरी रे ॥ आलग महली आपिल करशे, तस घर नित्य दीवा
 ली ॥ अ० ॥ २ ॥ पुनमने दिन पुरी घाते, प्रेमेशुं पयाली रे ॥ सिद्धचक्रने
 शुद्ध आराधी, जाप जपे जपमाली ॥ अ० ॥ ३ ॥ देहरे जडने देव जुहारो, आ
 दीश्वर अरिदंत रे ॥ चोवीशे चाहीने पूजो, जावेगुं जगधंत ॥ अ० ॥ ४ ॥
 ये टंकें पडिग्रमणुं घोळुं, देवघंदन ग्रण काल रे ॥ श्रीश्रीपासतणी परें
 समजी, चित्तमां राखो चाल ॥ अ० ॥ ५ ॥ समकित पामी अंतरजामी,
 आराधो एकांत रे ॥ म्याहादपथें संचरतां, आवे जवनो अंत ॥ अ०
 ॥ ६ ॥ सनर चोराणुयें शुद्धि चेंब्रीयें, वारशें घनावी रे ॥ सिद्धचक्र गातां
 मुख संपत्ति, चालीने घेर आवी ॥ अ० ॥ ७ ॥ उदयरतन वाचक उपदेशें, जे नर
 नारी चाले रे ॥ जवनी जावठ ते जांजीने, मुक्तिपुरीमां महाले ॥ अ० ॥ ८ ॥

॥ अथ पूजाविधिआश्रयी श्रीसुविधिजिनस्तवनं ॥

॥ चोपादनी देशीमां ॥ सुविधिनाथनी पूजा सार, करतां सधले जय ज
 यकार ॥ पूजानी विधि धारो सही, श्रीजगधंतें शाखें कही ॥ १ ॥ पूर्वे स
 न्मुख आन आदरो, पश्चिमदिशि रही दातण करो ॥ उत्तरे वस्त्र पहरो
 सही, पूजो उत्तर पूर्व मुख रही ॥ २ ॥ घरमां पेततां घामें जाग, देरासर
 करवानो लाग ७ दोड हाथ जूमिधी कीजीयें, उंचुं नीचुं सदुधी वरजीयें

॥ ३ ॥ पूर्व उच्चरगुप्त पूजा ज्ञान, वीजी दिजे इह कर्ता ज्ञान ॥ मंगल
पूजानो विधि पद, विधि कर्ता होय निर्मल देह ॥ ४ ॥ यम जय ने हाथ
वे तणी, खंटा मस्तकनी पांचसी जणी ॥ जाल केन हृदय ए ज्ञान, उ
दरें नवसुं तिलक बख्ताण ॥ ५ ॥ चंदन विण पूजा नवि होय, वागपूजा
प्रजातें जोय ॥ कुसुमपूजा मध्यान्हें करो, सांजें भूप दीप आदरो ॥ आहूत
उत्केवो भावे पास, जमणे पासें दीप प्रकाश ॥ दोणुं आगल मुकां सही,
चैत्यवंदन करो दक्षिण रही ॥ ७ ॥ हाथयकी जे जूमियें पडे, पग लागे न
दीन आचडे ॥ मस्तकथी ऊंचुं परिहरो, नार्ती अकी नीचुं मत करो ॥ ८ ॥
कीडे खाधुं तजीयें फूल, एम फलादिक दोहयें अमूल ॥ फूल पांचसी
नवि ठेदियें, कलिका कदिये नवि जेदीयें ॥ ९ ॥ गंध धूप आखे पाणीयें,
फूल दीप वलि फल जाणीयें ॥ पाणी आगमुं सुंदर सही, आन प्रकारी
पूजा कही ॥ १० ॥ शान्तिकारण उज्ज्वल वस्त्र, लाजस्कारण पीत पवित्र ॥
वैरी जीपवा पहेरो श्याम रातुं वस्त्र ते मंगल काम ॥ ११ ॥ पंच वर्ण वस्त्र
होय सिद्ध, खंडित सांध्यां वस्त्र निषिद्ध ॥ पद्मासनने मौनें रही, मुखको
श पूजाविधि कही ॥ १२ ॥ ए विधि पूजा कीजें सदा, जिम पामीजें सुख संपदा
॥ आनंदविमल पंडितनो दास, प्रीतिविजय प्रणमे उद्भास ॥ १३ ॥ इति ॥

॥ अथ अष्टापदतीर्थस्तवन ॥

॥ तीरथ अष्टापद नित्य नमीयें, ज्यां जिनवर चउवीश जी ॥ मणिमय
विंभ जराव्यां जरतें, ते वंदूं नित्य दीस जी ॥ १ ॥ निज निज देह प्रमा
णें मूर्ति, दीठडे मनहु मोहे जी ॥ चत्तारि अठ दश दोय इणी परें, जिन चो
वीशे सोहे जी ॥ २ ॥ वत्रीश कोशनो पर्वत ऊंचो, आठ तिहां पाव
कीयो जी ॥ एकेकी चउकोश प्रमाणें, नवि जाये कोइ चमीयो जी ॥ ३ ॥
गौतमस्वामी चमीया लव्हें, बांध्या जिन चोवीश जी ॥ ४ ॥ जगचिंता
मणि स्तवन त्यां कीधु, पूगी मननी जगीश जी ॥ ५ ॥ तझव मोढ़
गामी जे मानव, ए तीरथने वांटे जी ॥ जंघाविद्याचारण वांटे, ते तो ल
ब्धिप्रसादें जी ॥ ६ ॥ शाठ सहस सुत सगर चक्रीना, ए तीरथ से
वंतां जी ॥ वारमा देवलोकें ते पहोता, देहशे सुख अनंतां जी ॥ ७ ॥
कंचनमय प्रासाद इहां ठे, वंदन करवा योग्य जी ॥ ८ ॥ अधिकार ठे
आवश्यकसूत्रें, जो जो दइ उपयोग जी ॥ ९ ॥ जिहां आदीश्वर सु

क पदोता, अविचल नीरथ एह जी ॥ जशवंतसागर शिष्य पण्ये जिनं
॥ पधने नेह जी ॥ नी० ॥ इति अष्टापद स्तवन ॥

॥ अथ नेमराजुलनुं चोमासुं स्तव्यते ॥

॥ ध्यायण वरने रे ग्यामी, मेस्ती न जाशो अंतरजामी ॥ माना मेहुआ
रे वरसे, प्रीतम गणी रीतें केम परवहो ॥ माग सम जाउं मां रे वहाया,
लाख लागी तुमहुं लाखा ॥ मा० ॥ १ ॥ जादरवो जरजोरें गाजे, नदीधें
नीर गलाखल वाजे ॥ धर्नी शोजे नीलावर साही, वालम संयम जे
जो परणी ॥ मा० ॥ २ ॥ आशोयें आश घणैरी अमने, जीधन जावुं न घटे
तमने, आक्षपण पहेरी परवरियां, सखणा सादेव रंगें न रमिया ॥ मा० ॥
३ ॥ कार्तिके कंताजी शुं चहो ठो, चतुर घडने शुं चूको ठो ॥ जीवजीव
नने सोलशें राणी, तेमां एके नहिं नियाणी ॥ रुपचंद घोसे ठे चोमासुं,
नेमजीने मन मलयानुं साचुं ॥ मा० ॥ ४ ॥

॥ अथ समयसरणनुं स्तवन ॥ एक वार गोकुल आवजो ॥

॥ गोविंदजी ॥ ए देशी ॥

एक वार बछदेश आवजो ॥ जिणंद जी ॥ एक वार बछदेश आवजो ॥ द
शन नयन ठहरावजो ॥ जिणंदजी ॥ एक वार आवजो ॥ जयंतीने पाय न
मावजा ॥ जि० ॥ एक० ॥ बली समयसरण देखावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ ए
आंकणी ॥ समयसरण शोजा जे दीठी, हण हण सांजरी आवजो ॥ जि०
॥ एक० ॥ १ ॥ जूनल सुगंधीजल वरसावे, फुलना पगर जरावजो ॥ जि० ॥
कनक रतननो पीठ करीने, त्रिगडानी शोजा रचावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ २ ॥
रूपानो गढ ने कनक कोशीशां, वधें रतन जडावजो ॥ जि० ॥ रतनगढें
मणिनां कोशीशां, जगमग ज्योति दीपावजो ॥ जी ॥ एक० ॥ चार छु
वारें एंशी हजारा, शिवसोपान चढावजो ॥ जी० ॥ एक० ॥ ३ ॥ देव चा
रे कर आयुधधारी, छुवारें खमा करे चाकरी ॥ जि० ॥ एक० ॥ दूर पा
सथी एक समयें वंदे, जरंतीने लघु ठोकरी ॥ जि० ॥ एक० ॥ ४ ॥ सह
स्र योजन ध्वज चार ते उंचा, तोरण चउ आठ वावनी ॥ जि० ॥ एक० ॥
मंगल आठने धूप घटानी, फूलमाला करपूतली ॥ जि० ॥ एक० ॥ ५ ॥ आ
ठ सुरी धीजगढघारें, रत्नगढें चउ देवता ॥ जि० ॥ एक० ॥ जातिवै
र ठंकी पशुपंखी, लुण्णद कमलने सेवतां ॥ जि० ॥ एक० ॥ ६ ॥ पंचव

एमयी जल थल केरां, फूल अमर वरसावता ॥ जि० ॥ एक० ॥ पर्यदा
 सात ते उपर बेसे, मुनिनर नारी देवता ॥ जि० ॥ एक० ॥ ७ ॥ आवश्य
 कटीकायें पण उत्तर, थाये न कुसुम किलामणी ॥ जि० ॥ एक० ॥ साध
 वी वैमानिकनी देवी, उन्नी सुणे दोय तुरणी ॥ जि० ॥ एक० ॥ ८ ॥ वत्री
 श धनुष अशोक ते उंचो, चामर ठत्र धरावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥ चउ
 मुख रयणसिंहासन बेसी, अमृतवयणां सुणावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥
 ॥ ए ॥ धर्मचक्र चामंरुल तेजें, मिथ्यातिमिर हरावजो ॥ जि० ॥ एक० ॥
 गणधर वाणी जव अमें सुणीयें, तव देवठंदें सुहावजो ॥ जि० ॥ एक०
 ॥ १० ॥ देवतासुर कवि साचुंकोले, जिहां जांशो तिहां आवशे ॥ जि० ॥ ए
 क० ॥ रंजादिक अपठरनी टोळी, वंदी नमी गुण गावशे ॥ जि० ॥ एक०
 ॥ ११ ॥ अंतरजामी दूरें विचारो, मुळ चित्त चीनुं ज्ञानशुं ॥ जि० ॥ एक० ॥
 हृदयथकी जो दूरें जाउं तो, कौतुक अमें मानशुं ॥ जि० ॥ एक० ॥ १२ ॥ सुलसा
 दिक नव जिनपद दीधुं, अमशुं अंतर एवको ॥ जि० ॥ वीतराग जो
 नाम धरावो तो, सहुने सरिखा त्रेवको ॥ जि० ॥ एक० ॥ १३ ॥ ज्ञाननजरथी
 वात विचारो, रागदशा अम रुअडी ॥ जि० ॥ एक० ॥ सेवक रागें साहेव
 रीजे, धन धन त्रिशला मावकी ॥ जि० ॥ एक० ॥ १४ ॥ तुळ विण सुरपति
 सघलातूसे, पण अमें आमणदूमणा ॥ जि० ॥ एक० ॥ श्रीशुजवीर हजूरें
 रहेतां, उत्सव रंग वधामणां ॥ जि० ॥ एक० ॥ १५ ॥ इतिसमवसरणस्तवन ॥

॥ अथ सीमंधर जिनस्तवन ॥ रासमाना रागमां ॥

रूपैयो ते आळुं रोकनो, महारा वालाजी रे ॥ ए देशी ॥ मनडुंते
 महारुं मोकले, महारा वालाजी रे ॥ ससिहर साथें संदेश, जइने कहे
 जो महारा वालाजी रे ॥ ए आंकणी ॥ जरतना जक्तने तारवा ॥ महा० ॥
 एक वार आवोने आ देश ॥ जइ० ॥ १ ॥ प्रजुजी वसो पुष्कलावती ॥ म
 हा० ॥ महाविदेहक्षेत्र मजार ॥ जइ० ॥ पुरी राजें पुंरुगीणिणी ॥ महा० ॥
 जिहां प्रजुनो अवतार ॥ जइ० ॥ ११ ॥ श्रीसीमंधर साहिवा ॥ महा० ॥ वि
 चरंता वीतराग ॥ जइ० ॥ पन्निवोहो बहुप्राणीने ॥ महा० ॥ तेहनो पामे
 कोण ताग ॥ जइ० ॥ ३१ ॥ मन जाणे ऊनी मळुं ॥ महा० ॥ पण पोतें नहिं
 पांख ॥ जइ० ॥ जगवंत तुम जोवा जणी ॥ महा० ॥ अलजो धरे ठे आंख
 रे ॥ जइ० ॥ ४ ॥ डुर्गम महोटा डुर्गरां ॥ महा० ॥ नदी नालानो नहिं

पार ॥ जइ० ॥ घाटीनी आंटी घणी ॥ म० ॥ अटवी पंथ अपार ॥ जइ०
॥ ५ ॥ कोडी सोनैये काशीदी ॥ महा० ॥ करनारो नहिं कोय ॥ जइ०
कांगलीयो केम मोकहुं ॥ महा० ॥ हाँश तो नित्य नवली होय ॥ जइ०
॥ ६ ॥ लखुं जे जे लेखमां ॥ महा० ॥ लाख गमे अजिलाप ॥ जइ० ॥
तमे लेजामां ते लहो ॥ महा० ॥ मुफ मन पूरे ठे साख ॥ जइ० ॥ ७ ॥
लोकालोक स्वरूपना ॥ महा० ॥ जगमां तुमैं ठो जाण ॥ जइ० ॥ जाण
आगें शुं जणावियें ॥ महा० ॥ आखर अमें अजाण ॥ जइ० ॥ ८ ॥ वा
चकउदयनी विनति ॥ महा० ॥ ससीहर कक्षा संदेश ॥ जइ० ॥ मानी
लेजो माहरी ॥ महा० ॥ वस्ती दूर विदेश ॥ जइ० ॥ ९ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री युगमंधर जिनस्तवन ॥ मधुकरनी देशीमां ॥

॥ कायापामी अति कूडी, पांख नहीं रे आबुं जमी, लब्धि नहिं
कोय कूडी रे ॥ श्रीयुगमंधरने कहेजो ॥ १ ॥ के दधिसुत विनतनी सुण
जो रे ॥ श्रीयुग० ॥ ए आंकणी ॥ तुम सेवामांहे सुर कोमी, ते इहां
आवे एक दोमी, आश फले पातक मोमी रे ॥ श्रीयुग० ॥ २ ॥ दुःख
म समयमां इणे जरतें, अतिशय नाणी नवि वरते, कहियें कहो कोण
सांजलते रे ॥ श्रीयुग० ॥ ३ ॥ श्रवणें सुखीया तुम नामें, नयणां दरि
सण नवि पामे, ए तो जगडानो वामें रे ॥ श्रीयुग० ॥ ४ ॥ चार आंगल
अंतर रहेवुं, शो कडलीनी परें दुःख सहेवुं, प्रभु विना कोण आगल कहे
वुं रे ॥ श्रीयुग० ॥ ५ ॥ महोटा मेल करि आपे, वेहुने तोल करी आपे,
सज्जन जश जगमां व्यापे रे ॥ श्रीयुग० ॥ ६ ॥ वेहुनो एक मतो आवे,
केवल नाण जुगल पावे, तो सवि वात बनी आवे रे ॥ श्रीयुग० ॥ ७ ॥
गजलंठन गजगतिगामी, बिचरे विप्रविजय स्वामी, नयरीविजया गुण
धामी रे ॥ श्रीयुग० ॥ ८ ॥ मातासुतारायें जायो, सुदृढ नरपतिकुल आयो,
पंक्ति जिनविजयें गायो रे ॥ श्रीयुग० ॥ ९ ॥ इति युगमंधरजिन स्तवन ॥

॥ अथ नेमिजिन स्तवन ॥ गरवानी देशीमां ॥

॥ जइने रहेजो महारा वहासाजी रे, श्रोगिरनारने गोंख ॥ जइने० ॥
अमें पण तिहां आवशुं ॥ महारा० ॥ जिहारे पामीशुं जोख ॥ जइ० ॥ १ ॥
जान लेई जूनेगडें ॥ महा० ॥ आव्या तोरण आप ॥ जइ० ॥ पशुआं
पेखी पाठा बढ्या ॥ महा० ॥ जातां न दीधो जवाप ॥ जइ० ॥ २ ॥ सुंद

र आपण सारिखा ॥ महा० ॥ जोतां नहिं मळे जोरु ॥ ज३० ॥ बोल्या
 अण बोल्या करो ॥ महा० ॥ ए वातें तमने गोरु ॥ ज३० ॥ ३ ॥ हुं गमी
 तुं वैरागीथो ॥ महा० ॥ जगमां जाणें सहु कोय ॥ ज३० ॥ गमी तो लागी
 रहे ॥ महा० ॥ वैरागी रागी न होय ॥ ज३० ॥ ४ ॥ वर वीजो हुं नवि
 वरुं ॥ महा० ॥ सघला मेली सवाद ॥ ज३० ॥ मोहनीयाने ज३ मत्री ॥
 महा० ॥ सहोटा साथें श्यो वाद ॥ ज३० ॥ ५ ॥ गढ तो एक गिरनार ठे ॥
 महा० ॥ निरतो ठे एक श्रीनेम ॥ ज३० ॥ रमणी एक गजीमती ॥
 महा० ॥ पूरो पाड्यो जेणें प्रेम ॥ ज३० ॥ ६ ॥ वाचक उदयनी वंदना ॥
 महा० ॥ मानी लेजो महाराज ॥ ज३ ॥ नेम राजुल मुक्तें मद्यां ॥ महा० ॥
 साख्यां आतमकाज ॥ ज३० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सूरशशि कृत जिन प्रभुनी आंगीनुं स्तवन ॥

॥ धन धन रे दीवादी मारे आजुनी रे, मंतो ठवी नीरखी जिनराजनी रे ॥
 ध० ॥ ए आंकणी ॥ पहेरी आंगी आलौकिक जातिनी रे, मांही बुट्टी दी
 धीठे जात जातनी रे ॥ ध० ॥ १ ॥ मणि हिरला मुकुटमां जड्या बहु रे, का
 ने कुंडलनी शोभा हुं शी कहुं रे ॥ ध० ॥ २ ॥ मुने कृपा करी ते हुं कहुं
 कशी रे, महारे वहाले मुज सामुं जोयुं हसी रे ॥ ध० ॥ ३ ॥ प्रभु शांति
 जिणंद हृदयें वस्या रे, थई सूरशशीनी चढती दशा रे ॥ ध० ॥ ४ ॥

॥ अथ वीजनुं स्तवन ॥ फतमल पाणीमाने जाय ॥ ए देशी ॥

॥ प्रणमी शारद माय, शासन वीर सुहंकरु जी ॥ वीज तिथि गुणगेह,
 आदरो जवियण सुंदरु जी ॥ १ ॥ एह दिन पंच कढ्याण, विवरीने क
 हुं ते सुणो जी ॥ महाशुदि वीजें जाण, जन्म अजिनंदन तणो जी ॥ २ ॥
 श्रावण शुदिनी हो वीज, सुमति चव्या सुरलोकथी जी ॥ तारण जवो
 दधि तेह, तस पद सेवे सुर थोकथी जी ॥ ३ ॥ समेतशिखर शुज ठाण,
 दशमा शीतल जिन गणुं जी ॥ चैत्रवदिनी हो वीज, वस्या मुक्ति तस
 सुख घणुं जी ॥ ४ ॥ फाट्युन मासनी वीज, उत्तम उज्ज्वल मासनी जी ॥
 अरनाथ तस च्यवन, कर्मक्षयें तव पासनी जी ॥ ५ ॥ उत्तम माघज मा
 स, शुदि वीजें वासुपूज्यनो जी ॥ एहिज दिन केवल नाण, शरण करो
 जिनराजनो जी ॥ ६ ॥ करणीरूप करो खेत, समकित रूप रोपो तिहां जी ॥
 खातर किरिया हो जाण, खेड समता करी जिहां जी ॥ ७ ॥ उपशम

तद्रूप नीर, समकित ठोड प्रगट होवे जी ॥ संतोष करी अहो वाम, पद्म
 स्काण व्रत चोकी सोहे जी ॥ ७ ॥ नाते कर्मरिपु चोर, समकित वृद्ध फल्यो
 तिहां जी ॥ मांजर अनुजव रूप, उत्तरे चारित्र फल जिहां जी ॥ ८ ॥
 शांति सुधारस वारी, पान करी सुख लीजीयें जी ॥ तंवोख सम व्यो खाद,
 जीवने संतोष रस कीजीयें जी ॥ १० ॥ बीज करो बाबीश मास, उत्कृष्टी
 बाबीश मासनी जी ॥ चोबिहार उपवास, पाक्षीयें शील वसुधा सनी जी
 ॥ ११ ॥ आवश्यक दोय वार, पडिलेहण दोय लीजीयें जी ॥ देववंदन
 ग्रण काल, मन वचकायायें कीजियें जी ॥ १२ ॥ उजमणुं शुभ चित्त,
 करि धरीयें संयोगश्री जी ॥ जिनवाणी रस एम, पीजियें श्रुत उपयो
 गधी जी ॥ १३ ॥ इणविध करीयें हो बीज, राग ने छेप दूरें करी जी ॥
 केवल पद लहि तास, बरे मुक्ति उलट धरी जी ॥ १४ ॥ जिनपूजा गुरु
 जक्ति, विनय करी सेवो सदा जी ॥ पद्मविजयनो शिष्य, जक्ति पामे
 सुखसंपदा जी ॥ १५ ॥ इति ॥

॥ अथ पंचमीनुं लघुस्तवन लिख्यते ॥

॥ पंचमीतप तमें करो रे प्राणी, जेम पामो निर्मल ज्ञान रे ॥ पहेलुं ज्ञा
 न ने पठी क्रिया, नहिं कोइ ज्ञान समान रे ॥ पंचमी० ॥ १ ॥ नंदीसूत्रमां
 ज्ञान वखाण्युं, ज्ञानना पांच प्रकार रे ॥ मति श्रुत अवधि ने मनःपर्यव,
 केवल एक उदार रे ॥ पंचमी० ॥ २ ॥ मति अष्टावीश श्रुत चउदह बीश,
 अवधि ठे असंख्य प्रकार रे ॥ दोय जेदें मनःपर्यव दाख्युं, केवल एक उ
 दार रे ॥ पंचमी० ॥ ३ ॥ चंद्र सूर्य ग्रह नक्षत्र तारा, एकधी एक अपार
 रे ॥ केवल ज्ञान समुं नहिं कोइ, लोकालोक प्रकाश रे ॥ पंचमी० ॥ ४ ॥
 पारसनाथ प्रसादें करीने, महारी पूरो उमेद रे ॥ समयसुंदर कहे हूं पण
 पामुं, ज्ञाननो पांचमो जेद रे ॥ पंचमी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री अष्टमीनुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ हारें मारे ठाम धरमना सामा पचबीश देश जो, दीपे रे त्यां देश
 मगध सद्धमां शिरें रे लो ॥ हारें मारे नगरी तेहमां राजगृही सुवि
 शेष जो, राजे रे त्यां श्रेणिक गाजे गजपरें रे लो ॥ १ ॥ हारें मारे गाम
 नगर पुर पावन करता नाथ जो, विचरता तीहां आबी बीर समोसम्या रे
 लो ॥ हां० ॥ चउद सदस्त मुनिवरना साथें साथ जो, सूधा रे तप सं

गती. श्याम पशुपति फल होय रे ॥ मास श्याम कर्मनो भूतधी. श्यामीभुं
 पल जोय रे ॥ वि० ॥५॥ श्यादिजिन जन्म दीक्षा तगो. अजितनुं जन्म
 कल्याण रे ॥ प्यवन सैन्य नाणं पद तिथे. अजिनैदन निर्याण रे ॥ वि०
 ॥६॥ सुमति सृज्य नमि जन्मीया. नैमनो मुक्तिदिन जाण रे ॥ पाम जि
 न पद तिथे शिखासा. श्याममा जिन प्यवनमान रे ॥ वि० ॥१०॥ पद ति
 धि माधनो नालियो. दंमधिरज जह्नी मुक्ति रे ॥ फर्म ह्मावा जणी अष्ट
 धी. फाटं सूत्र निर्युक्ति रे ॥ वि० ॥११॥ अतीन अनागत काजना. जिन न
 णां फाट कल्याण रे ॥ पद तिथे वली घणा संयमी. पामनो पद निवां
 ण रे ॥ वि० ॥१२॥ धर्मवानित पशु पंथीयां. पद तिथे करे उपवास रे ॥
 धनधारी जीव पोन्नो करे. जेहने धर्म अन्यास रे ॥ वि० ॥१३॥ नांभीयो
 धीं श्यामम तगो. नविकदिन पद अधिकार रे ॥ जिनमुनें उधरे प्रा
 णीया. पामनो जय तगो पार रे ॥ वि० ॥१४॥ पदधी संपदा सधि लहे. ट
 ले पादनी चोडि रे ॥ सैन्यो शिष्य बुध प्रेमनो. कहे कांति कर जोनि रे ॥
 वि० ॥१५॥ कलश ॥ एम त्रिजग जापण, अचल शासन, परमान, जिने
 भार ॥ बुध प्रेम गुरु सुपराय पामी, संघुण्यो असघेसर ॥ जिनगुण प्र
 संगे, जणो रंगे. स्तयन ग, श्यामम तगो ॥ जे नविक जावें, मुणे गाये,
 कांति सुख, पाये घणो ॥ १ ॥ अशोक संग्या ॥ ४३ ॥

॥ अथ एकादशीतुं स्तवन लिख्यते ॥

॥ जगपति नायक नैमि जिणंद, हारिका नगरी समोसरया ॥ जगप
 ति वंदेवा कृष्ण नरिंद. जादव कोमलुं परियरया ॥ १ ॥ जगपति धियुण
 फल अमूल, जक्ति गुणे माला रची ॥ जगपति पूजी पुठे कृष्ण, हाथिक
 समकित शिवरुचि ॥ २ ॥ जगपति चारित्र धर्म अशक्त, रक्त आरंन परिग्रहे ॥
 जगपति मुक्त श्याम उद्धार, कारण तुम विण कोण कहे ॥ ३ ॥ जगपति
 तुम सरिखो मुक्त नाथ, माये गाजे गुणनिखो ॥ जगपति कोइ उपाय व
 ताव, जिय व शिववधू कंतखो ॥ ४ ॥ नरपति उज्ज्वल मागशिर मास,
 आराधो एकादशी ॥ नरपति एकशो ने पंचाश, कल्याणक तिथि उल्लसी
 ॥ ५ ॥ नरपति दश क्षेत्रे त्रण कांल, चोवीशी वीशे मली ॥ नरपति नेहुं
 जिननां कट्याण, विवरी कहुं आगल वली ॥ ६ ॥ नरपति थर दीक्षा
 नमी नाण, महुंजन्म व्रत केवली ॥ नरपति वर्तमान चोवीशी, मांहे क

व्याण कल्यां वली ॥ ७ ॥ नरपति मौनपणे उपवास, दोदशो जपमाळा ग
णो ॥ नरपति मन वचकाय पवित्र, चरित्र सुणो सुव्रत तणो ॥ ८ ॥ नर
पति दाहिण धातकी खंरु, पश्चिम दिशि इच्छुकारथी ॥ नरपति विजय
पांटण अजिधान, साचो नृप प्रजापालथी ॥ ९ ॥ नरपति नारी चंडाव
तीतास, चंद्रमुखी गजगामिनी ॥ नरपति श्रेष्ठी शूर विख्यात, शिखरस
लीला कामिनी ॥ १० ॥ नरपति पुत्रादिक परिवार, सार जूपण चीवर
धरी ॥ नरपति जाये नित्य जिनगेह, नमन स्तवन पूजा करे ॥ ११ ॥
नरपति पोषे पात्र सुपात्र, सामायिक पोषध वरे ॥ नरपति देववंदन आ
वश्यक, काल वेलाये अनुसरे ॥ १२ ॥ इति ॥

॥ ढाल बीजी ॥

॥ एकदिन प्रणमी पाय, सुव्रत साधु तणा री ॥ विनये विनवे शेठ
मुनिवरकरि करुणा री ॥ १ ॥ दाखो मुळ दिन एक, थोमो पुण्य कीयो री ॥
वाधे जिम वरुबीज, शुद्ध अनुबंधी थयो री ॥ २ ॥ मुनि जासे महाजा
ग्य, पावन पर्व घणां री ॥ एकादशी सुविशेष, तेहमां सुण सुमनारी ॥ ३ ॥
सीत एकादशी सेव, मास अग्यार लगें री ॥ अथवा वरस इग्यार, उज
वी तपशुं वगे री ॥ ४ ॥ सांजली सजुरु वेण, आनंद अति उल्लस्यो
री ॥ तप सेवी उजवीय, आरण स्वर्ग वस्यो री ॥ ५ ॥ एकवीश सागर
आय, पाली पुण्यवशें री ॥ सांजल केशवराय, आगल जेह थशे री
॥ ६ ॥ सौरी पुरमां शेठ, समृद्धदत्त वडो री ॥ प्रीतिमती प्रिया तास,
पुण्यजोग चड्यो री ॥ ७ ॥ तस कूखें अवतार, सूचित शुद्ध स्वपनें री ॥
जनम्यो पुत्र पवित्र, उत्तम ग्रह शकुनें री ॥ ८ ॥ नालनिक्षेप निधान, जूमि
थी प्रगट हवो री ॥ गर्जदोहद अनुभाव, सुव्रत नाम ठव्यो री ॥ ९ ॥
बुद्धि उद्यम गुरु जोग, शास्त्र अनेक जण्यो री ॥ यौवनवय अग्यार, रूप
वती परण्यो री ॥ १० ॥ जिन पूजन मुनिदान, सुव्रत पंचस्काण धरे री ॥
अगीयार कंचन कोन्नि, नायक पुण्य जरे री ॥ ११ ॥ धर्मघोष अणगार,
तिथि अधिकार कहे री ॥ सांजली सुव्रत शेठ, जातिस्मरण लहे री ॥
१२ ॥ जिनप्रत्यय मुनि शाख, जत्तें तप उच्चरे री एकादशी दिन आठ,
पहोरो पोसो धरे री ॥ १३ ॥ इति ॥

॥ ढाल ग्रीजी ॥

पत्नी सयुते पोसह लीधो, सुव्रतशेते अन्यदा जी ॥ अक्सर जाणी तस्कर
 आख्या, घरमां धन लूटे तदा जी ॥ १ ॥ शासन जके देवी शके थंजाणा
 ते चापडा जी ॥ कोलाहल सुणी कोटवाल आख्यो, झूप आगल धर्या
 रांकमा जी ॥ २ ॥ पोसह पारी देव जुहारी, दयावंत लेइ नेटणां जी ॥ रायने
 प्रणमी चोर मुकावी, शेते कीधां पारणां जी ॥ ३ ॥ अन्य दिवस विश्वा
 नल लागो, सोरीपुरमां आकरो जी ॥ शेठजी पोसह समरस वेग, लोक
 कहे हठ कां करो जी ॥ ४ ॥ पुण्ये हाट वखारो शेठनी, उगरी सहु प्रशं
 सा करे जी ॥ हरखे शेठजी तपजमणुं, प्रेमदा साथे आदरे जी
 ॥ ५ ॥ पुत्रने घरनो चार जलावी, संवेगी शिर सेहरो जी ॥ चउनाणी
 विजयशेखर सूरिपाते, तप व्रत आदरे जी ॥ ६ ॥ एक खटमासी चार
 चौमासी, दोसय ठठ सो अठम करे जी ॥ बीजां तप पण बहुश्रुत सुव्रत,
 मौन एकादशी व्रत धरे जी ॥ ७ ॥ एक अधम सुर मिथ्यादृष्टि, देवता
 सुव्रत साधुने जी ॥ पूर्वोपाजित कर्म उदेरी, अंगे वधारे व्याधिने जी
 ॥ ८ ॥ कमें नडियो पापे जकियो, सुर कहे जाठ ओपध जंणी जी ॥
 साधु न जाये रोप जराये, पाटु प्रहारें हण्यो मुनि जी ॥ ९ ॥ मुनि मन
 वचन कायत्रियोगे, ध्यान अनल दहे कर्मने जी ॥ केवल पामी जितपद
 रामी, सुव्रत नेम कहे श्यामने जी ॥ १० ॥

॥ ढाल चोथी ॥

कान पयंपे नेमने ए ॥ धन्य धन्य यादव वंश, जिहां प्रजु अक्षतस्था
 ए ॥ मुक्त मनमानसहंस, जीयो जिन नेमने ए ॥ १ ॥ धन्य शिवादेवी माव
 की ए, समुद्रविजय धन्य तात ॥ सुजात जगतगुरु ए, रत्नत्रयीअवदात ॥
 ॥ ज० ॥ २ ॥ चरण विराधी उपन्यो ए, हुं नवमो वासुदेव ॥ ज० ॥ तिणें
 मन नवि उल्लसे ए, चरणधर्मनी सेव ॥ ज० ॥ ३ ॥ हाथी जेम कादव
 गल्यो ए, जाणुं उपादेय हेय ॥ ज० ॥ तो पण हुं न करी शकुं ए, झुट
 कर्मनो जेय ॥ ज० ॥ ४ ॥ पण शरणुं बलीया तणुं, ए कीजे सीजे
 काज ॥ ज० ॥ एहवां वचनने सांजली ए, वांहे प्रह्लानी लाज ॥ ज० ॥
 ॥ ५ ॥ नेम कहे एकादशी ए, समकित युत आराध ॥ ज० ॥ याईश

जिनवर धारमो ग. नावि जीवीधियें लख ॥ जगो ॥ १६ ॥ जिनवर जय जय
 जिनवर, नित्य पुरंदर, रेवताचल, संमगो ॥ पाण नंद मुनि, वंश नग्यो, १७ ॥
 राजनगरें, संश्रुण्यो ॥ संवेगारंग, तरंग जलनिधि, गन्धविजय, पुन, अचम्यो ॥
 कपूरविजय कवि, हामाविजय गणि, जिनविजय, जयनिधि वरी ॥ १८ ॥ जि

॥ अथ श्रीवीरग्रन्थनुं दीवालीनुं स्तवन विष्णवे ॥

॥ मारगदेशक मोहनो रे, केवल ज्ञाननिधान ॥ ज्ञानदया सागर
 प्रभु रे, पर उपगारी प्रधानो रे ॥ १ ॥ वीर प्रभु सिद्ध जया ॥ संघ सकल
 आधारो रे, हवे इण जरतमां ॥ कोण करणे उपगारी रे ॥ वीर ॥ २ ॥
 नाथ विहूणुं सैन्य ज्युं रे, वीर विहूणा रे जीव ॥ सावे कोण आधार्यी
 रे, परमानंद अचंगो रे ॥ वीर ॥ ३ ॥ मात विहूणो वास्त ज्युं रे, अरहो
 परहो अथमाय ॥ वीरविहूणा जीवनारे, आकुल व्याकुल आय रे ॥ वीर
 ॥ ४ ॥ संशय ठेदक वीरनो रे, विरह ते केस खमाय ॥ जे दीनें सुख
 उपजे रे, ते विण केस रहेवायो रे ॥ वीर ॥ ५ ॥ निर्यामक जव समुद्र
 नो रे, जवअरुवी सववाह ॥ ते परमेश्वर विण मजे रे, केस वांच उरसा
 हो रे ॥ वीर ॥ ६ ॥ वीरथकां पण श्रुत तणो रे, हतो परम आधार ॥
 हवे इहां श्रुत आधार ठे रे, अहो जीनमुद्रा सारो रे ॥ वीर ॥ ७ ॥ व
 ण कालें सवि जीवने रे, आगमयी आणंद ॥ सेवो ध्यावो जवि जना रे,
 जीनपदिमा सुखकंदो रे ॥ वीर ॥ ८ ॥ गणधर आचारज मुनि रे, सहूने एणी
 परें सिद्धि ॥ जवजव आगम संगथी रे, देवचंद्र पद लीध रे वीर ॥ ९ ॥

॥ अथ आंवील तप आश्रयी श्रीसिद्धचक्रजीनुं स्तवन ॥

॥ जीहो कुंअर वेठा गोंखडे ॥ ए देशी ॥

॥ जीहो प्रणमुं दिन प्रत्ये जिनपति ॥ लाला ॥ शिव सुखकारी अशेष ॥
 जीहो आशोई चैत्री जणी ॥ लाला ॥ अछाई विशेष ॥ १ ॥ जवि
 कजन, जिनवर जग जयकार ॥ जीहो जिहां नवपद आधार ॥ ज ॥ ए
 आंकणी ॥ जीहो तेह दिवस आराधवा ॥ लाला ॥ नंदीश्वर जाय ॥ जीहो
 जीवाजिगममांहे कह्युं ॥ ला ॥ करे अरु दिन महिमाय ॥ २ ॥ ज ॥
 जीहो नवपद केरा यंत्रनी ॥ ला ॥ पूजा किजें रे जाप ॥ जीहो रोग शोक
 सवि आपदा ॥ ला ॥ नासे पापनो व्याप ॥ ३ ॥ ज ॥ जीहो अरिहंत
 सिद्ध आचारज ॥ ला ॥ उवजाय साधु ए पंच ॥ जीहो दंसण नाण

चारित्र नयो ॥ ला० ॥ ए चउ गुणनो प्रपंच ॥ ४ ॥ ज० ॥ जीहो ए नव
पद आगधत्तां ॥ ला० ॥ चंपापति विग्यात ॥ जीहो नृप श्रीपाल सुखीयो
घयो ॥ ला० ॥ ते मुणजो श्रवदात ॥ ५ ॥ ज० ॥ इति ॥

॥ दाल धीजी ॥ कोह्लो पर्यंत भूधलो रे लो ॥ ए देशी ॥

॥ माधव धुर उज्जणीयें गेलो, राज्य करे प्रजापाल रे ॥ सुगुणी नर ॥
सुरसुंदरी मयणासुंदरी रे लो, वे पुत्री तस वाख रे ॥ सु० ॥ १ ॥ श्री
सिद्धचक्र आराधियें गेलो, जेम होय सुवनी माल रे ॥ सु० ॥ श्री० ॥
॥ ए आंकणी ॥ पहेली ॥ मिथ्या श्रुतजणी रे लो, धीजी जिन सिद्धांत रे
॥ सु० ॥ बुद्धि परीक्षा श्रवमरें रे लो, पूठी समस्या तुरंत रे ॥ सु० ॥ २ ॥
श्री० ॥ तूरो नृप घर आपवा रेलो, पहेली करे ते प्रमाण रे ॥ सु० ॥
धीजी कर्म प्रमाणधी रे लो, कोप्यो ते तव नृपजाण रे ॥ सु० ॥ ३ ॥
श्री० ॥ कुटी घर परणावियो रे लो, मयणा वरे धरी नेह रे ॥ सु० ॥ रामा
हजीय विचारीयें रे लो, सुंदरी विणसे तुळ देह रे ॥ सु० ॥ ४ ॥ श्री० ॥
सिद्धचक्र प्रजावधी रेलो, नीरोगी घयो जेह रे ॥ सु० ॥ पुण्यपसायें कम
ला लही रे लो, वाढ्यो घणो ससनेह रे ॥ सु० ॥ ५ ॥ श्री० ॥ माउले
वात ते जव लही रे लो, वांदवा आढ्यो गुरु पास रे ॥ सु० ॥ निज घर तेनी
आवियो रे लो, आपे निज आवास रे ॥ सु० ॥ ६ ॥ श्री० ॥ श्रीपाल
कहे कामिनी सुणो रे लो, हुं जाउं परदेश रे ॥ सु० ॥ माख मता बहु
लावशुं रे लो, पूरशुं तुम तणी खांत रे ॥ सु० ॥ ७ ॥ श्री० ॥ श्रवधि
करी एक वरसनी रे लो, चाढ्यो नृप परदेस रे ॥ सु० ॥ शेठ धवल
साथें चढ्यो रे लो, जलपथें सुविशेष रे ॥ सु० ॥ ८ ॥ श्री० ॥ इति ॥

॥ दाल धीजी ॥ इतर आंवा आंवाली रे ॥ ए देशी ॥

॥ परणी धन्वर पति सुता रे, धवल मूकाव्यो ज्यांह ॥ जिनहर वार
उघामते रे, कनककेतु धीजी त्यांह ॥ १ ॥ चतुर नर, श्री श्रीपालचरित्र
॥ ए आंकणी ॥ परणी वस्तुपालनी रे, समुद्रतटें आवंत ॥ मकरकेतु
नृपसुता रे, धीणावादे रीजंत ॥ च० ॥ २ ॥ पांचमी त्रैलोक्यसुंदरी रे
परणी कुब्जा रूप ॥ ठही ॥ समस्या पूरती रे, पंच सखीशुं अनृप ॥ च० ॥
॥ ३ ॥ राधा वेधी सातमी रे, आठमी विप उतार ॥ परणी आव्यो निज
घरें रे, साथें बहु परिवार ॥ च० ॥ ४ ॥ प्रजापालें सांजली रे, परदल

केरी वात ॥ खंघें कुंहाको लेइ करी रे, मयाणा हुइ विख्यात ॥ च० ॥ ५ ॥
 चंपाराज्य लेइ करी रे, जोगवी कामितजोग ॥ धर्म आराधी अवतख्यो रे,
 पहोतो नवमे सुरलोग ॥ च० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ ढाल चोथी ॥ कंत तमाकू परिहरो ॥ ए देशी ॥

॥ एम महिमा सिद्धचक्रनो, सुणि आराधे सुविवेक ॥ मोरे लाल
 ॥ १ ॥ श्री सिद्धचक्र आराधीयें ॥ ए आंकणी ॥ अडदल कमलनी थाप
 ना, मध्यें अरिहंत उदार ॥ मो० ॥ चिहुं दिशें सिद्धादिक चउ, वक्र
 दिशें तुं गुणधार ॥ मो० ॥ २ ॥ श्री० ॥ वे पन्तिक्रमणां जंत्रनी, पूजा देव
 वंदन त्रिकाल ॥ मो० ॥ नवमे दिन सविशेषथी, पंचामृत कीजें पखाल
 ॥ मो० ॥ ३ ॥ श्री० ॥ जूमिशयन ब्रह्मविध धारणा, रूंधी राखो त्रण जो
 ग ॥ मो० ॥ गुरु वैय्यावच्च कीजियें, धरो सदहणाजोग ॥ मो० ॥ ४ ॥
 श्री० ॥ गुरु पन्तिलाजी पारियें, सहाम्मिवह्वल पण होय ॥ मो० ॥ उजम
 णां पण नव नवां, फल धान्य रयणादिक ढोय ॥ मो० ॥ ५ ॥ श्री० ॥ इह
 जव सवि सुख संपदा, परजवें सवि सुख थाय ॥ मो० ॥ पंक्ति शांति
 विजय तणो, कहे मानविजय उवजाय ॥ मो० ॥ ६ ॥ श्री० ॥ इति ॥

॥ अथ रोहिणीतपनुं स्तवन ॥

॥ हारि मारे वासुपूज्यनो नंदन, मधवा नाम जो ॥ राणी तेहनी कम
 ला, पंकजलोयणी रे लो ॥ हारि मारे आठ पुत्रने, ऊपर पुत्री एक जो ॥ मात
 पित्ताने वहाली, नामें रोहिणी रे लो ॥ १ ॥ हारि मारे देखी यौवन, वय
 निजपुत्री जूप जो ॥ स्वयंवर मंरुप मांकी, नृप तेकाविया रे लो ॥ हारि मारे
 अंग वंग ने, मरुधर केरा राय जो ॥ चतुरंगी फोजांथी चंपायें, आविया रे लो
 ॥ २ ॥ हारि मारे पूरव जवना रागें, रोहिणी ताम जो ॥ जूप अशोकने कंठें,
 वरमाला धरे रे लो ॥ हारि मारे गज रथ घोमा, दान अने बहु मान जो ॥
 देइ बोलावी बेटी, बहु आडंबरें रे लो ॥ ३ ॥ हारि मारे रोहिणी राणी,
 जोगवतां सुख जोग जो ॥ आठ पुत्रने पुत्री, चार सोहामणी रे लो ॥ हारि
 मारे आठमा पुत्रनुं लोकपाल ठे नाम जो ॥ तेखोले लेइ बेठी, गोंखे जामिनी
 रे लो ॥ ४ ॥ हारि मारे एहवे कोइक, नगर वणिकनो पुत्र जो ॥ आयुःक्यें
 श्री चालक, मरणदशा लहे रे लो ॥ हारि मारे मात पितादिक, सहु तेनो
 परिवार जो ॥ रक्तो पक्तो गोंख तले, थइने वहे रे लो ॥ ५ ॥ हारि मारे ते

देखी अति हरखी, रोहिणी ताम जो ॥ पिउने जांखे ए नाटक, कृष्ण
जातनुं रे लो ॥ हारे मारे दीप कहे ए, पूरव पुण्य संकेत जो ॥ जन्मथ
की नवि दीतुं दुःख, कोइ जातनुं रे लो ॥ ६ ॥

॥ ढाल वीजी ॥

॥ पिउ कहे जोवन मदमाती, सहुने सरखी आशा ॥ ए बालकना दुःख
धीरोवे, तुजने होवे तमासा ॥ बोलो बोल विचारी राज, एम केम कीजें
हांसी ॥ १ ॥ तव राणीने रीश करी खोलैथी, पुत्रने खूंची लीधो ॥ रोहि
णी राणी नजरें जोतां, गोंखथी नाखी दीधो ॥ वो० ॥ २ ॥ ते देखी सहु
अंतेउरमां, खजनें पोकार ते कीधो ॥ रोहिणी एम जाणे जे बालक, को
इकें रमवा लीधो ॥ वो० ॥ ३ ॥ नगरतणे रखवाले देवें, अधर ग्रहो ति
हां आवी ॥ सोनाने सिंहासण धाप्यो, आचूपण पहेरावी ॥ वो० ॥ ४ ॥
नगरलोक सहु जाग्य बखाणे, राजा विस्मय थावे ॥ दीप कहे जस पुण्य
सखाइ, तिहां सहु नव निधि थावे ॥ वो० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ ढाल वीजी ॥ रूमो मास वसंत ॥ ए देशी ॥

॥ एक दिन वासुपूज्य जिनवरना, अंतेवासी मुनिराज बहाला ॥ रूप
कुंज ने सुवर्णकुंजजी, चउ झानी जवजहाज बहाला ॥ १ ॥ रोहिणी तप फल
जग जयवंतुं ॥ ए आंकणी ॥ पाउ धाव्या प्रभु नयर समीपें, हरख्यो रोहिणी
कंत बहाला ॥ सहु परिवारशुं पदयुग बंदे, निमुण्यो धर्म एकंत बहाला ॥ रो०
॥ २ ॥ कर जोनी नृप पूठे गुरुने, रोहिणी पुण्यप्रबंध बहाला ॥ शुं कीधुं प्रभु
सुकृत एणें, जांखो ते सयल संबंध बहाला ॥ रो० ॥ ३ ॥ गुरु कहे पूर्व
जवमां कीधुं, रोहिणीतप गुणखाण बहाला ॥ तेथी जन्मथकी नवि दीतुं,
सुख दुःख जाण अजाण बहाला ॥ रो० ॥ ४ ॥ जांखशे गुरु हवे पूर्व जव
नो, रोहिणीनो अधिकार बहाला ॥ दीप कहे सुणजो एक चित्तें, कर्मप्रपं
च विचार बहाला ॥ रो० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ ढाल चौथी ॥

॥ गुरु कहे जंबू क्षेत्र भरतमां, सिद्धपुर नगर मकाररे ॥ पृथिवीपाल
नरेसर राजा, सिद्धमती तस नार ॥ राजन सुणजो रे ॥ कांइ पूरव जव
अधिकार, दिखमां धरजो रे ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ एक दिन आख्या चंड उ
द्यानें, राणी ने बली राय रे ॥ खेले क्रीडा नव नव जातें, जोजो कर्म नि

दान ॥ रा० ॥ १॥ गृह्यं कोटक मुनि निदां आख्या, सुखसागर तम नाम रे ॥
 राजा ते मुनिवरने देखी राणीनि कहे नाम ॥ रा० ॥ २॥ जज्ञो ए मुनिने ॥
 होरावो, जे होय सुजतो आहार रे ॥ निगुणी राणीने मुनि उपर, ज्ञानको कोष
 अपार ॥ रा० ॥ ३ ॥ विषयशकी अंतगम्य थयो ते, मनसां बहु दुष्ण
 लावे रे ॥ रीशें बलती कहुं तुंवहुं, ते मुनिने बहो गंध ॥ रा० ॥ ४ ॥
 मुनिने आहारशकी विष व्याप्युं, कालधर्म निदां कीचो रे ॥ राजानें
 राणीने ततक्षण, देशनिकालो दीधो ॥ रा० ॥ ५ ॥ सातमं दीन मुनि द
 त्यापापें, गलत कोढ थयो अंगें रे ॥ काल करीने ठठी नरकें, उपनी पाप
 प्रसंगें ॥ रा० ॥ ६ ॥ नारकीने तिर्यच तणा जव, जटकी काळ अनंत रे ॥
 दीप कहे हवे धर्मजोगनो, कहिं सरस वृत्तंत ॥ रा० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ ते राणी मुनि पापथी ॥ केशरीया लाल ॥ फरती जवचक फेर रोकेद
 रीया लाल ॥ तारा नयरमां उपती ॥ के० ॥ वनमित्र शेठने घेर रे ॥ के० ॥
 ॥ १॥ जूठं कर्म विटंवना ॥ के० ॥ धनवनी कुखें उपती ॥ के० ॥ दुर्ग
 धा तस नाम ॥ रे ॥ के० ॥ नगर वणिकना पुत्रने ॥ के० ॥ परणावी बहु
 मान रे ॥ के० ॥ २ ॥ जू० ॥ सुखशय्यानी उपरें ॥ के० ॥ आवी कंतनी
 पास रे ॥ के० ॥ बहु दुर्गधता उठली ॥ के० ॥ स्वामी पास्यो त्रास रे ॥
 ॥ के० ॥ ३ ॥ जू० ॥ मूकी परदेशें गयो ॥ के० ॥ जुठं जुठं कर्म स्वभाव
 रे ॥ के० ॥ एक दिन कन्यानो पिता ॥ के० ॥ ज्ञानीने पूठे जाव रे ॥ के०
 ॥ ४ ॥ जू० ॥ ज्ञानीचें पूर्वजव कह्यो ॥ के० ॥ जांख्यो सह्य अवदात रे
 ॥ के० ॥ फरी पूठे गुरुरायने ॥ के० ॥ केम होवे सुख शात रे ॥ के० ॥
 ॥ ५ ॥ जू० ॥ गुरु कहे रोहिणीतप करो ॥ के० ॥ सात वर्ष सात मास
 रे ॥ के० ॥ रोहिणी नक्षत्रने दिनें ॥ के० ॥ चोविहारो उपवास रे
 ॥ के० ॥ ६ ॥ जू० ॥ वासुपूज्य जगवंतनी ॥ के० ॥ पूजा करो शुभ जाव
 रे ॥ के० ॥ एम ए तप आराधतां ॥ के० ॥ प्रगटे शुद्ध स्वभाव रे
 ॥ के० ॥ ७ ॥ जू० ॥ करजो तप पूरण थये ॥ के० ॥ उजमणुं जली
 जात रे ॥ के० ॥ तेथी एक जव आंतरे ॥ के० ॥ लेशो ज्योति महांत रे
 ॥ के० ॥ ८ ॥ जू० ॥ एम मुनि मुखथी सांचली ॥ के० ॥ आराधी ते सार
 रे ॥ के० ॥ ए तारी राणी थई ॥ के० ॥ रोहिणी नामें नार रे ॥ के० ॥

॥१०॥॥॥ इम निमुणी हरम्यां सह ॥के०॥रोहिणी ने वही राय रे ॥के०॥
दीप कहे मुनि पुंनने ॥ के० ॥प्रणमी स्वानक जाय रे ॥ के० ॥१०॥॥॥

॥ दास ठही ॥

॥ एक दिन वामुपूज्यजी म, समोसत्या जिनराज ॥ नमो जिनराजने
रे ॥ राय ने रोहिणी हरम्यां म, सीधां सयसां फाज ॥ न० ॥ १ ॥ बहु
परिचारधुं आधियां म, धंदे प्रजुना पाय ॥न०॥ प्रजुमुखधी बाणी मुणी म,
आनंद श्रंग न माय ॥ न० ॥१॥ राय ने रोहिणी वेहु जणां म, सीधोसंय
म स्वास ॥न०॥ धन्य धन्य संयमधर मुनि म, सुर नर जेहना दास ॥न०॥
॥ ३ ॥ तप तपी केवल खही म, तर्यां बहु नर नार ॥न०॥ शिष्यपद अधि
पक्ष पद लखुं म, पाम्या जयनो पार ॥ न० ॥ ४ ॥ मम जे रोहिणी तप
करे म, रोहिणीनी परें तेह ॥ न० ॥ मंगलमाळा ते लहे म, वही अजर
मर नेह ॥ न० ॥५॥ धन्य वामुपूज्यना तीर्थने म, धन्य धन्य रोहिणी नार
॥ न० ॥ म तप जे जायें करे म, पामे ते जयकार ॥ न० ॥ ६ ॥ संवत
अटार उगणशाठनो म, उज्ज्वल जाडव मास ॥ न० ॥ दीपविजयें तस
गाइयो म, करी खंजात चोमास ॥ न० ॥ ७ ॥ कलश ॥ वामुपूज्य जग, नाथ
साहेब, तास तीर्थ, म थया ॥ चार पुत्र ने, आठ पुत्रीथी, दंपती, मुगतें
गर्या ॥ तपगठ विजयाणंद पटधर, विजय देवेंद्र, सूरीसर ॥ तास
राज्यें, स्तवनकीधुंसकल संय, सोहंकर ॥ सकल पंक्ति, प्रवर भूषण, प्रेम
रत्न गुरु, ध्यायिया ॥ कवि दीपविजयें, पुण्य हेतें, रोहिणी गुण, गाइया ॥१॥

॥ अथ श्री विनयविजयजी कृत आदिजिननी विनति ॥

॥ पामी सुगुरु पसाय रे, शत्रुंजय धणी ॥ श्रीरिस्तहेसर विनतुं म ॥१॥
त्रिभुवननायक देव रे, सेवक वीनति ॥ आदीश्वर अवधारीयें म ॥ २ ॥
शरणें आव्यो स्वामी रे, हुं संसारमां ॥ विरुप बैरीयें नड्यो म ॥ ३ ॥
तार तार मुज तात रे, वात किशी कहुं ॥ जव जव म जावठ तणी म
॥ ४ ॥ जन्म मरण जंजाल रे, वाल तरुणपणुं ॥ वही वही जरा दहे
घणुं म ॥ ५ ॥ केमे न आव्यो पार रे, सार हवे स्वामी ॥ श्यें न करो एक
माहरी म ॥ ६ ॥ ताच्या लुमें अनंत रे, संत सुगुण वही ॥ अपराधी पण
उद्धर्या म ॥ ७ ॥ तो एक दीन दयाल रे, वाल दयामणो ॥ हुं शा माटें
वीसत्यो म ॥ ८ ॥ जे गिरुआ गुणवंत रे, तारो तेहने ॥ तेमांहे अचरि

ज किश्युं ए ॥ ए ॥ जे मुज सरिखो दीन रे, तेहने तारतां ॥ जग विस्तरशे
 यश घणो ए ॥ १० ॥ आपद पमियो आज रे, राज तुमारडे ॥ चरणे हुं
 आव्यो वही ए ॥ ११ ॥ मुज सरिखो कोइ दीन रे, तुज सरिखो प्रभु ॥
 जोतां जग दाजे नहीं ए ॥ १२ ॥ तोये करुणासिंधु रे, बंधु भुवन त
 णा ॥ न घटे तुम उवेखबुं ए ॥ १३ ॥ तारणहारो कोइ रे, जो बीजो
 हुवे ॥ तो तुम्हने शाने कहुं ए ॥ १४ ॥ तुंहिज तारीश नेट रे, पहिलां
 ने पठें ॥ तो एवनी गाढिम कीशी ए ॥ १५ ॥ आवी लाग्यो पाय रे, ते
 केम ठोरुशे ॥ मन मनाव्यां विण हवे ए ॥ १६ ॥ सेवक करे पोकार रे,
 बाहिर रह्या जस ॥ तो साहिव शोजा कीसी ए ॥ १७ ॥ अतुली बल
 अरिहंत रे, जगने तारवा ॥ समरथ ठो स्वामी तुमें ए ॥ १८ ॥ शुं आवे
 ठे जोर रे, मुजने तारतां ॥ के धन वेसे ठे किश्युं ए ॥ १९ ॥ कहेशो तुमें
 जिणंद रे, जक्ति नथी तेहवी ॥ तो ते जक्ति मुजने दीयो ए ॥ २० ॥
 वली कहेशो जगवंत रे, नहिं तुज योग्यता ॥ हमणां मुक्ति जावा तणी ए
 ॥ २१ ॥ योग्यता ते पण नाथ रे, तुमहीज आपशो ॥ तो ते मुजने दी
 जियें ए ॥ २२ ॥ वली कहेशो जगदीश रे, कर्म घणां ताहरे ॥ तो तेहज
 टालो परां ए ॥ २३ ॥ कर्म अमारां आज रे, जगपति वारवा ॥ वली
 कोण बीजो आवशे ए ॥ २४ ॥ वली जाणो अरिहंत रे, एहने बीनति ॥
 करतां आवरुती नथी ए ॥ २५ ॥ तो तेहीज महाराज रे, मुजने शीख
 वो ॥ जेम ते विधिशुं बीनबुं ए ॥ २६ ॥ माय ताय विण कोण रे, प्रेम
 शीखवे ॥ बालकने कहो बोलबुं ए ॥ २७ ॥ जो मुज जाणो देव रे, एह
 अपावन ॥ खरड्यो ठे कलिकादवें ए ॥ २८ ॥ केम लेउं उत्संग रे, अंग
 जखुं एहनुं ॥ विषयकषाय अशुचिशुं ए ॥ २९ ॥ तो मुज करो पवित्र रे,
 कहो कोण पुत्रने ॥ विण मावित्र पखालशे ए ॥ ३० ॥ कृपा करी मुज
 देव रे, इहां लगें आणीयो ॥ नरक निगोदादिकथकी ए ॥ ३१ ॥ आव्यो
 हवे हजूर रे, ऊजो थइ रह्यो ॥ सामुं श्ये जूठ नहीं ए ॥ ३२ ॥ आमो
 मांसी आज रे, वेगो वारणें ॥ मावित्र तुमें मनावशो ए ॥ ३३ ॥ तुमें
 ठो दयासमुद्ध रे, तो मुजने देखी ॥ दया नथी श्ये आणता ए ॥ ३४ ॥
 उवेखश्यो अरिहंत रे, जो आणी बेला ॥ तो महारी शी पेर थशे ए ॥ ३५ ॥
 उजा ठे अनेक रे, मोहादिक बेरी ॥ ठल जुए ठे माहरां ए ॥ ३६ ॥

तेहने वारो वेगें रे, देव दया करी ॥ बली बली शुं बीनहुं ए ॥ ३७ ॥ म
रुदेवी निजमाय रे, वेगें मोकली ॥ गज बेसारी मुक्तिमां ए ॥ ३८ ॥ जर
तेसर निज नंद रे, कीधो केवली ॥ आरीसा अवलोकतां ए ॥ ३९ ॥ अ
छाणुं निज पुत्र रे, प्रतिबोधा प्रेमैं ॥ जुज करंता वारीया ए ॥ ४० ॥
घाहुबलने नेट रे, नाण केवल तमें ॥ स्वामी सहामुं मोकळ्युं ए ॥ ४१ ॥
इत्यादिक अवदात रे, सघला तुम तणा ॥ हुं जाणुं तुं मूलगा ए ॥ ४२ ॥
महारी बेला आज रे, मौन करी वेठा ॥ उत्तर शें आपो नहीं ए ॥ ४३ ॥ बीत
राग अरिहंत रे, समता सागरू ॥ महारां तहारांशुं करो ए ॥ ४४ ॥ एक बार
महाराज रे, मुजने स्वमुखें ॥ बोलावो सेवक कही ए ॥ ४५ ॥ एटले सिद्धां काज
रे, सघलां माहारां ॥ मनना मनोरथ सवि फट्या ए ॥ ४६ ॥ खमजो मुज
अपराध रे, आसंगो करी ॥ ॥ असमंजस जे बीनव्युं ए ॥ ४७ ॥ अवसर पामी
आज रे, जो नवि विनहुं ॥ तो पठतावो मन रहे ए ॥ ४८ ॥ त्रिजुव
न तारणहार रे, पुण्यें माहरे ॥ आवी एकांतें मट्या ए ॥ ४९ ॥ बालक
बोले बोल रे, जे अविगतपणे ॥ माय तायने ते रुचे ए ॥ ५० ॥ नयणें
निरख्यो नाथ रे, नाजि नरिंदनो ॥ नंदन नंदनवन जिस्वो ए ॥ ५१ ॥
मरुदेवी उरहंस रे, वंश इकागनो ॥ सोहाकर सोहामणो ए ॥ ५२ ॥ मा
य ताय प्रभु मित्र रे, बंधव माहरो ॥ जीव जीवन तुं बालहो ए ॥ ५३ ॥
अवर न को आधार रे, इण जग तुज विना ॥ त्राण शरण तुं मुज धणी
ए ॥ ५४ ॥ बलि बलि करुं प्रणाम रे, चरणे तुम तणे ॥ परमेश्वर सन्मुख जु
ठं ए ॥ ५५ ॥ जव जव तुम पाय सेव रे, सेवकने देजो ॥ हुं मायुं तुं एटहुं
ए ॥ ५६ ॥ श्री किरतिविजय उवजाय रे, सेवक एणि परें ॥ विनय विनय करी
बीनवे ए ॥ ५७ ॥ इति श्री आदिजिनविनतिः समाप्ता ॥ श्लोकसंख्या ॥ ४८ ॥

॥ अथ श्री गौतमस्वामीनो रास प्रारंभः ॥

॥ जापा वीर जिणेसर चरणकमल, कमला कय वासो पणमवि पज
णिशुं सामिसाल, गोयम गुरु रासो ॥ मण तणु वयण एकंत करवि, निसुणो
जो जवियां ॥ जिम निवसे तुम्ह देह गेह, गुण गण गहगहिया ॥ १ ॥ जं
बूदीव सिरि जरह खित्त, खोणीतल मंरुण ॥ मगधदेस सेणिय नरीसर, रिउ
दल बल खंरुण ॥ धणवर गुवर गामनाम, जिहां जणगुणसज्जा ॥ विप्प वसे
वसुभूइ तठ, जसु पुहवी जज्जा ॥ २ ॥ ताण पुत्त सिरि इंदभूइ, चूबलय

पसिद्धो ॥ चण्डह विद्याविबिद्ध रुक्, नारीरस विद्धो ॥ विनय विवेक वि
 चार सार, गुणगणह मनोहर ॥ सात हाथ सुप्रमाण देह, रूपें रंजावर
 ॥ ३ ॥ नयण वयण कर चरण जिण, विपंकज जल पाडिय ॥ तेज
 ताराचंद सूर, आकास जमाकिय ॥ रुक् मयण अनंग करवि, मेढिठ उ नि
 रधाकिय ॥ धीरमें मेरु गंजीर सिंधु, चंगमचयनाडिय ॥ ४ ॥ पंखवी निरु
 वम रुक् जास, जिण जंघे किंचिय ॥ एकाकी किल जीत इठ, गुण मेढा
 संचिय ॥ अहवा निश्रें पुव जम्म, जिणवर इण अंचिय ॥ रंजा पठमा
 गौरी गंगा, रतिहा विधि वंचिय ॥ ५ ॥ नहिं बुध नहिं गुरु कवि न कोइ,
 जसु आगल रहियो ॥ पंचसया गुणपात्र ठात्र, हिंडे परवरियो ॥ करे निरंत
 र यज्ञकर्म, मिथ्यामति मोहिय ॥ इण ठल दोशे चरम नाण, दंसण
 ह विसोहिय ॥ ६ ॥ वस्तु ठंद ॥ जंबूदीवह चरह वासंमि, खो
 णीतल मंरणो ॥ मगध देस सेणिय नरेसर, वरगुवर गाम तिहां ॥ विष्ण
 वसे वसुजूइ सुंदर, तसु जज्जा पुहवी सयल, गुण गण रुक् निहाण ॥
 ताण पुत्त विद्यानिलउं, गोयम अतिहि सुजाण ॥ ७ ॥ जाया ॥
 चरम जिणेसर केवल नाणी, चउविह संघपइठा जाणी ॥ पावापुर सा
 मी संपत्तो, चउविह देवनिकायें जुत्तो ॥ ८ ॥ देवें समवसरण तिहां
 कीजें, जिण दीठे मिथ्यामति खीजें ॥ त्रिचुवनगुरु सिंहासण वइठो, तत
 खिण मोह दिगंतें पइठो ॥ ९ ॥ क्रोध मान माया मद पूरा, जाये नाठा
 जिम दिन चोरा ॥ देवउंडुहि आकाशें वाजी, धर्म नरेसर आवियो गाजी
 ॥ १० ॥ कुसुमवृष्टि विरचे तिहां देवा, चोशठ इंद्र जसु मागे सेवा ॥ चा
 मर ठत्र सिरोवरि सोहे, रूपेंहि जिणवर जग सहु मोहे ॥ ११ ॥ उवसम
 रस जर जरी वरसंता, जोजन वाणी वखाण करंता ॥ जाणवि वरुमाण
 जिण पाया, सुर नर किन्नर आवे राया ॥ १२ ॥ कंतिसमूहें जलजलकं
 ता, गयण विमाणें रण रणकंता ॥ पेखवि इंदजूइ मन चिंते, सुर आवे
 अम्ह जगन होवेंते ॥ १३ ॥ तीर तरंकक जिम ते वहता, समवसरण
 पहोता गहगहता ॥ तो अजिमानें गोयम जंघे, इणि अवसरें कोपें तणु
 कंघे ॥ १४ ॥ मूढ लोक अजाणिउं बोले, सुर जाणंता इम कांइ मोले ॥
 मुं आगल कोइ जाण जणीजें, मेरु अवर किम उपमा दीजें ॥ १५ ॥
 ॥ वस्तु ठंद ॥ वीर जिणवर वीर जिणवर नाण संपन्न ॥ पावा पुरिसुरम

हिय पसनाह संसार तारण ॥ तिहिं देवेहिं निम्मविय समवसरण बहु
 सुखकारण ॥ जिणवर जग उज्जोय करे तेजें करि दिनकार ॥ सिंहा
 सण सामिय उविठ, हुठ सुजय जयकार ॥ १६ ॥ जापा ॥ तो चढि
 ठ घण साण गजें, इंदजूइ जूयदेव तो ॥ हुंकारो करी संचरिठ, कव
 ण सुजिणवर देव तो ॥ जोजन भूमि समोसरण, पेखवी प्रथमारंज
 तो ॥ दहदिसि देखे त्रिबुधवहू, आवंती सुररंज तो ॥ १७ ॥ मणिम
 य तोरण दंम धजा, कोसीसैं नव घाट तो ॥ वेर विवर्जित जंतुगण, प्राप्ती
 हारज आठ तो ॥ सुर नर किन्नर असुरवर, इंड इंडाणीराय तो ॥
 चित्तें चमकिय चितवे ए, सेवंता प्रजुपाय तो ॥ १८ ॥ सहसकिरण सम
 वीर जिण, पेखवीरूप विशाल तो ॥ एह असंजव संजव ए, साचो ए इंड
 जाल तो ॥ तो घोलावे त्रिजग गुरु, इंदजूइ नामेण तो ॥ श्रीमुख
 संसय सामि सवे, फेडे वेदपण तो ॥ १९ ॥ मान मेळिह मद ठेली करे,
 जगतें नामे सीस तो ॥ पंचसयाशुं वत लिठ ए, गोयम पहिलो सीस तो ॥
 वंधव संजम सुणवि करे, अगनिजूइ आवेइ तो ॥ नाम लेइ आजाप करे,
 तं पुण प्रतिबोधेइ तो ॥ २० ॥ इणि अनुक्रमें गणहररण, थाप्या वीर इ
 ग्यार तो ॥ तो उपदेशें जुवन गुरु, संजमशुं वत वार तो ॥ विहुं उपवा
 सैं पारणुं ए, आपणपें विहरंत तो ॥ गोयम संजम जग सयल, जय
 जयकार करंत तो ॥ २१ ॥ वस्तुष्टंद ॥ इंदजूइ इंदजूइ चढिय बहुमा
 न ॥ हुंकारो करि संचरिठ समवसरण पुहतो तुरंतो ॥ इह संसा सामि
 सवे, चरमनाह फेडे फुरंतो ॥ बोधवीज सज्जाय मने, गोयम जवह
 विरत्त ॥ दिख्क खेइ सिक्का सहिय, गणहर पय संपत्त ॥ २२ ॥
 जापा ॥ आज हुठ सुविहाण, आज पचेलिमां पुण जरो ॥ दीठा गोय
 म सामि, जो नियनयणें अमिय जरो ॥ सिरिगोयम गणहार, पंच
 सया मुनि परवरिय ॥ भूमिय करय विहार, जवियां जन पन्निवोह करे
 ॥ समवसरण मजार, जे जे संसा उपजे ए ॥ ते ते पर उपगार,
 कारण पूठे मुनिपवरो ॥ २३ ॥ जिहां जिहां दीजें दिख्क, तिहां तिहां के
 वल उपजे ए ॥ आप कन्हें थण हुंत, गोयम दीजें दान इस ॥
 गुरु उपर गुरुजति, सामिय गोयम उपनिय ॥ इण ठस केवल नाण, राग
 ज राखे रंग जरें ॥ २४ ॥ जो अष्टापद शेल, घंदे चढि चठवीस जिण ॥

आतम लब्धि वसेण, चरमसरीरी सोइ मुनि ॥ इअ देसण निसुणेइ,
 गोयम गणहर संचलिउं ॥ तापस पन्नरस एण, तो मुनि दीगो आवतो
 ए ॥ १५ ॥ तव सोसिय निय अंग, अम्ह शक्ति नवि उपजे ए ॥ किम
 चढशे दढकाय, गज जिम दीसे गाजतो ए ॥ गिरुउं ए अजिमान,
 तापस जो मन चिंतवे ए ॥ तोमुनि चढियो वेग, आलंववि दिनकरकिरण
 ॥ १६ ॥ कंचन मणि निप्पन्न, दंरु कलस धज वरु सहिय ॥ पेखवि
 परमाणंद, जिणहर जरहेसर महिय ॥ निय निय काय प्रमाण, चउदि
 सि संठिअ जिणहविंब ॥ पणमवि मन उद्धास, गोयम गणहर तिहां
 वसिय ॥ १७ ॥ वयर सामीनो जीव, तिर्यक् जूजक देव तिहां ॥ प्रतिवो
 धे पुंडरीक, कंदरीक अध्ययन जणी ॥ वलता गोयम सामी, सवि ताप
 स प्रतिवोध करे ॥ लेइ आपणे साथ, चाळे जिम जूथाधिपति ॥ १८ ॥
 खीर खंरुघृत आणि, अमिअ वूठ अंगुठ ठवे ॥ गोयम एकण पात्र,
 करावे पारणुं सवे ॥ पंचसया सुन्न जाव, उज्जल जरिउं खीरमीसें ॥ साचा
 गुरु संजोग, कवल ते केवल रूप हुउं ॥ १९ ॥ पंचसया जिणनाह,
 समवसरण प्राकार त्रय ॥ पेखवि केवल नाण, उप्पन्नो उज्जोय करे ॥
 जाणे जिणह पीयूष, गाजंतो घण मेघ जिम ॥ जिणवाणी निसुणेइ, ना
 णी हूआ पंचसया ॥ २० ॥ वस्तुढंद ॥ इणे अनुक्रमें इणे अनुक्रमें ना
 णसंपन्न ॥ पन्नरह सय परवरिय हरिय डुरिय जिणनाह वंदइ ॥ जाणवि
 जगगुरु वयण तिह नाण अप्पाण निंदइ ॥ चरम जिणेसर इम जणइ,
 गोयम म करिस खेउ ॥ ठेह जइ आपण सही, होशुं तुद्धा वेउ ॥ २१ ॥
 जापा ॥ सामिउं ए वीर जिणंद, पूनिमचंद जिम उद्धसिअ ॥ विहरिउंए
 जरहवासंमि, वरिस बहुत्तर संवसिअ ॥ ठवतो ए कणय पउमेव, पायक
 मल संयें सहिअ ॥ आविउं ए नयणाणंद, नयर पावा पुरि सुर महिय ॥ २२ ॥
 पेखियो ए गोयमसामी, देवशर्मा प्रतिवोध करे ॥ आपण ए त्रिशलादेवि,
 नंदन पढोतो परम पए ॥ वलतो ए देव आकास, पेखवि जाणिय जिण
 समे ए ॥ तो मुनि ए मन विखवाद, नाद जेद जिम उपनो ए ॥ २३ ॥
 कुण समो ए सामिय देखि, आप कन्हे हुं टालियो ए ॥ जाणंतो ए तिहु
 अणनाह, लोक विवहार न पालियो ए ॥ अति जहुं ए कीधेलुं सामि,
 जाणियुं केवल मागशे ए ॥ चिंतवियुं ए बालकजेम, अहवा केमें लागशे

ग ॥ ३४ ॥ हुं किम ए वीर जिणंद, जगतें जोखो जोखविठ ए ॥ आणणो
 ए अधिदल नेह, नाह न संपे सूचव्यो ए ॥ साच्यो ए इह बीतराग, नेह न
 जेणें लाखिठ ए ॥ इण समे ए गोयमचित्त, राग वेरागें वाखिठ ए ॥ ३५ ॥
 आभवतो ए जो जलट, रहेतो रागें साहिठ ए ॥ केवलु ए नाण उप्पन्न,
 गोयम सहेजें उमाहिठ ए ॥ तिहुअण ए जय जयकार, केवलु महिमा
 सुर करे ए ॥ गणहरु ए करय वखाण, जवियण जव इम निस्तरे ए ॥
 ॥ ३६ ॥ वस्तुछंद ॥ पढम गणहर पढम गणहर वरस पंचास ॥ गि
 दिवासें संवसिय तीस वरिस संजम विजूसिय ॥ सिरिकेवल नाण पुण
 चार वरिस तिहुअण नमंसिय ॥ रायगिहि नयरीहिं वविअ वाणवइ धरि
 साठ ॥ सामी गोयम गुणनिलो, होशे शिवपुर ठाठ ॥ ३७ ॥ जापा ॥
 जिम सहकारें कोयल टहुके, जिम कुसुमवनें परिमल वहेके, जिम चं
 दन सुगंधनिधि ॥ जिम गंगाजल लहेरें लहके, जिम कणयाचल तेजें
 जलके, तिम गोयम सोजाग्य निधि ॥ ३८ ॥ जिम मानसरोवर निवसे
 हंसा, जिम सुरवर सिरि कणयवतंसा, जिम महुयर राजीववनी ॥ जिम
 रयणायर रयणें विलसे, जिम अंबर तारागण विकसे, तिम गोयम गुण
 केलिवनी ॥ ३९ ॥ पूनिम निसि जिम ससिहर सोहे, सुरतरु महिमा जिम
 जग मोहे, पूरव दिसि जिम सहसकरो ॥ पंचानन जिम गिरिवर राजे,
 नरवइ धर जिम मयगल गाजे, तिम जिनशासन मुनिपवरो ॥ ४० ॥
 जिम सुरतरुवर सोहे शाखा, जिम उत्तम मुख मधुरी जाखा, जिम वनके
 तकी महमहे ए ॥ जिम भूमिपति शुभवल चमके, जिम जिनमंदिर घंटा
 रणके, तिम गोयम लव्यें गहगहे ए ॥ ४१ ॥ चिंतामणि कर चढिठ आ
 ज, सुरतरु सारे वंठिय काज, कामकुंज सवि वश हुठ ए ॥ कामगवी पूरे
 मनकामिय, थष्ट महासिद्धि आवे धामिय, सामिय गोयम आणुसरो ए ॥
 ॥ ४२ ॥ पणवकर पहेलो पजणीजें, मायावीज श्रवण निसुणीजें, श्रीमति
 शोभा संजवे ए ॥ देवह धुरि थरिहंत नमीजें, विनयपहु उववाय शु
 णीजें, इण मंत्रें गोयम नमो ए ॥ ४३ ॥ पुर पुर वसतां कांइ करीजें, दे
 श देशांतर कांइ जमीजें, कवण काज आयास करो ॥ प्रह ऊठी गोयम
 समरीजें, काज समग्रह ततखण सिजे, नवनिधि विलसे तास घरे ॥
 ॥ ४४ ॥ चढदह सय वारोत्तर वरसें, गोयम गणहर केवल दिवसें,

किउं कवित्त उपगार करो ॥ आदेहिं मंगल एह पत्रणीजें, परव महोन्नव
 पहिलो दीजें, रुद्धि वृद्धि कल्याण करो ॥ ४५ ॥ धन्य माता जिणें उयें
 धरिया, धन्य पिता जिण कुल अवतरिया, धन्य सह गुरु जिणें दिक्किया
 ए ॥ विनयवंत विद्याजंमार, जस गुण कोइ न लप्रे पार, विद्यावंत गुरु
 वीनवे ए ॥ गौतमस्वामीनी रास जणीजें, चउविह संघ रक्षियायत कीजें,
 रुद्धि वृद्धि कल्याण करे ॥ ४६ ॥ इति श्री गौतमस्वामीनो रास संपूर्ण ॥

॥ अथ दीवादीनुं स्तवन ॥

॥ प्रभु कंठें ठवि फूलनी माला ॥ ए देशी ॥

॥ रमती कमती अमुन साहेली, वेहु मदी लीजियें एक ताली रें ॥
 सखि आज अनोपम दीवादी ॥ लील विलासें पूरण मासें, पोष दशम
 निशि रढीयाली रे ॥ स० ॥ १ ॥ प्रभु पंखी वसीयां वनवासें, ते पण सुखी
 यां समकादी रे ॥ स० ॥ एणी रात्रें धेर धेर उत्सव होशे, सुखीयां जगत
 मां नर नारी रे ॥ स० ॥ २ ॥ उत्तम ग्रह विशाखा जोगें, जन्म्यां प्रभु
 जी जयकारी रे ॥ स० ॥ साते नरकें थयां अजुवालां, आवरने पण सुख
 कारी रे ॥ स० ॥ ३ ॥ माता नमी आवे दिगकुमरी, अधोलोकनी वस
 नारी रे ॥ स० ॥ सूतीघर ईशानें करती, जोजन एक अशुचि टाली रे
 ॥ स० ॥ ४ ॥ ऊर्ध्व लोकनी आठज कुमरी, वरसावे जल कुसुमादी रे ॥ स० ॥
 पूरव रुचक आठदर्पण धरती, दक्षिणनी अरु कलशाली रे ॥ स० ॥ ५ ॥ अरु
 पण्डिमनी पंखा धरती, उत्तर आठ चमर ढाली रे ॥ स० ॥ विदिशिनी चउ
 दीपक धरती, रुचक द्वीपनी चउ वाली रे ॥ स० ॥ ६ ॥ केलतणां घर त्रणें
 करीने, मर्दन स्नान अलंकारी रे ॥ स० ॥ रक्षापोटली बांधी वेहुने, मंदि
 र मेहल्यां शणगारी रे ॥ स० ॥ ७ ॥ प्रभु मुख कमलें अमरी जमरी,
 रास रमंती लटकादी रे ॥ स० ॥ प्रभु माता तुं जगतनी माता, जन दी
 पकनी करनारी रे ॥ स० ॥ ८ ॥ माजी तुऊ नंदन घणुं जीवो, उत्तम
 जीवने उपगारी रे ॥ स० ॥ ठप्पन दिगकुमरी गुण गाती, श्री शुजवीर
 वचन शाली रे ॥ स० ॥ ए ॥ इति ॥

॥ अथ आमलकी क्रीडानुं स्तवन ॥

॥ आव्यो आपाढो मास, नाव्यो धूंतारो रे ॥ ए देशी

॥ माता त्रिशला नंदकुमार, जगतनो दीवो रे ॥ मारा प्राण तणो आधा

२. वीर धनुं जीयो रे ॥ ए आंकणी ॥ थ्यामलकी क्रीमयें रमतां, हाखो
 सुर प्रभु पामी रे ॥ सुणजोने स्वामी आतमरामी, वात कटुं शिर नामी रे ॥
 वीर धनुं जीयो रे ॥ १ ॥ मा० ॥ सोधमां सुरजोकें रहेतां, थमो मिथ्या
 त जराणां रे ॥ नागदेवनी पूजा करतां, शिर न धरी प्रभु आणा रे
 ॥ वी० ॥ २ ॥ मा० ॥ एक दिन इंद्र सजामां वेतां, सोहमपति एम बोले
 रे ॥ धेरजघल त्रिजुवननुं नावे, त्रिशलाघालक तोले रे ॥ वी० ॥ ३ ॥
 मा० ॥ साचुं साचुं सहु सुर घोल्या, पण में चात न मानी रे ॥ फणिधर
 ने लघु घालक रूपें, रमत रमीयो ठानी रे ॥ वी० ॥ ४ ॥ मा० ॥ वर्द्धमान
 तुम धेरज महोठे, घलमां पण नहिं काचुं रे ॥ गिरुआना गुण गिरुआ गावे,
 हवे में जाण्युं साचुं रे ॥ वी० ॥ ५ ॥ मा० ॥ एकज मुष्टिप्रहारें मारुं,
 मिथ्यात जायुं जाय रे ॥ केवल प्रगटे मोहरायने, रहेवातुं नहिं थाय रे
 ॥ वी० ॥ ६ ॥ मा० ॥ आजयकी तुं साहेव मारो, हुं हुं सेवक तहारो
 रे ॥ ग्निण एक स्वामी गुण न विसारुं, प्राणयकी तुं प्यारो रे ॥ वी० ॥
 ॥ ७ ॥ मा० ॥ मोह हरावे समकित पावे, ते सुर सरग सधावे रे ॥ मा
 हावीर प्रभु नाम धरावे, इंद्रसजा गुण गावे रे ॥ वी० ॥ ८ ॥ मा० ॥
 प्रभु मल पता निज धेर आवे, सरखा मित्र सोहावे रे ॥ श्रीशुजवीरुं
 मुखकुं देखी, माताजी सुख पावे रे ॥ वी० ॥ ९ ॥ इति स्तवन संपूर्ण ॥
 ॥ अथ नेमिनाथनुं स्तवन ॥ आवो हरि कुंकुमने पगले ॥ ए देशी ॥

॥ सुणो सखि सज्जन ना विसरे ॥ आठ जवंतर नेहनि वाही, नवमे
 केम विठडे ॥ सु० ॥ नेह विबुद्धा आ दुनीयामां, जेपापात करे ॥ सु० ॥
 ॥ १ ॥ घर ठंडी परदेशें फरतां, पूरण प्रेमें ठरे ॥ सु० ॥ जान सजी करी
 जादव आवे, नयनसैं नयन मिले ॥ सु० ॥ २ ॥ तोरण देख गये गिरनारे,
 चारित्र लेइ विचरे ॥ सु० ॥ दुःखण जरियां दुर्जन लोकां, दयिता दोष जरे
 ॥ सु० ॥ ३ ॥ माता शिवासुत सांजल सज्जन, साचा एम ठरे ॥ सु० ॥ तोर
 ण आवी मूक समजावी, संयम शान करे ॥ सु० ॥ ४ ॥ राजुल रागविरा
 गें रहेतां, ज्ञान वधाइ वरे ॥ सु० ॥ प्रीतम पासैं संजम वासैं, पातक
 दूर हरे ॥ सु० ॥ ५ ॥ सहसावनकी कुंज गलनमें, ज्ञानसैं ध्यान धरे
 ॥ सु० ॥ केवल पामी शिवगति गामी, आ संसार तरे ॥ सु० ॥ ६ ॥ नेम
 जिनेश्वर सुखसज्जायें, पोढीया शिवनगरें ॥ सु० ॥ श्री शुजवीर अखंक

सनेही, कीर्ति जग पसरे ॥ गु० ॥ ७ ॥ इति श्री नेमिनाथस्य मंत्रः ॥

॥ अथ श्री नेमिनाथस्य स्तवन ॥

॥ गुण गोवाक्षणी, गोमसमावाही ये मुनीर्गदेने ॥ ए देशी ॥

॥ शामदीया लाल, तोरणची रज केस्यो, कामल कदोने ॥ गुण निष्क

लाल, मुजने मूकी चाढ्या, दगिसन बोने ॥ ए आंगणी ॥ १ ॥ नारी

तमारी, तुमें द्ये प्रीत मूकी अमारी, तुमें नंगमरी मनमो भारी ॥ आ० ॥

गु० ॥ २ ॥ तुम पशुआ उपर कृपा आणी, तुमें मारी वान को नर जाणी

तुमें विण परणुं नहिं को प्राणी ॥ शा० ॥ गु० ॥ ३ ॥ आन नवाही प्री

तकी, मूकीने चाढ्या रीतकी, नहिं सज्जनकी ए रीतकी ॥ आ० ॥

गु० ॥ ४ ॥ नवि कीधो हाथ उपर हाथे, तो कर मूकातुं दुं माये, पण

जातुं प्रजुजीनी साथें ॥ शा० ॥ गु० ॥ ५ ॥ एम कही प्रजु हाथ वन सीधे,

पोतानो कारज सवि कीधो, पकड्यो मारग एणें जिव सीधो ॥ शा० ॥

॥ गु० ॥ ६ ॥ चोपन दिन प्रजुजीयें तप करियो, पण पोने केवल अ

धरियो, पणसत ठत्रीशशुं शिव वरियो ॥ शा० ॥ गु० ॥ ७ ॥ एम अण

कढ्याणक गिरनारें, पाम्या ते जिन उत्तम तारे, जो पदपद्म तस जि

धारे ॥ शा० ॥ गु० ॥ ८ ॥ इति ॥

॥ अथ श्री सिद्धाचलजीनुं स्तवन ॥ सेलुंगर तुं शीदनें आव्यो ॥ ए देशी ॥

॥ आवो गिरि सिद्धाचल जड्यें, पाप हरी निर्मल तो अड्यें, कुमति

कदाग्रहने तजीयें, आवो गिरि सिद्धाचल जड्यें ॥ १ ॥ तारण तीरथ

दो कहीयें, आवर जंगमने लहियें, लोकोत्तरने नित्य जजीयें ॥ आ० ॥ २ ॥ पद

अणवाणे पञ्च चरियें, पुण्य घणो लाजें चरीयें, सिद्धा अनंता कांकरीयें

॥ आ० ॥ ३ ॥ सोना रूपाने फूलें, मुक्ताफल अमुलक मूलें, पूजीने नाम

नहीं झूले ॥ आ० ॥ ४ ॥ चरीयें गिरिवर अनुकरमें, अंतर ध्यान सें

रमीयें, मरुदेवा नंदनने नमीयें ॥ आ० ॥ ५ ॥ रायण हेठल जिनरा

या, पूर्व नवाणुं इहां आव्या, लढी लढी तस प्रणमुं पाया ॥ आ० ॥

॥ ६ ॥ सूरजकुंभमां जळें नहाशुं, पेरण क्षीरोदक आतुं, आंगी रवी

जिनगुण गाशुं ॥ आ० ॥ ७ ॥ तीरथ दरशनें फरीयें, जोग उपाधि दूरे

करियें, लाज अनंतो एणें गिरियें ॥ आ० ॥ ८ ॥ गाम वगोदरेथी आवे,

संघवी संघवण मन जावे, जिन गुणमाला कंठें ठावे ॥ आ० ॥ ९ ॥ उगणी

पीक्षोत्तर धरपे, ऊजल पोसनी ठछ दिवसें, जिनवर जेटी मन उल्लसे ॥
 आ० ॥ १० ॥ देवकी नंदन अनुसरीयें, उल्ला जोखें जल नरीयें, सिद्धशिला
 फाउस्तग धरीयें ॥ आ० ॥ ११ ॥ जावें हुंगर, चित्त लाया, सिद्धवडनी
 शीतल ठाया, जाणुं मावकली माया ॥ आ० ॥ १२ ॥ विमलाचल फरसे प्राणी,
 जीव नविक होवे नाणी, रिवज कहे वरे शिवराणी ॥ आ० ॥ १३ ॥

॥ अथ श्रीसिद्धाचल स्तवन ॥ गरवानी देशीमां ॥

॥ श्रीसिद्धाचल मंडण स्वामी रे, जगजीवन अंतर जामी रे, एतो
 प्रणमुं हुं शिर नामी ॥ जात्रीमा जात्रा नवाणुं करीयें रे ॥ करियें तो नवज
 ल तरियें ॥ जात्री० ॥ १ ॥ श्रीरूपज जिनेश्वरराया रे, जिहां पूर्व नवा
 णुं आया रे, प्रभु समवसखा सुखदाया ॥ जात्री० ॥ २ ॥ चेत्री पूनम
 दिन पखाणुं रे, पांच कोमी पुंरुकि जाणुं रे, जे पाम्या पद निर्वाणुं ॥
 जात्री० ॥ ३ ॥ नमि यिनमि राजा मुख सातें रे, वे कोडी साधु संघातें रे,
 एतो पहोता पद लोकांतें ॥ जात्री० ॥ ४ ॥ काति पूनमें फरमने तोमी
 रे, जिहां सिद्धा मुनि दस कोमी रे, तेंतो वंदो वे कर जोडी ॥ जात्री० ॥
 ॥ ५ ॥ एम जरतेश्वरने पाटें रे, असंग्याता मुनिवाटें रे, पाम्या मुक्तिर
 मणीए वाटें ॥ जात्री० ॥ ६ ॥ दोय सहस मुनि परिवार रे, थावद्यासुत
 सुखकार रे, सयपंच सैलग अणगर ॥ जात्री० ॥ ७ ॥ वली देवकीसुत
 सुजगीश रे, सिद्धा बहु जादववंश रे, ते प्रणमो रे मन हंस ॥ जात्री० ॥
 ॥ ८ ॥ पांचे पांरुव एणें गिरि आढ्या रे, सिद्धा नव नारद कृपि राया रे,
 वली सांव प्रद्युम्न कहाया ॥ जात्री० ॥ ९ ॥ ए तीरथ महिमावंत रे, जिहां
 सिद्धा साधु अन्त रे, इम जांखे श्रीजगवंत ॥ जात्री० ॥ १० ॥ उज्ज्वलमि
 रि समो नहीं कोय रे, तीरथ सघलां में जोय रे, जे फरस्यां पाप न होय
 ॥ जात्री० ॥ ११ ॥ एकल आहारी (१) सचित्त परिहारी (२) रे, पदचारीने
 (३) जूमिसंघारी (४) रे, शुद्ध समकित (५) ने ब्रह्मचारी (६) जात्री० ॥ १२ ॥
 एम ठहरी जे नर पाखे रे, बहुदान सुपात्रें आखे रे, ते जन्म मरण जय टाखे
 ॥ जात्री० ॥ १३ ॥ धन्य धन्य तेह नर नारी रे, जेते विमलाचल एक तारी
 रे, जाउं तेहनी हुं बलिहारी ॥ जात्री० ॥ १४ ॥ श्रीजिनचंडसूरि सुपसायें
 रे, जिनहर्ष होय उठायें रे, इम विमलाचल गुण गाये ॥ जात्री० ॥ १५ ॥

॥ अथ सीताजीनी सद्याय प्रारंज ॥

॥ जनकसुता हुं नाम धरातुं, राम ठे अंतरजामी ॥ पादव अमारो
 मेलने पापी, कुलने लागे ठे खामी ॥ अरुशो मांजो, मांजो मांजो मांजो
 ॥ अ० ॥ महारो नाहलीयो डुहवाय ॥ अ० ॥ मने संग केनो न सुहाय
 ॥ अ० ॥ महारुं मन मांहेथी अकुलाय ॥ अ० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ मेरुम
 हीधर ठाम तजे जो, पन्नर पंकज ऊगे ॥ जो जलधि मर्यादा मूके, पांगलो
 अंबर पूगे ॥ अ० ॥ १॥ तो पण तुं सांजलने रावण, निश्चय शील न खडुं ॥
 प्राण अमारो परलोक जाये, तो पण सत्य न ठरुं ॥ अ० ॥ ३॥ कुण मणि
 धरना मणि लेवाने, हैडे घाले हाम ॥ सती संघातें स्नेह करीने, कहो
 कुण साधे काम ॥ अ० ॥ ४॥ परदारानो संग करीने, आखो कोण उगरियो ॥
 जंडुं तो तुं जोय आलोची, सहि तुज दहाडो फरियो ॥ अ० ॥ ५॥ जन
 कसुता हुं जग सहु जाणे, जामंरुल ठे जाइ ॥ दशरथ नंदन शिर ठे
 खामी, लखमण करशे लडाई ॥ अ० ॥ ६ ॥ हुं धणीयाती पीयु गुणराती,
 हाथ ठे महारे ठाती ॥ रहे अलगतो तुज वयणें न चलुं, कां कुलें वाये ठे
 काती ॥ अ० ॥ ७॥ उदयरतन कहें धन्य ए अवला, सीता जेहनुं नाम ॥
 सतीयामांहे शिरोमणि कहियें, नित्य नित्य होजो प्रणाम ॥ अ० ॥ ८ ॥
 अथ ॥ आयंविळ तपमां आहार लेवाना विधिनो स्वाध्याय ॥

॥ प्रारंजः ॥ चोपाईनी देशीमां ॥

॥ समरी श्रुतदेवी शारदा, सरस वचन वर आपो सदा ॥ आंविळ
 तपनो महिमा घणो, जविजन जावयकी ते सुणो ॥ १ ॥ विगय सकलनो
 जिहां परिहार, अशनमांहे पण जेद विचार ॥ विदल सर्व तिल तूअर
 विना, अलसी कोडव कांगनी मना ॥ २ ॥ खड धान्य पूंहक डुकट फल सर्व,
 वर्जीजें आंविळने पर्व ॥ उंसामण परें जो जल जले, तो आंविळ अंविळ
 रस टले ॥ ३ ॥ वीड लवण शूठ मिरच ने सुआ, मेथी संचल रामठ कहा ॥
 अजमादिक जेला रंधाय, तो आंविळमां लेवा थाय ॥ ४ ॥ जीरुं जले ते
 वरी कही, ते सूजे पण जीरुं नहीं ॥ गोमूत्र विना अठे अणाहार, ते
 वि लेवानो व्यवहार ॥ ५ ॥ सात जाति जे तंडुल तणी, जे सूजती आंवि
 लमां जणी ॥ शेकेल धान्य अपकी दाल, मांडा खाखर लेवा टाल ॥ ६ ॥
 हलदर लविंग पिंपर पीपली, हरडे सेंधव वेशण वली ॥ खादिम स्वादिम

जे कहेवाय, ते आंधिलमां नवि लेवाय ॥ ७ ॥ उत्कृष्ट विधें ऊण्णजल
नीर, जघन्य विधें कांजीतुं नीर ॥ एम निर्दूषण आंधिल करे, मुख धोव
ण दातण नवि करे ॥ ८ ॥ जे निर्दूषण लिखे आहार, उदननो तेने व्यव
हार ॥ आटो खिगट पणी विनु, ते पण आंधिलमां सूजतुं ॥ ९ ॥ अ
शठ गीतारथ अण मत्सरी, जे जे विधि बोले ते खरी ॥ लाजालाज वि
चारे जेह, विधि गीतारथ कहियें तेह ॥ १० ॥ आंधिल तप उत्कृष्ट
कथुं, विघ्न विदारण कारण लखुं ॥ वाचक कीर्त्तिविजय सुपसाय, जांख
विनयविजय उवज्जाय ॥ ११ ॥ इति आंधिल तपनी सद्याय ॥

॥ अथ चेतन शिखामणनी सद्याय ॥

॥ चेतन अथ कठु चैतीयें, ज्ञान नयन ऊघामी ॥ समता सहजपणुं
जजो, तजो ममता नारी ॥ चे० ॥ १ ॥ या दुनीयां हे बाउरी, जेसी वा
जीगर बाजी ॥ साथ कीसीकें नां चले, ज्युं कुलटा नारी ॥ चे० ॥ २ ॥
माया तरुठाया परें, न रहे स्थिरकारी ॥ जानत हे दिखमें जनी, पण करत
विगारी ॥ चे० ॥ ३ ॥ मेरी मेरी तुं क्या करे, करे कोणशुं यारी ॥ प
लटे एकण पलकमें, ज्युं वन अंधियारी ॥ चे० ॥ ४ ॥ परमात्म अविच
ल जजो, चिदानंद आकारी ॥ नय कहे नियत सदा करो, सब जन
सुख कारी ॥ चे० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ आत्मबोधनी सद्याय ॥

॥ होसुण आतमा मत, पद मोह पंजरमांहे ॥ माया जाख रे ॥ धन राज्य,
जीवन रूप रामा, सुत सुता घरवार रे ॥ हुकम होदा हाथी घोडा, कारि
मो परिवार ॥ माया जाख रे ॥ हो० ॥ १ ॥ अतुलबल हरि भक्ती रामा
तुं जो ऊर्जित मदमत्त रे ॥ कुर जमवल निकट आवे, गलित जावे सन
॥ माया० ॥ हो० ॥ २ ॥ पुढवीने जे ठग परें करे, मेहनो करे दंग रे ॥
ते पण गया हाथ घसता, मूकी सर्व अखंड ॥ मा० ॥ हो० ॥ ३ ॥ जे
तखत बेसी हुकम करता, पहेरी नवला वेश रे ॥ पाघ सहैरा धरत टेढा,
मरी गया जमदेश ॥ मा० ॥ हो० ॥ ४ ॥ मुख संघोल ने अधर राता,
करत नय नवा खेल रे ॥ तेह नर बल पुण्य घाठे, करत परयर देख
॥ मा० ॥ हो० ॥ ५ ॥ जज सदा जगवंत चेतन, सेव गुरुपदपद्म रे ॥
रूप कहे कर धर्मकरणी, पामे शाश्वत सदा ॥ मा० ॥ हो० ॥ ६ ॥ इति

॥ अथ सांजल सयणांनी सद्याय ॥

॥ सांजल सयणा साची सुणावुं, पूरव पुण्यें तुं पाम्यो रे जाइ ॥ नरक निगोदमां जमतां नरजव, तें निःफल केम वाम्यो रे जाइ ॥ सां० ॥ १ ॥ जैनधर्म जयवंतो जगमां, धारी धर्म न साव्यो रे जाइ ॥ मेघघटा सरि खा गज साटे, गर्दज घरमां वांव्यो रे जाइ ॥ सां० ॥ २ ॥ कदववृक्ष कृदा डे कापी, धंतुरो घेर धारे रे जाइ ॥ चिंतामणि चिंतित पूरण ते, काग उमावण मारे रे जाइ ॥ सां० ॥ ३ ॥ एम जाणी जावा नवि दीजें, नर नारी नर जवनें रे जाइ ॥ उलखी शुद्धधर्मने साधो, जे मान्यो मुनि मन ने रे जाइ ॥ सां० ॥ ४ ॥ जे विजाव परजावमां जजीयें, रमणस्वजाव मां करियें रे जाइ ॥ उत्तमपदपद्मने अवलंबी, जवियण जवजल तरी यें रे जाइ ॥ सां० ॥ ५ ॥ इति आत्महित सद्याय ॥

॥ अथ जोवन अस्थिरनी सझाय ॥ राग प्रजाती ॥

॥ जोवनीयांनी मोजां, फोजां जाय नगरां देती रे ॥ घरी घरी घरी याळां वाजे, तोही न जागे तेथी रे ॥ जो० ॥ १ ॥ जरा राक्षसी जोर करे ठे, फेलावे फजेती रे ॥ आवी अवघें उशंके नहीं, लखपतिने लेती रे ॥ जो० ॥ २ ॥ माळें वेगो मोज करे ठे, खातें जोवे खेती रे ॥ जमरो जमरो ताणी देशे, गोफण गोलासेंती रे ॥ जो० ॥ ३ ॥ जिनराजानें शर णें जाळ, जोरालो को न जेथी रे ॥ हुनीयामां दूजो दीसे नहीं, आखर तर शो तेथी रे ॥ जो० ॥ ४ ॥ दंत पड्या ने डोसो थयो, काज सखुं नहिं केथी रे ॥ उदयरत्न कहे आपें समजो, कहियें वातो केती रे ॥ जो० ॥ ५ ॥

॥ अथ निंदावारक सझाय ॥

॥ निंदा म करजो कोझनी पारकी रे, निंदानां वोढ्यां महापाप रे ॥ वयर विरोध वाधे घणो रे, निंदा करतां न गणे माय वाप रे ॥ निं० ॥ १ ॥ दूर बलंती कां देखो तुम्हें रे, पगमां वलती देखोसहु कोय रे ॥ परना मलमांधोयां लूगडां रे, कहो केम जजलां होय रे ॥ निं० ॥ २ ॥ आप सं जालो सहुको आपणो रे, निंदानी मूको पमी टेव रे ॥ थोडे धणे अवगुणें सहु जख्या रे, केहनां नलीयां चुवे केहनां नेव रे ॥ निं० ॥ ३ ॥ निंदा करे ते थाये नारकी रे, तप जप कीधुं सहु जाय रे ॥ निंदा करो तो कर जो आपणी रे, जेम लुटकवारो थाय रे ॥ निं० ॥ ४ ॥ गुण ग्रहेजो सहु

को तणो रे, जेहमां देखो एक विचार रे ॥ कृष्णपरं सुख पामशो रे, समय
सुंदर सुग्यकार रे ॥ नि० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ अथ धोवीमानी सझाय ॥

॥ धोवीडा तुं धोजे मननुं धातियुं रे, रखे राखतो मेख लगार रे ॥
गले रे मेखें जग मेखो कर्यो रे, विण धोयुं न राखे लगार रे ॥ धो० ॥
॥ १ ॥ जिनशासन सरोवर सोहामाणुं रे, समकिततणी रुनी पाल रे ॥
दानादिक चार चारणां रे, मांही नवतत्व कमल विशाल रे ॥ धो० ॥ २ ॥
तिहां जीले मुनिवर हंसखा रे, पिये ठे तप जप नीर रे ॥ शम दम आदें
जे शील रे, तिहां खाते आपाणुं चीर रे ॥ धो० ॥ ३ ॥ तपवजे तप तरु
के करी रे, जाखवजे नयतत्ववारु रे ॥ ठांटा उडाडे पाप अडारना रे,
एम् उजळुं दोशे ततकाल रे ॥ धो० ॥ ४ ॥ आखोयण सावुनो सूधो
करे रे, रखे आवे माया सेवाल रे ॥ निश्चें पवित्रपणुं राखजे रे, पठें आप
णी नीमी संजाल रे ॥ धो० ॥ ५ ॥ रखे मूकतो मन मोकळुं रे, चल मेखीने
संकेल रे ॥ समयसुंदरनी शीखडी रे, सुखनी अमृतवेख रे, ॥ धो० ॥ ६ ॥

॥ अथ ढंढणरूपिजीनी सझाय ॥

॥ ढंढण रूपिजीने वंदणा ॥ हुं वारी खाल ॥ उत्कृष्टो अणगार रे ॥ हुं वारी
खाल ॥ अजिघद लीधो आकरो ॥ हुं वारी० ॥ खवें लेखुं आहार रे ॥ हुं
वारी खाल ॥ ढं० ॥ १ ॥ दिनप्रति जावे गोवरी ॥ हुं० ॥ न मखे शुरू आ
हार रे ॥ हुं० ॥ न लीये मूख असूजतो ॥ हुं० ॥ पींजर हूवो गात रे ॥
हुं० ॥ ढं० ॥ २ ॥ हरि पृठे श्री नेमने ॥ हुं० ॥ मुनिवर सहस अडार रे
॥ हुं० ॥ उत्कृष्टो कोण एहमें ॥ हुं० ॥ मुजने कहो कृपाल रे ॥ हुं० ॥
ढं० ॥ ३ ॥ ढंढण अधिको दाखीयो ॥ हुं० ॥ श्रीमुख नेम जिणंद रे ॥ हुं० ॥
कृष्ण उम्माखो वांदवा ॥ हुं० ॥ धन्य जादव कुलचंद रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ४ ॥
गलीआरें मुनिवर मख्या ॥ हुं० ॥ वांदे कृष्ण नरेश रे ॥ हुं० ॥ किणही
मिथ्यात्वी देखीने ॥ हुं० ॥ आव्यो जावविशेष रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ५ ॥
आवो थम धर साधुजी ॥ हुं० ॥ व्यो मोदक ठे शुरू रे ॥ हुं० ॥
रूपिजी खेई आविया ॥ हुं० ॥ प्रभुजी पास विशुद्ध रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥
॥ ६ ॥ मुज खवें मोदक मख्या ॥ हुं० ॥ पृठे ठे कहो कृपाल रे ॥ हुं० ॥
खन्धि नहिं वत्स ताहरी ॥ हुं० ॥ श्रीपति खन्धि निहाल रे ॥ हुं० ॥

॥ ढं० ॥ ७ ॥ तो मुकुने खेवो नहीं ॥ हुं० ॥ चाल्यो परगण काज रे ॥
हुं० ॥ इंट निंताडे जाइने ॥ हुं० ॥ चूरे कर्म समाज रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ८ ॥
आवी सूधी चावना ॥ हुं० ॥ पास्यो केवल नाण रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ ९ ॥
मुक्तें गया ॥ हुं० ॥ कहे जिनहर्ष सुजाण रे ॥ हुं० ॥ ढं० ॥ १० ॥ इति ॥

॥ अथ मुहपत्तीना पच्चास बोलनी सद्याय ॥

॥ ढाल ॥ सिरिजंबूरे, विनयनक्ति शिर नामिने ॥ कर जोकी रे, पृष्ठे सो
हमस्वासीने ॥ जगवंता रे कहो शिवकांता केम मले ॥ कहे सोहम रे, मि
थ्या त्रमदूरेंटले ॥ त्रुटक ॥ दूरेंटले विष गरल ईहा, उजय अनुसरी ॥
एक ज्ञान दूजी करत क्रिया, अचेदारोपण करी ॥ जिम पंगु दर्शित चरण
कर्षित, अंध विहुं निज पुर गया ॥ तिम सत्त्व सजतां तत्त्व जजतां, त्रिक
केइ सुखिया थया ॥ १ ॥ ढाल ॥ वैकल्य ज्युं रे, कष्ट ते करवुं सोहिलुं ॥ पण
जंबू रे, जाणपणुं जग दोहिलुं ॥ तेणें जाणी रे, आवश्यक किरिया करो ॥
उपगरणे रे, रजहरणो मुहपत्ती धरो ॥ त्रुटक ॥ मुहपत्ती श्वेतें मानोपेतें,
शोल निज अंगुल जरी ॥ दोय हाथ जादी दग निहाली, दृष्टि पडिदेहण
करी ॥ त्यां सूत्र अर्थ सुतत्त्व करीने, सद्हुं एम जावियें ॥ नचा वच्चारूप
तिग तिग, पखोला घट लावियें ॥ २ ॥ ढाल ॥ समकित मोहनी रे, मिश्र
मिथ्यात्वने परिहरुं ॥ काम राग रे, स्नेह दृष्टिराग संहरुं ॥ ए साते रे,
बोल कह्या हवे आगलें ॥ अंगुलि वच्चें रे, त्रण वधूटक कर तलें ॥ त्रुटक ॥
करतलें वामें अंजलि धरि, अखोडा नव कीजियें ॥ प्रमार्जन नव तेमज
करियें, तिग तिगंतर दीजियें ॥ सुदेव सुगुरु सुधर्म आदरुं, प्रतिपद्धी परि
हरुं ॥ वली ज्ञान दर्शन चरण आदरुं, विराधक त्रिक अपहरुं ॥ ३ ॥
॥ ढाल ॥ मनोगुप्ति रे, वचन कायगुप्ति जजुं ॥ मनोदंरु रे, वचन काय
दंडने तजुं ॥ पचवीश रे, बोल ए मुहपत्तीना लह्या ॥ हवे अंगना रे, परि
हरुं एम सघला कह्या ॥ त्रुटक ॥ कह्या वधूटक करि परस्पर, वाम हा
थें त्रिक करो ॥ हास्य रति ने अरति ठंकी, इतर कर त्रिक अनुसरो ॥ जय
शोक दुगंधा तजीने, पयाहीणो आचरो ॥ कृष्णलेश्या नील कापोत, ल
लाटें त्रिक परिहरो ॥ ४ ॥ ढाल ॥ रस गारव रे, रुद्धि शाता गारवा ॥ मुख
हैडे रे, त्रण त्रण एम धारवा ॥ मायाशब्द रे, नियाण मिथ्यात्व टाळियें ॥
वाम खंधें रे, क्रोध मान दोय गालियें ॥ त्रुटक ॥ गालीयें माया लोचन द

क्षिण, खंध ऊर्ध्व अधो मली ॥ त्रिक वाम पादें पुढवीने अप, बली तेउनी
रक्षा करी ॥ जमणे पगे त्रण वाठ वणसई, त्रसकायनी रक्षा करुं ॥ पंचा
श वोळें पन्निहण, करत झानी जव हरुं ॥५॥ ढाल ॥ एह मांहेथी रे,
चाळीश घोस ते नारीने ॥ शीशहृदयना रे, खंध घोस दश वारीने ॥ इ
ण विधिश्युं रे, पन्निहणथी शिव लखो ॥ अवधि करी रे, ठकायनो विरा
धक कखो ॥ झुटक ॥ कखो किंचित् आवश्यकथी, तथा प्रवचन सारथी ॥
जावना चेतन पावना कही, गुरु वचन अनुसारथी ॥ शिव लहे जंबू
रहे जो शुज, वीरवीजयनी वाणीयें ॥ मन मांकडुं वनवास रमतुं, वश
करि करी घर आणियें ॥ ६ ॥ इतिसझाय संपूर्ण ॥

॥ अथ काया उपर सझाय ॥

॥ काया रे वानी कारमी, सीचंतां रे शूके ॥ उंठ कोनि रोमावली, फल
फूल न मूके ॥ का० ॥ १ ॥ काया माया कारमी; जोवंतां जाशे ॥ मारग
लेजो मोहनो, जीवडो सुख पाशे ॥ का० ॥२॥ अरिहंत आंवो मोरीयो,
सामायिक थाणे ॥ मंत्र नवकार संचारजो, समकित शुद्ध थाणे ॥ का० ॥
॥ ३ ॥ वाडी करो चिरतां तणी, सवि लोच निवारो ॥ शील संयम दोनुं
एकठा, जली पेरें पाखो ॥ का० ॥ ४ ॥ पांच पुरुष देशावरी, वेठा झण
ढाली ॥ फल चूटीने चोरियां, न करी रखवाली ॥ का० ॥५॥ झण वाडी
एक शूढलो, मुख पिंजर वेठो ॥ बहुत जतन करी राखीयो, जातोकिणही
न दीठो ॥ का० ॥ ६ ॥ कां जोखणें जव हारियो, मत मोनी संजाळी ॥
रत्न चिंतामणि सारिखी, कांइ गांठ न वाळी ॥ का० ॥७॥ रत्नतिलक सेवक
जणे, सुणजो वनमाळी ॥ वामजळी परें पाखजो, करजो दंग वाळी ॥ का० ॥८॥

॥ अथ वणजारानी सझाय ॥

॥ नरजव नयर सोहामणुं ॥ वणजारा रे ॥ पामीने करजे व्यापार ॥
अहो मोरा नायक रे ॥ सत्तावन संवर तणी ॥ व० ॥ पोठी नरजे उदार
॥ अ० ॥ १ ॥ शुज परिणाम विचित्रता ॥ व० ॥ करियाणां बहुमूल
॥ अ० ॥ मोहनगर जावा जणी ॥ व० ॥ करजे चित्त अनुकूल ॥ अ० ॥
॥ २ ॥ क्रोध दावानल उंलवे ॥ व० ॥ मान विषम गिरिराज ॥ अ० ॥
उंलंघजे हलवें करी ॥ व० ॥ सावधान करे काज ॥ अ० ॥ ३ ॥ वंशजाख
माया तणी ॥ व० ॥ नवि करजे विशराम ॥ अ० ॥ खामी मनोरथ जट

तणी ॥ व ० ॥ पूरणनुं नहिं काम ॥ अ० ॥ ४ ॥ राग छेप दोय चोरटा ॥ व० ॥
 वाटमां करशे हेरान ॥ अ० ॥ विविध वीर्य उद्धासयी ॥ व० ॥ ते हणजे
 रे स्थान ॥ अ० ॥ ५ ॥ एम सवि विघन विदारीने ॥ व० ॥ पहाँचजे शिव
 पुरवास ॥ अ० ॥ खय उपशम जे जावना ॥ व० ॥ पोठें ज्ञस्या गुणराश
 ॥ अ० ॥ ६ ॥ द्वायिक जावें ते थशे ॥ व० ॥ लाज होशे ते अपार ॥ अ० ॥
 उत्तम वणिज जे एम करे ॥ व० ॥ पद्म नमे वारं वार ॥ अ० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ सोदागरनी ॥ सद्याय ॥

॥ लावोने राज, मोंघा मुलनां मोती ॥ ए देशी ॥

॥ सुन सोदागर वे, दिलकी बात हमेरी ॥ तें सोदागर दूर विदेशी,
 सोदा करनकुं आया ॥ मोसम आये माल सवाया, रतनपुरीमें गया
 ॥ सु० ॥ १ ॥ तिनुं दलालकुं हर समजाया, जिनसें वहोत नफाया ॥
 पांचुं दीवानुं पाजुं जमाया, एककुं चोकी विठाया ॥ सु० ॥ २ ॥ नफा
 देख कर माल विहरणां, चुआ कटे न युं धरनां ॥ दोनुं दगावाजी दूर
 करनां, दीपकी ज्योतें फिरनां ॥ सु० ॥ ३ ॥ उर दिन वली महेलमें रहनां,
 वंदरकुं न हलानां ॥ दश सहेरसें दोस्तीहिं करनां, उनसें चित्त मिलानां ॥
 ॥ सु० ॥ ४ ॥ जनहर तजनां जिनवर जजनां, सजनां जिनकुं दलाइ ॥
 नवसर हार गलेमें रखनां, जखनां लखकी कटाइ ॥ सु० ॥ ५ ॥ शिरपर
 मुकुट चमर ढोलाइ, अम घर रंग वधाइ ॥ श्रीशुजवीर विजय घर जाई,
 होत सतावी सगाइ ॥ सु० ॥ ६ ॥ इति ॥

॥ अथ आपखजावनी सद्याय ॥

॥ आप खजावमां रे, अवधू सदा मगनमें रहेनां ॥ जगत जीव हे
 कर्माधीना, अचरिज कठुअ न दीना ॥ आ० ॥ १ ॥ तुम नहिं केरा कोइ
 नही तेरा, क्या करे मेरा मेरा ॥ तेरा हे सो तेरी पास, अवर सवे अने
 रा ॥ आ० ॥ २ ॥ वपु विनाशी, तुं अविनाशी, अव हे इनकुं विलासी ॥
 वपु संव जव दूर निकासी, तव तुम शिवका वासी ॥ आ० ॥ ३ ॥ राग ने
 रीसा दोय खवीसा, ए तुम दुःखका दीसा ॥ जव तुम उनकुं दूरी करीसा,
 तव तुम जगका ईसा ॥ आ० ॥ ४ ॥ परकी आसा सदा निरासा, ए हे जग
 जन पासा ॥ ते काटनकुं करो अन्धासा, लहो सदा सुखवासा ॥ आ० ॥
 ॥ ५ ॥ कवहीक काजी कवहीक पाजी, कवहीक हुआ अपत्राजी ॥ कव

श्रीक जगमें कीर्ति गाजी, सद्य पुनलकी बाजी ॥ आ० ॥ ६ ॥ गुरु उपयोग
ने समताधारी, हान ध्यान मनोहारी ॥ कर्म कलंककुं दूर निवारी, जीव
वर शिवनारी ॥ आ० ॥ ७ ॥ इति सद्याय ॥

॥ अथ श्री शोल सतीयोनी सद्याय ॥

॥ शोल सतीनां लीजें नाम जेश्री मनोपन्नित शुच काम ॥ नकि जाव
अति आणी घणो, जाव धरीने जवियण मुणो ॥ १ ॥ ब्राह्मी चंदनबाला
नाम, राजिमती डोपदी अजिराम ॥ कौशल्या ने मृगावती, सुलसा
सीता ए महासती ॥ २ ॥ सती मुजडा सोदामणी, पोल उघाडी चंपा
तणी ॥ शिवा नाम जपो जगवती, जगीश आपे कुंती सती ॥ ३ ॥ शीलव
ती शीलें शोजती, जजो जावें ए निर्मल मती ॥ दमयंती ने चूला सती, प्र
जायती ने पद्मावती ॥ ४ ॥ शोल सतीनां नाम उदार, जणतां गणतां शिव
मुखकार ॥ शाकिनी काकिनी व्यंतर जेह, सतिनामें न पराजये तेह ॥ ५ ॥
आधि व्याधि सवि जाये रोग, मन गमता सवि पामे जोग ॥ संकट विकट
जाये सविदूर, तिमिर समूह जेम उगे सूर ॥ ६ ॥ राज शूद्रि घरें होये बहु, राय
राणा ते माने सह ॥ वाचक धर्मविजय गुरुराय, रत्नविजय जावें गुण गाय ॥ ७ ॥

॥ अथ आत्मशिक्षानी सद्याय ॥ राग रामघी ॥

॥ आत्ममरामें रे मुनि रमे, चित्त विचारीने जोय रे ॥ तहारुं दीसे नवि
कोय रे, सहु स्वारथी मढ्युं जोय रे, जन्म मरण करे लोय रे, पूर्तें सब
मली रोय रे ॥ आ० ॥ १ ॥ स्वजनवर्ग सवि कारमो, कूनो कुडुंब परि
वार रे ॥ कोइ न करे तुज सार रे, धर्म विण नही कोइ आधार रे,
जिणें पामे जवपार रे ॥ आ० ॥ २ ॥ अनंत कलेवर मूकीयां, तें कीयां
सगपण अनंत रे जय उछेगें रे तुं जम्यो, तोही न आव्यो तुज अंत रे ॥
चेतो हृदयमां संत रे ॥ आ० ॥ ३ ॥ जोग अनंता तें जोगव्या, देव मणु
अ गति मांहि रे ॥ तृप्ति न पाम्यो रे जीवमो, हजी तुज बांठा ठे त्यांहि
रे, आण संतोष चित्तमांहि रे ॥ आ० ॥ ४ ॥ ध्यान करो रे आत्म तणुं,
परवस्तुथी चित्त वारी रे ॥ अनादि संबंध तुज को नहीं, शुद्ध निश्चय इस
धारी रें, इणविध निज चित्त वारी रें, मणिचंद्र आत्म तारी रे ॥ आ० ॥ ५ ॥

॥ अथ बीश स्थानकना तपनी सद्याय ॥

॥ श्रीसीमंधर साहिब आगें ॥ ए देशी ॥ अरिहंत पहेले स्थानक गणी

ये वीजे पद सिरुण ॥ वीजे पवण आयरिय नोथे, पांचमे पद गण
 रे ॥ जविया ॥ वीश स्यानक तप कीजे ॥ उंठी वीश करीजे रे ॥ ज० ॥
 गणुं एह गणीजे रे ॥ ज० ॥ जिम जिनपद पामीजे रे ॥ ज० ॥ नरन
 लाहो लीजे रे ॥ ज० ॥ वी० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ उवजाय नठ स
 साहूण, सातमे आठमे नाण ॥ नवमे दसणे दसमे विणयस्स, चारित्र अगी
 यारमे जाण रे ॥ ज० ॥ वी० ॥ २ ॥ वारमे वंजवयवारीणं, तेस्समे किरिया
 णं ॥ चउदमे तव पनरमे गोयम, सोलसमे नमो जिणाणं रे ॥ ज० ॥
 वी० ॥ ३ ॥ चारित्तस्स सत्तरमे जपीयं, अदारस्समे नाणस्स ॥ उंगणीश
 मे नमो सुयस्स संचारो, वीशमे नमो तिठस्स रे ॥ ज० ॥ वी० ॥ ४ ॥
 एकासणादिक तप देववंदन, गणुं दोय हजार ॥ संघ विनय बुध जिण्य
 सुदर्शन, जंपे एह विचार रे ॥ ज० ॥ वी० ॥ ५ ॥ इति ॥

॥ शीयलविष शिखामणनी सद्याय ॥

॥ ढाल ॥ एतो नारी रे, वारी ठे छुर्गतितणी ॥ ठांरु संगति रे, मूरख
 तुं परखी तणी ॥ जीव जोला रे, मोला तेहणुं म म करे ॥ शीख मानी रे,
 ठानी वात तुं परिहरे ॥ १ ॥ त्रुटक ॥ जो वात करिश परनारी सायें,
 लोक सहू हेरे अठे ॥ राय रांक थइने रदया रानें, सुखें नहिं वेसे पठें
 ॥ ए मदनमाती विषय राती, जेसी काती कामिनी ॥ पहेलुं तो बली
 सुख देखाडे, पठे पठाडे जामिनी ॥ २ ॥ ढाल ॥ कर पगना रे, नयण
 वयण चाला करे ॥ बोलावी रे, नरने लेइ धाई पडे ॥ जोलावी रे, हाव
 जाव देखामशे ॥ पगे लागी रे, मरकलडे मन पाडशे ॥ ३ ॥ त्रुटक ॥
 ए पास पाडे धन गमाडे, मान खंडे लीलढी ॥ बोलंती रूमी चित कू
 मी, कूरु कपटनी कोथली ॥ ए नर अमूलक व्यसन पनियो, पठें न पोसा
 ये पायको ॥ दीवान दंडे मान खंडे, मार सहे पठे रायको ॥ ४ ॥ ढाल ॥
 ठांमी लेशे रे, वेश्याना लंपट नरा ॥ सहू सधवा रे, विधवा दासी दूरें
 करा ॥ जा नाशी रे, रूप देखी जीव एह तणुं ॥ ऊजो रही रे, एह स
 हामुं म म जो घणुं ॥ ५ ॥ त्रुटक ॥ घणुं म जोश एह सामुं, कुलखी
 दीठे नवि गमे ॥ जिम शुनी पूर्वे श्वान हींडे, तेम परनारी पूर्वे कां जमे
 ॥ जिम विद्वानो दूध देखे, मोले डांग न देख ए ॥ परनार पेध्यो पुरु
 ष पापी, किस्यो जय न लेख ए ॥ ६ ॥ ढाल ॥ फुलवेणी रे, शिरसिंड

६ मैंको नखो ॥ से देव रे, फट मृग्य मन का बखो ॥ देखी दीखो
रे, दीखो इन्द्रिय करि गहनको ॥ फिर गवभी रे, आनन्दे तुं का रखो
॥ ७ ॥ वृटक ॥ को रगो मृग्य आन देह, शान्तार पार हो भग्या ॥
८ ॥ जाली जीहा, आनखे पीहा, कानकृपा मल जग्या ॥ नारी अग्नि पुण्य
भावन, बोल बोलतां विगरे ॥ श्रीदेहनां तुं सार दीखो, मृद महियां
कां करे ? ॥ ९ ॥ दास ॥ इन्द्रिय बाधो रे, जीव आहानी पापीयो ॥ माने
नरगद् रे, मरग करी विष व्यापीयो ॥ कां नूखो रे, शान्तार देखी ८
हना ॥ जाणो प्राणी रे, ८ से दुखनी अंगना ॥ १० ॥ वृटक ॥ अंगना
तुं लोनी ओकरे, यश कीर्ति सधले लहे ॥ कृशीलनुं जो नाम दीये
फो, परलोक दुर्गति दुःख सहे ॥ विजयनद घोलै नवि दोलै, दीवल
चकी जे नरवरा ॥ तस पाव लागुं सेवा भागुं, जे जगमाहे जयकरा ॥१०॥

॥ अथ श्रीशान्तिजिननी आरती ॥

॥ जय जय आरती शान्ति गुमारी, तोरां परग कमलकी में जाठं प
लिरारी ॥ ज० ॥ १ ॥ पीश्वसेन अचिराजीके नंदा, शान्तिनाथ मुख पू
नमचंद्रा ॥ ज० ॥ २ ॥ पालीश धनुष्य सोयनमय फायां, मृगसांजन प्र
पुचरण सुदाया ॥ ज० ॥ ३ ॥ चक्रवर्ती प्रनु पांचमा सोहे, शोखमा
जिनवर, जग सह मोहे ॥ ज० ॥ ४ ॥ मंगल आरति तोरी कीजें, ज
न्म जन्मनो लाहो लीजें ॥ ज० ॥ ५ ॥ कर जोटी सेवक गुण गावे, सो
नर नारी अमपरद पावे ॥ ज० ॥ ६ ॥ इति शान्तिजिन आरती ॥

॥ अथ श्रीआदिजिननी आरती ॥

॥ अस्तग करती आरती, जिन आगें ॥ हां रे जिन आगें रे जिनआ
गें, हां रे ८ तो अविचल सुखडांभागे ॥ हां रे नाजिनंदन पास ॥ अस्त
ग करती आरती जिन आगें ॥१॥ ता येइ नाटक नाचती, पाय ठमके ॥
हां रे दोय घरणे जांकर ठमके ॥ हां रे सोवन घूघरी घमके ॥ हां रे खेती
फुदमी वाल ॥ अ० ॥ ॥१॥ तास मृदंग ने वांसली, नफ वीणा ॥ हारिखनां
गायेंती खर जीणा ॥ हां रे मधुर सुरासुर नयणां ॥ हां रे जोती मुखहुं
निहाल ॥ अ० ॥ ॥३॥ धन्य मरुदेवामातने, प्रनु जाया ॥ हां रे तोरी कंचन
वरणी फाया, हां रे में तो पूरवपुण्य पाया ॥ हां रे देख्यो तोरो देदार ॥ अ०
॥४॥ प्राणजीवन परमेश्वर प्रनु प्यारो ॥ हारे प्रनु सेवक हुं तुं तारो ॥

हां रे जवो जवनां दुःखडां वारो ॥ हां रे तुमें नीनदयाल ॥ अ० ॥ ५ ॥ जव
क जाणी आपणो, चित्त भरजो ॥ हां रे सोरी आपदा सखली हरजो ॥
हां रे मुनि माणक सुखीयो करजो ॥ हां रे जाणी पोतानो वाळ ॥ अ० ॥ ६ ॥

॥ अथ जिननवअंगपूजाना दोहा विन्यसे ॥

॥ जल जरी संपुटपत्रमां, युगलिक नर पूजंत ॥ रूपत्र चरण अंग
ठमो, दायक जव जल अंत ॥ १ ॥ जानुवले काउस्सग रखा, विचखा
देश विदेश ॥ खमां खमां केवल लक्षुं, पूजो जानु नरेश ॥ २ ॥ लोकांतीकवच
नें करी, वरस्या वरशीदान ॥ करकांडे प्रभु पूजना, पूजो जवि बहु
मान ॥ ३ ॥ मान गयुं दोय अंशथी, देखी वीर्य अनंत ॥ जुजावले जव
जल तख्या, पूजो खंध महंत ॥ ४ ॥ सिरूशिला गुण ऊजली, लोकांतें
जगवंत ॥ वसीया तिण कारण जवि, शिरशीग्या पूजंत ॥ ५ ॥ तीर्थकर
पदपुण्यथी, तिहुअण जन सेवंत ॥ त्रिजुवन तिलक समा प्रभु, जाल
तिलक जयवंत ॥ ६ ॥ शोल पहोर प्रभु देशना, कंठविवर वर्तूल ॥ मधु
रध्वनि सुर नर सुणे, तिणे गले तिलक अमूल ॥ ७ ॥ हृदय कमल उप
शमवले, वाल्या राग ने रोप ॥ हीम दहे वनखंडने, हृदय तिलक
संतोष ॥ ८ ॥ रत्नत्रयी गुण ऊजली, सकल सुगुणविश्राम ॥ नाजिक
मलनी पूजना, करतां अविचल धाम ॥ ९ ॥ उपदेशक नव तत्त्वना, तेणें
नव अंग जिणंद ॥ पूजो बहुविध रागथी, कहे शुचवीर मुणींद ॥ १० ॥

॥ अथ श्रीपार्श्वनाथनी आरती ॥

॥ आरती कीजें पास कुंवरकी, जन्म मरण जयहर जिनवरकी ॥ न
यरि वणारसी जन्म कहावे, वामा मात प्रभु हुलरावे ॥ आ० ॥ १ ॥ यौ
वन वन फलजोगी जणावे, नारी प्रजावती सती परणावे ॥ काय नीरो
ग जोग विलसावे, पुरिसादाणी विरुद धरावे ॥ आ० ॥ २ ॥ ज्ञानवि
लोकी कमठ हरावे, गहन दहनथी फणी नीकसावे ॥ सेवकमुख नव
कार सुणावे, धरणराय पदवी निपजावे ॥ आ० ॥ ३ ॥ क्रोधी कमठ
हठ तप लय लावे, जिन दर्शनसें सुरगति पावे ॥ जोग संयोग वियोग
वनावे, संयमश्री आतम परणावे ॥ आ० ॥ ४ ॥ ध्यान लेहरीयां काउ
स्सग जावें, स्वामीकूं वरु लय तव ठावे ॥ मेघमाढी जलधर वरसावे,
जव नासा जर जर जल लावे ॥ आ० ॥ ५ ॥ तव धरणेंडासन कंपावे,

पद्मावतीसाथें त्यां आचें ॥ नाथ ऊर्ध्व शिर फणीकुं धरावे, जड अपरा
धी देव करावे ॥ आ० ॥ ६ ॥ सांझ शरण लड समकित पावे, फणिपति
नाटक विधि विरचावे ॥ प्रनुचरणे नमि गेह सिधावे, जगदीश्वर घन
घाती हरावे ॥ आ० ॥ ७ ॥ साकारें केवल डुग पावे, धर्म कही जिन
नाम खावे ॥ चूतल विचरी मोक्ष सिधावे, अगुरु सधु गुण प्रनु निपजा
वे ॥ आ० ॥ ८ ॥ आरतिगतकी आरती गावे, श्रोता वक्ता रति उत्तरावे ॥
मनमोहन प्रनु पास कदावे, श्री शुनवीर ते शीश नमावे ॥ आ० ॥ ९ ॥
॥ अथ मंगल चार ॥

॥ चारो मंगल चार, आज महारे चारो मंगल चार ॥ देख्यो दरस
सरस जिनजीको, शोभा सुंदर सार ॥ आ० ॥ १ ॥ ठिनु ठिनु जनमन मोहन
अर्चां, घसी केसर घनसार ॥ आ० ॥ २ ॥ विविध जातिके पुष्प मंगावो,
सफल करो अवतार ॥ आ० ॥ ३ ॥ धूप उल्लेखो ने करो आरती, मुख घोखो
जयकार आ० ॥ ४ ॥ समवसरण आदीश्वर पूजो, चोमुख प्रतिमा चार
॥ आ० ॥ ५ ॥ हेचे धरी जाव जावना जावो, जिम पामो जवपार आ० ॥ ६ ॥
सकलसंघ सेवक जिनजीको, आनंदघन उपकार ॥ आ० ॥ ७ ॥ इति ॥

॥ अथ ॥ श्रीपांच कारणतुं स्तवन ॥

॥ दोहा ॥ सिद्धारथसुत धंदियें, जगदीपक जिनराज ॥ वस्तुतत्त्व
सवि जाणीयें, जस आगमधी आज ॥ १ ॥ स्याछादधी संपजे, सकल व
स्तु विख्यात ॥ सतजंगि रचना विना, बंध न वेसे वात ॥ २ ॥ वाद वदे
नय जूजुआ, आप आपणे ठाम ॥ पूरण वस्तु विचारतां, कोइ न आवे
काम ॥ ३ ॥ अंधपुरुषें एह गज, ग्रही अवयव एकेक ॥ दृष्टिवंत लहे पूर्ण
गज, अवयव मली अनेक ॥ ४ ॥ संगति सकलनयें करी, जुगतियोग
शुरूबोध ॥ धन्य जिनशासन जग जयो, जिहां नहिं किश्यो विरोध ॥ ५ ॥

॥ दाख पहेली ॥ राग आशावरी ॥

॥ श्री जिनशासन जग जयकारी, स्याछाद गुरुरूप रे ॥ नय एकांत
मिथ्यात निवारण, अकल अजंग अनूप रे ॥ श्री० ॥ १ ॥ ए आंकाणी ॥ कोइ
कहे एक कालतणें वश, सकल जगत गति होय रे ॥ कालें उपजे कालें
विणसे, अवर न कारण कोय रे ॥ श्री० ॥ २ ॥ कालें गर्ज धरे जग बनि
ता, कालें जन्मे पुत्त रे ॥ कालें बोले कालें चाले, कालें जाले घरसुत्त,

रे ॥ श्री० ॥ ३ ॥ कालें दूधयकी दहीं थाये, कालें फल परिपाक रे ॥
 विविध पदारथ काल उपावे, कालें सहु थाय खाख रे ॥ श्री० ॥ ४ ॥ जिन
 चोवीश बार चक्रवर्ती, वासुदेव बलदेव रे ॥ कालें कलित कोई न दीसे,
 जसु करता सुर सेव रे ॥ श्री० ॥ ५ ॥ उत्सर्पिणी अवसर्पिणीआरा, ठए
 जुई जुइ जात रे ॥ षड्भुक्तुकाल विशेष विचारो, जिन जिन दिन रात
 रे ॥ श्री० ॥ ६ ॥ कालें बालविलास मनोहर, यौवन काला केश रे ॥
 वृद्ध पण बली पली वपु अति दुर्बल, शक्ति नहिं लवलेख रे ॥ श्री० ॥ ७ ॥

॥ ढाल बीजी ॥ गिरुआ गुणवीरजी ॥ ए देशी ॥

॥ तव स्वप्नाववादी वदे जी, काल किस्युं करे रंक ॥ वस्तुस्वप्नावें
 नीपजे जी, विणसे तिमज निःशंक ॥ सुविवेक विचारी, जुठ जुठ वस्तु
 स्वप्नाव ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ ठते योग जोवनवती जी, वांजणी न जणे
 बाल ॥ मुठ नहिं सहिलामुखें जी, करतल जगे न बाल ॥ सु० ॥ २ ॥
 विण स्वप्नाव नवि नीपजे जी, केम पदारथ कोय ॥ आंव न लागे लीवडे
 जी, बाग वसंतें जोय ॥ सु० ॥ ३ ॥ मोरपिठ कुण चीतरे जी, कोण करे
 संध्यारंग ॥ अंग विविध सवि जीवनां जी, सुंदर नयन कुरंग ॥ सु० ॥ ४ ॥
 कांटा वोर बबुलना जी, कोणें अणीयाला कीध ॥ रूप रंग गुण जूजुआ
 जी, तरु फल फूल प्रसिद्ध ॥ सु० ॥ ५ ॥ विषधर मस्तक नित्य वसे जी, मणि
 हरे विष ततकाल ॥ पर्वत थिर चल वायरो जी, ऊर्ध्व अग्निनी ज्वाल ॥
 सु० ॥ ६ ॥ मत्स्य तुंव जलमां तजे जी, बूडे काग पहाण ॥ पंखी जात
 गयणे फिरे जी, इणी परें सयल विनाण ॥ सु० ॥ ७ ॥ वायु शुंठशी उप
 शमे जी, हरडे करे विरेच ॥ सीजे नहिं कण कांगडू जी, शक्ति स्वप्नाव
 अनेक ॥ सु० ॥ ८ ॥ देश विशेषें काष्ठना जी, भूमिमां थाय पहाण ॥ शंख
 अस्थिनो नीपजे जी, क्षेत्र स्वप्नाव प्रमाण ॥ सु० ॥ ९ ॥ रवि तातो शशी
 शीतलो जी, जव्यादिक बहु जाव ॥ ठए द्रव्य आप आपणांजी, न तजे
 कोई स्वप्नाव ॥ सु० ॥ इति स्वप्नाववादः ॥

— ॥ ढाल त्रीजी ॥ कपूर होय अति उजलो रे ॥ ए देशी ॥

ज कीश्युं करे वापसो जी, वस्तु स्वप्नाव अकज्ज ॥ जो नवि हो
 जी, तो केम सीजे कज्ज रे । म करो मन जंजाल,
 जव ॥ तरे ॥ प्राणी म० ॥ १ ॥ ॥ जलनिधि तरे जं

गल फरे जी, कोमि जतन करे कोय ॥ अणजावी होवे नहीं जी, जावी होय
 ते होय रे ॥ प्रा० ॥ १॥ आवे मोर बसंतमां जी, नालें नालें केइ खात्र ॥
 केइ खस्यां केइ खाखटी जी, केइ आधां केइ साव रे ॥ प्रा० ॥ ३ ॥ पाउ
 स जेम जवितव्यता जी, जिण जिण दिशि उजाय ॥ परवश मन माणस
 तणें जी, तृण जेमपुंते घाय रे ॥ प्रा० ॥ ४ ॥ नियतिवशें विण चितव्यु
 जी, आवि मले ततकाल ॥ घरसा सोनुं चितव्युं जी, नियति करे विसरा
 ल रे ॥ प्रा० ॥ ५ ॥ ब्रह्महन्त चक्रीतणां जी, नयण हणें गोवाल ॥ दोय
 सहस्त जस देवता जी, देह तणा रखवाल रे ॥ प्रा० ॥ ६ ॥ कोकुद्दो कोय
 ल करे जी, केम राखी शके प्राण ॥ आदेडी शर ताकियो जी, उपर जमे
 सींचाण रे ॥ प्रा० ॥ ७ ॥ आदेनी नागें रुखो जी, घाण लाग्यो सींचाण ॥
 कोकुद्दो जनी गयो जी, जुठ जुठ नियति प्रमाण रे ॥ प्रा० ॥ ८ ॥ शख
 दुण्यां संग्राममां जी, रानें पढ्या जीवंत ॥ मंदिरमांधी मानवी जी, राख्या
 ही न रहंत रे ॥ प्रा० ॥ ९ ॥ इति जवितव्यतावादः कथितः ॥

॥ ढाल चोधी ॥ राग मारुणी ॥ मनोहर हीरजी रे ॥ ए देशी ॥

॥ काल खजाय नियतमती कूनी, कर्म करे ते थाय ॥ कर्म निरय ति
 रिय नर सुरगति जी, जीव जवांतरें जाय ॥ चेतन चेतनीयें रे ॥ १ ॥ कर्म
 समो नहि कोय ॥ चेतन० ॥ ए थांकणी ॥ कर्म राम बस्या बनवासें, सी
 ता पामे थाल ॥ कर्म लंकापति रावणनुं राज थयुं विसराल ॥ चे० ॥
 ॥ २ ॥ कर्म कीनी कर्म कुंजर, कर्म नर गुणवंत ॥ कर्म रोग शोक दुःखपी
 डित, जन्म जाय विलपंत ॥ चे० ॥ ३ ॥ कर्म वरस लगें रिसहेसर, उद
 क न पामे श्रद्ध ॥ कर्म वीरने जुवो योगमां रे, खीला रोप्या कष्ट ॥ चे० ॥
 ॥ ४ ॥ कर्म एक सुखपालें वेसे, सेवक सेवे पाय ॥ एक ह्य गय रथ
 चढ्या चतुर नर, एक आगल उजाय ॥ चे० ॥ ५ ॥ उद्यमसमानी अंधें
 तणी परें, जग हींढे हाहूतो ॥ कर्मवली ते लहे सकल फल, सुख नर
 सेजें सूतो रे ॥ चे० ॥ ६ ॥ उंदर एकें कीधो उद्यम, करंनियो करकोले
 ॥ मांहे घणा दिवसनो जूख्यो, नाग रह्यो दुःख डोले रे ॥ चे० ॥ ७ ॥
 विवर वरी मूपक तस मुखमां, दिये थापणो देह ॥ मार्गे लइ वन नाग
 पधाखा, कर्मसर्म जुठ एह ॥ चे० ॥ ८ ॥ इति कर्म विवादः कथितः ॥

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ हवे उद्यमवादी जणे ए, ए चारे असमर्थ तो ॥ सकल पदार्थ सा
धवा एक उद्यम समर्थ तो ॥ १ ॥ उद्यम करतां मानवी ए, जुं नवि मी
जे काज तो ॥ रामें रयणायर तरी ए, लीधुं लंका राज्य तो ॥२॥ कर्म
नियत ते अनुसरे ए, जेहमां शक्ति न होय तो ॥ देउल बाधमुगें पंग्री
यां ए, पियु पेसंतां जाय तो ॥ ३ ॥ विण उद्यम किम नीकले ए, तीळ
मांहेथी तेल तो ॥ उद्यमथी उंची चढे ए, जुं एकेन्द्रिय वेळ तो ॥ ४ ॥
उद्यम करतां एक समे ए, जेह नवि सीजे काज तो ॥ ते फरी उद्यमथी
हुवे ए, जो नविआवे वाज तो ॥ ५ ॥ उद्यम करी उंख्या विना ए, नवि
रंधाये अन्न तो ॥ आवी न पडे कोलीयो ए, मुखमां पखे जतन्न तो ॥
६ ॥ कर्म पुत्त उद्यम पिता ए, उद्यमें कीधां कर्म तो ॥ उद्यमथी दूरें ट
ले ए, जुवो कर्मनो मर्म तो ॥ ७ ॥ दढप्रहारी हत्या करी ए, कीधां पाप
अनंत तो ॥ उद्यमथी पट्मासमां ए, आप थयो अरिहंत तो ॥ ८ ॥ टी
पे टीपे सर जरे ए, कांकरे कांकरे पाळ तो ॥ गिरि जेहवा गढ नीपजे
ए, उद्यम शक्ति निहाळ तो ॥९॥ उद्यमथी जळ वींजुं ए, करे पापाणमां
गाम तो ॥ उद्यमथी विद्या जणे ए, उद्यम जोडे दाम तो ॥१०॥ इति॥

॥ ढाल ठठी ॥ ए ठंकी किहां राखी ॥ ए देशी ॥

॥ ए पांचे नयवाद करंता, श्रीजिनचरणे आवे ॥ अमियसरस जि
नवाणी सुणीने, आनंद अंग न मावे रे प्राणी ॥ समकित मति मन आ
णो ॥ नय एकांत म ताणो रे प्राणी ॥ ते मिथ्यामति जाणो रे प्राणी ॥
स० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ ए पांचे समुदाय मिट्या विण, कोई काज न
सीजे ॥ अंगुलियोगें करतणी परें, जे वूजे ते रीजे रे प्राणी ॥स०॥१॥ आ
अह आणी कोइ एकने, एहमां दीजें वडाई ॥ पण सेना मिळी सकल
रणांगण, जींते सुजट लमाई रे प्राणी ॥ सम० ॥ ३ ॥ तंतुखजावें पट
उपजावे, काल क्रमें रे वणाये ॥ जवितव्यता होये तो निपजे, नहिं तो
विघ्न घणांय रे प्राणी ॥ सम० ॥ ४ ॥ तंतुवाय उद्यम जोक्तादिक, जाग्य
सकल सहकारी ॥ एम पांचे मली सकल पदार्थ, उत्पत्ति जुं विचारी
रे प्राणी ॥ सम० ॥ ५ ॥ नियतिवशें हळुकरमो थडने, निगोदथकीनिकलि
यो ॥ पुणें मनुज जवादिक पासी, सजुरुने जड मलियो रे प्राणी ॥सम०॥

॥ ६ ॥ जयस्थितिनो परिपाक ययो तव, पंक्तिवीर्यं जलसीयो ॥ नव्यस्त्र
चायं शिष्यमति पामी, शिवपुर जज्ञे वसियो रे प्राणी ॥ सम० ॥ ७ ॥ ब्रह्म
मान जिन गणी परं विनयं, शासननायक गायो ॥ संघ सकलसुख होये
जेद्वी. स्थाछादरस पायो रे प्राणी सम० ॥ ८ ॥ कलश॥ इय धर्म नायक, मुक्ति
दायक, वीर जिनवर, संशुष्यो ॥ सय सतर संवत बन्दि लोचन, वर्ष हर्ष,
धरी घणो ॥ श्रीविजय देव, सूरिंद पटभर, श्रीविजयप्रज. मुणींद ए ॥
श्री कीर्त्तिविजय चाचक, शिष्य इणी परं, विनय कहे, आणंद ए ॥ ९ ॥

॥ अथ सामायिकना वत्रीश दोपनी सद्याय ॥

॥ चोपाई ॥ शुभ गुरु चरणे नामी शीश, सामायिकना दोप वत्रीश ॥
कहीशुं त्यां मनना दश दोप, दुशमन देखी धरतो रोप ॥ १ ॥ सामायिक
अविषेकं करे, अर्थ विचार न हेडे धरे ॥ मन उळेग इष्टे यश मन घणो, न क
रे विनय घटेरा तणो ॥ २ ॥ जय आणे चिंतें व्यापार ॥ फलसंशय नीयाणां
सार ॥ हवे वचनना दोप निवार, कुवचन घोले करे टुंकार ॥ ३ ॥ लइ
कुंची जा घर ऊघाड, मुखें खची करतो वढवान ॥ आवो जावो घोले गाल
मोह करी दुखरावे वाळ ॥ ४ ॥ करे विकथा ने हास्य अपार, ए दश दोप
वचनना वार ॥ कायाकेरां दूषण वार, चपळासन जोवे दिशि चार ॥ ५ ॥
सावध काम करे संघात, आलस मोढे जंचे हाथ ॥ पग लांवे वेसे अवि
नीत, उर्गंगण ले घांजो जीत ॥ ६ ॥ मेल उत्तारे खरज खणाय, पग उप
र चढावे पाय ॥ अति उघाडुं मेले अंग, ढांके तेम वली अंग उपंग ॥ ७ ॥
निज्रायें रसफल निर्गमे, करहा कंटक तरुयें जमे ॥ ए वत्रीशे दोप निवा
र, सामायिक करजो नर नार ॥ ८ ॥ समता ध्यान घटा ऊजली, केश
री चोर हुवो केवली ॥ श्रीशुभवीर वचन पाळती, स्वर्गे गइ सुलता रेव
ती ॥ ९ ॥ इति सामायिक वत्रीश दोपस्वाध्यायः ॥

॥ इति श्रीश्रावकस्य दैवसिकादिकपंचप्रतिक्रमण
सूत्राणि सार्थानि, स्तवनसद्यायस्तुत्यादि
सहितानिच समाप्तानि ॥

॥ ढाल पांचमी ॥

॥ हवे उद्यमवादी जणे ए, ए चारे असमर्थ तो ॥ सकल पदार्थ साधवा एक उद्यम समर्थ तो ॥ १ ॥ उद्यम करतां मानवी ए, जुं नवि सीजे काज तो ॥ रामें रयणायर तरी ए, लीधुं लंका राज्य तो ॥१॥ कर्म नियत ते अनुसरे ए, जेहमां शक्ति न होय तो ॥ देउल बाघमुखें पंखी यां ए, पियु पेसंतां जाय तो ॥ ३ ॥ विण उद्यम किम नीकले ए, तील मांहेथी तेल तो ॥ उद्यमथी उंची चढे ए, जुं एकेन्द्रिय वेल तो ॥ ४ ॥ उद्यम करतां एक समे ए, जेह नवि सीजे काज तो ॥ ते फरी उद्यमथी हुवे ए, जो नविआवे वाज तो ॥ ५ ॥ उद्यम करी उंस्था विना ए, नवि रंधाये अन्न तो ॥ आवी न पडे कोलीयो ए, मुखमां पखे जतन्न तो ॥ ६ ॥ कर्म पुत्त उद्यम पिता ए, उद्यमें कीधां कर्म तो ॥ उद्यमथी दूरें टले ए, जुवो कर्मनो मर्म तो ॥ ७ ॥ दृढप्रहारी हत्या करी ए, कीधां पाप अनंत तो ॥ उद्यमथी षट्मासमां ए, आप थयो अरिहंत तो ॥ ८ ॥ टीपे टीपे सर जरे ए, कांकरे कांकरे पाल तो ॥ गिरि जेहवा गढ नीपजे ए, उद्यम शक्ति निहाल तो ॥९॥ उद्यमथी जल वींजुं ए, करे पापाणमां ठाम तो ॥ उद्यमथी विद्या जणे ए, उद्यम जोडे दाम तो ॥१०॥ इति॥

॥ ढाल ठळी ॥ ए ठंकी किहां राखी ॥ ए देशी ॥

॥ ए पांचे नयवाद करंता, श्रीजिनचरणे आवे ॥ अमियसरस जि नवाणी सुणीने, आनंद अंग न मावे रे प्राणी ॥ समकित मति मन आणो ॥ नय एकांत म ताणो रे प्राणी ॥ ते मिथ्यामति जाणो रे प्राणी ॥ सम० ॥ १ ॥ ए आंकणी ॥ ए पांचे समुदाय मिल्या विण, कोई काज न सीजे ॥ अंगुलियोजें करतणी परें, जे वूजे ते रीजे रे प्राणी ॥सम॥१॥ आग्रह आणी कोइ एकने, एहमां दीजें वडाई ॥ पण सेना मिली सकल रणांगण, जीते मुजट लमाई रे प्राणी ॥ सम० ॥ ३ ॥ तंतुखजावें पट उपजावे, काल क्रमें रे वणाये ॥ जवितव्यता होये तो निपजे, नहिं तो विन्न वणांय रे प्राणी ॥ सम० ॥ ४ ॥ तंतुवाय उद्यम जोक्तादिक, जाग्य सकल सहकारी ॥ एस पांचे मली सकल पदारथ, उत्पत्ति जुं विचारी रे प्राणी ॥ सम० ॥ ५ ॥ नियतिवशें हलुकरमो थडने, निगोदथकीनिकलियो ॥ पुणें मनुज जवादिक पामी, सजुहने जइ मलियो रे प्राणी ॥सम॥

॥ ६ ॥ नवस्थितिनो परिपाक ययो तव, पंक्तिवीर्यं जलुसीयो ॥ जयस्य
पायें शिवगति पामी, शिवपुर जइने वसियो रे प्राणी ॥ सम० ॥ ७ ॥ वरु
मान जिन गणी परें विनयें, शासननायक गायो ॥ संघ सकलसुख होने
जेहूथी, स्याछादरम पायो रे प्राणी सम० ॥ ८ ॥ कलश॥ इय धर्म नायक मुक्ति
दायक, वीर जिनघर, संशुण्यो ॥ सय सतर संवत वन्दि सोचन, वर्य दूर्य,
धरी घणो ॥ श्रीविजय देव, सूरिंद पटभर, श्रीविजयप्रत, मुणोंद ए ॥
श्री कीर्तिविजय वाचक, शिष्य इणी परें, विनय कहे, आणंद ए ॥ ९ ॥

॥ अथ सामायिकना वत्रीश दोपनी सद्याय ॥

॥ चोपाई ॥ शुभ गुरु घरणे नामी शीश, सामायिकना दोप वत्रीश ॥
कहीशुं त्यां मनना दश दोप, दुशमन देखी धरतो रोप ॥ १ ॥ सामायिक
अविवेकें करे, अर्थ विचार न हेडे धरे ॥ मन उद्वेग इष्टे यश मन घणो, न क
रे विनय बढेरा तणो ॥ २ ॥ जय आणे चिंतें व्यापार ॥ फलसंशय नीशाणां
सार ॥ हवे वचनना दोप निवार, कुवचन घोले करे टुंकार ॥ ३ ॥ लह
कुंची जा घर ऊघाड, मुखें खवी करतो बढवाम ॥ आवो जावो घोले गात्र
मोह करी दुस्तरावे दाख ॥ ४ ॥ करे विकथा ने हास्य अपार, ए दश दोप
वचनना वार ॥ कायाकेरां दूषण वार, चपळासन जोवे दिशि चार ॥ ५ ॥
सावद्य काम करे संघात, आलस मोडे ऊंचे हाथ ॥ पग खावे वेसे अति
नीत, उर्मिगण ले थांजो जीत ॥ ६ ॥ मेल उतारे खरज खणाय, पग उर
र चढावे पाय ॥ अति उघाडुं मेले श्रंग, ढांके तेम बली श्रंग उपंग ॥ ७ ॥
निद्रायें रसफल निर्गमे, करहा कंटक तरुयें जमे ॥ ए वत्रीशे दोप निव
र, सामायिक करजो नर नार ॥ ८ ॥ समता ध्यान घटा उजखी, कंठ
री चोर हुवो केवली ॥ श्रीशुभवीर वचन पालती, स्वर्गें गड सुखता ते
नी ॥ ९ ॥ इति सामायिक वत्रीश दोपस्याध्यायः ॥

॥ इति श्रीश्रावकस्य देवसिकादिकपंचप्रतिक्रमण
सूत्राणि सार्थानि, स्तवनसद्यायस्तुत्यादि
सहितानिच समाप्तानि ॥

